

Kansalaisopistojen tulevaisuuskuvat 2024-2030

Managerit

Loppuraportti 12/2024

Kaikki vastaukset 1. ja 2. kierrokselta

Sisällysluettelo

Managerit	1
Sisällysluettelo.....	2
Johdanto hankkeeseen ja raportin tavoitteisiin.....	3
Tekoälyn tekemät tiivistelmät kaikista kommentteista – 1.kierros.....	5
Tekoälyn tekemät tiivistelmät kaikista kommentteista – 2.kierros.....	6
Väitteet.....	7
Kuvien tulkinta.....	7
1 – Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa.....	8
2 – Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä.....	22
3 – Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.....	36
4 – Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa.....	50
5 – Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa.....	63
6 – Tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ja odotukset ovat monimuotoisempia kuin nyt.....	74
7– Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia.....	86
8 – Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa.....	97
9 – Valtio vähentää opistojen rahoitusta.....	109
10 – Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta.....	121
11 – Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja.....	132
12 – Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt.....	142
13 – Opistojen määrä on vähentynyt.....	151
14 – Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi.....	160
15 – Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua.....	170
16 – Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja.....	179
17 – Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa.....	188
18 – Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut.....	199
19 – Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta.....	208
20 – Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja.....	219
21 – Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa.....	229
Heatmap (keskiarvot ja mediaanit)	238
Merkittävät ryhmäkohtaiset erot (yli 1 yksikön ero)	239
Ryhmäkohtainen data	242

Johdanto hankkeeseen ja raportin tavoitteisiin

Tämä raportti on osa Kansalaisopistojen tulevaisuuskuvat 2024–2030 -hanketta, jonka tavoitteena on kartoittaa ja ymmärtää, miten kansalaisopistot voivat vastata tulevaisuuden haasteisiin ja hyödyntää uusia mahdollisuuksia. Hanke perustuu Delfoi-menetelmään, joka on asiantuntijapohjainen tutkimusmenetelmä, jossa tulevaisuuden näkymiä arvioidaan iteratiivisesti kyselyiden avulla.

Hankkeen tausta ja hyödyt

Kansalaisopistojen toimintaympäristö muuttuu jatkuvasti teknologian, asiakastarpeiden, poliittisten linjausten ja ympäristön muutosten vaikutuksesta. Tämä hanke tarjoaa opistoille mahdollisuuden:

- Ennakoida tulevaisuuden tarpeita ja trendejä.
- Tunnistaa strategisesti merkittäviä painopisteitä.
- Kehittää toimintaansa sekä sisäisesti että suhteessa yhteistyökumppaneihin ja päätöksentekijöihin.

Hankkeessa hyödynnetään skenaariotyöskentelyä, joka auttaa ymmärtämään toimintaympäristön epävarmuuksia ja suunnittelemaan vaihtoehtoisia tulevaisuuspolkuja. Skenaarioiden avulla voidaan määrittää toimenpiteitä, jotka tukevat opiston toimintaa erilaisissa tulevaisuuden tiloissa.

Raportin sisältö ja tarkoitus

Raportissa esitetään Delfoi-kyselyn tulokset sekä analysoidaan vastaajien näkemyksiä todennäköisistä ja toivottavista tulevaisuuskuvista. Raportti auttaa:

- Ymmärtämään eri sidosryhmien (esim. henkilökunnan, asiakkaiden ja päättäjien) näkemuseroja.
- Rakentamaan strategisia skenaarioita hankkeen työpajoissa ja esittämään ne tammikuussa 2025 järjestettävässä Teams-tilaisuudessa.

Raportti voi toimia sekä työkaluna että keskustelun pohjana opiston sisäisessä työskentelyssä. Sen tulokset auttavat suuntaamaan päätöksentekoa ja priorisoimaan kehitystoimenpiteitä.

Analyysit

Raportissa esitetyt analyysit perustuvat Delfoi-kyselyssä käytettyyn Likert-asteikkoon, jonka arvot on muunnettu numeeriselle asteikolle -3 (erittäin ei-toivottava/epätodennäköinen) – +3 (erittäin toivottava/todennäköinen). Näitä arvoja käytetään arvioimaan eri sidosryhmien näkemyksiä ja vertailemaan niitä keskenään.

Keskiarvojen ja mediaanien tulkinta

- **Keskiarvot:** Antavat yleisen suunnan ja voimakkuuden vastaajaryhmän mielipiteille.
- **Mediaanit:** Kuvaavat jakauman keskikohtaa, jolloin ne voivat paljastaa keskittymisen tietyn näkemyksen ympärille.

Vastaajamäärän ja analyysin luotettavuuden huomiointi

Ensimmäisellä kyselykierroksella vastaajia oli 249, mikä antaa laajan yleiskuvan eri sidosryhmien näkemyksistä. Toisella kierroksella vastaajina oli 49 johtuen Delphi-asiantuntijametodille tyypillisestä kapenevasta asiantuntijoiden määrästä kierrosten edetessä. Ryhmäkohtaisia analyyseja ei ole tehty niissä tapauksissa, joissa vastaajamäärä jäi alle 30:n, jotta analyysit pysyvät luotettavina.

Johdatus skenaariotyöskentelyyn

Skenaariotyöskentely on hankkeen keskeinen osa. Skenaarioiden avulla voidaan tarkastella vaihtoehtoisia tulevaisuuspolkuja ja niiden vaikutuksia opiston toimintaan. Tulevaisuustyöskentelyssä voi hyödyntää tämän raportin Delphi-tuloksia luodakseen skenaarioita, jotka:

- Rakentuvat toivottaville ja todennäköisille tulevaisuuskuville.
- Auttavat testaamaan ja kehittämään strategisia aikoja ja toimintasuunnitelmia.

Skenaarioiden avulla voidaan tunnistaa epävarmuuksia, arvioida strategioiden joustavuutta ja tehdä valintoja, jotka tukevat opiston tahtotilan toteutumista.

Tekoälyn tekemät tiivistelmät kaikista kommenteista –

1. kierros

Teknologia vuonna 2030:

Teknologian hyödyntäminen kansalaisopistoissa nähdään keskeisenä tulevaisuudentekijänä, mutta kehityksessä on otettava huomioon saavutettavuus ja helppokäyttöisyys. Digitaaliset oppimisolustat, hybridiopetus ja tekoälyn hyödyntäminen voivat parantaa oppimismahdollisuuksia, mutta ne vaativat koulutusta niin henkilöstölle kuin opiskelijoille. Teknologian kehityksessä tulee huomioida alueelliset ja ikäryhmien väliset erot, jotta ketään ei jätetä kehityksen ulkopuolelle.

Asiakkaat vuonna 2030:

Kansalaisopistojen toiminnan tulee perustua yhteisöllisyyteen ja matalan kynnyksen osallistumiseen, jotta ne voivat palvella laajasti eri taustoista tulevia opiskelijoita. Asiakaslähtöisyyttä voidaan vahvistaa tarjoamalla joustavia kurssiaikatauluja, monimuotoisia oppimisvaihtoehtoja sekä räätälöityjä kursseja erityisryhmille, kuten maahanmuuttajille ja senioreille. Toiminnan saavutettavuutta ja houkuttelevuutta voidaan parantaa markkinoinnilla ja lisäämällä näkyvyyttä erityisesti uusien kohderyhmien keskuudessa.

Politiikka ja talous vuonna 2030:

Kansalaisopistojen roolia vapaana sivistystyönä on puolustettava voimakkaasti päätöksenteossa ja yhteiskunnallisessa keskustelussa. Vahva yhteistyö kuntien, hyvinvointialueiden ja muiden sidosryhmien kanssa on avainasemassa rahoituksen turvaamisessa. Pitkäjänteinen talousosaaminen ja projektirahoituksen hyödyntäminen nähdään tärkeinä talouden vakauden takaamiseksi, mutta samalla korostetaan vapaan sivistystyön arvojen säilyttämistä.

Ympäristö vuonna 2030:

Kestävän kehityksen periaatteet tulee integroida kansalaisopistojen toimintaan. Tämä voi tarkoittaa ympäristöystävällisiä käytäntöjä niin opetustiloissa kuin opetussisällöissä. Kurssitarjonnan tulee edistää ekologista ajattelua, kuten kierrätys- ja korjaustaitojen opettamista. Kansalaisopistot voivat toimia myös tiedon jakamisen keskuksina ympäristöasioissa ja yhteisöjen tukena ilmastotietoisuuden lisäämisessä.

Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030:

Vapaaehtoistyön mahdollisuuksia voidaan hyödyntää täydentävissä rooleissa, kuten avustajina ja vertaisohjaajina, mutta opetuksen laatu ja asiantuntemus tulee turvata palkattujen ammattilaisten kautta. Kotouttamisessa kansalaisopistojen tulee tarjota matalan kynnyksen kieli- ja kulttuurikoulutusta, joka huomioi yksilölliset tarpeet ja selkokieliisyyden. Johtajilta odotetaan visionäärisyyttä, talousosaamista ja kykyä johtaa moninaista ja muuttuvaa toimintaympäristöä. Lisäksi korostetaan ihmisläheisyyden ja arvopohjaisen johtamisen merkitystä.

Tekoälyn tekemät tiivistelmät kaikista kommenteista –

2. kierros

Teknologia vuonna 2030:

Teknologian hyödyntämisessä korostuvat saavutettavuus, ajantasaiset laitteet ja käyttäjien tarpeiden huomioiminen. Tekoäly, digitaaliset alustat ja hybridiopetus nähdään merkittävinä kehitysalueina, mutta niiden käyttöönotto vaatii koulutusta ja resursseja. Teknologiaa tulisi käyttää oppimisen tukena niin, että se tuo lisäarvoa ilman, että yksikään käyttäjäryhmä jää ulkopuolelle. Paikallisten ja alueellisten erojen huomioiminen on erityisen tärkeää.

Asiakkaat vuonna 2030:

Kansalaisopistojen toiminnan tulee tarjota osallistumismahdollisuuksia kaikille väestöryhmille, erityisesti maahanmuuttajille ja muille erityisryhmille. Olohuonemaiset tilat ja yhteisölliset tapahtumat, kuten kielikahvilat ja lukupiirit, voivat houkuttaa uusia osallistujia. Markkinoinnissa tulisi panostaa erityisesti saavutettavuuteen ja opistojen monipuolisen tarjonnan esiin tuomiseen, jotta opistot koetaan houkuttelevina ja helposti lähestyttävinä.

Politiikka ja talous vuonna 2030:

Rahoituksen turvaaminen vaatii vahvaa yhteistyötä kuntien, hyvinvointialueiden ja muiden sidosryhmien kanssa. Pitkäjänteinen taloussuunnittelu, projektirahoituksen hyödyntäminen ja vapaan sivistystyön arvojen puolustaminen päätöksenteossa ovat keskeisiä. Opistojen tulee sopeutua talouden ja toimintaympäristön muutoksiin säilyttäen samalla arvopohjansa ja yhteiskunnallisen merkityksensä.

Ympäristö vuonna 2030:

Ympäristötietoisuuden edistäminen on tärkeä osa kansalaisopistojen tulevaisuutta. Kestävää kehitystä voidaan tukea kurssitarjonnan avulla, esimerkiksi opettamalla kierrätys- ja korjaustaitoja. Opistojen tulisi myös näyttää esimerkkiä arjen ympäristöystävällisissä käytännöissä. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa voi auttaa kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa.

Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030:

Henkilöstön hyvinvointi ja osaamisen kehittäminen ovat ensiarvoisen tärkeitä. Palkkauksen, työolojen ja koulutusmahdollisuuksien parantaminen auttaa sitouttamaan tuntiopettajia. Vapaaehtoistyö voi toimia avustavissa rooleissa, mutta opetuksen laatu tulee turvata palkattujen ammattilaisten avulla. Kotouttamistyössä kansalaisopistojen rooli korostuu erityisesti kielen ja kulttuurin opetuksessa, mutta onnistuminen vaatii tiivistä yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Johtajilta odotetaan innovatiivista, ihmisläheistä ja taloudellisesti vastuullista toimintaa.

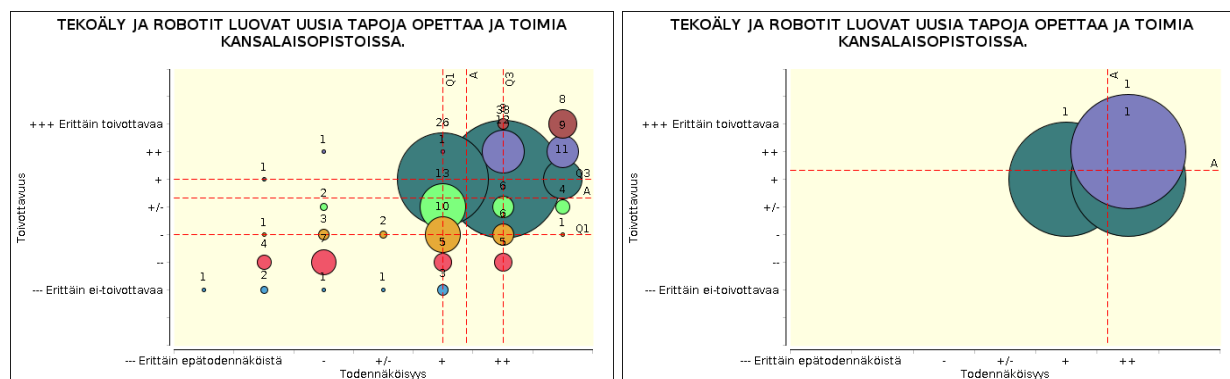
Väitteet

Kuvien tulkinta

Kuvaajia tulkittaessa kannattaa muistaa, että pallojen kokoa ei suoraan voi vertailla keskenään eri kierrosten/vastaajajoukkojen välillä, vaan pallojen koko tulee suhteuttaa kyseisessä kuvassa näkyviin muihin palloihin ja niiden yläpuolella näkyviin lukuihin (vastanneiden määrä). Pallo voi siis olla iso, vaikka vastaajia olisi esim. 1 ja toisaalta pieni vaikka vastaajia olisi 10.

Pallon kokoa kannattaa verrata muihin **samassa kuvassa** oleviin palloihin, mutta **ei muiden kuvien** palloihin. Pallojen väri määräytyy y-akselilla *toivottavuuden* arvon mukaisesti eli **saman väriset pallot ovat samalla toivottavuus-akselin arvolla**.

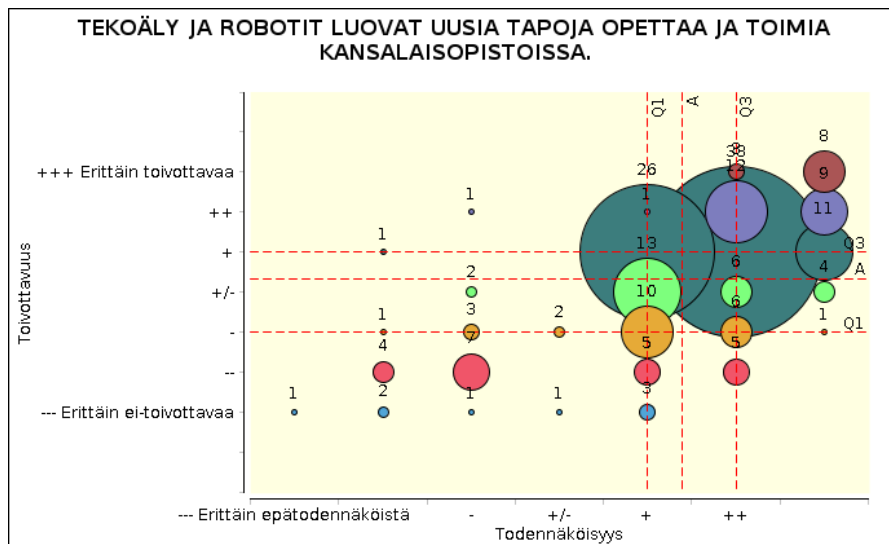
Punaisella katkoviivalla merkitty A kuvastaa kummallakin akselilla vastaajien **keskiarvoa**.

1 – Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa.

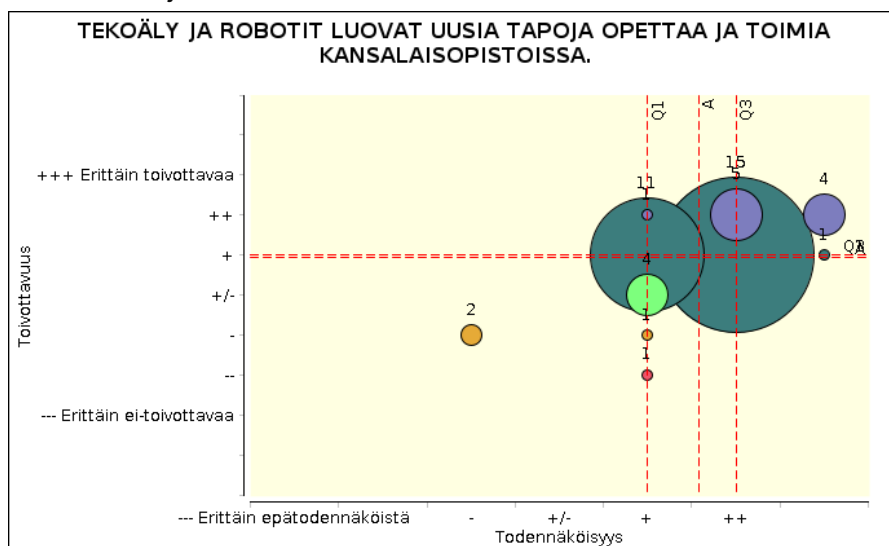
Teknologia vuonna 2030 – 1/2

Kaikki vastaajat – 1. kierros

Kaikki vastaajat (1.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	1.4	2.0
Toivottavuus	0.3	1.0

Kaikki vastaajat – 2. kierros

Kaikki vastaajat (2.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	1.6	2.0
Toivottavuus	0.9	1.0

1. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

Teknologia vuonna 2030 – 1/2/Millaisissa tehtävissä ja toiminnoissa robotteja ja tekoälyä voidaan hyödyntää kansalaisopistoissa?
Kieliopinnot, markkinointi ja viestintä monella eri tavalla.
kielten opettamisessa, tietotekniikan opettamisessa, valokuvaamisessa
Kielten materiaalien kehittämisessä. Samoin kuvatsiteissa
Taidekursseilla eri aikakausien tyyllilajien havainnollistamiseen. Tiivistelmien tekemistä, tekstien hahmottelua. Tekoälyn hyödyntäminen-kursseja tulee olla tulevaisuudessa kansalaisopistoilla runsaasti.
Varmasti ovat apuna taustalla, tehtävissä, suunnittelussa jne. mutta moni kansalaisopiston opiskelijoista haluaa vielä ihan kontakti- ja lähiopetusta
Kansalaisopiston on tärkeintä luoda yhteisöllisyyttä ja estää eristäytymistä. Toivon , ettei robotteja ja tietokoneella opiskelua tule niihin. Sitähän voi tehdä yksin kotona koneella.
Monenlaisessa opiskelussa ja tekemisessä botin voi saada ohjaamaan itseopiskelua tai vaikka liikuntaakin. Tekoäly pystyy paremmin vuorovaikutteisuuteen, kuin valmiit digitaaliset aineistot.
tiedostojen käsittelyasioissa, kurseille ilmoittautumisessa, mainostamisessa, kieliopinnoissa, harjoitustöiden luomisessa/tarkistamisessa, etäliikuntakursseissa
Erlaisissa opetuksissa ja oppimateriaalien laatimisessa, mutta myös opetusta tukevissa tehtävissä, kuten opiskelijahallinnassa ja henkilökohtaistamisessa.
Tällä tietämyksellä, mitä olen tekoälyyn kerennyt paneutua, niin se tulee muuttamaan opettajana olemisen painopistettä. Otan tässä vain yhden esimerkin. Opiskelijoilla on mahdollisuus nyt ja tulevaisuudessa ammentaa ja seuloa tietoa opiskeluun lähes määrättömästi. Opettajan rooli on rajoittaa / annostella opiskelijan etenemistä kykyjensä mukaan, jotta kehittymisen ja osaaminen rakentuvat kerroksittain ja mikään olennaisen tärkeä vaihe ei jää oppimatta tai omaksumatta.
Esimerkiksi kysymysten muodostamisessa pitkistä teksteistä. Auttaa löytämään sanoja, joita ei heti löydy sanakirjasta (vieraalla kielellä).
Opetettaessa esim kieliä, liikuntaa
Kielten opiskelun tehtävissä esimerkiksi
Sisältöjen tuotannossa, käänöksissä, markkinoinnissa, oppimateriaalien luomisessa
Kielten opetuksessa ja tehtävissä
Kielten opetuksessa. Mahdollisesti liikuntapainotteisssa ohjelmassa
Kielten opetuksessa, kuvaamataidossa, historiassa.
Tekoälyä voi hyödyntää esim. opetusmateriaalien teossa (esitykset, tehtävät...) ja viestinnässä. Robotti voisi olla ohjaamassa esimerkiksi oikeaan luokkaan kansalaisopiston aulassa.
kurssihallinnon, maksatuksen, markkinoinnin tehtävissä. Kurssien sisältöjen tuottamisessa enemmän tai vähemmän riippuen kurssista. Itsenäisesti suoritettavat kurssit lisääntyvät.
Oppimateriaalien ja harjoitustehtävien laadinta.

kurssikuvausten laadinnassa, kurssien markkinoinnissa, viestinnässä (automaativiestintä opettajan sairastuessa)
Kurssien suunnittelussa ja toteutuksessa. Kurseille ilmoittautumisessa.
Ideoinnissa ja suunnittelussa. Opettajan apuna tiedon etsinnässä ja kurssin rungon laatimisessa. Ilmoittautumisten ja asiakastietojen hallinnoinnissa.
Kurssisuunnittelun tukena. Usein kysytyjen kysymysten vastausten antajina. Asiakaspalvelun ja ilmoittautumisen tuen chattibotti.
Tekoäly auttaa erilaisten asiakasryhmien intressien ja tarpeiden tunnistamisessa ja siten hyödyttää opistojen kurssitarjontaa ja kurssisuunnittelua. Tämä vankistaa vapaan sivistystyön merkitystä yhteiskunnassamme ja takaa lain hengen toteutumista. Itse kurssisuunnittelussa ja opetusmateriaalien valmistamisessa tekoäly toimii hyödyllisenä kumppanina. Tiedonhaussa opetusmateriaalia valmistellessa tekoäly on paljon google-hakuja pätevämpi. Eritasoisten opiskelijaryhmien kohdalla tekoäly auttaa eriyttämään opetusta. Tekoälyn avulla on mahdollista rikastaa ja havainnollistaa opittavia asioita ja luoda elämyksellisiä, tunteisiin vetoavia oppimisympäristöjä. Tekoäly tuo opetukseen paljon yhtä opettajaa, hänen tietoaan ja kokemustaan laajemman maaston. Yhteistyössä tekoälyn kanssa opettaja voi parantaa oppimiskokemuksia merkittävästi. Tekoäly antaa vinkkejä tiedottamisen ja markkinoinnin kanavista sekä laatii apuna markkinointitekstiä, kun halutaan tavoittaa uusia asiakasryhmiä. Se myös kääntää mallikkaasti. Kehittämistehtävissä muistioiden laatimiset, tekstianalyysit ja yhteenvedot sujuvat varsin paljon nopeammin tekoälyn avulla. Vaikea kuvitella tehtäväkenttää, jossa emme hyötyisi tekoälyn käytöstä vuonna 2030. Tekoälyä ei tule käsittää oppimisympäristöissä ihmisiä toisistaan vieraannuttavana alienina, vaan sparraajana, tiedon hankkijana ja ideoiden buustajana. Olen vastannut opetuksen ja kehittämisen näkökulmasta. Mekaaniset hallinnon työt hyötävät ilman muuta tekoälyn käyttöönotosta myös.
Etäkurseissa, kielten opiskelussa jne.
Tekoälyn hyödyntämiseen voisi olla ihan omia kursseja sekä sitä voisi hyödyntää esim. kirjoittamisen kurssilla.
Kurssitekstien ja viestintätekstien muokkaamisessa. Opetusmateriaalien luomisessa ja muokkaamisessa.
Ehkä kurssiohjelman rakentamisessa. Varmaan opetuksessakin, mutta jotenkin vapaan sivistystyön henkeen sopii paremmin aidot kohtaamiset aitojen ihmisten kesken. Ainakin opiskelijana ajattaisin näin.
Tekoäly on hyvä renki, mutta huono isäntä. Se voisi kuitenkin olla hyvä lisä esim. kieltenopetuksessa, kun opiskelija tarvitsee rohkaisua puhua vierasta kieltä; hän voisi vallan mainiosti ottaa tavaksi "kotiläksynään" keskustella tekoälyn kanssa vaikka puolisen tuntia päivittäin.
kaavojen mallinnus, kankaan valinta prosessi
tekstin luonti, kuvien teko, musiikin teko
Opetusmateriaalien valmistus, erilaisten kohderyhmien huomioiminen opetuksen suunnittelussa, markkinoinnin suunnittelussa ja toteutuksessa, opinto-oppaan laatimisessa, apuopettajana toimimisessa
Tämä jakaa ajatukseni totaalisesti. Haluan, että ihmisillä on töitä. Robotti ei pysty korvaamaan meitä eli en ole keksinyt vielä sellaista työnkuvaa. Nythän on jo kurssimainostekstejä testailtu tekoälyn laatimana, ehkä se on se, mitä voi kehittää. Mutta toiveeni on pitää kiinni ihmisistä ja heidän ajatuksistaan ja osaamisesta. Ja toisaalta, tämä varmaan voi auttaa monissakin asioissa joita en vielä osaa ajatella.

Kieltenopetus, teorian ja taustatietojen kuratointi kaikenlaisilla kursseilla.
mekanisessa opetuksessa esim jonkun taidon opetuksessa, myös ohjelmoimalla se harjoittamaan esim. kieltä
Kielten opetuksessa korjaa ääntämistä ja auttaa tehtävissä.
Kurssien suunnittelussa.
Tuntisuunnittelussa, kirjallisessa viestinnässä apuvälineenä, jonka tuotokset on tarkistettava ja muokattava. Tyhjästä paperista ei enää tarvitse lähteä liikkeelle.
Tekoälyä voi käyttää etenkin kielten oppituntien suunnittelussa, kun tuottaa oppimateriaalia. Se on erittäin nopea keino eli säästää aikaa ja se pysyy tuottamaan hyvin monenlaisia materiaaleja mutta toki se ei korvaa opettajaa, jonka tulee tarkistaa tekoälyn tuottama materiaali myös erittäin tarkasti, koska tekoäly voi tehdä ja tekeekin virheitä. Robotiikkaa = robotiopea en vielä näe korvaamassa opettajaa
Ehkäpä mainontaa ja markkinointia voisi antaa robottien ja tekoälyn tehtäväksi. Se on sisältöä joka joka tapauksessa pyörii digitaalisissa ympäristöissä, eikä siihen välttämättä tarvita ihmisen läsnäoloa.
Kurssisuunnittelussa, mainoksissa
Ohjelmistot voisivat esim. hoitaa kaikkien toistuvien kurssien suunnittelu- ja ajoittamistehtävät, jolloin suunnittelijoille jäisi aikaa suunnitella uusia innovaatioita.
Taustatietojen hankinta, rutiininomaiset tehtävät.
esim. suunnittelussa
Suullisissa tehtävissä
Hallinnollisissa tehtävissä ehkä. Opetuksessa ehkä samaan tapaan kuin etäoppimisympäristöissä. Tekoälysovellusten käyttöä ainakin opetetaan. Jos on tehty kuvia itse, voidaan laadituttaa niitä tekoälyn avulla. Kielellisissä tehtävissä tekoäly laatii näppärästi hienoja tekstejä annetuista premisseistä.
Esim kielissä
Hyödynnetään jo kurssikuvauksissa. Voidaan tulevaisuudessa hyödyntää kaikessa kuvallisessa ilmaisussa, äänen kera. Oppiva äly varmaan käy muuhunkin.
Hallinnolliset tehtävät esim. ilmoittautumiset ja peruutukset tai vastaavat tulevat ensimmäisenä mieleen. Varsinaisessa opetuksessa alkuun varmaan esimerkiksi materiaalin tekemisessä ja vaikkapa tehtäväohjeistuksessa ja -vaiheistuksissa. En usko, että liikunnan ohjauksessa ihmiset kovin helposti haluavat tulla robotin ohjaamaksi. Äänitteitä ja koosteita tunneista olisi varmasti mahdollista tehdä tekoälyn avulla ja näin vaikka tuottaa kotiharjoitteluun materiaalia.
Luennot, asiantuntijuus, teorianmallit jne
Kurssikuvaustekstit, kuvien luonti. Sisäinen hallinto ja -järjestelmät.
Manuaalisen, rutiininomaisen hallintotyön automatisoinnissa, markkinointitekstien, hankehakemusten, ohjeistusten yms tekstien ideoinnissa ja stilisoinnissa, opettamisen tukena (tuntisuunnitelmat ja -ideat), oppimisen tukena (esimerkiksi Moodleen integroitu tekoäly), asiakaspalautteiden ja muun datan analysoinnissa....
Robotit ja tekoäly ovat tällä hetkellä vielä melko vieraita asioita itselleni, mutta arvelen kehitystä

<p>tapahtuvan. Mekaanisissa tehtävissä ja toimissa ehkä olisivat hyödyllisiä. Mutta itse en haluaisi kovin pitkiä tuokioita viettää robotin kanssa. Tarvitsen elävän ihmisen ja tunteet. Oppituntien suunnittelussa voisi olla hyötyä sekä robotista että tekoälystä. Opetustilanteessa tekoäly ja robotti voisivat muistaa hyviä esimerkkitapauksia opetettavista asioista. Esimerkiksi kielten opiskelussa, ja laulussa robotti löytää nuotit ja osaa ehkä myös sovittaa lauluja esim. juuri tietylle kuorolle riippuen siitä mitkä äänet ovat kätettävissä (sopraano, alto, tenori, basso). Hallinnon ja toimistotyön tehtäviä voisi suunnitella siten, että rutiinihommat tapahtuisivat robotin ja tekoälyn avulla. Robotti hoitaisi myös todistukset ja ilmoittautumiset. Opiskelijat varmaan pitävät robotteja ja tekoälyä erittäin tarpeellisina, koska he ovat jo peruskoulussa saaneet kokeilla niitä.</p>
<p>Kurssihaussa, sopivan opintopolun rakentamisessa, ohjelman optimoimisessa, markkinoinnissa</p>
<p>Kielten opiskelussa.</p>
<p>Varmasti monissa asioissa, ilmoittautumiset, tekstin luominen, kielten opuskelu yms, ehkä tietyt koneet ja robotit tulostuksessa ja mallintamisessa. Niitähän käytetään jo nyt. Tekoälyn käyttö varmasti lisääntyy vaikka toivon, että ihmisten kanssakäyminen ja kohtaamiset säilyvät.</p>
<p>Räätälöitäessä yksilöllisiä opintopolkuja ja huomioitaessa erilaisia osaamisenhankkimisentapoja</p>
<p>oppituntien ja kurssien suunnittelussa ja materiaalien keruussa, opiskelijan tasoon sopivien soitto-ohjelmistojen kokoamisesssessa taiveltämisessä, sanoittamisessa, käsityöohjeiden etsimisrssä ja muokkaamisessa, kurssitarjonnan kokoamisessa, materiaalien tilaamisessa, etäopetuksessa, kustannusten ja palkkojen kehityksen laskennassa...</p>
<p>Kurssikuvausten luomisessa, markkinoinnissa, hallinnollisissa töissä, jossain määrin myös opetuksessa.</p>
<p>Opettamisen tukena, esim. käsityötekniikoissa lyhytvideoina, puhuttuina ohjeina, kielten opiskelussa ääntämisen tai käännöksiä apuna ym.</p>
<p>Tekoälyä voi hyödyntää opetuksen suunnittelussa, hankehakemusten tekemisessä, kurssikuvausten muokkaamisessa, markkinoinnissa. Robottia voi hyödyntää chatbottina eli se voi vastata chatpalvelussa asiakkaiden kysymyksiin.</p>
<p>Tekoälyä ja robotisaatiota voisi hyödyntää esim. seuraavissa toimenpiteissä: opetustilanteissa esimerkkien tuottaminen ja tehtävänantojen luonnostelua tekoälyavusteisesti. Lisäksi kurssien markkinointiesitteiden laadinnassa ja mahdollisesti myös videoinneissa.</p>
<p>kurssien suunnittelussa ja joissain toimistoteknisissä asioissa</p>
<p>Viestinnässä ja markkinoinnissa. Tukipalveluissa (ilmoittautuminen yms.)</p>
<p>Luennot</p>
<p>Tekoäly sovellutusta voidaan käyttää kuvamateriaalien havainnollistamiseksi ja aiheen mielenkiinnon lisäämiseksi. Tekoälyllä tehdyt kuvat ovat sisällöltään epäaitoja mutta uskottavia jolloin kuvassa tulisi mainita että se on muokattu tekoälyn avustuksella. Opetusvälineenä tekoälyn käytössä on sen epäaitous ja tekstejä laadittaessa manipulointi ja mielenmuokkaus ovat jo nyt arkipäivää. Uutisvirran ja kuvien muokkaus halutun mielipiteen kaltaiseksi. Tähän piirtyy myös jonkinlainen sananvapauden ja kansalaisten tiedonsaannin propleema jos tekoälyllä muokataan ihmisten mieltä. Persoonallinen opetustyyli ja inhimillisuus ehkä katoavat tekoälyn vallatessa opetusten sisällön. Ihmisten kohtaaminen sellaisina kuin he oikeasti ovat vääristyy kun puheet ja lauseet muokataan koneen avulla. Pedakokiikka ja elävä esitys kärsivät keinotekoisien tekoälysovellusten vallatessa alaa. Omassa kuvassa minua ärsyttää</p>

<p>esim puhelimesta vastausta odotellessa nauhuri toistaa samaa mantraa jossa en ole puhumassa ihmiselle vaan nauhurille . Koneella odotan että joku vastaa esim terveystieteiden ajanvarausta tai pankkiin asiointia yrittäessäni. Nauhalta kuuluu musiikkia tai sitten Hetkinen vielä ja vastaamme sinulle pikaisesti, Olet 10 henkilö jonossa ja jos haluat että JNE. Ei koneviestejä vaan vaadimme palvelua.</p>
<p>Ilmoittautumisessa ja laskujen maksamisessa</p>
<p>Tekoälyn käyttöön perustuvia kirjoittamisen sekä audiovisuaalisen viestinnän kurseja tulee varmasti ohjelmaan. Kurssisuunnittelussa tuotetaan kuvauksia ja ideoidaan uusia kurseja tekoälyn avulla ja sen perusteella voidaan poistaa substanssiosaamista suunnittelijapuolelta. Muuttaako tämä sitten pedagogiikkaa on toinen asia. Kansalaisopiston vahvuus on kuitenkin a) tekeminen yhdessä; b) toisten kohtaaminen; c) katkaisu arkeen. On toki mahdollista toisaalta, että koulutusjärjestelmämme murretaan perusteellisesti seuraavien vuosien aikana, mutta en usko sen tuottaman muutoksen kysyntä/tarjonta alueella näkyvän vielä 2030. Ehkä 2035.</p>
<p>Chätti, kirjoitustehtävät ja palaute niistä, sanaston rakentaminen, tietojen kertaaminen, kehityksen osoittaminen opiskelijalle ja opettajalle</p>
<p>Ilmoittautuminen, palautekyselyt, vastausten arviointi, uusien kurssien suunnittelu ja verkkoympäristöjen suunnittelu ja seuraaminen.</p>
<p>Lukujärjestysten laatiminen, trendien seuranta kurssien suunnittelussa.</p>
<p>Tukea kurssien suunnitteluun. Asiakastuki esim. nettisivuilla. Apu hallinnollisiin tehtäviin esim. Excel keskeiset tehtävät.</p>
<p>Tekoäly on tulevaisuudessa mukana kaikessa... ei vapaa sivistystyö voi olla siitä erossa. Simulaatiot ja harjoitukset: Robotteja voidaan hyödyntää simulaatioissa ja harjoituksissa. Robotiikkaa voidaan käyttää opetuksen apuvälineinä, esimerkiksi ohjelmointikurssien yhteydessä. Tekoäly voi analysoida opiskelijoiden oppimistyyliä ja -tarpeita, ja tarjota personoituja oppimispolkuja. Tekoäly voi analysoida opiskelijoiden oppimistyyliä ja -tarpeita, ja tarjota personoituja oppimispolkuja. Etäopetus ja hybridioppiminen.</p>
<p>Sunnittelu, kurssikuvaukset, mainonta, chattoiminnot</p>
<p>Opetuksen avustaminen, voisivat laatia tehtäviä, tarkistaa vastauksia.</p>
<p>Viestinnässä, oppimislustoissa, kurssien kieliversioinnissa, reaaliaikaisen opetuksen tulkkauksessa, uusien opintopolkujen luomisessa, antaa kurssisuosituksia, kertoo lisämateriaaleista ja kurssia tukevista muista sisällöistä tai opinnoista yli opistorajojen tai jopa muiden maiden välillä.</p>
<p>Kielten opetus</p>
<p>Vastaamassa (tavanomaisiin) kysymyksiin esim. aikatauluista, hinnoista ja kurssien sisällöistä nykyisiä chat-toimintoja perusteellisemmin sekä kannustamassa myös laajentamaan omaa ajattelua. ja ehdottamalla opiskelijalle sopivia kurseja. Ohjaamassa sisällönhakuun, antamassa ohjeita erityisesti vaihteittain eteneviin tilanteisiin, kannustamassa ja rohkaisemassa opiskeluun. Luomalla pelillisiä oppimisympäristöjä ja tuomalla lisätyn todellisuuden elementtejä opiskeluun (esim. taideopinnoissa vierailu ulkomaiseen galleriaan tai taiteilijan luokse). Keräämällä opintohistoriaa. Mahdollistamassa sellaisten opiskelijoiden osallistumisen, jotka eivät pääse paikalle esim. etäisyyksien tai muun fyysisen esteen takia (virtuaalinen maailma, etäyhteydet)</p>
<p>Opetusta saadaan laajemmalle joukolle.</p>

Tehtävien laatimisessa. Suunnittelussa.
Molemmat ainakin kielten opetuksessa ovat varmasti jonkunlaisessa roolissa.
Tunti- ja kurssisuunnittelu, aktiviteettien ja pelillisyyden suunnittelu, oppimis- ja opetusmateriaalien suunnittelu
Avustavissa tehtävissä kuten kurssisuunnittelussa, tuntisuunnittelussa ja ihmisten opastamisessa usein kysytyjen kysymysten avulla.
En luota tekoälyyn.
varauksissa, laskutuksessa, palautteiden analysoinnissa tms
sellaisissa, jossa ei vaadita inhimillisyyttä
Kurssien sisältöjen luomisessa, esim. mitä kaikkea on hyvä muistaa, kun suunnitellaan vaikka verkkokurssia. Myös kurssikuvausten ja markkinoinnin laatimisen apuna.
En tunne vielä tekoälyn mahdollisuuksia riittävästi, että osaisin vastata tähän kysymykseen.
Tietoiskut, jonkin työvälineen tai tekniikan opettamisessa.
Käyn kansalaisopistoissa ennenkaikkea sosiaalisista syistä: haluan tavata ihmisiä, en robotteja.
Tehtävien laatimisessa; kurssikuvauksissa jne. Robottien käyttöä en oikein tiedä. Nytkin vielä luokkatiloissa on kyllä tietotekniikkaa, mutta niissäkin on toiminnallista häikkää. Ei taivu kaikkeen.
Sosiaalinen toiminta on toivottavaa, koska tekoälyä tulee koko ajan lisää joka paikkaan. En haluaisi elää robottien kanssa kaikkialla.
Tekoäly ei sovi Kansalaisopistoihin
Esimerkiksi kieltenopetukseen
Toivottavasti eivät korvaa kokonaan ihmistä, vaikka moneen taipuvatkin.
Esim. Eläkeläisille avuksi laskujen kanssa, tietoteknisten asioiden parissa.
Kansalaisopiston suola ja sokeri on ihmisten väliset kohtaamiset ja se, että itse pääsee tekemään. Tekoäly voisi toimia opiston markkinoinnin tukena suositellen kävijän aiempien kurssien perusteella hänelle sopivia kurseja. Tekoölyllä voitaisiin myös ennustaa, mitkä kurssit saattavat olla suosittuja ja milloin mitäkin kurssia kannattaa järjestää aiemman kävijäkäyttäytymisen perusteella. Tekoälyassistentti voisi nettisivuilla suositella kurssia etsivälle hänelle kurseja sen esittämien kysymysten ja käydyn keskustelun perusteella. Tekoälyä voitaisiin käyttää (etä)kielikurssilla kielen opetteluun tukena ja keskustelukaverina.
Tiedon hankinnassa ja kokonaisuuksien hahmottamisessa. Esseiden kirjoitus pohjana. Uusien asia kokonaisuuksien avaajana esim. opetustyössä.
Suunnittelussa, oppimateriaalissa, viestinnässä...
Ehkä kartoittaa, mitä toiveita ihmisillä on suhteessa kansalaisopiston tarjontaan.
Tietotekniikka, Valokuvaus.
En usko että tekoäly tai robotit toimivat opettajina, mutta niitä varmasti hyödynnetään opetuksessa.

Useimmissa tehtävissä niiden tukena, aina hallinnosta opetuksen suunnitteluun ja toteutukseen.

Tekoäly ja robotit voivat olla parhaiten hyödyksi opetuksen tukena erilaisissa harjoituksissa esim. kielten opiskelussa. Käytännön aineissa tekoäly voi olla apuna erilaisten työtehtävien opetuksessa esim. auttavat opiskelijaa hänen tehdessään esim. kirjoitus- tai piirustustehtäviä.

Rutiinien tehostamisessa, näkökulmien laajentamisessa, tiedonhaussa. Haaste on kuitenkin, että ensinnäkin monelle kansalaisopisto on sosiaalinen ympäristö, jossa tiedon prosessointi ja tiedon ja kokemusten vaihto inhimillisessä vuorovaikutuksessa on olennainen osa oppimisprosessia ja lisää hyvinvointia. On mietittävä todella tarkkaan että tätä rikkautta ei tehosteta pois. Osa oppimisen iloa on myös oivaltaminen ja keksiminen, ja jos tähän käytetään jotain valmiita "älykkäämpiä" keinoja, jotka tuovat laskelmoituja ratkaisuja suoraan nenän eteen, oppija voi tuntea että omat ajatukset eivät olekaan niin arvokkaita. Kukaan ei halua opiskella esim luovuutta lisääviä kursseja sillä tavalla, että "parhaat" tulokset saadaankin jonkun tietokoneen avulla. Luovuudessa kyse ei ole mielestäni optimoinnista vaan riskinotosta ja assosiaatioista, ja myös sen oman persoonan ja tunnetilan ilmaisemisesta, se on hyvin henkilökohtaista. Mutta missä voisi soveltaa: - innovatiivisen kokkauksen kursseilla, reseptien luonti ja kokeilu vaikka jotenkin globaalien satokausien, makroravinnepitoisuuksien tai valmistuksen energiansäästö/muiden ympäristövaikutusten optimoinnin näkökulmasta? - Sisustussuunnittelukurssi, jossa oppijat luovat tekoälyllä omien mieltymysten mukaisen sisustustyylin (mieltymyksiä voisi analysoida täysin laidasta laitaan, kuten liikuntalajit, tehdyt käsityöt niiden materiaalit ja tekniikat, lempikirjallisuus, lempi tv-ohjelmat tai elokuvat, luontoympäristöt, matkailukohteet, henkilökohtaiset elämänarvot, käytettävissä oleva budjetti, lempipelit, musiikkimaku, tärkeät ihmissuhteet, ura- tai muut tulevaisuuden haaveet), aivan mitä tahansa parametreja joista saisi irti jonkinlaista visuaaliseksi muovattavaa tietoa liittyen "Kuka sinä (tällä hetkellä) olet /haluat olla." Siis leikillisesti testailla millaisia vaihtoehtoja itse voisi saada ja inspiroitua niistä. Uskon, että yksilöllisyys on tärkeää silloinkin, ja tämän tuloksena olisi syvästi personoitu kodin visuaalinen ilme. Toteutukseen mukaan tietenkin joku käytännön askel, toteuttamiskelpoinen suunnitelma ja kustannuslaskelma tms. - Entä vanhan hirsitalon remontointikurssi, jossa käytetään tekoälyä suunnitelman, riskien, budjetin tekemiseen, menetelmien opettamiseen, vanhojen rakennustarvikkeiden tarjonnan reaaliaikaiseen kartoittamiseen ja paikantamiseen, myös rakenteiden terveyden ennustamiseen vaikka 10-20 vuoden päähän, ottaen huomioon kaikki mahdolliset tekijät ilmastonmuutoksen vaikutuksesta puulaadun senhetkisiin ongelmiin juuri kunkin kyseissä kohteessa, ja millä keinoin rakenteiden säilyvyyttä voi parantaa. (En ymmärrä mitään remontoinnista, mutta keksin nyt tällaisenkin.) - Yleisesti kursseja pidettäessä materiaalien tms. riittävyden laskemiseen luovilla kursseilla ja sen perusteella niiden hankinnan optimointi ajankohdan, hinnan, pakkausjätteen ja kuljetuspäästöjen näkökulmasta. - Opistojen toiminnan hiilijalanjäljen laskeminen

en voi kuvitella mitään sellaista mikä palvelisi Kansalaisopiston tarkoitusta, tavoitteita ja päämäärää. Ilmottautumiseen, maksamiseen ja markkinointiin on jo käytössä toimivat työkalut.

Rutiininomaisissa, joissa ei tarvita inhimillistä otetta ja näkemystä.

Jos asia tai ongelma on yksinkertainen, koskee suurta joukkoa ja jokaisen mielipidettä ei voida huomioida, niin silloin tekoäly tai robotti on harkinnan arvoinen. Hyödyt ja haitat on otettava huomioon ennen robotin tai tekoälyn käyttöä. Ihminen on ensin ja tekoäly tarvittaessa toiseksi paras vaihtoehto. Ihmisen sairastuessa tai vammautuessa on kehitetty uusia tehokkaita laitteita, jotka auttavat selviytymään elämästä ja olemaan yhteydessä muihin.

Toivottavasti tausta-asioiden toimittamisessa, kuten esim. osallistujien merkkäamisessa päiväkirjaan kurssikerroilla tai opetuksessa henkilökohtaisena tukena tehtävien ratkaisuisissa tms. Tekniikan kehittymisen myötä vaihtoehtoja tulee toivottavasti paljon uusia. Sosiaalinen puoli ja inhimillinen

kohtaaminen kansalaisopistojen tärkeimpiä tapoja tuottaa hyvinvointia, niistä täytyy pitää kiinni tekniikan kehityksen pauloissa.
Ei missään.
Todennäköisesti ainakin taloushallinnossa ja esim. ilmoittautumisten vastaanotossa yms. Luultavimmin myös opetuksessa voidaan hyödyntää tekoälyä: esim. itsenäisesti suoritettavat kurssit, joiden ohjaajana ja mahdollisten tehtävien mekaanisena korjaajana on tekoäly. Kansalaisopistoilla voisi olla myös rooli tekoälyn hyödyntämisen kouluttajina, kyseessä saattaa olla monelle tarpeellinen kansalaistaito. Tekoäly ja robotit eivät kuitenkaan saa ottaa liian näkyvää ja suurta osuutta opistojen toiminnassa, opistoihin hakeudutaan usein kohtaamisten ja sosiaalisten kontaktien vuoksi.
Kielten opetuksessa esim. tehtävien laatimisessa, ilmoittautumisessa, opintoneuvonnassa, ohjelman teossa, miksei opetuksessakin
Tekoälyä voidaan käyttää monipuolisen koulutusmateriaalin löytämisessä ja työstämisessä. Kielten opiskelussa, etenkin tehtävien tarkastamisessa.
Toiminnan hallinnoinnissa, opetuksessa ja sen suunnittelussa. Asiakaspalvelussa.
hakukoneoptimointi: asiasanat. Tiedonhaussa, raakatekstien laadinnassa. Luentojen tekstityksessä. Toimisto chat-palvelussa.
Sellaisissa toiminnoissa, jotka eivät ole pois ihmistenvälisestä kontaktista. Esimerkiksi taloushallinto, kurssiraportit, yms. Opetuksessa toivon painotuksen säilyvän vahvasti ihmisten välisessä kontaktissa, enkä haluaisi 20230 vuonna herätä siihen todellisuuteen, että tekoälyn ja robottien käyttö olisi syönyt työpaikkoja ja resursseja oikeilta opettajilta.
Oppimateriaalin luomisessa ja ajantasaistamisessa. Luokkamuotoinen opiskelu voi muuttua nettipohjaiseksi opiskeluksi. Toivottavasti ei näin käy, koska opiskeluun kuuluvaa sosiaalista ulottuvuutta mitkään koneet eivät tule korvaamaan.
Eriyisesti hallinnollisissa tehtävissä
Sellaisissa, joissa ei tarvita paljoa ihmisen toimintaa.
Toivottavasti teknologiaan ja robotteihin ei hurahdeta, vaan toiminnassa edelleen säilyy ihmisten kohtaaminen, inhimillisuus ja syrjimättömyys. Toivottavasti myös henkilöstöpolitiikkaa hoitavat jatkossakin ihmiset eikä tekoäly.
Eriytävissä kielenopetusryhmissä. Kurssien suunnittelussa ja aikataulujen tekemisessä.
Senioriopiskelijoiden näkökulmasta tällainen opiskelu tuo rohkeutta kokeilla itsenäisesti tekoälyn kanssa keskustelua. Opetusta voidaan soveltaa esim. erilaisten ongelmanratkaisujen kohdalla ja pohtia vaikka yhdessä, että pitääkö tuota uskoa. Jos halutaan opettaa tekoälyä voi väittää sen antamaa tietoa epätarkaksi ja kertoa oma näkemys. Monia tekoälyn kanssa seurustelu innostaa ja lisää uskallusta muunlaiseen viestintään verkossa. Luulen, että kotona opiskeluakin voi lisätä tekoälyä käyttämällä.
Hallinnollisissa tehtävissä, opiskelijoiden tiedoissa ja laskuttamisessa, sekä päiväkirjamerkinnoissa.
Hallinnollisissa
Yksilöllisissä kielten opetuksessa. Robotit voisivat toimia yhteisöllisen kielenopetuksen rinnalla.
kurssikuvauksissa, kurssien sisältöjen suunnittelussa, mainonnassa ja muuten viestinnässä

Kurssitekstien muokkaaminen. Viestintätekstien luominen ja muokkaaminen. Opetusmateriaalien luominen ja muokkaaminen.
Ilmoittautumisten automaatio, markkinointiautomaatio, hallinnollisten tehtävien automaatio.
Kurssimateriaalin valmistamisessa, kurssikuvaukset
Opetuksen ideoinnissa ja suunnittelussa, toiminnan seurannassa ja analysoinnissa, koulutustarpeiden täsmentämisessä ja opiskelijoiden ohjauksessa
Mielestäni opistojen toiminta on sellaista, kädentaidot kielet ja liikunta, ettei robotit tähän sovellu.
Suunnittelussa, tilastoinnissa, jossain määrin materiaalien valmistamisessa.
Skaalautuvissa, vähemmän henkilökohtaista ohjausta kaipaavissa opinnoissa.
Mahdollisesti verkkokursseilla, joissa ei ole tapaamisia, vaan esimerkiksi palautetaan tehtäviä joita tekoälyllä tarkistetaan.
Sellaisilla kursseilla, joilla itseopiskelu on mahdollista. Esim. kielet - tekoäly osaa suhteuttaa vaikeusasteen opiskelijan taitojen mukaan. Oppimateriaalien valmistus.
Opetusmateriaalin valmistus, tekstien muokkaaminen
Oppilaiden omatoimiharjoittelussa esim. kielissä ja musiikissa, tiedollisissa näkökulmissa sekä tiedonsaannin helpottamisessa aihekokonaisuuksien äärellä, kurssineuvonnassa
Ilmoittautuminen ja tiedon jakaminen opistosta. Opetuksessa opettajan ja oppilaiden apuna
Tietotekniikan opinnoissa / harrastuksissa Konetekniikan opinnoissa
Kurssikirjeiden luomisessa, kurssi esittelyjen laatiminen Ilmoittautuminen, palautteet
Tunti- ja kurssisuunnittelussa. Räättälöityjen kurssisisältöjen tuottamisessa.
Ohjeistuksissa, kurssisuunnittelussa, mahdollisesti materiaalien tuottamisessa
Kurssisuunnittelussa, markkinoinnissa, toiminnan arvioinnissa, asiakaspalvelussa.
Tekoälyä voidaan hyödyntää esim. kurssisuunnittelussa. Datan käsittely on tekoälyn kautta huomattavasti helpompaa ja näin olisi mahdollista löytää juuri sellaisia kursseja, joita opiskelijat toivovat kaikkein eniten. Myös kurssisisällön rakentaminen tekoälyn kautta monipuolistaisi sisältöjä. Tekoälyä voidaan hyödyntää myös markkinoinnissa ja tiedotuksessa.
Tekoäly on apuna kurssisuunnittelussa. Tekoälyllä voi sujuvoittaa hankehakemuksien tekemistä. Sitä voi käyttää käännöstyössä apuna. Maahanmuuttajaopetuksessa virtuaalinen käännoistulkki auttaisi opetusta tilanteissa, joissa opettajalla ja opiskelijalla ei ole yhteistä kieltä.
Kurssisuunnittelussa, verkon kautta tehtävässä interaktiossa, big datan hyödyntämisessä.
Tekoäly voi auttaa asiakkaita löytämään häntä kiinnostavia kursseja kurssitarjonnasta.
Lähes kaikessa opetuksessa.
Kurssien markkinoinnissa ja suunnittelussa. Esimerkkien etsimisessä.
Tekoälyn ja robotiikan avulla voi tulevaisuudessa tuottaa henkilökohtaisesti räätälöityjä koulutussisältöjä ja tekoäly voi hyvinkin toimia sparraajana ja mentorina. Tekoäly mahdollistaa koulutustarjonnan

paremman kohdentamisen ja mahdollistaa kouluttamisen myös niillä alueilla, missä on vain harvoja kiinnostuneita

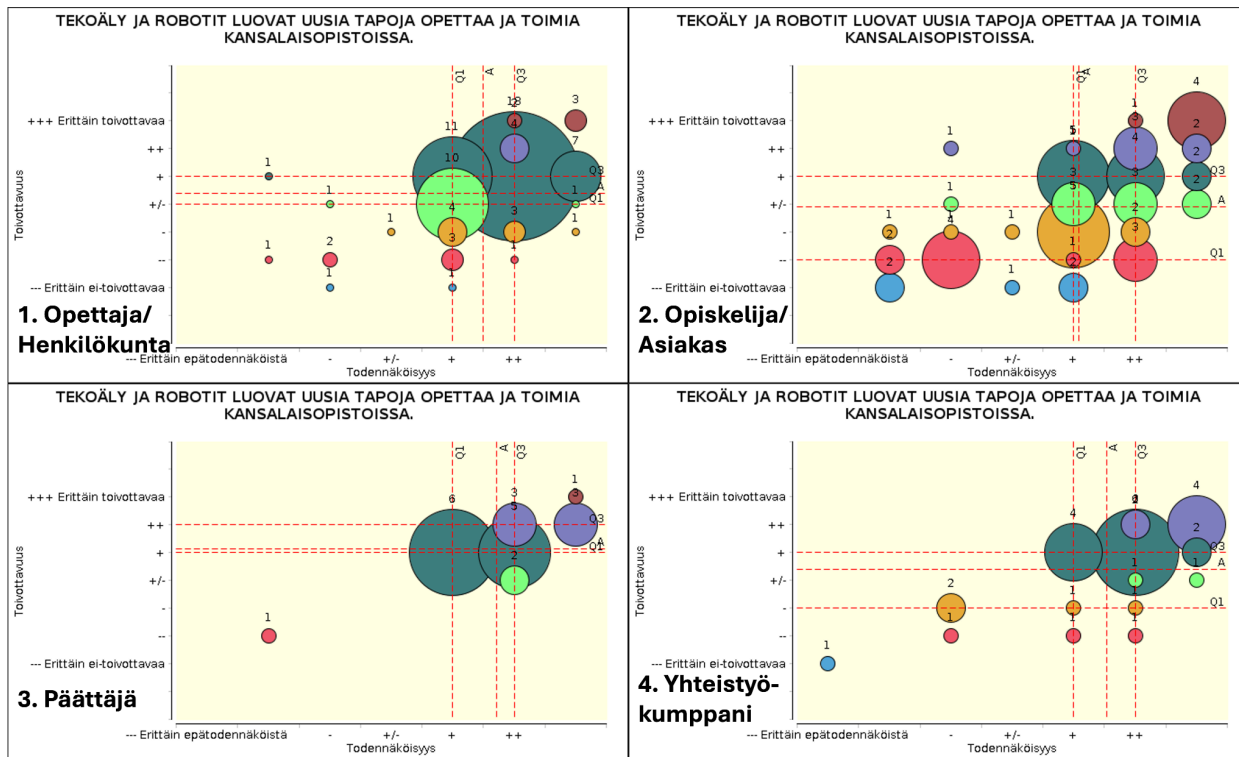
Liikunnan ohjauksessa esim . ohjaus voidaan tehdä kaupungista maaseudun kylätaloille samoin myös kieliä voidaan opiskella mökeillä . Opiskelu ei ole sidottu yhteen paikkaan. Tekoäly voi tehdä uusia opinto-ohjelmia.

2. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

Teknologia vuonna 2030 – 1/2/Millaisissa tehtävissä ja toiminnoissa robotteja ja tekoälyä voidaan hyödyntää kansalaisopistoissa?
Vuodesta toiseen toistuvien kestokurssien suunnittelutehtävissä avustaminen.
Kurssikuvauksissa, kurssien sisältösuunnitelmissa, opetusmateriaalin tuotossa ja viestinnässä.
Kurssisuunnittelussa, markkinoinnissa ja tiedottamisessa
Hallinnon apuna monipuolisesti (laskutus jne.), markkinoinnissa voidaan hyödyntää varmasti paljonkin, lukujärjestysten teko (esim. AiPe), tulkkaus?, kurssitekstien ja kuvitusten apuna.
Ainakin viestinnässä ja kurssikuvausten suunnittelussa. Kaikessa sellaisessa, joka aiemmin on vaatinut ihmisiltä paljon muistamista ja/tai tietojen keräämistä.
Jossain määrin voidaan hyödyntää asiakaspalvelussa ja asiakkaiden kysymyksiin vastaamisessa.
Kurssia kuvailevien tekstien laadinnassa.
Tekoäly tulee muuttamaan tiedonhankinnan ja -käsittelyn tapoja. Opettajien tulee toisaalta tunnistaa tekoälyn rajoitteet, toisaalta tuntea oma alansa entistäkin paremmin, jotta virheelliset tai jopa vaaralliset työtavat tai todellisuuskäsitykset eivät leviä. Tiedon tunnistamisen ongelma; tekoälykumppanien ja mahdollisesti tekoälyä hyödyntävän opusteknologian käytön haaste. Robotiikka ei tule vaikuttamaan niin paljon siksi, että a) kustannukset eli robotiikkaa hyödyntävien välineiden ja laitteiden käyttöönotto vaatii alkuvaiheessa investointeja ja tällaiset investoinnit vanhenevat hyvin nopeasti; b) kansalaisopistot voivat - mikäli pysyvät hengissä - olla viimeinen saareke, jossa aikuiset voivat oppia taitoja turvallisesti, tietoon pohjautuen ja sosiaalisesti.
Ennen kaikkea etukäteen selkeästi rajatuissa rutiininomaisissa tehtävissä, joita tekoäly pystyy tekemään nopeammin. Näitä voivat olla maksuliikenne, tilojen hallinta, tilastot, laskelmat, palautteet jne. Ihmisviestinnässä toivottavasti säilyy edelleen ihmisen käden jälki, vaikka tekoäly olisikin erilaisten tekstien kirjoittamisessa apuna esimerkiksi ideoinnissa.
Erittäin hyvin etukäteen suunnitelluissa tehtävissä. Upeaa, jos joskus olisi robotti, joka toimisi erikielisten opiskelijoiden apuna ja puhekaverina!
Ohjelman teossa, asiakaspalvelussa, hakemusten laadinnassa, luokkatilojen ja aikataulujen rakentamisessa.
Tekoälyn hyödyntäminen työn tukena on osa arkea. Robotiikka tai tekoäly ei kuitenkaan tule syrjäyttämään ihmisten tekemää työtä, sillä ne eivät pysty korvaamaan tarvetta ihmiskontaktiin. Ihmiskontaktin tarjoaminen taas on yksi tärkeimpiä kansalaioipistojen tehtäviä vuonna 2030.
Kurssitekstien kuvauksissa, asiakaspalvelussa, tilajärjestelmissä, palautteiden käsittelyssä, tiedon hallinnassa ja arkistoisemisessa ja erityisesti tiedon hakemisessa ja järjestämisessä. Markkinoinnissa on käytössä jo somessa, mutta kuvien ja tekstien luominen ja muokkaus lisääntyy.
Kurssien ja opetuksen suunnittelussa, erilaisissa raportoinneissa, etä- ja verkkokurssien toteutuksessa. On kuitenkin huomioitava, että robotti ei pysty korvaamaan opekontakteja.
Opiskelijoiden osaamistarpeisiin vastaavien oppimateriaalien laatiminen. Osaamisen arviointi. Kurssien hallinnointi ja asiakaspalvelu. Tilankäytön suunnittelu ja optimointi.

Ne voivat korvata materiaalin tekemistä ja hankintaa. Ne voivat helpottaa nopeaa reagointia opiskelijoiden tarpeisiin. Ne monipuolistavat opetusta ja tekevät oppimisesta yhä kiinnostavampaa.
Suuria tietomassoja sisältävissä tehtävissä, joissa kone suoriutuu laskennasta ihmistä nopeammin sekä tarkistus- ja korjaustehtävissä.
Tekoälyä voidaan hyödyntää muun muassa uusien kurssien ideoinnissa ja oppimateriaalien tekemisessä. Robotit voivat vastata opiskelijoiden kysymyksiin esimerkiksi opiston aulassa, ja robotit voivat toimia esimerkiksi tulkkina kursseilla. Tämä monipuolistaa opetusta ja saavutettavuuttakin.
Chattibotti opiston sivuilla. Koulutusten, hankkeiden suunnittelussa. Koulutusmateriaalin ja erilaisten esitysten tekemisessä.
Hyvin monenlaisissa erilaisissa tehtävissä niin opetuksessa, hallinnossa kuin asiakaspalvelussakin. Tärkeintä olisi perehdyttää kaikki kunnolla niiden käyttöön ja mahdollisuuksiin.
Monipuolisesti mm. asiakaspalvelussa, suunnittelussa, oppimateriaalien valmistelussa ja palautteiden käsittelyssä.
Hallinnon tukitoiminnoissa, viestinnässä ja markkinoinnissa, opetusmateriaalien tuottajana. Opettajia robotit ja tekoäly eivät voi korvata.
Musiikin teko - välttyään teostokorvauksilta, kuvituksessa, tekstien teossa, oppaan suunnittelussa, kuvataiteiden opetuksessa
Kurssisuunnittelussa, kurssien mainostamisessa, oppimateriaalin rakentamisessa.
Tekoälyn avulla opetusta on mahdollista monipuolistaa ja se auttaa opettajia monella tavalla työnsä suunnittelussa ja toteutuksessa.
Kurssisuunnittelussa, mainoksissa, oppimateriaalin laadinnassa, rutiininomaisessa harjoittelussa
Paljon mahdollisuuksia etenkin toimintojen, kuten markkinoinnin, laskutuksen ja asiakaspalvelun sekä tilahallinnan tehtävien hoitamisessa. Opettamisessakin varmasti voidaan hyödyntää entistä enemmän, joskaan ei toivottavasti ihan vielä ainakaan oikeita opettajia missään korvaa.
Kurssikuvauksissa, esitteiden ja somen kuvituksessa, viestinnässä, markkinoinnissa, hallinnointijärjestelmissä, tulkkaukspalveluissa.
Ideoinnin apuna, markkinoinnissa ja viestinnässä, rutiininomaisten tehtävien tekemisessä, tilastoinnissa, asiakkaiden kysymyksiin vastaamisessa.
Hallinnon tehtävät, opetuksessa, esim: opettajan tukeminen
Mielikuvitus tai ymmärryksen puute tekoälystä ei riitä keksimään konkreettisia ehdotuksia

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

1. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

Teknologia vuonna 2030 – 2/2/Miten teknologia voisi vaikuttaa fyysisen yhteisöllisyyden ja läsnäolon merkitykseen kansalaisopistoissa?
Tulee uusia tapoja ja yhteisöllisyyden malleja. Yhteisöllisyyden tarvetta teknologia ei poista.
Mikäli hybridimallisia kursseja järjestetään jatkossa enemmän, se vaikuttaa oppilas-opettaja-suhteen luonteeseen. Lämpö vähenee.
Yhteisöllisyys ja fyysinen läsnäolo ovat kansalaisopistojen vahvuus.
Kansalaisopistot menettävät merkityksensä jos opetus siirtyy pääosin robottien ja muun teknologian piiriin. Sittenhän voi jäädä kotiin.
Kurssien etäosallistumisen mahdollisuudet lisääntyvät ja paikallisuus kurssitarjonnassa vähenee. Ehkä voi olla keino keventää kustannuksia ja lisätä vaikuttavuutta?
Etäkurssit lisääntyvät varmasti jatkossa, mutta se vähentää osallistujien verkostoitumista ryhmänä. Etäkurssit ovat yhä tapa opiskella, varsinkin jos kurssi on tallenteena. Ryhmäytyminen jää vähemmäksi, ajatusten vaihto vähenee etäkurssilla. Kaikille etäoppiminen ei ole se paras tapa oppia.
Tukemalla ja lisäämällä fyysistä yhteisöllisyyttä. Toisaalta kansalaisopiston kurssi voisi olla teknologiavapaa, jos muutoin elämässä on teknologiaähkyä.
Näen asian toisin. Teknologian lisääntyessä ihmisten tarve olla yhdessä jakaen kokemuksia tulee lisääntymään. Tässä kansalaisopistoilla on paikkansa ja mahdollisuus tuoda vastapainoa kiireiselle ja alati kehittyvälle teknologialle. Toki opistot eivät ole teknologisten innovaatioiden kehittymisen osalta uimassa vastavirtaan. Vaan tiedostavat tilanteen ja tarjoavat toiminnallaan paikkaa, jossa voi esim. käsillä tekemisen tai esiintymisen kautta hakea tasapainoa omaan elämäänsä
Teknologia on työkalu, ei itsetarkoitus. Kaikki teknologia pitää alistaa itse tekemiselle tai opiskeltavalle aineelle. Jos teknologia helpottaa opettajan työtä tai tuo uusia oppimismahdollisuuksia esim tehtävien luonnin tms yhteydessä, se on hyödyksi, mutta toivottavasti teknologia ei syrjäytä yhteisöllisyyttä ja ihmisten välistä kanssakäymistä.
Teknologia mahdollistaa osallistumisen etänä verkossa. Ei tarvitse lähteä kotoa työpäivän jälkeen. Voi osallistua kurssille kotoa käsin huonolla kelillä, pitkistä matkasta, ulkomailta tai puolikuntoisena. Vaikka ei olisi fyysistä yhteisöllisyyttä on kuitenkin mahdollista olla läsnä etänä osana ryhmää. Vaatii opettajalta taitoa saada ryhmä toimimaan ja ryhmäytymään. Olen itse yhdessä ystäväni kanssa osallistunut samalle etäkurssille. Asumme aivan eri puolilla Suomea, mutta kohtaamme yhteisellä kurssilla kokien yhteisöllisyyttä ja läsnäoloa. Teknologian tuoma ahdistus voi toisaalta lisätä halua osallistua opiston toimintaan, tavata ihmisiä face to face ja olla läsnä - vastaisku.
Jos teknologiaa käytetään työkaluna eikä opettajana ei pitäisi vaikuttaa millään tavalla vaan sen pitäisi tukea opettajaa ja oppimista.
Olen eläkkeellä v.2030 ja haluaisin kokea yhteisöllisyyttä ja luoda kurssien avulla uusia ystävyysuhteita.
Ihmiset tekisivät tehtäviä koneiden kanssa, ei ihmisten.
Näen, että kansalaisopistojen yhteisöllisyyttä tarvitaan, entistä enemmän teknologisoituvassa maailmassa. Ihmiset myös kaipaavat yhteisöllisyyttä ja läsnäoloa, ja kansalaisopistolla on tässä paikkansa.

Ei merkitys häviä. Sitä voi olla tarjolla vähemmän ja se voi olla yhä merkityksellisempää ja tärkeämpää, jos se vähenee. On pidettävä huoli, että opiskelu on mahdollista myös fyysisenä läsnäolona. Lisääntykö kenties sisällöltään sellaiset kurssit, joissa korostetaan sitä.

Teknologia mahdollistaa etäopiskelun ajasta ja paikasta riippumatta, joka on hyvä asia palveluiden saavutettavuuden kannalta. Huono puoli on se, että ilman fyysistä kontaktia on vaikea saavuttaa samaa yhteisöllisyyttä kuin läsnäollessa.

etäopetus kasvaa, ihmisten sosiaaliset taidot heikkenivät,

Osa kursseista voidaan toteuttaa itseopiskeluna, joka voi vaikuttaa yhteisöllisyyteen.

En usko, että läsnäolon merkitys ja tarve tulee häviämään, vaan ehkä päinvastoin. Kuitenkin teknologia voisi mahdollistaa osallistumisen ja saavutettavuuden myös heille, jotka syystä tai toisesta eivät voi osallistua paikan päällä.

Aito sosiaalinen vuorovaikutus on edelleen todella tärkeää. Etäteknologialla päästään jo lähelle tätä, mutta se ei korvaa aitoa live-konttaamista. Teknologia on hyvä tuki ja lisäapu.

Teknologia mahdollistaa paikkaan sidotun yhteisöllisyyden ja läsnäolon lisäksi opetuksen verkon kautta. Näin opetustarjonta tavoittaa nekin, jotka jostain syystä eivät voi tai halua osallistua lähiopetukseen. Verkko-oppimisolustat tarjoavat monipuolisia mahdollisuuksia oppimiseen, yhteisöllisyyden kokemiseen ja läsnäoloon, joka verkko-opetustilanteissa rakentuu verkon välittämänä. Näin ollen on vaikea väittää että teknologia vähentäisi yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä. Se on vaihtoehto eri tavalla kuin lähiopetuksessa rakentuvalle yhteisöllisyydelle ja läsnäololle,

Etäkursseissa ei tule samaa yhteisöllisyyden tunnetta. Toisaalta teknologia voi mahdollistaa osallistumisen niille, joille läsnäolo ei syystä tai toisesta ole vaihtoehto.

Teknologia luo mahdollisuuden päästä osallistumaan kansalaisopiston toimintaan myös muualla kuin omassa lähiympäristössä ja olla näin osa yhteisöä. Mutta suurimmalla osalla osallistujista varmasti fyysinen läsnäolo ja vuorovaikutus on myös tulevaisuudessa erittäin tärkeä syy osallistua kansalaisopiston toimintaan.

Sama kommentti kuin edellä: ehkä hyvänä renkinä, kunhan ei päästä isännäksi. Vapaan sivistystyön henkeen kuuluu aidot ihmiset aitoine kontakteineen.

Teknologian ei saisi antaa korvata kasvokkain tapahtuvaa kanssakäymistä. Joskus meillä suomalaisilla on turhan vahva usko teknologian mahdollisuuksiin - se on toki hyvä lisä esim. opetuksessa, mutta voi myös haitata "normaalista" kommunikointia. Kaikkeen on turha tuoda teknologiaa välikädiksi, jos sen mukaanotto ei tuo itse asialle lisäarvoa.

en usko vaikuttavan, koska yhteisöllisyys on iso osa kurssien toimintaa

etäkurssit lisääntyvät, jolloin ei kontakteja synny luonnostaan

On tärkeää, että opettajat päivittävät osaamistaan, jotta teknologia saadaan käyttöön niin, että siitä koituu hyötyä eikä haittaa. Läsnäolon taitoja ja yhteisöllisyyden rakentamista voi opetella ja harjoitella.

teknologia ja verkossa oppiminen vähentää fyysistä läsnäoloa, mutta harvaan asutulla alueella mahdollistaa osallistumisen

Mielestäni kansalaisopisto on aina ollut myös kohtaamispaikka, jota tarvitaan. Tämän näen siis suurena haasteena sosiaalisen kanssakäymisen osalta.

Jos liian paljon asioista tehdään tekniikka edellä eikä mahdollista kasvotusten vuorovaikutusta, yksinäisyys ja motivaation puute voi lisääntyä. Toisaalta nämä voivat mahdollistaa uusien ryhmien mukaan tulon, jos esim asioita voi tehdä kotoa käsin ja ajasta riippumatta.

Mahdollisuutena osallistuminen etänä, pelkona sosiaalisten kontaktien ja yhteisöllisyyden väheneminen.

Hybridi on hyvä asia. Aina ei pääse tunneille, mutta etänäkin voi olla osallisena.

Korona-ajan jälkeen ehdottomasti suurin osa ihmisistä on palannut fyysisesti luokkahuoneisiin juurikin yhteisöllisyyden ja todellisen sosiaalisen kanssakäymisen takia kielten opetuksessa. Duolingot yms. muut eivät riitä vaan ihmisillä on luontainen tarve olla yhdessä ja aidosti toisten kanssa, jotta he oppivat ja pystyvät harjoittelemaan vieraalla kielellä kommunikointia., näin sanovat myös monet nuoret diginatiivit. Ihmiset joutuvat muutenkin olemaan paljon työpäiviään koneen edessä, niin vielä iltaopiskelu koneen edessä ei houkuta vaan halutaan päästä jo ihmisten ilmoille. Opiskelijat haluavat ostaa myös fyysisiä oppikirjoja vaikka e-versioitakin olisi saatavilla.

Mikään ei täysin korvaa fyysistä läsnäoloa ja yhteisöllisyyden merkitystä. Teknologian avulla voidaan kyllä olla kontaktissa muihin ihmisiin (videotapaamiset, puhelut, etäopiskelu), mutta vaikea kuvitella, että tekoälyrobotti voisi vastata ja neuvoa samalla tavalla kuin vaikka opettaja.

Painotuksen siirtyminen etäopiskeluun heikentää yhteisöllisyyttä ja ihmisten yhteen kokoontumisen tarvetta. En tosin usko, että muutos tapahtuisi näin nopeasti. Uskon myös, että lähiopetus tulee säilymään ja teknologia voisi parhaimmillaan auttaa jokaista esim. tilanteissa, joissa lähiopetukseen osallistuminen syystä tai toisesta estyy.

Läsnäoloa ei voi korvata, mutta etäyhteydet ovat hyvä vaihtoehto, kun on hoidettava nopeasti asioita.

tarkoitus on ollut edistää opiskelijoiden yleisiä, yhtenäisiä ja opiskeluun liittyviä etuja. Edistää yhteisöllisyyttä.

Se ei ohita fyysistä läsnäoloa, koska ihmiset tarvitsevat myös sosiaalista kansankäymistä.

Näen teknologian vaikutuksen aika negatiivisena. Toki - hyvä renki ehkä, mutta huono isäntä. Teknologian lisääntyessä aito läsnäolo kuihtuu.

Toivottavasti ei mitenkään negatiivisesti. Oleellista edelleen tulee olla vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa, etänä tai läsnä.

Hybridiopeutus mahdollistaa sellaisten ihmisten osallistumisen, joilla syystä tai toisesta ei ole mahdollisuutta tulla paikalle. On varmasti parempi olla tällä tavoin läsnä kun ei ollenkaan. Ihmiset kuitenkin kaipaavat fyysistä kokoontumista ja näen että sille tulee olemaan jatkossa kova tarve - etäopetus täydentää läsnäolo-opetusta.

Lisää etäopetusta

Jos verkko-opetus lisääntyisi, läsnäolon ja yhteisöllisyyden ylläpitäminen vaikeutuisi.

En usko, että läsnäolon merkitys vähenee, mutta läsnäolon muodot muuttuvat. Uskon, että kun ihmiset kohtaavat fyysisesti samassa tilassa (vaikka harvemminkin), kohtaamisiin panostetaan ja niitä arvostetaan. Teknologia myös mahdollistaa läsnäolon ja yhteisöllisyyden monipaikkaisesti ja joustavasti.

Kannatan yhteisöllisyyttä ja näen niin, että jos ei olla tarkkana, yhteisöllisyys vähenee ja yksinäisyys lisääntyy. Eli kaikkia toimintoja pitää tarkastella tästä yhteisöllisyyden ja läsnäolon näkökulmasta. Toisaalta vammaisuudesta ja tilapäisestä sairaudesta johtuen kaikilla ei aina onnistu tulla paikan päälle

oppimaan. Siksi sitäkin puolta pitää miettiä ja kehittää ja uskon, että siinä tarvitaan juuri teknologian keinoja. Vaikeavammaisten ihmisten elämässä on jo nyt erikoisia teknologisia ratkaisuja olemassa. Vaikeavammaisillahan on omat henkilökohtaiset avustajat ja myös heidät on perehdytettävä asiakkaansa teknologiaan. Eli sen teknologian pitää olla melko helposti opittavissa. Tarkoitin siis, että juuri tietyt puhevammaiset tarvitsevat teknologian tuomaa apua. Ja siihen tarvitaan myös silloin esimerkiksi puheterapeuttien apua, jotka työskentelevät puhevammaisten kanssa silloin, kun käytetään puhetta korvaavia keinoja kommunikoinnissa.

Kasvokkaista kohtaamista ei voi korvata teknologialla, mutta teknologia voi toisaalta saavuttaa sellaiset ihmiset, joilla voi olla vaikeuksia osallistua kasvokkaiseen toimintaan. Tasapainosta näiden välillä olisi tärkeää huolehtia.

Useimmat jäävät koteihinsa yksin opiskelemaan. Ei tule aitoa vuorovaikutusta ihmisten kesken.

Vaikka käytetään teknologiaa kanssakäyminen tärkeää sekä lähi- että etäopetuksessa.

Etäyhteystekniikka tulee kehittymään niin paljon, että etäyhteyskokemus tulee olemaan elämyksellisempi ja inhimillisempi.

Todennäköisesti paikkaan ja lähiopetukseen sidotut oppiaineet, kuten soiton opetus tai kuvataide pysyvät ennallaan, paikkasta riippumattoman opetus, kuten etäluennot ja itseopiskelu lisääntyvät. Harmi sinänsä, että säännöllisesti yhteen kokoontumiset sosiaalisine kontaktein ja kohtaamisineen vähenevät. Hyvää on se, että pitkien etäisyyksien paikkakunnilla pääsee opintoryhmiinkin mukaan etänä. (Luonnon kannalta on ehkä hyvä, että yksityisautoilun päästöt vähenevät, kun kulkeminen kylältä toiselle yksityisautoilla vähenee.)

Pahimmassa (kuitenkin epätodennäköisessä) tapauksessa suurin osa toiminnasta siirtyisi etätoimintoihin, jolloin "kasvottomuus" lisääntyy eikä yhteisöllisyys pääse kehittymään samalla tavalla kuin livetilanteissa.

Saattaa vähentää kontakteja sekä vaikuttaa yhteisöllisyyteen. Toisaalta voi myös mahdollistaa yhteisöllisyyttä yhtedenpidossa.

Teknologia mahdollistaa etäopetuksen/hybridiopetuksen, etätönnön, etäpalaverit, etäkoulutukset. Voisiko teknologia vielä kehittyä tai sen käyttämisen taidot kehittyä niin, että vaikka olisimme etänä niin yhteisöllisyys ja läsnäolo toinen toisillemme muodostuisivat nykyistä etäilyä paremmin. Teknologia ei voi kuitenkaan korvata livekohtaamisia ja siinä rakentuvaa yhteisöllisyyttä. Läsnäolon merkitys on aina erittäin tärkeä, olimmepa sitten etänä tai lähikohtaamisissa. Parhaimmillaan teknologia voi mahdollistaa yhteisöllisyyden ja yhteyden toisiin ihmisiin heille, jotka eivät syystä tai toisesta pääse opistolle tulemaan.

Teknologia ei voi korvata ihmisten fyysistä kohtaamista, mutta teknologiaa voisi hyödyntää kohtaamisessa niiden kohderyhmien osalta, jotka eivät pääsisi osallistumaan fyysisesti paikalle.

Jos me emme anna sille itse mahdollisuutta

Voi sopia hyvinkin joihinkin osa-alueisiin, mutta ei kaikkeen. Näen paljon mahdollisuuksia esim. harvaan asutun alueen opetuksen mahdollistajana.

Covid-19 osoittaa miten haitallista on kun eristetään etätönnön varjolla aito kohtaaminen. Ihmisten kannalta on erittäin haitallista kun viikoittainen tapaaminen ja persoonallinen kohtaaminen estyy. Yksinäisyys ja eristys on loukkaus ihmisyyttä kohtaan koska emme ole erakkoja. Yhteisöllisyyden ja ystävien ja opiskelija kavereiden tapaaminen on erittäin tärkeää. COVID-19, ja sen kolme vuotta kestänyt eristys maksattaa vielä kauan hintaansa jonka kustannukset ovat paitsi rahallisia mutta ennen kaikkea henkisiä arvoja. Kansalaisopistot ovat ihmisten terve kohtaamispaikka ja sillä on terveydelle ja hyvinvoinnille

tarkoitettu paikkansa. Terveydellä tarkoitetaan tässä mielenterveyttä ja ennalta ehkäisyä yksinäisyyden torjumiseksi. Ihmiset ovat koottu yhteen ja yhteisöön rikastuttamaan toisiaan hyvällä tavalla.

Erittäin tärkeätä, että fyysinen yhteisöllisyys ja läsnäolo -opetus jatkuu työväenopistossa.

Kysyntää etä- ja verkko-opetukselle on jonkin verran jo nyt. Isompi määrä meistä elää pitkän elämän ja ei esim. talvella halua lähteä "ulkokursseille" liikkumisen hankaluuden takia. Nuoremmilla ikäpolvilla on vähemmän aikaa ja intressiä itsensä kehittämiseen samalla kun yhteisöt haetaan muualta DIY-periaatteella. Teknologiaa tullaan käyttämään organisaatioissa säästötoimenpiteenä. Etä- ja verkko-opetuksen yhdistelmien tarjonta kasvaa ja kysyntä seuraa perässä, ensin hitaasti ja lopulta nopeasti kun lähiopetuksen tarjontaa supistetaan ja hintoja nostetaan. Opistojen tärkeimmät kuluerät ovat palkat ja tilat. Teknologia siirtyy kakkoseksi asteittain, ykköseksi jossain vaiheessa. Tämä on "tuottavaa".

Sen ei tarvitse vaikuttaa negatiivisesti. Teknologiassa on neutraaliuden käsite eli mahdollinen henkilöiden välinen suhde ei tule esiin teknologiassa, koska esi. tekoäly on ns. naamaton, ei tunne henkilön taustaa, aiempia antipatioita jne. Tämä on etenkin pienillä paikkakunnilla joskus ongelmakin. Tekoäly ja teknologia on kuitenkin aina renki ja piika, ei isäntä tai emäntä.

Teknologian käyttö etäopetuksineen on heikentää sosiaalisten suhteiden kehittymistä, ihmiset lokeroituvat.

Etäopetus lisääntyy samalla kun nykyisten ja tulevien sukupolvien digitaidot kasvavat. Uskon silti, että ihmisluento pitää etänä ja lähinä opiskelemisen tarpeen balanssissa.

Verkko-opiskelu mahdollistaa ajasta ja paikasta riippumattomuutta. Hybridiopiskelu mahdollistaa paikasta riippumattoman opiskelun, mutta ei vähennä yhteisöllisyyttä, saattaa jopa tehdä opinnosta intensiivisemmän. Minusta tämä väittäminen on ristiriitainen. Vahvaa läsnäoloa voi olla myös etänä.

Ihmiskontaktit ja sosiaalisuus tarpeellisia

Ihisten väliset kohtaamiset, yhdessä tekeminen ovat iso osa opiskelua.

Toden näköisesti se voi vähentää sitä, mutta joillekin tämä saattaa olla hyvinkin toivottava suuntaus ja tuoda opinnot lähelle sellaisia joiden ei olisi muuten mahdollista niihin osallistua.

Etäopetus lisääntyi.

Ihmiset kokoontuvat yhteen harrastamaan, monille se voi olla ainoa sosiaalinen yhteisö ja siksi äärimmäisen tärkeä myös tulevaisuudessa. Teknologia voi auttaa saamaan opintojen yhteyteen ihmisiä, jotka eivät pääse paikalle, mutta voisivat reaaliajassa olla mukana. Teknologian avulla voidaan tietysti koota ja tallentaa oppisisältöjä ja opettajien opetusta tallenteiksi, ja se voi olla tukimateriaalina kertausmielessä. Ihmisten välistä kanssakäymistä se ei kuitenkaan korvaa.

Etäkurssit varmasti lisääntyvät, kun rahoitusta vaan supistetaan.

Etänä itsenäisesti suoritettavat kurssit lisääntyvät, jolloin yhteisöllisyys vähenee. Toki etänäkin voi keskustella, mutta ei se korvaa fyysistä läsnäoloa. Toki se voi olla myös mahdollisuus niille, joille ei fyysisesti ole mahdollisuutta mennä kurssipaikalle, tai jotka muista syistä suorittavat mieluiten kursseja etänä.

Lisääntyvä teknologia voikin toimia siten, että läsnä oleminen vapaa-aikana onkin toivottavaa ja haluttavaa. Tämä näkyy taide- ja taitoainekurssien suurena suosiona. Ihmiset haluavat päästä yhteyteen materiaalin kanssa ja keksiä asioita.

Kaikki eivät pysy kehityksen mukana joten se luo eriarvoisuutta.
Etäopetuksessa.
Etäopetus antaa mahdollisuuksia opiskelun joustoon, mutta myös vähentää fyysistä kontaktia. Omakohtaisesti etäopetusta voidaan kuitenkin toteuttaa niin, että vuorovaikutus ja yhteisöllisyys on läsnä. Paritehtäviä, kamerat auki, yhteistä keskustelua ja "rupattelua" huoneissa.
Etäosallistuminen ja striimaus on hyvä vaihtoehto joskus, ei aina. Teknologia tarjoaa lisämahdollisuuksia mutta ei pidä estää aidon läsnäolon kokemuksia.
Verkkokursseilla yhteisöllisyys on jo nyt hyvin vähäistä, vaikka moni, myös moni opettaja, sitä kaipaa.
Live-lähetykset ja oppituntien/ kurssien striimaus/teams jne. olisi vain hyvä. Se mahdollistaa osallistumisen etäältä, vaikka toisesta maasta. Etäopiskelun mahdollisuuksia jokaiselle tulee tukea (liikuntarajoitteisuus, pitkät välimatkat)ja laitteita tulisi olla saatavilla (lainaus/vuokraus/perehdytys).
Esim. samanaikainen etäopiskelija ja luokassa oleva ryhmä aiheuttaa vain ja ainoastaan ongelmia: etäyhteyden luonti vie aikaa tunnin alussa, etäyhteys katkeaa ja taas luodaan uutta yhteyttä ja läsnäolijat odottavat ja odottavat...
Ihmisiä on monenlaisia; kaikki eivät ole sosiaalisia. Vaihtoehtona verkkokurssi on sellaisille hyvä. Myös jos aikataulukiiireet estävät osallistumasta lähikursseille. Teknologia lähikursseissa on vain apuna. Tärkeintä on yhteinen tekeminen.
Etäkursseja erillisinä kursseina niitä haluaville. Läsnäolo ja yhteisöllisyys on tärkeää, jolloin aikaa ei kannattaisi hukata esim. yhteyksien toimimisen odotteluun.
Vaikea sanoa
Saattaahan kehitys tässä suhteessa mennä huonompaan suuntaan jos teknologiaan nojaututaan liikaa.
Toiset haluavat etäopetuksen,toiset lähiopetuksen. Mukavaahan se olisi ihmisten toistensa kesken puuhailta.
Etänä tapahtuva opetus lisääntyy. Toivottavasti ei ihan kokonaan luovuta lähiopetuksesta. Ei ainakaan liikuntaan liittyvillä oppitunneilla.
Etäkurssien mahdollisuus,mutta ne eivät saa korvata fyysistä opetusta.
Sen ei tarvitse vaikuttaa mitenkään.
Jos fyysisen yhteisöllisyyden ja läsnäolon arvoa ei tietoisesti vaalita, on riski menettää jotain opistotoiminnan perusasioihin kuuluvaa.
Tällainen kehitys olisi vastoin kansalaisopiston ydintehtävää saattaa ihmisiä sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Erilaiset internet kokoontumiset kuten teams voivat olla lisänä ja joskus korvata lähiopetuksen, mutta pidän sitä vasta toissijaisena vaihtoehtona.
Heikentää. Meillä on Suomessa vaikka miten paljon erilaisten toisen ja kolmannen asteen oppilaitosten järjestämiä etäkursseja, joissa opetetaan tietoa. Kansalaisopistossa mielestäni tärkein opetuksen näkökulma on taidot, se miten oikeasti asioita tehdään, omilla käsillä, ja tukea ihmisiä myös omaehtoiseen hyvinvoinnista huolehtimiseen ja oppien jatkojalostamiseen. On tärkeää, että on yhteisö jossa voi sitä omaa juttua harrastaa, muiden samanhenkisten ympäröimänä. Muita seuraamalla voi saada inspiraatiota tai rohkaisua.

Se on sanomattakin selvä että mikäli otettaisiin käyttöön AI tai Robotti, että se heikentää ja vähentää ihmis kontaktia ja kansalaisopiston tavoitteita ja tarkoitusta. Kansalaisopiston tehtävä on mahdollistaa sosiaalista kanssakäymistä samalla kun opitaan uutta. On näyttöä että kun koetaan yhteisöllisyyttä sillä suuri terveyttä edistävä vaikutus. Etäkurssit ovat jääneet pandemian jälkeen pyörimään jossain määrin mutta ne eivät palvele hyvinvointia niin hyvin kun läsnäolo.

Todennäköisesti teknologia vaikuttaa yhteisöllisyyteen ja läsnäoloon negatiivisesti. Se ei ole suotavaa, koska kansalaisopistojen merkitys yhteisöllisyyden ja inklusiivisuuden lisääjänä on tärkeä.

On toivottavaa, että kysyjä saa vapaasti kysyä mistä ongelma johtuu. Robotti tai tekoäly ei osaa vastata kaikkiin kysymyksiin niin että kysyjä olisi tyytyväinen. Ihmisen mieli köyhtyy, jos on valittava tietyistä vaihtoehdoista tekoälyn laatimat vastaukset. Ajattelun on oltava vapaata. Kysymykseen on helpompaa saada tyydyttävä vastaus, jos osapuolena on ihminen. Yhteisöllisyyttä ei synny, jos vastapuolena on robotti tai tekoäly. Teknologia auttaa silloin, jos ihminen elimistö ei pysty vastaamaan, liikkumaan tai ei saa yhteyttä muihin ja terveydentila vaatii teknologiaa avuksi.

Riskejä on että vähentää, jos teknologialle ja näyttöpäätteen välityksellä opiskelulle annetaan liikaa jalansijaa. Asiakaspalautteidenkin perusteella monelle kansalaisopiston läsnäkurssit ovat pakoa ja vastapainoa video-oppimiselle ja asioiden käsittelylle.

Vähemmän fyysistä opetusta.

Teknologia vapauttaa parhaimmillaan laajemman tarjonnan äärelle. Etäopinnot tai etänä toimivat opettajat voivat helpottaa osaajien löytämistä ja tarjonnan monipuolistamista. Toisaalta vapaan sivistystyön opinnoista usein haettu yhteisöllisyyden kokemus voi heikentyä. Ihmiset kaipaavat myös toimintaa, jossa kohdataan toisia samassa tilassa.

Ihmiset kaipaavat edelleen fyysistä yhteisöllisyyttä, joten arvioisin, että teknologian avulla voidaan myös lisätä sitä.

Teknologiaa ei tarvitse ymmärtää yhteisöllisyyden korvaajana, vaan osana opetusta ja tukena. Fyysinen yhteisöllisyys ja läsnäolo ovat ilmapiirin kannalta tärkeitä, mutta teknologian tuoma lisä ei ole negatiivinen asia

Etäopetukseen- ja etäpalveluihin siirtyminen vähentää ihmisten yhteen keräytymistä ja heikentää yhteisöllisyyttä. Jos opiston toiminnan halutaan olevan yhteisöllistä, se on kirjattava sekä ydintehtävään. Talouden on seurattava tätä missiota eli resursseja on oltava yhteisöllisyyden toteuttamiseksi.

Etäkurssilla kommunikointi on toisenlaista, ja vaikka sielläkin voidaan ryhmäytyä, se ei vastaa samassa tilassa olevien ryhmäytymistä. On ikään kuin avattaret ryhmäytyisivät, ei ihmiset.

Tässäpä kysymys, johon toimivaa vastausta ei hevin löydy. Jos ihmisten välillä nämä kohdat ovat vaikeita, tuskin niitä inhimilliseen toimintaa kykenemätön konekaan voi ratkaista.

Verkon kautta ei synny metakityksellistä yhteisöllisyyttä tai läsnäoloa

En usko, että vähentää, ennemminkin mahdollistaa osallistumisen etänä. Läsnäolon tarve on arvoissa etusijalla, sen tärkeys ymmärretään.

Avaa monia mahdollisuuksia paikasta riippumattomaan opiskeluun. Ryhmäopetus verkon välityksellä ei poista yhteisöllisyyden tuntua ja kyllä siinäkin tuntee läsnäolon.

Teknologia luo mahdollisuuksia aktiiviselle osallistumiselle ilman aikatauluja, ja paikkasidonnaisuutta. Se, ettei kaikilla ole mahdollisuus läsnäolo -koulutuksiin, ja haluaa opiskella oman aikataulun mukaan,

vähennä yhteisöllisyyttä. Niillä jotka pääsevät live-koulutuksiin, voivat edelleen kehittää yhteisöllisyyttä.
Vähentää fyysistä yhteisöllisyyttä.
Jos käytetään liikaa teknologiaa tai asioista hoidetaan etänä pääsääntöisesti, niin vaikuttaa yhteteisöllisyyteen. Tämä ei ole toivottavaa. Itse näen, että ikäihmisten kohderyhmään pitäisi kohdentaa tulevaisuudessa enemmän heille suunnattuja kursseja ja nimenomaan yhteisöllisyyden näkökulmasta.
Toivoisin, että kansalaisopistot olisivat juuri niitä paikkoja, joissa ihmiset kokoontuvat yhteen ja tekevät yhdessä. Teknologia tulee varmasti olemaan ja on jo monella suuressa roolissa esimerkiksi työpäivän työtehtävissä, mutta omaehtoisessa opiskelussa ja harrastamisessa sen rooli saa mielestäni pysyä pienenä.
Yhteisöllisyys on kansalaisopiston liisteri. Ikävä jos se menetetään. Toisaalta osaan kursseja etäopetus soveltuu hyvin ja voihan verkkotunnillakin jossain määrin minglailla. On myös henkilöitä jotka eivät sijaintinsa tai terveystilansa vuoksi ei ilman etäopetusta voisi osallistua lainkaan. Mutta on myös perusteetonta etäopetuksen hypetystä. Valiokunnat ym. päättävät tahot, jotka eivät missään määrin tunne opiston arkea ja toimintaa ovat suulla suuremmalla vaatimassa etäopetuksen roimaa lisäämistä, taustalla toive että opetustiloista päästäisiin.
Tarvitaan edelleen myös kontaktiopetusta ja livenä tapahtuvia kohtaamisia.
Mahdollistaa etäosallistumisen, mutta omalla alalla ei voi etänä opiskella (Kudonta) ja kyllä se sosiaalinen kanssakäyminen on tärkeä osa kurssitoimintaa.
Verkko-opetuksen lisääntymisen myötä fyysinen läsnäolo väistämättä vähenee ja edellyttää taitoa rakentaa "virtuaalista" yhteisöllisyyttä ja läsnäoloa verkossa. Aitoa fyysistä läsnäoloa tarvitaan kuitenkin jatkossakin ja se on kansalaisopistojen vahvuus matalan kynnyksen toimijoina.
Opettavan henkilökunnan määrä supistuisi.
Minusta juuri se (yhteisöllisyys ja läsnäolo) on yksi kansalaisopistojen ydinasioista. En toivoisi sen koskaan katoavan!
Fyysisillä kohtaamisilla on iso merkitys yhteisöllisyyden rakentumisessa, ja tätä ei voida täysin teknologialla korvata.
Mahdollisesti järjestetään yhä enemmän verkkokursseja.
Fyysinen yhteisöllisyys erittäin tärkeää kansalaisopistojen toiminnassa ja erityisesti kädentaitojen kurseissa.
Ihmisten kohtaaminen tärkeää myös tulevaisuudessa.
En usko, että kontaktiopetus ei ole katoamassa, sillä ihmiset kaipaavat ryhmässä tekemistä ja kontakteja. Etäopetus laajentaa mahdollisuuksia esimerkiksi kielikurssien osalta, mutta esimerkiksi liikunta ja taide- ja taitoaineet tulevat todennäköisesti säilymään pääasiallisesti lähiopetuksessa.
Yksinopiskelun mahdollisuudet lisääntyvät ja siksi ei tarvita luokka- tai yhteisopiskelutilaisuuksia. Negatiivisena puolena on juurikin yhteisöllisyyden väheneminen. Monelle kansalaisopiston kurssit voivat olla ainoa sosiaalisen kanssakäymisen muoto.
Sosiaalinen kanssakäyminen tärkeää
Teknologian avulla eri oppimisolustat lisääntyvät, mutta ei-toivottuna kehityksenä niin myös virheellisen

<p>informaation saanti. Aito kohtaaminen ihmisten välillä vähenee, mikäli teknologia korvaa ihmiskontaktit. Tällöin myös väärän informaation levittäminen on helpompaa ja sen kyseenalaistaminen vähenee. Oppimisolustat tarjoavat hyvän tuen fyysisen yhteisöllisyyden ja läsnäolon tueksi, muttei korvaa sitä.</p>
<p>Usein ajatellaan, että negatiivisesti, mutta toisaalta voisi olla myös sitä läsnäoloa helpottavaa tai muiden kanssa kommunikointia kehittävä. Siitä voisi olla yksilötasolla apua. Teknologia voi olla apuna myös tilasuunnittelussa ja sen avulla voidaan muovata tilojen erilaisiksi, esim. Ääni- tai valomaailma.</p>
<p>Heikentää jos ei rajoiteta ja valvota Vain apuvälineenä käyttö</p>
<p>Teknologia voi mahdollistaa osallistumisen sellaisille, joiden olisi fyysisesti hankalaa päästä paikan päälle</p>
<p>Mahdollistaa etäopiskelun, mikä on toisaalta kaksiteräinen miekka yhteisöllisyyden kannalta. Pahimmassa tapauksessa uuden teknologian haasteet voivat hankaloittaa joidenkin ihmisten osallistumista kursseille mikäli niihin nojaututaan liikaa.</p>
<p>Ihminen kaipaa ihmistä. Toisaalta etäyhteydet mahdollistavat osallistumisen ja erilaisen osallisuuden kokemuksen myös niille, jotka esim. etäisyyksien vuoksi eivät voi osallistua muutoin.</p>
<p>Teknologiaa voidaan käyttää apuna toiminnan tukitehtävissä ja kehittämisessä, yhteisöllisyyden vähenemiseen sillä ei ole ensisijaisia vaikutuksia. Etäopetusta on jo nyt käytössä, verkossa olevan opetuksen yhteisöllisyyttä voidaan jopa kehittää.</p>
<p>Teknologian kautta mahdollistetaan myös niiden osallistuminen, jotka muuten eivät pääsisi paikalle. Lisäksi opetusta voidaan rikastuttaa ja monipuolistaa teknologian avulla.</p>
<p>Rajansa kaikella - jos teknologiaa käytetään opiskelijoiden ehdoilla, homma on ihan ok.</p>
<p>Teknologian avulla voidaan osallistaa ryhmiä, jotka eivät pääse fyysisesti paikalle.</p>
<p>Kaikkea toimintaa ei voida siirtää verkkoon. Ihmiset kaipaavat kohtaamisia. Toisaalta teknologia voi auttaa saavuttamaan laajemman asiakaskunnan ajasta ja paikasta riippumatta.</p>
<p>Apuvälineenä hyvä niille jotka eivät esim sairautensa takia pääse fyysisesti paikalle.</p>
<p>Jos kursseille voi osallistua kotoakäsin, jää puuttumaan ihmiskontakti, jolla on kuitenkin iso merkitys hyvinvoinnissamme. On mukava olla yhdessä, osallistua, keskustella ja jakaa asioita.</p>
<p>Teknologian avulla voidaan tehostaa koulutustoimintaa ja kohdentaa resursseja myös fyysiseen yhteisöllisyyteen ja yhdessä oloon.</p>
<p>Aluksi se vähentää yhteisöllisyyttä , kunnes ollaan siinä pisteessä , että teknologia on osa meidän arkea ja kattaa koko Suomen . Ensin täytyy olla yhtenäiset yhteydet mutta aina on ihmisiä, jotka jäävät ulkopuolelle ja kaipaavat läsnäoloa.</p>

2. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

<p>Teknologia vuonna 2030 – 2/2/Miten teknologia voisi vaikuttaa fyysisen yhteisöllisyyden ja läsnäolon merkitykseen kansalaisopistoissa?</p>
<p>Yhteen kokoontumisen vähentyessä melko varmasti vähentää nimenomaan fyysistä läsnäoloa. Yhteen kokoontuminen on kuitenkin vahva perustarve, joka ei katoa mihinkään. On mahdollista, että yhdessäolon laatu muuttuu.</p>
<p>Sosiaalisten suhteiden ja kanssakäymisen tarve ei vähene teknologian myötä - voi olla, että se jopa kasvaa. Teknologia mahdollistaa monimuotoisuuden opetuksessa, tuo vapautta, mutta se ei pysty koskaan korvaamaan toista ihmistä, hymyä ja välittämistä. Meillä on sisäsyntyinen tarve kuulua johonkin, olla osa jotain. Yhteisöllisyys tulee olemaan tulevaisuudessa iso myyntivaltti.</p>
<p>Teknologia lisää saavutettavuutta, mutta osa ihmisistä tarvitsee kuitenkin fyysistä läsnäoloa. Nuorempi sukupolvi (ainakin osa heistä) kokee etäyhteydet yhtä sosiaalisiksi kuin fyysiset, joten heillä ei välttämättä tätä (fyysisen yhteisöllisyyden) tarvetta enää ole.</p>
<p>Toivon, että kansalaisopistot ovat edelleen vuonna 2030 paikkoja, jotka keräävät ihmiset yhteen myös fyysisesti. Ehkä teknologian kehittyminen vaikuttaa juuri niin, että ihmiset ovat työajan niin kiinni laitteissa, että he kaipaavat vapaa-ajalle todellisia kohtaamisia ihmisten kanssa. Toki kohdata voi teknologiavälitteisestikin, mutta toivon, että suurin osa kohtaamisista on edelleen kasvokkain.</p>
<p>Läsnäolon merkitys ei katoa minnekään. Ihmisyyteen kuuluu olennaisesti yhteisöllisyys ja ihmisten välisen kasvokkain kohtaamisen merkitys saattaa jopa korostua kaikkinaisen verkossa tapahtuvan työn, asioiden hoitamisen ja oppimisen vastapainona.</p>
<p>Etäyhteys on monelle ainoa mahdollisuus sosiaalisuuteen ja yhteisöllisyyteen (ikä, vamma, alttius). Etä- ja verkkokurssien kysyntä voi olla kasvussa 2030, mutta ei vielä läheskään pääasia. Opisto voi olla fyysisen yhdessä tekemisen ja läsnäolevan sosiaalisuuden paratiisi, ehkä.</p>
<p>Tavoitetila on, että teknologia parantaisi ihmisten mahdollisuutta yhteisöllisyyden kokemiseen. Yhteisöllisyys on yksi ihmisen psykologisista perustarpeista. Ehkä ihmiset eroavat jatkossa siinä, ketkä tarvitsevat yhteisöllisyyden kokemiseen fyysistä läsnäoloa ja ketkä eivät. Voi olla sukupolvien välisiä erojakin. Fyysinen läsnäolo voi puolestaan ehkäistä yksinäisyyden kokemista, sen merkitystä ei siis pidä unohtaa.</p>
<p>Sen tulisi tehdä ne rutiinitoiminnot, jotka vapauttavat aikaa ihmisten väliselle vuorovaikutukselle.</p>
<p>Voi vähentää lähiopetuksen merkitystä ja siirtää erilaiset luennot webinaareiksi. Toisaalta niiden avulla voidaan lisätä kauempana asuvien tai heidän, jotka eivät muuten pääse tai lähtisi koulutuksiin, osallistumista kursseille. Teknologian kehittyminen mahdollistaa entistä luontevamman verkko-opetuksen.</p>
<p>Tarve erilaisille yhteisöllisyyden muodoille kasvaa ja teknologiaa voidaan hyödyntää tässä.</p>
<p>Lyhyt aikaväli: Verkko-opetuksen ja tapahtumien muuttumisen teknologisesti laadukkaimmaksi mahdollistaa etäosallistumisen mielekkyyden. Kestävän kehityksen osana etänä osallistuminen lisääntyy. Pitkä aikaväli: Fyysisestä läsnäolosta tulee "juttu itsessään" ja jotakin "luksusta" eli yhteisöllisyys muodostuu kilpailuvaltiksi välivaiheen jälkeen.</p>
<p>Toivottavasti kuntalaiset säilyttävät tarpeen inhimilliseen kohtaamiseen, joskin teknologia yhdenvertaistaa oppimista haja-asutusalueilla.</p>

Mahdollistaa yhä useamman ihmisen osallistumisen opetukseen. Se lisää yhdenvertaisuutta, kun osallistumisen esteenä ei ole välimatka, kulkuvälineiden puute, liikunta- tai aistivamma, sosiaalisten tilanteiden pelko tai vaikkapa puhtaiden vaatteiden puute. Fyysinen läsnäolo on silti edelleen tärkeää monille ja toivottavasti tulevaisuudessakin vaihtoehto mahdollisimman monelle.

Uskon, että yhteisöllisyyttä ja yhdessä olemista kaivataan vastakin, vaikka teknologia tuo rinnalle uusia tapoja oppia, opettaa, olla.

Verkko-opetus tulee lisääntymään tulevaisuudessa. Osa asiakkaista haluaa opiskella verkossa, heille se on joustava tapa opiskella.

Yhteisöllisyys muuttuu ja erilaistuu, mutta voi säilyä yhtä laadukkaana kuin tähänkin asti. Pedagogisessa kehittämisessä tulee huomioida mikä on paras paikka oppia ja opettaa ja yhteisöllisyyteen tulee panostaa niin verkossa kuin lähikursseillakin.

Uskon, että lisääntyvä teknologia saa aikaan sen, että ihmiset kaipaavat aiempaa enemmän fyysisistä yhteisöllisyyttä. Fyysinen yhteisöllisyys on hyvää maadoittavaa vastapainoa nopealle teknologialle.

Fyysisen yhteisöllisyyden ja läsnäolon merkitys saattaa jopa korostua eikä sen merkitys vähene. Teknologia voi myös mahdollistaa yhteisöllisyyttä ja läsnäoloa mahdollistamalla yhteyden myös silloin, kun fyysisesti opistolle tuleminen ei ole mahdollista.

Kansalaisopiston ydintehtävä on luoda sosiaalisia kontakteja ja ne ovat ihmisten hyvinvoinnille tärkeitä. Kuitenkin erilaiset ratkaisut toimivat erilaisissa tilanteissa ja läsnäolon merkitys vaihtelee.

Ihmisten välistä henkilökohtaista vuorovaikutusta ei saa päästää unohtumaan mahdollisessa teknologisessa huumassa.

Teknologia mahdollistaa valinnanvapauden. Toisaalta se mahdollistaa saavutettavuuden harvaan asutuilla alueilla. Se voi myös lisätä yhteisöllisyyttä - riippuu, mistä näkökulmasta asiaa katsotaan. Se voisi lisätä myös kansainvälisyyttä, ja toisaalta yhdistää ihmisiä kielestä riippumatta.

Teknologian tulisi vapauttaa aikaa ihmisten väliseen vuorovaikutukseen.

Jos kurssit toimii enemmän netissä ja seurustelu tapahtuu lähinnä laitteiden kanssa, se vähentää ihmisten välistä kanssakäymistä ja voi lisätä yksinäisyyttä arjessa. Tavallisten ei-etä kurssien merkitys ja suosio saattaa kasvaa

Korona-ajasta opimme, että ihmiset haluavat kokoontua yhteen fyysisesti. Toki teknologia mahdollistaa osallistumisen heille, jotka eivät pääse paikalle.

Työelämä tuntuu menevän enenevässä määrin etänä suoritettaviin tehtäviin ja ihmiset työskentelevät tietokoneilla päivät. Tämän vuoksi ei ole suotavaa eikä hyväksi, että ihminen on koneen ääressä myös illat osallistuessaan kansalaisopiston kurssille. Sosiaalisen pääoman tärkeys on hyvä muistaa ja pyrkiä edelleen pitämään kiinni opiskelijoiden ja opettajan fyysisistä tapaamisista kahvitaukoineen ja epävirallisine jutusteluineen. Teknologian on kehityttävä vielä kovasti nykyisestä, jotta sillä voidaan edes osittain tavoittaa fyysisen läsnäolon tuntua ja tarkoitusta. Tämän tavoittamista en välttämättä edes pidä tärkeänä. On myös hyvä muistaa, että ainakin kunnallisissa opistoissa, joiden ylläpitämiseen käytetään kuntalaisten verorahoja, palvelut tuotetaan ensisijaisesti oman kunnan asukkaille. Sen vuoksi etäopetus ei ole se ykkösprioriteetti. Tuskin tässä tilanteessa kukaan päättäjät tai kuntalainen haluaa, että oman kunnan varoja käytetään muiden kunnan asukkaiden opettamiseen. Toki etäopettaminen antaa osallistumismahdollisuuksia myös oman kunnan asukkaille, mutta kokemukseni perusteella he ovat hyvin marginaalissa etäopetuksessa. Hybridikurssit näen hyvänä, siten että osa opiskelijoista etänä ja osa

lähiopetuksessa, mutta tämä vaatii opettajilta nykyistä enemmän osaamista ja asennemuutosta.

Jos paljon tehdään itsenäisesti kotona, voi yhteisöllisyys kärsiä. Toisaalta se voi myös mahdollistaa erikoiskurssien järjestämisen, joissa samanaikaisopetuksessa voi myös kokea yhteisöllisyyttä

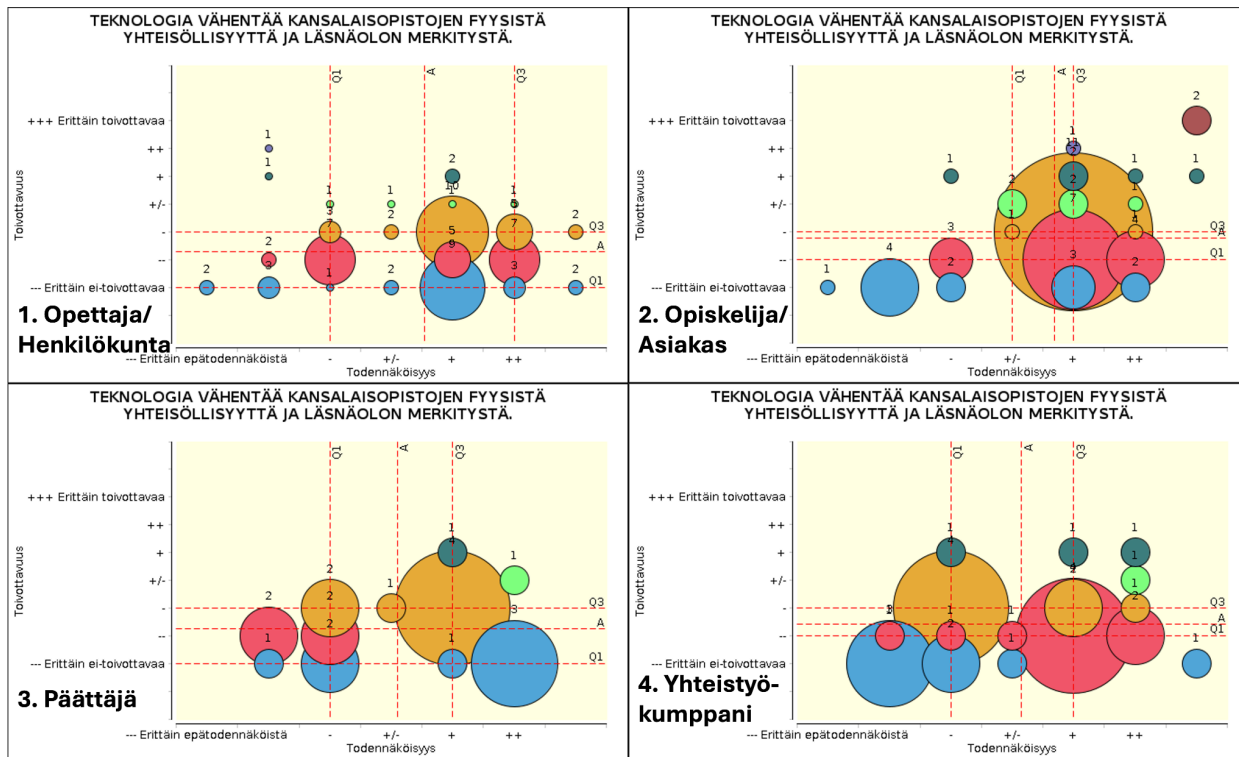
Teknologia lisää ihmisten mahdollisuuksia erilaisissa elämäntilanteissa osallistua opistojen toimintaan. Yhteisöllisyyden merkitys ei teknologian myötä häviä mihinkään.

Teknologia voi vaikuttaa yhteisöllisyyttä lisäävästi tai vähentävästi, sen voimme itse päättää. Positiivisessa mielessä teknologia voi hoitaa rutiinomaisia tehtäviä ja työntekijät voivat keskittyä ihmisten kohtaamiseen.

Maaseudulla se voi olla lisäävä tekijä, jos liikkuminen on hankalaa. Silloin teknologia mahdollistaa yhteydenpidon.

Teknologia voi tarjota enemmän mahdollisuuksia osallistua opetukseen muualla. Läsnaolon ja kohtaamisen merkitystä se ei kuitenkaan vähennä.

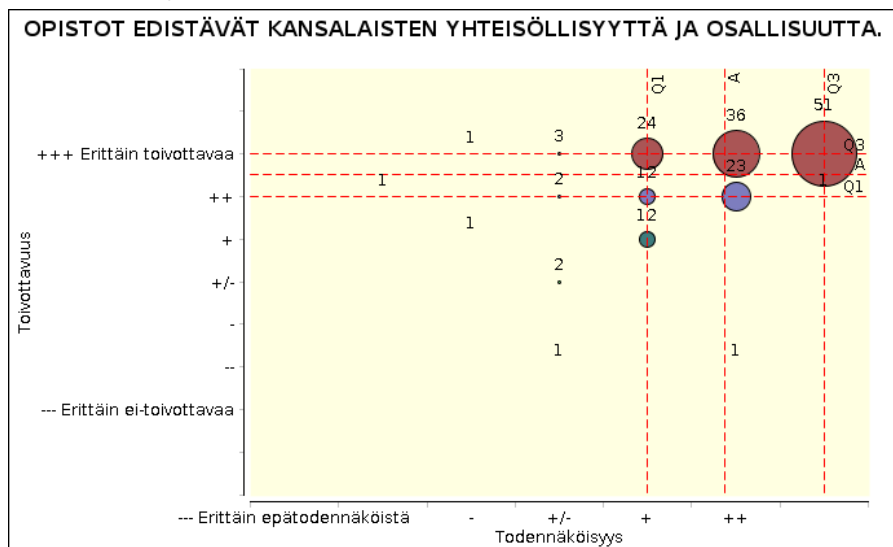
Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

3 – Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

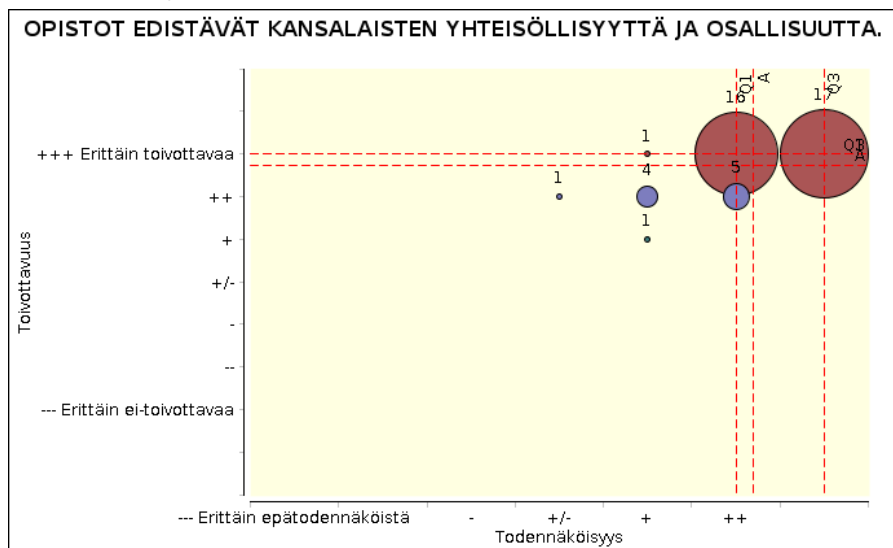
Asiakas vuonna 2030 – 1/4

Kaikki vastaajat – 1.kierros

Kaikki vastaajat (1.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	1.9	2.0
Toivottavuus	2.5	3.0

Kaikki vastaajat – 2.kierros

Kaikki vastaajat (2.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	2.2	2.0
Toivottavuus	2.7	3.0

1. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

Asiakas vuonna 2030 – 1/4/Miten kansalaisopistot voisivat edistää kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta vuonna 2030?
Elämällä ajassa ja mielellään hieman etuajassa. Tarjoamalla pohdiskelu- ja keskustelufoorumeita ajan ilmiöistä.
Kansalaisopistoilla mahdollisuus vastata vuorovaikutuksen vähenemiseen ja yhteisöllisyyden heikkenemiseen.
Tarjoamalla kursseja , jotka tuovat ihmisiä yhteen: kuoro, käsityöt , liikunta, yhteinen musiikin kuuntelu ja arviointi, teatteri, elokuvat ja niiden arviointi, kuten nykyisinkini ja koko ajan tulee uusia aiheita keskustella ja oppia.
Kohtaamisen paikkoja tarvitaan entistä enemmän. Yhteinen tekeminen yhdistää. Opistot voivat tarjota hyvän alustan myös kulttuuriin ja yhteisöön integroitumiseen.
Esim. enemmän yleisöluentoja erilaisista aiheista, hybridikursseja (osallistuminen joko etänä tai paikanpäällä), viikonloppukursseja (lyhyt kurssija, jotka sopivat työelämässä oleville paremmin kuin kerran viikossa oleva kurssi).
Yhteisöllisyyden merkitys tulee kasvamaan ja tunne siitä, että kuuluu johonkin ryhmään on tärkeää. Tunteiden, kokemusten, onnistumisen / pettymyksen jakaminen turvallisessa ryhmässä tai luotettavan henkilön kanssa on tärkeää
Samalla tavoin kuin nyt ja toivottavasti myös tarjoamalla entistä enemmän foorumeita myös yhteiskunnalliselle keskustelulle.
Kansalaisopistot ovat erittäin tärkeitä yhteisöllisyyden ja harrastusten aktivoijina. Toivottavasti tämä jatkuu.
Järjestää kaikille avoimia ilmaisia tilaisuuksia. Mainostaa ja tiedottaa, jotta tieto tavoittaa mahdollisimman monta. Toimia mahdollistajana, koolle kutsujana ja yhteystahona eri verkostoissa.
Samalla tavalla kuin aikaisemmin toivottavasti ja entistä laajemmin.
Pitämällä opetuspaikkoja edelleen, joissa voidaan harrastaa.
Pidetään edelleen yhteisiä kursseja ja tapaamisia.
Kansalaisopistot luovat mahdollisuuksia aktiiviseen elämään ja kohtaamisiin myös vuonna 2030. Merkitys vain korostuu.
Kansalaisopistot on hieno juttu ja osaltaan jo nyt edistävät yhteisöllisyyttä ja osallisuutta todella paljon. Kasvu demokratiaan ja sen ylläpitäminen tarvitsevat foorumeita yhä enemmän. Hyviä väestösuhteita ja rasismin ennaltaehkäisyä tulee edistää eri suunnista. Eri ikä- ja väestöryhmät tarvitsevat erilaista toimintaa. Tulevaisuudessa tarvitaan vastapainoa esim. kännykkätodellisuuden ja virtuaalimaailman vastapainoksi
Opistot voivat järjestää matalan kynnyksen tapahtumia ja kursseja esim. avoimet maksuttomat luennot. Tärkeää on tehdä myös yhteistyötä muiden tahojen kanssa esim. kirjastojen tehtävänä on myös edistää demokratiaa ja osallisuutta. Nuorisotoimi tekee osittain samaa työtä nuorten kanssa. Onkin tärkeää astua ulos kansalaisopistosta lähelle tavallista kuntalaista esim. em. palveluiden kanssa yhteistyönä.

Kuntalaisten osallisuuden kannalta kansalaisopistolla merkittävä rooli. Opistot mahdollistavat aktiivisen elämän ja vastapainoa työelämälle.
lääkkäiden määrä kasvaa. He ovat hyvin koulutettuja ja haluavat pitää yllä osaamistaan myös eläkkeellä. Kansalaisopisto antaa mahdollisuuden toimia yhdessä ja luoda uusia sosiaalisia suhteita ja pitää yllä entisiä.
Paikallisina toimijoina kansalaisopistot voivat mahdollistaa kohtaamispaikan ihmisille. On tärkeää päästä kokoontumaan yhteen yhteisten mielenkiinnon kohteiden parissa. Vertaistuellisuus ja ihmisen kohtaamisen tärkeys.
Kansalaisopiston on alusta yhteisöllisyydelle ja osallisuudelle. Säilytetään ns. matala kynnyks osallistua. Kansalaisopistoissa on edelleen potentiaalia juuri tässä teemassa.
Opistojen tulee sisällyttää tarjontaansa ja asiakasryhmiinsä kaikki opiston vaikutusalueelta löytyvät erilaiset ryhmät. Työtä on tehtävä uusien asiakasryhmien tarpeiden tunnistamisessa ja koulutustarjonnan toteutumisessa. Opistojen on toimittava alustoina kaikkien yhteisöllisyyttä ja osallisuutta kasvattavina toimijoina.
Yksinäisyys ja eriytyminen ovat kasvava trendi. Kansalaisopistot voivat ehkäistä tätä matalan kynnyksen osallistumisen mahdollistamalla. Hinnan tulee myös olla alhainen.
Olemalla kohtaamispaikka
Ihmiset tätä nykyä entistä yksinäisempiä ja kun sekä ikääntyvien määrä että ihmisten yksilökeskeisyys lisääntyy, kansalaisopisto kaikille avoimena kokoontumispaikkana tulevaisuudessa entistä tärkeämpi.
erilaiset projektit
Täytyy muistaa myös kurssit, joihin tullaan paikan päälle, eikä olla vain yksin päätteen ääressä
Tässä käy nyt kaikki, lähi- ja etäopetus, verkko-opetus. kaikki miten opistot saavat ihmisiä saman teeman ja ilmiön ympärille. Nuoret tulisi saada joten verkko-oppimiseen mukaan, on heille niin luontaista.
On paikka missä kohdata ihmisiä ja tehdä yhdessä samaa motivoivaa harrastusta samalla oppia uutta.
Kasvokkain olevat kurssit tulevat toivottavasti olemaan haluttuja ja tärkeitä juuri yksinäisyyden ehkäisyssä ja yhteisöllisyyden rakentajina. Mikä parempaa, kun opiskella yhdessä jotain, josta kaikki ryhmässä olevat ovat kiinnostuneita
Mielenkiintoisia kursseja toteuttamalla niin, että mukaan saadaan eri ikäisiä ja eri taustaisia ihmisiä.
Kansalaisopistojen valttina voi juurikin olla, että jos muu yhteiskunta ja työelämä ovat kovin teknologian valtaamia, niin kansalaisopistot voivat tarjota aitoja fyysisiä kohtaamisia vastapainona, millä on eheyttävä vaikutus mm. osan nuorten mielenterveyteen. Uskon myös nuorten diginatiivien haluavan vähemmän teknologiaa kaikkeen tulevaisuudessa, tästä kielii jo esim. koulujen asettamat kännykkäkiellot, joita nuoretkin ovat jo vaatineet. Nuoret lisäksi usein mieluummin valitsisivat fyysiset oppikirjat kuin digimateriaalin, tästäkin on näyttöä.
Opettajan ja vertaisryhmän avulla tiedon- tai taidonoppimisen lisäksi kurssilta saattaa tarttua mukaan elinikäisiä ystäviä ja inspiraatiota myös muihin elämän osa-alueisiin. Kursseilla todellakin edistetään yhteisöllisyyttä mitä suurimmissa määrin.
Torjua yksinäisyyttä, tarjotaan kohtaamisia eri elämäntilanteessa oleville henkilöille. Sukupolvien kuilun kaventamista, esim. sekaryhmissä jossa kaikenikäisiä osallistujia.

Opistot voisivat toimia aiempaa enemmän yhteiskuntaan osallistavina tapaamisen keskuksina, eräänlaisina kansalaisten olohuoneina. Toinen kysymys sitten on, miten tämä rahoitettaisiin, sillä perinteinen kurssimaksu-mallihan ei tällaisessa toimi.
Nykyinen monipuolinen kurssitarjonta on hyvä paletti, jokainen löytää oman kiinnostuksen kohteen, ja samalla saa uusia ystäviä ja pääsee keskustelemaan.
Opiskelijat pitää ottaa huomioon opetusohjelmaa suunniteltaessa. Miten? En osaa sanoa. Vaikka Kun tuntee vaikuttavan opiston/ kursinsa silältään, tapoihin ja opetukseen se sitouttaa opistoon. Ennen vanhaan oli kevät- ja joulujuhlia. En kaipaa niitä, mutta jotain kulttuuri- opistopäivää kerran vuodessa.
Ryhmätyötä tiivistetään.
Fyysisen kokoontumisen ja yhdessä tekemisen kautta tulee sisältöä elämään. Ihmisille, joiden sosiaaliset kontaktit ovat vähäisiä, esim. työttömyyden, etätöiden, yms. takia, konkreettisiin tapahtumiin ja kursseihin osallistuminen on merkityksellistä. Kurssilla myös kohdataan erilaisista taustoista tulevia ihmisiä, joten maailmankuva laajenee.
Kurssitoiminta on yhteisöllistä luonteeltaan. Tulevaisuudessa voisi kansalaisten omaa halua yhteiseen kokemiseen ja oppimiseen kannustaa. Kurssit syntyisivät tarvelähtöisesti ja hiljaisten signaalien tavoin. Vaatii opettajan roolin muutostaa kanssakulkijaksi ja organisaattoriksi.
Järjestää matalankynnyksen tapahtumia - vaikka etänäkin, luento ajankohtaisesta paikallisesta aiheesta, ilmainen kausiliikuntatilaisuus, opetusta paikoissa, jotka ovat kaikkien näkyvillä, ei vaan luokissa ja saleissa.
Kansalaisopistot mukaan taloyhdistysten ja kaupunkirakentamisen toimintaan. Lisää yhteisiä tiloja, puistoja tapahtumia.
Kansalaisopistot voivat olla yhteisten kokoontumisten ja kohtaamisten taattu paikka! Opistot voivat lisätä eri kansallisuuksien kohtaamista ja oppimista toinen toisiltaan.
Kansalaisopistojen toivottavasti vielä v. 2030 edulliset kurssit mahdollistavat matalan kynnyksen osallistumisen. Kurssitarjonnassa on huomioitava edelleen kansalaisia kiinnostavat aiheet ja huolehdittava oppimisympäristöjen saavutettavuudesta. Kansalaisopisto voisi toimia vielä enemmän olohuoneena eri-ikäisille ihmisille, sekä tarjota mahdollisuuksia oppia kansalaisvaikuttamista.
Juuri siten kuin Turussa on tehty. Uskallan sanoa näin, koska olen läheltä seurannut Auralan toimintaa. Siellä on todellakin Auralan olohuone ja erityisesti ikäihmiset ovat hurmaantuneita siihen yhteisöllisyyden tunteeseen ja ihmiset saavat toimia porukassa. Kansalaisopistojen toimintaa pitää kehittää juuri tähän avoimmuden ja yhteisöllisyyden suuntaan. Harrastetaan yhdessä on se tunnussana. Tietysti tämä tarkoittaa sitä, että kansalaisopiston henkilökunnan merkitys on erittäin suuri. Kaikkien pitää puhaltaa yhteen hiileen eivätkä kustannukset saa kuitenkaan nousta suuriksi opistossa harrastaville/ opiskeleville. Kansalaisopistojen pitää siis tarjota sellaisiakin kursseja, joissa keskeisenä opetusmenetelmänä on yhteistyön tekeminen ennestään itselle vieraiden ihmisten kanssa. Ja oppituntien keskellä pitää olla yhteinen kahvi/tee- tai mehutuokio! ja kahvitaukoissa pystytään aloittamaan tutustuminen uuteen ihmiseen. Me suomalaiset toimimme kahvikupillisella!
Pitämällä tarjonnan monipuolisena ja saavutettavana.
Kohtuullistaa kurssimaksuja. Lisätä lyhytkursseja. Arpoa kerran vuodessa varattomalle opiskelijalle ilmaisen valinnaisen kurssin.

Yhdessä tehden myös opetustilojen ulkopuolella ja ehkä myös yhteiskunnallisiin asioihin vaikuttaen.
Kolmannen sektorin toimijoilla on mahdollisuus panostaa juurikin inhimilliseen asiakkaan kohtaamiseen ja ketterästi muuntaa tarjoomaansa kysynnän mukaisesti. Kansalaisopistojen rooli tulee korostumaan houkuttelevina, vapaaehtoisuuteen perustuvina oppimiskeskuksina. Perinteiset koulutusorganisaatiot ovat jatkuvien taloudellisten resurssien epävarmuudessa, mikä syö inhimillistä pääomaa, ja siten voimavaroja kohdata itse asiakasta, eli opiskelijaa.
Pitämällä yllä kieltenopetusta. Pitämällä yllä lähiopetusta ryhmissä. Kutsumalla mukaan erilaisia väestöryhmiä. Opiskelijat voivat pyytää lähipiirinsä väkeä mukaan. Maahanmuuttajiaakin mukaan toimintaan ja kursseille. Viemällä opetusta eri kylille ja kaupunginosiin. Kursseja muulloinkin kuin iltaisin. Kuuntelemalla lurssitoiveita ua mahdollisuuksien mukaan vastata niihin. Olla vahvasti mukana elinikäisen oppimisen verkostoissa yhtenä virallisena toimijana (opintopisteet, todistukset). Harrastaminen lisää mielen hyvinvointia. Mielen hyvinvointi lisää kykyä ja halua olla vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Yhteisöllisyyttä edistää myös se, että huomioidaan erilaiset oppilaat aisti- tai toimintarajoitteiset kansalaiset.
Lähi, mutta myös virtuaalisesti.
Meneeköhän kansalaisopistojen rahoitus samaan suuntaan kuin yliopistoilla eli kansalaisopistot etsivät toiminnalleen yksityisiä rahoittajia ja toteuttavat toimintaansa myös sen antamien mahdollisuuksien mukaan. Tällöin opistot voivat suunnitella ja toteuttaa hankkeita, joissa yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistäminen olisi pääosassa. Opistot toki toteuttavat tätä jo kurssitoiminnallaan, mutta mikäli julkinen rahoitus ja hankerahoitus entisestään pienenee, on tätä vaikeaa toteuttaa. Ja kenen osallisuutta halutaan edistää? Muuttuuko kansalaisopistot hyväosaisten osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäjiksi? Jos julkinen rahoitus pienenee niin kurssimaksut nousevat niin se rajaa entistä enemmän ihmisiä pois.
Suunnittelemalla yhteisöllisyyttä tulevia kurssisisältöjä huomioiden eri kohderyhmät ja niiden tarpeet.
Tämä on jo nyt olennainen osa kansalaisopistojen toiminnan luonnetta. Toivottavasti ei muutu.
Kurssien määrä laajuus ja laatu riittävän tason kannalta hyvää tai korkeata luokkaa. Opinnoilla ja suorituksilla ei ole umpiperää vaan jatkuvuutta eri tasoille. Mahdollisesti kurssit vievät opiskelemaan aina yliopistotasoiselle foorumille jonka päämääränä tutkintoon osallistuminen. Kielten opiskeluissa henkilölle tarjoutuu mahdollisuus osallistua Valtion yleisiin kielitutkintoihin, jolloin taitotaso ja vaatimukset opiskelun kautta täytyisivät. Motiivina on jatkuvan opin periaate joka kannuustaa jatkamaan vaikkapa tutkintoa suorittamaan. Kielitaitovaatimukset ovat virkamiehille tarkoitettujen taitotasojen mukaiset alempi taso , keskitaso ja Ylempi taso. Tiedot ja taidot tukevat aikaisemmin opittuja tekniikoita ja ammattisanastoa voi kartuttaa jos työssä. Kansalaisopistojen ihmiset tavoittaisivat myös syrjäytyneitä nuoria jos kurssitarjonnassa on heille tarkoitettuja valintoja. Kurssien maksut ja kalleus ei tulisi muovata esteitä kenellekään vaan stipendejä tai halpoja tutustumistarjouksia voisi tarjota opiskelijoille ja nuorille etupäässä. Rehellinen meininki, ei ylihintaisia opintokokonaisuuksia.
Suuri osa kursseista edelleen läsnäolo-opetuksena
Tarjoamalla leiritulen, jonka äärellä kokoontua. Tämä tosin edellyttää yhteisöllisten rakenteiden luomista opistoihin. Enemmän asioita, joita oikeasti tehdään yhdessä ja myös kurssien ulkopuolella. Tällä hetkellä on toisaalta vaikea nähdä niille tilausta. Teknologian, liikkuvuuden ja yksinelämisen lisääntymisen ja niistä seuraavan atomistumisen voisi ajatella lisäävän yhteisöllisyyden tarvetta, mutta onko yhteisöjen paikka tulevaisuudessa enää samanmielisten kaikukammioissa. Kestetäänkö me muita?
Ottamalla kaikki ryhmät mukaan eli myös syrjäytymisvaarassa olevat, syrjäytyneet, koulunsa

keskeyttäneet, työikäisten lisäksi enemmän eläkeläiset, varsinkin yksinäiset ja hauraat. Nythän kansalaisopisto on enemmän ns. hyvinvoivien harrastusfoorumi.
Säilyttämällä kansalaisopistot ja pitämällä kurssien hinnat matalina. Jo nykyhinnat vähentävät opiskeluhaluutta ja osallistumista..
Opiskeijat voisivat osallitua enempi suunnitteluun ja ideoimiseen ja sitä kautta lisääntyisi aktiivisuus. On paljon yksin asuvia ihmisiä, joten yhteisöllisyys tulee merkittäväksi tekijäksi, esim. Vanhusten kerhot lähellä asuinpaikaasi. Olisiko mahdollista pitää kerhoja my. Vanhusten tulossa?
Tämä kysely on jo hyvä esimerkki oikeasta suuntauksesta eli ennakoimalla tulevaisuutta ja valmentamalla organisaatiota tuleviin muutoksiin. Kuuntelemalla herkällä korvalla opiskelijoita ja tavoittelemalla myös ennakkoluulottomasti uusia opiskelijaryhmiä. Mahdollistamalla vuorovaikutusta opiskelijoiden välillä sekä opiston suuntaan.
Samoin kuin nytkin
Opinnot kokoavat yhteen samasta asiasta kiinnostuneita ihmisiä, jotka ovat taustoiltaan erilaisia. Tämä tuo mahdollisuuden tutustua ihmisiin myös "oman piirin" ulkopuolelta. Opinnot / harrastukset voivat tasoittaa myös taito- ja tietotasoja ihmisten kesken ja mahdollistaa yhteisön, joka voi tukea esim. kotoutumisessa. Kansalaisopistot voivat tarjota matalan kynnyksen väylän uusien asioiden oppimiseen / harrastuksen aloittamiseen, ja se voi osaltaan ehkäistä syrjäytymistä. Nuoria pitäisi saada enemmän mukaan - tarvittaisiin kerhomaisia kokoontumisia tukemaan nuorisotyötä ja koulujen harrastuskerhoja - kaikilla kun ei ole varaa kalliisiin harrastuksiin.
Keskustelutilaisuuksia
Sitähän ne tekevät jo nyt. Kurssilla ollessa tuntee kuuluvansa johonkin porukkaan.
Samalla tavalla kuin menneisyydessä ja nykyään, välineet vain saattavat muuttua. Kurseille osallistuvia ihmisiä usein yhdistää oppimisen halun lisäksi yhteisöllisyyden kaipuu, ja se täytyy pitää toiminnassa mukana jatkossakin.
Tarjoamalla perinteikkään tekemisen ja oppimisen paikan.
Suosittuja kursseja enemmän ja kurssien koot voisivat olla isompia.
Erilaiset harrastuspiirit, laulu, musiikki, taide, liikunta ym. ovat tulevaisuudessakin tarpeellisia ihmisille.
Opistot voivat olla kaupunkien ja/tai kaupunginosien kokoontumispaikkoja, joissa voidaan edistää yhteisöllisyyttä, osallistua hankkeisiin ja tapahtumiin, kuten esimerkiksi kaupunkipuutarhan toteutus opiston pihalle tai osallistuminen roskankeräyspäivään. Senioreille ja nuorille vanhemmille on tärkeää tuntea yhteisöllisyyttä, joten kurssien ja tapahtumien tuottaminen on tärkeää hyvinvoinnin kannalta.
Kansalaisopistot tarjoavat ihmisille edelleen paikkoja ja tapoja kohdata ja harrastaa yhdessä. Harrastuksen parissa muita tavatessa ja tutustuessa syntyy yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.
Tarjoamalla kohtaamisen mahdollisuuksia, myös eri taustoista tuleville ihmisille.
Tarjoamalla esim. välinevuokrausta etäopiskeluun. Some-näkyvyys ammattilaisten hoidettavaksi. Joustavampi vuosisuunnitelma, jossa mahdollisuus ajankohtaisiin "äkkilähtöihin" kurssivalikoimassa. Etukäteen kirjoitettu vuosisuunnitelma on turhan jäykkä, jossa ei ole tilaa ajankohtaisille tarpeille. Maailma muuttuu ja nopeita ilmiöitä työntyy arkeen. Näihin olisi kansalaisopiston kyettävä reagoimaan! Käytössä voisi olla muitakin kokoontumispaikkoja kuin kansalaisopistorakennus.

Pidetään kurssit enenevissä määrin edelleen lähiopetuksena.
Kurssihinnoittelu kaikille tuloluokille sopivaksi
Tulevaisuuden teknologiatulituksessa kansalaisopisto voisi juurikin tarjota yhteisöllisyyttä ja oikeiden ihmisten kohtaamista.
Pidetään kurssit lähiopetuksena, tarvittaessa olisi kiva olla ehkäpä enemmänkin saman teeman kuten liikunnan tai taiteen kurseja, hinnat myös kohtuullisina kaikille.
Kansalaisopisto olisi kuin kirjasto, mutta kirjojen lainaamisen sijaan ihmiset kohtaavat yhteisen tekemisen äärellä ja kursseilla. Kansalaisopiston hinnat ovat matalat, jotta monella on mahdollisuus harrastaa, ja tarjonta on laajaa, jopa kokeilevaa. Toisille opisto tarjoaa piipahduksen arjen keskellä ja toiselle tärkeän yhteisön, jossa hengailta. Kansalaisopisto olisi luonnollinen paikka kohdata monenlaisia ihmisiä eritaustoista.
Monimuoto opiskeluna lähi-/ja etäopiskelun välillä.
Livenä tapahtuvat kokoontumiset tuovat ihmisiä yhteen taustoista riippumatta.
Kursseilla keskitytään yhdessä tekemiseen. Ei päästetä etäopiskelua määräävään asemaan.
Sosiaalinen media ja älylaitteet ovat vieneet ihmisten yhteisöllisen kokemuksen. Kohtaamiset oikeassa elämässä tuovat merkityksellisyttä ihmisille.
Opiskelu kansalaisopistossa tarjoaa aikuisille mahdollisuuden kehittää itseään ja saada uutta tietoa tai jatkaa nuorena alkaneita mutta unhoon jääneitä harrastuksia. Tämän merkitys kasvaa yhteiskunnassa koko ajan väestön ikääntyessä ja siihen liittyen henkisen ja fyysisen toimintakyvyn ylläpitämisessä. Tällä on myös tärkeä kansantaloudellinen merkitys. Tutkimustietoa on siitä, että keskustelu erilaisten ihmisten kanssa piristää aivotoimintaa.
Kansalaisopistossa voi syntyä pienempiä tiiviitä ryhmittymiä jonkun taidon tai aihepiirin ympärille, jossa ihmiset tekevät vaikka jotain omia juttujaan käyttäen kursilla opittuja taitoja, näin tavallaan vaikutus laajenee kansalaisopisto-foorumin ulkopuolelle. Ja varmasti näin jo tapahtuukin, mutta tällaista organista yhteisöllistymistä voisi jotenkin helpottaa ja tuoda siihen uusia näkökulmia. Osallisuus merkitsee paitsi että ihminen tuntee kuuluvansa johonkin niin hänellä on myös halua antaa jotain muille ja hänen panostaa arvostetaan. Kansalaisopisto on sitoutumaton, mutta tasavertaisuus, monimuotoisuus ja avoimuus ovat edellytyksiä aidon, turvallisen yhteisöllisyyden ja osallisuuden syntymiselle. Maakuntien kurssitarjonnan turvaaminen on tärkeää, niissä paikoissa ei ole yritysten kaupallisia kursejakaan tarjolla.
Pysymällä lähiopetuksessa. Muiden ihmisten tapaaminen on tärkeää kaikille. Voisi tehdä välillä vaikka kyselyn oppilaiden/kuntalaisitten kesken minkä tyyppisiä kurseja halutaan. Mikäli kansalais opisto toiminnalla on ns yleisiä tiloja voisi olla muutamia tuoleja ja kahviautomaatti spontaania yhdessäoloa varten.
Ihminen kaipaa yhteisöllisyyttä koko elämän ajan. Vaikka vanhenee, niin on suotavaa, jos voi vaihtaa mielipiteitä eri ikäisten ihmisten kanssa. Vuosien varrella kanssakäyminen on sujuvaa, kun saa olla vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Saa tuntea olevansa osa yhteisöä. Jos mikä asia on hyvin, niin kansalaisopistot tarjoavat edullista ja pätevää opetusta melkein mihin tahansa.
Toiminnan tavoitavuus ja houkuttavuus lapsille, nuorille ja perheille sekä työikäisille avainasemassa. Kansalaisopistojen palveluiden houkuteltava eri elämänkaaren vaiheissa olevia laajasti, jotta voidaan puhua kansalaisten yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistämiseen merkittävästi vaikuttavasta toiminnasta.

<p>Eli ajassa on elettävä ja tarjonnan muokkauttava, osallistujien ikä- ja sukupuolijakaumaa on seurattava ja oltava rohkea yhteistyö- ja kokeilukulttuuri uusien osallistujien saamiseksi toiminnan pariin. Vain massoja tavoittamalla elinvoimaisuus ja sitä kautta yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistäminen isommin voi onnistua.</p>
<p>Jos opistot pystyvät tarjoamaan keskusteluun ja yhdessä tai samassa tilassa tekemiseen pohjautuvia opintoja, on niillä hyvät mahdollisuudet vahvistaa yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Parhaimmillaan ne myös saattavat yhteen hyvin erilaisia ihmisiä, joka vähentää vastakkainasettelua. Kannattaisi myös testata keinoja toimivan etäyhteisön luomiseen oppimisen ja osallisuuden tueksi.</p>
<p>Pitämällä opiston tilat avoimina erilaisia tapahtumia varten (esim. yhteislauluhetket, taidenäyttelyt, taide-esitykset, kielikahvilat, keskustelukerhot jne.).</p>
<p>Kansalaisopistoilla on tärkeä rooli yhteisöllisyyden edistämässä. Yhteisöllisyyden kasvu olisi erittäin tärkeää tulevaisuudessa, koska niin monet muut asiat ja ajanpuute vievät ihmisiä erilleen. Kaikilla kiinnostuneilla pitäisi olla mahdollisuus osallistua opiston toimintaan, myös syrjäseudulla, jos mitenkään taloudellisesti mahdollista. Olisi hyvä, että ainakin enin osa kursseista olisi omassa opistorakennuksessa, yhteishenki kasvaa, kun nähdään toisiamme. Yleisöluentoja, infotilaisuuksia ym.</p>
<p>Toimintamuodot ovat lähi-tapaamisia ja opetus tapahtuu lähiopetuksena.</p>
<p>Digitalisoituminen on todennäköisesti edennyt huimaa vauhtia eteenpäin. Ihmisten todelliseen kohtaamiseen tarvitaan entistä enemmän paikkoja ja tilaisuuksia. Kansalaisopistot tuottavat toivottavasti edelleen matalan kynnyksen lähiopetusta. Olisi hyvä toimia eri kaupunginosissa siellä, missä ihmiset asuvat. Lähitoimintaa.</p>
<p>Tuomalla ja saamalla palvelunsa myös marginaaliryhmien ja heikommin mukaan pääsevien ulottuviin. Esim. maahanmuuttajat, vammautuneet ja sairaat, iäkkäät, pikkukylien asukkaat, jne. Tämä vaatii tietenkin resursseja ja suunnittelua.</p>
<p>Olemalla saatavilla.</p>
<p>Perustoiminta edistää niitä</p>
<p>Tämä on jo sisäänkirjoitettu toimintaan. Uskon sen jatkuvan, erilaisia tapoja kansalaisten osallistumiseen voidaan ideoida olemalla ajan hermolla.</p>
<p>Pitäisi olla enemmän koko perhettä yhteen kokoavia ohjelmia. Näin voisi vaikkapa verkon välityksellä opiskella yhdessä esim taitoaineita.</p>
<p>Monipuolisella toiminnalla tarjoamalla sekä läsnäolo, etä- että hybridi -koulutuksia.</p>
<p>Jatkamalla läsnäolevaa ja mahdollisimman laajaa opetustarjontaa.</p>
<p>Tulevaisuudessa tarvitaan enemmän kohtaamispaikkoja sekä ihmisille aktiivista tekemistä. Ikäihmisten määrä nousee seuraavien vuosikymmenten aikana, joten mm. heille tarvitaan aktiivisia kohtauspaikkoja.</p>
<p>Kansalaisopistoon kerääntyään yhteen harrastamaan ja opiskelemaan. Ne kokoavat yhteen kyseisen alueen ihmiset, jolloin naapurit tuntevat paremmin toisensa. Se taas luo turvallisuuden tunnetta. Osallisuuteen liittyy puolestaan esimerkiksi yhteisiin asioihin vaikuttaminen, ja kansalaisopistot ovat loistavia foorumeja myös tähän. Osana kansalaisopiston toimintaa voi kokoontua esimerkiksi kyseisen asuinalueen "parlamentti".</p>
<p>Yhteisöllisyyden lisääntyminen olisi tietysti hyvin toivottavaa. Resurssien väheneminen kuitenkin tulee</p>

<p>tarkoittamaan kohonneita kurssimaksuja ja siinä tapauksessa yhä isompi osa väestä jää opiston toiminnan ulkopuolelle ja hallituksen puheet luksuksesta alkavat toteuttaa itseään; vain hyvin toimeentulevilla on enää varaa käyttää opiston palveluja. Raha tuntuu olevan enenevässä määrin se joka ratkaisee. Ehkä on rakennettava jonkinlaisia kompensatiohäkkyröitä heitä varten joilla ei muuten olisi varaa käyttää opiston palveluja. Tästä esimerkkinä Kaiku-kortti. Mutta jos tätäkin ratkaisua ajattelee tiukasti, niin se mitä tapahtuu jos annamme osan käyttää palveluja ilmaiseksi, on että maksava osa joutuu maksamaan vieläkin enemmän. Jollain lailla olisi luotava hyvin edullista osallistumista.... ehkä peräti ilmaista.... kenties jonkinlaista vertaisoppimista opintopiiriopiskelun tapaan jossa ei ole palkattua opettajaa lainkaan vaan yhdessä jaetaan tietoja ja taitoja. Antaisiko kunta ilmaiseksi tiloja tällaiseen käyttöön?</p>
<p>Matalan kynnyksen ja saavutettavan opetuksen paikka.</p>
<p>Samalla tavalla kuin nykyisin.</p>
<p>Samalla perusidealla kuin tähänkin asti: kuka tahansa voi osallistua oman kiinnostuksen ja tavoitteen mukaan sekä kohtuulliset opintomaksut. Lisäksi uudistamalla osallistumisen muotoja ja opetuksen sisältöjä ajan hengessä. Haasteena ovat varmaankin nuoremmat sukupolvet, joille osallistumisen foorumit ja yhteisöt rakentuvat pitkälti verkossa.</p>
<p>Toimia matlan kynnyksen paikkoina jonne jokaisen olisi helppo tulla.</p>
<p>Jatkamalla kohtaamisten mahdollistamista, menemällä paikkoihin, joissa ihmiset jo ovat ja löytämällä kurssitarjontaan ihmisiä kiinnostavia aiheita.</p>
<p>Tarjoavat matalan kynnyksen vaihtoehtoja osallistua.</p>
<p>Samalla tavalla kuin tähänkin asti: kansalaisopistot ovat kenties paras keino tuoda toisilleen vieraita ihmisiä samaan tilaan yhteisen kiinnostuksen kohteen vuoksi, mikä lisää kansalaisten yhteisöllisyyttä.</p>
<p>Järjestämällä edelleen kursseja, joissa ihmiset ovat läsnä. Myös massatyypisiä luentoja tai tilaisuuksia.</p>
<p>Kohtaamispaikka</p>
<p>Tarjoamalla tiloja vertaistoimintaan, edistämällä tulevaisuudessakin yhdenvertaisuutta opiskeluun varallisuudesta riippumatta, olemalla edelleen sitoutumaton toimija, joka ottaa nykyhetkeä rohkeammin kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin, turvaamalla erityisesti haja-asutusalueiden sekä pääkaupunkiseudun ulkopuolella asuvien oppimismahdollisuuksia, itsensä toteuttamisen paikan sekä olemalla merkittävä kulttuuria sekä suomalaista kulttuuriperintöä ylläpitävä, tunnustettu ja palkittu oppilaitosmuoto. Kansalaisopistot tunnetaan laajasti hyvinvointia edistävinä ja ylläpitävinä sekä elämän mielekkyyttä lisäävinä valtakunnallisina paikkoina. Oppilaitosmuoto ymmärretään hyvin laajasti, samoin oppimisesta saadut hyödyt.</p>
<p>Pitämällä tarjonta ja hintataso sellaisena, että jokaisella on mahdollisuus osallistua. Osallistumalla yhteiskunnallisesti, asioiden kehittämiseen ja opetuksen kehittämiseen.</p>
<p>Monipuolinen valikoima Hintataso kohtuullinen Kaikille mahdollista Vapaa oppilas paikkoja?</p>
<p>Samalla tavalla kuin tähänkin asti.</p>
<p>Toimia kokoonatumispaikkoina ja osallisuuden alustoina</p>
<p>Toteuttamalla lähiovetusta ajankohtaisista teemoista. Kuntalaiset kaipaavat varmasti yhteisöllisyyttä kaiken verkkoon viedyn palvelun vastapainoksi. Tarjonnan kohdentamista eri käyttäjäryhmille.</p>

Maailma on varmasti erilainen vuonna 2030, mutta pysymällä ajan hermolla ja tarjoamalla juuri niitä kursseja, jotka kiinnostavat ja joita "tarvitaan tuolloin", jotta elämä olisi sujuvampaa, kansalaisopistot pystyvät edistämään yhteisöllisyyttä ja osallisuutta tulevinakin vuosina. Uskon myös, että ihmisten harrastushalu ei katoa tulevinakaan vuosina ja me olemme sosiaalisia yksilöitä, joten kun pienikin määrä kokoontuu yhteen yhteisen kiinnostuksen äärelle, niin yhteisöllisyyttä syntyy.

Kansalaisopistoilla on hyvin merkittävä tehtävä kansalaisten yhteisöllisyyden edistäjänä ja ylläpitäjänä. On aina ollut ja tulee aina olemaan!

Yhteisöllisyys tulee osallistumisesta ja läsnäolosta, paikalle tulemisesta. Etänä ei kaikkea voi toteuttaa. Eikä pidäkään. Sen sijaan tarjoamalla ajassa olevia kursseja, kansalaisopistolla on paikkansa tulevaisuudessakin. Joku jo totesikin, että harrastamisen halu, käsillä tekemisen riemu tuskin katoaa minnekään.

Kehittämällä kurssitarjontaa ja muuta toimintaa (kuten tapahtumat) yhteisöllisyyttä ja osallisuutta tukevaan suuntaan.

Verkossa toimiminen lisääntyy koko ajan ja siksi yhteisöllisyys on suotavaa vastapainoa.

Järjestetään pari kertaa vuodessa teemapäiviä ja kokoonnutaan kasvoitusten tapaamaan opettajia ja opiskelijoita.

2. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

<p>Asiakas vuonna 2030 – 1/4/Miten kansalaisopistot voisivat edistää kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta vuonna 2030?</p>
<p>Osallisuuden toteutuminen vaatii monien elementtien samanaikaisuutta. Osa ihmisistä tarvitsee ihan perustietoa yhteiskunnastamme (uussuomalaiset), osa vaikkapa työmarkkinoiden toiminnasta ja työlainsäädännöstä (orjatyömarkkinoiden ja villin lännen ehkäisy), osa taas syvempää yhteiskunnallista luotaamista mielekkästä ja merkityksellisestä elämästä täällä meidän Suomessa - myös kantaväestö.</p>
<p>Jos pystymme pitämään kurssimaksut kohtuullisina ja samalla tarjoamaan kursseja yhtä monipuolisesti ja laaja-alaisesti kuin nyt, niin kansalaisopistot tulevat olemaan myös vuonna 2030 paikkoja, jonne tullaan oppimaan ja harrastamaan, mutta myös kohtaamaan muita.</p>
<p>Yhteisöllisyys ja osallisuus ovat kansalaisopistojen keskeisimmistä valttikorteista, jotka eivät häviä toimintatapoina mihinkään vuosien saatossa. Ne ovat yhtenä erottavina tekijöinä moniin koulutusorganisaatioihin myös tulevaisuudessa.</p>
<p>Yhteisöllisyyteen ja osallisuuteen on tärkeä olla paikkoja, jotka ovat neutraaleja/sitoutumattomia. Tällöin mahdollistuu ihmisille päästä hetkeksi irti omista kuplistaan samanhenkisten kanssa. Tämä on kansalaisopistojen ehdoton valttikortti yhteiskunnallisen eheyden ylläpitämisessä. Yhteisöllisyys ja osallisuus pitää mahdollistaa myös teknologian välityksellä. Esim. lievistä mielenterveysongelmista kärsiville voi olla matalampi kynnykset osallistua netin kautta, anonyymisti.</p>
<p>Kansalaisopistot ovat matalan kynnyksen paikkoja osallistua erilaisiin toimintoihin ja kehittää omaa osaamistaan pienempien kokonaisuuksien/kurssien kautta. Kansalaisopistoissa opetetaan perus- ja kansalaistaitoja, jotka lisäävät asiakkaan toimijuutta omassa arjessa ja yhteiskunnassa.</p>
<p>Tarjoamalla edelleen mahdollisuuden kansalaisille toisten kohtaamiseen</p>
<p>Mitä on poliittisuus ja mitä on epäpoliittisuus? Ainakin opistojen tulisi voida toisaalta luoda turvallista tilaa ja mahdollisuuksia yhteisöllisyyteen kaikille. Yhteisöllisyys ja osallisuus ei tarkoita mielestäni samanmielisyyttä. Miten olla avoin tila niin, että se ei tunnu uhkaavalta (joistakin)?</p>
<p>Tarjoamalla kohtauspaikkoja ihmisille, matalalla kynnyksellä, hyvällä näkyvyydellä. Saamalla ihmiset mukaan kursseille ja innostamalla heitä. Kurssien onnistuminen. Nyt ja tulevaisuudessa opettajilla täytyy olla erinomaiset vuorovaikutustaidot, sillä opiskelijaryhmät ovat yhä moninaisempia.</p>
<p>Mielestäni teemme tätä koko ajan rahoitusten määräämissä rajoissa sekä opettajien että opiskelijoiden osalta. Lisää voisimme tehdä, jähka keksimme, mitä vielä lisää voisi tehdä ilman kovin suurta rahallista panosta. Yhdistykset, verkostoituminen monenlaisten toimijoiden kanssa ylipäätään mahdollistaa sekä yhteisöllisyyttä että osallisuutta. Usein yhteisöllisyys syntyy myös melko spontaaneista yhteisistä projekteista esimerkiksi toisen opettajan kanssa, esimerkiksi pienten työpajojen, juhlien ym. erityispäivien muodossa.</p>
<p>Tuottamalla palveluita, jotka kohtaavat ihmisten tarpeet hyvin. Huomioimalla senioriväestön valtavan ikäjakauman ja siihen liittyvät mahdollisuudet ja tarpeet. Erityisryhmien vahva huomioiminen mahdollistaa eri elämäntilanteissa olevien osallistumisen.</p>
<p>Tarjoamalla saavutettavia kursseja. Ongelmaksi voi muodostua kursseilla se, että opettajat eivät pääse kehittymään samaa tahtia kansalaisopiston hyvän ajatuksen kanssa, mikä hidastaa opettajien yhteisöllisyyden huomioon ottamista.</p>

Yhteisöllisyyden käsite laajenee koskemaan myös etäverkostoja eri teknologilla alustoilla, jo nyt someyhteisöt ovat tämän päivän yhteisöllisyyskanavia. Yhteisöllisyys lisääntyy yhdistäen ihmisiä maarajojen yli. Fyysinen yhteisöllisyys kulkee rinnalla ja pitkällä aikavälillä muuttuu erityisen hienoksi. Ihminen on laumaeläin ja ei tule toimeen yksin, siksi mikään ulkoinen muutos ei korvaa yhteisöllisyyttä, mutta yhteisöllisyyden muodot muuttuvat ja laajentuvat. Kansalaisopistojen pitää olla yhteisöllisyyden käsitteen laajentumisessa mukana ja tunnistaa uudet yhteisöllisyyden tavat. Vuonna 2030 opiskelijat kuuluvat edelleen opistojensa fyysisiin ryhmiin, hybridiryhmiin ja etäryhmiin, mutta jokaista ryhmää ei johda opettaja, vaan opistoissa voi olla esim. vertaisryhmiä. Lisäksi on perustettu erilaisia etäkohtaamiskahviloita yksinäisille ja etätekemisen verkostoja, automatisoituja infopisteitä. Somealustat laajenevat ja uudet teknologiset innovaatiot muokkaavat someryhmien tapoja olla yhdessä. Etätapahtumat ja livet ovat arkipäivää. Perinteiset kohtaamiset nousevat suureen arvoon ja esim. tapahtumiin osallistutaan.

Opistot säilyvät matalankynnyksen kohtauspaikkana, meidän tulee huolehtia tästä yhdessä.

Tarjoamalla edelleen matalan kynnyksen kohtaamisia samoista asioista kiinnostuneille erilaisille ihmisille. Opettamalla osallisuuden avaimia: kielitaito, digitaidot, suullinen ja kirjallinen viestintä ja vuorovaikutus, demokratiataidot, ihmissuhdetaidot, mielenterveystaidot, oppimisen metataidot. Mielenterveysongelmien jatkuva lisääntyminen on osallisuuden este. Tähän haasteeseen myös kansalaisopistojen pitäisi pystyä pureutumaan.

Suomi monimuotoistuu ja moniarvoistuu. Yhteisöllisyyden ja osallisuuden merkitys korostuu, ei vähene. Yhteisöllisyyttä ja osallisuutta voidaan tukea myös etäyhteyksillä. Läsnäoleva ja yhdessä tietoa rakentava oleminen on tärkeää.

Kansalaisopisto on kohtaamispaikka nyt ja tulevaisuudessa. Kansalaisopistot lisäävät yhteisöllisyyttä.

Kansalaisopistot ovat hyviä yhteisötiloja, jossa eri taustoista olevat ihmiset voivat kohdata toisiaan luontevasti. Kansalaisopistot voivat parantaa kansalaisten vuoropuhelua. Opettajien olisi hyvä saada halutessaan koulutusta esim. rakentavan vuoropuhelun luotsaamiseen ja tunnetaitoihin.

Koska todennäköisesti erilaiset verkkokurssit ja tapahtumat lisääntyvät, kansalaisopistoilla on edelleen tärkeä merkitys paikkana, jossa erilaiset ihmiset voivat kohdata ja osallistua toimintaan itselleen sopivalla tavalla. Toki kansalaisopiston tulee tarjota osallistumisen mahdollisuuksia myös verkkovälitteisesti.

Säilyttämällä perustoiminnan ydinajatuksen, että kokoonnutaan yhteen opiskelemaan ja harrastamaan.

Yhdistämällä eri sukupolvia ja erilaisista taustoista tulevia ihmisiä eri oppiaineiden kursseille. Kansalaisopistojen DNA:ssa on yhteisöllisyyden vaaliminen.

Vuonna 2030 eriarvoistuminen ja segragaatio ovat saavuttaneet huippupisteen. Yhteisöllisyyttä ja osallisuutta halutaan lisätä kunnissa ja poliittisessa ohjauksessa. Tarvitaan valmiita alustoja, jotka vastaavat eri ikäisten ja eri tarpeisten henkilöiden osallisuudesta.

Yhdessä tekemisen ja yhteisten kokemusten kautta erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Kurssit ovat sosiaalinen tapahtuma, joissa solmitaan jopa ystävyys/parisuhteita. Lähiopetuksen säilyttäminen on siis edelleen tärkeää.

Tarjoamalla fyysisen paikan, jossa ihmiset voivat kokoontua saman mielenkiinnon kohteen ääreen.

Pidetään kiinni fyysisistä tapaamismahdollisuuksista ja osallistetaan kuntalaisia mukaan toimintaan, esim. suunnitteluun ja kehittämiseen, nykyistä enemmän. Tämä onnistuu ainoastaan silloin, kun kuntalaiset

ovat sitoutuneet opistoonsa ja haluavat olla mukana sen toiminnassa ja kehittämisessä. Haasteeksi tulee tavoittaa myös ne, jotka eivät käytä opiston palveluita.

Mahdollistamalla kasvotusten tapahtuvan oppimisen, ottamalla opiskelijoita mukaan suunnitteluun, luomalla yhteisiä tiloja hengailuun

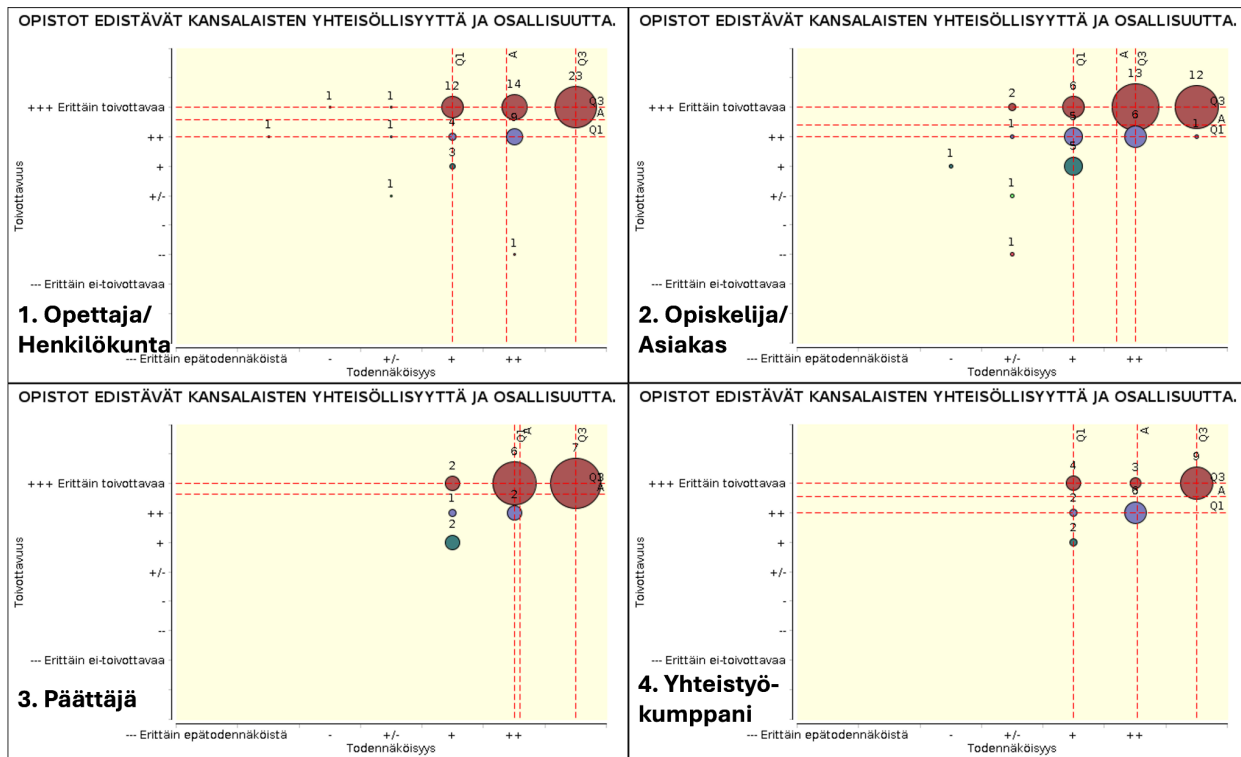
Kansalaisopistot tarjoavat matalan kynnyksen osallistumismahdollisuuksia kaikille, painottavat turvallisen tilan ja kokoontumisen periaatteita ja ottavat huomioon kuntalaisten toiveita kurssitarjonnassaan.

Vaikka maailma muuttuu, kansalaisopistot voivat tietoisesti pysyä kansalaisten kohtaamispaikkana, johon kaikki ovat tervetulleita ja tuntevat itsensä tärkeiksi. Vaikka monet asiat hoidettaisiin teknologian, robottien ja tekoälyn avulla, kansalaisopistot voivat säilyä paikkoina, joissa kohdataan toisia ihmisiä ihan oikeassa elämässä.

Yhteisöllistä toimintaa. Arkea ja omaa hyvinvointia tukevaa ja yhteiskunnassa merkityksellisten taitojen tukemista ja niiden taitojen kehittämistä

Tarjoamalla mahdollisuuksia kohdata muita, oppia yhdessä ja mahdollisesti myös jakaa yhdessä merkityksellisiä kokemuksia.

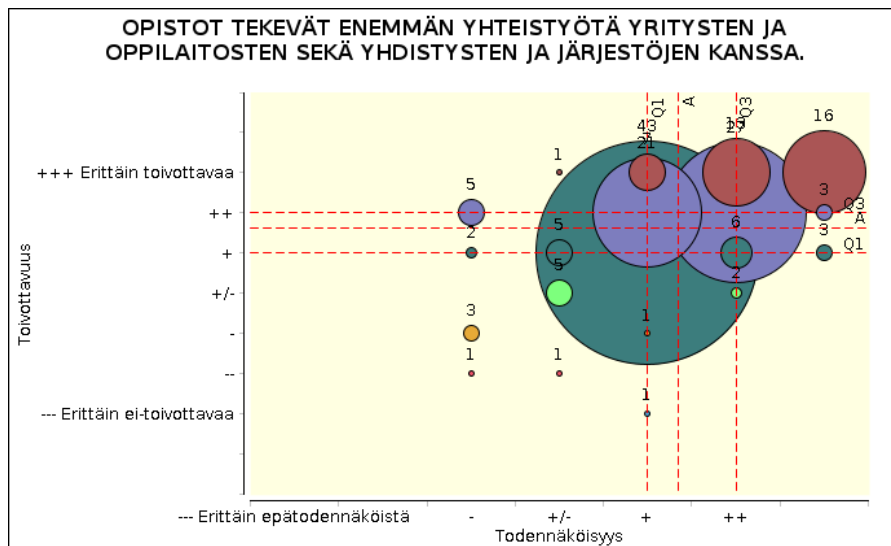
Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

4 – Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa.

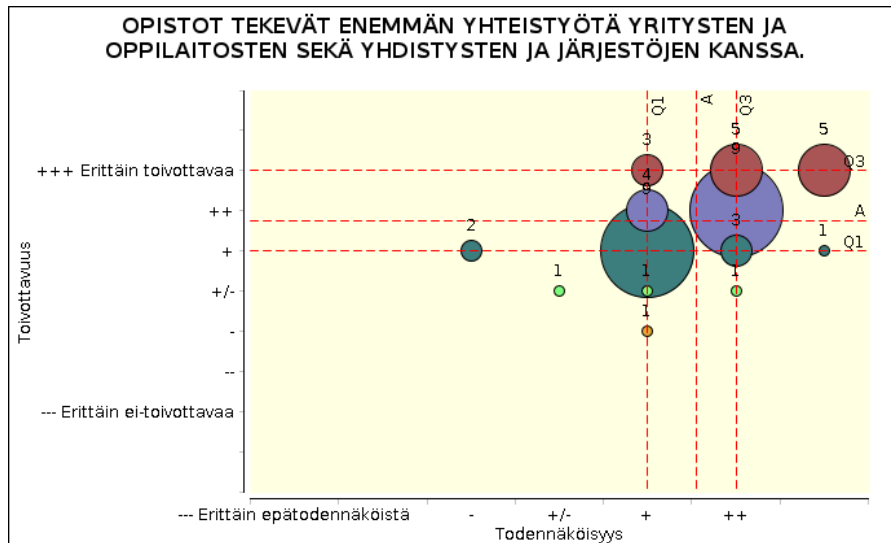
Asiakas vuonna 2030 – 2/4

Kaikki vastaajat – 1.kierros

Kaikki vastaajat (1.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	1.4	1.0
Toivottavuus	1.7	2.0

Kaikki vastaajat – 2.kierros

Kaikki vastaajat (2.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	1.6	2.0
Toivottavuus	1.8	2.0

1. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

<p>Asiakas vuonna 2030 – 2/4/Millainen rooli yrityksillä, oppilaitoksilla ja järjestöillä on kansalaisopistojen yhteistyökumppaneina vuonna 2030?</p>
<p>Koulutuksen ostajina. Täsmäkoulutusta.</p>
<p>En näe paljon yhteistyötä, ehkä vammaisjärjestöjen ja potilasjärjestöjen kanssa mielummin. Mahdollistettaisiin jollain tavalla näiden tyhmien osallistuminen.</p>
<p>Toivottavasti jatkossa on suurempi ja taloudelliset ratkaisut tukevat tätä.</p>
<p>Lähiympäristön oppilaitokset voisivat tuottaa esim. kursseja kohderyhmänä nuoret. Näin he oppisivat vapaa-ajalla tapahtuman kurssitoiminnan merkityksen.</p>
<p>Yhteistyö antaa enemmän voimavaroja ja ideoita. Kannatan.</p>
<p>Yritykset, oppilaitokset ja järjestöt ovat kiinteä osa kansalaisopistojen yhteistyöverkosta ja niiden rooli on entisestään kasvanut. Suunnitellaan yhdessä opistojen kurssitarjontaa vastaamaan yhteistyöverkoston tarpeita. Kansalaisopisto on yksi varteen otettava asiantuntevan ja pätevän koulutuksen tuottaja, johon yritykset ja järjestöt ovat mielellään yhteydessä. Maine joustavana ja notkeana yhteistyökumppanina on edelleen kasvanut.</p>
<p>Tehdään yhdessä asioita ja kehitetään maailmaa erilaisten ihmisten kesken.</p>
<p>Yhteistyön merkitys kasvaa, kun rahoitus tulee haastavammaksi. Yritykset voivat toimia sponsoreina ja saada mainehyötyä. Oppilaitosten ja järjestöjen yhteistyötä tarvitaan opetuksen järjestämisessä ja viestinnässä.</p>
<p>Rinnakkain työskentely lisääntyy, sillä tarve tehdä asioita kustannustehokkaasti kasvaa. Tulevaisuudessa tunnistetaan paremmin yhteiset teemat ja jaetaan tieto-taitoa. Kansalaisopistojen rooli palveluntuottajana eri suuntiin vahvistuu. Työvoiman tarve kasvaa ja vahvistamisen kentällä tunnistetaan yhä paremmin erilaiset oppijat. Nousuu tarve räätälöidyille koulutuksilla. Koulutukset ovat yhä joustavampia ja koostuvat eri elementeistä. Opistot voivat tuottaa hyväksiluottavia koulutusten osakokonaisuuksia. Yritykset voivat tilata heidän tarpeisiin soveltuvia koulutuksia.</p>
<p>Kuten edellisessä kysymyksissä mainitsin, niin uskon ja toivon kansalaisopistojen roolin olevan yhteistyökumppani monien tahojen kanssa. Erilaisten näkökulmien ja osaamisten yhdistäminen luo varmasti parhaan tuloksen toiminnalle.</p>
<p>Opiston resurssit heikkenevät, edellyttää uusien toimintatapojen järjestämistä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Päällekäiset toiminnot saadaan pois kehittämällä yhteistyötä.</p>
<p>Kansalaisopistoilla on oma sivistyksellinen roolinsa vapaan sivistyksen kentällä. Tästä kannattaa myös pitää kiinni. Yliopistoilla ja avoimella yliopistolla on oma roolinsa työssä olevien täydennyskoulutuksessa. Kansalaisopiston kannattaa panostaa erityisesti kasvavan työelämän ulkopuolelle siirtyvän väestön sivistystason ylläpitämiseen. Tulevaisuuden eläkeläiset ovat myös aikaisempaa varakkaampia työeläkkeiden vuoksi. Tämä voi luoda kurssitarjonnalle uusia mahdollisuuksia.</p>
<p>Todennäköisesti yhteistyötä on kehitetty ja vahvistettu. Yhteistyöllä voidaan saavuttaa suurempia kävijämääriä sekä järkevöittää esim. tilojen käyttöä ja markkinointia.</p>
<p>Yhteistyön kehittämisellä on kaikkia osapuolia hyödyttävä vaikutus. Emme ole yhteistyön kehittämisen voimaa vielä riittävästi oivallettu. Etenkin opintojen rajapinnat ovat mielenkiintoinen tarkastelupiste.</p>

Opitun tunnistamisen ja tunnustamisen parempi todellinen käyttö.
Edellämainitut verkostot tuottavat tietoa asiakastarpeista kurssisuunnittelun tueksi ja toimivat verkostona, joiden kautta uusia asiakkaita tavoitetaan.
Yhteistyössä on voimaa ja voimavarojen yhdistäminen on järkevää.
Uskon roolin kasvavan mm. sisällön tuottamisessa kurssille, toisaalta kurssien räätälöiminen sidosryhmien tarpeita vastaavaksi lisääntynee myös. Kansalaisopistojen rooli kouluttajana voi parhaassa tapauksessa vahvistua merkittävästikin, kun esimerkiksi aikuiskoulutustuki ajettiin alas.
Kun sekä oppilaitosten että järjestöjen rahoitus tulevaisuudessa ei ainakaan kasva, tarve yhteistyölle tulee lisääntymään. Myös yritykset on saatava ymmärtämään, että "oma" lähikansalaisopisto voi järjestää koulutusta lähes mistä tahansa alasta - vain taivas on rajana. Tämä ei tapahdu yhtäkkiä yhdessä yössä, vaan kansalaisopistojen on tehtävä määrätietoista työtä yritysten suuntaan, jotta nämä eivät lähde "merta edemmäs kalaan".
Räätälöidään enemmän kurseja suoraan yritysten ja järjestöjen tarpeisiin joko ostopalveluna tai muuten
Opistot ovat nopeita reagoimaan ja pystyvät vastaamaan eri tahojen muuttuviin tarpeisiin, etenkin työhyvinvoinnin ja kielten oppimisen näkökulmasta. Samoin tukemaan järjestöjä heidän toiminnassaan tarjoamalla koulutuksia ja yhteistyössä tapahtumia, tempauksia jne. Molemmat hyötyvät tässä, esim. järjestöt jäsenhankinnassa ja opistot opiskelijamäärin suhteen.
Yhteistyössä on voimaa, ja sitä toivottavasti tulee olemaan enemmän määrin varsinkin pienemmillä paikkakunnilla ja opistoilla. Silloin se on tarkoituksenmukaista ja kaikkia osapuolia palvelevaa.
Yhteistyö on voimaa. Jokaisella oppilaitoksella on oma roolinsa, mutta kansalaisopisto ketteränä organisaationa ovi olla tuottamassa osaamista, jota muut oppilaitokset eivät voi tuottaa sekä kohdata ryhmiä oppilaitosten ulkopuolelta.
Yhteistyössä on voimaa! Yhdessä tekemällä tavoitetaan suurempia ihmismääriä.
Koska rahoitus oppilaitoksilla voi tulevaisuudessa vähentyä entisestäänkin, voi olla, että yhteistyön määrä lisääntyy mutta tähän tarvitaan myös koulutusrakenteellisia muutoksia eli esim. kansalaisopiston kurssien hyväksymistä osana jonkin toisen oppilaitoksen tutkintoa. Yritykset voisivat hyödyntää kansalaisopistojen laajaa tarjontaa esim. kielikouluttamalla henkilöstöään edullisimmilla kursseilla kuin markkinahintaisilta yksityisiltä toimijoilta tilaamallaan kursseilla.
Aktiivinen, yhteistyö on tärkeää ja sen avulla voimme ehkäistä yhdessä syrjäytymistä ja vahvistaa kiinnittymistä yhteiskuntaan. Tarjota mahdollisuuksia kehittää omaa osaamistaan, tietoja ja taitoja, joita yritykset, oppilaitokset ja eri järjestöt toivovat. Vastata heidän tarpeisiin ripeästi ja ammattitaidolla.
Yhteiskunnan sivistyksen lisääntymiseksi kansalaisopistot voivat etsiä uusia yhteistyötahoja rohkeammin ja toteuttaa yhteistyössä uudenlaista toimintaa. Toki tämä voi muuttaa myös opettajakunnan ammatti-identiteettiä ja voi kohdata vastustusta.
Yhteistyö eri tahojen kanssa on positiivinen asia, kunhan se tehdään resurssien puitteissa. Rahoitusmalleja voi kehittää, ja yhteistyöstä saa sisältöä.
Yritykset saavat edullisesti koulutusta. Järjestöt ovat hyviä yhteistyökumppaneita. Opistojen rahoituksen väheneminen vaikuttaa.

Järjestetään kielikurssia näin, että ne hyödyntävä työssä käyvät ihmisille ja sovitaan niitä myös työ ajan kanssa.
Yritykset, oppilaitokset ja järjestöt voivat tarjota erityisosaamista ja ammattitaitoa. Toivoisin kuitenkin jonkinlaista itsenäisyyttä ja riippumattomuutta hyötyajattelusta, arvovalinnoista ja painotuksista. Kansalaisopisto on vapaan harrastuneisuuden kenttä.
yhteistyö, resurssit, innovaatiot ja ajassa eläminen.
Toivon, että vahvistuu. Erityisesti yritys yhteistötä voisi lisätä.
Vähäisten resurssien yhdistäminen lisää vaikuttavuutta ja mahdollisuuksia opiskeluun. Järjestöissäkin on paljon osaamista, mikä on hyvä tehdä näkyväksi oppilaitosyhteistyöllä.
Yhteiskunnallisen vaikuttamisen mahdollisuus, mitä laajempi kumppanuuspohja. Yhteistyömuotoja kannattaa kehittää varsinkin valtionavustusten niukentuessa ja pohtia myös yhteistyön vaikuttavuutta laajasti omassa kunnassa: yritykset, järjestöt ja muut oppilaitokset voivat yhdessä kansalaisopistojen kanssa vaikkapa hankkeistaa esim. digitaalisuuteen, kestävyteen tms. kulloiseenkin hallitusohjelmaan linkittyviä teemoja.
Kaikkiaan ovat tärkeitä osapuolia, joten yhteistyö ei aina tulekaan helposti. Kansalaisopistot ehkä pystyvät kehittämään hienotunteisen, mutta toimivan yhteistyömallin. Hyvät ihmissuhteet, ennakkoluulottomuus ja avoin keskustelu yritysten, oppilaitosten, järjestöjen ja kansalaisopistojen kesken auttaa asiaa. Luulen, että kansalaisopistot ovat vuonna 2030 ottaneet tässä asiassa yhteistyön aloitteellisuuden eri osapuolien kanssa rohkeasti käyttöön. Jossain vaiheessa ehkä kannattaisi miettiä sitäkin, että erikoistuvatko jotkut opistot joihinkin asioihin. Esimerkiksi jotkut opistot erikoistuisivat vaikkapa ikäihmisten kursseihin, jolloin heidän yhteistyökumppaninsa olisivat ehkä tietynlaisia ja toisaalta ei tarvitsisi resurssoida kaikenlaiseen yhteistyöhön.
Järjestöyhteistyötä tehdään jo nyt, mutta se vaatii tietenkin ylläpitoa ja voisi sitä lisätäkin. Järjestöillä on osaamista, jollaista oppilaitoksilla ei välttämättä ole. Oppilaitokset voisivat olla kuitenkin väylä, jolla tukea tarvitsevat löytävät järjestöjen avun piiriin.
Toivottavasti ovat enemmän yhteistyössä.
Yhteistyö erilaisten tahojen kanssa tuo näkyvyyttä ja voimaa, ehkä myös tulevaisuudessa rahoituskuviot vaativat yhteistyötä.
Eri toimijoiden yhteistyöllä saavutetaan uusia, innovatiivisia, sekä räätälöityjä ratkaisuja.
Elinikäisen oppimisen verkosto on vahvistunut edelleen, oppilaitosten yhteiset kurssit ja hyväksilukeminen, liudentuneet rajapinnat oppilaitosten välillä. Järjestöt ja yritykset tilasvat koulutusta jäsenillern ja henkilöstölleen. Opistot hyödyntävät järjestöjen ja yritysten erityisosaamista esim. sasmalla/hankkimalla niuden osaajia kouluttajiksi ja opettajiksi. Yritykset ja säätiöt sponsoreina ja opistojen rahoittajina, kun kuntien ja valtionavut kutistuvat entisestään. Yrityksiltä saadaan materiaaleja kurseille. Yrityksiltä tilataan ja ostetaan opistoille palveluita, kuten jo nyt esim. kirjanpitoon, siivoukseen, tilojen kunnossapitoon, it- tukeen, viestintään, painatuksiin ym.ym.
Yhteistyö tulee lisääntymään, koska oppilaitosten ja järjestöjen rahoitukset tiukkenevat entisestään. Tällöin on haettava yhteistyöstä voimaa. Yritysten merkitys voi olla toimia rahoittajana tai että yrityksille tarjotaan tehokkaammin opistojen palveluja.
Useamman tekijän summa on enemmän ja tuottaa uusia innovaatioita ja lisäarvoja niin kohderyhmille

kuin toimintaan osallistuville organisaatioille.

Taloudelliset reunaehdot pakottavat yhteistyön lisäämiseen, mikä ei ole huono juttu. Tällä myös samalla karsitaan päällekkäisiä toimintoja ja ehkä jopa saadaan olemassa olevaa toimintaa kehitettyä vielä paremmaksi.

Yritysten rooli on tärkeä paitsi osaavan ja motivoituneen henkilöstön saamiseksi heidän etunsa olisi auttaa työntekijöitään opiskelemaan ja kannustaan opintojen pariin esim kesken jääneiden opintojen täydentämiseksi. Yrityksen sisäisen koulutuksen tukena kansalaisopistot voivat tehdä parempaa yhteistyötä. Kansainvälistymisen kautta yritykset tarvitsevat osaavaa väkeä riveihinsä ja täydennyskoulutusta tarvitsevat jokainen muuttuvassa ja alati kehittyvässä työmarkkinoissa. Kannustimena voi olla uralla eteneminen ja palkkauksen parantaminen esim kielitaidosta maksettava lisäansio tehtäväkohtaisessa palkkauksessa. Opintoja suorittava voi sen saada kun taitotaso sen edellyttää. Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen eri linjat voisivat käyttää kansalaisopistojen tietopankkia ja opintokokonaisuuksia korvaavina opintoina tai täydentävinä kursseina opiskelijoiden niin halutessa. Koulutus voi jatkua iltaisin ja opinnot silti edistyisivät vaikka luennoille ei riittäisi päivisin aina aikaa. Korvaavat luennot ja opintopaketit auttaisivat opinnoissa menestymistä myös työn ohella jolla tavoin olen myös itse opiskellut vaikka se raskasta onkin. Työn ohella opiskelua en silti kannata mutta iltakoulujen ja ammattitaidon parantamiseen tähtäävät opinnot ovat mahdollisia tutkintoa tähtääville opiskelijoille.

Kun verovarjoilla koottua rahoitusta vähennetään kaikilta kansalaisyhteiskunnan lohkoilta miesasialiikettä ja raviurheilua lukuun ottamatta, tarve yhteistoimintaan kasvaa. Erityisesti yhdistysten, järjestöjen ja varmaankin opistojenkin kesken. Pidän kehitystä toivottavana siksi, että se antaa mahdollisuuden ylläpitää ja edistää tärkeitä asioita demokraattisesti. Pidän sitä epätodennäköisenä, koska kolmesta köyhästä ei tule edes yhtä keskituloista. Saattohoitoa, ehkä? Yritysten kiinnostukseen osallistua minkään mielekkään rahoittamiseen tai toteuttamiseen en valitettavasti usko.

Kaikki yhdessä. Ei kilpailla oppilaitosten kesken, vaan ohjataan sujuvasti paikasta toiseen. Samoin järjestöt ohjaavat sopivaan paikkaan ihmisiä. Valtiovallan talouden ollessa tiukka myös 2023, tähän on pakko mennä.

Yritysten roolin kasvattaminen ei ole mielestäni suotavaa. Kansalaisjärjetöt voisivat edesauttaa kielten opiskelussa ja erilaisten kulttuurien ymmärtämisessä.

Keskeinen, sillä rahoitus vähenee kaikilta. Yhteistyötä tarvitaan joka sektorilla.

Räätälöisään yrityksille niiden tarvitsemää koulutusta.

Varmaan näin on pakko. Opistojen rahoitusmalli on muuten kovin kiikkerällä alustalla. Rooli on siis toimia rahoittajana jonka vastineena saa räätälöityjä koulutuksia. Yrityksmaailmassa toimivien henkilöiden asiantuntemusta kannattaa myös hyödyntää. Uusin tieto alasta kuin alasta on usein siellä eikä oppilaitoksissa.

Voisi kuulua jonkinlaiseen kulttuuri/harrastus- rahaan.

Todennäköisesti nykyistä suurempi - tarvitaan yhä joustavampia polkuja opiskella ja pätevöityä, erityisesti maahanmuuttajille (sekä kielioopinnot että kotimaassa saadun tutkinnon hyväksyminen täällä). Uusia ammatteja syntyy, ja näihin valmistumiseen tarvittaisiin tiiviimpää yhteistyötä eri organisaatioiden/yritysten välillä. Mikä olisi tulevaisuuden mestari-kisälli -menetelmä? Yritykset voisivat rahoittaa opiskelijoiden opintoja / tukea järjestöjä ja oppilaitoksia suoraan, koska nykyinen tukien leikkauspolitiikka hirvittää. Erityisen tärkeää yhteistyö on tukea tarvitsevien opiskelijoiden syrjäytymisen estämisessä.

Esitelmiä ja mahdollista rahallista tukemista.
Toivoisin, että tähän mahdollisuuteen todella tartuttaisiin, ja ehkä yhteistyö muiden oppilaitosten kanssa voisi nostaa myös vapaan sivistystyön kurssien arvostusta.
Yksityiset yritykset ovat löytäneet kansalaisopistojen tarjonnan ja hyödyntävät niitä työntekijöiden virkistämiseksi ja opettamiseksi. Näin yritykset ovat myös mukana rahoittamassa toimintaa. Oppilaitosten, kuten lukiot ja ammatilliset oppilaitokset ovat hyvä yhteistyökumppani, joille tarjotaan mm. valinnaisten aineiden opetusta, joita ei ole toisella asteella enää mahdollista tarjota. Esimerkiksi lukiodiplomeja suoritetaan yhteistyössä.
Toivon, että opistotoiminta ei alkaisi yritystoiminnan kanssa yhteistyöhön.
Toivottavasti yhteistyö lisääntyisi, jolloin kaikki tahot voittavat,
Erityisesti yritysten toivoisi ostavan yksityisiltä kansalaisopistoilta opetusta ja hyvinvointia edistäviä kursseja. Kansalaisopistokurssit ovat monesti edullisempia kuin yritysten tuottamat kurssit ja yksityiset kansalaisopistot tarvitsevat kipeästi lisätuloja.
Kansalaisopistotoimintaa ylläpitävä ja mahdollistava yhteistyö olisi hyväksi. Kauas pois omasta toiminnan tarkoituksesta ja ytimeistä ei kannata lähteä. Vrt. Postin tehtävä on logistiikka ja opistojen tehtävä kurssien ja harrastustoiminnan järjestäminen.
Jaettavat eurot niukkenevat, joten yhteistyöllä esim. järjestöjen kanssa voidaan pystyä toteuttamaan esim. sellaisia sisältöjä, mihin itsekseen ei ole resursseja.
Kiinteää yhteistyötä Win-win periaatteella. Kansalaisopistolla voisi olla kurssilaisten tarpeisiin enemmän materiaali- ja tarvikemyyntiä. Madaltaisi osallistumisen kynnystä, kun kaikki on valmiina Aktiivisen roolin ottaminen yhtriskunnassa-kaiken ikäiset olisi hyvä saada asiakkaiksi. Luotava perheiden hyvinvoinnin edistämiseen tarkoitettua yhteistä tekemistä enemmän.
Varsinkin opettajat luovat yrityksiä ja kiertävät kansalaisopistoista toiseen.
Erikoisalojen opinnoissa yhteistyökumppaneista ja sponsoreita kaivataan
Nykyaikana vähän käytetty voimavara. Varmasti tutkimisen arvoista ja toisi uuden ulottuvuuden.
Eri tahojen kanssa tehty yhteistyö antaisi näkyvyyttä kansanopistolle. Ja kaikki siitä hyötyisivät.
Kansalaisopisto tarjoaa toisaalta mahdollisuuden osallistua kursseilla, joista voi saada opintopisteitä ja toisaalta opiskelijoille mahdollisuuksia tehdä kurssitöitä tai opinnäytteitä aitojen kohdeyleisöjen kanssa (esim. käsityön opettajaopiskelija vetää kurssia tai eräopas vie kurssilaiset luontoon ja suorittaa näytön). Järjestöjen kanssa voisi olla "ristintekemistä" niin, että eri järjestöistä voisi olla kurssien vetäjiä, esim. eri kulttuurien ruokailtoja vetämään. Yritykset voisivat toimia sponsoreina ja mahdollistaa vähävaraisten harrastamista stipendein tai rahastoin, tai toisaalta heidän kanssaan voisi järjestää "kiihdytyskaistan" alan töihin: kurssilla tutustutaan ja opetellaan tiettyä asiaa ammattilaisten ohjaamana ja tämän jälkeen on mahdollisuus työllistyä yritykseen, kesto tietenkin vuosi tai pari (vertaa Hive: https://www.hive.fi/en/)
Kehittäjän rooli vetää kaikkia tahoja yhteen.
Uusia mahdollisuuksia, kaikkien resurssien hyödyntämistä.
Näin yritykset kuin yhteisötkin voivat tuoda omia asioitaan ja tehtäviään paremmin ihmisten tietoon ja jakaa kokemuksia opiskelijoiden kanssa

Merkittävämpi rooli toivottavasti, koska näiden eri tahojen kautta omalla toimialueella mahdollista edistää yhteisöllisyyttä.
Yhteistyö erityisesti oppilaitosten kanssa tuntuu luontevalta silloin, kun opiskelija haluaa lukea kansalaisopistossa suorittamiaan opintoja hyväksi esimerkiksi suorittaessaan tutkintotavoitteisia ammatillisia- tai korkea-asteen opintoja. Yritysyhteistyö vaikuttaa etäisemmältä mahdollisuudelta vielä tällä aikajanelalla?
Yritykset voivat hiljaisuudessa sponsoroida, tarjota tiloja, tms "näkyvätöntä", mielestäni on riski jos firmojen logoja alkaa näkymään toiminnassa. Oppilaitokset voivat järjestää kursseja yhdessä kansalaisopiston kanssa, suunnitella pitkällä tähtäimellä ja etsiä synergiaetuja, ilman että kumpikaan menee liikaa toisen tontille.
En osaa ennustaa. Mutta se tulisi vaikeaksi hallinnoida jos olisi monta eri toimiaa. Se lisäsi byrokratiaa. Voisi äkkiseltään kuulostaa hyvältä idealta mutta siinä kävisi niin kun SOTE:n kanssa. Maksaa hirveästi ja mikään ei toimi.
Kansalaisopistot täydentävät ihmisten taitoja työelämää varten. Työnantaja voi esim tukea kieliopinnoissa työntekijäänsä. Opiskelu aktivoi työntekijää ja yritys hyötyy. Yleissivistys on koko yhteiskunnalle välttämätöntä ja sitä kansalaisopistot voivat tarjota. Hyvä yhteistyö yritysten ja oppilaitosten välillä hyödyttää yhteiskuntaa.
Yhdessä tavoitetaan useampia kohderyhmiä, jossa hyötymahdollisuus kaikilla.
Muissa koulutuksissa hyväksiluettavien opintojen osuus luultavasti kasvaa. Tämä edellyttää jatkuvaa yhteistyötä muiden oppilaitosten kanssa. On kuitenkin tärkeää pyrkiä tasa-arvoiseen yhteistyöhön, jossa kansalaisopisto ei ole esim. ammatillisen tai korkeakoulutuksen "alihankkija". Järjestöjen kanssa yhteistyötä olisi luontevaa kehittää, osa järjestöjen toiminnasta voitaisiin järjestää opistojen kursseina. Opistot voisivat myös tarjota yhteistyössä järjestöjen kanssa "palkattoman yhdessä tekemisen" opintoja, jotka tarjoaisivat taitoja, tietoja ja kontakteja vapaaehtoistoimintaan.
Todennäköisesti järjestöt alkavat lähestyä opistoja julkisen rahoituksen vähenemisen takia. Yhteisten hankkeiden hakeminen on yksi mahdollisuus.
Koska voidaan olettaa, että taloudelliset resurssit kansalaisopistoilla ovat niukat myös 2030, yritykset toki lienevät tervetulleita mukaan, ellei se edellytä lisättävää näkyvyyttä heille. Oppilaitokset ja järjestöt voivat hyvin harjoittaa osaamisen vaihtoa kansalaisopistojen kanssa.
Kysymykseen voisi vastata kysymyksellä eli miten tällä hetkellä opistot tekevät yhteistyötä yritysten, oppilaitosten ja järjestöjen kanssa. En näe suurta muutosta olevan tulossa kuuden vuoden sisällä (2030).
En toivo tulevaisuutta, jossa kansalaisopistojen opetus on käytännössä muiden oppilaitosten korvaavia opintoja ja toimii niiden ehdoilla. Toisaalta eri oppilaitosten ja järjestöjen kanssa tehdään nyt jo yhteistyötä, ja yritystenkin kanssa jossain määrin. Yhteistyössä voidaan nähdä potentiaalia silloin, kun nähdään, että yhteistyö tuo todellista synergiaetua. Opiston pitää kuitenkin pysyä itsenäisenä, omaehtoisena toimijana.
Ihmisten välillä ollutta nyt kadoksissa olevaa yhteisöllisyyttä tulee saada toimimaan. Tässä roolissa kansalaisopistoilla on merkittävä rooli.
En pidä tärkeänä tai toivottavana tällaisia yhteistyön lisäyksiä
Järjestöjen rooli on korostunut, koska yhteistä taloudellista niukkuutta jaetaan.

Toivottavasti paljon suurempi kuin nyt, yhteistyötä pitäisi tehdä paljon enemmän.
Monipuolistavat opistojen toimintaa ja asiakaskuntaa.
NÄen , että yhteistyöllä saadua enemmän aikaiseksi ja pystytään hyödyntämään kaikkien vahvuuksia.
Toivoisin, että kansalaisopiston rooli ja merkitys yritysten, oppilaitosten ja järjestöjen kumppaneina korostuu. Muut huomaavat kansalaisopistojen ja yleisesti vapaan sivistystyön mahdollisuudet. Yhteistyö keskittyy toivottavasti siihen, miten kukin voi omalla tavallaan tuottaa jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia kuntalaisille.
Kenties kaikkien opettajien on oltava yrittäjiä ja laskuttavat opistoa. Opisto on vain eräänlainen alusta. Opistolla palkattuna vain ehkä yksi jonkinlainen koordinaattori. Kuka silloin kehittää kokonaisuutta? Jokainen opettaja tietysti kehittää omien kurssiensa sisältöä sellaiseksi että luunkovassa kilpailussa pärjäävät, mutta he kehittävät omasta näkökulmastaan ja omista taidoistaan lähtien. Kokonaisuudesta ei kenelläkään ole näkemystä vaan markkinavoimat saavat jyllätä ihan vapaasti. Järjestöistä voisi sitten tulla niitä ilmaisia vertaisohjaajia. Mentäisiin kaksilla kieseillä; luksusvankkurit kovassa kilpailussa pärjääville ja mukana pysyville opettajille ja sitten vähän huterammat kiesit joita ohjastaisivat vapaaehtoiset vertaisohjaajat.
Niukkenevilla resursseilla toimittaessa yhteistyö on voimaa.
Yhteistyö on tärkeää, esim. rahoituksen väheneminen ja opintojen tarjonta osana koulutuksia yrityksille ja oppilaitoksille.
Toivottavasti isompi rooli kuin tällä hetkellä.
Yritykset voisivat hyödyntää henkilökuntansa koulutuksissa opistoja erilaisiin täsmäkoulutuksiin.
Yhteistyössä on voimaa. Kilpailun sijasta tulisi löytää keinoja yhteisrahoitusmalleiksi, jotta aitoa yhteistyötä yli rajojen voitaisiin toteuttaa.
Yritykset, oppilaitokset ja järjestöt kertovat tarpeistaan, joihin kansalaisopisto voisi vastata. Em. tahojen ei siis tarvitsisi tuottaa kaikkea itse, vaan kansalaisopistot olisivat toteuttajatahoina.
Toivottavasti alati kasvava rooli, yhteistyöllä voidaan saavuttaa kaikkia tahoja miellyttäviä lopputuloksia.
Yhteistyössä on voimaa ja uusia mahdollisuuksia.
Sopivissa määrin kansalaisopistot tuottavat kohdennettuja kursseja tiettyjen aihealueiden toimijoille (kansalaisjärjestöt). Opistot voivat vastata esim. maahanmuuttajien perusopetuksesta. Myös valmentavia kursseja esim. eri oppilaitosten opetuskokonaisuuksiin voisi olla olemassa.
Uusia tuulia yhteistyöllä
Rahoituspohjaa on laajennettava, jotta se ei ole niin haavoittuvainen erilaisista yhteiskunnan leikkauksista valtion taholta. Kansalaisopistojen merkitys taloudellisena veto- ja pitovoiman ylläpitäjänä on laajasti tunnustettu ja siihen halutaan satsata seutukuntien toimesta. Kansalaisopistot tekevät yli rajojen rajoittuvaa yhteistyötä yhä enemmän keskenään sekä yhdessä toisten toimijoiden kanssa, myös kansainvälisesti. Yritys- ja oppilaitosyhteistyö on merkittävää erityisesti alueellisesti ja positiivinen pedagogiikka on laajentunut myös johtamiseen sekä eri oppilaitoksiin. Oppilaitoksista saadaan alueelle sitoutunutta työvoimaa, ja tulevilla työntekijöillä on hyvät perusedellytykset sekä tieto-taito kansalaisopistoissa työskentelyyn. Järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö on vahvistunut entisestään ja kunnat rahoittavat opetuskauden kansalaisopistojen alla toimivia yhdistyksiä myös esim. kulttuuri- ja

hyvinvointipalvelujen tuottajina. Ammattilaisten, puoliammattilaisten ja harrastajien hyöty alueellisina toimijoina tunnustetaan ja yritykset osaavat panostaa heihin suoraan sekä kansalaisopistojen kautta.

Tämä mahdollistaa sen monipuolisen ja mahdollisuuden kaikille oppimiseen ja kouluttautumiseen. Kansalaisopistolla on laaja osaamiskenttä jota toivottavasti hyödynnetään tulevaisuudessa laajemmin.

Toivottavasti kasvava ja kehittyvä Mahdollistaa monipuolisesti esim uusia työllistymisväyliä

Sillä voi osaltaan (toivottavasti) kompensoida osaltaan rahoituksen vähenemistä. Mikäli ihminen opiskelee parantaakseen työmarkkinakelpoisuuttaan, yritysten mukanaolo on erittäin tärkeää. Yhteistyössä on muutenkin aina voimaa.

Täydentävää opintojen suunnittelua ja kurssitarjontaa hyödynnetään yhteistyöllä. Kansalaisopistoilla on aiempaa vahvempaa ammattiosaamista tuottaa opetusta eri aloilla.

Yhteistyö on voimaa. Resurssien jakaminen ja päällekkäisen toiminnan karsiminen on järkevää. Yhteistyöllä voidaan tavoittaa paremmin ja kustannustehokkaammin laajoja kohderyhmiä.

Yhteistyössä on voimaa. Jos yhteistyöllä pystytään laajentamaan rahoitusta, niin silloin ollaan oikealla tiellä.

Yhteistyössä on vaan voimaa - jos puurretaan yksin omissa nurkissa, ei uusia innovaatioita synny. Saatetaan jämähtää johonkin tiettyyn rooliin. Resurssien yhdistäminen tavalla tai toisella on aina enemmän kuin osiensa summa!

Jakamalla resursseja saadaan ehkä enemmän kuin osiensa summa.

Voisiko kansalaisopistot tarjota yritysten ja järjestöjen kaipaamaan osaamisen kehittämistä erityisesti generisten taitojen osalta? Kansalaisopistojen ja oppilaitosten yhteistyötä voisi lisätä. Kansalaisopistot voivat täydentää oppilaitosten kurssitarjontaa?

Kansalaisopistot voivat tukea nuoria, joilla on oppimisvaikeuksia / erityistä lahjakkuutta opinnoissaan. Tarjota siis kertaavia / syventäviä opintoja.

Järjestetään koulutuksia yrityksille ja saadaan taloudellista tukea kansalaisopiton toimintaa. Oppilaitoksilta saadaan opettajia ja järjestöjen kanssa järjestetään yhteisiä luentoja ja koulutuksia .

2. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

Asiakas vuonna 2030 – 2/4/Millainen rooli yrityksillä, oppilaitoksilla ja järjestöillä on kansalaisopistojen yhteistyökumppaneina vuonna 2030?

Järjestöjen toimintaa koskettavat tulevana vuosina vallatvat resurssileikkaukset ja yhteistyölle voisi olla paremmat mahdollisuudet kuin koskaan. Tämä edellyttää opistojen johdolta uutta ajattelua - jos esim. rehtorin työstä pääosa menee "tulipalojen sammuttamiseen", ei aikaa helikopteriperspektiivinottamisella jää. Yritykset voisivat ostaa paljonkin esim. suomen kielen koulutusta työperäisen maahanmuuton kautta; meiltä puuttuu pitkäjänteinen yhteistyöhön hakeutuminen yritysmaailman kanssa.

Yhteistyössä on voimaa varsinkin taloudellisten haasteiden edessä. Tämä voi tapahtua esim. yhdistämällä opetusresursseja ja -tiloja - esim. oppilaitosten ja järjestöjen kanssa. Yhteistyö yritysten kanssa voi olla vaikeampaa kansalaisopistojen perustehtävän vuoksi.

Kansalaisopistot voivat tuottaa ns. mikro-osaamista yritysten toimintatarpeisiin esim. tutkinnon joinakin osina.

Yhteistyö on jouhevaa ja molemmille osapuolille toimivaa paikalliset olosuhteet huomioonottaen. Yhdessä saamme enemmän aikaan kuin päällekkäisiä palveluja tarjoten.

Jatkuvan oppimisen kentälle on luotu selkeät rakenteet, jolloin yhteistyö oppilaitosten ja vapaan sivistystyön toimijoiden kesken on parhaalla mahdollisella tavalla asiakkaita palvelevaa.

Yhteistyö oppilaitosten kesken voi tulla tärkeämmäksi esim. siten että yhdessä voidaan tarjota tuntiopettajille tai ehkä yhteisvirkoja, jossa peruskoulun / lukion opettajan opetusvelvollisuudesta osa kansalaisopistolla. Yhteistyö maantieteellisesti lähellä toisiaan olevien kansalaisopistojen kesken voisi samasta syystä tiivistyä. Yksi opisto pystyy harvoin yksin tarjoamaan tuntiopettajalle toimeentulon takaamiseksi riittävästi tunteja.

Opistot, oppilaitokset ja kansalaisjärjestöt joutuvat hakemaan yhteistyötä voidakseen toteuttaa perustehtäviään. Koulutuksen ja sivistyksen verorahoitteinen tuki vähenee merkittävästi. Luodaan enemmän yhteisiä tapahtumia joko kurssien, seminaarien tai koulutustilaisuuksien muodossa. Hyödyntäen samoja fasiliteetteja ja opettajia - eri rooleissa. Yhä useampi opettaja joutuu toimimaan yksinyrittäjänä joko tiettyyn alaan keskittyen tai monialaisesti. Opistot voisivat tukea osuuskuntien muodostamista opettajien vapaan toiminnan mahdollistamiseksi.

Yhteistyö kuulostaisi järkevältä, jos skenaario on, että resursseja leikataan kautta linjan. Kuitenkin voi käydä myös niin, että isot kaupungit kehittyvät edelleen, eikä niiden kansalaisopistot joudu leikkausten kohteeksi. Näin ollen kansalaisopistot voivat eriytyä yhä enemmän heikommin ja paremmin menestyviin. Näkisin, että yhteistyötä kannattaisikin ensisijaisesti tehdä tiiviimmin eri kansalaisopistojen kesken (verkosto) ja kirkastaa hienoa kansalaisopistobrändiä ihmisten mielessä. Alueellisesti yhteistyömahdollisuudet muiden toimijoiden kanssa ovat erilaisia ja alueilla on lähtökohtaisesti erilaisia palvelutarpeita, jotka voisi ottaa kunkin alueen tai kaupungin kehittämisen lähtökohdaksi.

Ajattelin, että merkittävä, kenties merkittävämpikin kuin tähän saakka. Uusia avauksia on hyvä tehdä, ja koska leikkauksia on joka suunnalla, yhteistyö on melkein välttämätöntä. Ei kuitenkaan nähdä sitä välttämättömänä pahana vaan uudenlaisena toimintana ja toiminnan muotona.

Niiden kautta voidaan tuottaa koulutusta ja osaamista laajemmin ja jo valikoiduille ryhmille. Myös erilaiset rahoitusmallit tuovat väljyyttä toimintaan. Toisaalta kansalaisopistojen on pidettävä huolta siitä, että niistä ei tule esimerkiksi yritysten välineitä, vaan ne palvelevat edelleen kaikkia. Osaamisperusteisuus on iso

<p>mahdollisuus yhteistyön näkökulmasta.</p>
<p>Rahoittaja, yhteishankekumppani, ohjaava taho</p>
<p>Haastavassa taloudellisessa tilanteessa oppilaitokset ja yritykset/järjestöt löytävät toisensa. Erityisesti järjestöjen kanssa yhteistyö lisääntyy esim. kotitalous ja Martat tekevät yhteistyötä, lisäksi yritykset hyödyntävät paremmin työhyvinvoinnin palveluja ja suomenkielen opetuspalveluja. Oppilaitosten välinen yhteistyö on erityisesti resurssien yhdistämistä tilojen osalta sekä mahdollisesti opettajaresurssin osalta.</p>
<p>Opistojen tulee muistaa oma perustehtävänsä, jos rahoituksesta tulee osa esim. yrityskentältä. Toki vaihtoehtoisia rahoituksia voi olla ja etenkin myyntipalvelun osalta monet opistot ovat vasta lähtökuopissa. Tämä vaatii myös henkilöstöresurssia tekemään tätä työtä.</p>
<p>Verkostoyhteistyö vaatii aikaa ja tekijöitä. En usko, että sitä pystytään tekemään nykyistä enempää, kun resurssit pienenevät. Yhteistyö 3. sektorin kanssa on tietysti toivottavaa erityiskohderyhmien tavoittamiseksi.</p>
<p>Merkittävä rooli. Yhteistyö tiivistyy ja kasvaa. Yhdessä myös tavoitamme osallistujia paremmin. Kansalaisopistojen rooli koulutuskentässä vahvistuu ja opintopistekursseiden sekä erilaisten merkkien suorittaminen on arkipäivää. Ne myös hyväksi luetaan muissa oppilaitoksissa. Yritykset tukevat kansalaisopistojen toimintaa tukemalla henkilöstönsä harrastamista ja opintoja tarjoamalla henkilöstöetuna maksutonta osallistumista kansalaisopistojen kursseille. Yritykset myös sponsoroivat joitakin koulutuksia tai tukevat hyväntekeväisyytenä tietyille aliedustetuille ryhmille kohdennettuja koulutuksia. Yhteys opistojen ja yritysten välillä on jatkuvaa. On kummiyrityksiä, hyväntekeväisyyttä ja lahjoituksia harjoittavia yrityksiä jne.</p>
<p>Eriyisesti hankkeissa tehdään laajasti yhteistyötä erilaisten yhteistyökumppanien kanssa. Osalla rahoituskanavia on vahva työelämäyhteys, joten yhteistyö vain voimistuu tulevaisuudessa.</p>
<p>Uskon, että rooli kasvaa ja myös rahoittaja edellyttää kansalaisopistoilta laaja-alaista verkostoyhteistyötä.</p>
<p>Yhteistyön rooli on merkittävä. Kansalaisopistot voivat luoda joustavasti oppimis- ja harrastus - ja täydennyskoulutusmahdollisuuksia yhdistysten jäsenten ja yritysten työntekijöiden osaamisen ja hyvinvoinnin tukemiseksi. Vuoropuhelu on tärkeää.</p>
<p>Tiukkeneva taloudellinen tilanne pakottaa oppilaitokset ja järjestöt etsimään yhteistyömahdollisuuksia niin, että toimintaa voidaan toteuttaa kustannustehokkaasti. Kansalaisopistot voivat tarjota muille oppilaitoksille esim. opintopistekursseja ja järjestöille ja yrityksille koulutuksia. Yritykset voivat olla myös opistotoiminnan rahoittajia kunhan päättävältä toiminnasta säilyy opistoilla itsellään.</p>
<p>Yhdistysten ja järjestöjen kannattaa yhdistää voimiaan esimerkiksi tapahtumien järjestämisessä. Yritysten kanssa tulisi löytää toimiva yhteistyömalli, mikä ei vaaranna opistojen tarjonnan riippumattomuutta. Synergiaa voisi löytyä yllättävistäkin toiminnoista.</p>
<p>Valtavan laaja ja monipuolinen kunhan jokaisen osapuolen oma rooli säilyy kokonaisuudessa selkeänä ja kirkkaana,</p>
<p>Yritykset hyödyntävät opistoja henkilöstön hyvinvoinnin ja osaamisen lisäämisessä. Yritysten vastuutekoihin kuuluu sivistyskentän rahoittaminen. Järjestöjen ja yhdistysten lakisääteisiä velvoitteita ja normitaakkaa on purettu siten, että niiden toimintaedellytykset ja yhteistyö helpottuvat. Työntekijöiden tehtävänkuvat ovat moninaisemmat. Opistoissa ja yrityksissä voi olla yhteisiä työntekijöitä. Ylläpitäjäjärakenteet tukevat monenlaisten toimintojen yhdistämistä.</p>

Vuoropuhelun lisäämisellä yritysten, oppilaitosten ja järjestöjen kanssa voidaan jäsentää eri toimijoiden, myös kansalaisopiston, roolia tehtäväkentässä.

Yhteistyö eri tahojen kanssa on tärkeää ja toivottavaa. On kuitenkin tärkeää kyetä rajaamaan yhteistyötahojen ja -tapojen määrää: täytyy päättää, millaisiin kuvioihin halutaan keskittyä ja mihin taas ei ole resursseja. Yhteistyömahdollisuuksien kirjo on niin laaja, että kaikkea ei voida toteuttaa, vaikka halua olisikin. Selkeät tavoitteet ja strategia auttavat oikeiden kuvioiden valinnassa.

Suunnitellaan enemmän ostopalvelukursseja sekä täsmäkursseja toiveiden pohjalta. Se auttaa myös omalta osaltaan opiston taloutta.

Toivon, että luonteva, vaivaton, mutkaton ja työtä kuormittamaton.

Opistot tekevät nykyistä enemmän yrityksille räätälöityjä kursseja. Oppilaitosyhteistyön sujuvuus, esim. toisen asteen kanssa, edesauttaa opiskelijoiden valmistumista. On tärkeää, että myös muut oppilaitosmuodot ovat kiinnostuneita kansalaisopiston tarjoamista mahdollisuuksista ja yhdessä suunnitellaan sujuvaa väylää opiskelijoiden opintojen sujumiseksi. Järjestöjen kanssa on hyvä ainakin karsia päällekkäisyydet.

Kansalaisopisto tukee kurssivalikoimassa ja kursseja voi suorittaa myös kansalaisopistossa

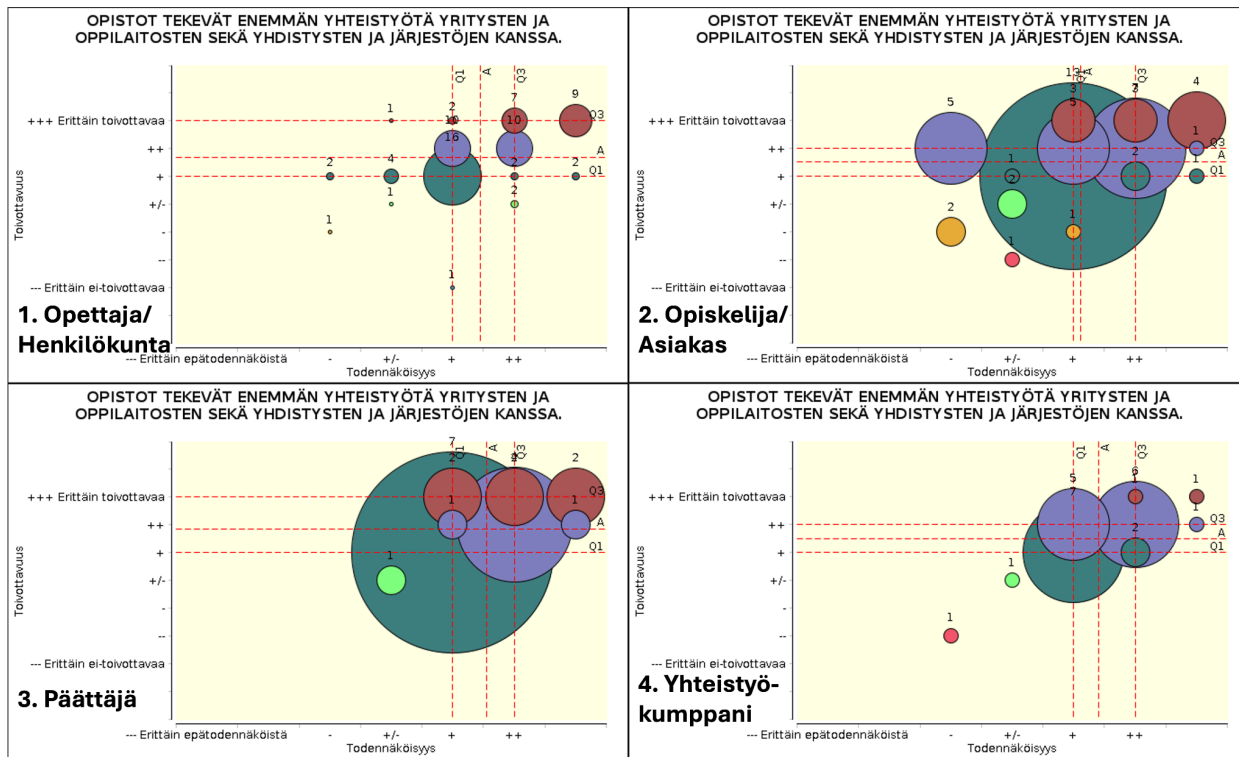
Opistojen yhteistyö järjestöjen kanssa varmasti lisääntyy. Oppilaitosyhteistyö esim. ammatillisten oppilaitosten kanssa on tärkeää ja sitähan on jo monella alueella lisättykin. Yritysten kanssa yhteistyö on haasteellisempaa eikä ehkä tule olemaan kovin isossa roolissa jatkossakaan. Yhteistyön lisääminen eri tahojen kanssa vaatii myös resursseja ja työaika ja opistojen talouden lisääntyvä tiukkuus saattaa asettaa rajoja kovin laajan yhteistyön kehittämiseen.

Kansalaisopiston kautta oppilaitosten opiskelijoille tarjotaan sellaisia kursseja, joita heidän koulussa ei ole mahdollista järjestää. Opiskelussa henkilökohtaiset tavoitteet ja valinnat ovat lisääntyneet ja kansalaisopisto mahdollistaa valinnanvapauden. Lisäksi ikäluokat ovat pienentyneet ja kaikista aineista ei saada ryhmiä oppilaitoksissa. Yritykset voivat ohjata työntekijöitään kansalaisopistoon päivittämään osaamistaan ja oppimaan uutta.

Toivottavasti yhteistyömuodossa. Esim. tilojen, opetuksen tai toiminnan kautta

Kun rahoitus niukkenee ainakin oppilaitoksilla ja järjestöillä, kannattaa tehdä niukoin resursein yhteistyötä. Esim. oppilaitoksen ja järjestön yhteistyössä yhdistyy parhaimmillaan kaksi erilaista asiantuntijuutta.

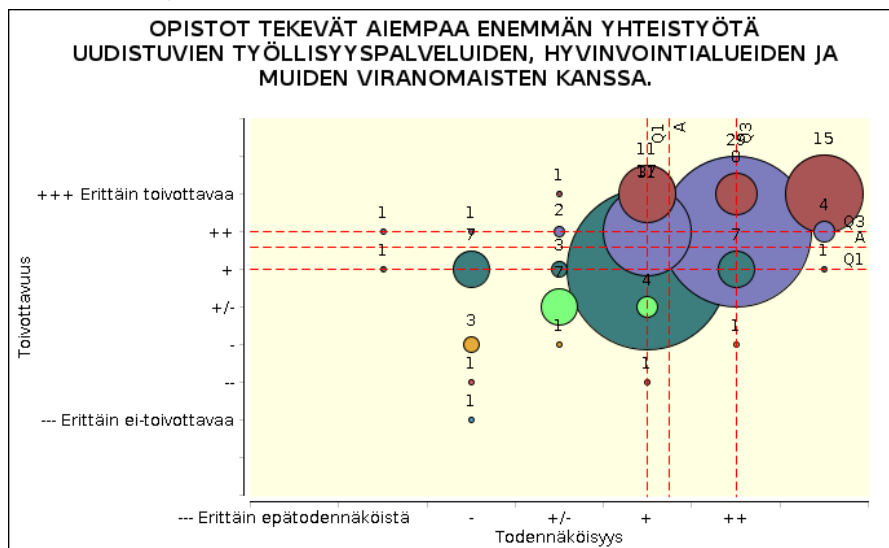
Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

5 – Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa.

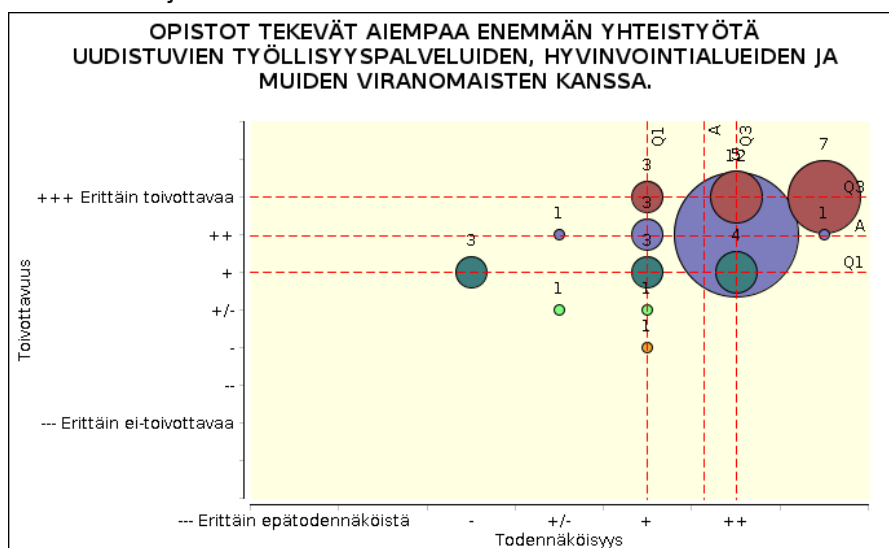
Asiakas vuonna 2030 – 3/4

Kaikki vastaajat – 1.kierros

Kaikki vastaajat (1.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	1.3	1.0
Toivottavuus	1.6	2.0

Kaikki vastaajat – 2.kierros

Kaikki vastaajat (2.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	1.6	2.0
Toivottavuus	2.0	2.0

1. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

<p>Asiakas vuonna 2030 – 3/4/Miten kansalaisopistojen ja uusien viranomaistahojen yhteistyö voisi kehittyä vuoteen 2030 mennessä?</p>
<p>Ideointia ja ennakkoluulotonta kokeilua silloin kun se näyttää tarkoituksenmukaiselta.</p>
<p>Ehkä pitkäaikaistyöttömien kohdalla näkisin tarvetta aktivointiin erilaiseen kouluttautumiseen, myös kansalaisopistoissa.</p>
<p>Eryteisesti kotoutumiseen ja maahanmuuttoon liittyvät palvelut soveltuvat opistoille.</p>
<p>Opistoilla on tärkeää ymmärrystä käytännön toimista, joten toivottavasti tällainen yhteistyö lisääntyy. Se antaisi myös opistoille laajemman toimintapohjan.</p>
<p>Byrokratia kansalaisopistojen ja uusien viranomaistahojen väliltä vähenee ja poistuu. Edistämme yhdessä terveyttä ja hyvinvointia kuntalaisten hyväksi. Kansalaisopistot voivat tuottaa räätälöityä opetusta ja koulutusta työllisyyspalveluille, hyvinvointialueiden eri yksiköihin ja muille viranomaisille heidän toiveiden ja tarpeiden mukaan.</p>
<p>Suunnitellaan yhdessä asioita, joita sitten yhdessä kehitetään.</p>
<p>kansalaisopistot voisivat tuottaa esim. hyvinvointipalveluja, kotoutumispalveluja ja työllisyyspalveluja.</p>
<p>Se kehittyy sitä paremmin, mitä paremmin saadaan luotua keskinäistä vuoropuhelua ja palvelujen suunnittelua. Nämä toimijat tarvitsevat toisiaan tulevaisuudessa yhä enemmän. Opiston rooli on monessa muodossa ennaltaehkäisevä palvelu (liikunta, paino, mielenterveys, yksinäisyys) ja myös tuki, kun ihminen hoitaa itseään tai toipuu sairauksistaan. Opistot on yksi palveluntuottaja ja omassa roolissaan voi olla hyvin ketterä ja tuottaa juuri tällä alueella tarvittavia palveluja.</p>
<p>Eryityskursseja eri kohderyhmille tulisi järjestää yhteistyössä viranomaistahojen kanssa, täsmäkursseja.</p>
<p>Maahanmuuton merkitys kasvaa erityisesti suurissa yliopistokaupungeissa. Kansalaisopistoilla on tärkeä rooli kielenopetuksessa ja kotoutumisessa. Kansalaisopistojen kurssitarjonta auttaa pääsemään sisään suomalaiseen kulttuuriin ja se toisaalta voi avata myös vieraita kulttuureita tarjoamalla esimerkiksi kielten opetusta ja kulttuurituntemuksen kursseja ja ruokakursseja. Yhteistyö kuntien sisällä työllisyyspalvelujen kanssa on luontevaa. Hyvinvointialueen suhteen kansalaisopisto tarjoaa erityisesti iäkkäämmälle väestölle turvallisen sosiaalisten suhteiden ja uusien taitojen oppimisalustan. Se toimii itsessään ennalta ehkäisevänä palveluna esim. yksinäisyyden torjunnassa.</p>
<p>Toivottavaa asiakkaiden ohjautuvuuden kannalta. Opistojen kautta voi löytyä mielekästä tekemistä ja sosiaalisia kontakteja, joka puolestaan saattaa vähentää julkisten palvelujen kuormitusta ja edistää yksittäisten asiakkaiden hyvinvointia ja tätä kautta jopa työllistymisen mahdollisuuksia.</p>
<p>Kansalaisopistot ovat aina olleet ajan hermolla ja uskon näin olevan myös jatkossa. Kansalaisopistoista tietoisuuden lisääminen viranomaisten suuntaan. Hyvä esimerkki olisi hyvinvointilähete terveyspalveluissa kirjoitettaisiin lähete hyvinvointipalveluihin esim. kansalaisopistoon.</p>
<p>Kansalliset perustaidot, Kapos-opintosuoritukset, vastaavat suoraan viranomaistahojen tunnistamiin osaamisen kehittämistarpeisiin. Vapaan sivistystyön oppilaitosverkosto ja kyvykkyydet vastaavat syrjäytymisen ehkäisytyöhön, maahan muuttaneiden koulutustarpeisiin ja tuottavat kansallisiin perustaitoihin valmentavia kursseja yhteistyössä viranomaistahojen kanssa.</p>
<p>Yhteistyö olisi erittäin järkevää.</p>

Täsmäkoulutuksia ja muuta räätälöityä kurssitarjontaa tarkkojen kohderyhmien tarpeisiin tullee lisää.
Minulla on juuri kädessä oman hyvinvointialueeni Euroopan unionin tuella laatima hyvinvointilähete - Onkohan lähelläni jotain minulle sopivaa harrastusta? Haluaisin tehdä jotain kivaa vapaa-ajallani, mutta mitä? Harmittaa, kun oma uskallus ei riitä lähteä kokeilemaan uutta tekemistä... - ja kansalaisopistohan on paikka, jossa kaikkiin noihin kysymyksiin tai pohdintoihin voidaan vastata.
Viranomaistahot tilaavat enemmän suoraan heille räätälöityjä kursseja
Paljon, etenkin hyvinvointialueen yhteistyötä tulisi kehittää poistamalla lainsäädännöllisiä esteitä yhteistyölle (esim. ostot kunnilta ja kustannusten korvaus) ja nyt aloittavat uudet TE-alueet ovat tulevaisuuden kumppaneita:.. siellä mm. kuntouttavatoiminta, kotouttaminen jne.
Huomioidaan opistojen osaaminen ja osataan hyödyntää sitä kaikkia osapuolia palvelevaksi.
Näiltä viranomaisilta opistot voivat saada uusia kohderyhmiä ja tukea heidän toimintaa ja esim ennaltaehkäistä terveyden- ja sosiaalihuollon palveluiden tarvetta
Nähdään tarkemmin, että esim kansalaistaitojen oppiminen ei ole vain teoriaa, vaan siihen liittyy monenlaisia taitoja, joita opistot voivat joustavasti opettaa erilaisilla kursseilla.
Lisää erilaisia mahdollisuuksia, kuten kotoutumisen, kielikoulutuksen ja yhteiskuntaorientaatiokurssien kehitys yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Kielten opetus ja kotoutuminen
Valtion toimet pakottavat kehittämään yhteistyömahdollisuuksia.
Yhteistyöllä. Myymällä erityisosaamista opisto saa tuloja.
Taitaa kehittyä tuohon suuntaan. Tarkoittaako se sitä, että maksamme palveluista kansalaisopiston toiminnassa, kun uudet viranomaistahot eivät selviydy tehtävistään?
Hyvällä tolalla ollaan jo nyt. Tarvelähtöisesti toimitaan. Ennakointia kehittämällä voidaan tulevaisuuden haasteisiin vastata.
Tämä on asia, jota en osaa kommentoida.
Erilliset organisaatiot, kuten kansalaisopistojen toiminta lakkautetaan kannattamattomana.
Opistot ovat ketterä yhteistyökumppani esim. työllisyysalueiden kanssa, voimme nopealla aikataululla toteuttaa koulutusta. Hyvinvointialueiden kanssa voidaan osaamista vahvistaa ja luoda matalan kynnyksen terveystoimintaa kuntalaisille.
Esimerkiksi niin, että viranomaistahoilta ohjataan meille opiskelijoita.
Kun olen nyt nähnyt, mitä Suomen hyvinvointialuesysteemissä on tapahtunut, on vähän vaikea uskoa, että yhteistyö työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa sujuisi aiempaa parempana yhteistyönä. Tähän yhteistyöhön voisi ehkä kehittää sellaisen mallin, jossa kansalaisopistot etsisivät jo tuntemistaan opiston kurssilaisista, joilla on ennestään kokemusta viranomaistahosta, juuri heistä uusia yhteistyön rakentajia.
Keskusteluyhteys viranomaisiin on tärkeä ja voi auttaa tarjonnan pitämisenä monipuolisena. Yhteistyöllä voidaan myös pysyä kartalla siinä, millaisia koulutuksia tarvitaan. Kansalaisopiston tarjonta voisi myös olla osaltaan tukemassa hyvinvointia ja ennalta ehkäistä ongelmia.
Voisi käyttää yhteisiä tiloja enemmän. Lisää vuorovaikutusta paikallisella tasolla.

Täydennyskoulutusta hyvinvointialueilla, räätälöityä koulutusta työelämän tarpeisiin ja työllisyyspalveluihin.
Täsmäkoulutusta, nopealla ja joustavalla aikataululla.
Ymmärsinköhän oikein, mitä tarkoitetaan UUSILLA viranomaistahoilla??? esim.TE- palveluiden kanssa työllistämisen tukipalveluita ja työohjottelu- ja tuöpaikkoja osatyökykyisille ja työttömille, uudelleen kouluttautujille mahdollisesti myös kieli- ja kulttuuriopetusta.
Toivottavasti työllisyyspalvelut ja hyvinvointialueet tulevat tietoiseksi kansalaisopistojen mahdollisuudesta tarjota erilaisia palveluja kuten hyvinvointia tukevia koulutuksia. Tämä edellyttää opistoilta vahvaa markkinointia, yhteistyön ja verkostojen aktivoimista viranomaisten suuntaan. Viranomaiset tuskin tulevat itse kyselemään opiston palveluja vaan heille on niistä kerrottava.
Suunnittelemalla, tarjoamalla ja toteuttamalla sellaisia palveluja ja kursseja, joita ei ko. viranomaisilla on tarjottavana.
Paikallisen toimintaympäristön mukaisesti on järkevää toimia. Tämä tarkoittaa varmasti opistojen erilaistumista vielä enemmän. Tämä taas on ihan hyvä juttu, lainkin perusteella pyrimme vastaamaan paikallisen toimintaympäristön tarpeisiin.
Työuransa tehneiden seniorien ja ammattilaisten tietotaitoa ei käytetä kyllin hyväksi esim ammattiasioiden jakamisessa. Usein eläkkeelle jääneen seniorin uran aikana hankittu tietopankki ja taidot menevät hukkaan eikä niitä hyödynnetä seuraajien koulutuksessa. Pitkän työuran käyneellä seniorilla on usein paljon käytännön kautta opittua tietoa ja taitoja joilla omaa ammattikunnan osaamista voidaan nostaa toiselle korkeammalle tasolle. Nykyisin tiedot ja taidot katoavat seniorin mukana kun hän jää eläkkeelle. Ongelmallista tässä on käytännön osaamisen katoaminen ja tehtäväkuvan himmeneminen . Yritysten ja työvoimapalveluiden näkemykset voivat olla hyvinkin erilaiset. Toimin aikanaan työvoiman rekrytoinnissa ja haastattelin työvoimaa joista valittiin sopivia henkilöitä käytettäväksi työssä. Henkilöstö oli todella kirjavaa mutta aina joukosta löytyi todellisia osaajia kuhunkin tehtävään sopivaksi. Toiminta työhönottajana vaatii saumatonta yhteistyötä työvoimahallinnon edustajien välillä sekä ehdotonta luottamusta. Yksityisyyden ja henkilökohtaisten ominaisuuksien tai terveydenhoidon palveluiden kanssa tehty yhteistyö voi olla terveyttä edistävien ja hyvinvointia tukevien kurssien järjestäminen kuten raittiuden ja terveen liikuntatottumusten opettamista sekä kuntoilun edistämiseksi järjesstettyjä tapahtumisa. Näitä tarvitaan ja niitä sisältyy jo nyt opintokokonaisuuksiin.
Tässä vastaan ottiatuota, koska tämä riippuu niin paljon siitä, missä ollaan. Harvaanasutuilla alueilla yhteistyö joka suuntaan on elinehto mielekkään elämän mahdollistamiseksi. Suurilla paikkakunnilla ja ns. ruuhkasuomessa tilanne on toinen. Esimerkiksi yksityisiä opistoja tullaan kohtelemaan helposti yrityksinä - mihin niiden on todella vaikea taipua - joten yhteistyön kehittyminen riippuu vahvasti poliittisista voimasuhteista. Kunnallisten opistojen tilanne on toinen, tosin sivistysvastainen ilmapiiri on jo tullut osaksi valtavirtaa.
Työllisyyspalvelut tulevat kunnille 2025, joten 2030 ollaan tässä asiassa pidemmällä. Kansalaisopistot ovat mukana kuntalaisten työllistämisprosessissa.
En näe edelytyksiä ja hyötyjä yhteistyöstä hyvinvointialueiden, työvoimapalveluiden ja muiden viranomaisten kanssa. Se lisää byrokraattisuutta ja tekee toiminnan kankeammaksi. Säilytetään kansalaisopistot vapaina yleissivistävinä instituutioina.
Uusien työllisyyspalveluja tarjoavien tahojen kanssa alueellisia täsmäkoulutuksia

Opistojen tulee pysyä kehityksessä mukaan. Valtion tahatilanne on sellainen että opistojen tulisi ottaa joitain sdoita hoidettavakseen, ei niin että valtio maksaa koko homman van että rahoitus on osittain valtion, osittain opiskelijan ja osan Hoitaa opisto "sponsoreidensa" avulla
Kaikenlainen verkostoitumien on välttämätöntä ja siihen tarvitaan ennen kaikkea opistoilta sosiaalisesti aktiivista ja innostunutta henkilökuntaa jotka omina persooninaan lähtevät vaikuttamaan asioihin.
Minusta nuo kuuluvat kunnan tai valtion tehtäviin.
Opintopolkujen rakentamisella yksilöllisemmin ja rohkeammin (teknologiaa/tekoälyä hyödyntäen) kohti työelämää. Hyvinvointialueet tulevat varmaan vielä muuttumaan, mutta kansalaisopistojen paikallistuntemusta ja matalan kynnyksen oppimismahdollisuuksien hyödyntämistä pitäisi korostaa yhteistyössä.
Kaikki yhteistyö on hyvästä. Kansalaisopistot voisivat esimerkiksi räätälöidä sopivia kursseja työttömille.
Työllistymisen ja kaikenkattavan hyvinvoinnin/kuntoutumisen tueksi on hyvinkin mahdollista räätälöidä erilaisia kursseja/kokonaisuuksia.
Kansalaisopistot voivat olla tarjoamassa osaamistaan viranomaisille ja ketterinä toimijoina on helppo vastata muuttuviin tarpeisiin.
Myös tämä opin polku on hyvä työllistäjä.
Helsingin kaupungin pitäisi noteerata Helsingissä toimivat yksityiset kansalaisopistot ja tarjota samoja määrärahoja vapaan sivistystyön lain mukaisen koulutuksen tarjoamiseksi kuin kaupungin omille kansalaisopistoille.
Kansalaisopistoille varmasti siirretään entistä enemmän esim. kotouttamiseen liittyviä toimintoja. Tämä voi olla hyväkin lisä toimintaan, opiston kautta integroitumiseen voi löytyä oikein hyvä väylä.
Opisto voi tuottaa sellaisia koulutuspalveluita, mitkä vahvistavat työttömän työelämätaitoja sekä monin tavoin hyvinvointia tukevaa toimintaa.
Jatkuva arvokeskustelu on tarpeellinen. Some-näkyvyys! Senioriväestön hiljaista tietoa kannattaisi hyödyntää enemmän.
Maahanmuuton myötä olisi hyvä erilaiset kotouttamis-, kieli- ja työhöntutustuttamiskoulutukset olisivat hyvä ja miksei myös vapaaehtoisia heille kaveriksi.
On tärkeää, että kaikki sektorit tekevät yhteistyötä. Tällä hetkellä aika hämärä kuva siitä, mitä yhteistyötä tällä taholla tapahtuu nyt. Ehkä tulevaisuudessa kansalaisopisto voi olla tarjoamassa kuntoutus- ja/tai uudelleen kouluttamismahdollisuuksia? Muistettava kuitenkin, että viranomaisilla on virkatehtävänsä ja kansalaisopistolla sivistävä.
Viestintä taidot kehittyvät ja yhteistyö lisääntyy eri tahojen välillä.
Yhteistyö tärkeää, täydentää molemmin puolin palveluja. Viestintä tärkeää.
Opistoilla voisi olla merkittäväkin rooli ihmisten tietojen ja taitojen parantamisessa yritysten työvoimalle.
Tässä saattaa yleissivistyksellinen tehtävä kärsiä, jos yritetään valjastaa kansalaisopistot yritysmaailman käskyttäväksi.
Tämä on tärkeä näkökulma, mutta se vaatii kansalaisopistoilta vahvaa sitoutumista yhteistyön ja opetusaineiden kehittämisessä työelämän ja TE-toimistojen kanssa.

On tärkeää välttää turhaa byrokratiaa ja keskittyä siihen mikä on Kansalaisopiston tehtävä.
Hyödyllistä on kaikille osapuolille, jos yhteistyö toimii. Yhteiskunta hyötyy ja kansalainen hyötyy henkisesti ja ruumiillisesti niistä moninaisista tiedoista ja taidoista, jota toimivat opistot voivat tarjota. Virikkeet antavat energiaa osallistujille ja järjestäjille.
Suorempaa palveluiden ja kurssien räätälöintiä myös näiden tahojen tarpeisiin. Tasapaino vapaan sivistystyön ja tilauspalveluiden välillä säilytettävä, resurssit kansalaisopistoissa asettavat haasteita monenlaisen yhteistyön lisäämiseen
Yhteistyötä on hyvä tehdä, kunhan opistot eivät muutu viranomaisten tilauskoulutuksia (suurimmaksi osaksi) tuottaviksi oppilaitoksiksi. Opistoilla voisi tehokkaan yhteistyön avulla olla merkittävä osa syrjäytymisen ehkäisyssä.
Kansalaisopistot voisivat myydä koulutusta muille viranomaistahoille.
Maahanmuuttajien kielikoulutusta ja erilaista virastoasiointia voisi opettaa kansalaisopistossa, kuten jo tapahtuukin. Monet asiat hakevat juuri nyt suuntaansa ja vaikka ei voida nähdä pitkälle, kansalaisopistot voisivat kartoittaa resurssiaan jo nyt.
Ennustan, että TE24 -uudistus (etc.) vie opistojen toimintaa lähemmäs kunnallista tehtäväkenttää. Työttömien koulutusustehtävä, kotouttaminen jne.
Yhteistyö työllisyyspalvelujen kanssa on nyt jo vilkastunut, ja sillä on oma paikkansa, kunhan se jää yhdeksi siivuksi kansalaisopistojen toimintaa, ei määrääväksi. Hyvinvointialueet voisivat jakaa ennalta ehkäisevään toimintaan asiakkailleen hyvinvointiseteleitä, joilla voisi kustantaa kurssimaksuja.
Kansalaisopistot voisivat olla suuremminkin avuksi pitkäaikaistyöttömien aktivoinnissa ja heidän taitojensa kehittämisessä.
Olemalla aktiivinen.
Tällaiset lisäykset eivät ole tarpeellisia eivätkä toivottavia
Ohjaamalla viranomaisten taholta, matalalla kynnyksellä opistojen ohjelman tavoitettavuus.
Alueellinen yhteistyö on vahvaa ja on ymmärretty miten vähäisiä resursseja voidaan yhteistyöllä lisätä.
Yhteistyötä olisi tiivistettävä ja lisättävä.
Monipuolista yhteistyötä lisää eri sektorien kanssa.
Tästä yhteistyöstä hyötyvät kaikki.
Vuoteen 2030 mennessä voisi olla luotuna selkeät rakenteet tälle yhteistyölle.
Jos kerran kansalaisopistojen rahoitus kiristyy, kenties sitä rahaa sitten alkaisi tulla tästä yhteistyöstä uusien viranomaistahojen kanssa. Voi vain olla, että pikemminkin ajatellaan näillä tahoilla että kansalaisopisto on se taho, joka tarjoaa muille palvelujaan ilmaiseksi. Tästä on kokemusta ainakin meidän opistolla. Yhteistyötä kyllä halutaan, mutta muilla toimijoilla ei ole pelimerkkejä laittaa pöytään, vaan oletetaan että opisto hoitaa kustannukset. Ehkä tässäkin on taas ilmaisten vapaaehtoistyöntekijöiden ja vertaisoppimisen paikka. Opisto toimisi vain tämän vertaisoppimisen koordinaattorina?
Toivottava, mutta vaikeasti toteutettava kehityskulku kilpaillussa koulutusmarkkinassa.

Täsmäkursseja voidaan tarjota työllistymiseen
Tosi vaikea kysymys tilanteessa, jossa kaikkien toiminta hakee uutta muotoaan. Ehkä 2030 mennessä ollaan jo vakiintuneemmassa tilanteessa ja on taas aikaa miettiä systemaattisemmin yhteistyötä.
Kehittämällä kansalaisopistojen toimintaa palvelemaan palelemaan viranomaistahoja.
Yhteistyö olisi varmasti järkevää ja kustannustehokasta kaikkien kannalta ajateltuna.
Yhteiskunnan väki vanhenee, rahat eivät riitä. Yksinäisyys, psyykkiset ongelmat lisääntyvät. Opistot voivat tukea eri viranomaisilta tai yhteiskunnan toimijoilta tulevaa tietoa sitä, mitä pahoinvointia ihmisillä on ja opistot edesauttavat oman toiminnan kautta korjaamaan näitä ongelmia.
Esim. kotouttaminen
Hyvinvoinnin näkökulma sekä inhimillisuus ovat hyvin huomioituina. Kansalaisopistojen rooli kansan sivistykseen, haluttuun käyttäytymiseen ja tapakasvatukseen tunnustetaan ja niiden kautta tehdään yhteistyötä esim. koulumaailmassa. sekä peruskoulun jälkeisessä ajassa. Kansalaisopistot tarjoavat matalan kynnyksen harjoittelupaikkoja ja ovat kehittäneet erilaisia palvelumuotoja te-keskusten kanssa. Opiskelu tukee työttömyysjaksoja, jolloin kansalaisopistojen kurssit ovat ilmaisia itsensä kehittämisen paikkoja, mutta myös arkirytmisiä sekä sosiaalisia suhteita tukevia paikkoja. Kotouttaminen sujuu hyvässä yhteistyössä eri viranomaistahojen kanssa.
Rajapinnat täytyisi saada selkeämmäksi. Yhteistyötä ja kehittämissyhteistyötä enemmän. Alkuun hankkeiden kautta kokeilua eri malleilla.
Mahdollisuuksien lisääntyminen monilla osa alueilla
Kotoutumiskoulutusten järjestäminen
Opistot voivat olla viranomaistahojen rinnalla kehittämässä ja tarjoamassa palveluita ja toimintoja. Opistoilla voisi olla tärkeäkin rooli hyvinvoinnin ja kuntoutumisen tukena tai jopa työllistymisen edistämässä.
Nopeasti muuttuviin tarpeisiin vastaaminen.
Yhteiskunnan muutokset tuovat mukanaan uusia haasteita, joihin kansalaisopistot voivat vastata notkealla toiminnan suunnittelulla. Tähän tarvitaan vahvasti eri toimijoiden kanssa yhteissuunnittelua ja yhteistyötä.
Tarjoamalla juuri niitä palveluja, mihin viranomaisilla ei ole resursseja, esim. kotouttamispalveluja.
Kansalaisopistojen palveluissa on potentiaalia vaikka mihin! Sen on korkea aika tulla nähdyksi ja näkyväksi!
Kotouttaminen nousee tällä listalla korkealle.
Kansalaisopistot voivat tukea kotoutumisessa ja toisaalta laajemminkin tarjoamalla kansalaisten osallisuutta ja hyvinvointia tukevia palveluita.
Yhteistyö on aluksi hidasta , kunnes viranomaiset ja hyvinvointialueet löytävät paikkansa yhteiskunnassa ja pystyvät katsomaan tulevaisuuteen.

2. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

Asiakas vuonna 2030 – 3/4/Miten kansalaisopistojen ja uusien viranomaistahojen yhteistyö voisi kehittyä vuoteen 2030 mennessä?

Verkostoitumisen ja varsinkin kunnan eri verkostoissa toimiminen tulisi olla opistojohdon pääpelikenttiä, johon tulisi oikeasti resursoida työaika.

Kansalaisopistoilla on mahtavat resurssit tehdä yhteistyötä uusien viranomaistahojen kanssa. Hyvinvointia voidaan edistää mm. kansalaistaitokurssien kautta. Mutta yhteistyöhön tarvitaan vuoropuhelua, meidän pitää saada tietää, varsinkin kurseja suunniteltaessa, mihin tarvitaan meidän tukeamme.

Koska TE-palvelut siirtyvät kuntien vetovastuulle, hyödyttää se tulevaisuudessakin opistoja kehittämään uusia innovatiivisia yhteistyökuvioita myös TE-palveluihin päin. Myös hyvinvointialueiden kanssa tiivistetään yhteistyötä, koska se on varsinkin pienemmällä paikkakunnilla luonnollinen osa kunnan sisäistä palvelutarjontaa.

On järkevää hyödyntää valtakunnallista kansalaisopistoverkosta esim. kotoutumiskoulutusten järjestämisessä eikä luoda jotain uutta oppilaitosta uusiin tehtäviin. On kuitenkin pidettävä huoli siitä, että varsinaisen vapaan sivistystyön resurssit vähintäänkin säilyvät annallaan.

Jokaisella kansalaisopistolla on oman alueen viranomaistahojen kanssa selkeät yhteistyörakenteet. Kansalaisopistoja kuullaan ja heitä pidetään ajan tasalla erilaisista muutoksista esim. lakien ja viranomaiskäytänteiden osalta.

Miten saadaan pieniin opistoihin riittävä asiantuntemus jotta esim. kunnille siirtyneiden TE-palveluiden tarpeisiin vastaaminen onnistuu?

On odotettavissa, voidakseen suorittaa perustehtävänsä viranomaistahot hakevat yhteistyökumppaneita yhteisöistä, yrityksistä ja oppilaitoksista. Tämä ei ole ongelmatonta, koska VST ja viranomaistoiminta ovat rinnakkaisia rakenteita, joilla on erilaiset yhteiskunnalliset tehtävät, velvollisuudet ja toimintatavat. Ellei sitten rakenneta kansanyhteisöä...

Kansalaisopistojen joustavuus, ketteruus ja edullisuus voitaisiin huomioida kaupungin palveluiden järjestämisessä yhä paremmin, kuitenkin sillä edellytyksellä, että kansalaisopistolla on esimerkiksi palvelun tarjoamiseen sopivat tilat ja riittävästi henkilökuntaa koordinoimaan uutta toimintaa / laajentamaan palveluita siihen suuntaan.

Entistä tehokkaammin toivon mukaan kunnat haluavat olla yhteistyössä, koska siitä on hyötyä kaikilla osapuolille sekä taloudellisesti että muinkin tavoin. Osaamista on meillä paljon. Yhteistyön muotojen ei tarvitse olla hankalia rakennehimmeleitä vaan käytännöllistä toimintaa.

Tämä on hyvin alueellinen kysymys. Joillain alueilla yhteistyö on luontevaa esimerkiksi kotoutumiskoulutusten järjestäjänä, mutta joillain paikkakunnilla yhteistyötä joudutaan miettimään enemmän. Esimerkiksi ikääntyvän väestön hyvinvointia voidaan tukea paljon enemmän kansalaisopistojen avulla.

Tällä hetkellä kehityksen suunta vaikuttaa siltä, että viranomaiset tarvitsevat kansalaioipistoja hoitamaan koulutuksen, ohjauksen ja vapaa-ajantoiminnan, johon he eivät pysty vastaamaan. Kansalaisopistoilta odotetaan enemmän kuin annetaan mahdollisuuksia järjestää.

Hyvinvointialueiden ja työllisyysalueiden kanssa olisi aloitettava vuoropuhelu mahdollisimman nopeasti.

Kulttuurihyvinvoinnin ja kansanterveyden edistämiseksi voimien yhdistäminen olisi viisasta ja toivottavaa. Kansalaisopistoilla voi olla rooli työllisyyspalveluiden kanssa, mutta rooli pitää kirkastaa.
Opistojen tulee olla ulospäin suuntautuvia, ketteriä yhteistyökumppaneita, jotka pystyvät vastaamaan usean toimijan yhteistyötarjouksiin.
Työllisyyden edistämiseksi yhteistyö työllisyyspalveluiden kanssa olisi tärkeää, ja toivottavasti kansalaisopistot löytävät roolinsa sillä kentällä. Mahdollisuudet ovat käytännössä nykyisen kaltaiset kurssit, joita työllisyyspalvelut korkeintaan suosittelevat asiakkaille, tai työvoimapolitiittisten kurssien myyminen, joihin työllisyyspalvelut voivat velvoittaa asiakkaitaan. En usko, että viranomaisyhteistyö muulla tavoin laajenee.
Tämä on toivottavaa, sillä opistoilla on paljon annettavaa esim. kotouttamiseen ja hyvinvointiin.
Opistoilla on perustehtävänsä lisäksi yhteiskunnallinen tehtävä, jota se tekee viranomaistahojen kanssa mm. työllisyyden edistämiseksi.
Työllisyyden edistäminen, työmarkkinakelpoisuudesta huolehtiminen työhyvinvoinnin vahvistaminen tulee olla kansalaisopistojen prioriteetti tulevaisuudessa.
Kansalaisopistot voivat olla merkittävä palvelujen tuottaja: kotoutumiskoulutukset, työnhakukoulutukset, ennaltaehkäisevät palvelut kuten liikunta ikäihmisille, kädentaidot mielenterveyskuntoutujille ym.
Kansalaisopistojen tulee olla aktiivisesti itse yhteydessä viranomaisiin ja tiedottaa yhteistyön mahdollisuuksista. Kansalaisopistolla voi olla merkittävä rooli maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi ja työttömille suunnattujen erilaisten koulutusten tarjoajana.
Kansalaisopistot entistä enemmän ja selkeämmin mukana kotouttamistoiminnassa ja syrjäytyneiden ohjaamisessa opiskelun ja harrastustoiminnan pariin, mitä kautta yhteisön jäseneksi. Myös sosiaalipalvelujen kautta voisi olla ohjausta toimintaan mukaan. 2030 toimintamallit ovat vakiintuneet eikä opistojen tarvitse hakemalla hakea itse tulijoita.
Sen vauhdittajana toimii ennaltaehkäisevä sote-työ.
Reseptit käyttöön: kotoutumis-, liikunta-, kulttuuri-, nuoriso-, perustaito- ja perhehyvinvointireseptit. Löydämme asiakkaita suoraohjauksella eri viranomaispalveluiden kanssa tehtävällä yhteistyöllä sen sijaan, että käytämme paljon voimavaroja sattumanvaraiseen markkinointiin ja ponnistuksiin löytää kohderyhmiä.
Kansalaisopistoilla on merkittävä rooli asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi eri kohderyhmissä. Tärkeää on sopia roolit eri toimijoiden kesken.
Opistojen tulee markkinoida itseään uusille viranopmaistahoille ja kertoa, millaisia kursseja heillä on tarjolla/mitä kursseja voidaan toteuttaa asiakkaan toivomuksesta.
Viranomaistahot ovat tietoisempia kansalaisopiston palveluista ja lähettävät asiakkaitaan kansalaisopistoon eli osaavat suositella kansalaisopiston toimintaa hyvinvoinnin tueksi.
Kansalaisopistot ovat joustavia ja nopeasti reagoivia. Tässä olisi tärkeää, että työllisyyspalvelut, hyvinvointialueiden ja muiden tahojen viranomaiset ovat tietoisia kansalaisopistojen mahdollisuuksista tuottaa heidän asiakkailleen tärkeitä ja tarvittavia palveluja. Kun em. tahot ovat aktiivisesti yhteydessä opistoihin, antavat toiveita ja lähettävät asiakkaita kursseille, homma toimii hyvin. Tämä on todella tärkeää! Kansalaisopistot tiedottavat eri tahoja omasta toiminnasta jo nykyisin varsin hyvin, mutta vastaanottavassa tahossa ei aina löydy aikaa ja ymmärrystä hyödyntää tarjottuja mahdollisuuksia.

keskustelutilaisuuksia/työpajoja, joissa kohdataan ja löydetään yhteispintoja

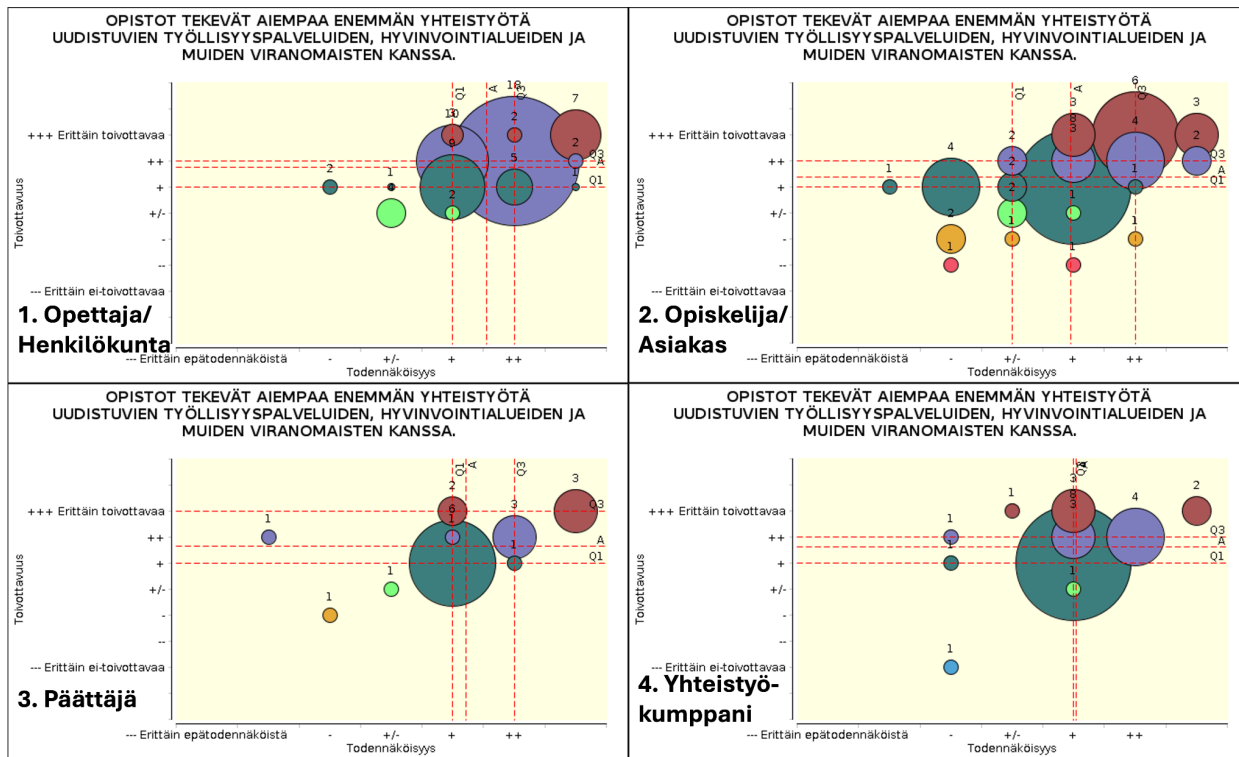
Yhteistyön kehittäminen ja lisääminen tarvitsee aina resursseja myös opistoilta. Opistojen niukat henkilöstöresurssit ja työajan riittävyys ovat haaste. On hyvä, että tulee uusia yhteistyötoiveita, mutta on aina myös mietittävä tarvitaanko opistoissa tähän myös lisää henkilökuntaa.

Kansalaisopistoissa työttömät tai työttömyysuhan alaisena olevat henkilöt voivat oppia uusi taitoja, joiden avulla heidän on helpompi työllistyä, ja he saavat mielekästä tekemistä päiviinsä. Liikaa byrokraattisuutta pitää kuitenkin välttää. Se on aina vaarana, kun toimitaan viranomaistahojen kanssa.

Etsimällä yhteistyömalleja sekä pohtia ja kehittää niitä osa-alueita missä on yhteisiä toimintoja.

Kaikilla on niukat resurssit, joten kannattaa tehdä asiakkaiden tarpeisiin vastaamiseksi yhteistyötä asioissa, joissa eri toimijoilla on päällekkäisyyttä tai limittäisyyttä.

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

1. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

Asiakas vuonna 2030 – 4/4/Miten kansalaisopistot voivat vastata tulevaisuuden oppijoiden monimuotoisiin tarpeisiin ja odotuksiin?
Yhteistyössä oppilaitosten ja työnantajien kanssa, jakamalla opetustehtäviä, kansalaisopistossa suoritettu kurssi/opiskelu luetaan hyväksi toisessa oppilaitoksessa tai rekrytoinnissa.
Tälläkin kohdalla maahanmuuttajien kotouttaminen on tärkeä toimintamuoto kansalaisopistoille.
Entistä haastavampaa on saada ihmisten huomiota ja aikaa.
Pitää kehittää toimintaa ajatuksella, että nuoret ovat tottuneet digitaaliseen oppimiseen. Verkkokurssipohjat ovat loistavia alustoja oppia, mutta niissä tarvitaan myös osittaisia läsnäolotilaisuuksia. Hybridikurssit palvelevat kiireisiä työssä käyviä opiskelijoita
Tekemällä yhteistyötä erilaisten toimijoiden kanssa, luomalla kursseja, joissa esim maahanmuuttajat voivat toimia opettajina ja kotouttajina.
Kansalaisopistojen henkilökunnan tulee kuunnella ja olla kuulolla oppijoiden toiveille ja tarpeille. Tulee mahdollistaa oppijoiden keinot ilmaista toiveensa ja tarpeensa helposti matalalla kynnyksellä. Tulee mahdollistaa opettajien kouluttautuminen ja uusien ideoiden omaksuminen.
Kursseja kehitetään siten, että ne vastaavat sen hetkisiä tarpeita.
mahdollisuus suorittaa erilaisia täydennyskoulutuksia ym ja saada niistä opintopisteitä
Räätälöityjä koulutuksia erilaisille ihmis- ja ikäryhmille. Opistot osaltaan täydentävät ja lisäävät tarjontaa erilaisissa tilanteissa olevien oppijoiden koulutustarpeisiin.
olemalla avoimia ja joustavia.
Yhä koulutetumpi väestö siirtyy eläkeikään ja heillä on halua ja kykyä kehittää omia taitojaan. Tähän kysyntää kansalaisopistolla on hyvät edellytykset vastata. Lisäksi lisääntyvä maahanmuutto edellyttää tarjonnan kehittämistä kotoutumisen näkökulmasta.
Monimuotoisuus ja yksilölliset tarpeet luovat haasteita opetuksen järjestäjille. Lähi- ja etäopetus ja monipuolinen kurssitarjonta voivat vastata näihin tarpeisiin.
On pysyttävä ajan hermolla. Yhteistyön lisääminen on yksi keino. Monimuotoisen ja monitasoisen oppijuuden ymmärrystä tulee kehittää. Erityisen tuen tarve voi lisääntyä, johon tarvitaan täydennyskoulutusta myös kansalaisopistoissa. Tuleeko kansalaisopistoihin kansalaistaitojen opoja?
Hyödyntämällä verkostoja ja tekoälyä sekä viranomaistahoja, laatiessaan opiston toiminnan tavoitteita. Etsimällä uusia asiakasryhmiä ja kuulemalla oppimistarpeista.
Eri kansallisuudet lisääntyvät. Voisiko tässä nyt käyttää sitä tekoälyä kääntämään kursseja ja materiaaleja kielimuurin ylittämiseen.
Ehkä työikäisten tarpeita olisi huomioitava enemmän, työkyvyn ja osaamisen kehittämisen näkökulmasta. Mutta missä lopulta menee vapaan sivistystyön raja?
Maailma muuttuu hurjaa vauhtia, ja se on kansalaisopistoille sekä mahdollisuus että haaste. Aina on helpompaa olla uudistumatta ja pysyä omalla mukavuusalueella, mutta monimuotoiset tarpeet ja odotukset saavat opettajat kehittymään ja voivat samalla houkuttaa kansalaisopistotoimintaan mukaan

<p>myös uusia opiskelijoita. Osa ihmisistä, jotka eivät ole koskaan opiskelleet kansalaisopistossa, voi kokea, että toiminta on samaa vuodesta toiseen, vaikka näin ei todellisuudessa olekaan. Uusilla ajan henkeen iskevilla kursseilla kansalaisopistot voisivat saada uusia, innokkaita opiskelijoita, ja samalla nostaa imagoaan.</p>
<p>Pitämällä opettajakunnan koulutuksen ajan tasalla kurssittamalla entisiä ja kouluttamalla uusia opettajia erilaistuviin tehtäviin.</p>
<p>Kansalaisopistot ovat oppijälähtöisiä oppilaitoksia, joissa pystytään räätälöimään oppijan tarpeiden mukaisesti opetusta. Henkilökunta ja opettajat tarvitsevat osaamista erilaisten ja erityisen oppijoiden tukemiseen. Tämä on varmasti opistojen tehtävää. Tässä korostuvat mm. kansalaistaidot.</p>
<p>Kouluttamalla jo olevia opettajia monipuolisesti hyödyntäen heidän osaamistaan ja mielenkiintojen kohteita.</p>
<p>Koulutustason nousu, maahanmuuttajaryhmät, erilaiset oppijat, opiskelijoiden vaatimukset ja myös opiskelijoiden näkemys oppimisesta vaikuttavat</p>
<p>Selvittämällä kurssitarpeet/toiveet riittävän hyvin suunnitteluvaiheessa.</p>
<p>Opistoilla on joustavuutta tarjota jokaiseen paikkaan ja aikaan sopivia ja tarvittavia kursseja.</p>
<p>Yhteiskuntamme ikärakenteen perusteella kysyntää tulee varsinkin eläkeikäisten aktiivisten työelämässä olleiden keskuudessa. Voimme tarjota heille erilaisia mahdollisuuksia kehittää omaa osaamistaan, vahvuuksia ja erilaisia tietoja ja taitoja.</p>
<p>Yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa. Koulutus.</p>
<p>Tarpeet ja odotukset eivät nykyisestä paljon muutu. Maahanmuuttajien huomioiminen on tarpeellista. Tarpeellista on huolehtia ettei harrastus- kädentaidot säilyvät. Opistojen pitää olla herkkiä aistimaan ajankohtaiset tarpeet .</p>
<p>Kartoitus olisi tehtävä huolella ennen kurssin alkua.</p>
<p>Tarpeet ja odotukset? Jos se tarkoittaa uusien alueiden haastavaa ja kiinnostavaa tavoittelua, se on hyvä asia. Jos kyseessä on lukutaidottomien äänikirjakerho, olen vähän pettynyt. Mutta jos tarpeita ja odotuksia on, niihin tietenkin pitää pyrkiä vastaamaan.</p>
<p>Koulutuksella, ennakoinnilla ja kuuntelemalla asiakkaita.</p>
<p>Tarpeet tulevat monimuotoistumaan ensisestään. Nyt kansalaisopistojen tarjonta edustaa aika kapeaa sektoria kulttuurisesti. Myös ikärakenteet muuttuvat ja opistojen tulee ehkä huomioida eri ikäryhmiä vieläkin monipuolisemmin.</p>
<p>Enemmän opinnollistamiseen mahdollistavia kursseja ja kurssisiältöjä.</p>
<p>Ihmisten osaamistaustat eriytyvät, on paljon erilaisen koulutustaustan omaavia maahanmuuttajia, ammatin vaihtajia, seniorikansalaisia ym. joiden koulutustarpeet vaihtelevat paljon ja niihin on vastattava myös vapaan sivistystyön kentällä.</p>
<p>Monimuotoisuus varmaankin lisääntyy esimerkiksi maahanmuuton, teknologian ja kansainvälistymisen myötä. Kansalaisopistojen on pysyttävä ajan hermolla, seurattava trendejä ja megatrendejä, jotta pysymme edelleenkin ketterinä palveluntarjoajina.</p>
<p>Kansalaisopistojen henkilökunnan koulutus on keskeinen asia. Tarvitaan hyvä peruskoulutus ja sen</p>

päälle jatkuvaa kouluttautumista, jotta voidaan tarjota tulevaisuuden oppijoille räätälöityjä kursseja. Kansalaisopiston yleisen oppimisilmapiiriin täytyy myös olla erilaisuutta sietävä (esim. maahanmuuttajat), jotta kaikki pysyvät mukana opinnoissa.

Toiminnan pitää olla monipuolista ja saavutettavaa. Aiemmin mainittu yhteistyö järjestöjen ja viranomaisten kanssa voi auttaa pysymään kartalla koulutusten tarpeista.

Otettaisiin muutama "ystävöopisto" ulkomailta mukaan ja jaettaisiin kursseja niin että opiskelija pystyisi osallistumaan kotoaan kansainvälisesti kursseille.

Teknologia kehityy ja muuttuu, tapeet muuttuvat ja odotukset osaamisesta muuttuvat mukana. Erilaiset ikäryhmät ja tarpeet huomioitava oppisisällöissä.

Tässä voidaan hyödyntää mm. tekoälyä ja mahdollistaa erilaisia tapoja hankkia osaamista, osittain ajasta ja paikasta riippumattomasti.

Riittävätkö rahkeet vastaamaan, kun rahoitus on yhä epävarmempaa? Voiko järjestää toivottuja kursseja ja palkata riittävästi henkilökuntaa? Mutta jos resussit ovat riittävät niin pidetään kuitenkin mielessä, että kaikkia toiveita ei voi toteuttaa. Yhteistyötä opistojen kesken tehdään yhä enemmän Sopivassa määrin uudistetaan kurssivalikoimaa toiveita ja tarpeita vastaavaksi. Käytetään teknologiaa apuna. Kansainvälistytään?

Monimuotoisuus syntyy monikulttuurisesta yhteiskunnasta ja eri ikäryhmien tarpeista. Mikäli kehitys jatkuu niin, että julkisen sektorin palvelut kapenevat ja jonot erilaisiin sosiaali- ja terveystalouteihin kasvavat ja kultturi- ja liikuntapalvelujen rahoitusta leikataan niin opistoihin voi kohdistua voimakkaammin odotuksia ja toiveita. Kansalaisopistot eivät voi kuitenkaan laajentaa palvelujaan ilman rahoitusta. Jotta kansalaisopistot voivat vastata odotuksiin ja tarpeisiin, on niiden oltava valppaana ja hereillä siitä, mitä yhteiskunnassa tapahtuu ja mitä opiskelijat toivovat ja mitä tarvitaan. Pitää olla avoimia ja ennakkoluulottomia uudistamaan ja laajentamaan toimintaa toki resurssien rajoissa.

Ennakoiva ja tulevaisuuteen suuntautuva kurssi- ja palvelusisältöjen suunnittelu on tarpeen. Lisäksi tulee kerätä aktiivisesti kurssien ja palvelujen osallistujapalautteita ja hyödyntää tätä palautetietoa toimintojen edelleen kehittämisessä.

Palvelumuotoilulla eli räätälöidään enstisiä yksilöllisempiin tarpeisiin toimintoja.

Pehmeästi eläkkeelle kurssi voisi tuoda uuden opinahjon. Eläkkeelle siirtyvä putoaa usein tyhjän päälle ja tyhmyt kysymykset seuraavat silloin että mitäs nyt tehdään kun ei voi mitään enään tehdä. Työstä poisjäänti on stressiasteikolla 100% ja siten ei toivottua kuormaa. Elämän muut muutokset ja talouden sovittaminen uusissa olosuhteissa on sekin taitolaji. Kansalaisopistot tarjoavat hyvän jatkumon työstä poistuttaessa ja antavat sisältöä ja miksei myös opetusta elämän uusissa tilanteissa ja käänneissä. Syrjäytymisen uhka ja elämästä erkaantuminen ovat vaarallista ja yksinäisyyden kokeminen ei edistä kenenkään hyvinvointia. Vempelekurssit ja ATK:n käytön opetus on tarpeellista ja aina sähköistyvässä tekoälyä täynnä olevassa yhteiskunnassa ihan jokapäiväiset asiat muuttuvat. Ikääntyvillä ja ekläkeläisillä on suuri vaara pudota kaiken palveluiden ukkopuolelle ja sen vuoksi Vempelekurssseja eli kännykkää tutuksi opetusta tarvitaan. Tekniset apuvälineet voivat jo nyt tulla ylivoimaiseksi esteeksi arjen suorituksissa jolloin asiantuntemusta tarvitaan....Hienoa kun saamme ajankohtaista opetusta näissä asioissa.

Tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siksi kyselyitä asukkaiden tarpeista ja kurssihaluista tulisi tehdä säännöllisesti.

Yhteiskunnallinen atomisoituminen tuottaa aiempaa yksilöllisempiä tarpeita omaavia asiakkaita, joista osa haluaa oppia vain ja ainoastaan omaan tahtiin ja omaan elämään soveltuvin tavoin. Hybridiopetus, opetuskertojen tallennus ym. ovat alkua tälle. On mahdollista, että opistojen kannattaa rakentaa erilaisia opiskelupolkuja yksilöohjauksesta verkkoluontoihin. Yksittäisten opistojen resurssit eivät tähän riitä ts. kurssi mahdollisesti pitää koota yhdistellen erilaisia maksullisia verkkopalveluja, teknistä lähiohjausta sekä etä- ja lähiopetusta. Pointtina on, että koulutuksen opiskelijan pitäisi voida valita itselle sopiva yhdistelmä. Tai kurssit pilkotaan entistä lyhyemmiksi "helmiksi", joista kootaan oma nauha. Jos loppujen lopuksi aihe riittävästi kiinnostaa...

Kansalaisopistot ovat mukana myös hyvinvointialueiden partnerina. Sosiaali- ja terveystieteiden on osa kansalaisopiston toimintaa.

Esim. lisäämällä yhteistyötä kansalaisjärjestöjen (NGO:t) kanssa.

Monipuolinen oppilaitosyhteistyö. Tarjoamalla mm. valtakunnallisia osaamismerkkejä, jotka voidaan hyväksilukea ammatillisiin opintoihin. Esim. digimerkit.

Aktiivinen kurssitarjonnan etsimisen suhteen.

Huomioimalla erityisesti eri kielitarpeet, saavutettavuuden ja kurssitarjotinten monimuotoisuuden. Kansalaisopistojen vahvuus tähän mennessä on ollut laaja kurssitarjonta lähellä opiskelijaa. sen arvon toivoisin säilyvän.

Pysymällä mukana kehityksessä.

Tässä teknologia voi olla avuksi luoden useita mahdollisia tulevaisuuden näkymiä oppijoille, joiden pohjalta kansalaisopistot voivat tarkentaa oppisisältöjään ja luoda myös verkkoympäristöön yksilöllisempiä suuntautumisvaihtoehtoja. Myös oppijoiden ja opettajien vuoropuhelua kannattaisi lisätä ja monipuolistaa kurssisisältöjä ja toimintamalleja pohtiessa.

Tämä onkin hyvä kysymys. Varmasti opettajien täydennyskoulutukset auttaisivat asiassa, ja ylipäättänsä se, että myös kansalaisopistojen opettajat pystyisivät työllistymään opettamaansa opistoon kokopäiväisesti.

Pysymällä ajan hermoilla.

Kehittymällä, keskustelemalla ja seuraamalla aikaa.

Kehitys kehittyy ja vaatimustaso kasvaa.

Kehittämällä toimintaa ja kyselemällä asiakkailta.

Suomi kansainvälistyy entisestään ja työelämän tarpeet monimuotoistuvat. Kansalaisopistoilta voisi saada täydennystä ja uusia taitoja matalalla kynnyksellä.

Kartoittamalla kysyntää ja tarpeita ja tarjoamalla toimintaa tarpeen mukaan

Kuuntelemalla herkällä korvalla, minkälaisia asiakaskunnan tarpeet on. k

Avointa keskustelua, toiveiden kuuntelemista ja niihin reagoimista. Kurssimaksujen tarkistamista, esim. Perhehinnot, seniorit, aktiivisille paljousalennusta. Kansalaisopisto voisi jalkautua kentälle enemmän ja näkyä paikkakunnan toiminnoissa, Tulnäytiksi, osallistavaa tekemistä jne.

Kurssivalikoimaa nykyaikaistamalla.

Eri ikäisillä ehkä erilaiset tarpeet ja odotukset.

Koskaan ei tiedä mitä tulevaisuus tuo tullessaan. Vaatimustasot moninaistuvat asiakkailta, niin perheillä kuin yksinelävillä. Elikkä korvat hörölle ja asiakkaiden pariin.
Monimuotoisemmat tarpeet vaativat laajempaa tarjontaa. Toisaalta näen, ettei yhden tahon ole järkevää yrittääkään kaikkia toiveita tai tarpeita täyttää: siksi toimijoitakin on yhdistys- ja järjestökentällä monia. Näkisin tulevaisuudessakin peruskieliopinnot, musiikon opetuksen, kädentaitokurssit ja ryhmäliikuntatunnit tärkeinä: muu on kivaa lisätarjontaa ajankuvan perusteella.
Haasteita ja vaatimuksia tuovat juuri uudet odotukset ja eri ikäisillä odotukset ovat erilaiset.
Koulutetut ohjaajat, tietoisuus eri oppijoista ja tarpeista.
Maailma kehitty nopeasti ja tiedon tarve on suurta.
Haasteet ja vaatimukset kasvavat
Esimerkiksi maahanmuuton kautta oppijoiden tarpeet ovat monimuotoisempia.
En oikein usko, että tulevaisuudessa oppijoiden tarpeet kovasti muuttuvat sillä alueella, joka on kansalaisopistojen "ydinliiketoimintaa". Itse asiassa koulutukselliset tarpeet peruskoulun jälkeisissä opinnoissa voivat jopa yhdenmukaistua sisältäen enemmän erilaista teknistä osaamista ja ohjelmointityötä. Sitä tärkeämpää on, että kansalaisopistot tarjoavat ihmisille sivistyksellistä tietoa snellmanilaisessa hengessä - oppia ajattelemaan, ymmärtää oman työn yhteys laajempiin kokonaisuuksiin ja pyrkiä kehittämään työtä ja yhteiskuntaa "oikeaan" suuntaan.
Uskoisin että myös tulevaisuuden oppilaan tulevat opiskelemaan/harrastamaan/ kielitaito, liikuntaa., taideaineita ja ylläpitämään kädentaitoija ja parantamaan digitaitoija. Mahdollisesti kuuntelemaan yksittäisiä mielenkiintoisia luentoja.
Yhteydet eri maihin ja ihmisiin osoittavat tason, mihin olisi pyrittävä. Maapallo on pieni ja yhteydet ovat ajallisesti nopeat, joten tietoa on jaettavissa melkein samanaikaisesti. Ryhmäkoon suurentaminen ja etäopetus vaikuttavat opiskelun hintaan ja mahdollisuuteen osallistua. Tiedon välityksellä julkisissa tiedonjakeissa yleisellä tasolla erilaisista kursseista. Yleisluennot tulevaisuuden näkymiin tarjolle kansan nähtäväksi ja kuultavaksi.
Tarjonnan laajuus eri vuorokauden- ja vuodenaikoina yksi keino, lukukausista ja -vuosista enemmän jatkuvaan tarjontaan. Opetuksen sisällöt tulee säilyttää selkeinä ja johdonmukaisina, erilaisia oppijoita yleensä auttaa selkeät struktuurit.
Huolehtimalla siitä, että rekrytoidaan nuoria, vastavalmistuneita ja innovatiivisia kouluttajia. Rekrytoidaan erilaisia opettajia (maahan muuttaneet).
Seuraamalla tarkasti ja olemalla valppaana. Kansalaisopistoille on välttämätöntä pysyä kehityksen mukana kouluttamalla opettajia, jonkinlainen verkostoituminen eri opistojen välillä toisi tukea.
Kysymys on laaja. Väestöpohjan muutokset luovat kansansivistyksen osaamisvaatimuksien kivijalan.
Jos opiskelijoita on entistä monenmpaan lähtöön, niin on varmasti myös opettajia. Tämä koskee eritisesti maahanmuuttajia. Ne ikäryhmät, joita nyt sanotaan esim. "seniorikansalaisiksi", eivät ole sitä enää 2030. Ikäryhmiä tulee olemaan aina vain enemmän, ja jossain määrin se on otettava huomioon. Jos erilaiset oppimisvaikeudet lisääntyvät nyt nähtyä vauhtia, opetuksen räätälöintiin ja yksilöllistämiseen joudutaan vastaamaan entistä enemmän. Kun digi valtaa niin työ-, opiskelu- että yksityiselämän, kansalaisopistojen pitää keskittyä tuottamaan tälle vastavoimaa. Ryhmäytämisen haasteet tulevat kasvamaan, kun samaan aikaan olemme entistä yksilöllisempiä. Ihmiset haluavat tulla kohdelluiksi erityisinä yksilöinä, ei osana

ryhmää.
Jokaiselle opinahjolla on sille kuuluva rooli.
Ajan kulumisen tuomaa tarpeiden ja odotusten erilaisuutta esiintyy
Yksilöllistämistä on jo perusopetuksessa ja toisella asteella, mutta tietty maltti tässä on hyvä olla, koska se voi olla joskus liiallista. /
Käyttämällä tehokkaasti ja lempeästi uusia ja kehittyviä, monimuotoisia oppimisjärjestelyjä ja ottamalla kansalaiset mukaan suunnittelemaan heidän haluamaansa toimistia.
Meidän kansalaisopistossa on ollut todella hyviä avauksia, uusista kursseista. Enemmän voisi vielä pohtia, mistä saataisiin tietoa ihmisten koulutustarpeista, jotta kurssit suunniteltaisiin niiden pohjalta.
Kouluttamalla opettajia ja henkilökuntaa ajan tarpeet silmällä pitäen.
Panostamalla opettajien täydennyskoulutukseen ja uudenlaisiin kursseihin, jotka vastaavat näihin tarpeisiin. Kurssitarjonnan on uudistuttava jatkuvasti, jotta tämä onnistuu.
Täytyy kuunnella enemmän oppijoiden tarpeita. Esimerkiksi perustaidoissa on monilla puutteita, joihin kansalaisopistot voivat vastata. Tämä edellyttää myös yhteistyötä esim. työllisyyspalvelujen ja muiden ohjaavien tahojen kanssa.
Tarjoamalla opettajille koulutusta. Tiivistämällä yhteistyötä esim. kolmannen sektorin kanssa.
Pysymällä ajan hermolla tarjonnan ja oppimismenetelmien suhteen.
Opiskelijoiden tarpeisiin vastaaminen, mihin taitava opettaja pystyy vastamaan ja seuraavalla alan muutoksia
Jatkuvalla toiminnan kehittämisellä.
Tekemällä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.
Todennäköisyys erittäin suuri ihan jo pelkästään väestöpohjan monimuotoisuuden ja monimuotoistumisen kannalta. Toivottavaakin se toki on, mutta haastaa isosti myös kansanopiston opettajien osaamista.
Kansalaisopistojen täytyy pysyä ajassa mukana ja kehittää toimintaa vastaamaan oppijoiden uusiin ja monimuotoisiin tarpeisiin.
Väestön vanheneminen korostaa ikääntyvien monipuolista kurssitarjontaa taide-musiikki-liikunta-ruoanlaitto jne. alueilla. Maahanmuutto tuo kasvavia vaatimuksia kotoutuksen onnistumiselle ja peruskansalaistaitojen oppimiselle, joita opistot kursseillaan edesauttavat.
Opettajien koulutus on tähännyt tätä ennen pitkäkestoisesti opetuksellisiin haasteisiin, hankerahoitukset ovat taanneet kouluttautumisen sekä eri opetusmallien kehittämisen. Opetus tapahtuu pääosin lähiopetuksena ja sitä ohjaa tarkoituksenmukaiset ryhmäkoot (ei liian isot). Henkilökohtaisen kontaktin saaminen on tärkeää. Kansalaisopistojen kautta tarjotaan mahdollisuus myös henkilökohtaiseen opetukseen.
Yhteistyöllä eri tahojen kanssa. Kouluttamalla henkilökuntaa, riittävällä määrällä resursseja itse kurssitarjonnan kehittämiseen.
Ajankohtaisia kursseja, ajanhermolla olevia kursseja. ei jämhädetä vanhaan
Opistojen ja opiskelijoiden vuoropuhelua tulisi lisätä. Opistojen on pysyttävä ajan hermolla ja niiden on

osattava houkutella opettajikseen eri ikäisiä ja eri taustaisia ihmisiä, myös nuoria.
Olemalla ajan hermolla ja kehittämällä toimintaa jatkuvasti askeleen edellä, vastaamalla joustavasti muuttuviin tarpeisiin ja tilanteisiin.
Kansalaisopistojen tarjonnan tulee olla hyvin suunniteltu ja jopa etuajassa oppijoiden tarpeisiin nähden. Henkilöstön osaamisen pitää olla hyvällä tasolla ja jopa edellä koulutustarpeisiin nähden. Tarpeiden ja odotusten selkeyttäminen ja selvittäminen toiminnan suunnittelussa tärkeää.
Uudistumalla, pysymällä ajan hermolla, kuuntelemalla opiskelijoiden toiveita ja kouluttautumalla henkilökuntaa.
Ajassa eläminen, jopa trendien ennakointi on tärkeää tulevaisuudessa.
Ennakoimalla ja tunnistamalla muuttuvia tarpeita ja reagoimalla niihin proaktiivisesti.
Kuuntelemalla oppilaita ja kyselemällä yleisestikin mitä opintoja haluttaisiin uusina, perinteisiä kursseja unohtamatta.
Kuuntelemalla ja katselemalla oppijoiden tarpeita .

2. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

<p>Asiakas vuonna 2030 – 4/4/Miten kansalaisopistot voivat vastata tulevaisuuden oppijoiden monimuotoisiin tarpeisiin ja odotuksiin?</p>
<p>Pienentyvillä resursseilla aina vain monipuolisempaa pyrkiminen lienee tulevaisuuden realiteetti. Se, mitä voidaan tehdä, on kovin rajallista. Mutta yrittää pitää! On kuitenkin hyvä muistaa, että opistot eivät ole sosiaali- ja mielenterveyspalvelutoimijoita.</p>
<p>Yhteiskunnan ikärakenne muuttuu, työttömyyskin ehkä lisääntyy ja maahamme tulee uusia maahanmuuttajia. Tulevaisuuden ikäihmiset ovat onneksi sinut teknologian kanssa. Heidän odotuksiinsa on helppoa vastata kuuntelemalla heidän toiveitaan ja vastaamalla niihin. Mutta lisääntyvä maahanmuutto ja työttömien lisääntyvä määrä vaativat varmasti uusia toimenpiteitä ja keinoja. Heidän toiveisiinsa voimme vastata tekemällä yhteistyötä viranomaisten kanssa ja kouluttamalla opetushenkilöstöämme.</p>
<p>Opistot elävät ajassa ja mukautuvat tulevaisuuden asiakkaiden toiveisiin ja tarpeisiin. Nykyinen ns. "kännykkäsukupolvi" edellyttää uusia avauksia kurssitarjontaan. Vastaavasti ikääntyvällä sukupolvella on omat toiveet, tarpeet ja odotukset tulevaisuuden asiakkaina/opiskelijoina.</p>
<p>Paitsi oppijoiden, niin myös yhteiskunnan tarpeet ja odotukset muuttuvat. Parhaiten tähän vastataan pitämällä henkilöstöstä hyvää huolta (koulutus ja hyvinvointi). Tarvitaan myös tulevaisuuden ennakkoinnin taitoja sekä strategisesti, että opetuksen tasolla.</p>
<p>Kehittämällä opettajien/ohjaajien ammattitaitoa esim. nepsy-teemoissa ja muiden oppimisen haasteiden huomioonottamisessa. Opetusta tulee myös viedä luokkahuoneiden ulkopuolelle. Kansalaisopistot voivat olla juuri niitä paikkoja, joissa opitaan ja opiskellaan monimuotoisemmin kuin muualla.</p>
<p>Etä-, hybridi- ja verkko-opetuksen lisääminen. Yhteistyökumppanien kuten yritykset, viranomaistahot, kansalaisjärjestöt jne. kanssa yhdessä räätälöidyt koulutukset. Opistojen tulee ylläpitää, tavalla tai toisella, mahdollisimman laajaa osaajaverkostoa. Jotta heitä voidaan sitouttaa, pitää pystyä tarjoamaan töitä tai työmahdollisuuksia eri konteksteissa. Opiskelijat ovat jo nyt asiakkaita, hyvässä ja huonossa. Maksava asiakas vaatii, ainakin jos on vaihtoehtoista tarjontaa olemassa. Kokonaan omia kysymyksiään ovat a) Osaamisperustaisuuden laajeneminen ja opistojen päätyminen osaksi tutkinto-opiskelua (luultavasti niin, että kansallisesta tutkintouskovaisuuserikoisuudestamme käytännössä joustetaan - osaamisperusteisuus 2.0). Ei ehkä 2030 vielä. b) Koulutuspuhokkaiden palvelu, johon meiltä tullaan odottamaan kontribuutiota (osaamisperusteisuus 3.0)</p>
<p>Pitämällä huolta opettajien ammatti- ja vuorovaikutustaidoista. Kouluttamalla ja tukemalla opettajia ja asiakaspalveluhenkilöstöä kohtaamaan erilaisia ihmisiä, tarpeita ja odotuksia. Panostamalla kurssikuvauksiin niin, että ihmiset löytävät juuri heille sopivimmat kurssit.</p>
<p>Nähdäkseni kansalaisopistot ovat olleet aina ajan hermolla ja nytkin muokkaavat, soveltavat ja kehittävät toimintaansa ja toimintatapojaan herkällä korvalla asiakkaitaan kuunnellen, jolloin osataan vastata paremmin asiakkaisten tarpeisiin ja toiveisiin. Mikä yhdellä alueella on jo arkipäivää, voi siirtyä myös jollekin toiselle alueelle - kullakin alueella omat vahvuutensa ja heikkoutensa.</p>
<p>Nykyiset muutokset koulutuksen rahoituksessa, järjestöjen tukemisessa ja aikuisopintotukijärjestelmän lakkauttamisessa vaikuttavat siihen, miten kansalaisopisto osaavat ottaa koppia tilanteessa. Kansalaisopistojen tuottama lisäkoulutus voisi olla vielä enemmän ihmisten yleissivistyksen ja hyvinvoinnin tukemista.</p>

<p>Tarjolla pitää olla monenlaista toimintaa, mutta samalla tulee kiinnittää huomiota siihen, että työntekijöillä on riittävästi mahdollisuuksia kehittää omaa osaamistaan.</p>
<p>Yhteistyötä pitää lisätä ympäröivän yhteiskunnan kanssa, ennakointiin on kiinnitettävä huomioita. On tähyiltävä myös ulkomaille ja kuunneltava heikkoja signaaleja herkillä korvalla.</p>
<p>Opetuksesta tulee yhä monimuotoisempaa ja erityiset oppijat lisääntyvät ryhmissä.</p>
<p>Yhteiskunnan eriarvoistuminen näkyy oppimisessa ja koulutuksessa. Meillä on edelleen ihmisiä, joilla menee hyvin. Samaan aikaan tuloerot kasvavat, mielenterveyden ja jaksamisen ongelmat sekä oppimishäiriöt lisääntyvät. Väestö ikääntyy ja maahanmuuttajien määrä kasvaa. Kansalaisopistojen täytyy saada suomea osaavat maahanmuuttajat kursseille. Tämä on ennen kaikkea markkinoinnin haaste. Lisäksi täytyy madaltaa kynnyksiä kaikin keinoin: saavutettavuus, monikanavaisuus, valmius opettaa osaamistasoiltaan hyvin kirjavia ryhmiä. Kansalaisopiston täytyy myös olla kiinnostava ja viihdyttävä.</p>
<p>Huolehtimalla henkilöstönsä hyvinvoinnista ja osaamisesta. Kuuntelemalla osallistujia yhä herkemmillä korvalla. Räättälöimällä koulutuksia yhä tarkemmin ja yksilöllisemmin.</p>
<p>Henkilöstön jatkuva osaamisen kehittäminen ja ennakointi. Näin voimme vastata muuttuvan yhteiskunnan ja oppijan tarpeisiin.</p>
<p>Toimimalla joustavasti. Kuuntelemalla opiskelijoiden tarpeita ja räättälöimällä koulutuksia. Kansalaisopistoilla olisi hyvä olla omat opinto/uraohjaajat.</p>
<p>Kansalaisopistojen tulee olla jatkuvasti valppaana huomaamaan, mitä yhteiskunnassa tapahtuu ja mitä tarpeita ihmisillä on. Kansalaisopisto voi tarjota monipuolisesti erilaisia koulutuksia ja samalla kuitenkin muistaa, ettei kaikkien tarpeisiin ja odotuksiin tarvitse tai voi vastata. Mahdollistamalla myös koulutuksia henkilökunnalle ja opettajille, jotta heillä on riittävästi osaamista kohdata erilaisia ihmisiä ja heidän tarpeitaan.</p>
<p>Monipuolisella toiminnalla ja yhteistyöllä eri tahojen kanssa. Joka tahon ei ole tarkoituksenmukaista vastata jokaisiin tarpeisiin ja odotuksiin vaan eriyttäminen ja jakaminen eri toimijoiden kanssa on järkevää.</p>
<p>Opetustarjontaa pitää tarkastella kriittisesti joka vuosi: jotakin pois, jotakin uutta tilalle. Opettajien palkkauksen kehittymisestä on huolehdittava.</p>
<p>Yhteistyössä verkostoissa muiden opistojen kanssa. Tarjonnan jakaminen ja jalostaminen. Specifimpien tehtävien kirkastaminen ja rajaaminen. Vähemmän kaikkea kaikille.</p>
<p>Asukkaiden muuttuvat tarpeet muokkaavat kansalaisopistojen toimintaa ja palvelutarjontaa. Esimerkiksi ikäihmisten määrän kasvu ja eliniän pidentyminen lisäävät asukkaiden tarvetta merkitykselliselle tekemiselle ja kansalaisopisto voi osaltaan olla vastaamassa näihin odotuksiin.</p>
<p>Opetushenkilöstän koulutus sekä ajan hermolla pysyminen ja tulevaisuuden ennakoiminen tärkeää.</p>
<p>Varamalla resursseja opettajien koulutukseen, ammattitaidon ylläpitoon ja huolehtimalla siitä, että henkilöstö on pätevää. Muodollinen pätevyys ei tee kenestäkään parempaa opettajaa, mutta se antaa työkaluja opetukseen.</p>
<p>Hyödyntämällä monipuolisesta erilaisia teknologisia ratkaisuja ja kouluttamalla opettajia alati muuttuviin ja monipuolistuviin oppimistarpeisiin. On tärkeää myös kiinnittää huomioita erilaisten oppimisympäristöjen tarjoamisiin opiskelijoille.</p>

Erityisten opiskelijoiden huomiointi, palautekyselyt, koulutus

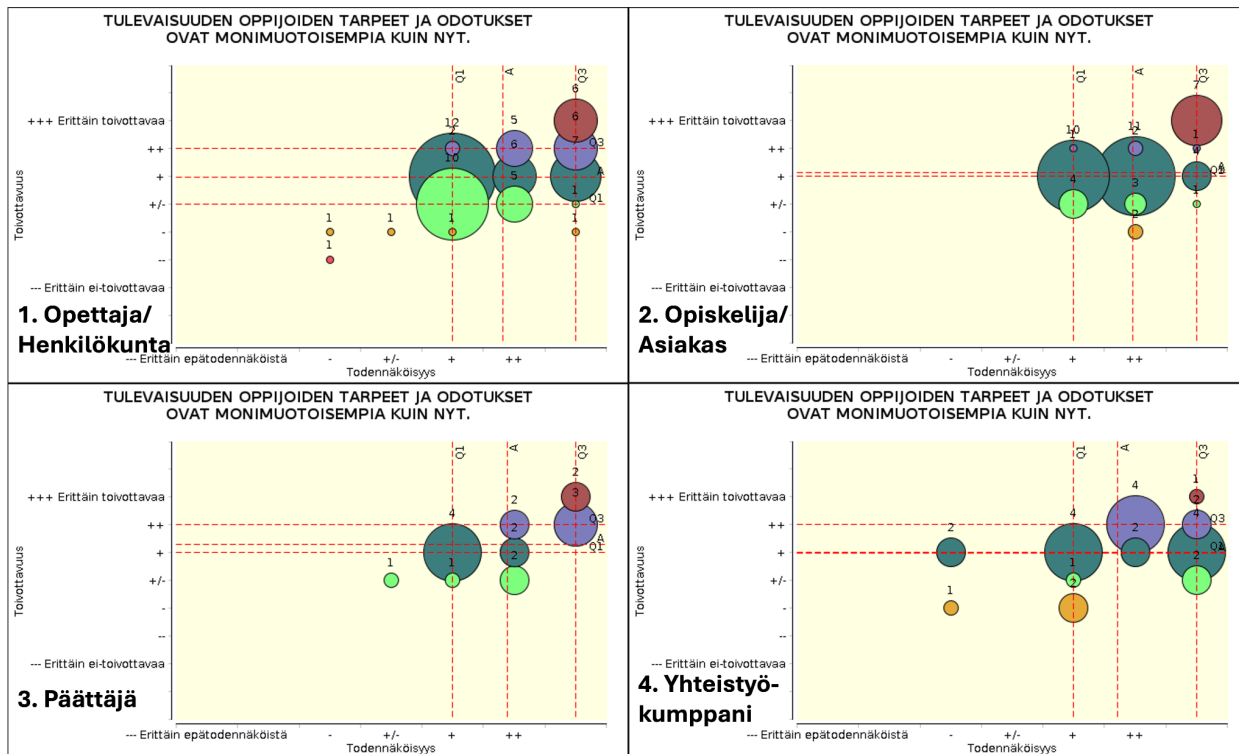
Opistojen henkilökunta ja tuntiopettajat tarvitsevat jatkuvaa koulutusta oppijoiden moninaisuudesta. Asiakkaiden kuuntelu ja palautteiden kerääminen on ensiarvoisen tärkeää.

Kansalaisopisto on avoinna kaikenlaisille ihmisille. Opistojen kurssien suorittamistavat moninaistuvat ja myös yksilölliset opiskelutavat lisääntyvät. Kansalaisopistojen täytyy luoda uusia, joustavia osallistumistapoja ja tapoja kurssien suorittamiseen.

Pohtimalla omaa rooliaan ja opetusta sisältöjen ja muotojen osalta siten, että ne vastaavat sen hetkisiä tarpeita.

Jos tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ovat monimuotoisia (tämä on edelleen johdatteleva, huonosti muotoiltu kysymys). Kartoittamalla eri keinoin olemassa olevien ja mahdollisten opiskelijoiden sellaisia tarpeita ja toiveita, mihin opisto voisi pystyä vastaamaan.

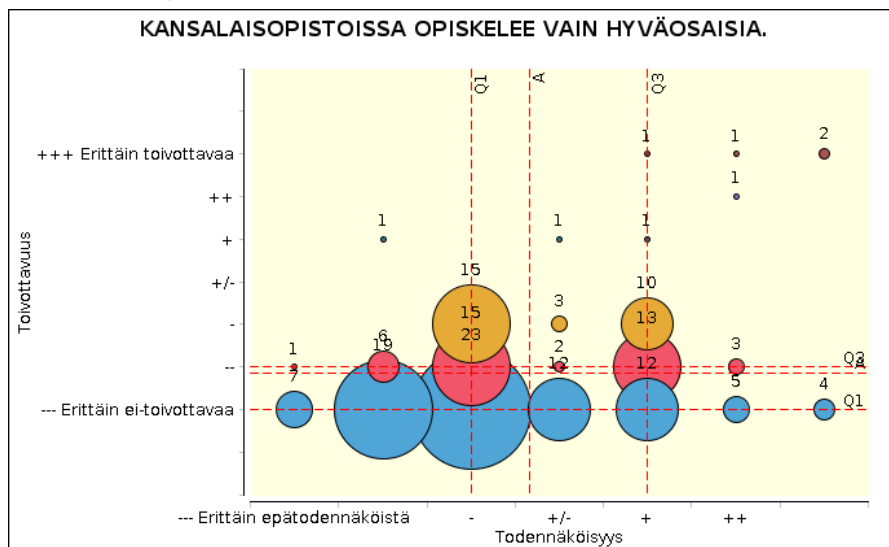
Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

7– Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia.

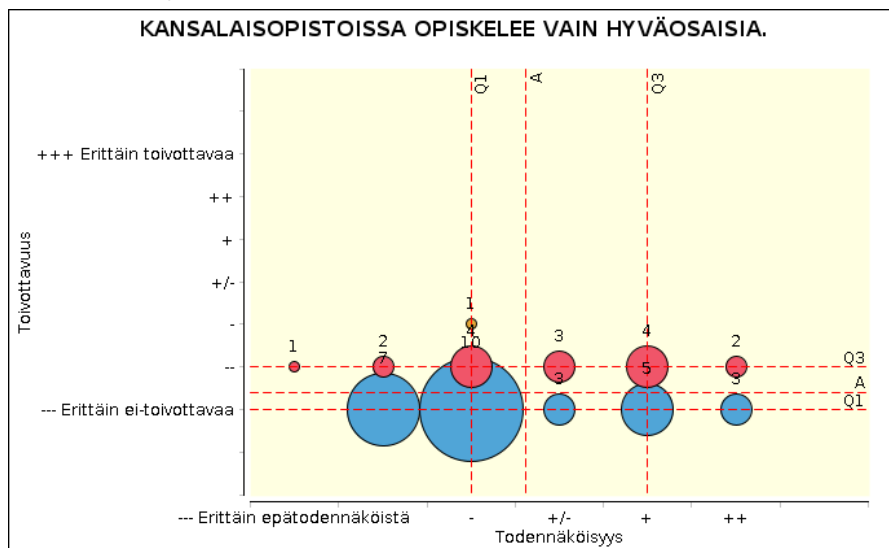
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 1/5

Kaikki vastaajat – 1.kierros

Kaikki vastaajat (1.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	-0.4	-1.0
Toivottavuus	-2.2	-3.0

Kaikki vastaajat – 2.kierros

Kaikki vastaajat (2.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	-0.4	-1.0
Toivottavuus	-2.6	-3.0

1. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

Politiikka ja talous vuonna 2030 – 1/5/Miten voidaan varmistaa, että kansalaisopistot ovat saavutettavissa kaikille, ei vain hyväosaisille?
Kurssien hinnat pidetään alhaisina. Turvataan opetus myös harvaan asutuilla alueilla. Markkinoidaan aktiivisesti ja yritetään lisätä houkuttelevuutta.
Tiedottamisen saavutettavuus ja edullinen hintataso sekä houkuttelemiseksi myös joitakin ilmaiskursseja tai vapaaoppilaspaikkoja. Avainasemassa on tiedonsaanti huono-osaisille.
Kaikilla tulee olla mahdollisuus opiskella.
Valtion ja kuntien tuki on välttämätön, muuten kurssien hinnat ovat yhtä korkeat kuin yksityispuolella ja vähäosaisilla ja maahanmuuttajilla ei usein mahdollisuutta maksaa.
Ei mitään perusteita sille, että näin kävisi.
Kurssimaksut voisivat olla erilaisia riippuen onko työllistetty tai työtön, eläkeläinen jne. Hyväosaisilla on enemmän kiinnostusta kehittää itseään, joten kurssivalikoimassa tulisi olla mietittynä kohderyhmiä.
Luomalla rahoituskanavat, kenties myös sponsorit, jotka mahdollistavat kurssimaksujen kohtuullisuuden.
Kurssimaksujen tulee pysyä kohtuullisina, jotta kaikilla on mahdollista osallistua opiston kurseille. Tarvitaan edelleen valtion tukea kansalaisopistoille tämän mahdollistamiseksi.
Kohtuullisilla kurssimaksuilla.
Kansalaisopistojen kurssihinnat kaikkien ulottuvilla.
Mm. monipuolisella ja yhdenvertaisella viestinnällä
Maksuttomuus tai maksujen pitäminen maltillisina.
Kohtuulliset kurssimaksut, rajoittamalla kurssitarjontaa (=tuottavat kurssit)
Kansalaisopisto tarjoaa mahdollisuuden opiskeluun varallisuudesta riippumatta. On kuitenkin hyvä kehittää kurseja, jotka kiinnostavat erityisesti koulutettuja ja hyvätuloisia asiakkaita. Ne mahdollistavat tasapainoisen talouden ja kurssitarjonnan myös vähäosaisimmille.
Perustuslaissa tämä sanottu: "jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykijensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä." Tähän tartuttava vaikuttamisessa vahvemmin ja saatava valtiolle ja kuntiin ymmärrys, miten tärkeästä yhteiskunnallisesta sektorista puhutaan, kun puhutaan kansalaisopistoista. "16 § Sivitykselliset oikeudet: Jokaisella on oikeus maksuttomaan perusopetukseen. Oppivelvollisuudesta säädetään lailla. Julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykijensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä. Tieteen, taiteen ja ylimmän opetuksen vapaus on turvattu."
Kurssitiedottaminen ja asiakashankinta tehdään monikanavaisesti hyödyntäen myös verkostoja, kolmannen sektorin toimijoita ja viranomaisia. Kurssihinnat tulee pitää alhaisina erityisesti niiltä osin kun kurssin kohderyhmä ja osaamisen kartuttamisen tarpeet ovat opiston strategiassa painopistekohderyhmiksi nimettyjä kansalais- ja perustaitojen kartuttajia.

Hintojen on pysyttävänä maltillisina.
Painetta kurssihintojen nostamiseen on, mutta toivottavasti kurssit ovat jatkossakin kaikkien saatavilla hintojen puolesta
Kohtuulliset kurssimaksut, ehkä yritysysteistyö voisi tuoda kaivattuja euroja. Tarkkaan mietittyjä ja kohdennettuja markkinointitoimia.
Kurssihinnat on pystyttävä pitämään kohtuullisina ja alennuksia esim. eläkeläisille, työttömille, monilapsisille perheille ja maahanmuuttajille on kyettävä tarjoamaan.
Pitämällä kurssimaksut edelleen kohtuullisina, järjestämällä toimistia myös syrjäkylillä/autottomien saavutettavissa.
Tässä on nyt valtiolla ja kunnilla osuutensa. Jos opistojen taloudelliset resurssit turvataan myös muutoin kuin opiskelijamaksuilla, tässä ei ole ongelmaa. Toinen tekijä on turvata tietoverkot myös harvaanasutuilla alueilla, mikä mahdollistaa monimuotiset osallistumiskanavat.
Kurssimaksujen pitää pystyä pysymään riittävän alhaisina ja monipuolisina.
Julkisilla varoilla on varmistettava, että osallistumismaksut ovat mahdollisia kaikille.
Riittävä rahoitus ja arvostus sekä yhteistyökumppanien tuki
Maltillisilla kurssihinnoilla, arvostamalla oppijoita.
Suurin osa kurssivalikoimasta on pidettävä hinnaltaan niin matalina, että myös matalapalkkaiset voivat osallistua. On katsottava opiston kurssien hyvinvointia lisäävää vaikutusta ja nähtävä sen arvo ihmisten ennaltaehkäisevänä terveydenhoitopalveluna. Ja sitä kautta ohjattava sinne perustellusti tarpeeksi varoja.
Meidän tulisi pystyä pitämään kurssihinnat maltillisina, jotta kaikilla on yhtäläiset mahdollisuudet harrastaa vapaan sivistystyön oppilaitoksissa. Rahoitus, mahdolliset etuudet niitä tarvitseville.
Kansalaisopiston peruseriaate on, että se on kaikille saavutettavissa. Lyhytkursseja enemmän. Nettikursseja.
Kurssimaksut pidetään kohtuullisena. Opiskelua ja harrastamista vähävaraisille pitäisi tukea.
Ainoa keino lienee kurssien hintataso. Kansalaisopistot voinevat myös tarjota tilojaan edullisesti harrastusryhmien käyttöön.
Hankerahoitus, palvelusetelit, taloudellinen yhteistyö, hinnoittelu.
Oma kokemuksieni on että mukana on kaikenlaisia ihmisiä. Kuitenkin aktiivisia, sillä ilmoittautuminen ja seuranta vaatii jonkin verran tarmoa ja huomaamista. Ehkä joku joustavuus tässä asiassa esim. drop-in tilaisuudet ja vastaava lisäisivät passiivisempien ryhmien mahdollisuutta päästä mukaan.
Kurssit ovat maksuttomia. Ja niitä järjestetään eri asuinalueilla.
Kansalaisopistotoiminta on arvovalinta. Halutaanko tukea kaikille kansalaisille kohtuuhintaista vapaa-ajan toimintaa? Yhteiskunnan on otettava jatkossakin tästä toiminnasta rahoitusvastuuta. Opistot etsivät ehkä enemmän sponsoreita yritysmaailmasta toimintaa tukemaan.
Ensinnäkin kurssihinnat pitää pitää mahdollisimman edullisina, ja lisäksi kurssipaikkojen saavutettavuuteen pitää kiinnittää huomiota.

<p>Kysymys on siis rahasta ja hyvinvoinnista. Pitää tulevaisuudessakin olla sellainen järjestelmä, mikä mahdollistaa kansalaisopistossa opiskelun vähävaraisille. En osaa ehdottaa tarkemmin.</p>
<p>Valitettavasti kalliimmat kurssit rajaavat osallistujista pienituloiset, joten riittävä rahoitus kurssimaksujen pitämisessä alhaisina olisi tärkeää (vaikka ei nykytoimilla tunnu kovin todennäköiseltä).</p>
<p>Kotuulliset hinnat. Aktiivopiskelun jatkuminen. Vähävaraisille kurssimaksu esim. Yksi kurssimaksu kahdelle kurssille.</p>
<p>Pitämällä hinnat kohtuullisina. Ja toivottavasti opistojen rahoitus säilyy nykyisellä tasolla.</p>
<p>Kansalaisopistojen tulee oma rahoituspohjansa rakentaa niin, että ne voivat houkutella opiskelijoiksi tulotasosta tai maksukyvyistä riippumattomasti opiskelijoita, eli kansalaisopistojen tulee saada enemmän taloudellista tukea mahdollistamiseen.</p>
<p>Pidetään kurssimaksut kohtuullisina . Se edellyttää edelleen kuntien ja valtion tukea eli pidetään päättäjät tietoisin kansalaisopistojen rahoituksen tarpeesta sekä opistoista osana sivistysvaltiota ja koulutusjärjestelmää..Valitsin siis opistomyönteisiä " tolkun" päättäjiä.Myönnetään vapaaoppilaspaiikkoja ja alennuksia kurssimaksuista.Kaikukortteja.Sponsoreita.Huomioidaan äidinkielten kirjo nykysuomessa.</p>
<p>Kurssihintojen tulee pysyä kohtuullisina, toki kurssihinnat ovat jo nyt liian korkeita osalle ihmisistä. Jotta kurssihinnat eivät nousisi niin opistojen toiminnan rahoitus tulisi turvata niin julkisen puolen kuin yksityisen puolen rahoitus eli uusia rahoituskanavia on hankittava.</p>
<p>Kurssien hinnat pitäisi olla sillä tasolla, jotta osallistuminen on mahdollista kaikille ko. kurssia ja/tai palveluja tarvitseville ja haluaville. Lisäksi keinovalikoimaan mukaan subventoidut palvelusetelityyppiset ratkaisut.</p>
<p>Valtion rahoituspohja on varmistettava. Ylläpitäjien mahdollisuudet vaihtelevat suuresti, eikä sitä kautta pysty varmistamaan valtakunnallista tasa-arvoa perustuslaissakin mainitun oikeuden itsensä kehittämiseen toteutumiseen.</p>
<p>Politiikan tai puoluetoiminnan mukanaolo turmelee yhteisöllisyyttä. Ihmisten valikoiminen esim uskonnollisten tai poliittisten suuntausten mukaan ei pitäisi olla osana opistoon valittavien oppilaiden suhteissa. Riidat ja suoranainen tyhmyys sekä diskriminointi vain lisäävät eriarvoisuutta ja luovat epäasiallista kohtelua vailla perusteita. Poliitikkaa ei pidä tuoda kansalaisopistoihin , paitsi poliittisen Historian tunneille . Epäpoliittiset suuntaukset ja kansalaisten oikeus kokoontua samoin ajattelevien joukkoon on silti oikeus joka kuuluu kansalaisten perusoikeuksiin. Kansalaisopistojen valttina on niiden vetovoimaan ja riippumattomuuteen poliittisista puolueista. Yksilötasolla jokaiselle suotakoon oma mielipiteensä mutta politiikan tuominen opistoon olisi kohtalokasta. Tämän päivän esimerkkinä saamme seurata USA:n presidenttipeliä sekä oman maamme hallituksen ja eduskunnan toimintaa jota seuraamme Eduskunnan Kyselytunteja torstaisin katsomalla. Omassa kuvassa kansalaisopistojen oppilaat luovat sen ympäristön mielekkyyden pysyttelemällä poissa näistä politiikan sontatunkioista. Toki ymmärrämme että opistolle saatu valtion tuki on riippuvainen poliittisista päättäjistä ja nyt opintojen leikkaukset ja tuen määrän laskut koituvat kaikkien maksettavaksi. Olemme kaikki samassa venneessä, mutta opintoihin ei saisi poliittisten erimielisyyksien antaa vaikuttaa. Ei opintorahan leikkauksille, sillä me sen itse veromarkoista maksamme. Ei poliitikkaa kansalaisopistoihin paitsi Historian tunneille.</p>
<p>Kurssien hinnat tulee pitää alhaisina, jotta kaikilla olisi oikeasti mahdollisuus osallistua kursseille.</p>
<p>Ei millään. Jos valtiolla ja kunnilla ei ole kiinnostusta rahoittaa kaikille avointa sivistyspalvelua, muita mahdollisuuksia kuin ottaa kurssimaksut opiskelijoilta ei ole olemassa.</p>

Yhteistyö hyvinvointialueiden ja kunnan työllisyyspalvelujen ja koulun oppilashuollon kanssa,
Kurssihintojen pitäisi olla matalampia. Jo nyt näkyy ns. parempiosaisten/paremmen tulotason omaavien valta-asema opiskelijoissa. 80-luvulla joissakin kansalaisopistoissa kurssit olivat ilmaisia ja kaikkien saavutettavissa. Jo nyt on toisin.
Riippuu pitkälti tulevien hallitusten linjauksista, valitettavasti.
Pitämällä hinta matalana ja tarjonta monipuolisena. Hankkimalla monipuolisia sidosryhmiä.
Kiinnostava kurssitarjonta ja kohtuulliset kurssimaksut.
Saavutettavissa ne ovat jo nyt. On paperiesitteitä, opintolehtiä, somekanavia, nettisivuja.... Mutta jos kysymyksellä tarkoitetaan kurssien hinnoittelua, kysymys olisi kannattanut suoraan asettaa niin. Miten voidaan varmistaa kurssien kohtuullinen hinnoittelu? - En tiedä.
Kurssit jo nyt liian hintavia. Hintoja pitäisi alentaa tuntuvasti, että jokainen haluava voisi osallistua.
Raha yleensä ratkaisee, joten kurssimaksujen taso on tärkeää pitää kohtuullisena. Rahoitusta olisi hyvä saada myös yrityksiltä tai mahdollisesti lahjoituksina yksityisiltä - lainsäädännön puitteissa. Jos hyväosaisuus tarkoittaa tässä sitä, että monesti pidemmälle kouluttautuneet opiskelevat todennäköisemmin lisää, olisi muiden yhteistyötahojen kanssa tärkeää levittää tietoa kansalaisopistojen tarjonnasta kaikille. Ulkopuolelta tuleva mahdollinen raha voitaisiin ohjata vapaaoppilaspaikkoihin tai stipendeihin. Varakkaammilta voidaan pyytää vapaaehtoista korkeampaa hintaa?
Pitämällä kurssihinnat maltillisena.
Pitämällä kurssihinnat tarpeeksi matalana, tarjoamalla kurseja "kaikille jotakin" -periaatteella. Yhteistyö eri tahojen kanssa siten, että olisi mahdollista tarjota ilmaiskurseja heille, joilla ei varaa ole (vrt. nykyinen Kaikukorttisyteemi)
Kurssihintoihin varmastikin tulee nostopainetta, mutta opintosetelit ja muut etuudet vähäosaisille ovat tärkeässä roolissa takaamassa saavutettavuutta.
Tutoraja. Esim pienituloisille tuntuva alennus. Työttömiulle jokaiseen kurssiin tuntuva alennus.
Hintapolitiikalla ja erilaisilla tuilla tarvitseville.
Kurssihintojen avulla, mutta se on kannattavuuden kannalta haaste yksityisille kansalaisopistoille.
Opintoseteliavustukset. kurssimaksujen pilkkominen tarvittaessa osiin. Lyhytkurssien tarjonta, jolloin kurssimaksu ei nouse liian suureksi. Toiminnan markkinointi eri kanavia käyttäen myös muille kuin olemassaoleville asiakkaille.
Tiedottaminen säännölliseksi (paikallislehdet, some) , arjen tarpeita tukevaa kivaa, tavallista tekemistä/toimintaa esille. Esim. marjastus-sienestysretket. Kesäkausi aktiiviseksi!
Kurssien hintataso vaikuttaa suuresti. Myös liikenneyhteydet ja opistojen läheisyys.
Tuettuja kurssimuotoja niin kuin nytkin. Aktiivista työtä sen eteen, jotta pienituloisille olisi mahdollisuus antaa alennuksia. Ei alennuksia pelkästään työttömille. Huomioitavana olisi myös pienituloiset eläkeläiset (sekä seniori- että työkyvyttömyys-)
Kurssimaksujen täytyy olla sopivan alhaiset
Esim. eläkeläisille alennusta.

Tuetut kurssit. Kurssihinnat sopivaksi kaikille. Ympäri Jyväskylää ilmoitustauluille ilmoituksia. Ja nettisivut helppokäyttöisiksi.
Tarvittaessa kurssitarjonnan supistaminen, jotta kurssien hinnat saataisiin pidettyä alhaisina. Yritysten tai säätiöiden tarjoamat rahastot, joista voidaan myöntää vapautuksia maksuista. Uusien rahoitusmallien keksiminen
Saavutettavuus pidetään hyvänä ja hinnat kohtuullisina.
Kurssihinnat kohtuullisia, mahdollisuus tuettuun osallistumiseen, saavutettavuus kuntoon.
Pitämällä kurssien kustannustaso samalla tasolla opiskelijoiden tuloihin nähden kuin nykyisinkin. Taloudellisesti kurssit ovat tällä hetkelläkin kaikkien halukkaiden saavutettavissa.
Pidetään kurssien hinnat tarpeeksi alhaisina kaikille.
Opisto on kaikkien ihmisten opisto.
Kansalaisopistojen tarjonnan tulee säilyä hinnoittelultaan sellaisena, että raha ei ole esteenä osallistumiselle. Siksi kansalaisopisto tarvitsee selkeätä yhteiskunnan tukea.
Seuraamalla sitä että kurssit ovat niin kiinnostavat että ovat täynnä. Mahdollisesti pitää supistaa kurssitarjontaa. Tarjoamalla alennusta tarvitseville.
Ratkaisevaa on, että tieto ja taito mitä opistot tarjoavat saavuttaa mahdollisimman suuren määrän kansalaisia. Opiskelun kalleus on ratkaistavissa avustusten ja stipendien kautta ja osallistumisen hinta on oltava kohtuullinen. Tiedotus ja ammattitaitoiset opettajat voivat vaikuttaa kiinnostukseen opiskella koko elämän ajan. Valtion vuosittaisella budjetilla voidaan rahoittaa kansalaisopistoja ja työttömille tarjota ilmaisia kursseja uudelleen koulutukseen.
Kurssimaksut ovat varmasti keskeisessä asemassa. Niitä pitää koittaa pitää matalina kautta linjan, eikä vain tarjota alennuksia eri perustein. Esim. yritysmaailman tilauskoulutusten kasvattamisella voidaan toivottavasti löytää uusia tulonlähteitä, joilla pitää kurssimaksujen kasvu suhteessa keskitulojen kasvuun.
Pitämällä hintataso kohtuullisena ja kurssitarjonta monimuotoisena
Vastaus tähän kysymykseen riippuu paljon hyväosaisuuden määrittelystä. Ei-toivottava, mutta kohtuullisen todennäköinen tulevaisuus on sellainen, jossa entistä suurempi osuus opistojen opiskelijoista on (hyväosaisia) eläkeläisiä. Kurssimaksujen nousu täytyy pystyä pitämään kohtuullisena ja toisaalta tarjonta pitää olla riittävän monipuolista. Ehkä yhteistyössä yritysten tai järjestöjen kanssa toteutetut edulliset kurssit lisäisivät tunnettuutta ja kiinnostusta.
Kansalaisopistot voivat itse miettiä omalla alueellaan tätä itsenäisesti. Hinnat ovat yksi tekijä, jos hyväosaisella tarkoittaa taloudellista hyväosaisuutta, mutta myös koulutustausta, moninaisuus (kulttuuri, vammaisuus, ikä jne.) voivat olla tekijöitä, jotka nostavat kynnystä osallistua toimintaan.
Kohtuullisuus kurssimaksuissa, työttömille alempi maksu. Tiedonsaanti huono-osaisemmille. Aina ei välttämättä kurssin hinta ole esteenä, vaan ehkä tunne sivussaolosta, arkuus lähteä kurssille. Lyhyitä kursseja alkuunpääsemiseksi.
Kurssimaksut riittävän alhaisia. Tiedotus ja markkinointi ilmaislehdissä, kansalaisjärjestöjen kautta, sosiaalisen median ryhmissä.
Verotus on köyhän ystävä. Tarvitaan hallituspolitiikkaa, joka ei vain leikkaa palveluista. Kyllä me palkkatyössä voimme myös maksaa veroja, joilla sitten rahoitetaan palveluita. Kansalaisopistojen

tunnettuus nousuun! Pitää saada näkyväksi se, mitä me todella teemme. Minkälainen yhteiskunta meillä olisi, jos ei olisi kansalaisopistoja?
Takaamalla valtion rahoitus ja tuki - niin että kansalaisopistoja ei ajeta yksityisiksi oppilaitoksiksi, jossa kurssimaksut ovat korkeat ja niihin on vain hyväosaisilla varaa.
Tuo termi osaa käydä silmiin. Pitää määritellä mitä hyväosaisella tarkkaan ottaen tarkoitetaan. Ehkä vastaukseni on provosoiva. Taloudellinen eriarvoisuus ei ollut ensi sijainen kysymykseni perusta. Tarkoitin enempi henkistä eri arvoisuutta, jotka tylstyttävät nuoria ja myös seniori-ikäisiä. Kännykät, eristäytyminen, yksinäisyys, huumeet alkoholi...
Lisäämällä hyväosaisuutta
Outo kysymys, oletusarvona on tuo hyväosaisuus. Tähän asti kyllä on ollut saavutettavissa ihan kaikille, en näe asian muuttuvan.
Monimuotoisilla opetusjärjestelyillä, yhteistyötahojen yhteistyöllä ja arvostuksen lisäämisellä kansalaisopistojen tekemään työhön.
Kurssien hinnoittelulla, ja tarjonta ei ole liian "korkeakulttuurista".
Kurssimaksujen kohtuullisuudella ja järkevällä taloudenpidolla.
Mielestäni kansalaisopistot pitäisi olla kaikille itsensä kehittämisen mahdollisuus.
Varmistetaan, että kansalaisopistot ovat oikeasti matalan kynnyksen paikkoja. Kurssien hinnat eivät saa nousta liian korkeiksi.
Jos ja kun rahoitus jatkossa luultavasti yhä enemmän kurssimaksujen varassa on opisto pakotettu nostamaan kurssimaksuja ja silloin tämä tendenssi alkaa toteutua. Jos sitten kuitenkin halutaan, että myös vähävaraisemmilla olisi mahdollisuus käydä opiston kursseilla, on luotava jonkinlaiset järjestelmät tätä kompensoimaan. Tästä esimerkkinä Kaiku-korttien jakaminen vähävaraisille. Kaiku-korttia voi käyttää maksuvälineenä esim. teatterilipun maksamiseen, mutta myös kurssimaksun maksamiseen. Huomioitavaa on, että tämä raha on opiston kurssimaksutuloista pois.
Kaikenlaisen saavutettavuuden huomioimisella.
Kurssihinnat pitää pysyä sopivana kaikille
Edulliset opintomaksut, monipuolinen kurssitarjonta (sisällöt ja toteutustapa), markkinointi ja tiedotus, jolla tavoitetaan kohderyhmiä laajasti.
Rakentamalla ns. kapean kynnyksen toimintaa, johon kaikki voivat halutessaan osallistua.
Hinnat maltilliset ja aihepiirit laajalle kohderyhmälle sopivia.
Voi olla vaikea varmistaa, mikäli vallassa on samanlaisia koulutusvastaisia hallituksia kuin tällä hetkellä.
Kurssimaksut pitäisi voida pitää riittävän alhaisina tai kuntien/valtion tuki pitäisi olla riittävä. Raha voi kuitenkin olla tulevaisuudessa entistä tiukemmassa. Tällöin automatiikka ja robotiikka voisi auttaa vähentämään kustannuksia, ikävä kyllä vähentämällä opistojen henkilökuntaa ja lisäämällä itseopiskelun tarjontaa.
Hankerahoitusten ja eri yhteistyökumppaneiden avulla turvataan opiskelijoiden opiskelumahdollisuus varallisuudesta riippumatta. Tämä on tärkeää, sillä yhteiskunnassa tunnustetaan, että tämä vähentää väestön polarisaatiota sekä vahvistaa osallisuutta. Yhteiskunnan poliittinen tahtotila on pitää kaikki

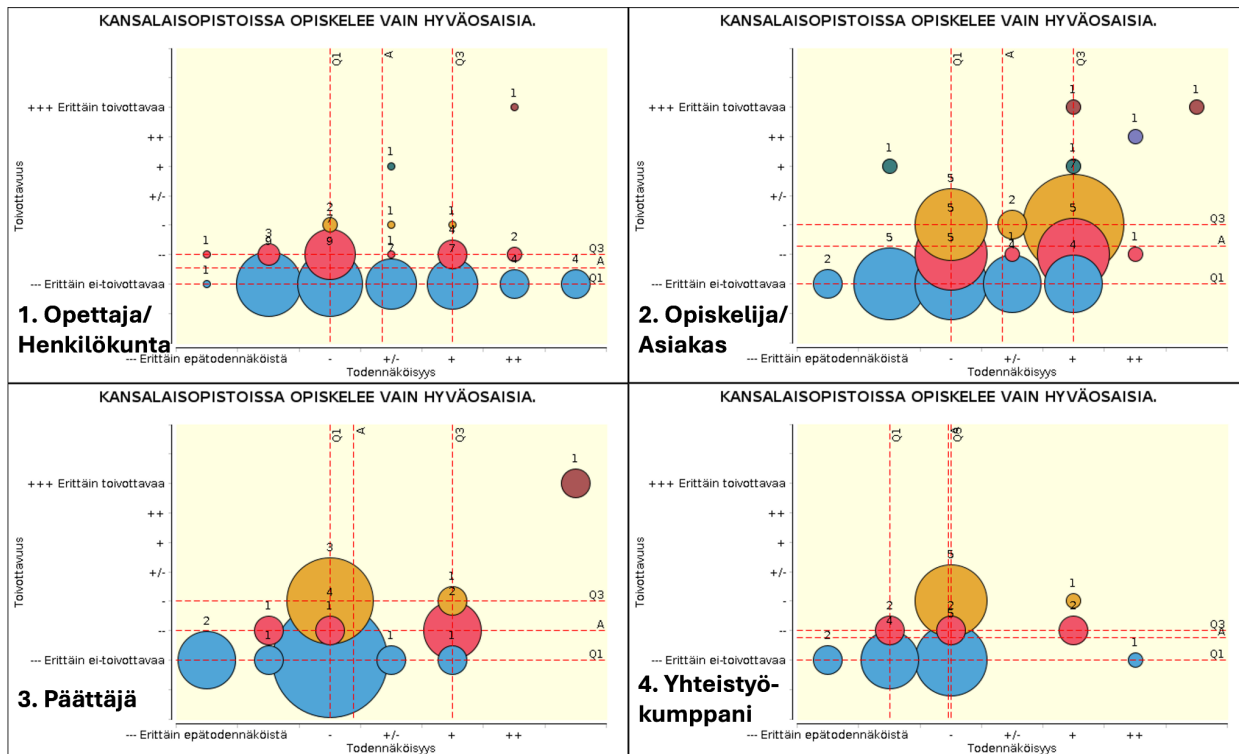
<p>mukana yhteiskunnassa (ja jos näin ei ole, täytyy kansalaisopistojen ottaa tästä itselleen vastuuta ja hakea eri rahoitusmalleja halutun tahtotilan mahdollistamiseksi). Toiminnassa tarvitaan vertaisohjaajia, jolloin kurssimaksut voidaan jättää kokonaan pois, tai erittäin maltillisiksi. Tämä on uusi yhteiskunnallinen toimintamuoto yhdistystoiminnan rinnalle/tilalle. Kansalaisopistoissa tarjotaan hankeosaamista erilaisten rahoitusten hakemiseksi yhteistyökumppaneiden (esim. kolmas ja neljäs sektori) kanssa.</p>
<p>Hintatason pitäminen maltillisena, yhteistyö ja matalankynnyksen toiminta, vaikka hankkeina.</p>
<p>Kurssien hinnat tarpeeksi alas.</p>
<p>Kurssimaksujen taso on pidettävä kohtuullisena. Yhteistyötä, sponsorirahaa yms.</p>
<p>Pitämällä puolia rahoitusneuvotteluissa, hakemalla avustuksia ja rahoituksia, kun se on mahdollista, pitämällä meteliä kansalaisopistojen tarjonnan tärkeydestä.</p>
<p>Lisäämällä yhteistyötä kunnan eri toimijoiden kanssa. Vapaaehtoistoiminnan ottaminen mukaan toiminnan järjestämiseen. Talouden tarkka suunnittelu ja seuranta, jolla voidaan osittain taata edes osa kurssin hinnoista kaikille sopiviksi.</p>
<p>Kurssien hinnat on pidettävä alhaisina kaikista korotuspaineista riippumatta. "Kaupungin isien" tulisi ymmärtää, mikä merkitys kansalaisopistoilla on ihmisten hyvinvointiin ja hellentää hintojen nostopaineita. Enemmän tukea myös valtiolta.</p>
<p>Hinnoittelu ja alennusryhmät, joissa otetaan huomioon vähävaraisuus. Hankerahoitusten avulla saadaan tarjottua kursseja myös ilmaiseksi. Edellyttää opistoilta henkilöstöresursseja myös.</p>
<p>Pitämällä kurssien hinnat tasolla, jolla kaikki pystyvät osallistumaan, tai tarjoamalla Kaikukortin kaltaisia, sosioekonomisesti suunnattuja malleja vähävaraisille. Kasvava vanhusten määrä sekä heidän kuntonsa osallistua on iso kysymys tulevaisuudessa.</p>
<p>Mahdollistamalla maksuton tai taloudellisesti tuettu osallistuminen.</p>
<p>Hinnoittelu siten että kaikilla on mahdollisuus taloudellisesti osallistua.</p>
<p>Hintataso pysyy kohtuullisena. Mahdollisuus anoa kurssimaksuihin kevennystä.</p>
<p>Kurssien hinnat olisivat edullisia ja järjestettäisiin kylätoimijoiden kanssa etäkoulutuksia ja samalla toteutuisi yhteisöllisyys.</p>

2. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

<p>Politiikka ja talous vuonna 2030 – 1/5/Miten voidaan varmistaa, että kansalaisopistot ovat saavutettavissa kaikille, ei vain hyväosaisille?</p>
<p>Tämä on vaikea kysymys. Yksi mahdollisuus on aivan uudenlainen palvelukokonaisuus, johon opisto voisi saada rahoituksen ei-perinteisistä lähteistä. Tulevaisuudessa yhä useampi ihminen on todennäköisesti ilman päätoimista työtä ja elämän merkityksellisyyden kokeminen voi olla opistoille suuri mahdollisuus - mutta mistä resurssit tähän kehittämistyöhön?</p>
<p>Pitämällä kurssimaksut alhaalla ja tarjoamalla alennuksia mm. työttömille, opiskelijoille ja eläkeläisille.</p>
<p>Kurssimaksujen pitäminen tasolla, että toiminta on kaikkien saatavilla. Edellyttää kustannustehokasta toimintaa myös tulevaisuudessa.</p>
<p>Rahoituksen monipuolistaminen kokonaisuudessaan, tähän liittyy myös rahoitusmallin uudistaminen. Nykyinen opetustunteihin sidottu malli ei mahdollista erilaisten toimintojen kehittämistä. Pitää myös muistaa, että monesti osallistumattomuuteen esitetään syyksi korkea hinta, mutta todellisuudessa osallistumisen esteet ovatkin jotain muuta. Pitäisi siis huolehtia ennenkaikkea siitä, että kaikki haluaisivat ylipäänsä olla jossain määrin aktiivisia ja kokisivat, että voivat omilla valinnoillaan vaikuttaa omaan elämäänsä.</p>
<p>Kurssien hinnat tulee olla kohtuullisia ja kursseille tulee olla oikeasti helppo tulla. Esimerkiksi aikuisten perustaito-opetukseen tulisi saada jatkuva rahoitus ja sen tulisi olla osallistujille ilmaista.</p>
<p>Kurssimaksut pitää joillakin keinoilla saada pidettyä sellaisella tasolla, että pienituloisillakin on mahdollisuus osallistua kursseille.</p>
<p>Jos kurssimaksuja on pakko nostaa, on toisaalta jollakin keinolla (Kaiku -kortti, vapaaoppilas jne.) järjestettävä, että myös vähävaraisilla on mahdollisuus osallistua. Ehkä myös erilaiset muita kursseja edullisemmat vertaisoppimisryhmät ja vapaaehtoisten vetämät ryhmät?? Vaikka toisaalta olenkin kyllä sitä mieltä, että opettaminen on opettajan työtä ja siitä tulee myös maksaa palkka.</p>
<p>Onko rahoitusta saatavissa muualta kuin valtiolta, kunnilta ja asiakkailta? Esimerkiksi kuntien tarve saada parempaa "katetta" omistamistaan tai hallinnoimistaan tiloista syö opistojen toimintamahdollisuuksia. Isoin ongelma on ja tulee olemaan koulutuksesta kiinnostumattomuus. Erilaista vapaa-ajan täytettä on tarjolla enemmän kuin väestöllä on varaa kuluttaa. Minä me näyttäydymme tässä kuvassa?</p>
<p>Pitämällä huoli siitä, että kurssihinnat eivät nouse liian korkeiksi, ja että tarjolla on jatkossakin alennuksia tai maksuttomia tapoja osallistua kursseille.</p>
<p>Mietittävä uusia rahoitustahoja, uudistettava ja kehitettävä toimintaa sellaiseksi, että on mahdollista järjestää myös edullisempaa tai maksutonta toimintaa.</p>
<p>Kansalaisopistojen on tuotettava koulutusta, joka on helposti saavutettavaa kaikille. Tässä esimerkiksi järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö on suotavaa.</p>
<p>Löydetään yritys sponsoreita, joita kiinnostaa lähteä tukemaan paikallista kansalaisopistojen toimintaa.</p>
<p>Tämä on haaste nykyisessä taloustilanteessa ja talouden ratkaisujen valikoimassa. Tarvitaan valtion tai kaupungin interventio, jotta kurssimaksujen hintojen korotustendensi pysähtyy. Historia osoittaa, että kansalaisopistojenkin toiminta on muuttunut samaa vauhtia muiden koulutusmuotojen kanssa kohti muutosta, jossa talous määrittelee koulutusta.</p>

Valtionosuuksissa ja ylläpitäjien linjauksissa tulee huomioida myös pienituloiset.
Täytyy kehittää uusia toimintamuotoja, jotka eivät ole sidoksissa kerran viikossa pidettävään lukukauden mittaiseen opetukseen. Epätyypillisissä työsuhteissa olevat eivät pysty sitoutumaan säännöllisiin aikatauluihin. Hinnat maltillisesti ylemmäs ja työttömyysalennuksella kurssien hinta todella edulliseksi työttömille. Verkkokurssien kehittäminen niin, että osallistuminen on helppoa ja mielekästä myös mobiililaitteella. Harvalla on enää tietokonetta tai läppäriä.
Erlaisin rahoitusinstrumentein ja huolehtimalla riittävästä perusrahoituksesta. Kuntien rahoitus myös yksityisten opistojen rahoituksen osaksi.
Kurssihintojen nousun kehitys on yksi merkittävä tekijä. Asiakkaille pitää olla eri hintaisia vaihtoehtoja ja yhteiskunnan rahoitusta saavutettavien hintojen varmistamiseksi.
Kurssimaksut pitää olla kohtuullisia ja saatavilla on hyvä olla myös maksutonta opetusta. Valtionosuuksien pitää olla riittävät. Lisäsi muuta rahoitusta.
Kansalaisopistojen rahoitus tulee turvata julkisella ja yksityisellä rahoituksella. Opistojen tulee aktiivisesti hakea rahoitusmahdollisuuksia. Näin voidaan tarjota kohtuuhintaisia kursseja kaikille.
Matalan kynnyksen toimintaa mahdollisimman helposti saavutettavissa ja tarvittaessa autetaan aloituksessa, että löytää toiminnan pariin. Mikäli rahallisesti on vaikeaa, on olemassa erilaisia tukimahdollisuuksia, joita opistot itse aktiivisesti tarjoavat niitä tarvitseville.
Opiskelijaprofiilien kehittymistä pitää seurata tarkkaan niin paikallisella, alueellisella kuin valtakunnallisellakin tasolla.
Miten määritellään hyväosainen? Onko hyväosainen yhtä kuin maksukykyinen? Henkilö, jolla on taloudellisesti tiukat resurssit, mutta hän on hyvin terve, tasapainoinen, onnellinen: onko hän hyväosainen? Entäpä henkilö, jolla on sairauksia, hän on yksinäinen, paljon velkaa, mutta hänellä on korkeat tulot ja paljon omaisuutta: onko hän hyväosainen? Aika moni meistä voi olla sekä hyväosainen että huono-osainen, riippuen mistä katsotaan.
Kustannustehokkaan palvelutarjonnan kehittämisellä.
Jatkossakin ilmaiskursseja, opintosetelikursseja sekä helposti saavutettavia kursseja, eli opetus viedään myös kylille ja lähelle opiskelijoita muutenkin.
Alennusten ja markkinoinnin avulla. Kohtuullisella hintatasolla.
Kurssimaksujen pitäminen kohtuullisina, jopa edullisina.
tarpeeksi edulliset hinnat
Koulutus on arvovalinta. Poliitikot päättävät mihin halutaan rahoja suunnata. Jos kurssihinnat saadaan pysymään kohtuullisina, takaa se jo useamman kuntalaisen mahdollisuuden osallistua.
Haluan uskoa, että jatkossakin kansalaisopistot pysyvät matalan kynnyksen paikkoina. Jos kurssimaksuja joudutaan nostamaan, vähäosaisten osallistumismahdollisuudet pitää turvata jollain muulla tavalla, kuten kurssin maksaminen osana sosiaaliavustuksia.
Kurssitarjonnassa voisi olla eri hintaisia kursseja. Rahoituspohjan kehittäminen monipuolisemmaksi.
Opintosetelialennukset, osamaksumahdollisuus, osallistumiskynnyksen madaltaminen eri tavoin.

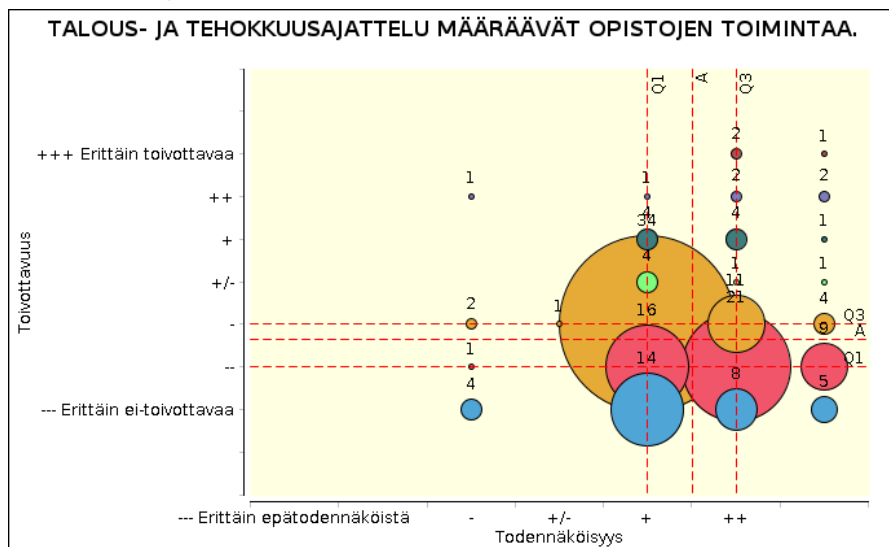
Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

8 – Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa.

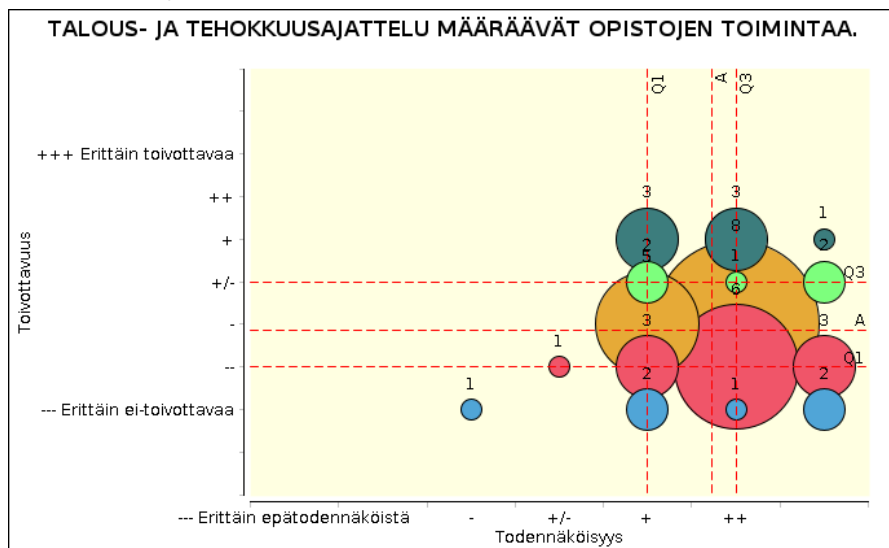
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 2/5

Kaikki vastaajat – 1.kierros

Kaikki vastaajat (1.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	1.5	1.0
Toivottavuus	-1.4	-2.0

Kaikki vastaajat – 2.kierros

Kaikki vastaajat (2.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	1.7	2.0
Toivottavuus	-1.1	-1.0

1. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

<p>Politiikka ja talous vuonna 2030 – 2/5/Kansalaisopistojen toiminta-ajatus on olla kaikille avoin oppimisen paikka. Miten tämä saadaan toteutumaan alati tiukentuvan talouden ja pienentyvien resurssien keskellä?</p>
<p>Ensinnäkin poliittinen ja yleinen ilmapiiri, että jos mielekäs tekeminen ja uuden oppiminen on tärkeää yksilön ja yhteiskunnankin hyvinvoinnin kannalta, silloin siihen on löydettävä resursseja, vaikkei tuottoa kyetä talodellisesti mittaamaan.</p>
<p>Kaikkea ei voi mitata rahalla, opistoihin panostettu euro tulee hyvinvointina moninkertaisesti takaisin.</p>
<p>Kansalaisten omalla aktiivisuudella ja halulla toimia yhdessä muiden kanssa kursseilla. Kansalaisopistojen opiskelijoiden pitää osallistua suunnitteluun ja ylläpitoon.</p>
<p>Näin pitäisi olla toki nytkin.</p>
<p>Kansalaisopistot tarvitsevat yhteiskunnan tukia pitääkseen toimintaansa yllä. Tuntiopettajien käyttäminen /vakituiset opettajat Kurssivalikoiman laajuus Minimi ryhmäkoko ei saa olla liian suuri vaan pienikin osallistujamäärä on tarpeen.</p>
<p>Keskittymällä kursseihin, joissa on varmasti kysyntää. Luomalla maksullisia oheispalveluita, joihin osallistuvat ne, jotka haluavat panostaa enemmän ja joilla silloin on myös varaa siihen.</p>
<p>Kurssitarjonnan kiteytys, kysynnän ja tarjonnan tarkka tarkastelu. Opetustilojen tehokas käyttö. Omista tiloista luopuminen ja siirtyminen yhteisiin tiloihin esim. kouluille ja toisten oppilaitosten tiloihin.</p>
<p>Vaikea kysymys, mutta ehkä huonompi tuloisten pitäisi saada avustusta.</p>
<p>Tämä on haastava asia, koska nyt yksityisen opistomme kurssimaksut ovat jo sen verran korkeat että kaikilla ei ole varaa osallistua. Opintotukien avustusta pitäisi jatkossakin myöntää, jotta voimme jatkaa opintostipendien jakoa pienituloisille. Jos opintotukien avustuksia ei ole, voisi koittaa tehdä varainhankintaa ja kerätä lahjoituksia, opintostipendien myöntämisen mahdollistamiseksi.</p>
<p>Maksuissa erilaisia maksuryhmiä esim. eläkeläiset, työttömät, työlliset jne. Yhteistyö muiden toimijoiden kesken, jolloin opistot tuottaisivat maksullisia tilauskoulutuksia. Voi olla, että opetustarjontaa joudutaan miettimään ja tekemään "arvottomista ja prioriteettilistoja", mitä on tärkeintä tuottaa.</p>
<p>Arvovalinta</p>
<p>Tasapainoinen ja kestävä talous on jokaisen toimijan kannalta kannatettavaa. Tekoäly mahdollistaa osaltaan palvelujen tehostamisen ja taloudellisuuden. On tärkeää pitää talouden ja tuottavuuden näkökulma esillä kansalaisopistojen kehittäessä.</p>
<p>Monimuotoinen sisältö ja eri pituisia opintoja, jotta kaikille löytyy se omaan talouteen sopiva kurssikokonaisuus. Alkaa olla jo se tilanne, että vähävaraiset, lapsiperheet ja työttömät eivät pysty osallistumaan kansalaisopistojen kursseille.</p>
<p>Innovatiivisella kurssisuunnittelulla ja erilaisia oppimisympäristöjä hyödyntämällä on mahdollista kasvattaa asiakasmaksujen osuutta hintoja nostamatta. Kurssihinnoittelun perusteena voi tuntiperusteisen hinnan lisäksi käyttää opiston strategiaan tavoitteisiin nojaavaa erityishinnoittelua tavoiteltujen asiakasryhmien lähtökohdat huomioiden. Villisti voi myös kuvitella että kun tekoäly lisää työn tuottavuutta monella alalla ja samalla vähentää työvoiman tarvetta olisi osa tästä tuottavuuden kasvusta ohjattava vapaan sivistystyön toimijoille. Tämä resurssi suunnattaisiin kestävän kehityksen ja</p>

planetaarisen ajattelun teemaiseen uuden oppimiseen.
Ryhmäkokoja suurentamalla ja pohtimalla kunkin kurssin kannattavuutta.
Lopulta kai kyseessä on arvovalinta: kuinka valtio haluaa/voi/viitsii jatkossa tukea toimintaa, jonka hyvinvointivaikutukset kuitenkin ovat ilmeiset?
Kansalaisopistojen on on jatkuvasti pidettävä ääntä itsestään hyvinvoinnin edistäjänä ja terveystukustannusten säästäjänä. Kunnissa rahakirstun vartijat on säännöllisesti kutsuttava tutustumaan kansalaisopistojen toimintaan ja heidät on kerta kerran jälkeen pystyttävä vakuuttamaan, että satsaamalla kansalaisopistoon säästetään mm. terveys- ja sosiaalikuluisia. Koska sote-toiminta on hyvinvointialueiden heiniä, yhteistyö hyvinvointialueiden kanssa on ensiarvoisen tärkeää. Samalla kansalaisopistojen on tunnettava vastuunsa siitä, että tarjottavat kurssit ovat relevantteja ja vastaavat paikallisiin sivistystarpeisiin.
Pitämällä huolta siitä, että päättäjät ymmärtävät vapaan sivistystyön arvon ihmisten hyvinvoinnin edistäjänä ja tätä kautta myös sairauksista aiheutuvien kustannusten hillitsijänä
Tämä on myös valtion ja kuntatason kysymys muistaa oppimisen ja osallistumisen tasa-arvoisuus. Muutosta varmasti tulee ja ei -toivottuun suuntaan. Osallistumisen ja oppimisen edellytykset tulevat vähenemään. Opistojen on sopeuduttava ja etsittävä taas uusia konsteja tukea osallisuutta.
Niinpä... Kurssimääriä pitänee laskea ja vielä jotenkin yhtenäistää. Ja se yhteistyö kolmansien sektoreiden kanssa voinee tuoda oman osuutensa?
Arvostuksen nousu, opiskelijoiden tuomat kokemukset ja opettajien itseluottamus voivat auttaa opistojen roolin ylläpitämisessä. Ajankohtainen kurssitarjonta.
On nähtävä opistotoiminnan ja kansalaisten hyvinvoinnin edistämisen yhteys ja sitä kautta perustellusti ohjattava rahoitusta niin, että toiminta voi jatkua.
Olisi erittäin harmillista, jos talous- ja tehokkuusajattelu määräisivät opistojen toimintaa.
Raha ei tule lisääntymään, mutta yhteistyö eri tahojen kanssa voi olla mahdollisuus.
Opistojen pitää pystyä mainostamaan itseään. Kurssivalikoima pitää olla hyvä, jotta opiskelijamäärät kasvavat. Näin voidaan päättäjille perustella tarve rahoitukselle.
Vaikea kysymys. Yhteiskunnan tuki. Rungas ja kiinnostava kurssitarjonta ja osallistujien määrän kasvu.
Alla mainittu mittariston kehitys ja poliittinen vaikuttaminen niiden avulla. Markkinointi. Yhteistyö alueen toimijoiden kanssa. Tarvelähtöisyys.
RYmäkoot ja ihmisten kiinnostus toki ohjaa paljon. Toivoisin, että tilaa tehtäisiin myös vähemmän trendikkäille asioille.
Opettajat työskentelevät vapaaehtoisina, ei palkkalaisina. Työskentelytilat ovat avoimia ilmaisia paikkoja, joista kansalaisopistot eivät maksa vuokraa.
Tämä on yhteiskunnan arvovalinta myös! Halutaanko toiminnan jatkuvan? Toimintaa täytynee jonkin verran supistaa ja yrittää keskittyä enemmän tiettyihin kurssialueisiin, jos kaikkeen ei ole varaa. Yritetään saada sponsoreita...
Kansalaisopistojen on pidettävä melua itsestään julkisessa keskustelussa, jotta myös päättäjät ymmärtävät vst:n merkityksen yhteiskunnassa. Yhteistyötä eri oppilaitosten, yritysten ja järjestöjen

kanssa on lisättävä.

Ehkä pienille ryhmille voidaan löytää jopa sponsoreita, jotka olisivat sitten sponsorointinsa vuoksi saamassa kiitoksia lahjoituksista ja ehkä myönteistä julkisuutta?

Tässähän onkin suuri ristiriita. Tiukentuva talous rajaa osallistujista pienituloiset, vaikka kurssit olisivat heille erittäin hyödyllisiä. Ehkä joiden kurssien tai kokonaisuuksien korkeammat maksut voisivat kompensoida matalampia maksuja tietyille kohderyhmille? Hankkeiden kautta voisi löytyä taloudellista lisätukea järjestää eri kohderyhmille koulutuksia ja kursseja

Kansalaisopistojen roolia opintojen mahdollistajana tulotasosta tai maksukyvykkyydestä riippumattomana palveluntarjoajana tulee korostaa ja siten sen vaikuttavuus tulee tunnustaa myös rahoittajien taholta.

Yhteistyötä opistojen kesken. Kurssitarjonta sovitetaan yhteen lähitieneen opistojen kanssa. Yhteisiä hankkeita. Palkkaamalla yhteisiä opettajia niin että tairajat haluavat edelleen tulla töihin opistoille, vaikka on opetusta tunti siellä, toinen täällä .Tätä on kurja sanoa ääneen, mutta yhdistämällä opistoja??? Hankerahoituksilla.

Herää kysymys: Voidaanko tätä toiminta-ajatusta toteuttaa? Vähän näyttää epävarmalta. Rahoitusta tulee saada muualtakin kuin julkiselta puolelta ja toimintaa täytyy suunnitella aikaisempaa tarkemmin. Mihin rahat riittävät, mikä on oleellista ja opiston ydintä, mistä voidaan karsia vai voidaanko karsia vaarantamatta toimintaa?

Kurssien ryhmäkokojen uudelleen tarkastelu ja vapaaehtoisia lisää kurseissa mahd. ohjaajiksi/vertaisopettajiksi esim. seniorikansalaisten osalta. Toimintaan osallistuville ns. vertaisensioriopettajille voisi tarjota vastineeksi esim. osallistumismahdollisuutta maksutta johonkin tietyille kurssille.

Valtion rahoitus on oltava varma.

Historiallisesta näkökulmasta katsoen kansalaisopistot ovat syntyneet tarpeesta. Sivistystoimi ja lukutaidon sekä luetun ymmärtämisen kehittäminen ovat opinahjojen merkittävä tulos. Suomen kansan historiassa on lukuja jolloin maan virkakieli oli Ruotsin kieli ja ns rahvaan opetusta opettivat papit jotka pitivät rippikouluja ja lukukinkereitä kuten Aleksii Kiven seitsemässä veljeksessä. Kansallisen identiteetin ja sen fennomaanit kuten Runeberg ja Sibelius sekä muu sivistyneistö halusivat vasta varsin myöhäisellä 1800 luvulla opetuksen aloitettavaksi myös Rahvaan joukkoon. Oppivelvollisuus Laki ja siihen velvoitettu kansakoulun oppimäärä tuli lasten kouluttamiseksi ja lukutaidon kehittämiseksi vasta 1900- luvulla. Suomi on ollut uranuurtaja kansalaisten sivistyksen ja koulutuksen aloittajana sekä on mansan listoilla kivunnut hyvinvointivaltioiden joukkoon. Uskon kansalaisopistojen ja koko kansalle tarjottavan opiskelun voimaan ylläpitääksemme jatkossa Suomen sivistystason ja kilpailukyvyn voimassa. Tässä taistelussa tämän maailman uuden järjestelmän ja maailmanjärjestyksen luojina olemme etulinjassa. Vierailin aikanaan Venäjällä ja Viipurissa sotahistoriallisissa kohteissa ja panin merkille ettei Suomen kanavia tai Uutisia eikä Suomalaisia ohjelmia löytynyt Viipurissa olleesta TV-kanavilta. Kummeksuen aattelin sivistyksen olwvN POIS vENÄLÄIATEN tv:STÄ. Yksipuolinen ja vain yhdellä torvella soitettu tiedotus tai opiskelu olisi turmiollista Raha puhuu ja politiikka sanelee tavoitteet. Voidaksemme toteuttaa taloudelliset ja ohjelmalliset päämäärät näyttää siltä että Artisti saa maksaa kaikki kulut vastaisuudessa. Kohtuuttomat kurssimaksut sekä kasvavanut kulut voivat olla esteenä tuleville opiskeluun harkitseville jolloin kipukynnys maksaa kurssit ylittyy. Veronmaksajana saamme huomata miten kaikki kallistuu mutta myös laatu ratkaisee. Pätevät opettajat ja miellyttävät kurssiolosuhteet ja paikka ovat edellytyksenä opiskelussa. Tämä maksaa mutta jos hintamme on opetusten leikkaaminen ja laadun heikennys olemme hukan tiellä. Mikä on pudjetti vuositasona? Mikä sen tulisi olla 2030 jotta opetus ei kärsi. Hintakaruselli

<p>vie opiskelulta pohjat. Määrä ei korvaa laatua ja opettajat ovat sen keskiössä. Sellainen luokka kuin on sen opettaja ja toisinpäin. Kansalaisopistoon pitää olla kaikille avoimet ovat ja kohtuulliset maksut tulevaisuudessa, ei jäsenmaksuja tai koulutusmaksuja kuten lukukausimaksut jne...</p>
<p>Kurssien sisältöä harkittava tarkkaan niin, että kurssille saadaan riittävä osallistujamäärä. Näin saadaan kurssimaksu pidettyä alhaisena.</p>
<p>Valtion ja kuntien rahoitusta täydentävää ja korvaavaa rahoitusta joudutaan hakemaan. Miten tämä riittää sitten esim. fyysisen toimitilan ja ylläpitävien rakenteiden (tukipalvelut, suunnittelu ja opetus) kustantamiseen, on toinen juttu. Vapaaehtoistyö lienee todennäköinen tulevaisuus - ei vain opistoissa.</p>
<p>Yhteistyöllä, johon aiemmin tässä olen vastannut ja jota tuonut esille eli hyvinvointialue, työllisyystoimi kunnalla, koulujen oppilashuolto ja myös eläkejärjestöt ja muut kolmannen sektorin toimijat.</p>
<p>Yhteiskunnallamme on varaa ylläpitää kansalaisopistojärjestelmää. Se luo tasa-arvoa. Tehokkuuden mittaaminen on opetuslaitoksissa hankala toteuttaa ja mitata nykyäänkin.</p>
<p>Yrityselämän tarvitsemien kurssien svullna pitäisi vrida saada lisää tarjontaa. Tilojen käyttö myös opiston ulkopuoliseen käyttöön.</p>
<p>Sepä se.</p>
<p>Siinäpä pulma - tärkeintä on saada päättäjät näkemään kansalaisopistojen tärkeys, jotta rahoitus on jatkossakin turvattu.</p>
<p>Rahaa täytyy ottaa sieltä, mistä sitä on otettavissa. Myydään yrityksille räätälöityjä kursseja heidän tarpeisiin ja tuetaan sillä muiden kurssien pyörimistä.</p>
<p>Yhteistyö, varojen kohdentaminen järkevämmiin.</p>
<p>Rahoitukseen pitää yrittää saada yksityisiä tahoja mukaan, joilla voidaan kompensoida osaa kurssimaksuista. Erilaisia stipendejä yhdistyksiltä ja yrityksiltä käytettäväksi kurssimaksuihin vähäosaisille.</p>
<p>Ihmisten harrastus sekä sen kautta tuleva hyvinvointi maksaa kyllä itsensä takaisin.</p>
<p>Arvovalinta.</p>
<p>Helsingin kaupungilla on määrärahoja, joita se voisi allokoida myös yksityisten kansalaisopistojen kannattavuuden tukemiseksi.</p>
<p>Talous ja tehokkuus on otettava huomioon, että toiminta voi jatkua. Toivottavasti myös inhimilliset ja pehmeämmät arvot vaikuttavat päätöksentekoon edelleen. Taloudellisin ja tehokkain toimintatapa ei aina välttämättä ole kokonaisuuden kannalta paras.</p>
<p>Tähän sama kommentti kuin edelliseen eli opintoseteliavustukset, maksujen pilkkominen osiin ja lyhytkurssien tarjoaminen.</p>
<p>Seniorien hiljainen tieto on valtava voimavara. Talkoohengen herättelyä urheiluseurojen tapaa, mutta jotain vastikkeellista tulisi tarjot, että käynnistyy.</p>
<p>Sponsoreiden hankinnalla ja mielenkiintoisilla kursseilla</p>
<p>Sponsoreita lisää ja kurssisisällöt tarkoiksi.</p>
<p>Kurssit, jotka eivät vaadi toteutuakseen kurssikeskusta, esim. luontoon, yritysvierailuihin sijoittuvat</p>

kurssit. Tarjonnan kohdentaminen niihin kursseihin, joille on todennäköisimmin kysyntää. Monikieliset kurssit, jotta useammalla kielellä voi osallistua kurssitoimintoihin.
Yrityselämän yhteistyöllä, sillä yhteistyö auttaa yrityksiä. Kurssien kohdentamisella. .
avustuksia, sponsorointia mukaan.
Tähän suuntaan ollaan menossa vaikka se ei olisikaan toivottavaa.
Äänestetään oikeita puolueita.
Tässä tarvitaan poliittista vaikuttamista. Yksi tapa sen tekemiseen on saada tutkittua tietoa kansalaisopistojen tuomasta lisäarvosta: sivistys, mielen ja ruumiin terveys ja näistä seuraavat kansantaloudelliset säästöt. Olisi voitava osoittaa, että kansalaisopiston toimintaan annettu euro on investointi em. asioihin.
Samat vastaukset kun edelliseen kysymykseen. Kiinnostavat kurssit. Ja mahdollisimman täydet kurssit. Suppeampi kurssitarjonta.
Jos opiskelun hinta on kohtuullinen, niin jossain vaiheessa se maksaa itsensä takaisin. Ainakin mielen terveys kohenee, kun on jotain mielenkiintoista pohdittavaa ja päämäärä! Ihmisillä pitää olla mielenkiinnon kohteita, joihin tarttua. Opistot ovat erinomainen paikka, koska ikä ei aina ratkaise ja eri opintoaloja on jokaiseen makuun. On kysymys siitä, mille ihminen asettaa arvonsa. Säästäminen on välttämätöntä ja omatoimisuutta voidaan lisätä. Kunkin alan ammattilaiset kykenevät arvioimaan missä voidaan säästää. Opiskelu on perusta myös toimivalle taloudelle.
Opistojen tarjonnassa on oltava myös edullisia tai maksuttomia tapahtumia ja kursseja. Lisäksi tarjontaa olisi pohdittava ja markkinointia tehtävä kaikenikäisiä ajatellen. Talouden tiukkuus johtaa helposti tarjonnan supistamiseen varmasti vetäviin, usein jo pidempään tarjolla olleisiin opintoihin. Tämä voi pidemmällä tähtäimellä näivettää opistoja.
Tarkoittaa sitä, että opistojen on itse laajennettava toimintaansa myös alueille, joissa ei ole tarjolla valtion tukea.
Kansalaisopistot joutunevat jatkossakin varautumaan tiukkaan taloudelliseen tilanteeseen. Verkko/hybridiopestusta pitäisi lisätä. Radikaali näkökulma: yliopistot keräsivät varoja lahjoituksilla. Toimisiko sama kansalaisopistoille? Kurssitarjontaa harkittava huolella ja luovuttava osasta kursseja.
Talousresurssit riittävät jokaisella kunnalla ja opistossa läpi koko Suomen.
Ensinnäkin, meidän (ja etujärjestömme) tulisi taistella kaikin keinoin kiristyksiä vastaan! Kehitetään kurssipalveluita yrityksille erityisesti henkilöstökoulutukseen. Kansalaisopistot ovat notkeita räätälöimään kohdennettua koulutusta. Näistä kursseista kaikille avoimia kursseja kalliimmat hinnat (tulisi todennäköisesti silti monelle yritykselle edulliseksi). Nämä subventoisivat normaalihintaisia kursseja. Lisäksi monipuolistetaan erilaisten kurssimaksujen osittaiseen tai täyteen korvaavuuteen oikeuttavia seteleitä.
Ketteryys,yhteistyö,turhat rönsyt pois.
Alueellisella yhteistyöllä eri toimijoiden kesken, jolloin niukkoja resursseja käytetään parhaalla mahdollisella tavalla.
Kohdennetaan resurssi ja kurssit oikein, nytkin olisi varmasti paljon karsimisen varaa kursseista.
Järkevällä taloudenpidolla ja mielenkiintoisilla kursseilla.

Kurssitarjonta, joka kohtaa kysynnän. Voiko olla isompia ryhmiä ja edullisempia kurssipaikkoja? Jos kurssilla ei ole riittävästi osallistujia, niin kannattaako sellaisia kursseja järjestää. Uudistuminen ja ajan hermolla oleminen.

Kansalaisopistojen yhteiskunnallinen merkitys pitää nostaa paremmin esille. Tutkimusta pitäisi tehdä muiden vaikutusten lisäksi siitä, miten kansalaisopiston toiminta tuottaa myös yhteiskunnalle taloudellisia säästöjä.

Ilmaiset vapaaehtoiset opettavat (mistähän heitä nyt sitten mahtaakaan löytyä). Vertaisoppiminen; osallistujat opettavat toisiaan. Näin toimien ei tarvita opettajia. Ei palkkakuluja. Eikä tarvitse enää kouluttaa opettajia. Tarvitaan ainoastaan tila. Jos toimitaan verkossa niin ei tarvita sitäkään. Jos se tila kuitenkin tarvitaan, kuka kustantaa tilan? Onko kunta halukas kustantamaan tilan ja sitten yhden henkilön joka koordinoi tätä ilmaista vapaaehtoisopetusta. Missä laatu? Missä kehitys? Missä suunnitelmallisuus? Halvaksi tulee, mutta onko kenelläkään käsitystä mitä opetetaan ja miten? Voiko edes toivoa, että kukaan enää millään lailla vastaisi toiminnan laadusta ja sisällöstä? Ja tosiaankin, mistä nämä kaikki innokkaat taitavat ja tietävät ja sitoutuneet vapaaehtoiset löytyvät?

Keskittymällä oleelliseen: onko resursseja tarjota kaikkea - välillä on myös osattava luopua ja tiivistää tarjontaa.

Yhteistyöllä eri tahojen kanssa

Verkko-opetusta kehittämällä. Voisivatko samalla alueella toimivat opistot tehdä yhteistyötä opetustarjonnan suunnittelussa ja opetuksen järjestämisessä? Erilaisia rahoituslähteitä hyödyntämällä.

Yhteistyön lisäämisellä eri tahojen kanssa.

Esim. laajasti skaalautuvat verkkokurssit voisivat olla yksi ratkaisu, samoin tekoälyn hyödyntäminen.

Automatiikkaa ja robotiikkaa lisäämällä. Vapaaehtoisten, palkattomien opettajien tai pientä verotonta korvausta saavien opettajien käyttö? Esim. innokkaat eläköityneet opettajat? Opettajakoulutuksessa olevien harjoittelupaikka?

Yhteistyötoiminnan laajentamisen kautta. Hankerahoituksilla turvataan eri yhteistyötahojen kanssa yhdessä toteutettavaa ilmaista, matalan kynnyksen toimintaa, jota tapahtuu erilaisissa paikoissa, ei pelkästään kansalaisopistojen tiloissa. Vertaisohjaajien kouluttaminen tukee kansalaisopistojen toimintaa silloin, kun opettajia ei ole mahdollista palkata tai ammattitaitoista henkilökuntaa ei ole saatavilla sekä silloin, kun vertaisohjattava ja vertaisohjaajien taito sen sallii. Kansalaisopistot ovat aktiivisesti mukana tuottamassa kuntiin eri palveluita, kuten ammattilais-harrastajavoimin toteutettuja kulttuuripalveluja. Tällöin opetus tähtää suunnitellusti (oppilaiden niin halutessa) esiintymisiin tai näyttelyihin, joilla ilahdutetaan laajemmin seutukunnan väestöä. Kokonaisvaltaisten hyvinvointipalvelujen tarjoajina kansalaisopistot ovat vertaansa vailla, ja näistä palveluista pystytään nauttimaan esim. kirjastoissa ja palvelukodeissa vertaisohjaajien tai esim. hoitajien ollessa paikanpäällä, mutta opettajan ollessa etänä. Yhteistyö palvelukokonaisuuksien suunnittelussa eri toimijoiden välillä on hyvää ja aidosti rakentavaa. Tällöin mukaan saadaan nekin, joille fyysinen lähteminen paikanpäälle on mahdotonta. Yhteistyömuoto hyödyttää myös pieniä paikkakuntia, joissa muutoin tällaiset kurssit eivät lähtisi käyntiin. Oppilaitos- ja hyvinvointialueen yhteistyö pienentää päällekkäisiä toimintoja. Kansalaisopistoilla on erilaisia oppimispolkuja erilaisiin opiskelijoiden tarpeisiin sekä laajat verkostot oppilaitosyhteistyön sekä esim. Erasmus-vaihtojen kautta vertaisoppimiseen esim. eri kielten, musiikin, taiteen ja kulttuurien välillä.

Kohdentamalla toimintaa. Enemmän joutuu miettimään tuottavuutta ja sitä miten matalankynnyksen toimintaa saadaan järjestettyä.

Yhteistyöllä eri tahojen välillä. Sponsoreita?

Opistojen olemassaolon tärkeyden näkyviin tuominen vahvasti. Miten kehitetään opiskelusta saatujen hyötyjen mittaamista?

Karsimalla kurssitarjotinta - keskittymällä olennaiseen - ja kuuntelemalla herkällä korvalla, mitä opiskelijat toivovat. Suosituimpien ryhmien koot suuremmiksi. Ja ihan hullu ajatus: vapaaehtoistyö ja vertaisopetus. Moni eläkeläinen tekee jo vapaaehtoistyötä ja heillä on uskomaton määrä hiljaista tietoa-taitoa. Olisiko mahdollista hyödyntää tätä tulevaisuudessa?

Taloussmittareiden rinnalle on kehitettävä muita mittaristoja.

Kansalaisopistojen tulee pystyä muuntautumaan muuttuviin tarpeisiin. Onnistumalla kurssitarjonnan suunnittelussa niin, että se vastaa kysyntää, talouskin pysyy kunnossa. Kaikki toiminta ei siis voi olla maksutonta. Toisaalta vakaan talouden pohjalle on mahdollista rakentaa myös vastuullista ei niin taloudellisesti tuottavaa toimintaa.

Projekteja , hankkeita , enemmän pienimuotoisia, lyhyt kurseja .

2. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

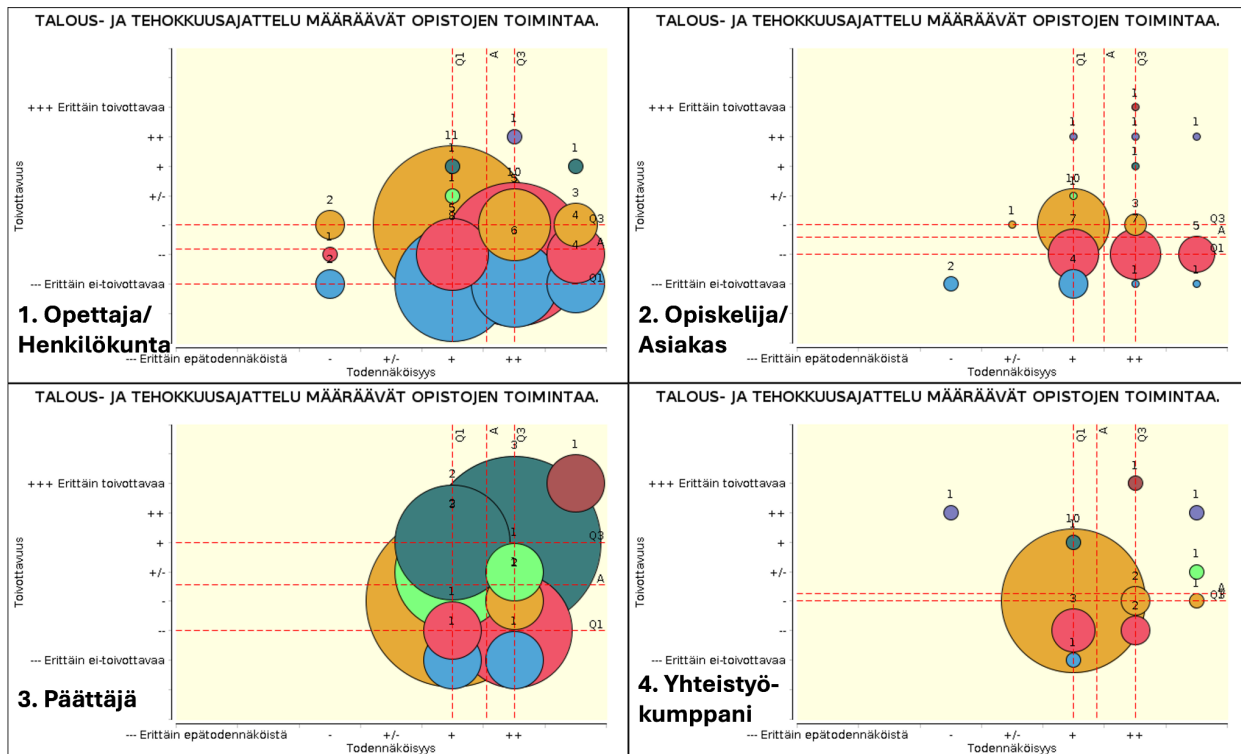
<p>Politiikka ja talous vuonna 2030 – 2/5/Kansalaisopistojen toiminta-ajatus on olla kaikille avoin oppimisen paikka. Miten tämä saadaan toteutumaan alati tiukentuvan talouden ja pienentyvien resurssien keskellä?</p>
<p>Kurssimaksut ovat tulleet jäädäkseen. Valtion 100% rahoittamaa koulutusta on jatkossa aina vaan vähemmän. Voisiko opiston kestotähti-ohjelmat tuottaa niin paljon, että niiden tuomalla lisällä saataisiin maksuttomia tai hyvin pienellä osallistumismaksulla toteutettavia kursseja tai muuta toimintaa. Oma varanhankinta on joka tapauksessa tehostettava ja vapaaehtoisten käyttöä toimintaa ohjaamassa on lisättävä. Tässäkin yhteistyö ja verkostoituminen erityisesti ns. kolmannen sektorin kanssa voisi olla avaintekijä.</p>
<p>Yhteiskunnallisella vaikuttamisella, jonka avulla päättäjille tuodaan esille kaikki ne kohdat, mitä toimiva ja monipuolinen kansalaisopisto tarjoaa yhteiskunnan kehittymiseen ja kansalaisten hyvinvoinnin lisäämiseen. Yksi ruohonjuuri tapa voisi olla vertaisopettajat ja -ohjaajat.</p>
<p>Vaikuttaminen eri tasoilla mm. yhteiskunnan tasolla. Kansalaisopiston toiminnan kirkastaminen (brädi).</p>
<p>Luomalla erilaisia toiminnan tapoja. Osa kursseista voi olla hinnoiteltu niin, että niistä kertyvillä tuloilla voi toteuttaa sitä "ei niin kannattavaa" kurssitoimintaa.</p>
<p>Hyödynnetään enemmän vapaaehtoisia ja vertaisoppimista. Perustetaan esim. opinto- ja lukupiirejä.</p>
<p>Mitä arvostetaan ja mitä halutaan, siihen myös löytyy resursseja. Näin se vain on. Olemme vauraampia kuin milloinkaan ennen, mutta arvot määrittävät miten tämä vauraus jakautuu ja minne sitä ohjataan.</p>
<p>Lyhyellä tähtämellä (2030 mennessä siis) en näe muita mahdollisuuksia kuin a) Kurssimaksujen nosto; b) Tilojen käytön tehostaminen; c) Etä- ja verkko-opetuksen lisääminen; d) Kurssimuotojen monipuolistaminen - lyhytkurssit, etä- ja lähiopetusta yhdistelevät kurssit jne. Käytännössä niin, että etä- ja verkko-opetuksen hinta/oppitunti on selvästi alempi kuin tiloja käyttävän opetuksen. Hinta ohjaa kuluttajia ts. siirtää osan opetuksista verkkoon ja mahdollistaa laajan tarjonnan sekä korkeat kurssituntimäärät.</p>
<p>Pitämällä huoli toiminnan laadusta ja siitä, että osallistujat ovat tyytyväisiä palveluun. Jatkamalla laajaa vaikuttamistyötä siitä, miten tärkeää toimintaa kansalaisopistot järjestävät.</p>
<p>On järjestettävä lyhytkursseja, erilaisten rahoitusmuotojen puitteissa monenlaista toimintaa ja yhteistyötä tehden järjestää myös uudenlaisia toiminnan muotoja. Hankkeiden avulla toimintaa voi järjestää välillä maksuttomanakin.</p>
<p>Yhdistämällä erilaisia tiloja (järjestöt, kunta, opistot) ja luopumalla tiloista, jotka ovat kalliit. Viemällä kursseja paikkoihin, jossa ihmiset ovat. On vaikutettava päättäjiin tehokkaasti.</p>
<p>Vertaisoppimisen hyödyntäminen</p>
<p>Oppimisen saavutettavuus pitää olla valtiollisen tai kunnan ohjauksessa, jos opistot jäävät itse selviämään taloustilanteesta, niin opistoille ei jää muita vaihtoehtoja kuin talous- ja tehokkuusajattelu.</p>
<p>vapaan sivistystyön arvopohjaa tulee korostaa.</p>
<p>Kun julkinen talous on tiukoilla, on selvää, että myös kansalaisopistojen on toimittava mahdollisimman tehokkaasti. Kansalaisopistojen olemassaolon oikeuttaa se, että veronmaksajat kokevat, että tuotamme lisäarvoa. Siksi meidän pitää olla olemassa aidosti kaikkia varten, myös hyvätuloisia varten. Ei ole</p>

<p>kestävä ratkaisu tarjota kalliita kurseja maksukykyisille ja halvempia erityisryhmille, vaan kurssien pitäisi olla suunnilleen samanhintaisia, ja mahdollistaa alennushinnalla osallistuminen esimerkiksi työttömille. Tilojen käyttöä tulisi tehostaa ja lukukausia pidentää. Opettajien työehtosopimukset tarkasteluun. Tällä hetkellä tuntiopettajien työehtosopimus ei mahdollista pitkiä lukukausia - se ei palvele tuntiopettajaa eikä työnantajaa.</p>
<p>Talous- ja tehokkuus on tätä päivää ja tulee huomioida. Valitettavasti se tulee kuitenkin olemaan yhä määrittävämpi osa opistojen toiminnan mahdollisuuksia. Opistoja tulisi kuitenkin palkita niiden tekemän laadun, innovatiivisuuden ja paikallisiin sekä yhteiskunnallisiin tarpeisiin vastaamisen perusteella. Tämä pakottaisi opistot kehittymään ja pysymään ajassa sekä toimimaan tehokkaasti.</p>
<p>Taloudellisen arvon lisäksi meidän pitää suunnitella toimintaa vapaan sivistystyön arvojen mukaisesti.</p>
<p>Kurssimaksut tulee pitää alhaisina niin kaikille avoimuus mahdollistuu. Perusrahoituksen tulee olla riittävää ja tämän lisäksi pitää innovoida uusia rahoitusmalleja.</p>
<p>Kurssimaksut tulisi pitää alhaisina, jotta opisto olisi oikeasti avoin kaikille. Tämä edellyttää uudenlaisen rahoituksen etsimistä ja toteuttamista, esim. sponsorit.</p>
<p>Taloudellisesti tehokas toiminta ei pois sulje sitä, että kansalaisopisto on kaikille avoin. Järkeä on hyvä käyttää suunnittelussa ja hallinnoinnissa ja jättää pois turhat kuluerät ja tehottomuus.</p>
<p>Kurssisuunnittelun ja resurssien ohjaamisen avulla, Kurssisuunnittelun rooli kasvaa merkittävästi. Turhat rönnyt pois. Kaikkea ei voida enää tarjota kaikille., vaan opistojen pitää profiloitua entistä enemmän paikallisten ja alueellisten tarpeiden ohjaamina. Yhteistyö ylläpitäjän kanssa syvenee väistämättä.</p>
<p>Ulkopuolisen arvioinnin ja siihen perustuvan tulospalkkion käyttöönotto pitäisi opistot innovatiivisina, edellyttäisi jatkuvaa kehittymistä ja yhteistyön lisäämistä.</p>
<p>Luovalla toiminnan kehittämisellä ja tutkimuksen yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta liittämisellä tiiviisti toiminnan arviointiin.</p>
<p>Omakustannekurssien tärkeys korostuu, pidettävä kurssien hinnat kohtuullisina, vaikka talous kiristysisikin, päättäjille vietävä jatkuvasti sanomaa vapaan sivistystyön tärkeydestä yhteisön hyvinvoinnin takeena.</p>
<p>Markkinoinnilla. Erimittaisilla ja -hintailla kurseilla. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa.</p>
<p>Kurssimaksujen nostaminen ei ole ratkaisu, sillä se vie vähävaraisilta ja heikompiosaisilta osallistumismahdollisuudet. Ehkä ryhmäkokojen pienentäminen ja kurssisuunnittelun tarkentaminen/kohdistaminen merkityksellisiin kurseihin eli tarjotaan vain todella yhteiskunnallisesti ja hyvinvoinnin kannalta tärkeitä kurseja.</p>
<p>päättäjiin pitää olla yhteydessä ja saada kansalaisopistojen merkitys kirkastettua, tuoda esille kansalaisopiston tuottamia hyötyjä</p>
<p>Poliitikkojen on taattava opistoille riittävät toimintaedellytykset ja rahoitus. Yhteiskunnassa ei voida säilyttää jatkuvasti uusia tehtäviä opistoille, jos niiden resursseja kuitenkin ollaan aina ensimmäisenä leikkaamassa. Tilanne alkaa olla kestämaton.</p>
<p>Kansalaisopistojen täytyy itse aktiivisesti tuoda esiin rooliaan ihmisten eriarvoistumisen ja syrjäytymisen ehkäisijänä. Kansalaisopistojen tulisi pyrkiä yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen, kutsua päättäviä tahoja vierailuille, tuoda itseään näkyväksi mediassa ja näyttää vakuuttavasti, esimerkiksi lukujen avulla, miten tärkeää työtä kansalaisopistoissa tehdään.</p>

Tarjoamalla ajanhermolla olevaa toimintaa, unohtamatta kuitenkin yhteiskunnallisia tavoitteita.

Tarjoamalla myös lyhytkursseja, jolloin hinnatkin ovat edullisempia.

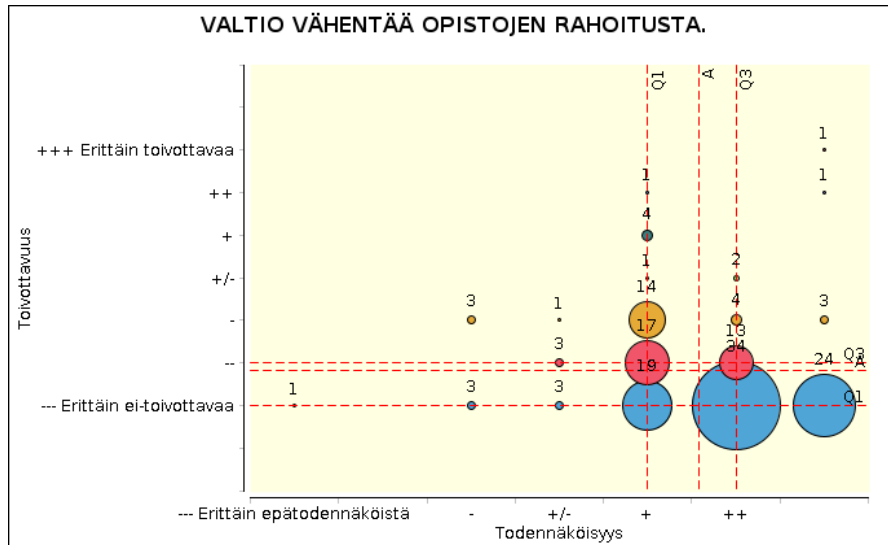
Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

9 – Valtio vähentää opistojen rahoitusta.

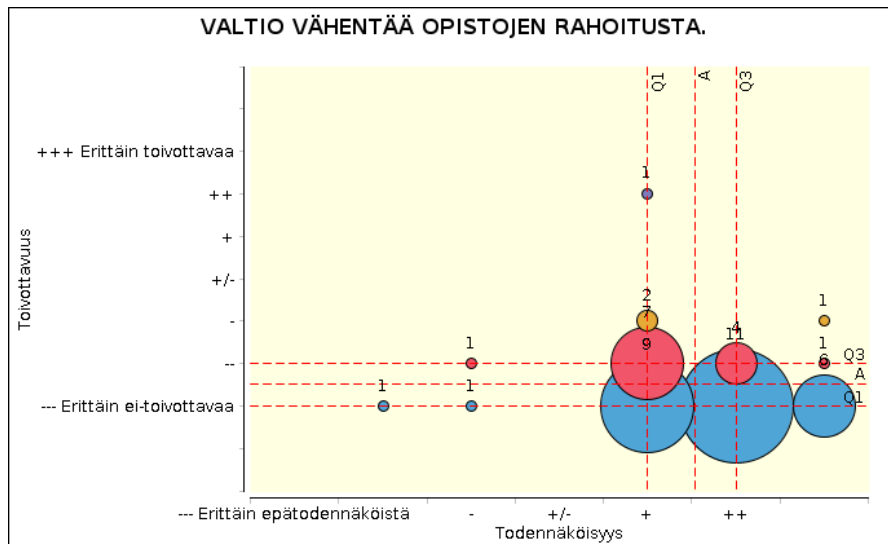
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 3/5

Kaikki vastaajat – 1.kierros

Kaikki vastaajat (1.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	1.6	2.0
Toivottavuus	-2.2	-3.0

Kaikki vastaajat – 2.kierros

Kaikki vastaajat (2.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	1.5	2.0
Toivottavuus	-2.5	-3.0

1. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

Politiikka ja talous vuonna 2030 – 3/5/Millaisia vaikutuksia valtion rahoituksen vähenemisellä olisi opistojen toimintaan?
Opetuskirjo supistuu. Opetuksen vaikuttavuutta aletaan mitata. Kädentaito- ja vastaavat "harrastuspiirit" vähenevät, siirtyvät ehkä yhdistysten ja vastaavien kerhoiksi.
Yksipuolisempi tarjonta.
Valitettavasti kurssien tarjonnan väheneminen ja opettajien saannin rajoittuminen. Mutta niitä vastaan pitää opiskelijoiden itse aktivoitua ja olla suunnittelussa mukana, ei ainoastaan kursseilla osanottajina.
Kaikesta tingitään.
Kurssivalikoima pienenee. Kurssin toteutuminen vaatii todennäköisesti enemmän osallistujia- pienellä määrällä kurssi ei toteudu
Opistojen on uusiuduttava ja luotava itse kiinnostavia kursseja, joista myös peritään maksu.
Opistojen on pakko supistaa kurssitarjontaa, toimintoja, tiloja ja henkilökuntaa. Pieniä opistoja lakkautetaan. Syntyy isoja opistoja yli kuntarajojen. Yhteistyö eri oppilaitosten, järjestöjen, yritysten ja viranomaistahojen kesken kasvaa.
Pikkuhiljaa ne loppuvat.
Kurssimaksut kallistuvat niin, että opiskelijat vähenevät tuntuvasti
Vähentää kurssien määrää ja sisältöjä. Vähentää osallistujamääriä. Ihmisten passivoituminen lisääntyy, vaikutuksia hyvinvointiin.
Kurssitarjonta ei niin monipuolista, vain "tuottavia" kursseja.
Lyhyellä tähtämellä tämä on todennäköistä. Mutta maahanmuuton ja ikääntyvän väestön paineessa ymmärretään kansalaisopiston merkitys yhteiskuntarauhan ja kokonaisturvallisuuden näkökulmasta. Kansalaisopisto on edullinen tapa pitää kansalaisten osaamista ja jaksamista yllä. Tähän kannattaa pansottaa myös rahallisesti.
Radikaaleja ja laajoja vaikutuksia. Hyvinvointiyhteiskunnan rapautuminen! Kansalaisopistojen kurssien väheneminen ja sisällön kaventuminen. Korvaavan rahoituksen löytäminen tulevaisuudessa erittäin vaikeaa, kun kaikesta tällä hetkellä leikataan.
Rahoituksen väheneminen asettaa opistot tilanteeseen, jossa kurssitarjonta ja kohderyhmät, joille kursseja suunnitellaan ja tarjotaan, kaventuvat. Opistojen on tehtävä strategisia valintoja siitä kenelle ja millaisia kursseja tarjotaan, kun tuntikehys rahoituksen pienenemisen myötä supistuu. Uusia rahoittajia toiminnalle on etsittävä.
Rahanlähteitä pitää etsiä muualta tai toimintaa supistaa.
Opistoja vähenisi ja kurssitarjonta pienenesi tai kurssien hinnat nousisivat.
Kyllähän siinä negatiivinen kehä käynnistyisi: kurssien tarjonta supistuu, hinnat nousee, yhä enemmän jää toiminnan ulkopuolelle, hinnat nousee, opettajat kaikkoavat. Suomi tyhmistyy ja voi huonommin!
Kurssitarjonta supistuisi kaikissa opistoissa ja osa opistoista joutuisi ehkä sulkemaan ovensa. Sillä olisi kauaskantoiset negatiiviset seuraukset ihmisten osallisuuden kokemukselle ja kokonaisvaltaiselle

hyvinvoinnille.
Kurssitarjotaan joutuisi pienetämään, opettajien palkkaamista kauempaa pitäisi harkita tarkkaan matkakustannusten vuoksi, toiminta kaiken kaikkiaan mahdollisesti vähenisi, mutta myös kursseja, jotka maksavat itse itsenä jouduttaisiin perustamaan lisää.
Kurssitoiminnan väheneminen, opettajien työllisyysilanteen heikkeneminen,, tarjonnan kapeutuminen ja supistuminen opistojen kurssitoiminnassa, kulttuurihyvinvoinnin tuottamisen väheneminen.
Toiminnan loppuminen. Kurssimaksujen nousu liian suureksi josta sitten seuraa kurssien loppuminen. Saadaanko opettajia jos erityisosaaminen karkaa - siis kurssien monipuolisuus loppuisi.
Kurssimaksujen nousu, vähentyvä kurssitarjonta, osaavien opettajien katoaminen työn katoamisen myötä, vähentyvä opiskelijamäärä
Kurssitarjonta vähenee sekä kurssien monipuolisuus pienenee.
Kurssitarjonta vähenee tai hinnat nousevat reippaasti.
Kurssitarjonta vähenisi
Kurssit vähenevät ja kallistuvat.
Onhan sillä vaikutusta. Vaikea sanoa paljonko kurssitoimintaa supistetaan. Kuntahan rahoittaa opistotoimintaa myös itse. Jos kunta arvostaa opistotoimintaa, niin se huolehtii rahoituksen riittävydestä.
Ei hyviä ainakaan.
Samaa kuin 2000-luvun kulttuurialojen korkeakoulutuksen leikkauksissa. Se merkitsee paluuta "80-luvulle". Hyödyn ja talouden näkökulmaan toiminnassa.
Tarjonta kapenee ja hinnat nousevat.
Vaihtoehtoiset kurssitarjonnat, jossa opettajat toimivat vapaaehtoisina, tiloista ei makseta vuokraa.
Kurssitarjonta supistuu. Henkilökunnan määrä vähenee. Tilat yksipuolistuvat ja ehkä heikkenevät, kurssien saavutettavuus vähenee jos kurssipaikat vähenevät, uutta ei voida kehittää, kurssihintoja on pakko nostaa eikä näin toiminta ole enää kaikkien ulottuvilla.
Tuntimäärä tulisi pienenemään, samoin henkilöstön määrä. Erilaisten hankkeiden määrä voisi kasvaa. Kurseiksi suunniteltaisiin vain "bestsellereitä" ja kurssien maksimeja nostettaisiin. Samoin kurssien hinnat voisivat nousta.
Tietenkin toiminta pienenee ja opiskejoiden määrä vähenee. Joudutaan valitsemaan, keitä otetaan opiskelemaan. Tai sitten edellytetään, että opiskelijat joutuvat itse etsimään rahoittajan. Ja siitähän seuraa se, että ei tule opiskelijoita kansalaisopistoihin. Samalla myös alkaa se, että todetaan, etteivät kansalaisopistot olekaan kovin tärkeitä opiskelupaikkoja. Tai että opetetaan vain kieliä tai vain erilaisia jumppajuttuja.
Tiukimmilla olevia opistoja voi kaatua. Tämä olisi katastrofaalista erityisesti paikkakunnilla, joissa juuri muuta paikkaa ei ole harrastaa. Niissä opistoissa, jotka selviävät, voi tarjonta kaventua ja asiakaskunta yksipuolistua, mikä ei ole hyvä juttu.
Huono vaikutus. Toiminta supistuu liikaa.

Opistojen tarjonta supistuu ja ehkä määräkin. Enemmän etäkursseja?
Kurssitarjonnan kaventuminen. Uusien rahoitustahojen hankkiminen.
Surkastuttava vaikutus.Toimintaa on, ikävä kyllä supistettava ja kurssitarjontaa tarkasteltava tiukalla linjalla. Palkattava niukasti henkilökuntaa . Tehtävä paljon itse nykyisen henkilökunnan selkänahasta repien. Turha toivoa hyvää palkkakehitystä. Siirryttävä edullisempiin toimitiloihin.
Kurssitarjonta vähenee
Opiston toiminnan kehittäminen hidastuu/estyy mikäli opistot eivät saa laatu- ja kehittämishankkeisiin rahoitusta. Opiston kurssitoiminta pienenee ja kapeutuu. Kurssien hinnat nousevat ja opistoista tulee hyväosaisten opistoja. Yhä enemmän ihmisiä jää opistojen ulkopuolelle. Samalla työt vähenevät tuntiopettajilta.
Kurssi- ja palvelutarjonta tulee yksipuolisemmaksi ja suppeammaksi, mikä väistämättä ilman reagointia johtaisi toiminnan rajoituksiin ja henkilöstöresurssien vähentämistarpeeseen. Tässä tilanteessa kansalaisopistojen tulisi yhä vahvemmin ja aktiivisemmin hakea muita ns. ulkoisia rahoitusmahdollisuuksia toimintamenojen kattamiseksi, esim. projektirahoitus (STEAn lisäksi muut alueelliset, kansalliset ja mahd. kv-rahoituksetkin).
Alueellinen eriarvoisuus vahvistuisi ja taloudellinen saavutettavuus heikkenisi.
Opintotoiminta kärsii valtion tuen menetyksistä. Suoranainen vaikutus on opiskelijamäärän supistuminen hintojen kohoamisen vuoksi. Opistojen talous on budjetoitu tai sen valtiolta saama tuki on laskettu menoihin. Hallituksen leikkaus koskettaa tuhansien opiskelua suorittavien tukien loputtua kansalaiset joutuvat ahtaalle. Verojen ja maksujen korottaminen on pakollista mutta nyt se vaarantaa hyvinvointivaltion kantavia rakenteita joihin kansanopistot kuuluvat. Tämä ei ole suotavaa kehitystä sillä haitta siitä on suurempi kuin hyöty. Rahaa hallitus saa kyllä muihin menoihin joiden (tunnin Juna) hanke on eräs turhake toiveiden tynnyrissä. Näillä leikkauksilla ei kuitenkaan ole sitä toivottua tulosta jossa valtion talous korjautuu . Budjetti on alijäämäinen ja se jääkin sellaiseksi jolloin maksumieheksi joudumme me kansalaiset. kansalaisopistojen tuki valtiolta lienee vaikuttava ja nyt se leikataan . Päätös on väärä ja siten epäoikeudenmukainen. Leikkauksia ei siten pitäisi tehdä vaan vetää ne pois haitallisena kehityksenä. Opetustoimeen ja sen tukiin ei pidä koskea.
Kurssihintoihin tulee korotuspainetta.
Kurssihintojen nosto, opetustoiminnan supistaminen, ahtaampien ja huonommin toimintoihin sopivien tilojen käyttö, vapaaehtoistyövoiman käyttö, opetuksen saavutettavuuden ja saatavuuden väheneminen ja monilla alueilla loppuminen (ei toki virallisesti, mutta käytännössä).
Pitää keskittyä olennaiseen: vähäväkiset, syrjäytymisvaarassa olevat, eli koko ikäluokka.. Voidaan nostaa parempiosaisten kurssihintoja, eli siihen mennään todennäköisesti, tulee eri hintaluokkia.
Kuressitarjonta pienenee ja kurssit kallistuvat.
Suomen velkaantuminen on selviö. On mietittävä vaihtoehtoisia rahoitusmalleja ja kurssitarjontaa.
Valtion velkaantumisen vähentäminen ja velaksi elämisen lopettaminen vaatii rahoituksen vähentämistä joka puolelta. Valtion budjetista katetaan 15 % velalla. Nyt puhutaan että nykyinen hallitus romuttaa hyvinvointivaltion. Mina ajattelen että säästämällä on mahdollisuus pelastaa hyvinvointivaltio. Kurssitarjontaa pitää kehittää jotta kurssit vetävät,
Yksipuolistuminen. Varmaankin kurssivalikoima supistuisi ja keskittyisi vain suosituimpiin kursseihin.

Kurssimaksun nousisivat.
Kursseja tietenkin karsitaan, minimejä nostetaan, joka tietenkin myös johtaa kurssien vähenemiseen. En tosissaan tiedä, kuinka kauan ammattitaitoisia opettajia löytyy opiston kurssien vetäjiksi, kun aina saa jännittää, alkaako omat kurssit.
Kursseista tulee vain hyvin toimeentulevien hupia kun hinnat nousevat. Ryhmäkoot kasvavat, kurssitarjonta supistuu. Pätevistä opettajista alkaa olemaan huutava pula. Ne jotka jäävät opettamaan, eivät pärjää taloudellisesti. Maaseudun tarjonta erityisesti supistuu. Opetus siirtyy yhä enemmän verkkoon.
Tarjonta supistuu ja vain massakurssit pärjäävät ja ovat mahdollisia. Toisaalta voi pakottaa kekseliäisyyteen.
Tämä on ihmisten hyvinvointia ja jos hallitus sitä tukea vähentää on se erittäin lyhytnäköistä.
Kurssimaksujen kohoaminen ja siitä johtuva opiskelijoiden väheneminen, kierre valmis.
Kokonaisia ainealueita olisi lakkautettava valikoimasta ja tultava toimeen entistä pienemmällä henkilöstöllä ja resursseilla.
Kurssien kallistuminen ja osallistujien eriarvoisuus, jos kaikilla ei ole enää varaa osallistua
Pienituloisia tai ei vielä opistossa opiskelevia voisi olla aiempaa vaikeampaa saada mukaan opiston toimintaan.
Eriarvoistaa ja luo negatiivista ilmapiiriä.
Jos kurssimaksut tämän vuoksi nousevat, niin opiskelijakato uhkaa.
Kurssitarjonta pienenee.
Asiakkaat vähenisivät.
Kurssitoiminta supistuu ja kohdentuu vain tiettyihin kannattaviin kursseihin, vaikka myös vähemmän suosittujen asioiden opettamisella on itseisarvo. Opettajille ei voida maksaa ammatinmukaista korvausta tai ei muutoin saada ammattimaisia opettajia. Kurssihintoja joudutaan nostamaan tai tuettujen harrastusmuotojen tarjoamista vähentämään.
Kurssien valikoimaa tarkennetaan, joka on harmillista.
Kurssitarjonta varmasti pienenee.
Valitettavasti näyttää todennäköiseltä, että koulutuksessa yleisestikin tapahtuu koko EU-alueella uusjakoa ihmisten oman vastuun, yhteiskunnan ja yritysten vastuun välillä. Kansalaisopistojen osalta tulisi kuitenkin huolehtia siitä, että jokaisella kansalaisella on taloudellinen mahdollisuus olla mukana toiminnan piirissä. Tämä voi merkitä uusia innovatiivisia tapoja kurssien hinnoitteluun. Myös kurssitarjontaan tällä voi olla vaikutuksia.
Suppeampi kurssitarjonta ja korkeammat kurssihinnat
Todennäköisesti heikentävä vaikutus on. Toivon, että ymmärrettäisiin, miten tärkeää esim nuorille ja työttömille on saada työtä ja tulevaisuuden uskoa. Yhteistyö ja kaikkien mukana pysyminen on a ja o. Ei ole kannattavaa pitää ihmisiä työttöminä tai nuoria ilman tulevaisuuden uskoa. Kiinnostuksen kohteita ja tekemätöntä työtä on paljon. Maapallon hyväksi on paljon tehtävää. Se mihin rahaa käytetään on suunniteltava tarkkaan ja siitä hyötyisivät kaikki.

Jos korvaavia tulonlähteitä ei löydetä ja kuntien talous ei pysty kompensoimaan, niin avoin tarjonta supistuu tai kurssimaksut pomppaavat tai molemmatkin. Kokeileva tarjonta vähenee ja massaryhmät lisääntyvät.
Valtionrahoituksen väheneminen kutistaisi koulutuksen määrää ja syntyisi eriarvoisuutta eri alueiden ja opistojen välillä entistä enemmän. Toisaalta opistot voisivat siirtää toimintaansa laajemmalle (kunnallisille tämä on tietysti vaikeaa). yksi vaihtoehto olisi se, että opisto toimii ilman tiloja vain virtuaalisena.
Joillekin opistoille se voi tarkoittaa toiminnan loppumista. Siksi tärkeää saada viestiä päättäjille todellista kuvaa kansalaisopiston toiminnasta (se ei välttämättä aina ole heillä tiedossa), korostaa opiskelijayhteisön henkeä. Kursseja joudutaan vähentämään, hyvät vapaa-ajan toiminnot loppuvat ja jopa sivistystaso laskee.
Julkisen talouden pakolliset ja lakisääteiset tehtävät luovat uhkaavan skenaarion vapaalle sivistystyölle.
Opistoja kuolee ja lievemässä tapauksessa yhdistetään. Toimintaa joudutaan supistamaan ja keskittymään vain "varmoinhin nakkeihin". Opistot tulevat tarjoamaan vain isojen ryhmien liikuntaa, kielikursseja, kädentaitoja ja kuvataiteita. Onhan sitä siinäkin, mutta yksipuolistuu kuitenkin rutkasti. Toisaalta kurssimaksuilla on painetta nousuun niin paljon, että opistojen työntekijöillä ei olisi itselläänkään varaa maksaa kurssimaksuja, ei ainakaan enää vanhuuseläkkeellä. Opisto olisi kuin kahtiajakautunut yhteiskunta pienoiskoossa.
Kurssitoiminnan ja -tarjonnan supistuminen varmasti ennen kaikkea, tai kurssimaksujen nousu.
Valtio vähentää menojaan radikaalisti
Kurssitarjontaa mietitään uudestaan.
Jos jatketaan samalla tavalla kun nyt eikä pystytä saamaan uusia rahoittajia, opetus näivettyy.
Lisää innovatiivisuutta, ja lisää yhteistyötä järjestöjen/kuntien ja yritysten kanssa.
Kurssimaksujen nousu?
Kun valtion taloudessa on haasteita, niin mielestäni kaikkien on sallittava talkoisiin ja opistojen on mietittävä ja uudistettava toimintaansa.
Kurssien hinnat todennäköisesti nousevat, joten pienituloisilla on entistä vähemmän mahdollisuuksia osallistua kursseille.
Kurssien määrää karsittava. Minimiosallistujamääriä nostettava. Tämä karsii sitten edelleen kursseja. Näin tuntiopettajien määrä vähenee ja palkkakulut laskevat (tosin myös kurssimaksut jäävät tulematta) Sanotaan irti päätoimista henkilökuntaa niin saadaan myös kiinteät kulut laskemaan. Jäljelle jäävät räpiköivät sitten parhaansa mukaan. Nostetaan kurssimaksut niin että kattavat kaikki kulut. Ja näin kun aikansa kutistamme ja kurjistamme toimintaa, niin kyllä se siitä sitten saadaan loppumaan omaan mahdottomuuteensa. Vain kaikkein varakkaimmilla on enää varaa osallistua, mutta pystyykö opisto tarjoamaan sellaista sisältöä ja laatua että varakkaita kiinnostaa?
Kurssimaksut nousevat, tarjonta supistuu.
Kurssitarjonta vähenee ja kansalaisopiston opettajilla olisi paljon tiukempaa taloudellisesti
Toiminnan supistuminen: vähemmän kursseja, henkilökuntaa ja toimipisteitä. Toivottavasti opintomaksut ovat edelleen kohtuulliset niin, että asiakasmäärä ei paljon putoa. Toisaalta se voi myös merkitä toiminnan terävöitymistä: mietitään entistä tarkemmin opiston profiilia ja strategiaa.

Huono vaikutus. Toiminta supistuu liikaa.
Kurssivalikoima ja -laajuus supistuisi. Lähiopetusta olisi entistä vähemmän.
Vaikeuttaa toimintaa, kuntien otettava enemmän vastuuta.
Tarjontaa joudutaan supistamaan ja hintoja nostamaan. Vain varakkaammat pystyvät osallistumaan.
Vähentää kurssitarjontaa, nostaa kurssien hintaa, kurseille osallistuu entistä enemmän hyväosaisia. Opiskelijamäärät vähenevät, joitakin opistoja voi jopa lakata kokonaan olemasta. Maaseutujen kurrtoiminta lakkaa kokonaan.
Kansalaisopistot ovat ottaneet näkyvämmiin yhteiskunnallisen roolinsa, jonka johtoajatuksen mukaisesti ne ovat priorisoineet tehtäviään. Yhteiskunnallisten aineiden ja itsensä toteuttamisen, hyvinvointiin tähtäävän ja taidollisen kehittämisen oppimiskokonaisuudet korostuvat. Samaan aikaan kansalaisopistot kehittävät mahdollisuuksia pitää vähävaraiset mukana toiminnassaan, mutta toisaalta tarjoavat kenties kalliimpia "luksuskursseja", joiden tulotavoite on tavallisia kursseja suurempi. Taloutta tulee kehittää niin, ettei toiminta ole täysin riippuvainen valtiollisen rahoituksen osuudesta. Tässä yhteistyö esim. hyvinvointialueiden kanssa tulee kysymykseen, jolloin pystytään osoittamaan, että kansalaisopistoissa opiskelu on kannattavaa kansanterveydellisesti, ja sitä kautta myös -taloudellisesti. Tätä kautta valtion rahoitusta saadaan eri suunnista. Yhteistyö paikallisen elinkeinoelämän kanssa tukee rahoitusta, mutta antaa yrityksille veto- ja pitovoimaa työntekijöiden elämän mielekkyyden kautta.
Toiminta vähenee ja tarjonta kapenee. Hinnat nousevat. Myös työnantajana työtä tekevien määrä tulisi olemaan pienempi
Supistavat vaikutukset Kenties vähemmän vaihtoehtoja Ryhmät suurempia
Kursseja vähemmän ja henkilökuntaa ulos, korvataan tekoälyllä
Kurssitarjonta vähenee, kurssien hinnat nousevat. Kun sitten tästä syystä opistojen suosio laskee, voidaan "perustella", etteivät opistot niin merkittäviä enää olekaan ja sitten voidaan leikata lisää.
Hintojen nousu > osallistujaprofiilin muuttuminen siihen suuntaan, että vain hyvätuloisilla on mahdollisuus harrastaa. Valikoiman pieneneminen
Toiminnan suunnittelu on entistä vaikeampaa. Resursseja joudutaan vähentämään ja kurssimaksut nousevat. Muuttuuko lähiopetus etäopetuksiksi? Näin tavoitetaan laajemmalla alueella opiskelijoita ja voidaan lisätä kurssien opiskelijamääriä pienemmällä kustannuksella. Maaseutualueiden opetus on vaarassa supistua.
Kurssitarjonta kapenee ja henkilökunta vähenee. Lisäksi kurssimaksut nousevat, jolloin pienituloisten osallistuminen ei ole enää mahdollista.
Toiminnan suunnittelusta tulee haastavaa. Kurssien ja opettajien määrä laskee potentiaalisesti. Supistusten tie olisi edessä.
Toiminnan täytyy pystyä uudistumaan innovatiivisesti niin, että vähemmillä resursseilla pystytään tuottamaan tarpeisiin vastaavaa toimintaa.
Kurssitarjonta pienenee, ryhmäkoot suurenee, yksilöllinen opetus vaikeutuu, hinnat nousevat, säästöt henkilöstökuluissa joka taas entisestään supistaa toimintaa.
Pienituloisimmilla entistä vähemmän osallistumismahdollisuuksia.

Kurssitarjonta olisi vähäisempää. Todennäköisesti palattaisiin siihen entiseen aikaan, kun kurseja ja opettajia oli vähän ja toiminta olisi hiljaisempaa.

2. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

Politiikka ja talous vuonna 2030 – 3/5/Millaisia vaikutuksia valtion rahoituksen vähenemisellä olisi opistojen toimintaan?
Kurssimaksut nousisivat entisestään ja opistoja kaatuu - erityisesti pienissä muuttotappiokunnissa.
Kurssitarjonta pienenee ja maksut nousevat.
Vähenevä opetustarjonta, joka voi näkyä opiskelijakatona tai jopa eri asteisena erikoistumisena.
Opistot eriarvoistuisivat vielä nykyistäkin enemmän. Pienillä paikkakunnilla on rajoitetummat mahdollisuudet löytää korvaavaa rahoitusta.
Se vaikuttaa kaikkeen opiston toimintaan. Kurssimaksuja joudutaan nostamaan ja kurssitarjontaa supistamaan.
Vieläkin pienemmällä henkilöstöllä pitää saada aikaan entistä enemmän. Voi tietysti tapahtua myös positiivista toiminnan tehostamista. Tuntuu vain, että ei sitä pois otettavaa löysää oikein enää ole. Kurssimaksut nousevat ja se karsii osan väestä pois. Kurssien määrä vähenee ja tulot vähenevät entisestään. Heikentynyt talous saattaa pakottaa opistot luomaan yhä enemmän edullisia vaihtoehtoja varsinaisten kurssien rinnalle. Enemmän opintopiirimäisiä vertaisoppimisryhmiä, vapaaehtoisten pitämiä kielikahviloita, käsityökahviloita, lauleskelukahviloita jne. Antaako kunta tilat ilmaiseksi näiden käyttöön vai johtaako se siihen, että kulut kasautuvat enenevässä määrin korkeiden kurssimaksujen osallistujien maksettavaksi kun osa väestä osallistuu ilmaiseksi tai lähes ilmaiseksi kerhomaisempaan toimintaan.
Hintojen nosto, kurssitarjonnan pienentäminen, asiakaskato. Nämä näin lyhyellä tähtämellä. Yhteistyökumppanien hakemisesta tulee välttämätöntä. Nämä taas ohjaavat opistojen ohjelmaa omien tarpeittensa suuntaan. Muutos tapahtuu, onko hyvä, jää nähtäväksi. Maassamme tehdään tällä hetkellä isoa yhteiskunnallista systeemimuutosta valtiontalouden tasapainottamisen nimissä. Tärkeänä osana on kansalaisyhteiskunnan verovaroilla tehtävän rahoituksen alasajo. Kunnalliset kansalaisopistot ovat siinä mielessä hyvässä tilanteessa, näin yksityiseltä puolelta katsottuna, että VST on kunnille hyvin edullista palvelua kansalaisille. Mitä muita kaikille tarjottavia palveluja voidaan pyörittää niin vähäisellä päätoimisella henkilökunnalla ja pienillä palkoilla? Kuntien olettaisi ymmärtävän tilanteen. Kuntapäätäjistä ei sitten olekaan varmuutta.
Opistot joutuisivat tekemään enemmän valintoja siitä, mitä tarjotaan, millaisella ryhmäkoolla ja kuinka paljon kurssiin annetaan ohjattua opetusta. Opistot joutuisivat hakemaan omaa ydintoimintaansa siitä, mistä ei ainakaan haluta luopua ja ehkä keksimään uusia tapoja mahdollistaa ihmisten harrastaminen tai opiskeleminen, esimerkiksi tarjoamalla enemmän ns. omatoimitiloja.
Huonolta näyttää tällä hetkellä, mutta uskon, että pian lähdetään aallonpohjasta ylöspäin, kun tukimuodot, toiminta monella suunnalla ja koulutus kaiken kaikkiaan on jo pitkään kärsinyt leikkauksista. Aletaan nähdä opistojen hyödyt hiljalleen. Jos rahoitus vielä vähenee, aika tehokkaasti on etsittävä uudenlaisia rahoittajia ja toimintaa, mutta siinä tapauksessa täytyy keskittyä vain tiettyihin alueisiin, tiettyihin kursseihin ja tiettyihin ihmisryhmiin - tätä tuskin kukaan haluaa.
Henkilöstön supistaminen olisi pakollista. Moni opisto kutistuu, palvelut vähenevät. Opistojen ja yhdistysten yhteistyö kasvaa. Vaarana on opistojen kuihtuminen.
Kurssitarjonnan supistuminen ja kapeneminen. Erikoistuminen tiettyihin kursseihin, joka taas ei välttämättä ole huono asia, jos se tarkoittaa myös laatuun panostamista entisestään. Maksavista

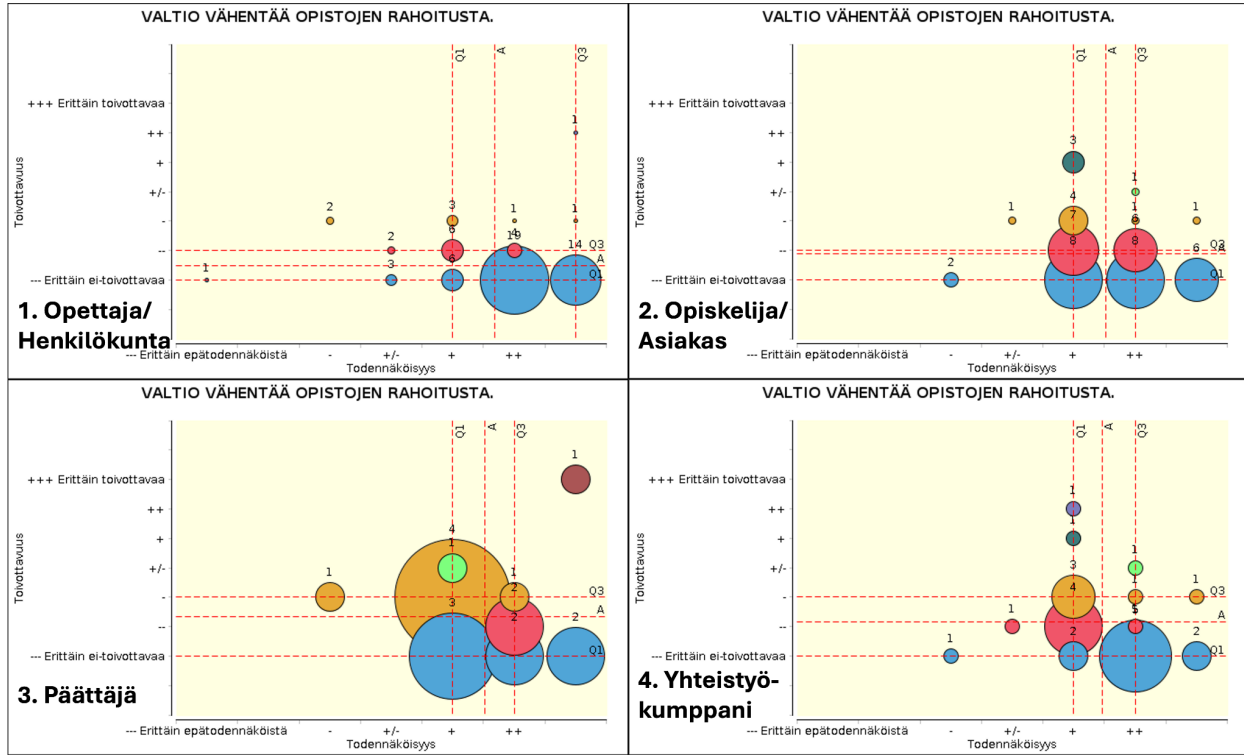
asiakkaista tulee valikoivampia, minkä vuoksi myös laatuun on kiinnitettävä huomiota.
Erilaisia eri puolella Suomea. Kansalaisopistoverkosto kuihtuu ja suurissa kaupungeissa opistojen kurssien hinnat nousevat. Opettajia ja muita työntekijöitä vaihtaa toisille työaloille.
Opistoista tulee hyväosaisten opinpaikkoja
Opistojen toiminta pelkistyisi välttämättömiin kursseihin, joita valtio tukee (maahanmuuttajien suomen kielen opetus) ja hyvin myyviin kursseihin, joita pystytään toteuttamaan kustannustehokkaasti (jumpa). Kurssimaksuja pitäisi nostaa. Monenlainen harrastaminen ja erikoisuudet jäisivät pois. Taide, käsityö ja liikunta pysyisivät perusmuotoisina, koska niitä ihmiset aina kaipaavat ja ovat valmiita jonkin verran niistä maksamaan. Rahoituksen väheneminen vaikuttaa myös opistojen markkinointiin. Jo nykyisellään näkyvyyttä on vaikeaa saada. Vähenevä tarjonta vähentää näkyvyyttä, mikä vähentää asiakasmääriä, mikä vähentää tarjontaa, mikä vähentää näkyvyyttä...
Opistojen opetustarjonta pienenee, yhteiskunnallinen vaikuttavuus heikkenee, opistojen määrä vähenee, opistoissa tuotetaan vain "bulkki" eli sitä mitä kysytään ei välttämättä sitä mitä yhteiskunnallisesti tarvitaan. Opistot tulevat kilpailemaan keskenään. Syrjäseutujen opistotoiminta loppuu.
Suunnittelemme enemmän taloudellisten arvojen mukaisesti ja se näkyy kurssitarjonnassamme kapeuttavasti,
Opintotarjonta kutistuu, kurssimaksut nousevat, opiskelijat kaikkoavat ja opistot näivettyvät. Näin opistojen tuottama pääoma kansalaisille ja yhteiskunnalle menetetään.
Opiston tarjoama kurssitoiminta kapenee ja vähenee, kurssimaksut kohoavat. Eli opiston kursseille voivat osallistua vain he, joilla on riittävästi rahaa.
Rakenteellisten päällekkäisyyksien karsinta mutta toivottavasti itse vapaa sivistystyö pysyy elinvoimaisena ja tärkeänä.
Yhdistämisiä, muutosneuvotteluja. Koko toimialaa pitäisi perata rakenteellisesti, koska viidessä vapaan sivistystyön oppilaitoksessa on myös päällekkäisyyksiä.
Valtio ei välttämättä vähennä opistojen rahoitusta. On todennäköisempää, että opistokentällä tullaan näkemään rakenteellinen uudistus, jonka myötä tehtäväkenttä ja tavoitteet muuttuvat, ja sitä myöden myös rahoitusta kanavoituu opistoille enemmän. Siihen pyritään!
Palvelu- ja kurssitarjonta supistuu. Toiminnan tuottaminen yhteistyössä eri kumppaneiden kanssa korostuu.
Omakustannekurssien tärkeys korostuu, samoin tuntiopettajien palkaaminen katsottava tarkasti - eli koitetaan karsia liian pitkistä matkasta tulevia opettajia, kunnan rahoitusosuus olisi vastaavasti saatava pysymän ainakin samana, tai hieman nousemaan. Muussa tapauksessa toiminta tulee kutistumaan.
Toiminta supistuu oppituntien määrien ja kurssivalikoiman suhteen. Ryhmäkoot kasvavat ja ryhmän minimikoko kasvaa. Osa opistoista joutuu varmasti harkitsemaan toimintaa tai liittymään yhteen.
Toiminta vähenisi, opiskelijat vähenisivät, positiiviset vaikutukset vähenisivät ja sosiaali- ja terveydenhuoltomenot kasvaisivat.
kurssimaksujen korottaminen
Kurssitarjonta supistuu, hinnat nousevat, kuntalaisten osallistumismahdollisuudet pienenevät. Vapaan sivistystyön arvofilosofia murenee.

Rahoituksen väheneminen vaikuttaa kurssimaksuihin, jolloin vain hyvin toimeen tulevilla ihmisillä olisi varaa osallistua kursseille. Lisäksi kurssitarjonta vähentyisi ja lukukaudet lyhenisivät. Jos ihmisillä ei ole varaa osallistua kursseille yksinäisyys lisääntyy. Ihmiset ovat entistä enemmän eriarvoisessa asemassa, jos köyhimmillä ei ole varaa kehittää osaamistaan edes kansalaisopistossa.

Supistuminen opetuksen osalta tai sitten painopisteiden muutoksen opetuksen sisällöissä kun suosittaisiin vain tuottavia kursseja ja ainealueita

Kurssihintojen nousu, kurssin kestojen lyheneminen, jotta hinnat eivät nousisi liikaa.

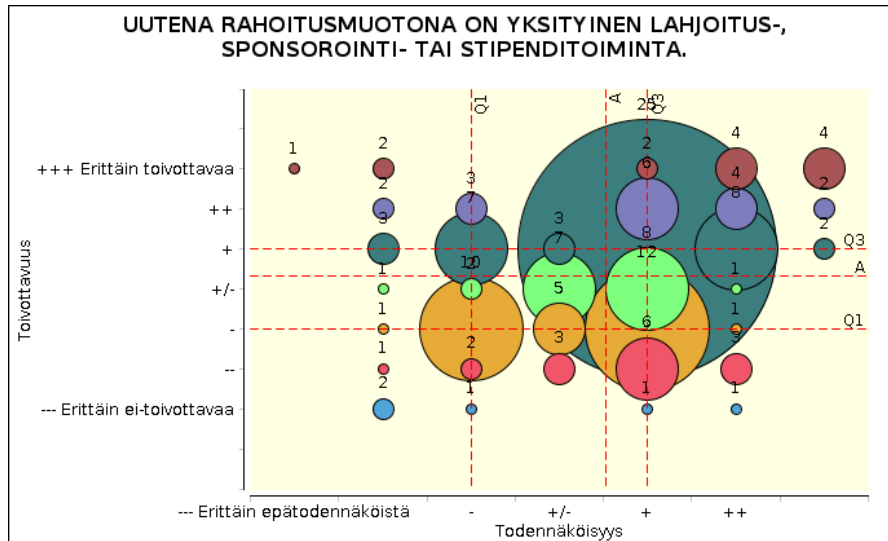
Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

10 – Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta.

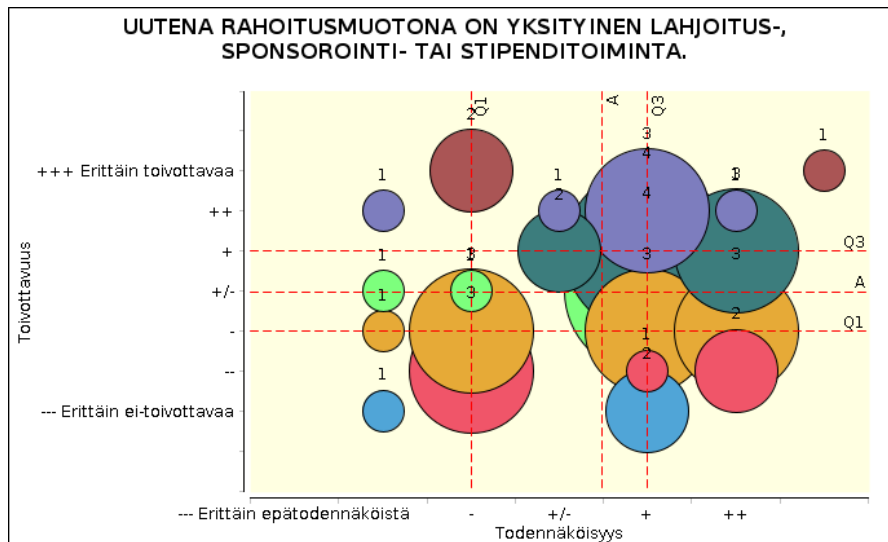
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 4/5

Kaikki vastaajat – 1.kierros

Kaikki vastaajat (1.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	0.5	1.0
Toivottavuus	0.3	1.0

Kaikki vastaajat – 2.kierros

Kaikki vastaajat (2.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	0.5	1.0
Toivottavuus	-0.02	0.0

1. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

Politiikka ja talous vuonna 2030 – 4/5/Miten mahdolliset uudet rahoitusmuodot vaikuttaisivat kansalaisopistojen kestävyteen ja riippumattomuuteen?
Isossa kuvassa toisivat epävakautta ja eriarvoisuutta.
Kurjistavat kansalaisopistojen asemaa. Tarkoittaa, että ne olisivat hyväntekeväisyyttä harrastavien tahojen armoilla, amerikkalaisen yhteiskunnan tyyliin.
Sponsorointi aiheuttaa usein riippuvuutta lahjoittajasta, näin myös yliopistomaailmassa ja vapaus vähenee, joten minusta se on varsin ei-toivottavaa. Lahjoituksia kansalaisopistot ehkä jo saavat aktiivisilta ja tyytyväisiltä opiskelijoilta?
En näe todennäköisenä. Enemmän se, että maksut nousevat tai että ryhmitellään erilaisia maksuryhmiä.
Voi olla hyväkin vaihtoehto, ainakin kokeilemisen arvoinen
Tämä rahoitusmuoto tulee todennäköisesti tarpeeseen, mutta tuottaa epävakautta ja haasteita opiston toiminnalle. Lahjoittajat ja sponsorit varmasti yrittävät vaikuttaa ja jollain tasolla vaikuttavatkin opiston toimintaa. Riippumattomuuden ja itsenäisyyden säilyttämisestä tulee kiinnittää paljon huomiota.
Toivottavasti hyvin, eikä niin, että vain määrättyt pääsevät kursseille.
Toiminta ja rahoitus olisi epävakaampaa. Riippumattomuus saattaisi heikentyä.
Vaara, että vaikuttavat riippumattomuuteen. Se saa, joka maksaa ja sitä, mitä haluaa! Opisto on kestänyt vuosikymmenet ja on edelleen kestävä.
Lyhytaikainen ratkaisu. Opiston kehittäminen jää jalkoihin jos ei ole varmaa rahoitusta pidemmälle aikavälille.
Tämä vaatinee toimintakulttuurin uudistumista ja toiminnan mahdollistamista esimerkiksi verotuksellisesti. Kertynyttä kansallista varallisuutta kannatta kerätä myös julkisen sektorin ulkopuolelta yhteisen hyvän eteen. Julkisen sektorin rahoitus kansalaisopistolle tulee kuitenkin säilymään vahvana.
Pienessä mittakaavassa hyvä lisä, mutta toimintaa ei voi rakentaa tuollaisen epävarmuuden varaan. Täytyy olla mahdollista ennakoita ja tehdä myös pitkäkestoisia suunnitelmia.
Uudet rahoitusmuodot ja rahoittajat koulutuksen järjestämiseen tarkastellaan kriittisesti vaikuttavuuden ja kestäväen kehityksen näkökulmat huomioiden. Samoin arvioidaan lain näkökulmasta sekä opiston strategiasta käsin kestävyttä ja riippumattomuutta. Hyvinvoinnin ja yhteiskuntarauhan näkökulmasta voisi olla mahdollista herättää kiinnostusta uusien rahoittajien parissa. Lobbaamista ja kansallisen kulttuuristaarten (vapaa sivistystyö) brändin kirkastamista tämä edellyttäisi. Kestäväen kehityksen osaamistarve havaitaan suureksi ja uudet rahoittajat löytävät vapaan sivistystyön verkoston tätä kansalaistaitoa kohentamaan.
Järkevä uusi rahoitusmuoto, nyt kun verotuskin muuttui tämän suhteen. Tosin huonosti ennakoitava rahoitusmuoto.
Epävarma tulonlähde ja avustusten hakeminen vaatii resursseja. Myös riippumattomuus kärsisi.
Todennäköisesti heikentävästi, mutta jää nähtäväksi.
Hyvä kysymys. Huonoimmassa tapauksessa lahjoittaja, sponsorioija ja stidendin antaja voisivat vaikuttaa

<p>opistojen riippumattomuuteen - ko. tahojen olisi helppo olla vastaisuudessa rahoittamatta opistoa, jos tämän kurssitarjonta ei vastaisi rahoittajan toivetta. Ko. rahoittajien arvot eivät välttämättä ole yhteneväiset opiston arvojen kanssa - mitä tehdään arvojen törmätessä yhteen?</p>
<p>Taloudellista tulevaisuutta olisi hankalampi ennustaa yksityisen rahoituksen ennalta aavistamattomuuden vuoksi. Puolueettomana ja kaikille tasapuolisena oppilaitoksena pysyttelemineen voisi olla haastavampaa.</p>
<p>Kansalaisopistojen tarjonta saattaa muuttua rahoittajan edellytysten mukaiseksi. Tämä ei myöskään välttämättä tue oppimisen tasa-arvoa. Onnistuessaan toisi opistoille kaivattua lisärahoitusta. Tätä pitää säädellä jotenkin lainsäädännöllä miten ja mitä rahoitusta voi käyttää avoimeen kurssitoimintaan, ettei myöskään alueellinen tasa-arvo poistu.</p>
<p>Ainahan se olisi sitten epävarmaa jos ei pysyvää rahoitusmallia olisi. Ja olisiko tukijoita sitten riittävästi pidemmällä aikavälillä?</p>
<p>Olisi saatava kestävä ratkaisu kansalaisopistojen ylläpitämiseen.</p>
<p>Ei tue ajatusta, kaikille avoin opisto. Vaarana on Kurssivalikoima muotoutuu rahoittajan toiveiden mukaan.</p>
<p>Sponsoreilla ja lahjoittajilla lienee omat toiveensa opistojen toiminnan suhteen. Riippumattomuuden kannalta se ei kuulosta hyvältä.</p>
<p>Olisi pidettävä tarkkaan huolta itsenäisyydestä, riippumattomuudesta ja kurssitoiminnan laajuudesta.</p>
<p>Ei tunnu toimivalta ratkaisulta laajassa mittakaavassa.</p>
<p>Tämä jäisi nähtäväksi. Sponsorit suuntaisivat toimintaa omien mieltymystensä mukaisesti.</p>
<p>Kansalaisopiston riippumattomuus olisi vaarassa, jos tällainen rahoittaja alkaisi sanella ehtoja esimerkiksi tarjonnan suhteen.</p>
<p>Vaikuttaisivat varmasti negatiivisesti, mutta jos se kerran on ainoa tapa jatkaa toimintaa, kannatan toiminnan jatkamista silti. Kestävyys ja riippumattomuus ovat tärkeät arvot, mutta niitä ehkä voi muokata jonkin verran ajatellen, että päästään yhteistyöhön. Julkinen vilkas keskustelu kansalaisopistoista voisi olla myös hyvä tapa.</p>
<p>Lahjoitus- ja sponsorointi ovat periaatteessa hyviä asioita, kunhan opistojen toiminta säilyy riippumattomana ja avoimena kaikille.</p>
<p>Epävarmaa, jos toiminta perustuisi yksityiseen sponsorointiin tai lahjoituksiin.</p>
<p>Tuollaiselle ennakoimattomalle ja epävakaaalle tulovirralle ei voi rakentaa omaa rahoituspohjaansa.</p>
<p>Heikentäisi riippumattomuutta ja tasa-arvoisuutta. Arvomaailmaa olisi muokattava rahoittajien toivomasn suuntaan? " Kenen leipää syöt, sen lauluja laulat". Saattaisi se tuoda hyvääkin tullessaan esim.venemmän paikallisia yrityksiä, osajia tai toimijoita verkostossa. Rahoittajankin saattaisi ostaa joku kansainväinen yritys , mitäs sitten?? Itsemääräämisoikeus kapenisi. Saisiko " uusi omistaja" puuttua myös hallintoon?? Siinä sitä olisi kunnalle tai taustayhteisölke, kannatusyhdistykselle selvittelemistä rahavirroissa tai hallinnon jäsenten taustoissa!!!</p>
<p>Mikäli rahoitusta saataisiin yksityisiltä niin rahoituksen vastaanottamisessa tulee olla selkeät pelisäännöt siitä, voiko lahjoittaja vaikuttaa opiston toimintaan. Mielestäni opistojen tulisi säilyä riippumattomina, mutta yksityiset rahoittajat saattavat uhata riippumattomuutta.</p>

<p>Ulkopuolinen rahoitus tuo osaltaan tiettyjen ehtoja ko. lisärahoituksen käyttämiseen, mikä osittain kapeuttaa kansalaisopistojen toiminnan autonomisuutta.</p>
<p>Kansalaisopistojen yksi ehdottomasti parhaita vahvuuksia on puolueettomuus ja riippumattomuus. Tämän vaarantaminen ei todellakaan olisi hyvä asia. Olemme juuri se ruohonjuuritason puolueeton toimija, jonne kaikki ovat tervetulleita. Opiskelijamme kohtaavat eritaustaisia ihmisiä opiskellessaan juuri tämän takia. Itse pidän tätä merkittävänä yhteiskunnallisen eheyden ylläpitämisen kannalta.</p>
<p>Rahoittaja määrää tahdin ja valta kuuluu maksajalle. Kansalaisopistojen kuten muidenkin yleishyödyllisten yhdistysten maksuvaikeudet ovat perintönä kuluttomuksesta ja tukien saannista. Myös monet urheiluseurat ja yhdistykset kamppailevat taloudellisten tukien varassa. Nyt on rahat loppu ja leikkaukset edessä. Mikä nyt neuvoksi? Mikäli menoja ei voi kaventaa pitää raha tehdä tyhjästä, mutta ilman liiketoimintaa se ei ole mahdollista. Jotkut yhdistykset ovat jäsenmäärältään niin suuria että voivat perustaa kaupan josta saaduilla tuloilla korvataan aikaisemmat avustukset. Liiketoiminnan perustaminen ei ole helppoa ja menestyvä yritys vaatii laajan asiakaskunnan. Tiedän urheiluseuran joka eli avustusten varassa ja oli konkurssin partaalla. Seuran hallitus perusti yrityksen jossa myytiin grilliruokaa ja paikka valittiin vilkkaan liikenneyhteyden varrelta jossa riitti asiakkaita. Seuran vakavaraisuusaste parani ja tuotolla saatiin talous korjattua siedettävästi. Tällainen Bisnes voisi olla eräs tapa korjata kuralle mennyt talous. Rahan saaminen yrityksiltä tai yksityisiltä lahjoituksena ei ole mutkatonta. Säännölliset tulot ovat ainoa mahdollisuus jonka tukena on kauppa ja tuotteiden hankinta jotka myyvät. Lounasravintola jossa viihtyvät asiakkaat vauvasta vaariin. Utopiaako? Ei ehkä myös mahdollisuus kehittää toimintaa kannattavaksi.</p>
<p>RAhoitusmuotoja valittaessa tulisi huolehtia siitä, että opetus ja kurssitarjonta pysyy neutraalina eikä rahoittajalla ole vaikutusta kurssin sisältöön.</p>
<p>Pitää olla tarkka tässä, jotta sponsorit eivät määrää toimintaa ja sen laatua.</p>
<p>Yksityinen rahoitus ei suosine yleissivistäviä kansalaisopistoja. Vaarana on riippumattomuuden väheneminen.</p>
<p>Ei välttämättä mitenkään. Jokin säätiö olisi tietysti mukava olla antamassa säännöllistä taustatukea.</p>
<p>Minusta huono idea tämä ajatus.</p>
<p>Valtion on tarjottava kestävä pohja toiminnalle, muiden rahoitusmuotojen vaikutus mietittävä tarkkaan. Työelämää hyödyttävien opintojen tarjoaminen voisi olla houkutin saada yrityksiä mukaan. toki tämä täytyy nähdä enemmän yleistä hyvää hyödyntävänä toimintana kuin tiukasti tiettyä yritystä palvelevana toimintana.</p>
<p>Riippumattomuus on jossain määrin uhattuna, jos yritys tukisi toimintaa. Tähän pitäisi luoda säännöt, miten sponsorointi on mahdollista ja millaisia toimintoja sillä voi rahoittaa.</p>
<p>Suomessa ei ole perinteisesti USA:n tapaan rahoitettu palveluja lahjoitusten ym. avulla. Tähän pitäisi siinä tapauksessa tulla kulttuurinen muutos.</p>
<p>Tuli mieleen kansallinen mainoskampanja, lahjoita testamentilla varasi kansansivistyksen hyväksi... Mutta kyllä Suomen kansalaisopistotoiminnan tulee olla valtion rahoittamaa ja totta kai jokaisen opiston niin hyvin kannattava kuin mahdollista ihan oman toiminnan piirissä. Ei voi olla riippuvainen yksityisistä lahjoituksista, vaikka ne olisivat kiva lisä. Turhat kuluerät on vain karsittava ja kannattavaa toimintaa ylläpidettävä reilusti. Kurssien vähentäminen ei ole ratkaisu tehokkaaseen talouteen, tuloja toiminnasta pitää olla jos on vakituista henkilökuntaa ja vuokratiloja maksettavina.</p>

Ehkä olisi mahdollista edelleen ainakin pääosin toimia riippumattomana. Esim. yksityisellä lahjoittajalla olisi todennäköisesti samantyyllisiä hyvinvointiin tai oppimisen merkityksellisyyteen liittyviä intressejä kuin opistoissakin on.
Ei rajoita toimintaa kun tehdään kirjalliset sopimukset oikein.
Rahoitus jakautuisi epätasaisemmin.
Riippumattomuus voisi ehkä hiukan kärsiä, mutta toiminta saataisiin jatkumaan.
Hyvä ajatus mielestäni, taustatuet kunniaan.
Näen tämän hyvänä mahdollisuutena, mutta kuten kysymyksen asettelussakin tuodaan ilmi, tämä ei saisi vaikuttaa kansalaisopistojen riippumattomuuteen. Toisaalta yksityinen puolikaan ei välttämättä ole kovin kestävä rahoitus, koska yritys tms on täysin vapaa vetämään rahoituksen pois, jos heille epäedullinen tilanne tulee.
Toivottavasti hyvin.
Kaikki jotka pystyvät voisivat osallistua taloudelliseen tukemiseen ja siitä hyötyisi koko yhteiskunta.
Tällainen rahoitusmallin heikkous on se, että se on hyvin haavoittuvainen. Sponsorit tulevat ja menevät. Pitäisin kansalaisopistoja ensi sijassa kansan opistoina eli verovaroin ylläpidettävänä.
Hieno idea sinänsä. Monet lahjoittavat rahaa eri tarkoituksiin. Mutta miten tällainen tapahtuisi käytännössä. Miten yksityinen sponsori kuntaa? Olisi varmaan helpompi ja parempi nostaa kuntaverotusta ja budjetoida niin että tukea riittäisi tarvitseville. (alennettu kurssihinta)
Suomi voisi käyttää rahojaan harkiten, niin että suunnittelu ja toteutus ovat harkittuja ja kaikki hyötyisivät tuloksista niin yksityiset kuin kunnat ja valtio. Niin monet asiat vaikuttavat Suomen talouteen kuten luonnon suojelu, uusiokäyttö, opiskelu ja kaikki arkinen toiminta. Kaikki mitä teemme yhteiskuntamme ja luonnon hyväksi vaikuttaa tulevaisuuden mahdollisuuksiin. Raha riittää, jos sitä käytetään niin hyödyllisesti. Opiskelu on tuottavaa, ainakin nuorten kohdalla elintärkeää ja vanhemman sukupolven opiskelu ja viisaus auttaa ymmärtämään kehitystä ja saa miettimään, mikä on tärkeää. Ja pelkästään mielen hyvinvoinnin vuoksi on syytä kehittää omia kykyjä ja oppia havainnoimaan luonnon muutosta.
Aika epävarma tulonlähde pitkäaikaiseen toimintaan noin äkkiseltään ajatellen
Merkittävää lahjoitus-, sponsorointi- tms. toimintaa tuskin syntyy kovin helposti. Yksittäiset sponsoroidut kurssit voisivat olla hyviä, jos niiden (edullisten hintojen) avulla saadaan kokonaan uusia opiskelijoita.
Kenen leipää syöt, sen lauluja laulat, eli tuotetaan sitä koulutusta, johon saadaan rahoitusta. Toisaalta voisi tervehdyttääkin koulutuksen suunnittelua.
Lahjoitukset tuskin vaikuttaisivat riippumattomuuteen, sponsoroinnissa riski sille suurempi.
Totta kai ne parantaisivat taloudellista resurssointia. Onko opistojen brändi sijoittajalle mieluinen?
Sepä juuri olisi ongelma. Kansalaisopistojen on tärkeä olla puolueettomia. Mainitut rahoitusmuodot ovat myös epävarmoja. Toisaalta se olisi tietysti ainakin määräaikainen onnenpotku, jos joku opisto tuollaista rahoitusta saisi. Verotus on hyvinvointiyhteiskunnan tapa hoitaa eri tahoilta saatava avustus hallitusti ja tasapuolisesti. Erilaisten sponsorirahoitusten varass toimiminen vääristäisi lopulta painopisteitä.
Opistosta riippuen voi olla mahdollisuus tai uhka. Riskinä opistojen vahvempi eriarvoistuminen: Pienet syrjäisempien paikkakuntien opistot olisivat varmasti hankaluuksissa, mutta suuret esim.

pääkaupunkiseudun opistot pystyisivät varmemmin hankkimaan rahoitusta.
Voisivat vähentää riippumattomuutta
Asia ei ole pelkästään negatiivinen, voi syntyä uusia luovia ratkaisuja.
Toiminta olisi epävarmaa, riippumattomuus voisi horjua, mutta toisaalta toimintaa voitaisiin kuitenkin ylläpitää.
Hyvä jos rahaa saadaan, mutta säilyykö riippumattomuus ja sitoutumattomuus?
Riippumattomuus saattaa vaarantua, mutta tätäkin kannattaa kokeilla ja tehdä siihen selkeät, yksiselitteiset säännöt.
Se voisi ohjata toimintaa liikaa.
Kenen leipää syöt sen lauluja laulat. Vaikea uskoa kovin altruistiseen yksityiseen rahoitukseen. Jos yritys lahjoittaisi rahaa (tai palkkaisi opettajan opistolle) niin eiköhän myös haluaisi vaikuttaa siihen miten tämä raha käytetään. Opiston ideologinen sitoutumattomuus olisi vaarassa eikä enää voitaisi puhua mistään vapaasta sivistystyöstä.
Voivat vaarantaa riippumattomuuden ja saavutettavuuden, jos ei ole pelisääntöjä. Toisaalta vaihtoehtoisia rahoitusmalleja on haettava aktiivisesti.
Tarkasti saa pitää huolta siitä, että riippumattomuus säilytetään.
Riippumattomuus voisi heikentyä.
Lahjoitusvaroin tehtävä toiminta ei ole kestäväällä pohjalla. Riippumattomuuteen sillä ei välttämättä olisi mitään vaikutusta.
Toisi mukanaan aika paljon epävarmuutta. Ehkä jonkinlaisena hanketyyppisenä voisi onnistua.
Vaikuttaisi negatiivisesti. Lahjoittajasta tai sponsorista riippuen voisi tulla velvoitteita toimia heidän ohjeiden, toiveiden ja määräysten mukaisesti ja se ei välttämättä ole riippumatonta. Toisaalta esim. yrityskohtaiset kurssit (yritys ostaa itselleen räätälöidyn kurssin) olisivat juuri tarpeeseen tulevia. vrt. ammatillisten oppilaisten tarjoomat jo tänä päivänä yrityksille.
Väestökehitys tulee vääjäämättä vaikuttamaan kansalaisopistojen toimintaan ja rahoitukseen. Uusien rahoitusmuotojen läpinäkyvyys tulee olla tarkastelun alla, mutta täytyy myös luottaa ihmisten hyvántahtoisuuteen. Globaali kriisinkestävyys sekä Itä- ja Pohjois-Suomen asuttuna pitäminen tarvitsevat uusia rahoituksia turvaten kansalaisopistopalvelut. Suurempana uhkakuvana näen rahoituksen valuvan yhä enemmän Etelä-Suomeen sekä sen, ettei valtiollinen rahoitus riitä turvaamaan tai toteuttamaan tarvittavia palveluja.
Jos olisi kyse lahjoituksesta niin en usko sen vaikuttavan riippumattomuuteen. Sponsoritoiminnasta tulee mieleen tietenkin tukijan vaatimukset. Voiko silloin ulkopuolinen taho jollain tasolla ohjata toimintaa?
Ainahan raha tuo mukanaan enemmän mahdollisuuksia
pitäisi mainostaa yritystä ja sponsoria. Onko hyvä?
Riippumattomuus ja kestävyys ovat vaarassa, ellei olla erityisen tarkkana ja tiukkana ja nosteta asiaa julkiseen keskusteluun. Mutta uusissa rahoitusmuodoissa voi piillä myös paljon mahdollisuuksia.
Voi vaikuttaa kurssivalikoimaan, jos rahoitus on suunnattu johonkin tiettyyn alaan. Ennakoimatonta ja

hankaloittaa pidemmän aikavälin suunnittelua.

Ulkopuolinen rahoitus asettaa myös uusia vaatimuksia toiminnalle. Olemmeko uusien rahoitusmuotojen jälkeen enää riippumattomia, ketteriä ja kaikkien kansalaisopisto?

Jos Suomen taloudellinen tilanne on heikko ja rahavöitä kiristetään joka sektorilla, niin se että saisimme lahjoituksia tai sponsorointia niin paljon, että se todella helpottaisi toimintaamme, on mielestäni sulamahdottomuus. Lisäksi sponsorointi tuo mukanaan aina puolueellisuuden. Tulisi vaatimuksia, joihin olisi suostuttava. Talous on saatava/pidettävä tasapainossa muilla keinoilla.

Kunhan ulkopuolinen raha ei vaikuta autonomiaan.

Kansalaisopistojen on hyvä kartoittaa uusia mahdollisia rahoituslähteitä. Opiston arvot, missio ja tavoitteet auttavat tunnistamaan soveltuvia rahoituslähteitä.

Kaikki lisärahoitus olisi suotavaa kunhan se ei ohjaa liikaa toimintaa.

" Sen leipää syöt kenen lauluja laulat". Rahoittajat vaatii aina omansa, jolloin kansalaisopistot eivät olisi enään riippumattomia. Kestävyys olisi hyvin pinnallista.

2. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

<p>Politiikka ja talous vuonna 2030 – 4/5/Miten mahdolliset uudet rahoitusmuodot vaikuttaisivat kansalaisopistojen kestävyteen ja riippumattomuuteen?</p>
<p>En koe, että vaikuttaisivat huonosti. Hyvin toimeen tulevat ihmiset ovat vuosisatojen ajan tukeneet mielekkääksi kokemiaan asioita omassa elinympäristössään.</p>
<p>Huonosti. Sponsorit ja lahjoittajat haluavat näkyvyyttä. Kansalaisopistojen puolueettomuus kärsisi. Sponsorointi, lahjoitukset ja stipendit ovat lyhyen ajan ratkaisuja. Talouden pitää olla kunnossa pitkällä aikavälillä.</p>
<p>Kansalaisopistot saattavat tulevaisuudessa ainakin pienemmillä paikkakunnilla saada lahjoituksia tai kunnan jakamia perintölahjoituksena. Se vaikuttaa osaltaan myös toiminnan riippumattomuuteen; kenelle tarjontaa suunnataan ja miten paljon.</p>
<p>Opistot pitää saada pysymään puolueettomina paikkoina, joihin kaikki voivat tulla (on tällä hetkellä yksi suurimmista vahvuuksista). Jos uudet rahoittajat olisivat yleisten vapaan sivistystyön arvojen takana, niin en näe ristiriitaa, mutta esim. kaikki usakonnolliset ja puoluesidonnaiset rahoittajat pitäisi jättää pois.</p>
<p>Riippumattomuus voi olla uhattuna.</p>
<p>En suoraan sanottuna osaa kuvitella mitä tämä yksityinen rahoitus ja kuka tätä kerjuutoimintaa hoitaisi opistossa. Jos sitä yksityistä rahaa sitten jostakin tulisi, niin eikös ole niin, että kenen leipää syöt sen lauluja laulat. Riippumattomuudesta, yhdenvertaisuudesta, tasavertaisesta, puolueettomasta on turha sitten enää puhua.</p>
<p>En usko, että tällaisilla rahoitusmuodoilla on isossa kuvassa merkitystä. Ainakaan vuoteen 2030 mennessä. Yksityinen raha menee tasan sinne, minne haluaa. Mikä on se, mitä kansalaisopistot voivat myydä heille? Kansansivistys? Yrityksiä kiinnostaa yleensä iso, yleisöä laajasti keräävä toiminta. Yksityisillä opistoilla tilauskoulutusten myynti voisi olla merkittäväkin tulonlähde, mutta se edellyttää markkinointia ja kykyä toimia yrityksenä. Miten on ylipäätään järjestettävissä esim. se, että opistolle voisi vaikka lahjoittaa testamentissa?</p>
<p>Henkilökohtainen sponsorointi ja esimerkiksi yhdistysten, liittojen jne. tarjoamat kurssikokonaisuudet eivät kuulosta lainkaan mahdottomilta ajatuksilta, mutta laajemmin näen kyllä riskejä siinä, että toimitaan jonkin rahoittajan toiveiden mukaan - jossain määrin ainakin. Toisaalta siinä voisi olla paljon hyötyjä nimenomaan yksilöiden ja ruohonjuuritason kannalta.</p>
<p>Kaikki tämä rahoitus on mahdollisuus, mutta ne eivät pysty korvaamaan vst-rahoitusta ja saattavat olla lyhytaikaisia ja vapaan sivistystyön vastaisiakin. Eivät siis välttämättä ole kaikille mahdollisia. Samalla valtion rahoitus saattaa pienentyä entisestään. Mielestäni opistojen rahoitus voitaisiin vapauttaa, jolloin ne eivät enää olisi vain yleishyödyllistä kansalaistoimintaa.</p>
<p>Sponsorilla saattaa olla omat kiinnostuksensa siitä, millaiseen toimintaan rahat ohjataan. Oltaisiin entistä riippuvaisempia siitä, onko joku taho kiinnostunut rahoittamaan.</p>
<p>Kansalaisopistot menettäisivät osana riippumattomuudestaan, mutta ei välttämättä kovin paljon. Tilanne riippuu lahjoittajasta. Kestävyuden näkökulmasta muutos olisi askel huonompaan, koska lahjoitukset ja sponsoritukien jatkuminen ei ole varmaan ja näin ollen toiminta muuttuisi lyhytsykliseksi. Toisaalta en usko, että sponsoritukea löytyy kansalaisopistoille, tällä hetkellä niin moni järjestö, ammattikunta jne. etsii ammattimaisesti tukirahaa toiminnalleen.</p>

Oppilaitosten toiminta tulee olla edelleen valtionosusperustainen.

Ei taida olla nyky maailmassa sellaista yksityistä tahoja, joka haluaa panna irtorahansa kansalaisopistoon :D. Tänne vaan kaikki rahat, tervetuloa! Vakavasti puhuen: en näe tätä mitenkään uhkana. Kansalaisopistojen historiassa on puolueita ja aatteellisia yhdistyksiä; mitäpä se haittaa, jos joku näkisi edelleen, että pystyy omaa asiaansa ajamaan kansalaisopistotoiminnan kautta. Sitten valtio arvioi, missä määrin haluaa toimintaa tukea, ja asiakkaat tekevät omat päätöksensä, mihin osallistuvat. Kestävänä en tällaista rahoitusmallia näe. Rahankeruu myös syö valtavasti resursseja, sehän nähdään järjestötoiminnassakin. Verovaroilla toteutettava toiminta on siinä mielessä kustannustehokasta.

Tämä vaatii opistoilta resursseja ja uudenlaista osaamista. Opistojen eettinen perusta ja arvot tulee olla vankalalla pohjalla, jotta toiminta on jatkossakin riippumattonta.

Ulko puolinen rahoittajataho voisi ohjata suunnittelua oman arvomaailmansa suuntaan, mikä voi vaikuttaa riippumattomuuteen. Jo nyt talouden arvot vaikuttavat suunnitteluun.

Rahoitusmuotoja tulee peilata suhteessa opiston arvoihin. Kaikkeen ei kannata lähteä mukaan vaan pohtia tarkkaan, ettei tule mainehaittaa esim. siitä, että jokin yritys on sponsorimme. Kuluttajat ovat kriittisiä ja tarkkoja.

Mikäli opisto saisi toiminnalleen yksityistä rahoitusta, on opiston riippumattomuudesta pidettävä huoli niin, etteivät rahoittajat määrittele liikaa sitä, miten opiston toimintaa toteutetaan. Rahoitusta ei voida ottaa vastaan tahoilta, jotka ovat ristiriidassa opistojen arvojen kanssa.

Miten saisi julkiseen tietoisuuteen mahdollisuuden tukea yksityisesti opistotoimintaa? Kovin suurimuotoista tämä tuskin olisi eikä vaikuttaisi riippumattomuuteen. Eikä toimintaa voi laskea tällaisen rahoituksen varaan.

En usko niillä olevan pienimuotoisina mitään suurta tai merkittävää vaikutusta.

Rahoitusmuotojen tulisi olla neutraaleja, kuten testamenttilahjoitukset, rahastot, jos kyseessä ovat isot summat. Riippumattomuuten eivät vaikuta muutaman tuhannen euron lahjoitukset. Miksi lahjoittaja ei voisi määritellä varojen käyttökohdetta, jos se on edellytys lahjoitukselle? Opisto ei kuitenkaan toteuta sillä muuta kuin normaalia perustoimintaa.

Kansalaisopiston pitää määritellä oma arvoperustansa ja tehtävänsä huolellisesti. Kumppaneiden valinta pitää perustua yhteisiin arvoihin.

On tärkeää taata opistojen riippumattomuus.

En näe välttämättä ongelmaa yksittäisten lahjoitusten osalta, koska tuskin koko aikaista rahoittajaa yksityiseltä puolelta löytyisi.

Alueelliset erot lisääntyvät.

Opistojen tulee pysyä taloudellisesti, uskonnollisesti ja poliittisesti riippumattomana. Mikäli yritykset alkaisivat sponsoroimaan opistoja, niiden toiminta tulisi muuttumaan näiden yritysten toivomaan suuntaan eikä se enää palvelisi laajaa asiakaskuntaa. Näen lahjoituksissa ja sponsoroinnissa ainoastaan vaaran merkkejä.

Opistojen toiminnan riippumattomuus täytyy varmistaa. Yksityisillä sponsoreilla on aina omia vaikuttamistoiveita.

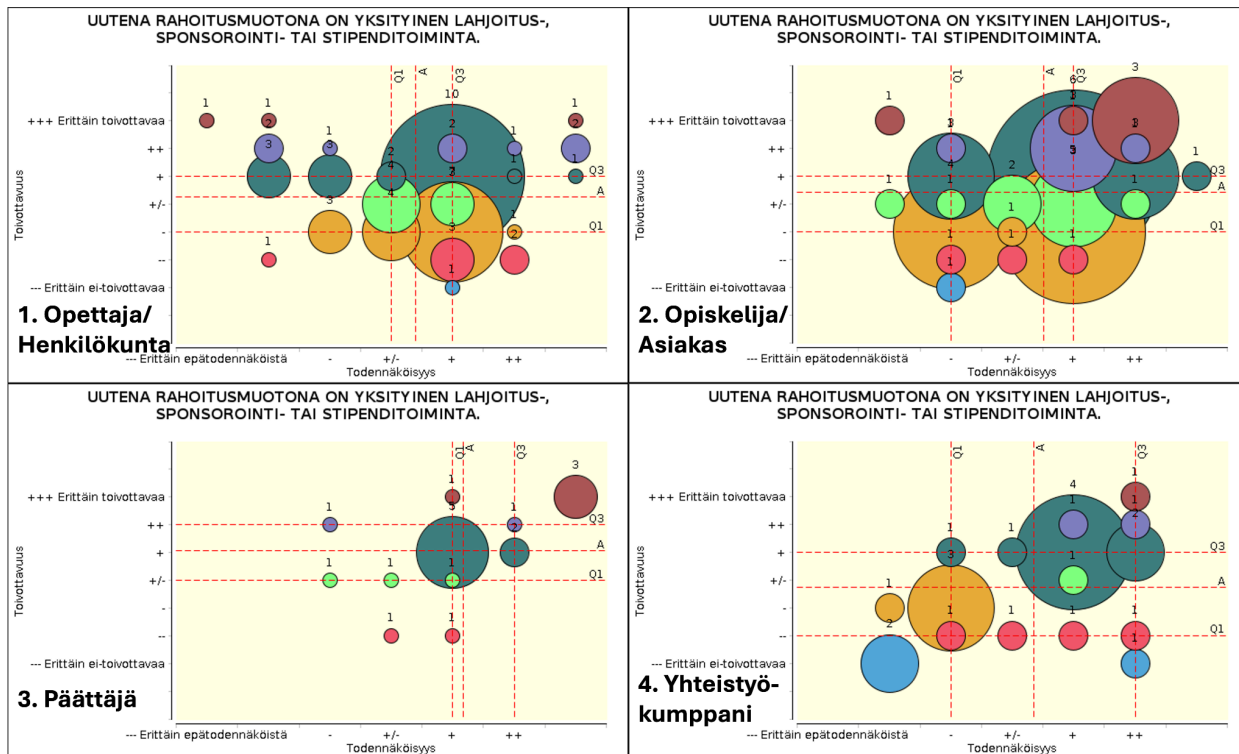
Pääasiallisen rahoittajan pitäisi olla joku muu kuin yksityinen lahjoittaja, joka voisi yrittää ohjailla opistoa

oman agendansa mukaan. Opistoilla voisi olla liian iso paine miellyttää hyvää lahjoittajaa, jos rahaa ei saisi muualta. Lisäksi eri puolilla maata sijaitsevat opistot olisivat hyvin eriarvoisessa asemassa, ja ehkä juuri niillä alueilla, joilla kipeimmin tarvitaan toimivaa kansalaisopistoa, ei lahjoittajia tai sponsorioijia löydykään.

Ne voisivat tuoda uusia ajatusmalleja ja käytänteitä toimintaan.

Oman ydintehtävän eli sen, minkä vuoksi ollaan olemassa, pitää olla selkeä. Vaikea kuvitella, että yksityinen rahoittaja lähtisikään rahoittamaan toimintaa, joka olisi jotenkin opistotoiminnan arvojen vastaista.

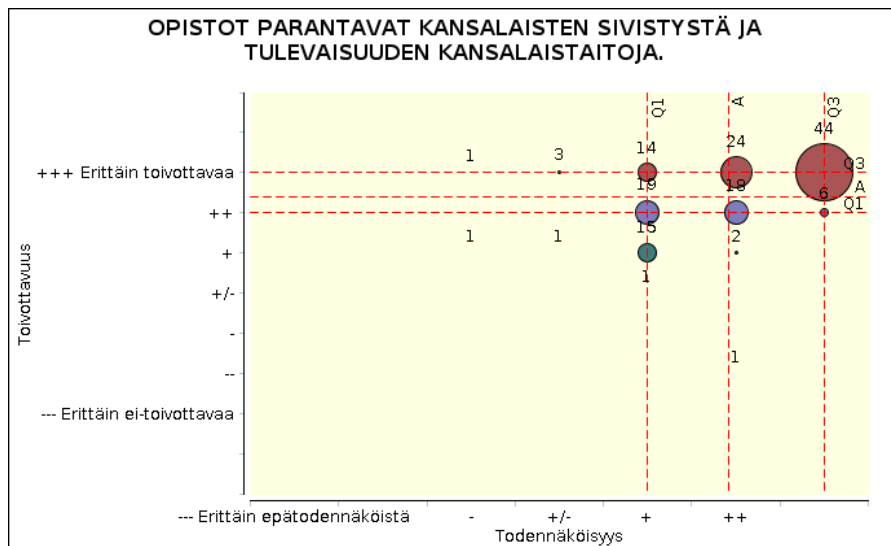
Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

11 – Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja.

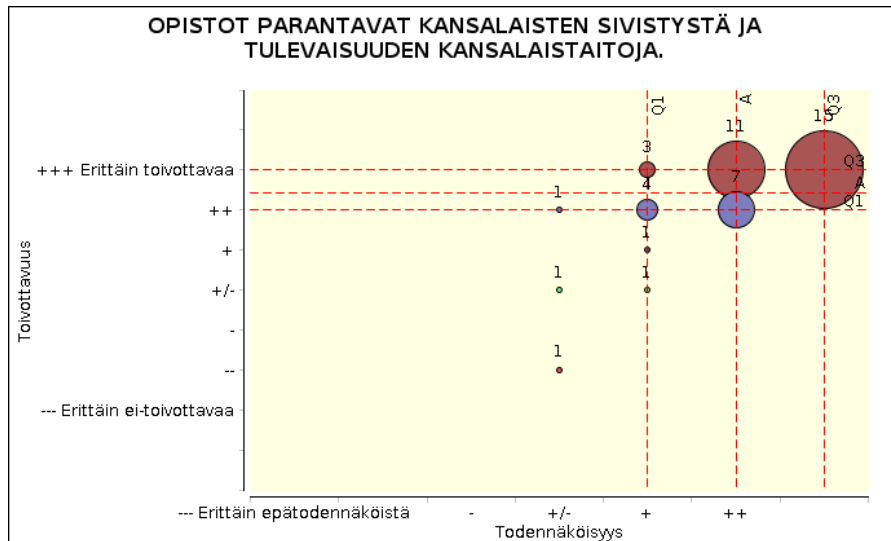
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 5/5

Kaikki vastaajat – 1.kierros

Kaikki vastaajat (1.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	1.9	2.0
Toivottavuus	2.4	3.0

Kaikki vastaajat – 2.kierros

Kaikki vastaajat (2.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	2.0	2.0
Toivottavuus	2.4	3.0

1. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

<p>Politiikka ja talous vuonna 2030 – 5/5/Millä tavoilla kansalaisopistot voisivat vahvistaa kansalaisten sivistystä tulevaisuudessa?</p>
<p>Vaikuttaa siltä, että ns. yleissivistys heikkenee tai sille ei nähdä arvoa (tai käyttöä) nykymaailmassa. Ihmisten oma ajattelukyky tai yleensä halu ajatella ja muodostaa mielipiteitä näyttää heikkenevän. Ja toisen ihmisen huomaaminen ja kohtaaminen sivistyneesti, ns. sydämen sivistys, on hukassa. Pitämällä näitä asioita esillä kansalaisopistot voisivat osaltaan olla suunnan näyttäjiä.</p>
<p>Tarjoamalla enemmän kursseja digitaalisessa maailmassa pärjäämisessä esim. iäkkäille , tätä työtä onneksi Suomessa kirjastotkin ovat pystyneet tekemään. Koulutus ja opiskelu on muuten menossa kaventuvaan suuntaan, opiskellaan vain pientä sektoria, mutta juuri laaja-alaisen oppineisuuden ja sivistyksen jakamisessa kansalaisopistoilla on yhä kasvava merkitys ja ihmisten yhteen tuomisessa ja mahdollisuuden antamisessa keskustelulle.</p>
<p>Mielenkiintoisia kursseja, joilla herätetään oppimisen halu. Yleisöluentoja, joissa mielenkiintoisia aiheita.</p>
<p>N/a</p>
<p>Kansalaisopistot kirkastavat merkitystään kansakunnan sivistyksen ja tulevaisuuden kansalaistaitojen välittäjänä. Opistot tekevät yhteistyötä Sitran kanssa ja vastaavat megatrendien nostamiin tulevaisuuden taitotavoitteisiin ja toiveisiin. Järjestämme luentoja, koulutusta ja tilaisuuksien tulevaisuuden taidoista. Koulutamme henkilökuntaamme huomioimaan ja havaitsemaan uusia sivistyksen kehityskohtia.</p>
<p>Kurssit suuntautuisivat alueille, joita yhteiskunnassa tarvitaan esi. teknologia, mutta myös kulttuuri pitää muistaa.</p>
<p>Opistot voivat tarjota esim. kielitaidon, teknisen taidon ja taiteellisen sivistyksen lisäksi sydämen sivistystä ja yhdessä olemisen taitoja.</p>
<p>Monipuolisella kurssitarjonnalla. Eri palvelujen keskustelu ja suunnittelu, jossa tunnistetaan erilaisia ilmiöitä esim. uusavuttomuus ja kehitetään hyvinvoinnin vahvistamista tukevaa koulutusta.</p>
<p>Järjetämällä laajaa monipuolista kurssitoimintaa kaikille ryhmille.</p>
<p>Tämä on kansalaisopistojen päätehtävä, eikä sen merkitys tule vähenemään tulevaisuudessa. Myös rahoituksessa ymmärretään sen merkitys entistä selkeämmin.</p>
<p>Nykyisen perustoiminnan säilyttäminen ja sisällön jalostaminen vastaamaan ajan haasteita. Ajan hermolla pysyminen. Kansalaisopistojen tunnettuuden vahvistaminen ja ao. organisaatiomuodon eri tahojen kanssa tunnettuuden lisääminen ja yhteistyön kehittäminen.</p>
<p>Ottamalla huomioon laajat asiakasryhmät ja tarjoamalla osaamisen kehittämistä erilaisiin tarpeisiin. Olemalla kohtaamispaikka erilaisille ihmisille ja kulttuureille. Viljelemällä yhdenvertaisuutta. Olemalla valmis muuttumaan ja vastaamaan muuttuviin tarpeisiin.</p>
<p>Tarjoamalla laadukasta sisältöä.</p>
<p>kuten tähän asti, jatkamalla hienoa työtä ja tarjoamalla sivistystä tukevia kursseja/luentoja</p>
<p>Pitämällä kiinni perustoiminnasta eli juuri siitä vapaasta sivistystyöstä. Kun kerran peruskoulussa ei ole enää kansalaistaito-oppiainetta, opistot voivat osaltaan paikata tätä puutetta.</p>
<p>Laajentamalla opintopistekurssien tarjontaa ja viestimällä ko. mahdollisuudesta myös sellaisille, jotka</p>

eivät opistoissa ole vielä opiskelleet. Samalla on kerrottava ihmisille, että kansalaisopistoissa voi edelleenkin harrastaa suorittamatta mitään. Samalla kurssilla voi olla sekä "harrastajia" että "suorittajia", ja kaikki ovat ihan yhtä tervetulleita kurssille. Kansalaistaidot tai niiden puute ovat tätä nykyä säännöllisesti otsikoissa - kansalaisopistoilla on hyvä sauma profiloitua myös kansalaistaitokurssien tarjoajana, tähän velvoittaa jo ko. oppilaitosten nimikin.
Esim suomenkielen kurseja voisi olla tarjolla kaikille, älylaitteiden käyttöön liittyvää koulutusta, miksei myös tapatietoisuutta ja "käytös"-kurseja voisi olla tarjolla uutena vaihtoehtona
Vapaan sivistystyön perustehtävän äärellä ollaan tässä. Uudet suomen kansalaiset ovat tärkeä kohderyhmä matalankynnyksen toimintaan ja he tarvitsevat meidän yhteiskunnassamme tarvittavia kansalaistaitoja.
Pitämällä monipuolista kurssitarjontaa huomioiden kaikenlaiset kohderyhmät.
Olemalla saavutettavissa, tuottamalla laajaa kurssivalikoimaa ja pitämällä kynnys matalana
Jatkamalla päätehtäväänsä.
Opiston kurssitarjonta on joustavasti muokattavissa vastaamaan tarpeita ajassa ja paikassa. Oli se sitten maahanmuuttaneille, teknologiaan tai mihin vaan, opiston toimintaan sopii luontevasti ajan seuraaminen myös sivistyksen näkökulmasta.
Laaja kurssivalikoima, matalan kynnyksen toimintaa. Rahoituksen merkitys.
Ajankohtaisia luentoja. Yhteistyötä kirjastojen kanssa.
Kynnys opistoon pitää olla matala. Kurssivalikoima. Kurssit tehdä houkutteleviksi. Ilmaiset luennot suunnitella ja mainostaa houkutteleviksi. Hyvät opettajat. Tukea harrastamista ja opiskelua.
Kurssitarjonnan mukauttaminen muuttuviin sivistystarpeisiin ja kiinnostuksen kohteisiin. Sivistyksen ja itsenäisen ajattelun arvostus
Laajalla yhteistyöllä kaikkien koulutusalojen ja -tasojen kanssa. Ajassa elämällä ja hiljaisten signaalien huomaamisella. Toisaalta perusasioiden, kuten eettisyyden, moraalien, lakien ja asetusten opettamisella. Yhteisöllisyys ja yhdessä oppiminen.
Tämä on opistojen päätehtävä ja se toteutetaan järjestämällä
Tietoa jaetaan ilman kurssimaksuja. Ilmaislunnot kirjastoissa jne, avoimissa tiloissa.
Kansalaistaidot! Tulevaisuuden kansalaistaidot ovat muuttuvia ja opistot kokeneita ja kyvykkäitä niitä opettamaan.
Matalan kynnyksen osallistuminen, edulliset hinnat, Laadukas kurssi- ja luentotarjonta. Yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistuminen. Vahvat markkinointikampanjat.
Juuri tarjoamalla kurseja lähes kaikesta. Terveiden edistäminen, kielten opiskelu, käden taidot, elämisen taidot eri ikäisinä jne. Eri ikäisille tarjottuja olohuonepalveluja, joilla lievennetään yksinäisyyttä osallistumalla kansalaisopiston kurssiin. Siis eri ikäisille omanlaistaan ohjelmaa. Samalla täytyy miettiä, millaista koulutusta henkilökunnalla pitää olla.
Monipuolinen ja saavutettava tarjonta, johon osallistuminen on oikeasti mahdollista erilaisille ihmisille.
Tarjoamalla edelleen monipuolista yleisivistystä ja kulttuuria.

<p>Tehdä yhteistyötä laaja-alaisesti eri yhteiskunnan toimijoiden kanssa, ml. yritykset. Tästä tarpeesta tulee nousemaan ajankohtaisia ja relevantteja opetussisältöjä.</p>
<p>Antamalla perusopetusta tai miksei lukionkin kurssivalikoimaa täydentävää täydentävää koulutusta (esim. suomen tai ruotsin kielen opetus), tarjoamalla luentoja ja " yleissivistäviä" kursseja, (yhteiskunta- ja historia). Arjen kansalaistaitoja esim. (koti)taloustaitoja, tieto- ja informaatioteknologian kansalaistaitoja. Tietoisuutta elinympäristön vaalimisesta.</p>
<p>Toteuttamalla perustehtäväänsä eli tarjoamalla kursseja. Opistojen tulee olla tietoisia yhteiskunnassa tapahtuvista muutoksista ja ihmisten oppimisen tarpeista, jotta ne pystyvät vahvistamaan sivistystä. Pitäisikö opistojen tulla vahvemmin esille myös yhteiskunnallisina vaikuttajina eli olla aktiivisesti mukana yhteiskunnallisessa keskustelussa?</p>
<p>Aktiivinen palautteen keruu ja sen hyödyntäminen toiminnan kehittämisessä. Tämän rinnalla tulisi myös olla avoinna ns. heikoille signaaleille, joita on havaittavissa yhteiskunnassa.</p>
<p>Tämän tehtävän rooli korostuu vielä nykyisestään tulevaisuudessa. Tutkintotavoitteiset koulutukset/oppilaitokset tulevat hiipumaan, oppia haetaan hyvin erilaisin tavoin eri paikoista. Matalan kynnyksen kansalaisopistot tulevat olemaan suuressa roolissa ihmisten sivistyksellisten perusoikeuksien takaajana.</p>
<p>Kansalaisopistot tukevat aikuisväestön sivistystointa ja pitävät ajantasalla opintokokonaisuuksien vaihdellessa monipuolisesti. Tulevaisuudessa vastuu kansalaistaitojen ja yhteiskunnallisen oikean tiedon saannissa keskittyvät ehkä kansalaisopistojen toimintasuunnitelmissa. Oikean tiedon saamiseksi asiantuntijoina esiintyvät henkilöt ovat sen keskiössä. Maailman muuttuessa ja myös Euroopna Unionin päätöksenteossa olemme usein umpisolmussa. Direktiivit ja poliittiset päätökset koskevat meitä kaikkia ja uudet asetukset lait tulevat yllättäen ja astuvat voimaan vaikka niiden sisällöstä emme ole riittävästi tietoisia. Suomalaisopistojen tulevaisuudesta päättävät poliitikot ovat usein tietämättömiä siitä millaisia seurauksia tukipäätöksillä on ja he eivät ole koskaan istuneet kansalaisopistojen opinahjossa. Päätöksiä silti tehdessään asiat vain soljuvat ilman seurauksia. Raha puhuu ja tuki loppuu kuten sitä ennen kohdistettiin, se ei enäämn ole mahdollista. Tietojen ja taitojen sekä menestyksellisesti hankitut menetelmät ja opetussisällöt katoavat kun jatkumoa ei ole ja jonkin ajan kuluttua kukaan ei enään muista miten asiat ennen menestyksellisesti hoidettiin. Lapsikin voi tällöin mennä pesuveden mukana joka ennen oli niin rakas ja vaalittu. Nyt on tärkeintä laatia strategia jolla turvataan terveiden rakenteiden ja opetuksen säilyminen kansalaisopistojen säilyttämiseksi voimavarana ja sivistyksen antajana kaikille Suomalaisille ja toettoa tai taitoja haluaville.</p>
<p>Mahdollisimman laajalla ja monipuolisella kurssitarjonnalla eri aloilta</p>
<p>Yhteistyöllä, eli hyvinvointialue, työllisyystoimi kunnalla, koulujen oppilashuolto ja myös eläkejärjestöt ja muut kolmannen sektorin toimijat mukaan.</p>
<p>Kansalaisopistot ovat täyttäneet toimintansa ajan suuren aukon yhteiskunnassamme. Ne ovat lisänneet vapaa-ajalla tapahtuvaa tas-arvoista opiskelua ja tukeneet sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Toiminnan jatkaminen on kannatettavaa - tietenkin kehitystä on ollut ja tulee olemaan.</p>
<p>Jatkamalla samalla tavalla</p>
<p>Monipuolisuus on tärkeää, mutta myös uusien kurssien aktiivinen etsiminen valikoimaan. Kansalaistaidotkin vaativat uudistusta muuttuvassa maailmassa.</p>
<p>Hyvällä kurssivalinnalla.</p>

Tarjoamalla yhteistyössä oppilaitosten kanssa kansalaistaitoja - taloutta, kädentaitoja, kieliopintoja, terveystietoja, digitaitoja. Eli lisää samanlaista kuin nytkin on tarjolla. Lisää mielenterveyteen (yhteistyökumppaneiden kanssa) suuntautuvia opintoja. Lisäopintoja koulussa tarjottuihin sisältöihin. Tarjoamalla keskusteluforumeita, webinaareja, tapahtumia.
Saman lailla kuin nytkin eli tarjoamalla laajasti erilaisia kursseja.
Kuten ennenkin.
Yhteisillä laajoilla kampanjoilla.
Tämä on henkireikä monelle.
Kaikki oppiminen ja osallistuminen ja harrastus lisää sivistystä.
Tarjoamalla yleishyödyllisiä kursseja esimerkiksi taiteisiin ja tieteisiin sekä hyvinvointiin liittyen.
Nykyiseen tapaan, mahdollisesti myös tarjoamalla opetusta esim. työelämätaidoissa.
?
Hyvällä ja kattavalla kurssivalikoimalla
Moninaisilla kursseilla.
Kulttuurin, kädentaitojen, musiikin, tanssin, ym opetusta, kuten nytkin. Ihmisten kohtauttamista eri ikäisten ja kulttuuritaustaisten välillä.
Nykyinen malli on todella hyvin kehittynyt ja palvelee laaja alaisesti asukkaita.
Laajat kurssitarjonnat, kulttuuri keskiössä.
Vastaus riippuu viime kädessä siitä, mitä sivistyksellä ymmärrämme. Jos se viittaa siihen, että opetus vahvistaa itsenäistä ajattelua ja arvioida yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä kehittää omia yksilöllisiä tietoja ja taitoja, niin nykyisen opetusvalikoiman ylläpitäminen jatkossa entistäkin tärkempää.
Jatkamalla juuri sillä hienolla toiminnalla kuten tähänkin saakka. Lisäämällä tai ylläpitämällä seuraavaa; Kielitaito, kädentaidot, taide, kulttuuri, tanssi, ja musiikki. Sekä mielenkiintoiset ja ajankohtaiset luennot jotka sivistää ja lisää tietoutta ja omaa ajattelua. Ja kaikki tämä muiden eri ikäisten ja taustaisten ihmisten seurassa.
Luennot ja esimerkit. Suomesta löytyy monia lahjakkaita luennoitsijoita ja julkaisuja, korkeatasoista musiikkia ja kirjallisuutta. Televisio ja radio sekä opistot tarjoavat mahdollisuuden levittää sivistystä. Vapaan lehdistön vaikutusta ei voi unohtaa. Kansalaisopistojen on oltava ajan hengessä mukana ottaen huomioon eri ikäryhmien tarpeet.
Sivistys on pahasti häviämässä nykyisessä informaatioähkyssä. Rohkea erilaisuus muihin, välineellisesti oppimiseen ja opiskeluun suhtautuviin, oppilaitoksiin tukisi sivistystä, mutta taloudellisesti tällainen linja on riskialtis.
Vahvistamalla omaa tarjontaansa ja huolehtimalla siitä, että opistossa on vahva kurssipohja.
Webinaareja ja verkko-opetusta. Mahdollisuuksien mukaan säilyttää perinteisiä kursseja: kieliä, liikuntaa ja kädentaitoja, keskustelutilaisuuksia.
Perustehtävän kirkastamisella. Määrittelemällä, mitkä ovat jokaiselle tärkeitä osaamisalueita, miksi ja kuinka osaamista voidaan yhteiskunnassa ja elämässä hyödyntää.

<p>Ensinnäkin tämä on ollut opistojen ydintoimintaa alusta asti. Eri aloilla tapahtuu jatkuvaa kehitystä. Opistot tukevat kansalaisia mukana pysymisessä. Uusia yhteiskunnan edellyttämiä taitoja tarvitaan aina. Kansalaisopistosta voi hakea sitä, mitä ei saa koulusta tai työstä. Pitää pysyä ajan tasalla siinä, mitä tuo milloinkin on ja vastattava tarpeeseen.</p>
<p>Toisille tämä opintomuoto sopii muita paremmin. Koulutustasomme on korkea edelleen, mutta tämä reitti voisi olla kohdennettu myös pudokkaillekin.</p>
<p>Opistoilla tulee olemaan tärkeä tehtävä perusosaamisen kehittämisessä ja vahvistamisessa jotta kansalaisten osaaminen olisi sillä tasolla, että he pärjäävät yhteiskunnassa, esim. maahanmuuttaneet</p>
<p>Laaja skaala osaamista ja innovointitapoja sekä mahdollisuudet monen tasoiseen kurssitarjontaan sekä avoimiin luentoihin.</p>
<p>Aikaan soveltuvat innostavat oppisisällöt. Kohdennetaan kursseja tietyille ryhmille.</p>
<p>Pitämällä huolta siitä, että kurssitarjonta on riittävän laaja, ja tarjolla on kansalaistaitokursseja. Tiedot taidot, jotka vielä jokin aika sitten ajateltiin kaikkien oppivan automaattisesti lapsena/nuorena, eivät ole enää nykyään eikä tulevaisuudessa itsestäänselvyksiä, vaan niitä pitää opettaa.</p>
<p>Jos rahoitus saadaan jotenkin järjestymään ja toiminta organisoitua niin että vähällä rahalla pärjätään (runsaasti vapaaehtoista työvoimaa) niin siinä tapauksessa voidaan tätä sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja tarjota vielä vuonna 2030 ja sen jälkeenkin.</p>
<p>Aika korkealentoinen tavoite: onko realismia vapaan sivistystyön toimijalle?</p>
<p>Samalla tavalla kuin nykyäänkin</p>
<p>Tarjoamalla monipuolisesti sellaisia sisältöjä ja taitoja, joita tulevaisuudessa tarvitaan. Pitämällä esillä niitä teemoja, jotka ovat tärkeitä ja tarjota mahdollisuuksia yhdessä käsitellä/kohdata niitä. Luomalla ihmisille uskoa ja pystyvyyden tunnetta tulevaisuuden haasteiden edessä.</p>
<p>Muokkaamalla kurssitarjonnan ja koulutuspaikkakunnan tarpeisiin.</p>
<p>Tarjoamalla helposti saavutettavia kursseja, joiden teemat puhuttelevat juuri siinä hetkessä.</p>
<p>Monipuolinen opintotarjonta, myös yhteiskunnallisia aiheita.</p>
<p>Esim. maahanmuuttajien kansalaisen perustaitojen opetus. Muutenkin ihan ihmisten perustaitojen opettaminen: ruoanlaitto, kielet, kestävä kehitys, luontoarvot jne.</p>
<p>Sivistykselliset tavoitteet on selkiytetty omassa toiminnassa ja sivistyksellisiä kärkiä on muutamia. Kansalaisopistot ovat mukana yhteiskunnallisessa keskustelussa ja tuovat esiin paikallisten ihmisten ääntä. Toiminnassa on kehitetty kansalaistaitojen opettamista, joita opetetaan osin myös oppilaitosyhteistyönä. Arvomaailma korostuu opetuksessa mm. hyvien keskustelukulttuurin ja käyttäytymismallien tuomisessa näkyväksi. Kansalaisopistojen sivistykselliset tavoitteet on opiskelijoiden sekä rahoittajien tiedossa ja niitä noudattamaan sitoudutaan yhdessä. Kansalaisopistot ovat mukana yhteistyössä yhteiskunnallisesti tärkeiden ja akuuttien asioiden ratkaisemisessa, kuten ilmastokriisin torjumisessa. Kansalaisopistot tarjoavat jatkuvasti päivittyvää tietoa ja taitoa ihmisten hyväksi sekä ovat mukana yhteiskunnallisesti merkittävissä foorumeissa ja tapahtumissa. Yleissivistystä arvostetaan ja toiminnan rinnalla jaetaan tutkittua tietoa yhteiskunnan sekä kansalaisten sivistämiseksi. Kansalaisopistot välittävät yhtenäisesti oikeaa tietoa ja ne ovat luotettuja yhteiskunnallisia toimijoita. Kansalaisopistot ottavat kantaa sivistyksellisiin asioihin, mutta säilyttävät riippumattomuutensa. Tätä kautta luottamus yhteiskunnallisena toimijana vahvistuu. Kansalaisopistot tunnistavat sivistyksellisen roolinsa aiempaa</p>

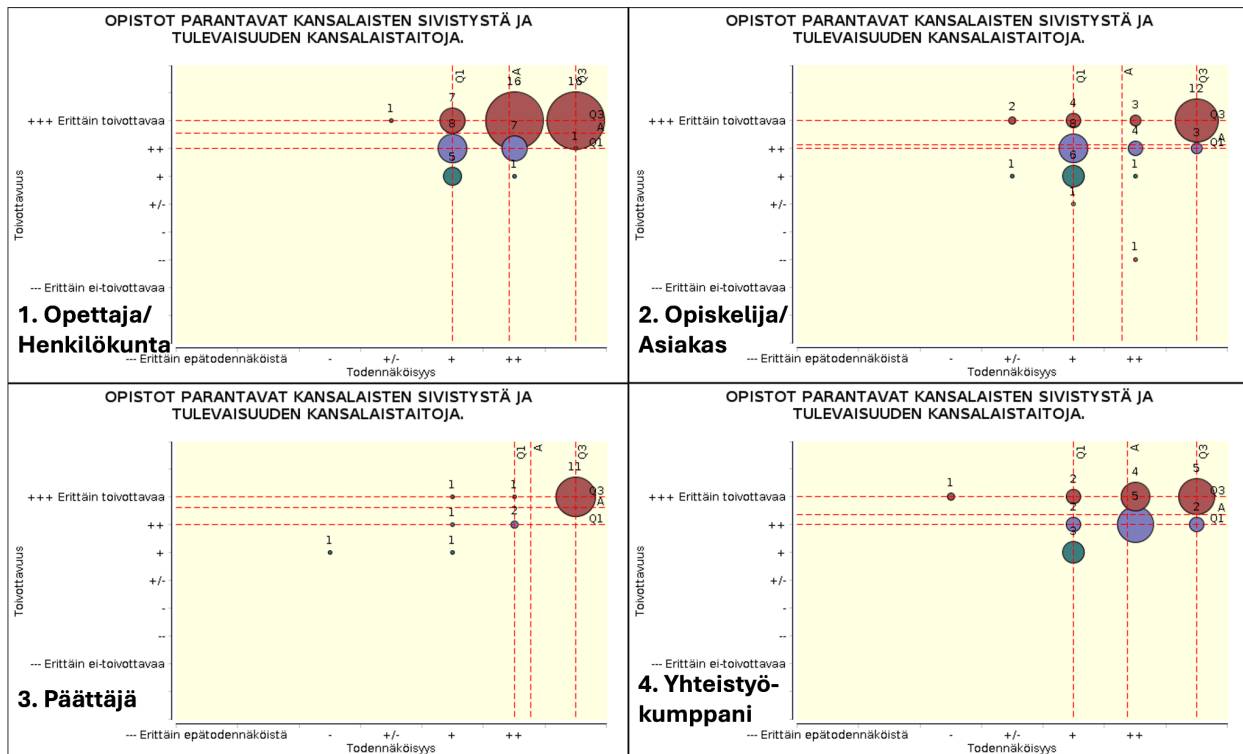
paremmin. Pelkkä opetuksen antaminen ei ole kansalaisopistojen tehtävä tulevaisuudessa. Tämä tarkoittaa vahvaa yhteistä toimintaa koko Suomessa sekä toivottavasti myös kansainvälisesti.
Peruskansalaistaitojen oppiminen mukaan opetussuunnitelmiin
Kuten tähänkin asti. Mutta edelleen lujasti ajan hermolla pysyen.
Turvaamalla riittävän laajan, helposti lähestyttävän ja saavutettavan opintotarjonnan, joka ottaa huomioon erilaiset tarpeet.
Pitämällä toiminta omien arvojen mukaisena ja kehittämällä sitä ajanmukaiseksi tulevaisuuden tarpeet huomioiden.
Pysymällä ajan hermolla ja tarjoamalla juuri niitä kansalaistaitoja, jota tuona aikana tarvitaan. Kuuntelemalla opiskelijoita herkällä korvalla ja viemällä kursseja juuri sinne, missä on tarvetta.
Ajassa elämisen kautta.
Ennakoimalla ja hyödyntämällä tietoa tulevaisuuden osaamisen tarpeista toiminnan suunnittelussa.
Monipuolisella kurssitarjonnalla ja ennakoimisella.
Tarjoamalla "ajan hermolla" olevia kursseja, pysymällä siis ajassa mukana.
Tarjoamalla yhteiskunnallisia ja kansainvälisyyteen liittyviä kursseja. Tarjoamalla kielikursseja ja kulttuuria.

2. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

Politiikka ja talous vuonna 2030 – 5/5/Millä tavoilla kansalaisopistot voisivat vahvistaa kansalaisten sivistystä tulevaisuudessa?
Tunnistamalla erilaisia tarpeita, uusia tuulia ja tarjoamalla kansalaistaitokursseja monipuolisesti.
Kansalaistaitojen merkitys on kasvanut ja kasvaa edelleen tulevaisuudessa. Kansalaisopistot ovat luonnollisesti perus-/kansalaistaitojen sivistyksen kehto.
Tämän merkitys tulee vahvistumaan tulevaisuudessa. Perusopetuksen heikentyessä (tai ainakin oppimistulosten) tarvitaan enemmän paikkoja perustaitojen paikkaamiseen.
Tarjotaan perus- ja kansalaistaitokursseja. Näiden täytyisi olla mahd. edullisia.
Varsinkin vanhemman väestön on yhä vain vaikeampaa pysyä digitaalisen kehityksen vauhdissa mukana. Kansalaisopistot vastaavat tähän tarpeeseen edelleen
Isoin kysymys on toimia ja säilyä vapaana, turvallisena ja yhteisöllisenä tilana, jossa voi olla moniääninen ja erimielinen ilman, että se uhkaa ketään. Opistoissa voisi myös miettiä yleissivistyksen käsitettä eri aineissa. Opetamme paljon taitoja ja meillä puuhataan.
Tunnistamalla tulevaisuuden "sivistystarpeet" ja huomiomalla ne laaja-alaisesti kaikessa toiminnassa. Esimerkiksi kestävä kehitys. Tarjoamalla toivoa ja toimijuutta tulevaisuuteen.
Ensin on mietittävä, mitä sivistys meille tarkoittaa. Kyse on myös harrastustoiminnasta, joka tuo mielekkyyttä elämään ja toisaalta pitää ihmisiä kunnossa, mahdollistaa vuorovaikutusta, kotoutumista ym. Osa sitä on sivistystä, osa jotain muuta - yhtä kaikki tärkeitä asioita. Koska peruskoulutus on kriisissä ja jatkokoulutus on taloudellisesti haastavaa, näen kyllä kansalaisopistot yhtenä näitä ilmiöitä paikkaavana toimijana. Samalla kyllä toivoisin, ettei näin suuria asioita kokonaan vyörytetä kansalaisopistojen harteille, jollei resurssitkin merkittävästi kasva.
Hyvin pitkälti jatkamalla nykyistä työtänsä ja pohtimalla erilaisia tapoja tuottaa koulutusta.
Pitämällä kiinni perustehtävästään ja taistelemalla sen puolesta.
Tekemällä laadukasta perustyötä, johon on aina kuulunut ajankohtaisten ilmiöiden ja kehityksen seuraaminen sekä koulutustarpeiden tunnistaminen. Vapaan sivistystyön pitää säilyttää elinvoimansa, vetovoimansa, ja arvonsa jotta kansalaisopistoissa on edelleen ammattitaitoista ja sitoutunutta henkilökuntaa vahvistamassa kansalaisten sivistystä tulevaisuudessa.
Sivistyksen lähteinä toimiminen myös tulevaisuudessa.
Monipuolista, kiinnostavaa tarjontaa saavutettavasti kaikille (saavutettavuus tarkoittaa myös näkyvyyttä!). Digitaidot, medialukutaito, oppimisen metataidot mukana kaikissa oppiaineissa. Opetustilanteissa tulisi ohjata moniääniseen keskusteluun.
Tarjoamalla monipuolisia tapoja kehittää osaamistaan. Pitämällä huolta matalan kynnyksen saavutettavuudesta. Pitämällä hyvät neuvotteluyhteydet rahoittajiin, yrityksiin, poliitikkoihin. Pitämällä henkilökunnan osaamistason korkealla. Pitämällä henkilökunnan motivaation korkealla siinä, että halutaan toimia vapaan sivistystyön airueina ja huolehtia moninaistuvan ja monikulttuuristuvan kansan sivistyksestä. Arvot tärkeitä! Nostamalla arvoonsa vapaan sivistystyön!
Tarjoamalla joustavan, tutkintojen jälkeisen mahdollisuuden elinikäiseen oppimiseen.

<p>Monipuolisilla, opiskelijoiden tarpeiden mukaan räätälöitävillä oppimisen mahdollisuuksilla. Varmistetaan, että opistot ovat kaikille saavutettavia sekä reiluja, turvallisia ja yhteisöllisiä paikkoja oppia ja tavata muita.</p>
<p>Tarjoamalla opiskelijoiden oppimisen tarpeisiin vastaavaa koulutusta. Osallistamalla yhteiskunnalliseen keskusteluun ja nostamalla esille ajankohtaisia teemoja.</p>
<p>Kansalaisopistoon tulisi ohjata yhteiskunnasta niitä, jotka erityisesti kaipaavat sivistystä ja kansalaistaitoja. Kansalaisopistojen tulee säilyttää alkuperäinen tarkoitus ja idea kansan sivistäjänä nykyhetken sopivalla tavalla ja kansalaistaitojen vahvistaminen sopii toimintaan erittäin hyvin!</p>
<p>Jatkamalla mutta samanaikaisesti kehittämällä jo yli 125 vuoden ajan hyväksi havaittua toimintaansa.</p>
<p>Siis hetkinen, opiston valitsevat useimmiten jo sivistyneet henkilöt. Eli toki heidän sivistyksensä taso paranee entisestään. Sivistys kasaantuu ja kumuloituu. Konkreettisesti kaikkien kansalaisten sivistykseen voi vaikuttaa vain perusopetuksen kautta, koska sen polun käy jokainen. Siispä yhteistyötä perusopetukseen!</p>
<p>Kansalaisopiston tulee tunnistaa toimintaympäristön ja asukastarpeiden muutokset sekä kehittää palvelutarjontaansa omassa roolissaan niiden mukaisesti.</p>
<p>Kansalaistaitoja ylläpitäviä kursseja tulee olla jatkossakin, voisi olla myös teemapäiviä kansalaistaitoihin liittyen.</p>
<p>Pysymällä ajan hermoilla ja vastata edelleen ajantasaiseen tarpeeseen koulutuksen suhteen.</p>
<p>Tekemällä yhteistyötä sote- ja hyte- sekä työllisyyspalvelujen kanssa, jotka aktiivisesti ohjaavat asiakkaitaan opistojen palvelujen pariin. Em. toimijoiden kanssa on tehty tavoitteellinen suunnitelma yhteistyöstä ja siihen nimetty yhteyshenkilöt. Em. toimijoiden avulla opistot voivat tarjota juuri niitä sivistäviä opetuspalveluja kuin mitä kunnassa on tarve, tieto niistä on juuri näillä em. toimijoilla ja valitettavasti tarvittava tieto ei saavuta opistoja.</p>
<p>riittävällä ja laadukkaalla kurssitarjonnalla, joka kohtaa yleisön, pysymällä ajan hermolla</p>
<p>Opistot tuottavat laaja-alaisesti ja monipuolisesti kuntalaisten hyvinvointiin ja osaamiseen liittyviä kursseja sekä painottavat kansalaistaitoja tarjonnassaan.</p>
<p>Kansalaisopistot ovat ketteriä ja joustavia ja pystyvät nopeasti vastaamaan uudentilaisiin tarpeisiin. Maailma muuttuu koko ajan nopeammin ja uusia taitoja pitää opetella koko ajan. Kansalaisopistot pystyvät reagoimaan nopeasti näihin tarpeisiin. Toisaalta kansalaisopistoissa voi opiskella myös sellaisia taitoja, jotka muutoin ehkä jäisivät unohduksiin. Myös sellaisten taitojen ylläpito on kansalaisten sivistämistä.</p>
<p>Yhteistyöllä muiden tahojen kanssa. Tunnistamalla ne tarpeet mihin opistot voisivat vastata toiminnallaan</p>
<p>Sivistys on vähän vanhakantainen käsite, jos opistossa käydään pääasiassa joogassa ja opettelemassa pianonsoittoa. Näilläkin kursseilla opitaan kuitenkin monia geneerisiä taitoja sekä tutustutaan itseen oppijana ja ryhmätoimijana. Tällaisten taitojen opettajana ja vahvistajana opistolla on jatkossakin tärkeä rooli.</p>

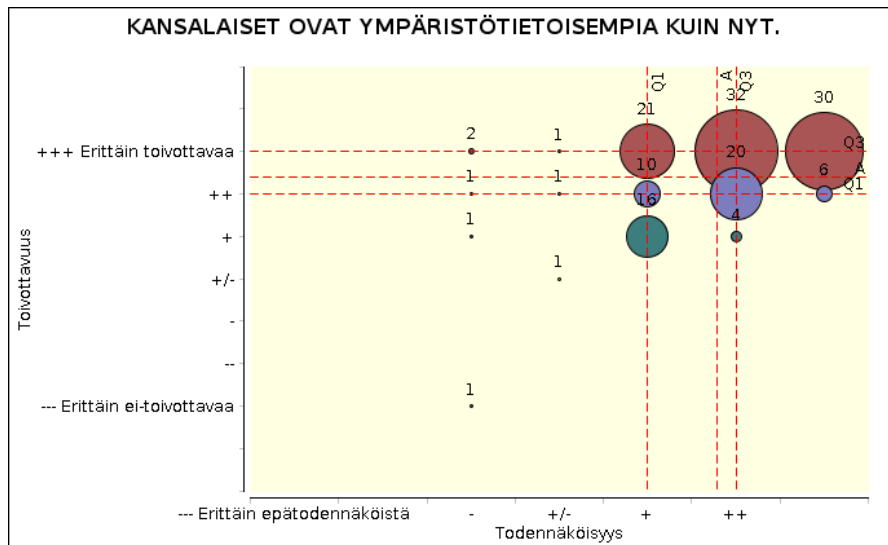
Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

12 – Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt.

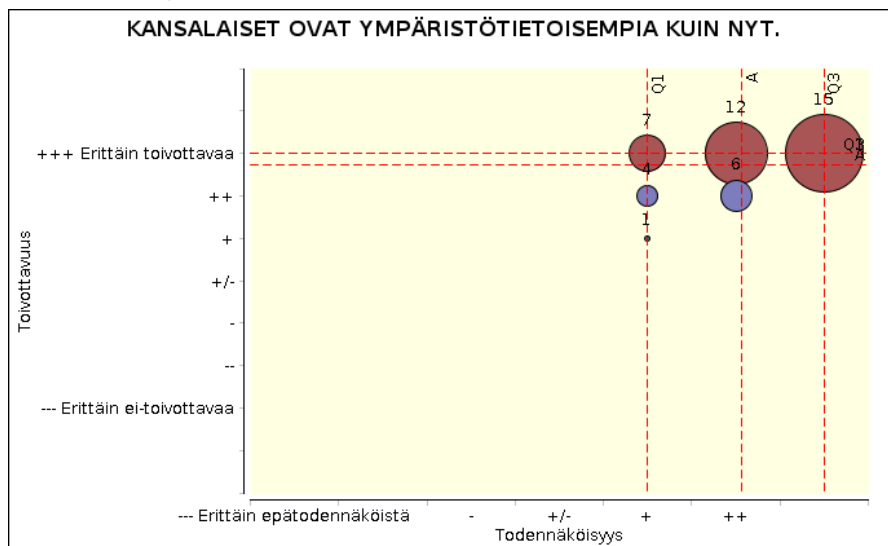
Ympäristö vuonna 2030 – 1/4

Kaikki vastaajat – 1.kierros

Kaikki vastaajat (1.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	1.8	2.0
Toivottavuus	2.4	3.0

Kaikki vastaajat – 2.kierros

Kaikki vastaajat (2.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	2.1	2.0
Toivottavuus	2.7	3.0

1. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

<p>Ympäristö vuonna 2030 – 1/4/Miten kansalaisopistot ovat vaikuttaneet kuntalaisten kestävän elämäntavan valtavirtaistumiseen?</p>
<p>Pitämällä teemoja esillä. Lisäämällä tietoa.</p>
<p>On hienoa, että on tarjottu kursseja kompostoinnista ja puutarhanhoidosta. Tarvitaan kursseja myös kuluttamisen ja jätteen vähentämisen ja ruuan haaskauksen vähentämiseksi. Olemme matkalla ekokatastrofiin ja pääosin poliitot eivät tätä ole vielä sisäistäneet, mutta luonto pakottaa muuttamaan haaskaavaa elämäntapaamme. Tässä on myös tärkeä työskärsa kansalaisopistoille ja opiskelijat itse mukaan suunnittelemaan.</p>
<p>Opistot ovat järjestäneet koulutusta ja asiantuntija luentoja kestävän elämäntavan aiheista yhteistyössä eri järjestöjen kanssa lähinä ja etänä. Kestävän elämäntavan edistäminen on osa monen opiston strategiaa suosien kurssitarjonnassa mm. kierrätystä, tuunausta, korjausta ja entisöintiä.</p>
<p>Pitämällä aiheesta luentoja.</p>
<p>Kansalaisopistot voivat järjestää tempauksia, tapahtumia, luentoja ja kursseja kestävästä elämäntavasta.</p>
<p>Lisäämällä kestävän elämäntavan sisältöjä eri koulutuksiin ja tarjoamalla substanssiin liittyvää tietoa ja taitoja</p>
<p>Tiedottamalla ja järjestämällä aiheeseen liittyvää kurssitarjontaa ja tempauksia.</p>
<p>Kansalaisopistojen toiminta on jo nyt ollut ympäristötietoista, taloudellista ja kestävää. Kansalaisten tietoisuus ympäristökysymyksistä vahvistuu edelleen ja se otetaan jatkossakin huomioon kansalaisopistoja kehitettäessä.</p>
<p>Kansalaisopistot ovat nyt esimerkkinä ja voivat olla sitä myös jatkossa näkyvämmiin. Pienet teot, niistä syntyy isot purot. Laaja-alaisesti jatketaan kestävän kehityksen sen eri teemojen kautta.</p>
<p>Huomioimalla kestävän kehityksen elementit omassa toiminnassaan ja kurssitoteutuksissa. Pitämällä asiaa esillä tuntiopettajien suuntaan ja tarjoamalla koulutusta sekä tietoa myös tuntiopettajille kestävästä kehityksestä ja sen toteuttamistavoista.</p>
<p>Tieto lisää kestävää ja vastuullista toimintaa.</p>
<p>Kestävä elämäntapa ymmärretään monesti pelkästään ekologisen kestävyuden näkökulmasta. Opistot toteuttavat jo nyt kestävän elämäntavan periaatetta myös kulttuurisesti ja sosiaalisesti sekä taloudellisesti.</p>
<p>Kestävän kehityksen periaatteet ovat käytössä kaikessa opiston toiminnassa niin kursseilla kuin muussakin toiminnassa. Kierrätyksen tarpeellisuudeta puhutaan yleisesti uutisoinnissa sekä kursseilla, järjestetään luontokursseja ja vihreä ajattelu on noussut kunniaan.</p>
<p>Opistot ovat matalankynnyksen tiedonlähteitä ja voidaan ottaa osaksi kansalaistaitojen opetusta, kiertotalouden elementit kehiin.</p>
<p>Pitämällä teemaa esillä omassa toiminnassaan näyttämällä esimerkkiä. Koska meillä on opiskelijoina lapsia, on esimerkin näyttäminen sieltä asti tärkeää.</p>
<p>Aiheeseen liittyvät luennot ja kurssit, ympäristötietoisuus esim kopiointin vähentämisessä</p>

Monipuolisilla, kestävään elämäntapaan liittyvillä kursseilla sekä luennoilla.
Monipuolisella kurssitoiminnalla, joka pitää sisällään erilaisia tietoja ja taitoja ihmisen arjen ja elämän eri näkökulmista.
Kurssitarjonnalla, missä opetellaan kestäväen kehityksen elämäntaitoja.
Jakamalla tietoa. Luennoilla, hankkeilla / tapahtumilla. Yhdessä tekemisellä.
Kestävää elämäntapaa tukevia kursseja järjestetään. Opiston toiminnassa ja muidenkin kurssien yhteydessä osoitetaan kestäviä toimintamalleja pidettävän itsestänselvänä oletuksena.
Olemalla kurssitoiminnassa ja omassa toiminnassaan kestäväen kehityksen toimien tasalla.
Kansalaisopistoilla on edellytyksenä kestäväenkehityksen toimintamalli.
Opistot ovat nopeita kehittämään ja tarjoamaan kestäväen elämäntavan kursseja käsitöissä, taiteessa, arjen osaamisessa, kokkailussa ja aivan kaikessa! Tätähän on tehty aina opistoissa!
Kansalaisopistojen opettajien omaa kestävyysosaamista on vahvistettu ja tuettu, ja kestävyysteemat näkyvät selkeämmin kurssitarjonnassa. ja kaikessa opetuksessa.
Olen oppinut, että jo nykyäänkin kansalaisopistossa voi oppia ihmeellisiä asioita kuten vaikka retkikurssi. Kaupunki-ihminen menee retkikurssille ja on ihan täpinöissään, kun mennään metsään ja avataan telta. Uuden oppiminen on aina kehittävä prosessi. Uskon, että vuonna 2030 on edelleen tarvetta jopa retkikurssille. Kansalaisopistoissa tiedetään kyllä, mitä kaikkea voi opiskella, jos siihen vain annetaan riittävät resurssit tulevaisuudessakin. Nuoremmat ihmiset kyllä oppivat senkin, että iäkkäät vanhemmat voivat paremmin, kun heillä on kansalaisopiston kurssi ohjelmassaan.
Aiheen luennot ja kurssit. Ympäristötietoisuus kaikessa toiminnassa.
Kansalaisopistot toteuttavat aktiivisesti osana kaikkea toimintaansa, läpileikkaavasti ympäristötietoisuutta ja toiminta on kestäväen ja ympäristövastuullisen elämäntavan mukaista, läpinäkyvää. Tämä tulee olemaan keskeistä kaikilla vastuullisilla toimijoilla ja asiakkaat valitsevat myös tämän mukaan palveluntarjoajia.
Meidän opistolla on vihreä lippu! Sen ylläpito vaikuttaa kaikkeen kautta linjan kestäväen kehityksen mukaisista arvoista materiaaleihin ja kiertotalouteen. Huolehditaan omalta osalta myös kansanterveydestä (liikunta- ja hyvinvointikurssit, ravintotietous kotitalouskursseilla ja yksittäisillä luennoilla. On järjestetty myös varautumiseen liittyvää koulutusta. Etäkursseja eli ei tarvitse ajella kilometritolkulla. Perhekursseja eli yhteistä aikaa ja taitoja kahdelle, jopa kolmelle sukupolvelle.
Kansalaisopistojen tulee toimia kestäväen elämäntavan mukaisesti eli olla esimerkkinä muille ja tarjota kestävään elämäntapaan liittyviä kursseja. Tässä olisi oivallinen mahdollisuus tehdä yhteistyötä järjestöjen kanssa.
Kestäväen kehityksen ja ympäristöteemat tulisi olla aktiivisesti mukana niin tulevien kurssisisältöjen suunnittelussa kuin kurssien toteutuksessa.
Vaikea todentaa, mutta koska opetusohjelmissa on perinteisesti vaalittu esim. kädentaitoja, olettaisin että kestäväen elämäntavan perustaitoja on vahvistettu jo kautta aikojen.
Kestäväen kehityksen periaate sekä monipuolisuuden korostaminen ovat auttaneet ymmärtämään mikä merkitys oikeanlaisella opetuksella ja tiedon jakamisella kansalaisopistojen luennoilla on mahdollista. Me kaikki tarvitsemme koulutusta ikään tai sukupuoleen katsomatta . Kansalaisopistojen antamat

<p>luentokokonaisuudet ovat korkea tasoisia ja asiantuntevia lisäten tietoja ja taitoja jotka muutoin jäisivät toteutumatta. Bisa tulosten perusteella olemme putoamassa ja mensan listoille päästäksemme ilman lahjoja tai opiskelua se tuskin olisi mahdollista. Suomi on huonolla tiellä mikäli opetushallinnossa tehdyt päätökset ovat tuhoisia tai vääriä. Vahinkojen korjaaminen kestää sukupolvien ajan ja nyt on aika pitää kiinni kaksin käsin tästä hyvinvoinnin aikana luodusta järjestelmästä jonka keskiössä on kansalaisten sivistystoiminta ja koulutus. Maailman tilanne on vaikea ja provosoidumme helposti katsoessamme miten uutisten tieto manipuloi ajatuksiamme. Uskoo kentahtoo mutta suuntaus on pitkään ollut alasajo kansalaisten opiskelun sisällön ja tiedon tahallinen vääristely tai turmeleminen ns. WOKE kulttuuri. Epäterveiden opetusten esittäminen on tuomittava mutta tuollaiset opit ovat soluttautuneet koulutoimeen ja sukupuolijakautumiseen josta seuraa vain vaikeuksia. Opetusta ja koulutusta tarvitaan monella eri tasolla mutta miten on? Sukupuolineutraali avioliitto ja kaikki huuhaa saa valtaa vaikka tätä ei uskota että se on epämoraaliton opetusta . Ei wokw kulttuurille ja moraalittomalle opetuksille.</p>
<p>Opetustarjonta mahdollistaa sen. Henkilökunnan esimerkki ja kurssien sisältö ympäristönäkökulmalla.</p>
<p>Oppimateriaaleihin on tullut ympäristön tilaa, ilmastonmuutosta käsitteleviä sisältöjä.</p>
<p>Kursseja aiheesta.</p>
<p>Opistot tarjoavat kierrätykseen, korjaamiseen, ruokahävikin vähentämiseen ym. kestävään elämäntapaan liittyviä sisältöjä. Tietopohjaisia sisältöjä verkossa. Tutustumiskäyntejä ja retkiä, käytännön taitojen harjoittelua, asiantuntijaluentoja. Näille on jatkossa entistä enemmän tarvetta.</p>
<p>Omalla esimerkillään ovat vaikuttamassa opiskelijoiden toimintaan. Hyvän elämän arvot nousevat esiin, kun niistä puhutaan ja toimitaan niiden ajatusten mukaisesti.</p>
<p>Palaaminen alkutekijöihin ja arvostus perinteitä kasvaa jatkuvasti.</p>
<p>tiedon lisääminen, oma esimerkki.</p>
<p>Tarjoamalla kestävä kehityksen kurseja liittyen vaatehuoltoon yms.</p>
<p>Opetustarjonnan ja esimerkin kautta</p>
<p>Tarjoamalla aiheeseen liittyviä kurseja.</p>
<p>Kurseja ajankohtaisista teemoist.</p>
<p>Kestäväkehityksen kurseja</p>
<p>Eri teemoihin liittyviä luentoja ja niiden asiantuntijoita paikalle.</p>
<p>Kansalaisopisto voi järjestää luontosuhdetta ylläpitäviä kurseja ja omalla toiminnallaan edesauttaa kestävyuden valtavirtaistumista. Esim. paperisen kurssiohjelman painoa voisi vähentää. Huolehditaan, että kurssikeskus on sellaisessa paikassa, johon on helppo kulkea julkisilla kulkuvälineillä ja jalkaisin</p>
<p>Järjestämällä asiantuntija luentoja.</p>
<p>Opastusta, aihe esillä kaikessa toiminnassa.</p>
<p>Tietoa on vaikka millä mitalla mutta kuinka saataisiin myös halukkuutta näihin asioihin. Siinä opistot voisivat näyttellä jotain roolia.</p>
<p>Uskon, että kaikessa opetuksessa niin käytännön aineissa kuin teoreettisissakin opetuksessa otetaan huomioon kestävä kehitys ja luontoarvot. On vaikea tietää, miten tämä on vaikuttanut, mutta uskoisin näin tapahtuneen ja opistojen olleen mukana vihreän siirtymän edistämässä.</p>

Kestävyys näkökulma voi olla mukana kaikilla kursseilla.
Ei voi muuta kuin toivoa, että ihmiset ymmärtävät opistojen merkityksen yhteiskunnassa. Tietoa on tärkeää saada ja toteutus auttaa ja rohkaisee ihmisiä toimimaan. Onnistuneet toteutukset luonnon ja ihmisen hyväksi tuottaa uskoa tulevaisuuteen. Opistoissa tapaa ihmisiä joiden kanssa voi vaihtaa mielipiteitä ja yhteistyö lisääntyä. Keskustelemalla voi syntyä uusia ideoita ja toteutuksia.
Koulutuksella.
Sisällyttämällä näitä aiheita kurssitarjontaan, pitämällä tietoa esillä
Onko tästä tehty luotettavaa tutkimusta, Suomessa tai pohjoismaissa? En tiedä vastausta, joten kysyn.
aihetta käsittelevät kurssit ja luennot sekä erilaiset hankkeet. Yhteistyö eri toimijoiden kanssa on hedelmällistä. Kurssin ilmeinen aihe voi olla joku muu kuin kestävä elämäntapa, mutta oppia siihen tulee oheistuotteena.
Kurssitarjonnalla kuten nyt jo tekevät.
Korostamalla kaikessa toiminnassa ja opetuksessa ympäristötietoisuutta ja toimintamalleja miten voi itse olla mukana.
Hyvä tilaisuus jakaa tietoa kurssien toimintakulttuurien järkevässä toiminnassa.
Omalla toiminnallaan, kuten kursseilla ja erilailla tapahtumilla.
Tarjoamalla kursseja tai muuta toimintaa, jossa asiakkaat pääsevät käytännössä harjoittelemaan ja oppimaan kestävämpää elämäntapaa.
Ollaan ympäristötietoisempia kuin aiemmin, mutta sen ei juurikaan anneta vaikuttaa omaan toimintaan. Kulutetaan yhtä hullun lailla kuin tähänkin asti; lennetään, vaihdetaan autoja muutaman vuoden välein, vaihdetaan puhelimia, ostetaan pikamuotia, syödään punaista lihaa, asutaan isosti ja väljästi..... Haluaako kukaan (tai ainakaan kovin moni) mitään oikeaa muutosta? Haluaako kukaan luopua yhtään mistään vai halutaanko aina vain lisää kasvua ja lisää materiaalista hyvää itselle? Koetaanko kaikki valistus vain tylsänä saarnaamisena ja jos opisto tarjoaa kursseja joiden sisältö on vahvasti kesävään elämäntapaan suosittavaa ja opastavaa tuleeko sitä oppia hakemaan vain ne joille se jo on tuttua ja jotka yrittävät omalla kohdallaan elää kestävämmän ja loput jatkavat kuluttamista kuten ennenkin. Ehkä me opistossa voimme toimia esimerkkinä huomioiden kaikessa toiminnassa kestävä valinnat. Voi vain toivoa että kestävämmän elämäntavan valitseminen olisi yleisempää vuonna 2030.
Vaikuttamismahdollisuuksia isossa kuvassa aika niukalti.
Osaltaan varmaan kurssitarjonnan ja tapahtumien kautta sekä ottamalla kestävä elämäntavan ajatuksen osaksi omaa toimintaansa.
Järjestämällä aihepiiriin kuuluvaa opetusta.
Opetusmuotojen valinnoilla.
Tarjoamalla ei-materiaalisia palveluja ja toimimalla esimerkkeinä.
Kurssitarjonnassa on kestävä kehityksen periaatteita noudattavia kursseja
Kansalaisopistot ovat tarjonneet vastavoiman kuluttamiselle ja jatkuvalla kasvulle. Ihmiset osaavat arvostaa yhä enemmän elämän pieniä, hyviä asioita, eivätkä tavoittele jatkuvaa huippufiilistä. Kansalaisopistot ovat edistäneet tunnetaitoja, aitoja kohtaamisia, keskustelukulttuuria sekä ekologista

ajattelua. Niiden avulla esim. nojatuolimatkailu on kehittynyt eteenpäin ja tietoisuus oman alueen käyntikohteista on kasvanut. Teknologia tarjoaa mahdollisuuksia kehittää kestävän elämäntavan levittämistä yhä edelleen. Kansalaisopistot ovat pitäneet yllä alueellista veto-pito- ja lumovoimaa, joka on tukenut alueellista monimuotoisuutta sekä tasa-arvoa. Ne ovat kehittäneet yhteistyössä pidettäviä alueellisia foorumeita ja tietopäiviä kestävän elämäntavan ympärillä. Kansalaisopistot pitävät yllä kestävyyttä opetustarjonnassaan sekä omassa toiminnassaan ja kehottavat siihen myös kuntien muut yksiköt sekä kuntalaiset.

Toivottavasti opetustarjonnan ja opetuksen kautta, lisäämällä tietoa kuntalaisille.

Ekologisuus ja kestävä kehitys ovat jo nyt vahvasti läsnä opetuksessa, kurssitarjonnassa ja ajattelussa.

Kurssit voivat toimia esimerkkinä materiaalien käytössä ja kierrättämisessä.

Toiminnan suunnittelu esimerkillisesti ja nostamalla asiaa esiin teoilla ja toiminnoilla sekä kurssitarjonnalla. Asia on otettava puheeksi ja teoiksi, joka päivä.

Tarjoamalla monipuolisesti kursseja, joissa kierrätys, uusiokäyttö ja kestävä elämäntapa ovat keskeisessä roolissa.

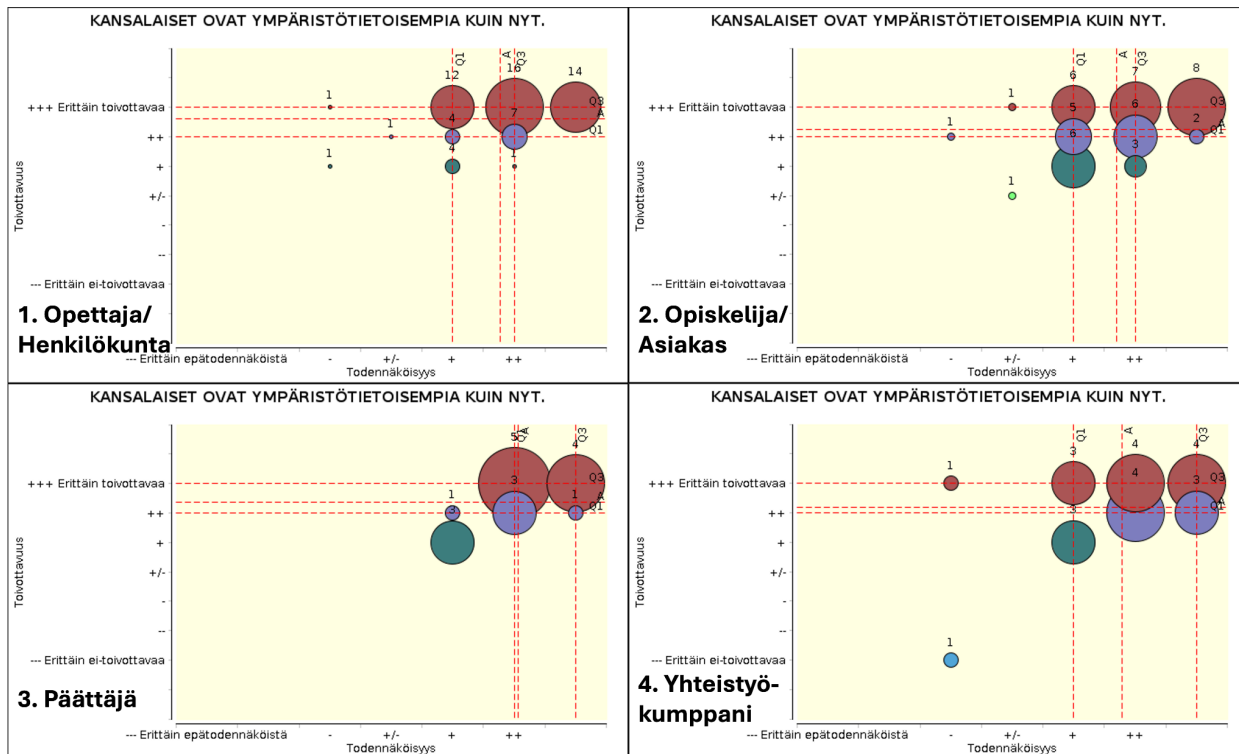
Tarjoamalla kestäväkehityksen kursseja . Kannustamalla uuden oppimiseen.

2. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

<p>Ympäristö vuonna 2030 – 1/4/Miten kansalaisopistot ovat vaikuttaneet kuntalaisten kestävän elämäntavan valtavirtaistumiseen?</p>
<p>Opistojen vaikutus ei ole välttämättä kovin suuri volyymiltaan mutta opistot ovat lisänneet tietoisuutta monin tavoin - myös Suomen ympäristökeskuksen sertifikaatit ovat edesauttaneet asiaa ja yhä useampi opisto on lähtenyt kehittämään tätä puolta toiminnassaan.</p>
<p>Tarjoamalla kursseja, jotka tukevat ja kannustavat kestävään elämäntapaan.</p>
<p>Ympäristötietoisuuteen liittyvä kurssitoiminta on lisääntynyt, joten opistot vaikuttavat keskeisesti ekososiaalisen sivistyksen jalkauttamiseen eri puolille Suomea.</p>
<p>Kestävän elämäntavan periaatteet läpisevät kaiken kansalaisopistotoiminnan tulevaisuudessa.</p>
<p>Ympäristöteema on läpileikkaava kaikessa kansalaisopiston toiminnassa. Opistot näyttävät itse esimerkkiä ja opettavat näitä taitoja myös kursseilla.</p>
<p>Onko kestävä elämäntapa valtavirtaa? Kun katson ympärilläni, en ole siitä ollenkaan vakuuttunut.</p>
<p>Tässä kysytään, miten ovat vaikuttaneet, eli perfekti. Opistojen tulee näyttää esimerkillä enemmän kuin kurssien kautta (paitsi jos on kysyntää). Osaammeko, voimmeko olla eturivissä? Tästä puhuttiin paljon ennen pandemiaa. Nyt tuntuu, että ei ole voimia ja resursseja.</p>
<p>Kansalaisopistot voivat olla kestävässä elämäntavassa rohkeasti esimerkkejä ja edellä kävijöitä. Mitä silloin opistot tekevät tai jättävät tekemättä? Millä perusteella opistot tekevät isoja ja pieniä päätöksiä? Uskottava toiminta on sitä, että toimii itse niin kuin opettaa.</p>
<p>Toimimalla itse ympäristöystävällisesti ja tuomalla kestäväää ajattelutapaa mukaan kaikkeen toimintaansa.</p>
<p>Pitämällä heidät kiinni keskustelussa ja yhteisöissä. Tuottamalla monipuolista koulutusta ja muuta toimintaa, vähentämällä opiskelun esteitä mm. tukemalla esteettömyyttä ja huomioimalla ihmisten moninaisuuden kurssitarjonnassa ja mainonnassa sekä tilojen suunnittelulla.</p>
<p>Kestävän elämäntavan näkyminen kansalaioipiston arjessa, esim. kierrätysastiat (myös aulatiloissa) ja kirjanvaihtopiste.</p>
<p>Kestävän elämäntavan kurssit ovat opistojen ns. kivijalkakursseja, jos ilmastomuutos ja luontokato jatkuu samankaltaisena. Kansalaisopistot ovat aikuisten kouluttajia, jotka tarvitsevat uutta osaamista, tietoa ja taitoa ja vertaistukea uudessa elinympäristössä.</p>
<p>Opistot sanoittavat kestäväää kehitystä ja kiertotaloutta kansankielelle.</p>
<p>Kestävyysajattelun pitää olla integroituna kaikkeen opetukseen ja sitä käsitellään opetettavan aineen näkökulmasta. Asia on tärkeä ja kaikkien tietoisuudessa, mutta erillisille kestävään kehityksen kursseille ei osallistu kukaan, eivät varsinkaan ne, jotka tarvitsisivat käännytystä.</p>
<p>Asennekasvatuksella, joka on kansalaisopistojen "piiloagenda".</p>
<p>Kestävän kehityksen arvot ja toimintatavat ovat otettu vahvemmin opetukseen.</p>
<p>Kestävän elämäntavan tulee olla läpileikkaava teema kaikessa kansalaisopistojen toiminnassa ja sisäänrakennettuna opetuksessa.</p>

Kansalaisopistojen tulee toimia esimerkkinä kestävästä kehityksestä ja elämäntavasta. Tämä edellyttää myös henkilökunnan kouluttamista ja konkreettisia toimenpiteitä. Opisto voi järjestää kestävä elämäntavan edistäviä kursseja, luentoja ja tapahtumia. Yksi mahdollisuus olisi hanke, jossa tehdään yhteistyötä alueen asukkaiden kanssa.
Kestävä kehityksen periaatteilla ja kurssitoiminnan sisällöillä, oikeat arvot toiminnan pohjalla. Aineetonta kulutusta kurssien ja koulutuksen muodossa!
Yksilöiden valaistumisen kautta muuttuvat organisaatiot ja sitten hiljalleen koko kansa- ja yhteiskunta.
Ympäristötietoisuuden on tiivis osa kansalaisopiston arvoperustaa ja ohjaa kaikkea toiminnan ja palvelutarjonnan kehittämistä.
Kestävä kehityksen kursseilla, luontokursseilla sekä omalla esimerkillään esim kierrätykseen liittyen.
Sitouttamalla ihmisiä toimimaan tiedon mukaan jokapäiväisessä elämässä. Ihmisillä kyllä on tietoa, mutta toiminta puuttuu.
Kansalaisopistot ovat jo nykyisellään varsin ympäristötietoisia, mutta sitä ei yleensä mitenkään kerrota tai tiedoteta. Ehkä erilaisten kestävä elämäntavan tilaisuuksien ja kurssien sekä opiston kestävä toiminnan olemassa olosta on hyvä avoimemmin kertoa kuntalaisille.
Opistot tarjoavat kestävä kehityksen ajatuksia läpäisyperiaatteella kaikilla mahdollisilla kursseilla, joissa se on mahdollista. Opettajia koulutetaan tähän aktiivisesti, jotta voivat välittää tietoa kurssilaisille hyvin erilaisissa teemoissa.
Kansalaisopistoissa voi oppia sellaisia taitoja, joita kestävässä elämäntavassa tarvitaan. Opistoissa voi opiskella tekstiilien ja kodin tavaroiden valmistamista ja korjaamista, luonnon antimien hyödyntämistä sekä saada tietoa kestävästä elämäntavasta ja maapallon rajallisuudesta.
Vahvimmin kurssitoiminnan kautta
Viestimällä kimppakyytimahdollisuuksista ja joukkoliikenteestä kurssille kulkumahdollisuuksina.

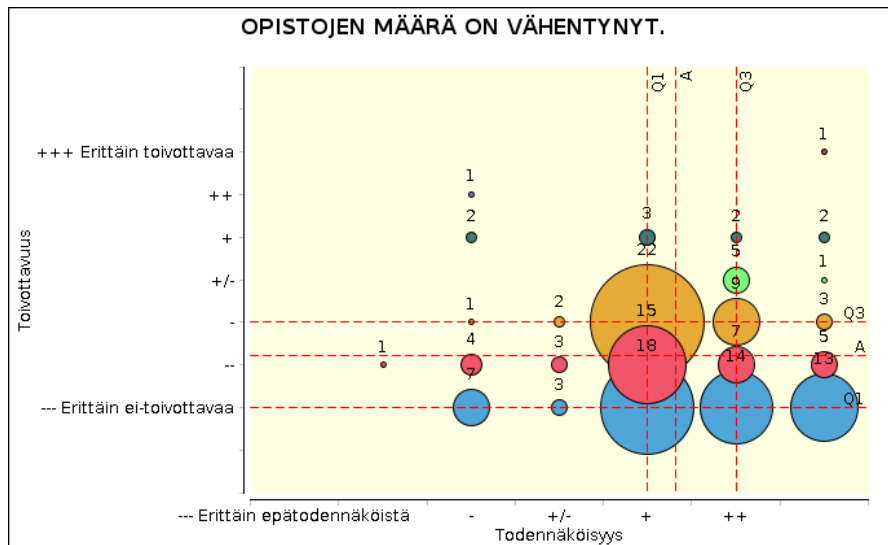
Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

13 – Opistojen määrä on vähentynyt.

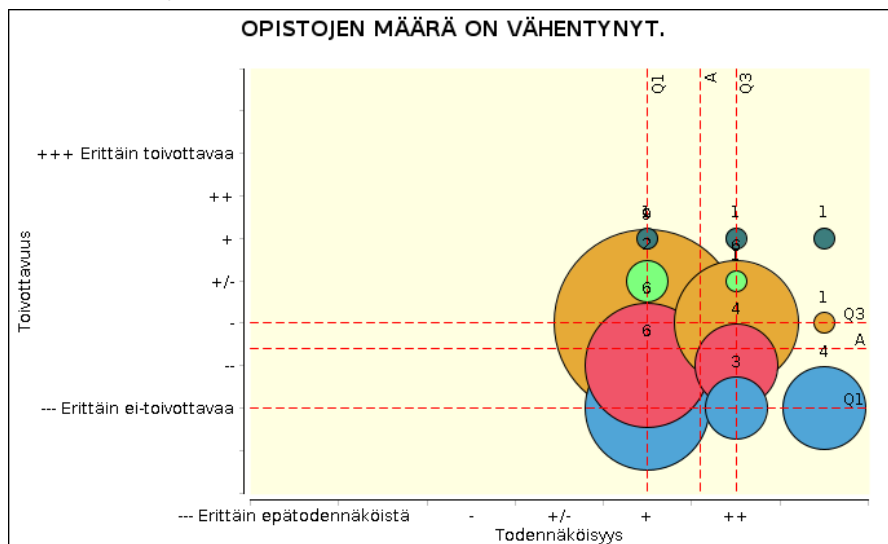
Ympäristö vuonna 2030 – 2/4

Kaikki vastaajat – 1.kierros

Kaikki vastaajat (1.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	1.3	1.0
Toivottavuus	-1.8	-2.0

Kaikki vastaajat – 2.kierros

Kaikki vastaajat (2.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	1.6	1.0
Toivottavuus	-1.6	-2.0

1. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

<p>Ympäristö vuonna 2030 – 2/4/Miten varmistetaan tasavertaiset opiskelumahdollisuudet opistojen määrän vähentyessä?</p>
<p>Sivupisteitä. Kurssitarjonnan jaksottamista. Kesäaika käyttöön. Irti lukukausiajattelusta.</p>
<p>Tässä on sama ongelma kuin SOTE:ssa. Nyt palveluita on juuri viety kauemmas eniten haavoittuvilta ikäryhmiltä eli vanhuksilta ja lapsilta. Yhteiskunnassa tulee yhä tärkeämmäksi varmistaa tasa-arvo, joka on monessa suhteessa rapistumassa. Mutta haaskauksen lopettaminen antaisi voimavaroja mahdollisuuksien tasoittamiseen kaikille. Tämä on koko yhteiskuntamme ongelma.</p>
<p>Etenkin kun suuret ikäluokat alkavat poistua keskuudestamme, väestö vähenee ja oppilasmäärät vähenevät väistämättä.</p>
<p>Hyvällä suunnittelulla, kurssien koderyhmän valitseminen, tarjonnan/kysynnän suhde, nuoret pitää saada mukaan "opiskelutalkoisiin".</p>
<p>Verkko-, etä- ja hybridiopetusta kehittämällä. Esimerkiksi kiertäviä opettajia on yhä enemmän tulevaisuudessa. Opettaja opettaa lähinä yhdessä ja sama näkyy etänä muille. Seuraavalla viikolla opettajan paikka vaihtuu toiselle paikkakunnalle lähiksi ja muut etänä. Matkakustannusten kohtuullinen korvaus mahdollistaa kiertävät opettajat. Pikkupakat voisivat toimia tulevaisuuden opetuspisteinä eli opettajat menisivät sinne missä on kurssilaisia.</p>
<p>Kurssihinnat sellaisia, että kaikilla varaa osallistua.</p>
<p>Verkko-opetuksen lisääntyminen? Opistotoiminnan olisi pysyttävä erityisesti syrjäseuduilla, jossa muita harrastus- ja opiskelutoiminnan tuottajia ei välttämättä ole.</p>
<p>Alueellinen yhteistyö, etäyhteyksien kautta osallistuminen, jalkautuvat kurssit eri paikkoihin. Kiertävä "bussikurssi" vrt. kirjastoauto</p>
<p>Etäkurssit, tehokkaampi yhteistyö opistojen välillä.</p>
<p>Väestökehitys vaikuttaa todennäköisesti siihen, että kansalaisopistoja joudutaan keskittämään ainakin hallinnollisesti suurimpiin keskuksiin. Toisaalta kansalaisopistojen toiminta on aina jalkautunut kevytrakenteisen verkoston vuoksi myös alueille, joiden väestöpohja on vähäinen. Tämä on mahdollista myös tulevaisuudessa. Etäopetuksen ja omaehtoisen opetuksen määrä voi jonkin verran kasvaa, mutta sosiaalisten verkostojen ylläpitäminen edellyttää myös lähipalveua. Ikääntyvä väestö myös muuttaa suurempiin keskuksiin terveyspalvelujen perässä. Kansalaisopistolla on suuri merkitys myös tämän väestön osan kotouttamisessa erilaiseen tiiviiseen kaupunkiympäristöön ja uusiin sosiaalisiin piireihin. Vastaava tilanne on myös maahanmuuttajien osalta. Kotoutumisen, veto- ja pitovoiman osalta kansalaisopistoilla on suuri merkitys, joka tiedostetaan nykyistä paremmin.</p>
<p>Verkko- ja etäopetus ovat yksi keino. Opiskelijaminimit eivät saisi olla liian suuret, että väestölle myös sivummassa saadaan tuotettua heidän kaipaamaa opetusta.</p>
<p>Etäopetuksella alueellisista opistoista. Yhteistyöllä, jotta voidaan vastata paikallisiin tarpeisiin myös etäopetuksen keinoin.</p>
<p>Yhdistyminen laajempia yksiköjä luomalla</p>
<p>Opistojen yhteistyötä lisäämällä sekä etämahdollisuuksia hyödyntämällä</p>

Etäkurssit, koulutusorganisaatioiden yhteistyöllä, jonkin asteisella profiloitumisella, kaikkien ei kannata toteuttaa kaikkea, vaan etäkurssitarjonnalla voidaan -ainakin osittain - pitää tarjontaa yllä. Osa kurseista tulee aina olemaan työvoimavaltaista, joita ei opeteta etänä eikä AI tai automatisointi syrjäytä opettajaa/kouluttajaa.
Tekemällä yhteistyötä naapurikuntien opistojen kanssa ja karsimalla päällekkäisyyksiä.
Perustetaan lisää omakustannekursseja, jolloin ei olla niin riippuvaisia valtion tai kunnan rahoitusosuudesta. Verkkokurssit yleistyvät
Tämä onkin tärkeä pointti. Alueelliset opistot tulevat lisääntymään ja tässä olisi taas lainsäädännöllä säätelyn paikka, että turvataan opetus eri puolella Suomea.
Isompien opistojen pitänee laajentaa toimialuettaan lakkautettujen opistojen alueelle. Etäopetusta pitänee lisätä.
Etäkurssien tarve lisääntyy
Lisäämällä etäkursseja.
Etäkurssitarjonnalla.
Vaatii hyvää suunnittelua. Pitää selvittää mitä opiskelijat haluaa. Kulkuyhteydet on ratkaiseva tekijä varmaan. Raha ratkaisee.
Vähenevätkö opistot taloudellisista syistä? Silloin varmaan ikävät etäkurssit lisääntyvät, mikä puolestaan vaikuttaa opistojen luonteeseen. Jos ne vähenevät osallistujien vähäisyyden takia, siihen voisi vaikuttaa tarjonnan ja arvostusten muokkaamisella.
Valitettavasti hybridi- verkko- ja etäopetus on se keino.
Keskittäminen on varmaankin tosiasia vaikkakin harmillinen. Toivottavasti etäopinnoista saadaan tähän korvaavuutta edes jollakin tapaa.
Etäopintojen mahdollistaminen.
On pidettävä huoli siitä, että toimintaa on myös maaseudulla ja harvaan asutuilla alueilla eikä vain ruuhkasuomessa. Etäkurssit lisääntyvät.
Ei se tasavertaisuutta takaa, mutta verkkokurssitarjonnalla saavutetaan syrjäisempien seutujenkin opiskelijat.
Tietotekniikalla tietenkin voidaan parantaa opiskelumahdollisuuksia kauempaan asuville. Mutta se ei ole paras mahdollisuus, koska ihmisten olisi hyvä opiskella ryhmässä kuten alkupuolen vastauksissa todettiin. Tai sitten pienellä paikkakunnalla täytetään pari henkilöautoa ja tullaan siten lähimpään kansalaisopistoon, mutta sekin pitää sitten organisoida. Toisaalta tyhjiä kouluja on maaseudulla. Niitä voisi käyttää. Aika nopeasti voisi ehkä löytyä paikkakunnalta myös isohko talo, jonka omistajat voisivat kutsua opistolaiset muutaman kerran viikossa "kyläilemään" ja silloin siellä opiskellaan porukassa. Opettaja tulee tietysti sitten sieltä lähimmäältä opistolta. Tällainen toiminta tietysti edellyttää hyviä henkilösuhteita ja joustavuutta opistolta. Mutta jos se saadaan onnistumaan, kiitoksia tulee monelta taholta.
Yhteistyö opistojen välillä ja etäopetukset.
Tässä voidaan hyödyntää tekoälyn mahdollisuuksia, myös laadukkaisiin ja toimiviin, mielenkiintoisiin

etäopiskelumahdollisuuksiin panostaminen turvaa tasavertaisuutta.
Vaikuttamalla joukkoliikennejärjestelyihin tai järjestämällä kimpakyytejä, etäkursseja. Esteettömyys huomioitava! Eri kieliset kurssit Opettajille työehdot ja korvaukset, jotka mahdollistavat kulkemisen eri opetuspisteisiin. .
Valitettavasti tasavertaisia opiskelumahdollisuuksia ei ole olemassa nyt eikä tulevaisuudessa. Tasavertaisuus edellyttäisi, että opistojen kurssimaksut olisivat niin alhaiset, että kaikilla olisi taloudellinen mahdollisuus osallistua ja opistot olisivat riittävän lähellä ihmisiä fyysisesti niin, että ne ovat kaikille saavutettavissa. Etäopetus edistää jonkin verran tasavertaisuutta, mutta kaikilla ei ole siinäkään tasavertaisia mahdollisuuksia osallistua, esim. ei ole riittäviä taitoja eikä tarvittavia laitteita.
Opiskelu- ja opetusmuotoja kehitetään, osa toteutetaan verkkovälitteisesti.
Jokainen kunta pitäisi velvoittaa ylläpitämään kansalaisopistotoimintaa.
Opistojen määrän vähentyessä osallistuminen etäopiskelijana voi olla eräs keino osallistua kursseille. Teams tai ZOOM kautta opiskelija tavoitettaisiin riippumatta paikasta tai sitten opiskelua voi tehostaa YOU TUBE sta tallenteena kun luento on ohitse ja se voidaan katsoa tallenteena. Etäjäskot ja lähijäskot voi sopia erikseen niin läsnäolo ei aina tarvitse mutta tämä vain erityistapauksissa ja pyynnöstä. Linkin saamiseksi voi opettaja jakaa Teamsin suurellekin joukolla reaali ajassa. Tämä ei tietenkään korvaa paikallaoloa tai opistolla työskentelyä ja siihen sisältyy teknisiä sekä muita ongelmia kuten opintojen perimmäinen tarkoitus joka on sosiaalinen yhdessäolo ja yhtenäisyys muiden samanlaisten opinnot. ZOOM ja TEAMS palaverit ovat tätä päivää mutta mitä jatkossa tulee on vielä hakusessa, kuten tekoälyn käyttö ja tallenteiden katselut mikäli mahdollista.
kurseja eri toimipisteissä, myös haja-asutusalueella.
Teknologia avuksi, mobiilit ja liikkuvat kurssit, verkko-opetus ja jos vanhusväestö ei voi liikkua kauemmas, voidaan palvelu tuoda asiakkaan lähelle mobiilisti, esim. autoilla.
Etäopiskelun avulla jotkin kurssit onnistuvat. Monet eivät toteudu mm. pitkien etäisyyksien vuoksi.
Sama organisaatio voi pyörittää kurseja eri opistotoissa,
Saavutettavuus. Uudet opiskelumuodot. Virtuaaliopinnot ja sisällöt.
Etäopiskelua lisäämällä.
Teknologian avulla lisätään verkko-opetusmahdollisuuksia ja virtuaalisia oppimisympäristöjä. Kiertävällä opetusbussilla Hyvinvointialueiden / muiden toimijoiden / yritysten tilojen yhteisellä käytöllä
Kyllähän pienemmät opistot varmasti kuihtuvat näiden säästötoimien takia.
Etäopetus on yksi ratkaisu, mutta ei varmastikaan ole kaikkien mieleen.
Etäkurssit, mutta eivät korvaa kaikissa tavallisia kurseja.
Etäopetuksen avulla
#ERROR!
Täyteen tasavertaisuuteen tuskin koskaan päästään. Rajausta tähänkin. Etäopetus on kaikkien saatavilla, mutta asiakkaankin on oltava aktiivinen. Kesäkuukaudet ja loma-ajat ovat hyödyntämättä. Jollekin voi olla ainoa ajankohta osallistua toimintaan. Yhteistyötä eri opistojen ja oppilaitosten kesken. Opetus voisi jalkautua tehokkaammin maakuntiin. Mennään asiakkaiden luo.

Etäopiskelulla, mutta yhteisöllisyys kyllä katoaa
"Liikkuvat" kurssitpaikat.
Keskitetään opistojen hallintoa, jotta kuitenkin pienemmilläkin paikkakunnilla on mahdollista järjestää kursseja ilman, että hallintoon menee kuluja. Pidetään keskusteluissa valtakunnallisen avoimen sivistyksen tärkeys.
Yhteistyö lähi opistojen kanssa ja että etäopetusta hyödynnetään.
Mahdollista ottaa lisäksi etäopetusta, ne keillä on resursseja niin tarjoaa myös etänä laajemmalle, yli kuntarajojen.
Yhteistyöllä, hallintoa yhdistämällä, mutta pitämällä itse toiminta lähellä ihmisiä.
Tämä kysymys palautuu alun tekoäly ja robotiikka problematiikkaan. Etäopetusta voidaan lisätä, vaikka se ei yhteisöllisyyden näkökulmasta ole parasta. On käytännön aineita, joissa lähiopetus ei ole korvattavissa etäopiskeluna.
Pysytään ytimessä niin että turhia kuluja ei tule. Ja keskitetään toiminta kaikista kiinnostavimpien aineiden ja kurssien ympäri. Isommat ryhmät tarvittaessa. Etäopetus ei ole vaihtoehto.
Todennäköisesti opistojen määrä tulee vähenemään mikäli muuttoliike kasvukeskuksiin jatkuu.
Vanhemman ikäluokan toive on että opistot säilyvät ja antavat digi-opetusta ajan hengen mukaisesti. Missä muualla voi opiskella kieliä niin hyvin kuin työväenopistossa, tai harrastaa maalausta tms. Jos jostain karsitaan, niin ei tiedon ja harrastusten tarjoamista voi karsia. Suomen edun mukaista on että ymmärretään monipuolisen opetuksen tärkeys ja samalla olemme yhteydessä muihin emmekä käperry kotisohvalle. Digitaaliset tai etäpalvelut eivät ole samaa hyvää kuin saada ihminen vastapuoleksi. Valtion on huolehdittava, että tarpeellinen määrä budjetista on ohjattu opiskeluun.
Alueellisen yhteistyön ja järkevän etätyön avulla.
opistojen yhdistyminen on melko todennäköistä. Yhdistymisissä on varmistettava erityisesti alueellinen yhdenvertaisuus. Opistojen on kehitettävä etäopetusta.
Etäopetus, pienryhmiä syrjäseudulle kevyellä hallinnolla
Hyvä kysymys. Idea: Opistotoiminnan lopettamisen yhteydessä on tehtävä ministeriölle selvitys, kuinka vapaan sivistystyön opetus turvataan maantieteellisesti kaikilla Suomen alueilla.
Se on tosi hankala tehtävä. Yhdistetyillä opistoilla pitää sitten olla kattavasti sivupistetoimintaa. Suoraan sanottuna syrjäalueet kärsivät, kun opistoja yhdistetään isoiksi yksiköiksi. Talouden realiteetit jyräävät. yhdistämisten myötä saattaa myös kadota erittäin tärkeää paikallistuntemusta ja hiljaista tietoa.
Palvelutarjonnalla ja saada alueen ihmisiä kursseille.
Yhteistyöllä, päällekkäisyydet huomioiden.
Todennäköisesti tulee jakso jossa opistojen lukumäärää on pakko karsia, mutta nyt pitäisi entistä enemmän valmistautua kaikenlaiseen etäopettamiseen ja oppimiseen sekä yhteisöjen oman toiminnan tuksemiseen.
Etäopetus ja yhteistyö.
Etäosallistumisen mahdollistaminen, viedään opetusta myös sellaisille alueille, joissa ei ole

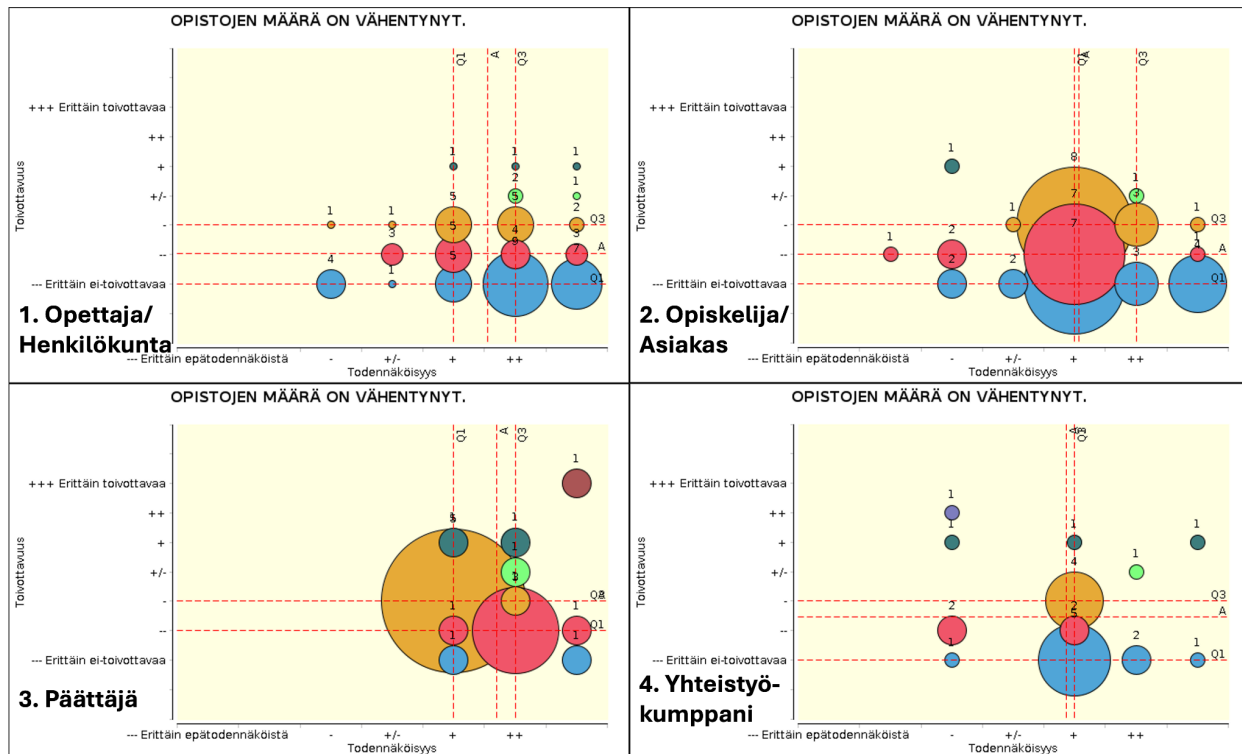
kansalaisopistoa. Tähän tarvitaan toki yhteistyötä eri toimijoiden ja kuntien kanssa.
Ei kai oikeastaan mitenkään muutoin kuin etäopiskelumahdollisuuksia lisäämällä. Eikä se mielestäni tarkoita sitä että opiskelumahdollisuudet olisivat tasavertaiset. PKS väki lisääntyy ja muualla vähenee. Sillä on seurauksena mm. se että harvaan asutulla alueilla esimerkiksi kansalaisopistojen toiminnan mahdollisuudet kapenevat. Ainoastaan lisäämällä alueellisia tukia tätä epäsuhtaa voitaisiin tasata.
Onko aitoa tarvetta ja kysyntää kaikkialla? Voiko verkko-opetus luoda tasa-arvoa ja saavutettavuutta?
Hyödyntämällä verkko-opetuksen mahdollisuuksia ja tekemällä yhteistyötä. Tasavertaisuutta voi silti olla vaikea saavuttaa.
Tekemällä yhteistyötä eri toimijoiden/eri paikkakuntien kanssa.
Verkko-opetuksella.
Etäopetus. Itseopiskelu. Yhteiskuljetukset sinne, missä kursseja on. Viikonlopun ajan kestävät intensiivikurssit.
Hybridikurssien järjestäminen on kasvanut. Saatavilla kurssilla on sekä etä- että lähiopetusta. Opetus on osittain liikkuvaa, eikä tapahdu enää yhdessä kiinteässä paikassa, vaan vuorottelee esim. vuoroviikoin useamman paikan kesken. Vertaisohjaajia koulutetaan, jolloin opiskelua voi tapahtua yhdessä niinä kausina, jolloin opetusta opettajan johdolla ei ole saatavilla. Uutena muotona on myös vertaisohjaajien mentorointi ja ohjaaminen vastuuopettajan toimesta. Kansalaisaktiivisuuteen kannustetaan. Yhteistyö eri toimijoiden kesken on vahvistunut. Vaikka kansalaisopistoja on määrällisesti vähemmän, ei opetuksen laatu tai tarjonta ole kärsinyt. Rahoitusta on saatavilla tukemaan matalan kynnyksen kursseja, jotka tähtäävät ihmisten osallisuuteen ja toimijuuteen. Pelkkä verkko-opetus ei tule olemaan ratkaisu, sillä tietoa on saatavilla verkossa enemmän kuin koskaan ennen.
Teknologia, yhdistetyt voimavarat eri opistojen välillä, ottamalla yhteistyökumppaneita.
Verkko-, etä- ja hybridiopetuksella. Kiertävien kurssien ja ihmisten pariin rohkeasti jalkautuvien opettajien kautta. Yhteistyöllä esimerkiksi kirjastoauton kanssa, kuten on jo nyt tehty joissain edistyksellisissä opistoissa. Monialaisella yhteistyöllä.
Etäopinnot ja jalkautuvat kurssit ovat pari mahdollisuutta vastata tähän.
Verkko ja hybridiopetusta lisäämällä. Uusia opetusmuotoja mielikuvituksellisesti käyttöön. Yhteistyön lisääminen eri toimijoiden kanssa.
Yhteistyöllä kuntien kanssa ja etä- ja hybridiopetuksella. Tässä vapaaehtoistyö ja vertaistuki voisi myös auttaa, eli kansalaisaktiivisuutta kansalaisopistovarjon alla.
Osa opetuksesta on varmasti verkko-opetusta, tai muualle tehtyjen, videoitujen kurssien esittämistä.
Verkko-opetus ja yhteistyö muiden toimijoiden kesken niillä paikkakunnilla joilla ei ole riittävästi resursseja tai oppilaita.
Verkkokursseilla.
Tekemällä yhteistyötä eri kansalaisopistojen kanssa , jolloin vältetään kurssien päällekkäisyyksiltä . Etäyhteydet käyttöön.

2. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

<p>Ympäristö vuonna 2030 – 2/4/Miten varmistetaan tasavertaiset opiskelumahdollisuudet opistojen määrän vähentyessä?</p>
<p>Toivottavasti opistoja ei lakkauteta tulevaisuudessa!!! Opistojen välinen yhteistyö tai jopa yhdistyminen voisi olla ratkaisu joillekin kansalaisopistoille. Etäkursseiden ja etäosallistumisen lisääminen lisää opiskelumahdollisuuksia.</p>
<p>Etäopetuksen kehittäminen</p>
<p>Määrän väheneminen ei välttämättä tarkoita tarjonnan vähenemistä vaan enemmän seudullisia opistoja.</p>
<p>Lisätään verkkokursseja ja jalkaudutaan resurssien puitteissa pienempiin kuntiin erilaisiin tiloihin. Tilan ei tarvitse olla varsinainen luokkatila, vaan opettaa voi muuallakin, kun opetusta ajatellaan laajempaan oppimisena.</p>
<p>Toisaalta pitää olla verkko-opetusta, mutta toisaalta kunta ei ole halukas maksamaan sellaisen kurssin kuluja, jolle ei osallistu kyseisen kunnan kuntalaisia.</p>
<p>Pääkaupunkiseudulta katsovana vaikea vastata. Opistoja on jo nyt yhdistelty. Näin on saatu säästöjä päätoimisen henkilökunnan suhteen. Olettaisin, että pienissä kunnissa ja taajamissa keskeisiksi tavoiksi ylläpitää kurssitoimintaa on yhteistyö esim. kylätoimikuntien, seurojen ja joissain tapauksissa yksityishenkilöidenkin kanssa. Näinhän kurseja järjestettiin ennenkin - hyödynnetään opettajain omia tiloja ja korvataan, avustetaan, mahdollistetaan, jos tarpeen (on eri asia pitää kirjallisuuspiiriä olohuoneessa kuin maalata siellä). Miten olisi valtakunnallinen etäopisto?</p>
<p>Opistojen keskinäinen yhteistyö ja verkostoituminen, erilaisten osallistumistapojen lisääminen, opistojen joustavuus liikkua tarvittaessa lähemmäs asiakkaita. Liikkuuko koko ryhmä opistolle vai liikkuuko yksi opettaja lähemmäs asiakkaita, vai tarjotaanko palvelu etänä vai jollakin uudella konseptilla. Mitä asiakkaat haluavat?</p>
<p>Yhteistyö, yhteistyö, yhteistyö. En tiedä, voidaanko täyteen tasavertaisuuteen käytännössä kuitenkaan päästä, koska kaikkia kurseja ja kaikkea toimintaa ei ole mitenkään mahdollista saada kaikkialle - ja onko kaikki tarpeellistakaan esimerkiksi valtakunnallisesti tai kaikille ihmisryhmille...? Mahdollisuus kaikkeen toki, mutta voisin kuvitella, että esimerkiksi seniorit tarvitsevat vähän eri tavoin kohdennettua toimintaa Helsingissä ja Kittilässä.</p>
<p>Tämä on oikeastaan valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden tehtävä.</p>
<p>Etäopetus on tälläkin hetkellä se, joka tavoittaa syrjäseudut ja sen määrä varmasti tulee kasvamaan. Onko se hyvä asia, on eri juttu. Voisiko isommilla opistoilla olla etäpisteitä pienemmillä paikkakunnilla?</p>
<p>Etäopiskelun mahdollisuuksia pitää lisätä, opistojen pitää tehdä yhteistyötä enemmän.</p>
<p>Pienet opistot voivat hyötyä, kun saavat leveämmät hartiat.</p>
<p>Hallintoa on mahdollista keskittää niin, että opetusta kuitenkin annetaan laajemmalla alueella siellä, missä ihmiset ovat. Verkko-opetus (ja verkossa opettaminen!) ovat mahdollisuuksia syrjemmässä asuville. Osallistumisen tulee olla mahdollista mobiililaitteilla tai digitelevision kautta. Kuka tahansa voi osallistua eri kuntien opistojen verkkokursseille, mutta haluavatko isot kunnat tulevaisuudessa rahoittaa kurseja, joille osallistuvatkin suuressa määrin muut kuin omat kuntalaiset?</p>

Teknologian avulla.
Kehitys jatkuu. Suuremmat väestökeskittymät muodostavat opistojen ytimen ja pienemmät opistot sulautuvat pikkuhiljaa suurempiin kokonaisuuksiin taloudellisista syistä.
etäoppimisen mahdollisuudet
Tarjotaan etäopetusta verkossa. Tehdään yhteistyötä alueiden järjestöjen kanssa niin, että osallistujilla on riittävät digitaaliset taidot ja laitteet osallistua etäopetukseen.
Päällekkäin samalla alueella toimivia opistoja voisi vähentää mutta muuten valtion pitäisi huolehtia opistoverkoston kattavuudesta koko maan laajuisesti. Pelkkä etäopiskelun tarjoaminen jollain alueilla ei ole tasa-arvoista sosiaalisten kontaktien ja yhteisöllisyyden kokemuksen kanssa.
Verkko-opetuksella, mahdollisilla sivutoimipisteillä, intensiivikoulutusjaksoilla, joihin matkustetaan kauempaakin tiettyjä asioita oppimaan
Uusien opiskelumuotojen kehittämisellä.
Joissakin tapauksissa opistojen hallintoa ja resurssien käyttöä voidaan tehostaa opistoja yhdistämällä. Mutta opistojen toiminnan kattavuus nykyisellään on tärkeä säilyttää.
Lisätään verkkokursseja, pidetään kurssien hinnat kohtuullisina, jotta pitemmästäkin matkasta kannattaa käydä opiskelemaan.
Usein ajatellaan, että opistojen yhdistäminen tuo säästöjä, mutta näin se ei välttämättä ole, ellei vähennetä samalla henkilökuntaa. Tuntiopettajien määrä muuttuu ja riippuu aina lukuvuosittain ja toteutuu tarpeen mukaan, mikä antaa joustavuutta toimintaan ja mahdollisuuden panostaa resursseja juuri niihin opetuksiin, jotka ovat tarpeellisia ja kysytyjä. Vakituksia opettajia palkattaessa on huomioitava heidän monipuolinen osaaminen, jotta opetusta annetaan opetusvelvollisuuden ja kk-palkan mukaan. Hallintohenkilöstöä pidetään usein "ylimääräisenä" menoeränä ja supistukset kohdistuvat usein heihin. On kuitenkin tosiasia, että opistot eivät kehity eivätkä pysy laadukkaina ilman osaavaa hallintoa. Suunnittelu ja kehittäminen on tärkeää ja ilman niitä opistojen toiminta ja laatu helposti heikkenee. Opistojen yhdistämisen yhteydessä on tärkeää pitää huolta opetushenkilöstön lisäksi myös siitä, että suunnitteluun ja kehittämiseen on riittävät resurssit. Tämä ajattelu pätee toki myös ilman yhdistymistä. Vain tällä tavalla taataan tasavertaiset opiskelumahdollisuudet.
pakko lisätä verkko-opetusta, yhteistyötä ja esim lyhytkursseja muille alueille, ehkä jopa vapaaehtoisia lisää
Kehitetään etäopetusta, tehdään yhteistyötä alueen muiden opistojen kanssa.
On ymmärrettävää, että muuttotappiokunnissa ei riitä asiakkaita oman opiston ylläpitämiseen. Teknologia mahdollistaa opiskelun etäyhteyden avulla, mutta kaikilla ei ole osaamista tai välineitä, joiden avulla he voisivat osallistua kursseille. Opistot voivat järjestää neuvontaa syrjäseuduilla ja osallistuminen kursseille voidaan varmistaa esimerkiksi kirjaston koneen kautta. Pienemmillä paikkakunnilla pitää olla mahdollista aloittaa kurssi pienemmällä opiskelijamäärällä kuin isommissa kaupungeissa.
Hyödyntämällä teknologiaa ja lähiopistojen kanssa yhteistyötä
Ja taas johdattelleva kysymys, jossa oletetaan, että opistojen määrät vähenevät. Toivottavasti jatkossakin joka kunnasta löytyy mahdollisuus osallistua vapaan sivistystyön opintoihin. Järjestäjätahohan voi sijaita myös toisessa kunnassa.

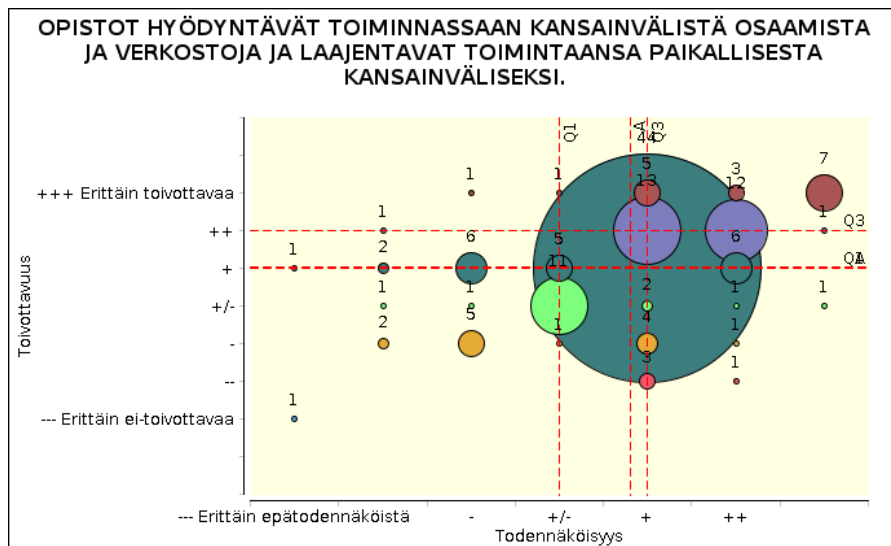
Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

14 – Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi.

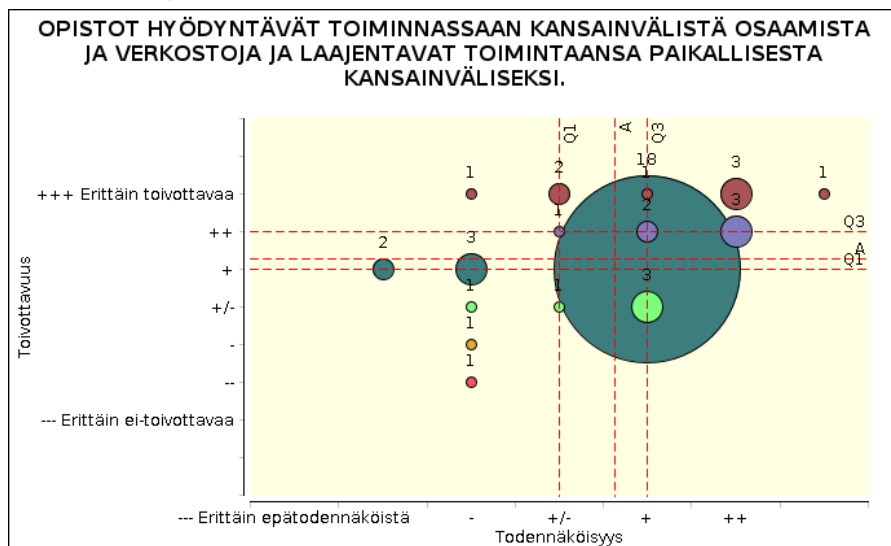
Ympäristö vuonna 2030 – 3/4

Kaikki vastaajat – 1.kierros

Kaikki vastaajat (1.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	0.8	1.0
Toivottavuus	1.0	1.0

Kaikki vastaajat – 2.kierros

Kaikki vastaajat (2.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	0.6	1.0
Toivottavuus	1.3	1.0

1. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

<p>Ympäristö vuonna 2030 – 3/4/Millä tavoin opistot voisivat kansainvälistyä ja hyödyntää kansainvälisiä yhteyksiä toimintansa kehittämisessä ja turvaamisessa?</p>
<p>Kansainvälisiä opettajia ja luennoitsijoita, etäluentoja. Kuitenkin niin, että opetus on pääasiassa suomeksi ja oma yhteiskunta on etusijalla.</p>
<p>Benchmarkkaaminen olisi todella hyvä, sillä Suomessa tehdään paljon vanhan perinteen mukaisesti. Innovointeja tulee jakaa yli valtion rajojen.</p>
<p>Koko Eurooppa kansainvälistyy siirtolaisten kautta. Läheskään kaikissa maissa ei ole kansalaisopistojen kaltaista toimintaa, mutta tottakai yhteistyö on toivottavaa. Voisiko olla kummi- tai yhstävyysopistoja muissa maissa, joitten kanssa opiskelijatkin voisivat pitää yhteyttä ja jopa tehdä matkoja?</p>
<p>Ryhmäytymistä eri kulttuuripohjaisten ryhmien kanssa. Etäkurssi tarjontaa voisi laajentaa, ja hakea luennoitsijoita myös lähinaapurimaista.</p>
<p>Osallistamalla aktiivisesti Erasmushankkeisiin ja luoda kontakteja maailmalle. Tekemällä itseään tunnetuksi esim. maailmalle muuttaneille suomalaisille. Tässä olisi yksi tulevaisuuden kärkihanke Kollille - kansalaisopisto ilman rajoja, kansalaisopisto maailmalla. Mahtava potentiaali, sillä meillä on valmiina valtava määrä huippukursseja etänä ja verkossa. Markkinointia, myllytystä ja mainostusta maailmalle!</p>
<p>Käymällä yhteisissä tappamisissa ja seminaareissa ja saada sitä kautta yhteistyökumppaneita.</p>
<p>Tekemällä opiskelijavaihtoja. Hyödyntämällä digiympäristöjä kansainvälisten kurssien järjestämiseen.</p>
<p>Kielten opiskelumahdollisuuksia eri tasoilla myös jatkossa. Kv.osaajien hyödyntäminen kurssien kouluttajina. Kansainvälinen vaihto tai muu yhteistoiminta</p>
<p>Erasmus toimta.</p>
<p>Suomalainen kansalaisopisto on ainoalaatuinen maailmassa. Tämä tiedostetaan tulevaisuudessa nykyistä selvemmin vauraiden maiden kamppaillessa samojen väestöhaasteiden edessä. Suomi toimii mallimaana ja täältä käydään hakemassa oppia. Samalla kansalaisopistot saavat tukea toiminnalleen ja kehittävät toimintaansa kansainvälisen verkoston kasvaessa.</p>
<p>Erasmus on hyvä väylä tähän ja jatkossakin hyödyntää tätä mahdollisuutta. Hyvillä ja onnistuneilla kohtaamisilla voi syntyä vaikka mitä yhteistyötä, joka hyödyttää.</p>
<p>Hyödyntämällä eurooppalaisia rahoituskanavia (Erasmus) työntekijöiden ja opiskelijoiden tukena kun etsitään uutta tietoa ja kasvatetaan ymmärrystä kansainvälisesti.</p>
<p>Onko tämä realistinen vaihtoehto? Mieluummin työllistetään kotimaisia opettajia.</p>
<p>Vaikka kansainvälisyys on hyvä asia, niin se ei ole itsetarkoitus eikä liity kansalaisopistojen perustehtävään.</p>
<p>Hakeutumalla Erasmus-toimintaan, jonka kautta on luontevaa luoda kansainvälisiä kontakteja. Pyytämällä neuvoja opistoilta, joilla on jo kokemusta kansainvälisyydestä.</p>
<p>Erasmus-hanke ja muut saman kaltaiset hakkeet, yhteyksein luominen ulkomaisiin opistoihin muillakin keinoilla</p>
<p>Kansalaisopistojen malli on osoitus sivistyksen ja oppimisen tarpeesta. Tätä malli avoisi viedä</p>

viestituotteena eri puolelle maapalloa.
Ainakin tulee mieleen kielten opiskelu, jossa voisi olla motivoivaakin tällaiset yhteistyöt. Samoin musiikin puolella voisi olla yhteistyöryhmiä tms.
Esim. Erasmus toiminnalla sekä aktivoimalla Suomeen muuttaneita uusia asukkaita mukaan toimintaa.
Tekemällä yhteistyötä muiden pohjoismaisten, samankaltaisten instituutioiden kanssa. Myös kauempana on hieman vastaavanlaista toimintaa, esim. Amerikassa "community college", tai eri puolilla maailmaa toimivat yksityiset harrastustoiminnan järjestäjät. Kansainvälistä verkostoa kasvattamalla voidaan itse jakaa tietoa ja myös oppia muiden malleista.
Erasmus toiminta
Tähän asti on ollut Erasmus-vaihtoa, mikä on ollut hyvä asia.
Toiminnan kehittämisessä ja turvaamisessa en pidä kansainvälistymistä toiminnan kehittämisessä ajankohtaisena, paitsi verkkokussien suunnittelussa ja toteutumisena on tulevaisuutta.
Varmaan monellakin tavalla. Mutta jos lähtökohdaksi ottaa paikallisen fyysisen osallistumisen, niin kiinnostavinta olisi saada paikkakunnalla olevien monien kansallisuuksien edustajien vetämiä kursseja omilta osaamisalueiltaan. Ei välttämättä mitään kulttuurireseptejä tms. jolloin paino olisi jälleen kerran kulttuurien erilaisuuksissa, vaan ihan nyky maailman asioitakin.
Jo olemassa olevalla toiminnalla. Vaihdot, job shadowing, matkat, etäopetus. Paikallinen on kansainvälistä.
Aika vähäistä vaikuttaa oleva, en näe että tässä suurta kehitystä
Opiston työntekijöiden kansainvälisten suhteiden hyödyntäminen?
Verkostot auttavat kansainvälistymisessä. Mutta jos kaikki resurssit vähenevät, ei tähänkään niitä enää riitä. Tästä ehkä kuitenkin vähäisten resurssien aikana ensimmäisenä säästetään. Ennen kuin verkostoja on ehditty edes luoda.
Erasmus+ -vaihtoja lisää koko henkilöstölle, ja niissä solmittuja verkostoja hyödynnettävä esim. hanketoiminnassa. Ulkomaisten vastaavien aikuisopistojen benchmarkkausta ja job shadowingia. Nimetty koordinaattori seuraamassa aktiivisesti kansainvälistä kenttää ja järjestämässä vierailuja/tapaamisia. Ystävyysoppilaitokset ulkomailla?
Nyky maailmassa kansainvälisyys ei ole mitenkään kummallista eikä se varmaankaan ole kummallista vuonna 2030. Kansainväliset yhteydet kyllä edellyttävät aika paljon uudenlaista työskentelytapaa. Voiko sitten käydä niin, että kun ruvetaan kansainvälistymään, jäävät kotinurkat vähälle? Molempia pitää tietysti kehittää sekä kotimaista että kansainvälistä puolta. Ja taas tulee se kysymys, että mistä tulevat rahat. Joka tapauksessa ehkä kannattaa aloittaa kansainvälisistä vierailuista ja tutkia budjettia. Toisaalta kansainvälisillä tahoilla voisi jo nyt olla jotain opittavaa meiltä!
Kansainväliset koulutukset voisivat olla uutta tuovia ja asiakaskuntaa lisääviä.
Kansainvälisten opettajien ja opiskelijoiden verkostojen kautta, kv-vierailujen, benchmarkauksen kautta. Kehittämällä kansainvälisiä hankkeita, joihin tarjolla yhteisrahoituksia.
Hyödyntämällä esim. Erasmus- mahdollisuutta. Opettajavaihtoa yli rajojenkin. Hyödyntää ihmisten (oettajat tai opiskelijat) henkilökohtaisia kontakteja, tietämystä eti kulttuureista tai osaamista. Esim. muualta Suomern muuttanut henkilö vetää ruokakurssin tai useampi eri uskonnon edustaja kokoontuu

panerliin.Kielikurssit !!! Opintomatkat.
Erasmustoiminta
Erasmus-rahoitus mahdollistaa kansainvälistymisen. Voisiko kielikursseja järjestää etänä yhteistyössä ulkomaisten oppilaitosten kanssa.
Ulkoisen projektirahoituksen kautta kansalaisopistot edelleen kehittävät verkostojaan sekä aikaan saavat uudenlaista lisäarvoa toimintaansa.
Kansainvälisyys on jo nykyisellään osa opistojen toimintaa.
Kansainvälisen platformin muodostamiseksi tarvitaan vain säännölliset lähetysajat joissa opintoihin liitytään ZOOM linkin kautta. Opintokokonaisuudet voidaan toteuttaa mukavasti ja ammattitaitoisesti yksinkertaisella sääntöihin perustuvalla tavalla jossa moderaattorit lähettävät linkin opiskelijoille ja oppilaat osallistuvat yhteiseen opiskeluhetkeen ZOOMin välityksellä. Opettajana voi toimia yksi tai useampi tavallisesti kaksi henkilöä . BNEI BARUF EDUCATION CENTER toteuttaa jo nyt globaalia kanavaa jossa opiskelijoita on Yhdysvalloista ja Euroopan Unionista sekä kolmansista maista. Toimii erinomaisesti ja reaaliaikaisesti joskin aikavyöhykkeistä johtuen ajankohtana on yöllä kello kolme paikallista aikaa. Tunnit voidaan katsoa myös jälkikäteen ja siten ajankohta ei ole esteenä niin halutessasi. Kansainvälisyys ja monikansalliset yhteydet nykyaikaisessa maailmassa on urauurtavaa ja tarpeellista sekä auttaa meitä ymmärtämään toisiamme paremmin eri maissa tapahtuvien asioiden päivittämiseksi. Myös ystäviä ja tervehenkisiä yhteistyökumppaneita voi muodostua näiden kanavien kautta . Ongelmallista on jos tavoitteena on jakaa sopimattomia aiheita jolloin moderaattorit voivat estää asiattomat ja ehkä rumat vihamieliset agendat jotka eivät tue kansainvälisiä suhteita. Perimmiltään ihmiset ovat kaikkialla samankaltaisia ihonväriin tai sukupuoleen katsomatta mutta kulttuurilliset erot vain lisäävät yhteisöllistä rikkautta ja yhdessäolo auttaa ymmärtämään missä maailmalla mennään. Tarvitaan vain ennakkoluulotonta mieltä ja avointa katsantokantaa jossa havaitsemme olevamme kaikki samassa veneessä jonka aluksena toimii maapallo.
Mukana erilaisissa kansainvälisissä hankkeissa. mm. Erasmus-toimintaa
Verkon avulla koko maailma on avoin ja saavutettava. Opistoilla ei todennäköisesti ole varaa fyysisiin matkoihin. Raha pitää laittaa lokaalisti, ei globaalisti. Kielitarjonta on jo nyt laajaa. Yhteistyötä verkon avulla muihin maihin, esim. Ruotsissa folkhögskolat.
Kansalaisjärjestöt (ONG:t), ysävyysseurat, kansainvälinen opettajavaihto.
Matalan kynnyksen kielikouluttamista, jopa ennen Suomeen muuttoa, ennakoivasti.
Kurssienvaihtoa ja tarjoamista muiden maiden vastaavista opistoista.
En osaa vastata.
Verkostoyhteistyöllä; asiantuntijavierailut alkuun, sisältöjen muokkaamisella omalle kielialueelle (tekoälykäännökset ensin), mahdollisuus osallistua toisen maan opistojen opintoihin ("vaihto-oppilaana"), oppilaiden yhteiset tapaamiset esim. kieliopinnoissa teknologian avulla. Ottamalla mallia markkinointiin Markkinoimalla meidän osaamisalueita ja kutsumalla oppilaita/opettajia vierailulle
Kyllähän etäkursseja voi tarjota minne päin maailmaa tahansa, ja yhtäkkiä mahdollisia asiakkaita on huomattavasti enemmän!
Järjestettäisiin maanrajat ylittäviä kursseja, isompia koulutuskokoontumisia jne.

Opisto on opisto. Ei tehdä siitäkään jotain muuta mitä se on.
Opistot voisivat luoda kansainvälisessä yhteistyössä kurssisisältöjä kontribuomalla omaa paikallista osaamista.
Erasmus+ ohjelmat tarjoavat opistoille jo nyt monia mahdollisuuksia kansainvälisten yhteyksien ja yhteistyömahdollisuuksien kehittämiseen. Ehkä yhdessä eurooppalaisen kumppanin kanssa voisi tarjota vaikka verkkokurssin?
Enpä osaa sanoa
Järjestämällä vaihtoehtoisesti kursseja eri kielillä, jos on saatavilla kielitaitoisia.
Olisi upeaa osallistua kurssille, jolle osallistuu kansainvälisiä kurssilaisia. Etäyhteydet ovat nykypäivää, joten tämä on hyvinkin mahdollista. Kehittämistehtävät varmasti saisivat oman näkökulmansa tästä.
Hankkeisiin mukaan.
Mukana eri hankkeissa ja olla myös kansainvälisissä verkostoissa mukana.
Vaikka kansainvälisyys on hyvä asia, niin se ei ole itsetarkoitus eikä mielestäni liity kansalaisopistojen perustehtävään. Toinen asia on tietenkin maahanmuuttajat ja maailman kulttuurien ja kansojen tuntemuksen lisääminen.
Paras pysyä toiminnan ytimessä.
Myös paikallisuus on voimavara - mutta ei toki kansainvälisyyttäkään pidä poissulkea.
On jo olemassa opiskelijoiden kansainvälistä työharjoittelua. Sitä on suunnattu Suomeen ja muihin maihin. Kansainvälisyys on samalla yhteistyötä ja opimme uusia tapoja toimia, tietoa karttuu. Suomalaiset opiskelevat kieliä ja matkustavat lomailemaan ulkomaille. Suomessa on jo enemmän ulkomaalaistaustaisia asukkaita kuin nuoruudessani. Yhteistyö on käynnissä ja se varmasti lisääntyy.
Verkkokurssien laajempi levikki maailmalle. Job shadow -toiminta, Erasmus +, Nordplus -hankkeet. Opevaihdot, kansainväliset opettajat ja opiskelijat.
Kansainvälisyys on toiminnassa tärkeä, mutta väestöpohjan pitäisi vaikuttaa sen laajuuteen.
Onko kansainvälistyminen siis jokin ihanne ja tavoiteltava? Verkkokurssithan nyt jo ylittävät suvereenisti valtioiden rajoja.
En näe välttämättä kansainvälisyyttä Suomen opistojen tärkeimpänä tavoitteena - mutta opettaja ja kurssivierailut muista maista ja muihin maihin voisivat olla kiinnostavia. Opistoihin voisi saada uutta virtaa, kun kansainvälisen kontaktin kautta tulisi joku pitämään opintokokonaisuuden jostain tietystä aiheesta sellaisella tietotaidolla, mitä ei Suomen maaperältä välttämättä saa.
Erasmus esimerkiksi.
Yksi keino olisi saada enemmän eri maista tulevia opettajia ja laajentaa oppimista tekniikkaa hyväksi käyttäen eri maiden opistojen kanssa.
Lisää esim Erasmus-vierailuja puolin ja toisin. Lisäksi opettajien opintomatkojen ja kouluttautumisen tukeminen.
Etsitään ulkomailta toimijoita, jotka ovat kansalaisopistojen kaltaisia ja järjestetään vierailuja puolin ja toisin.

Opettajavaihto. Järjestelyt jotka mahdollistaisivat verkkokursseille osallistua myös sellaiset henkilöt joilla ei suomalaista hetua.
Tarjotaan tarjontaa verkossa enemmän ja suunnataan sitä kv-markkinoille?
Kansanopistoissa kansainvälisyys on ehkä helpommin toteutettavissa esim. opiskelija- ja opettajavaihtojen muodossa. Yhteinen opetus/kurssit voisivat sopia esim. kielten opiskeluun.
Kummiopistot toisesta maastaesim. kielten opiskeluun.
Tähän en oikein osaa ottaa kantaa.
Erasmus + -hankkeet tulevat todennäköisesti jatkumaan, vaikka varsinainen opistotoiminta säilyykin luultavasti paikallisena. Tulee kuitenkin miettiä tarkkaan lentämisen mielekkyyttä erilaisten kansainvälisten hankkeiden puitteissa. Maata pitkin matkustamista olisi tuettava niin, että se olisi osallistujille mahdollista sekä rahallisesti että ajankäytöllisesti.
Toimimalla mahdollisten vastaavien ulkomaalaisten järjestöjen kanssa yhteistyössä, esim. opettajavaihdot, opiskelijoiden ja opettajien kurssimatkat ulkomaille, etäopetus kansainvälisesti.
Kansalaisopistojen päätehtävänä on yhä suomalaisessa yhteiskunnassa toimiminen. Sen rinnalla erityisesti tasa-arvo, demokratia ja naisten asema ovat nousseet kansainvälisiksi vientituotteiksi. Kansalaisopistot kouluttavat kansainvälisesti erityisesti sivistyksellisten, kestävän kehityksen ja ekologisten arvojen opintokokonaisuuksia. Tällöin rahoitusta on saatavilla kansalaisopistojen toimintaan myös kansainvälisesti. Kansalaisopistoihin tullaan oppimaan eri puolilta maailmaa. Kansalaisopistot ovat luoneet eri oppimiskokonaisuuksia ja osaavat hyödyntää paikallisuutta eri teemojen ympärillä. Tämä hyödyttää koko seutukuntaa ja sen elinkeinoelämää. Tutkitun, oikean tiedon saaminen turvaa kriisikestävyyttä. Kansalaisopistot ovat luotettavia ja arvostettuja yhteistyökumppaneita, joiden kautta ei leviä disinformaatiota. Opintokokonaisuuksien tietoa on hyvä olla saatavilla suojeutuissa ympäristöissä, mutta myös avoimesti verkossa. On syytä tarkastella realistisesti kansainvälistymistä ja tunnistaa omat toimintavahvuudet.
Hyödyntämällä kansainvälisiä työntekijöitä, tekemällä yhteistyötä kansainvälisesti esim. Hankkeet, kouluorganisaatiot ym. Yhteiset rahoitukset muiden kuin suomalaisten kumppaneiden kanssa.
Luomalla kontakteja maailmalle ja palkkaamalla kansainvälisiä osaajia.
Kansainvälistyminen tuo uusia tuulia ja mahdollisesti hanke-rahoitusta, mutta paikallinen toiminta on on opistojen päätehtävä.
Kansalaisopistojen tehtäväkenttä on ensisijaisesti Suomessa. Paikallisuus on meidän voimavaramme ja valttikorttimme. Mutta. Jos voisimme hyödyntää kansainvälistä osaamista ja rakentaa yhteistyökuvioita myös maamme ulkopuolelle muutenkin kuin hankkeiden kautta, niin se olisi hienoa, mutta epäilen suuresti, että olemme tässä pisteessä jo 2030. Ja tulisiko siitä taloudellista hyötyä - epäilen. Maamme rajojen ulkopuolelle ulottuvan yhteistyön näen ainoastaan esim. kieltenopiskelussa, jossa opettaja opettaa etänä toisesta maasta. Muissakin aineissa se voisi onnistua esim. opettajavaihtona. Mutta sitten nousisi esille kielikysymys, miten opiskelijamme ymmärtäisivät opettajaa. Tarvitsisimme tulkin ja se maksaa.
Kansainvälistymisessä ei ole mitään pahaa. Keinoäly pystyy pian reaaliaikaiseen tulkkaukseen, jolloin kansainvälisiä kursseja/luentoja voi olla helppokin järjestää. Kansainvälisyyteen liittyy myös erilaisia rahoitusmekanismeja, joista voi olla hyötyä kurjistuvassa taloustilanteessa.

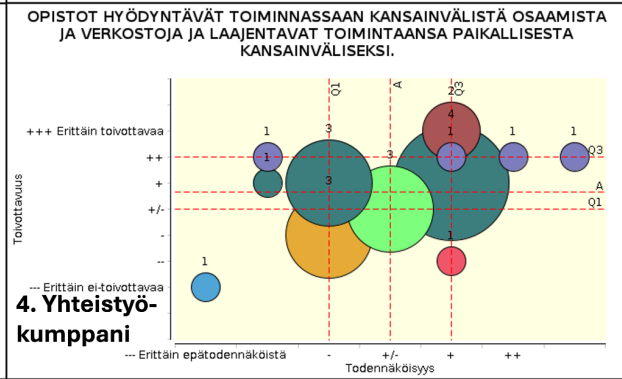
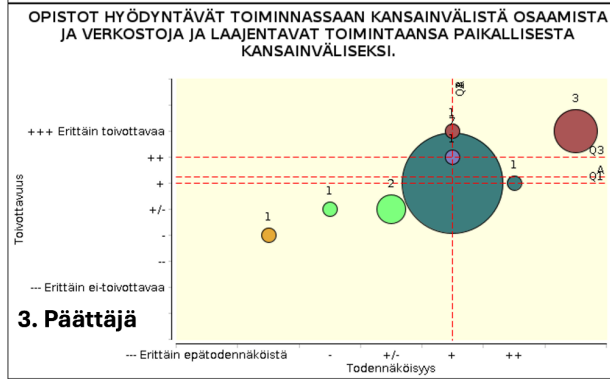
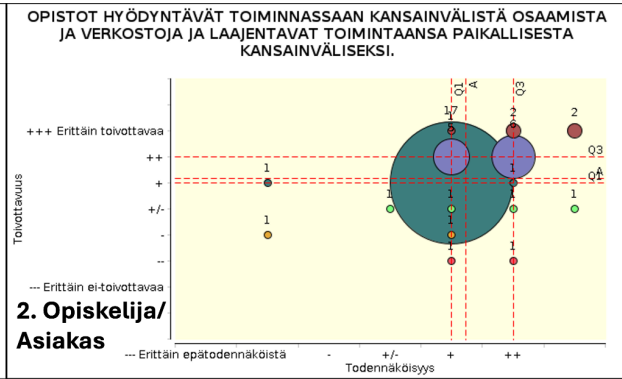
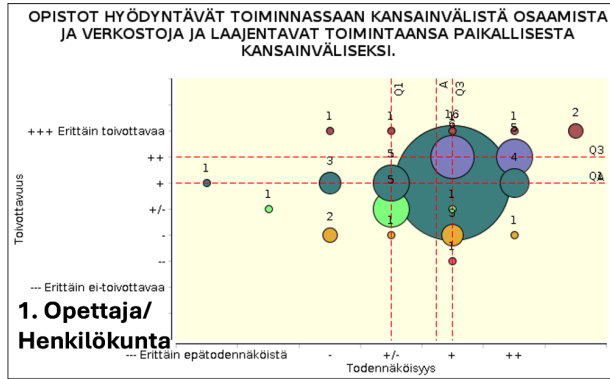
Luomalla yhteistyökuvioita EU:n alueella ja tarjoamalla kursseja maahanmuuttajille ja eri kansallisuuksille. Huomioiden naapurivaltiot.

2. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

<p>Ympäristö vuonna 2030 – 3/4/Millä tavoin opistot voisivat kansainvälistyä ja hyödyntää kansainvälisiä yhteyksiä toimintansa kehittämisessä ja turvaamisessa?</p>
<p>Etäkursseille voi nytkin osallistua mistä vain. Kieli nousee kuitenkin kysymykseksi, kun puhutaan todellisesta kansainvälistymisestä. Jos pyrkisimme oikeasti kansainvälistymään, opetuskielen pitäisi olla englanti ja kurseja tulisi markkinoita maamme rajojen ulkopuolelle esim. sosiaalisessa mediassa. Kansainvälistyminen ja kansainvälinen yhteistyö voisi alkaa Erasmus-yhteistyökumppaneista esim. tarjoamalla näille opistoille etäkursseja englannin kielellä.</p>
<p>Erasmus+hankerahoitus mainio esimerkki tästä (kansainväliset verkostot). Etäkursseille voi osallistua mistä päin tahansa.</p>
<p>Kansainvälistyminen voi olla sekä ulospäin suuntautuvaa että vastaanottavaa.</p>
<p>Opettajien olisi hyvä päästä näkemään, miten eri maissa opetetaan aikuisia. Tämä voisi avartaa omaa ajattelua ja tuoda uusia tuulia meidän opetukseen.</p>
<p>Jos ja kun resursseja on niukasti, niin kuinka tarpeellisia nämä kansainväliset hankkeet vierailuineen ja vastavierailuineen oikeastaan ovat? Tuovatko ne jotain kestäväää ja pysyvää hyvää ja muutosta opiston kurssilaisille?</p>
<p>Hankerahoitukset, Erasmus jne. Tämä riippuu todella paljon liikkuvuuden yleisestä kehitymisestä tai taantumisesta. Haluaako joku ylipäättään tulla Suomeen. Pystyykö monikaan lähtemään Suomesta ja minne? Mikä on kansainvälisyyden merkitys ja toimintatila nationalismin aikakaudella?</p>
<p>Olisi hyvä pohtia, kuinka tarpeellista oikeasti on, että kansalaisopistot "kansainvälistyvät" ja matkustavat esimerkiksi eri hankkeiden avulla? Lisääkö vai vähentääkö sellainen kansainvälisyys ympäristön kuormittamista, vai onko sillä meille merkitystä? Voisiko ajatella, että kansainvälisyys olisi meille sitä, että tuemme maahanmuuttajia omalla alueellamme ja tuemme mahdollisesti myös yhä useampia maahanmuuttajaopettajia henkilökunnassamme. Luomme asiakkaillemme oppimisympäristön, joka on sitä kautta kansainvälinen.</p>
<p>Mitähän tässä tarkoitetaan kansainvälistymisellä...? Erasmus-rahoitukset toki tuovat vaihtoja molempiin suuntiin ja oppimista ja näkökulmaa, mutta kurseja on vielä vähemmän ulkomailla oleskeleville, suomenkurseja kyllä jonkin verran on ollut jo yli vuosikymmenen eri tavoin järjestettynä. Olen ymmärtänyt, että laajemmin esimerkiksi etäkurssitoimintaa ei voi tuottaa ulkomaille, koska vst:n rahoitus pääasiassa Suomessa asuville?</p>
<p>Opettajavaihdot eri aineissa. Verkkokurssit.</p>
<p>Yhteisöllisyyden ja lähialueen palveluiden turvaaminen on nyt vahvasti listalla ja siihen kansainvälistyminen Suomen rajojen yli ei kuulosta saman päivän aiheelta. Kansainvälisyys toisaalta niin, että tehdään kansalaiopistoista paikkoja, joissa osataan hyödyntää maassamme jo oleva kansainvälisyys. Miten hyödyntää tätä entistä enemmän?</p>
<p>Opistojen pitäisi lähteä hakemaan rohkeasti yhteistyökumppaneja ja kumppanien kanssa EU- ja pohjoismaista rahoitusta. Uskon, että vain kansainvälistyneet opistot pärjäävät hyvin pitkällä aikavälillä, 2030 jälkeen.</p>
<p>Kansainväliset opiskelijat, opettajat ja verkostot monipuolistavat opistojen arkea.</p>

<p>Tällä hetkellä ei ole mahdollista pitää työsuhteessa henkilöä, joka työskentelee ulkomailta. Edes suomalaisen työntekijän siirtyminen pitemmäksi ajaksi etätöihin ulkomaille ei onnistu. Siinä on palkanmaksuun, verotukseen ja vakuutuksiin liittyviä esteitä, jotka pitäisi ensin purkaa lain tasolla. Ulkomaalaisten opiskelijoiden ottaminen verkkokursseille ei onnistu, jos laskutusosoite on ulkomailta. Järjestämislupa on myönnetty alueelliseen toimintaan ja myös kunnan ja valtion rahoitus kohdistuu omiin asukkaisiin ja kansalaisiin. Kehittämismahdollisuuksia olisi opintomatkojen mahdollistaminen opiskelijoille ja henkilökunnalle. Erasmus-ohjelma on hieno. Olisiko suomalaisilla opistoilla mahdollisuus tarjota ohjelman puitteissa laadukkaita koulutuksia Euroopasta tuleville oppijoille?</p>
<p>Niukkenevilla resursseilla tämä on vaikeaa, vaikkakin toivottavaa.</p>
<p>Olemme hyvä yhteistyökumppani kansainvälistä toimintaa harjoittaville organisaatioille. Olemme joustavia ja ketteriä toiminnassamme ja taivumme moneksi.</p>
<p>Kannattaa hyödyntää teknologiaa ja etäyhteyksiä kansainvälisten suhteiden ylläpitämisessä. Toki se vaatii usein sen, että ensimmäinen kerta on nähty kasvokkain. Muualta maailmalta voidaan saada hyviä ideoita suomalaisten opistojen toimintaan.</p>
<p>Opistot voivat hyödyntää mm. Erasmus+ rahoitusta ja luoda kansainvälisiä verkostoja ja oppia toisten järjestöjen ja oppilaitosten tavasta toimia. Opisto voi tarjota esim. kielikursseja etäopetuksena niin, että opettaja on ulkomailta. Toisaalta opisto voisi tarjota suomen kielen kursseja ulkomaisiin opistoihin.</p>
<p>Erialaisten hyvin rahoitettujen EU-ohjelmien kautta on mahdollista syventää osaamista, kehittämistoimintaa ja verkostoja. Meillä on paljon annettavaa, mutta samaan aikaan myös paljon opittavaa kansainvälisistä yhteyksistä.</p>
<p>Kansainvälisten verkostojen kehittämisellä.</p>
<p>Erasmus-hanke tai muut vastaavat hankkeet, joiden avulla voi käydä tutustumassa muiden maiden opinto/kurssitoimintaan. Kansainväliset kurssit joko opiston toimesta tai osallistutaan sellaisiin jos niitä järjestetään - sekä henkilökunta, että opiskelijat.</p>
<p>Järjestämällä tiiviskoulutuksia esim. Erasmus-ryhmille,</p>
<p>Erasmus-toiminta, opettaja- ja opiskelijavaihdot, yhteisiä tilaisuuksia/kursseja kv-kumppaneiden kanssa...</p>
<p>opettaja- ja opiskelijavaihdot, kurssit</p>
<p>Tähän tarvitaan taloudellisia satsauksia, joita tuskin lähivuosina saadaan toimintaan. Kansainvälistyminen on toki toivottavaa, mutta vienee aikaa ennen kuin se todellisesti tapahtuu.</p>
<p>Kansalaisopistojen verkkokursseille voi osallistua mistä päin maailmaa tahansa. Ehkä myös kursseja voisi järjestää yhteistyössä eri maiden vapaan sivistystyön tahojen kanssa. Tämä toisi uudenlaisia näkökulmia ja vuoropuhelua kursseille. Lisäksi tällä tavalla kurssivalikoima laajenisi entisestään.</p>
<p>Hyödyntämällä opettajien laaja-alaista osaamista ja kansainvälisyyttä</p>
<p>Erasmus+ rahoitus on ainakin toistaiseksi pysynyt ennallaan eli niitä mahdollisuuksia mm. eurooppalaisten kumppanuuksien luomiseen ja toisilta oppimiseen kannattaa hyödyntää.</p>

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

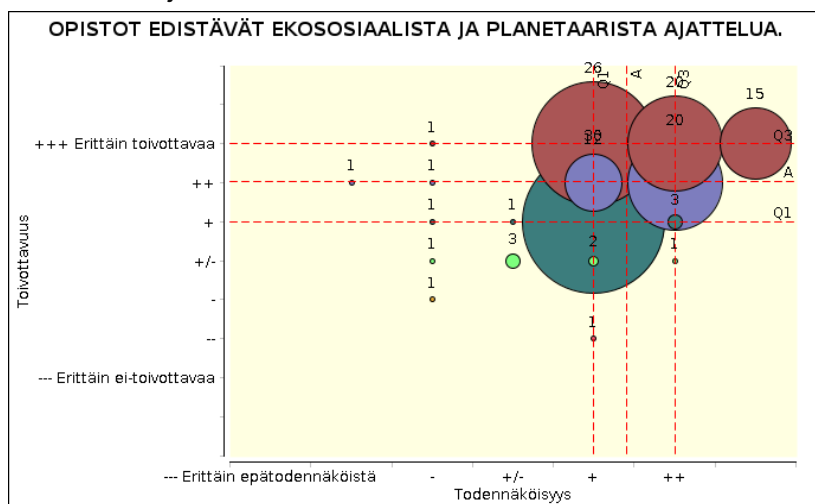

15 – Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua.

Ympäristö vuonna 2030 – 4/4

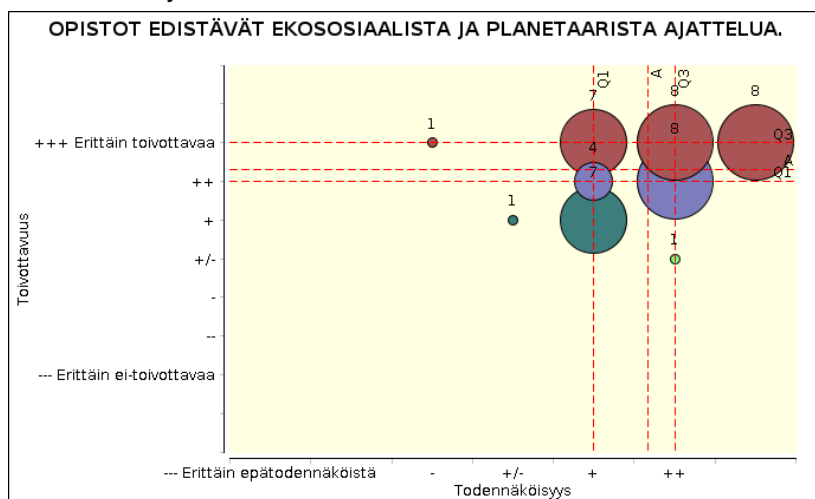
- **Ekososiaalinen ajattelu:** Kestävän kehityksen ajattelua, jossa yhdistyvät ympäristölliset, sosiaaliset ja taloudelliset näkökulmat.
- **Planetaarinen ajattelu:** Globaalin vastuullisuuden ja kestävyuden ajattelutapa, jossa huomioidaan maapallon rajalliset resurssit ja ekologinen tasapaino.

Kaikki vastaajat – 1.kierros

Kaikki vastaajat (1.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	1.4	1.0
Toivottavuus	2.1	2.0

Kaikki vastaajat – 2.kierros

Kaikki vastaajat (2.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	1.7	2.0
Toivottavuus	2.3	3.0

1. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

<p>Ympäristö vuonna 2030 – 4/4/Miten kansalaisopistot parhaiten edistäisivät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua toiminnassaan?</p>
<p>Lisäämällä kuntalaisten ymmärrystä luentojen ja kurssien kautta ja erityisesti keskustelutapahtumien kautta.</p>
<p>Tässä riittää haastetta koko yhteiskunnallemme ekokatastrofin uhatessa. Luentojen ja keskustelutilaisuuksien pitäminen.</p>
<p>Ei tunnu todennäköiseltä näin lyhyellä aikavälillä.</p>
<p>Yhä enemmän osa opiston kurssien sisältöjä: materiaaleina, teksteinä, vinkkeinä ja ideoina. Vaatii henkilökunnan koulutusta. Opettajien ja henkilökunnan tulisi toimia hyvinä esimerkkeinä. Opistojen ympäristötekojen sanoittamista ja esiin nostamista.</p>
<p>Pitämällä kursseja näistä aiheista.</p>
<p>Sen pitäisi olla läpileikkaava ajattelumalli - se vaatisi koulutusta ja säännöllistä esille ottamista esim. jokaisen uuden työntekijän perehdytyksessä.</p>
<p>Nämä teemat nousevat yhä tärkeämmiksi. Tarvitaan opetusta tiedoista ja taidoista eri muodoissa. Käyttöön tarvitaan luovat taidot sekä teemojen sisällyttäminen muihin aineiden opetukseen poikkileikkaavasti</p>
<p>Tiedottamalla, tempaukset, työpajat.</p>
<p>Kansalaisopistoilla on tärkeä rooli vastata asukkaiden toiveisiin. Väestö ymmärtää yhä selkeämmin planeetan rajalliset olosuhteet, luonnon varojen riittävyyden ja toisaalta myös eri kulttuurien välisen yhteistoiminnan merkityksen. Kansalaisopistojen rooli kokonaisturvallisuuden edistäjänä vahvistaa myös tätä hyvinvoinnin näkökulmaa.</p>
<p>Kansalaisopistot voivat toimia tiennäyttäjinä ja esimerkkeinä. Luoda turvallisen "ympäristön" näille teemoille.</p>
<p>Huomioimalla ekososiaalisen ja planetaarisen ajattelun kaikessa toiminnassaan. Opistoissa toimivien tulee kouluttautua ja tulla yhä syvemmin tietoisiksi vastuullisuuden ja kestävyys teemoista. Tästä ymmärryksestä ja osaamisesta käsin opiston toiminta ja kurssisuunnittelun sisällöt ja toteutukset ovat linjassa ekososiaalisen kestävyys vaatimuksien kanssa.</p>
<p>Järjestämällä kursseja ja tietoa aiheesta.</p>
<p>Järjestetään luontokursseja/ympäristökursseja, korostetaan vihreän ajattelun tärkeyttä kaikessa toiminnassa, pyritään pois fossiilisista polttoaineista julkisen liikenteen osalta (jos opistolla sattuisi olemaan omaa autokalustoa)</p>
<p>Opistot tarjoavat tietoa ko. teemoista ja toimivat myös itse esimerkkeinä.</p>
<p>Toteuttamalla itse näitä ajattelumalleja ja jakamalla tietoa aktiivisesti opiskelijoille ja kansalaisille yleensäkin.</p>
<p>Opiston kurssit ovat mainio tapa siirtää teoria käytäntöön ja harjoitella ekososiaalista ja planetaarista ajattelua käytännön tasolla, esim. erilaisten kansalaistaitojen (kierrätys, korjaus, materiaalituntemus) avulla.</p>

Yleisöluennot aiheesta, kursseja ja työpajoja
Kurssisisällöt, materiaalihankinnat, kestävä kehitys.
Kaikessa toiminnassa otetaan huomioon. Henkilökunnalle ja tuntiopettajille koulutusta ja kerrotaan miten opetuksessa, meidän opistossa, otetaan kestävä kehityksen näkökulmat.
Kurssien ja muun toiminnan kautta.
Strategia- ja visiotasoilla ja käytännön toiminnassa. Kurseilla, yhteistyökuvioissa jne.
Tiedonjakaminen aiheesta tietoisuuden ja kurssien, luentojen kautta.
Ne ovat osa opintosuunnitelmaa ja toimintakulttuuria, jotka otetaan huomioon automaattisesti.
Kurssitoiminnan lisäksi myös kaikki muu opiston käytännön ja hallinnon toiminta pitää noudattaa tätä periaatetta.
Vahvistamalla opettajien osaamista ja tuomalla kestävyysteemat kurssitarjontaan sekä läpileikkaavasti kaikkeen opetukseen sekä muuhun toimintaan. Osallistamalla yhteiskunnalliseen keskusteluun.
Todellakin opistot voisivat pitää näkyvämmän esillä sekä ekososiaalista että planetaarista ajattelua. Sitä pitäisi olla mukana kaikessa, vaikkapa vain muutama kommentti joogatunnilla. Se on asennekysymys.
Miettimällä toimintaa ja kurssisisältöjä jo nyt tästä ajattelusta.
Ottamalla nämä käsitteet osaksi päivittäisiä toimintojaan, tehdä näkyväksi.
Kuuntelemalla ja oppimalla ympäristön tilasta ja maailmapolitiikasta. Toimimalla kestävä kehityksen arvojen mukaan. Olemalla mukana vihreä lippu- toiminnassa.
Opistojen tulee kouluttaa omaa henkilökuntaansa ekososiaalisen ja planetaariseen ajatteluun, tarkastella kaikkea toimintaansa tämän ajattelun näkökulmasta ja tehdä tarvittavia toimenpiteitä omassa toiminnassaan. Järjestämällä kurseja ja luentoja aiheesta. Osallistamalla keskusteluun eri yhteyksissä ja ottamalla kantaa.
Suunnittelemalla ja tarjoamalla ko. kurssisisältöjä, sekä kytkemällä ekososiaalinen ja vastuullinen ajattelutapa osaksi kansalaisopiston perustoimintaa (esim. alkaen tilaisuuksiin liittyvien tarjoilujen toteuttamisesta; esim. suositaan paikallisia tuottajia, kasvispainotteinen vaihtoehto)
Tuomalla kestävien tapojen valinnan mahdollisuudet lähemmäs kansalaisia. tietoisuuden lisääminen jokaisen mahdollisuuksista vaikuttaa ja tehdä (pienijäkin) kestäviä tekoja. Meidän opiskelijamäärät ovat valtakunnallisesti niin vaikuttavat, että pystymme tekemään merkityksellistä vaikuttamistyötä tämänkin asian suhteen.
Maailman kansainväliset yhteydet ja reaaliaikaiset geopoliittiset tavoitteet ovat jo nyt nähtävissä. Tosin vain sen kielteisessä muodossa. Sodat ja konfliktit sekä kriisitietoisuus kertoo maailmassa olevan käynnissä 53 eritasoista kriisiä. Myös ilmastonmuutos ja lajien katoaminen luonnon mullistukset ja egokatastrofit kertovat karua kieltä ympäristömme tilasta vuonna 2024. Tulevaisuuden ennustaminen siten on mahdotonta ja arvelut lähivuosienkin suunnanmuutoksista ovat vain spekulatiota. Ihmiskunnan ekologiset aikaansaannokset ovat mitattavissa ilmaston lämpiämisenä ja myös merten tila huolestuttaa kun sinilevälautat kattavat Itämeren maisemat. Kyllä, tietoisuuden lisääntyminen ja oikean tiedon kertominen on kansalaisopistojen keskeistä toimintaa sen niiden keskiössä. Tiedefoorumin kannalta on samantekevää kuka on oikeassa ja kuka väärässä mutta maailman ja ympäristön tila vuonna 2030 on meidän kaikkien käsissä. Tässä ei nyt auta mikään mielenositus tai olankohautus vaan asia on tärkeä

<p>aivan koko ihmiskunnan selviytymistarinalle. Me kaikki tarvitsemme koulutusta ja tietoa maailman ja sen ympäristön ja kansainvälisten suhteiden nykytilasta. Kansalaisten opinahjoja ovat eritasoiset foorumit ja tiedeyhteisöjen julkaisut joissa mm YK:n ympäristö tutkimukset ja tiedemiesten havainnot välittyvät kaikille kansoille. napajäätiköt sulavat ja Ilmastonmuutokset siirtävät kasvuvyöhykkeitä -. Merten tila ja lämpeneminen voi olla kohtalokasta ja onkin sitä. Sademetsien hakkaaminen tuhoaa maailman " Keuhkot " jolloin monet syklonvirrat ja hirmumyrskyt ravistelevat mantereita. Trooppiset myrskyt ja rankkasateet kohdistuvat alueille missä niitä ei aikaisemmin esiintynyt. Kyllä todellisen tiedon kannalta kansalaisopistot voivat olla uranuurtajina ja tien näyttäjinä. Tulevat sukupolvet ovat avainasemassa ympäristömme tilaa muutettaessa ja milloinkaan ei ole liian myöhäistä. Tieto ehkä lisää tuskaa mutta nyt katse maisemaan riittää kertomaan että asia kuuluu meille kaikille. 20355 vuhreä siirtymä ja sen tavoitteet ovat jo nyt agendassa johon tulisi pyrkiä. Miten on se riippuu tiedostammeko oikeasti mistä ajassamme on kysymys? Jollei nyt tapahdu heräämistä on se ehkä liian myöhäistä vuonna 2030.</p>
<p>Tarjoamalla aiheeseen liittyviä kursseja, ottamalla kurssien sisällössä huomioon nämä asiat.</p>
<p>Kurssitarjonta.</p>
<p>Nostaa asia esiin/tietoisuuteen ensin opettajille ja sen myötä jalkautus alueen kansalaisille.</p>
<p>Kaikki materiaalihukka ja -hävikki on minimoitava. Tilojen käyttöä tehostettava. Opettajien jatkuvan ammatillisen osaamisen varmistaminen ja tarvittaessa lisäkoulutusten mahdollistaminen. Kiinteät työsuhteet ja reilu palkkaus sisältäen mahdollisuus kehittää omaa opetustaan.</p>
<p>Pysymällä ajan tasalla.</p>
<p>Kestävän kehityksen ja vastuullisuuden teemojen rakentaminen kurssitarjontaan sisään, ei pelkästään irrallisina kursseina tai luentoina. Markkinoimalla omia kestävän kehityksen toimintatapoja, antamalla esimerkkejä kurssien sisällön liittymisestä em. teemoihin sekä mahdollisista hyödyistä. Tietty merkki tätä tukevaan sisältöön. "Ekopassin" suorittaminen (vrt. hygieniapassi). Asiantuntija-/vaikuttajaluennoitsijoita.</p>
<p>Esimerkkinä oleminen ja arvojen mukainen toiminta. Keke-sertifikaattien hankkimisen myötä toiminta muuttuu kohti parempaa.</p>
<p>Luodaan vastuullisia kursseja ja toimitaan esimerkillisesti vastuullisessa työympäristössä. Ensimmäinen kuitenkin olisi hyvä kouluttaa ja sitouttaa henkilöstöä siihen, miten ajattelua voisi toteuttaa käytännössä.</p>
<p>Tarjoamalla aiheesta kursseja, avaamalla käsitteitä käytännön toiminnan ja vaikutusmahdollisuuksien kautta. Toimimalla itse ekologisesti kestäväällä tavalla.</p>
<p>Sopivilla kursseilla</p>
<p>Aiheeseen liittyvät kurssit.</p>
<p>Näiden toimien huomiointi jokapäiväisessä toiminnassa ja niistä viestiminen</p>
<p>Esimerkkinä oleminen.</p>
<p>Tällaista ajattelua voidaan pitää kansansivistyksen keskeisenä asiana. Niiden pitäisi olla kaikessa opetuksessa ja toiminnassa asiaan sopivalla tavalla mukana.</p>
<p>Tämä näkökulma on itsestään selvä ja tulisi näkyä koko ajan nyt joka kurssilla, ei sitten joskus.</p>
<p>Mitä enemmän keskustelemme kohtaamistamme ongelmista sitä enemmän alkavat ihmiset ymmärtämään, mikä on jokaisen velvollisuus suojata luontoa. Esim. ei kannattaisi polttaa tupakkaa. tai ei ainakaan heittää tumppeja maahan. Tällaista näkee vielä eikä tieto ole mennyt perille, mitä</p>

tupakantumppi vaikuttaa lintuihin.
Järjestämällä kurseja ja luentotilaisuuksia aiheista, näkymällä muuallakin kuin opistotalossa.
Avoimia luentotilaisuuksia, kurseja aiheesta
Idea ekososiaalisuudesta ja planetaarisesta ajattelusta on aina ollut kansalaisopistojen ydinmissiota. Kierotalous ja hyvinvoinnin lisääminen liittyy kaikkeen opetukseen ja toimintamuotoihin opistoissa.
Käsitteet tutuiksi asiakkaille. Kurssivalikoimaa sellaiseksi, että kestävä kehitys ja planetaarinen ajattelu on sisään rakennettuna kurssin aiheesta riippumatta. Luentoja näistä aiheista.
Kirjaamalla opiston tavoitteisiin, siitä opettajien tietoisuus/koulutus.
Liittämällä em ajatuksia oppimissisältöihin ja järjestämällä luentoja ko. aiheista.
Jakamalla tietoa opettajilleen ja opettajat jalkavat oppilailleen.
Näiden teemojen tulisi olla läpileikkaavia kaikissa kurseissa.
Luennot ja nostot niistä paikallisiin tiedotusvälineisiin. Näiden asioiden on tultava lähelle ihmistä, niin että oikeasti ymmärretään mitä elämäntapamme joka hetki tekee tälle planeetalle.
Isossa kuvassa hyvin pienet vaikutusmahdollisuudet asiaan.
Ottamalla sen osaksi omaa toimintaansa käytännön tasolla, mutta myös pitämällä näitä teemoja esillä kurssien, tapahtumien yms. suunnittelussa.
Järjestämällä tähän aihepiiriin kuuluvaa opetusta.
Näyttämällä itse esimerkkiä omassa toiminnassaan opetustapojen- ja muotojen sekä opetussisältöjen valinnoissa.
Ottamalla rohkeammin kansaa ilmastonmuutosta ja luontokatoa koskeviin keskusteluihin. Tarjoamalla ilmaisluentoja ja kurseja ekososiaalisen sivistyksen ja planetaarisen kestävyuden teemoihin liittyen.
Noudattavat omassa toiminnassaan näitä periaatteita eism. materiaalivalinnoissa, tasa-arvoisella kohtelulla jne.
Kansainvälistymällä ja tarjoamalla laadukasta kouluttamista/opetustarjontaa kansainvälisillä markkinoilla. Ekososiaalista ja planetaarista ajattelumallia suunnataan erityisesti lapsille ja nuorille, jotta ajattelumalli tähtää mahdollisimman pitkälle tulevaisuuteen ja kauaskantoiseen vaikuttamiseen. Jalkautuminen esim. kouluihin tai te-palveluihin tukee toivotunlaista kehitystä. Ajattelumallin tiedon levittäminen on tärkeä osa yhteiskunnallista tehtäväämme. Kestävään kehitykseen suuntaavien seminaarien järjestäminen yhteistyössä eri yhteistyökumppaneiden kanssa ja asian esillä pitäminen tukevat myös opetuksellisuutta, jossa asia on luonnollisesti myös keskiössä.
Huomioimalla se suunnittelutyössä, ihan joka osa-alueella. Myös talous, hallinto ym.
Lisäämällä kestävä kehityksen ja ekologisen ajattelun teemoja opetuksessa. Vahvistamalla opettajien osaamista näissä asioissa.
Näyttämällä esimerkkiä osallistujille omalla toiminnallaan, puheillaan ja valinnoillaan.
Lisäämällä kuntalaisten ymmärrystä näihin teemoihin. Avaamalla ja keskustelemalla aiheesta, toimimalla näiden arvojen mukaisesti kaikilla osa-alueilla.

Tarjoamalla kursseja, joissa vastuullisuus, kestävä kehitys, ekologisuus, maapallon rajalliset resurssit ja sosiaaliset näkökulmat ovat keskiössä, mutta myös varmistamalla, että nämä näkökulmat lävistävät opiston koko toiminnan myös käytännön tasolla.

Tarjoamalla tähän liittyvää kurssisisältöä.

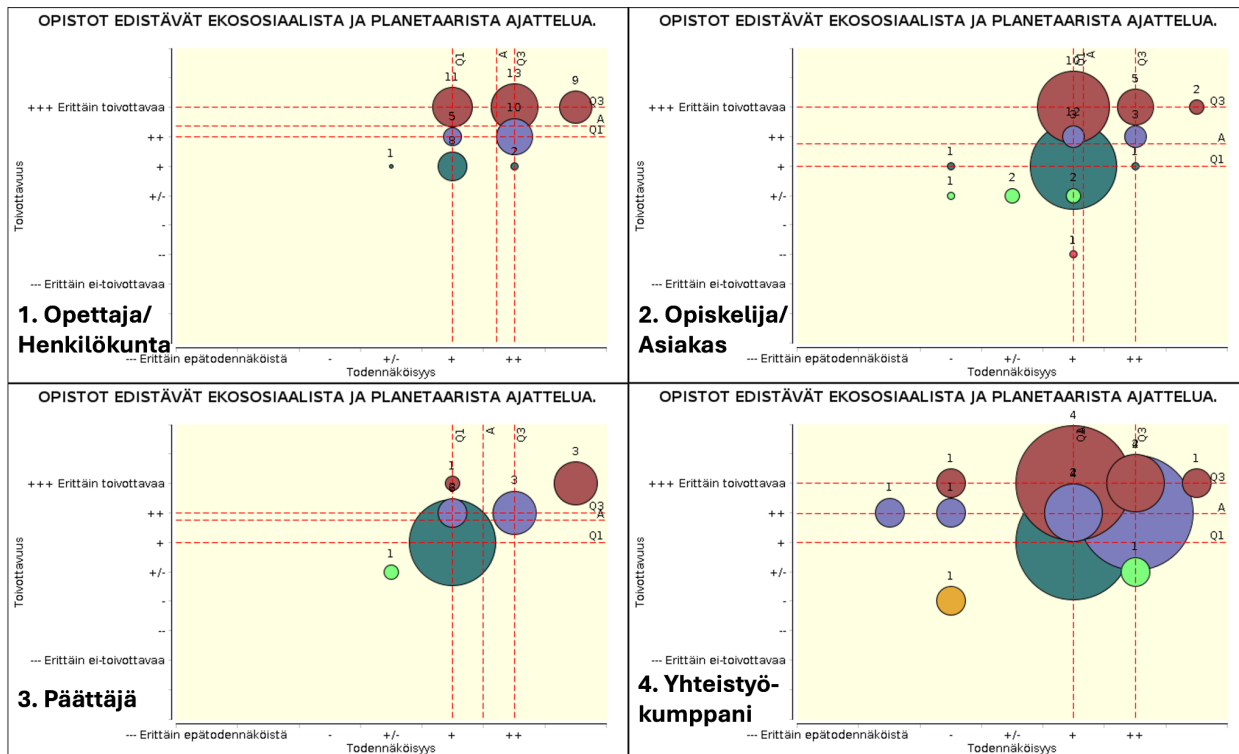
Järjestämällä asiaan kuuluvia koulutuksia ja kannustamalla opiskelijoita uuden oppimiseen.

2. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

<p>Ympäristö vuonna 2030 – 4/4/Miten kansalaisopistot parhaiten edistäisivät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua toiminnassaan?</p>
<p>Omalla esimerkillään ja kursseilla, jotka pohjaavat näihin ajattelumalleihin.</p>
<p>Kurssitoiminnan sisältöjä innovatiivisesti kehittämällä ekososiaalisen ja planetaarisen ajattelun suuntaisesti.</p>
<p>Toimimalla näiden periaatteiden mukaisesti läpileikkaavasti kaikessa toiminnassaan. Näitä asioita pitää nostaa myös rohkeammin esiin jokaisen kuntalaisen tavoiteltaviksi.</p>
<p>Ollaan esimerkkejä ja opetetaan näitä myös kursseilla.</p>
<p>Tämä on asia jota on aivan pakko ruveta tuomaan esille entistä enemmän ihan kaikessa. Mutta kiinnostaako aihe laajemmin? Olen aika skeptinen. Missä määrin ihmiset ovat ylipäänsä valmiita luopumaan mistään saavutetuista mukavuuksista? Ei ole kivaa vähentää kulutusta ja luopua lentomatkestamisesta, väljästi asumisesta, henkilöautolla kulkemisesta, golflomasta etc. etc. Se ei vielä kovin paljon auta että kädentaitokursseilla käytetään kierrätettyjä materiaaleja ja jätteitä lajitellaan jos samaan aikaan muuten jatketaan kuin aina ennenkin.</p>
<p>Paras mahdollisuus on yhteistyö asiaa edistävien kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Kehitellään kursseja, esitelmätilaisuuksia, webinaareja etc., joissa opisto tarjoaa tilan ja ilmoittautumismahdollisuuden.</p>
<p>Esimerkeillä. Luopumalla tarpeettomasta ympäristön kuormittamisesta, mikä ei ole kaikista kivaa, mutta ehkä tulevia sukupolvia ajatellen välttämätöntä.</p>
<p>Tätä toivon, mutten osaa antaa siitä käytännön esimerkkejä, vain arvojen kirkastamista ja omassa toiminnassaan näitä näkökohtia huomioiden.</p>
<p>olemalla mukana ajassa.</p>
<p>Omalla arjen esimerkillä</p>
<p>Kestävän kehityksen kurssitarjonnalla, kestävyysaiheisilla kursseilla, tarjoamalla tietoa ja vastauksia ihmisten ilmastoahdistukseen, tarjoamalla opetusta resilienssin vahvistamiseksi. Järjestämällä kansalaiskeskusteluja ja järjestämällä toimintaan, jossa toimitaan mainittujen käsitteiden edistämiseksi. Uskon, että emme vielä edes osaa kuvitella, missä kaikessa ekososiaalinen sivistys ja planetaarinen ajattelu tulevat näkymään opistojen toiminnassa, muutos riippuu ilmastonmuutoksen nopeudesta.</p>
<p>Toimimalla itse esimerkkinä ja tarjoamalla tätä tietoutta kuntalaisille.</p>
<p>Pitää päästä jo eteenpäin siitä, että tiloissa on kierrätysastiat. Niin tärkeää kuin konkreettisuus onkin, planetaarisen ajattelutavan omaksuminen on isompi haaste. Siinä pitää myös hyväksyä se, että monimutkaisessa systeemissä ei ole valmiita ja helppoja ratkaisuja vaan tasapainoilua, ja jossakin vaiheessa voimme joutua arvioimaan toimintaamme ja huomata, että eilen kestäväenä pidetty toimintatapa ei sitä olekaan. Tällaisen ajattelutavan oppiminen on kestävämpää kuin lajitteluohjeet. Se on myös piinallista. Se vaatii kestävyyspuheen viemistä kaikkeen opetukseen ja keskustelun ylläpitämistä ilman varmoja vastauksia.</p>
<p>Kestävyys ja sen edistäminen on yksi keskeisimmistä koulutustehtävistämme. Teemme sitä osana omaa</p>

työtämme. Erityisesti opetuksen kautta voimme vaikuttaa suureen joukkoon ihmisiä.
Tämän tulisi olla läpileikkaava teema ja ajatus kaikessa opistojen toiminnassa.
Opistojen tulee olla esimerkkinä ja toteuttaa itse toiminnassaan ekososiaalista ja planetaarista ajattelua. Tämä edellyttää myös henkilökunnan kouluttamista. Opisto voi tarjota teemaan liittyviä kursseja ja luentoja sekä järjestää tapahtumia. Opisto voi tehdä yhteistyötä paikallisten järjestöjen kanssa, esim. luonnonsuojelujärjestöt.
Toiminnan perusarvot kunnossa, että nämä ovat toiminnan ytimessä.
Perehtymällä asiaan ja toimimalla oppimansa mukaisesti.
Kaikessa toiminnassa ja sisällöissä on määritelty tarkkaan tavoitteet ja kirjoitettu ulos, miten asiaa edistetään. Ajattelu läpäisee koko toiminnan.
Ekososiaalisen ja planetaarisen ajattelun tulee olla osa kansalaisopiston arvoperustaa ja ohjata osaltaan toiminnan ja palveluiden suunnittelua.
Omalla esimerkillään toimipisteissä - lajittelu ja kierrätys kunniaan, toimitaan niin, että hiilijalanjälki olisi mahdollisimman pieni kurssimateriaaleja valitessa sekä muussakin toiminnassa.
Opettajien asiantuntemuksen kautta, jolloin nämä aiheet muodostuvat luonnollisiksi käytänteiksi.
Näiden ajattelujen ja toimintojen tiedostaminen on tärkeää koko ihmiskunnalle ja siksi kansalaisopistojenkin on tuotava tätä enemmän esille erilaisten toimintojensa muodossa. Myös toiminnan aukikirjoittaminen ja siitä puhuminen tuo tietoisuutta.
Kaikessa kurssitoiminnassa pidetään esillä ekososiaalista ja planetaarista ajattelua. Koulutetaan koko ajan tuntiopettajia tähän teemaan.
Ajan kuluessa ekososiaalinen ja planetaarinen ajattelu ei enää ole valinta, vaan pakollista kaikille. Ilmasto lämpenee ja maapallon resurssit ovat loppumassa, sitä ei kukaan voi olla huomaamatta. Kansalaisopistojen pitää reagoida tähän nopeasti ja olla valmiina tarjoamaan uutta tietoa ja apua jokapäiväisessä elämässä selviämiseen sekä oman elämäntavan muuttamisessa kestävämpään suuntaan. Esimerkiksi jos lentomatkatilalle tarvitaan vaihtoehto, kansalaisopiston kurssilta saa tietoa maata pitkin matkustamisesta.
Kehittämällä toimintaansa ja pitämällä arvoistaan kiinni
En osaa vastata tähän konkreettisilla ehdotuksilla.

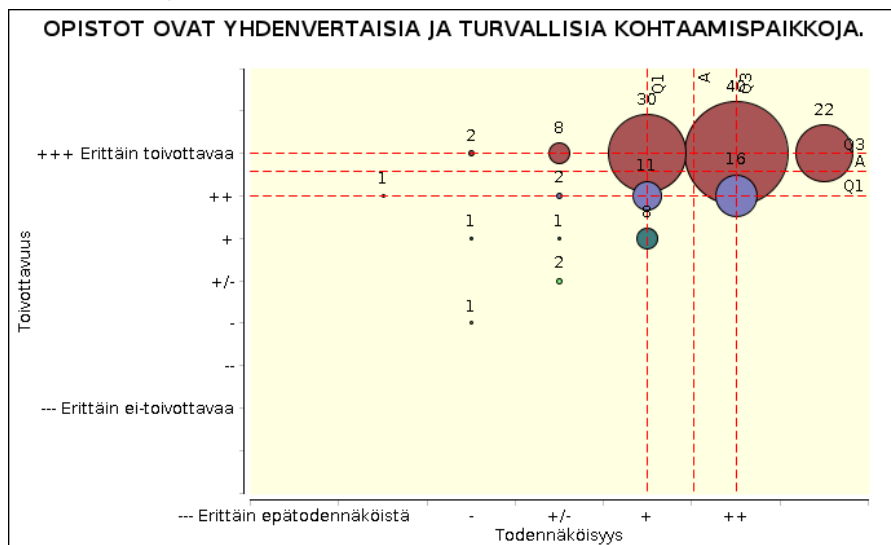
Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

16 – Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja.

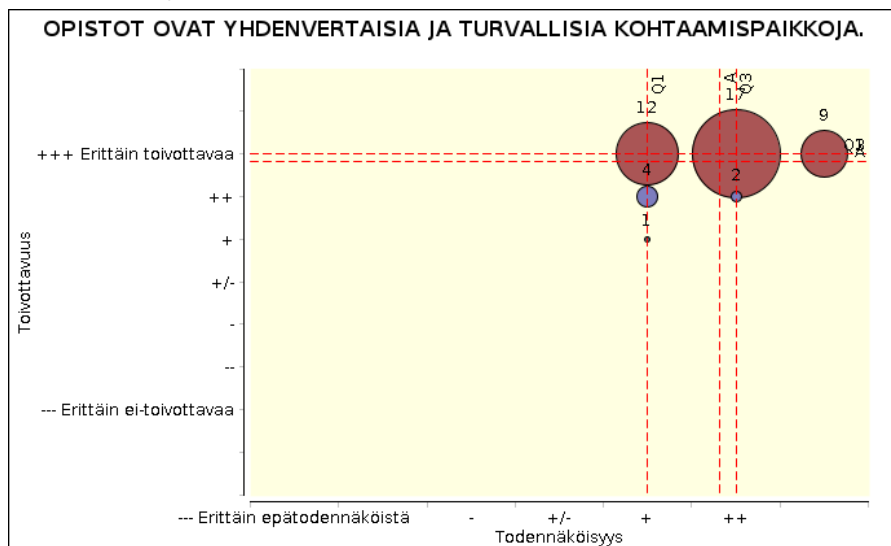
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 1/6

Kaikki vastaajat – 1.kierros

Kaikki vastaajat (1.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	1.5	2.0
Toivottavuus	2.6	3.0

Kaikki vastaajat – 2.kierros

Kaikki vastaajat (2.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	1.8	2.0
Toivottavuus	2.8	3.0

1. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 1/6/Miten kansalaisopistoista tehtäisiin yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja kaikille vuoteen 2030 mennessä?
Mielestäni ovat sitä jo nyt.
Ikärasismia ja rasismia vastaan kamppailemalla . Onko Suomessa ollut turvattomuutta kansalaisopistoissa? Tästä en ole kuullut enkä lukenut? Informointi ja kansalaiskasvatus.
Kuten nytkin
Pienen paikkakunnan opistoja tulisi tukea isompia enemmän. Kurssitarjontaa läpi suomen eri opistojen välisesti.
Yhteiset säännöt ja ohjeet opiskelijoille, opettajille ja henkilökunnalle. Turvallisemman tilan ohjeistus kaikkien nähtävillä ja osaksi kansalaisopistoarkea.
Kaikilla halukkailla mahdollisuus osallistua kursseille kurssimaksut huomioiden ja voisiko turvallisesta kohtaamispaikasta olla kursseja?
Turvallisen tilan periaatteet tulee olla henkilökunnalla sisäistettynä ja kaikkien nähtävillä esim. opetustiloissa. Ne tulee käydä opiskelijoiden kanssa aina kurssin alussa.
Näin on jo nyt. Kannattaa nostaa esiin opistojen kokemuksia ja havaintoja, kuinka me teemme. Jatkossa tarvitaan varmaan keskustelun laajentamista muihin peruspalveluihin, yritysmaailmaan ja oppilaitosyhteistyöhön. Perusarvot tulee tulla esiin eri tavoin opiston viestinnässä ja kurssi-ilmoittamisissa jne. Varmistetaan opintotarjontaa eri väestöryhmille. Sosiekonominen tausta ei saa estää tai vaikuttaa osallistumiseen.
Turvaamalla opiston rahoitus.
Suomalainen yhteiskunta on tulevaisuudessa yhä suurempien muutosten edessä. Kansalaisopistoilla on tärkeä rooli ylläpitää kokonaisturvallisuutta ja antaa eri väestöryhmille turvallisen kohtaamispaikan luoda sosiaalisia suhteita yhteisten haasteiden edessä. Kansalaisopistot ovat omiaan vähentämään polarisaatiota eri väestöryhmien välillä.
Johtaminen, johtamiskulttuuri, toimintakulttuuri, tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus. Kaikki nämä muodostavat kiinteän yhtälön. Yksilön osuus muodostaa yhteisön ja yhteisö luo luotettavan ja turvallisen toimintaympäristön. Tarvitaan aitoa kohtaamista.
Opistoissa tulee olla kirjattuna yhdenvertaisuus ja tasa-arvo suunnitelma, jonka tekstin tulee olla tuttua kaikille opistossa toimiville. Yhdenvertaisuutta sovelletaan käytäntöön olemalla avoin, kuulemalla ja keskustelemalla erilaisten ihmisten kanssa ja laatimalla esim. yhteisiä kurssikohtaisia huoneentauluja siitä, miten toivomme itseämme kohdeltavan ja miten otamme huomioon muut.
Mielestäni ne ovat sitä jo nyt.
Mielestäni näin on jo nyt, joten jatketaan sen ylläpitämistä
Valtio voisi osoittaa arvostustaan vapaata sivistystyötä kohtaan ja turvata rahoituksen jatkuvuuden.
Minusta kysymyksenasettelu on vähän kummallinen, sillä minusta ne ovat jo tällä hetkellä hyvinkinkin vertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja. Mutta koska maailmaa muuttuu yhä monimutkaisemmaksi ja moninaisemmaksi, on täysin mahdollista, että jotkut voivat ehkä kokea olevansa "liian" erilaisia ryhmään.

Jokaiselle pitäisi pystyä vakuuttamaan, että kaikki kukat saavat opistoissa kukkia.
Toivotetaan maahanmuuttajat/erityisryhmät tervetulleiksi opiston toimintaa mukaan omien heille suunniteltujen kurssien muodossa. Valtaväestölle kerrotaan erilaisuuden hyväksymisen tärkeydestä esim luonnoilla
Tämä on yksi iso kysymys juuri yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Henkilöstö ja opettajat tarvitsevat tietoa erilaisten kohderyhmien opettamisesta ja kohtaamisesta. Tietotekniikka antaa tulevaisuudessa lisää työkaluja kohdata eri kielisiä henkilöitä opetuksessa. Valtion ja kuntien on pidettävä huolta, että opistoilla on myös taloudellisia resursseja toimia yhdenvertaisesti.
Jakamalla tietoa, näyttämällä mallia, puuttamalla epäkohtiin.
Jos rahoitus vähenee ja opistoja suljetaan yhdenvertaisuus kärsii
Turvallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvoisuus näkyväksi.
Puhumalla ääneen yhdenvertaisuudesta ja turvallisuudesta, ja toistamalla niitä asioita kunnes niistä tulee kaikille selkeitä ja tuttuja. Opettajilla on vastuu toimia näiden periaatteiden mukaisesti kursseilla, ja myös omalla esimerkillä edistää asiaa.
Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus näkyväksi opistoissa sekä turvallisemman tilan periaatteiden näkyminen ja jalkauttaminen toimintaan.
Mielestäni nykyinen käytäntö on hyvä.
Opisto on ollut aina turvallinen kohtaamispaikka. Turvallista on ollut mennä kurssille.
Eivätkö ne ole sitä? Missä ovat ongelmakohtat? Niihin on puututtava. Jos henkilökunta ja kurssien vetäjät osaavat suhtautua oikein, yhdenvertaisuudesta ja turvallisuudesta tulee oletusarvo. Kurssitarjonnassa olisi hyvä olla sellaisia kursseja, joissa erilaiset ihmiset pääsevät kohtaamaan luontevasti yhteisen asian äärellä.
Saavutettavuus, läpinäkyvyys, yhdenvertaisuus, turvallisuus. Nyt teemme sen 2030 normiksi.
Lisäämällä henkilöstön koulutusta asiassa ja laatimalla selkeitä arvoprioriteetteja. Lisäämällä asioiden sanoittamista ja ottamaa toistuvasti puheeksi.
Kohdataan tavisten paikoissa, ostarit, puistot, asukasyhdistysten toimitilat, vanhempainyhdistysten tapaamispaikoilla, lasten harrastustoiminnan ohessa jne.
Noudatetaan ja valistetaan turvallisen tilan periaatteita aina ja kaikkialla. Koulutetaan opettajat ja sitä kautta kurssilaisten valistusta.
Opistossa on käytävä jatkuvaa arvokeskustelua, ja yhdenvertaisuuden ja turvallisuuden näkökulma on huomioitava kaikessa toiminnassa.
Kansalaisopistoissa pitää olla yleiset ja myös yksityiskohtaiset pelisäännöt. Ne luodaan ammattilaisten ohjauksessa ja sovitaan myös käytännöt rikkomusten sattuessa. Ja säännöthän koskevat tietysti sekä henkilökuntaa että opiskelijoita.
Tämä lähtee esihenkilöistä ja henkilökunnasta, näihin vaikuttavia asioita tulee avata ja käsitellä, jotta kaikilla on sama ymmärrys, miten yhdenvertaisuus tai turvallisuus näkyy arjen toiminnoissa ja ihmisten kohtaamisessa.
Opiston tulee olla syrjimisestä vapaa vyöhyke. Suomen perustuslakia ja muitakin lakeja ja asetuksia sekä

YK: n ihmisoikeuksia tulee noudattaa. Myös opetustilojen turvallisuus tulee huomioida. Rekrytoimalla erilaisia ihmisiä. Järjestämällä kurseja eri ikäisille Lasten ja nuorten kanssa toimivien rikostaustat selvitetään velvoitteiden mukaan. Toimimalka saavutettavissa tiloissa.

Koen, että opiston toiminnassa toteutuu yhdenvertaisuus niiden ihmisten kesken, jotka opiston toimintaan osallistuvat ja opisto on turvallinen kohtaamispaikka. Pitämällä kiinni yhdenvertaisuuden ja turvallisen tilan periaatteista ja puuttamalla epäkohtiin, mikäli niitä ilmenee.

Kansalaisopistojen tulee kaikessa toiminnassa ottaa huomioon suvaitsevaisuus, yhdenvertaisuusperiaate sekä toimia vastuullisesti ja olemalla siten esimerkkitoimijana muille organisaatioille.

Kiinnittämällä huomiota enemmän ko. aiheeseen.

Tärkeintä on ajankohtaisten ja asiapitoisesti oikean tiedon levittäminen kohderyhmälle. Maailmassa on liikkeellä agendoja ja salaliittoteorioita sekä silkkaa valheita levittäviä tahoja joiden vaikuttimia on manipuloida ja aivoäestä ihmisiä levittämällä vihapuheita ja silkkaa valhetta. Toiminta jossa uutiset ja mielipiteet palvelevat valtaapitävien tavpiteita on yleistä kuten mielipiteet Ukrainan ja Venäjän sodasta. Kriisien keskellä ensimmäinen uhri on aina totuus ja sitten kukaan ei tiedä lopulta mistä alunperin on kysymys. Glopaalissa maailmassa sitoutuminen jonkun luomaan agendaan on menossa ja maailman Uusi järjestys Glopalistiin märkä uni on tuonut vain pelkoa ja epävarmuutta kansakuntien joukossa. Tulevaisuuden usko ja pelko sodan eskaloitumisesta on jokapäiväistä uutisointia ja siten monet ihmiset menettävät uskonsa valoisaan tulevaisuuteen kun mustat pilvet uhkaavat horisontissa. Riippumatta negatiivisista kuvista kansalaisopistojen henkilöstön tulee jatkaa työtään kaikesta huolimatta sekä luoda toivoa että kyllä tästä kaikesta selvittää kunnan tietoa ja totuudelle annetaan sijaa sekä demokratia kansalaisten ilmaisuvapaus ja oikeus opiskeluun ja sananvapauteen ylläpidetään. Kansalaisopistojen henkilökunnalla ja opettajilla on moraalinen velvollisuus opetuksessaan levittää oikeaa tietoa riippumatta agendoista tai muista poliittisista vaikutuksista. vastuu kuuluu opetuksen antajalle sekä lähteiden tulee olla luotettuja ajankohtaisia ei propagandaa tai musta tuntuu mielipiteitä. Tavoitteena on yhteisö jossa asiat sujuvat oikeassa muodossa ja ihmisiä palvelen tiedon portaissa.

Yhteistyöllä, eli hyvinvointialue, työllisyystoimi kunnalla, koulujen oppilashuolto ja myös eläkejärjestöt ja muut kolmannen sektorin toimijat.

Lisäämällä mm. tukea vammaisille, työttömille. Mnikulttuurisuuden näkyminen.

Arvot, säännöt ja ohjeet. Esim. miten puututaan heti ryhmässä havaittuun epäasialliseen käytökseen tai kiusaamiseen.

Epäkohdat havaitaan ja niihin puututaan.

Opettajien koulutus puuttua mahdollisiin epäasiallisuuksiin sekä lähiopetuksessa että verkko-opetuksessa. Opiston säännöt ja niistä poikkeamisen seuraukset selväksi opiskelijoille ilmoittautumisen yhteydessä ja aina tapaamisissa sekä toimintaa ohjaavat arvot. Opiskelijayhteisön puuttuminen epäasialliseen käytökseen. Tarvittaessa yhteistyö nuorisotyön, seurakunnan ja poliisin kanssa (jo etukäteen esim. tapahtumia järjestettäessä).

Tunnettavuutta pitäisi kasvattaa, jolloin tietoisuus kaikesta tarjonnasta tulisi tietoon paremmin ja sitä osattaisiin hyödyntää. Saavutettavuus hinnoissa ja opetuksessa tulisi myös taata maantieteellisesti. Opettajia opastaa turvallisen tilan periaatteissa.

Ehdottomasti!

Kiinnittämällä näihin huomiota kaikessa toiminnassa.

Puututaan matalalla kynnyksellä suvaitsemattomaan käytökseen. Jokaisessa kansalaisopistossa tulisi olla manuaali siitä, miten toimia eri tilanteissa.
Yhteiset pelisäännöt yhdessä asiakkaiden kanssa. Luottamuksen rakentaminen, että toinen ihminen voi tarkoittaa toiminnallaan ja puheillaan myös hyvää.
Selvä säännöt ja sopimukset sekä niihin sitoutuminen, tarvittaessa kirjallisesti. Minkäänlaista häirintää ei tule suvaita. Turvallisuusajattelu ja turvallisesta toiminnasta vastaamisen tulee olla molemminpuolista, opisto - asiakas.
Kohdataan julkisilla paikoilla, kutsutaan mahdollisesti myös paikallisia. (ehkäpä tulevia asiakkaita)
Pidetään paikat turvallisena kaiken aikaa.
Yhteiset pelisäännöt.
Uskon että näin on ja tulee olemaan myös jatkossa. Se on sekä opettajien että opiskelijoiden itsensä vastuulla.
Mielestäni näin on jo nyt.
Kun puhutaan ääneen missä "mättää", niin sekin voisi jo auttaa. asiaa. Jos ei puhuta. ääneen, missä ongelma on ei voida korjata tai sovitella. Turvallisuutta luo se että hyväksytään muut sellaisina kuin ovat, mutta ei väkivaltaa. Television väkivaltaohjelmat tarjoavat malleja väkivaltaan. Kuri ja järjestys oikeassa suhteessa toimii. Ihmisiltä voi vaatia hyvää käytöstä.
opistot ovat jo pitkälti sellaisia, koska ihmiset osallistuvat koulutukseen vapaaehtoisesti ja voivat valita, mitä opiskelevat. Huolehtimalla siitä, että kurssimainonnassa ja -markkinoinnissa sekä oppitunneilla osataan viestiä niin, että kaikki kokevat olonsa turvallisiksi ja ymmärtävät, että kursseilla ja opistossa opiskelee monenlaisia ihmisiä.
Kansalaisopistojen imago on hyvä jo nyt. Turvallisuus on hyvällä tasolla. Esteettömyys.
Suuri haaste. Kehittämällä opistojen toimintaa asiakaslähtöisesti. Tutkimalla säännöllisesti, mitä asiakkaat, opiskelijat, rahoittajat, sidosryhmät ja yhteiskumppanit toiminnasta ovat mieltä ja kehittämällä toimintaa heidän näkemyksensä mukaisesti.
Miten voisimme madaltaa myös henkisiä kynnyksiä? On olemassa ihmisryhmiä, joilla ei ole esim. fyysistä tai taloudellistakaan estettä tulla opistoon, mutta toimintamme ei vain ole jotain, jota he tuntisivat omakseen. Johtuuko se kurssitarjonnan puutteista vai kenties jostain syvemmästä osattomuuden kokemuksesta? Ihmisellä pitää olla kokemus, että opisto on minua varten, kursseille odotetaan juuri myös minua.
Omat opistojen yhteiset arvot ja tavoitteet.
Ovat tuota jo tällä hetkellä. Persoonalliset opettajat ja opiston ilmapiiri kaikki erilaiset ihmiset huomioiden.
Koulutetaan opettajia yhdenvertaisuudesta
Lisää rahoitusta opistotalojen saavutettavuuden lisäämiseen ja henkilökunnan kouluttaminen.
Näistä teemoista pitää puhua. Niistä pitää puhua sekä henkilöstön kesken että asiakkaiden kanssa. Pelkät paperilla olevat suunnitelmat eivät riitä, vaan tarvitaan konkreettisia toimenpiteitä.
Jos edellä mainitut taloudelliset esteet jotenkin taklataan, niin voidaan ajatella että opisto on yhdenvertainen. Mutta jos niitä ei saada taklattua, opisto ei ole yhdenvertainen ainakaan taloudellisten

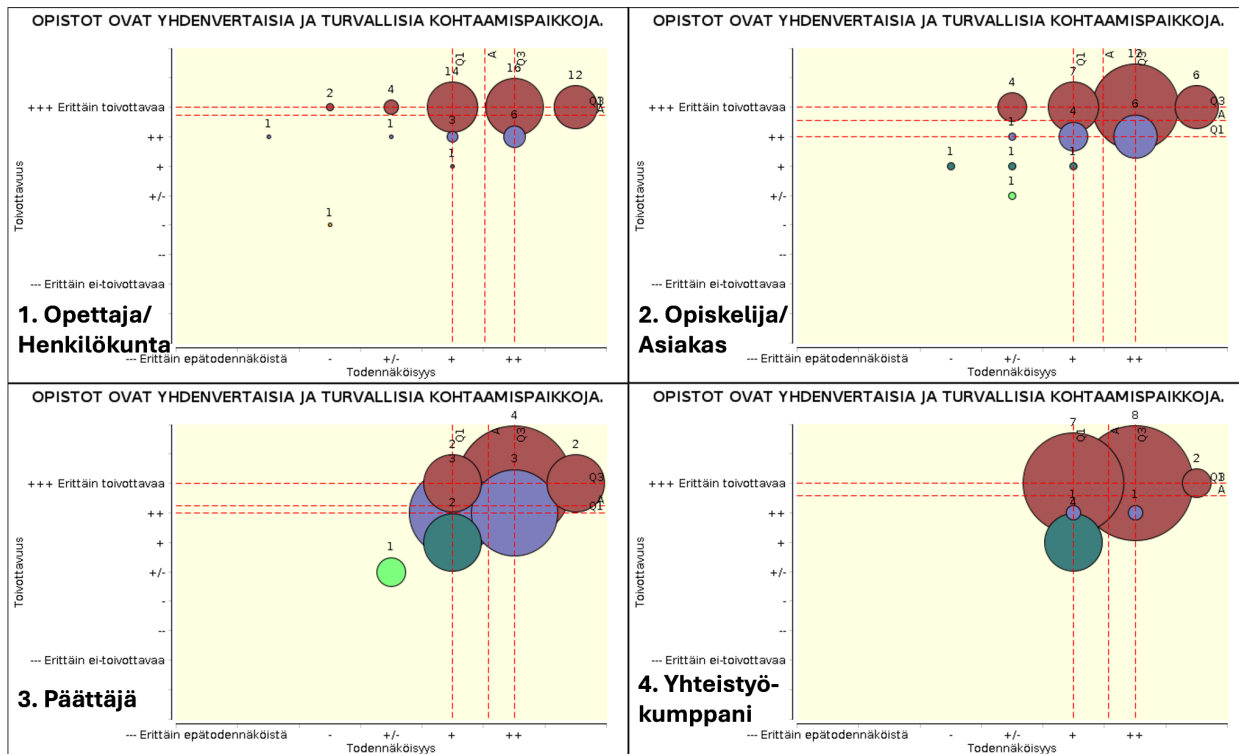
osallistumismahdollisuuksien osalta, vaan se on paikka suhteellisen hyvin toimeentuleville harrastaa ja kehittää itseään. Muuten kuin taloudellisesti opisto on yhdenmukaisen ja turvallisen kohtaamisen paikka.
Aito yhdenvertaisuus- ja tasa-arvopäämäärä kaikessa toiminnassa.
Sopimalla selkeät "pelisäännöt" ja viestimällä niistä niin sisäisesti kuin ulospäinkin. Tekemällä toimintamallit, joilla puututaan yhdenvertaisuutta ja turvallisuutta heikentävään toimintaan.
Ottamalla ja antamalla kaikkien halukkaiden osallistua opistojen toimintaan ja tarjoamalla palveluja tarpeiden mukaan.
Saavutettavuus ja turvallisen tilan periaate isoksi arvoksi opetustoiminnassa.
Saavutettavuus, esteettömyys, vähävaraisempien asiakkaiden tukeminen ja monikulttuurisuus. Yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistuminen ja turvallisemman tilan periaatteiden noudattaminen myös käytännön - ei vain ideoiden tasolla.
Annetaan kaikille mahdollisuus osallistua. Ei sallita häirintää, rasismia tai mitään muutakaan eriarvoisuutta korostavaa toimintaa. Opistot tukevat toistensa toimintaa tarjoamalla kurseja oman opiston ulkopuolelle.
Kansalaisopistot ovat vakiinnuttaneet hyvät toimintamallinsa ja jatkaneet niiden käyttöä edelleen.
Hyvällä suunnittelutyöllä, vaikka pienillä muutoksilla eteenpäin.
Yhteiset säännöt opiskelijoille, opettajille ja henkilökunnalle. Henkilöstä tulee kouluttaa näissä asioissa. Opistoille luotava näitä asioita tukevat arvot ja tavoitteet.
Luomalla opiston oma toimintakulttuuri sellaiseksi, että työntekijöillä on hyvä olla ja helppo toteuttaa näitä asioita, jolloin se on helpompi siirtää myös osallistujille ja muuhun toimintaympäristöön.
Olemalla vastuullisia ja suvaitsevaisia toimijoita. Eri kohderyhmien ottaminen huomioon niin kurssitarjonnassa, tapahtumissa kuin asiakaspalvelussa.
Yhteisillä säännöillä ja ystävällisyydellä. Noudattamalla turvallisemman tilan periaatteita ja puuttamalla heti häiriköintiin. Toisen hyväksyminen alkaa hymystä ja avoimuudesta.
Säännöt ja suunnittelu.
Kansalaisopistot luovat säännöt , johon jokainen opettaja ja henkilökunta sitoutuu ja ovat velvollisia kertomaan myös opiskelijoille yhteisistä pelisäännöistä.

2. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

<p>Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 1/6/Miten kansalaisopistoista tehtäisiin yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja kaikille vuoteen 2030 mennessä?</p>
<p>Kansalaisopistot ovat jo nyt turvallisia kohtaamispaikkoja ja paikkoja, missä kaikki ovat yhdenvertaisia. Mutta puhumalla näistä asioista, kannustamalla ihmisiä tutustumaan toisiinsa ja näyttämällä esimerkkiä, opistot pystyvät olemaan jatkossakin turvallisia tiloja kaikille.</p>
<p>Tässä asiassa opistot ovat jo merkittävästi edenneet ja tietoisuuden lisääntyessä opistojen rooli yhdenvertaisuuden ylläpitämisessä korostuu.</p>
<p>Turvallisemman tilan periaatteet varmistettava jokaisessa opistossa itsestään selvyudeksi.</p>
<p>Näistä asioista pitää puhua. Sekä työntekijöiden että asiakkaiden kesken. Jokaisen täytyy ymmärtää, että on omalla toiminnallaan osaltaan vastuussa siitä, että ko. paikka on turvallinen muille.</p>
<p>Turvallisen tilan periaatteet alkanevat jo olla aika selvät ainakin kaikille kansalaisopiston palveluja käyttäville. Yhdenvertaisuus on aivan kansalaisopistotoiminnan ytimessä.</p>
<p>Opistot mielestäni ovat jo sellaisia - ainakin periaatteessa. Kysymys kuuluukin, miten opistot voivat tarjota sellaista toimintatilaa/olemisentilaa johon esim. maahanmuuttajat, työttömät, koulupudokkaat, audimiehet jne. voivat tulla yhteisöllisesti, yhdessä samaan aikaan meidän perusopiskelijakaartin eli koulutettujen naisten kanssa. Viisastenkiveä on haettu pitkään, mutta esim. miesten osallisuus kurseihin on pieni, samoin maahanmuuttajien (lukuun ottamatta suomen kielen opetusta). Onko niin, että meidän tulisi pysyäkin naisenemmistöisenä, naisille turvallisena tilana? Eri vähemmistöihin kuuluvien opettajien rekrytointi on tärkeätä, mutta helpompi rasti kuin erilaisten opiskelijoiden saaminen kurseille.</p>
<p>Ymmärtääkseni tätä ollaan edistetty ja jatketaan edelleen. En osaa antaa lisää esimerkkejä.</p>
<p>Huomioimalla tilojen käyttö niin, että ihmiset uskaltavat tulla paikalle. henkilökunnan kouluttaminen alkaen vahtimestareista asiakaspalveluun, kouluttajiin ja hallintoon. Puuttamalla epäkohtiin.</p>
<p>Sitkeällä työllä asennemuutoksen parissa</p>
<p>Korostamalla kansalaisopistojen perustehtävää ja tarkoitusta. Opistojen johdon ja henkilöstön pitää olla sitoutunut kansalaisopistojen perustehtävän toteuttamiseen, silloin kansalaisopistot säilyvät yhdenvertaisina ja turvallisinä kohtaamispaikkoina. Haasteena on, että kansalaisopistot eivät tavoita riittävästä maahanmuuttajia ja yhteiskunnan heikko-osaisimpia.</p>
<p>Kaikki opistot voivat laatia turvallisemman tilan periaatteet joita myös noudatetaan.</p>
<p>Henkilökuntaa täytyy kouluttaa erilaisten asiakkaiden kohtaamiseen ja monimuotoisen opiskelijaryhmän dynamiikan ohjaamiseen: kielitietoisuus, erilaiset oppijat, vammaiset, erilaiset sosioekonomiset taustat. Meidän mielestämme opistot ovat jo nyt yhdenvertaisia (kaikkihan tänne voi tulla!), mutta näkykö tavallisella kurssilla eri-ikäisiä, -värisiä, -kuuloisia ja -hajuisia asiakkaita samalla lailla kuin katuvilinässä? Ei näy. Opistojen nykyinen turvallisuus selittyy sillä, että osallistujat muistuttavat toisiaan.</p>
<p>Pitämällä tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskeskustelua, kouluttautumista ja asioiden käytäntöön viemistä yhtä tärkeänä kuin opetustyö.</p>
<p>Meillä on sosiaalisen kestävyuden osalta tärkeä missio, joka kantaa 2030-luvulle. Tilaverkosto pitää pitää yhdenvertaisena, vaikka taloudellisista syistä joutuisimmekin keskittämään toimintojamme.</p>

Henkilökuntaa ja opettajia kouluttamalla, mm. yhdenvertaisuus, rakentava vuorovaikutus ja tunnetaidot ryhmässä. Turvallisen tilan periaatteet ovat arkipäivää ja kaikkien tiedossa.
Opistot ovat jo nyt turvallisia ja yhdenvertaisia kohtaamispaikkoja. Opistojen tulee huolehtia turvallisen tilan periaatteista ja niiden toteutumisesta kaikessa toiminnassaan. Opisto voi tarjota koulutuksia, jotka edistävät näitä teemoja kuten rakentava vuorovaikutus. Opiston tulee mahdollistaa erilaisten ihmisten kohtaamiset ja tukea kohtaamisia esim. koulutuksilla.
Kiinnittämällä asiaan huomiota
Huonoon erilaisuuden sietokykyyn pitää puuttua heti niin asiakaspalvelussa kuin opetuksessakin. Parhaiten se onnistunee aiheeseen liittyvän koulutuksen avulla. Kansalaisopistot ovat jo lähtökohtaisesti tasa-arvoisimpia paikkoja suomalaisessa yhteiskunnassa.
Samaan tapaan kuin nytkin.
Turvallisen tilan periaatteet näkyvät kaikessa kansalaisopiston toiminnassa.
Tärkeää on avoin ja säännöllinen kommunikointi aiheesta.
Suunnataan kursseja myös erityisryhmille, maahanmuuttajille sekä muille vähemmistöryhmille yhteisten sekakurssien lisäksi
Jokainen opistossa työskentelevä henkilö on sitoutunut tähän sekä luo yhdenvertaista ja turvallista ilmapiiriä. Opettajat tunnistavat, kuka heidän palkkansa maksaa ja ovat sitoutuneita toimimaan työnantajan arvojen mukaisesti.
Pysymällä pois sponsori- ym. ulkopuolisesta rahoituksesta, joka mahdollisesti voisi ohjata toimintaa. Näen, että opistot ovat pääosin jo nykyisellään yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja, mutta niistä puhutaan ääneen liian vähän eikä asioita aukikirjoiteta riittävästi.
turvallisen tilan säännöistä sopiminen, tarpeeksi kansalaisopistoja, jotta ihmiset pääsevät mukaan
Pidetään asiaa esillä jatkuvasti, puututaan heti, jos esim. turvattomuutta esiintyy, keskustellaan aiheesta tuntiopettajien ja kurssilaisten kanssa. Pyydetään palautteita aiheesta.
Yhteiskunta muuttuu koko ajan heterogeenisemmäksi ja alkaa olla täysin itsestään selvää, että opiston kursseilla, ihmisten työpaikoilla ja asuintaloissa asuu erilaisia ihmisiä. Uskon, että osittain tähän myös totutaan, mutta kansalaisopistot voivat olla mukana kasvattamassa ihmisiä siihen suuntaan, että kaikki ihmiset koetaan yhdenvertaisiksi eikä erilaisuutta pidetä negatiivisena asiana. Huomiota pitää kiinnittää esimerkiksi opiston markkinoinnissa ja viestinnässä siihen, että kuvissa on kaikenlaisia ihmisiä. Jos huomataan, että joku ihmisryhmä on aliedustettuna opiston asiakkaissa, pitää ryhtyä toimenpiteisiin, että hekin tulisivat opiston toimintaan mukaan. Kun erilaiset ihmiset tutustuvat toisiinsa, ennakkoluulot vähenevät ja kokemus yhdenvertaisuudesta paranee.
Toimintaa kehittämällä
Yhdenvertaiset, turvallisen tilan periaatteet on mietittävä ja niiden on oltava selkeät koko opiston henkilökunnalle. Periaatteet on hyvä kerrata myös ääneen aina uuden kurssin alkaessa. Jos epäkohtia ilmenee, niihin on puututtava välittömästi, mielellään olemassa olevan toimintaohjeistuksen tuella.

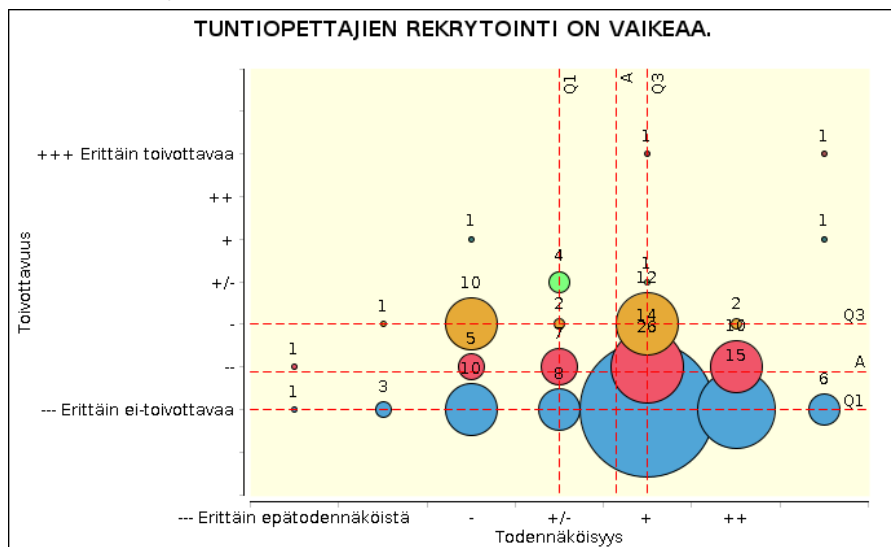
Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

17 – Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa.

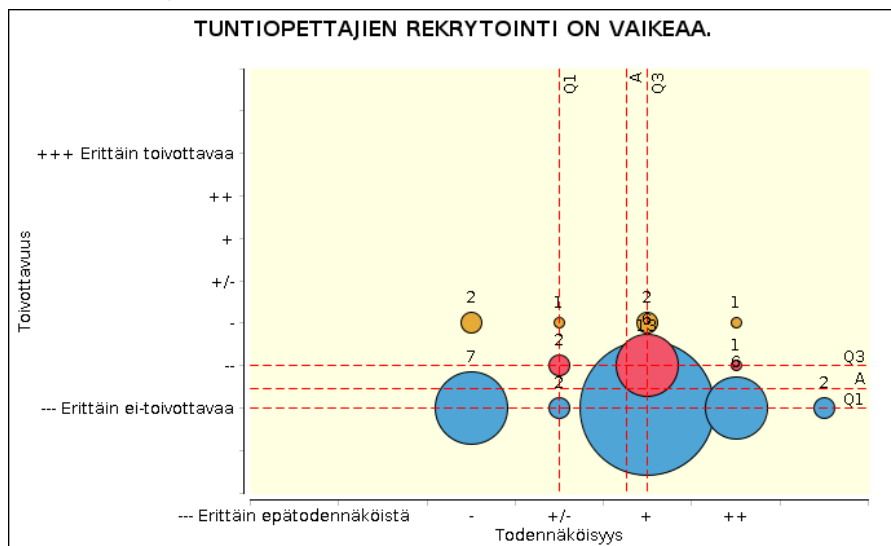
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 2/6

Kaikki vastaajat – 1.kierros

Kaikki vastaajat (1.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	0.7	1.0
Toivottavuus	-2.1	-2.0

Kaikki vastaajat – 2.kierros

Kaikki vastaajat (2.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	0.8	1.0
Toivottavuus	-2.5	-3.0

1. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

<p>Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 2/6/Millaisin keinoin ja kannustimin opistot voivat jatkossa rekrytoida uusia tuntiopettajia?</p>
<p>Palkkaus. Riittävät tunnit. Työntekijän toiveiden huomioonottaminen.</p>
<p>Hyvällä perehdytyksellä ja työntekijöiden huomaavaisella kohtelulla pääsee pitkälle: sillä sitoutetaan työntekijät ja kasvatetaan hyvää mainetta, jolloin rekrytointi on helpompaa.</p>
<p>Tässä on varmasti suuri merkitys kansalaisopiston on yhteisöllisyyden ja ilmapiirin luomisessa. Työssä viihtyminen sittenkin tärkeämpi kuin pelkkä palkka. Jokainen opiskelijakin on tässä käyttäytymisellään vastuussa.</p>
<p>Kohtuullinen matkakorvaus ja palkkaus. Mahdollisuus tuntea itsensä tärkeäksi osaksi työyhteisöä. Tarjoamalla koulutusta ja mahdollisuutta kehittyä työssään. Ilman osaavia ja innostuneita tuntiopettajia meillä ei ole elinvoimaista opistoa. Työhyvinvoinnista huolehtimalla ja työnohjausta tarjoamalla.</p>
<p>Pitämällä opiston mainetta ja viihtyisyyttä hyvällä tasolla.</p>
<p>Voidaan korostaa opistojen opistotyön merkityksellisyttä ja hyvää arvopohjaa. "Opetusbonuksena" voidaan mainostaa maksutonta osallistumista kursseille.</p>
<p>Kilpailu työntekijöistä lisääntyy. Maine työnantajana on merkityksellinen. Opettajaverkostojen luominen ja mielekkäiden opetuskokonaisuuksien luominen yhteistyössä muiden opistojen kanssa.</p>
<p>Tajoamalla tarpeeksi tunteja opettajille jolloin he sitoutuvat paremmin. Edellyttää yhteistyötä opistojen kesken.</p>
<p>Johinkin opintoihin voi olla vaikeaa saada pätevää henkilöstöä varsinkin keskustun ulkopuolelle. Väestökehitys tarkoittaa kuitenkin vielä 2050-luvulle asti kasvavaa työikäisten määrää, mikäli väestökehitys jatkuu nykyisen trendin mukaisesti. Koulutettua työvoimaa on siis hyvin saatavissa, mutta tämä edellyttää, että kansalaisopistojen kurssitarjonta on ajantasaista ja houkuttelevaa. Myös kansalaisopistojen talouden tulee olla kunnossa, jotta osaavalle henkilökunnalle voidaan maksaa työstään riittävästi.</p>
<p>OVTES ehtoihin tuntiopettajia kohtaan parannuksia. Muun muassa aikuiskasvatuksen perusopintojen rinnalle kasvatustieteen perusopinnot palkaa korottavana tekijänä. Palkkauksen kehittäminen. Hyvät ja selkeät ohjeet ja perehdyttäminen. Kansalaisopistojen IMAGO! Millaisena me näyttäydymme henkilöille, jotka eivät tunne toimintaa...</p>
<p>Opistojen maine tahoina, jotka valmentavat oppijoita muuttuvan maailman haasteisiin ja ohjaavat kestävän kehityksen tekoihin, tuottaa imuvoimaa. Tuntiopettajien osaamisen kehittymisestä ja ajankohtaisuudesta näissä teemoissa pidetään huolta koulutuksia tarjoamalla. Myös pedagogisen osaamisen koulutusta tarjotaan. Opistot näyttäytyvät oppilaitoksina, joissa yhdenvertaisuus ja kulttuurinen- ja sivistyksellinen kasvu ovat läsnä, ja se kiinnostaa mahdollisia uusia tuntiopettajia. Työehtojen tulee olla selkeät ja reilut.</p>
<p>Uskon, että opettajia on tarjolla. Tarjoamalla enemmän tunteja- laajempi maantieteellinen alue, suuremmat yksiköt.</p>
<p>Uskon, että kansalaisopistot nähdään hyvänä työnantajana. itse ainakin mielelläni kuuluisin tähän porukkaan.</p>

Pitämällä huolta imagostaan hyvänä työnantajana kilpailukykyisine palkkoineen, työsuhde-etuineen ja työhyvinvointitoimintoineen. Huolehtimalla nykyisten tuntiopettajiensa kannustamisesta ja tukemisesta - hyvä kello kauas kuuluu.
Kausi tulisi yrittää pitää vähintään nykyisen mittaisena. Opettajalle tulisi yrittää tarjota vähintään se 14 viikkotuntia työtä, jotta hän olisi päätoiminen tuntiopettaja ja voisi nauttia sen tuomista..vähäistä eduista. Hyvä yhteyden pito kaikkien opettajien kanssa olisi suotavaa.
Työehtosopimuksessa olisi otettava tuntiopettajat paremmin esiin. Samoin uudet Te-keskukset voisivat huomioida kausityötä tekevät tuntiopet keveämmällä työnhakuvelvoitteella. Opistojen imagon kehittäminen hyvänä työpaikkana tekisi niistä houkuttelevia.
Tarjoamalla koulutusmahdollisuutta vielä enemmän, jotta tuntiopettajat saavat yhä laajempaa osaamista. Pitämällä matkakulujen omavastuu nykyisellä tasolla.
Tukemalla tuntiopettajia hyvin, maksamalla matkakustannuksia yli minimin, tarjoamalla työsuhde-etuja kuten terveydenhuoltoa. Mutta tämäkään ei riitä, jos tuntiopettajien sopimuksia ei paranneta niin hallituksen kuin työsopimusten avulla
Jos pystyttäisiin rekrytoimaan päätoimisia, olisi matkakorvauksia ja palkkaus pysyisi linjassa.
Tuntiopettajan palkka on kohtuullinen, ja sellaisena sen tulisi säilyä jatkossakin. Kilometrikorvaus säilytettävä.
Opastaa ja Tukea tuntiopettajia. Luoda yhteisöllisyyttä opettajie keskuuteen.
Korostamalla tuntiopettajan tärkeyden. Ja joku miettii, onko opettajan pätevyys tärkeä asia, kannattaa kehua suorittaa sen. Mutta jos ei ole opettajan pätevyyttä, mutta sosiaaliset taidot kunnossa kannattaa ryhtyä tuntiopettajaksi.
Ei ole silmiini osunut rekrytointiyrityksiä. Millä tavalla nykyisin toimitaan? Opiston tuntiopettajan työ ei välttämättä juolahda kaikkien työtä kaipaavien mieleen. Auttaisiko isompi näkyvyys mainonnan ja tiedottamisen avulla.
Kannustimet ja palkkaus. Kuitenkin se tärkein tekijä kansalaisopistossa.
Tuntiopettajia on varmaankin saatavilla kun korvaus on keskitasolla ja tukea on saatavilla.
Tähän nyt en tiää vastausta, hyvä palkka, mutta tällä vastauksella kumoan edellisen kommenttini=ilmaisen opetustyön :)
Palkka on oltava kilpailukykyinen. OAJ tässä oleellinen vaikuttaja. Kouluttautumismahdollisuuksia myös tuntiopettajille enemmän.
Palkkauksen kehittäminen. Hyödylliset ja kiinnostavat koulutukset henkilöstölle oman ammattitaidon kehittämiseen. Jotain henkilöstöetuja pitäisi myös olla, kuten esim. ePassi....
En ole asiantuntija rekrytoinnissa. Voisin kuvitella, että hyvät vuorovaikutustaidot ja avarakatseisuus olisivat hyviä ominaisuuksia hyvän koulutuksen lisäksi. Työnohjauskäytäntö toisi tukevuutta opetustyöhön. Ja mukava työympäristö työtovereineen tietenkin kannustaa opettajaksi ryhtymiseen.
Ihmiset voivat halutakin pieniä määriä työtunteja viikossa, mahdollistetaan joustavat työajat, esim. intensiivikurssien mahdollisuus, jolloin ei ole sidottu säännölliseen viikoittaiseen opetukseen.
Olemalla hyvä työnantaja ja työpaikka hyvine työtovereineen. Noudattamalla työehtosopimusta ha

maksamalla mahdollisimman hyvää palkkaa. Kannustaminen. Yhdessä tekeminen ja suunnitteleminen. Hyvä työterveyshuolto ja virkistystoiminta. Täydennyskoulutus henkilökunnalle. Opettajaparina työskentelyä voisi kokeilla. Se vähentäisi yksin pakertamista, toisi turvallisuutta ja innostaisi, kenties. Uskaltamaksa järjestää uudenlaisia kursseja tai kurssisisältöjä, jos joku tarjoutuu opettamaan. Matkakorvaukset. Järkevä " lukujärjestys" eli opettajalle tarjolla sopivia työaikoja ja riittävä tuntimäärä hengenpitimiksi tai työn iloa tuomaan. Muistaa kertoa, kuinka ihana on nähdä opiskelijoiden oppimisen ilo ja aikaansaannokset sekä saada palautetta ja mahdollisuus kehittyä opettajana. Opetustilat ja - välineet kunnossa.

Palkkaus ja työsuhte-edut kohdalleen. Yksi tuntiopettajien työn epäkohta on epävarmuus kurssien toteutumisessa eli epävarmuus omien töiden toteutumisessa. En tiedä vastausta tähän, miten tätä epävarmuutta voisi pienentää.

Taloudellisen korvauksen, palkan, rinnalle pitäisi pohtia muita kannustimia. Osalle tuntiopettajista on varmasti hyvin merkityksellistä se, millainen imago ja työyhteisö ko. kansalaisopisto on, joten näihin asioihin on jatkossa syytä kiinnittää erityistä huomiota.

Vetoamalla merkitykselliseen työhön :) ?

Rahalla saa ja hevosella pääsee. Tuntiopetusten määrä ja laatu ovat keskiössä. Ansiotasoa tulisi olla oikeudenmukainen eikä suorituspainotteinen. Määrä ei korvaa laatua. Opettajien koulutustasoa voisi kohtuullistaa mutta henkilökohtainen kyky ja taito sekä pedagogiikka osaaminen tulisi palkita erityisesti. Oppilaiden antama palautekysely voi sekin olla työnohjauksessa suuntaa antava sillä kiinnostunut ja oppilaitaan huolta pitävä opettaja ansaitsee tulla mainituksi. Olen törmännyt ihmissuhdeherväisiin joiden määräävin vaikutin oli ylimielisyys ja opettajan mielivaltainen käytös oppilaisiin nähden tapaus oli valitettavaa eikä siitä hyvää seurannut. Opettajan tulisi olla helposti lähestyttävä ja kannustaa oppilaitaan suoriutuksiin sekä uuden tuominen tuntien piristykseksi olisi suotavaa ettei tarvitse junnata samalla kaavalla yksitoikkoisesti asiasta toiseen. Palaan vielä tuohon ihmissuhde herviöön. Kerran eräs ammattikorkeakoulu matematiikan/ fysiikan tunnilla opettaja aeetti kaavan taululle ja sanoi että laskekaa tästä joa hosaatte. Kun laskimme opettaja esitti oman laskunsa mallin jolloin meillä oli joukossamme fiksu vanhempi ammattimies joka sanoi opettajalle että lasket väärin. Opettaja laski väärin ja kun sitten kokeessa tuo meidän ammattimies suoritti laskut oikein ja täysin pistein antoi opettaja hänelle 4 .sen kokeesta vaikka kaikki oli oikein laskettu. Opettajalle annoimme lisänimeksi ELVIS. No se siitä. Hyviä opettajia on vaikeaa rekrytoida sillä taidot ja tiedot opittuaan niiden opettaminen eteenpäin vaatii lahjakkuutta ja ihmisten kohtaamiseen ennakkoluulotonta mieltä. Teoreettiset taidot ovat hallussa mutta käytäntö ontuu. Joistakin ei vain tule ihmisten johtajia tai opettajia vaikka asioiden johtaminen heiltä onnistuisikin. Kansanopistoissa on hyvät opettajat ja kannustava ilmapiiri hyvä opiskelijoille ja opettajille. Opettajien taso on korkealla mutta ehkä työhyvinvointia mm tuntikehysten kannalta voi tarkentaa suhteessa ansiotasoon. Liika on liikaa tunteja tehdessä ja loppuunpalamisen vaara on läsnä. Myös raha ratkaisee opettajien rekrytoinnissasillä työ on raskasta ja vaativaa.

Eri yhdistyksille, yhteisöille, yrityksille viestiä siitä, että opettajia erilaisiin kursseihin tarvitaan.

Eläkeläisten kannustaminen työntekoon. Nykyään eläkkeelle jääneet opettajat muissa oppilaitoksissa ovat hyväkuntoisia ja moderneja toimijoita. Hyödynnetään tämä asia. Verotus pitäisi olla kunnossa myös.

Palkan nosto on helpoin tapa.

Päätoiminen opettajuus vaatii riittävän määrän tunteja. Sivutoimisena opettajana voi toimia varmasti helpommin.

Tehokkaampi hakuprosessi.
Paremmilla työehdoilla. Tuntiopettajat ovat todella heikossa asemassa verrattuna virkasuhteisiin opettajiin tai päätoimisiin tuntiopettajiin.
Kilpailukykyinen palkka ja työedut. Pidemmät työllisyysjaksot - jo pari kuukauttakin ylimääräistä auttaisi (esim. kesäkurssit tai yhteiset suunnittelujaksot). Paremmat työskentelyolosuhteet esim. etätöyön ohjelmiston ja välineistön suhteen sekä luokahuoneiden teknologian suhteen. Parantamalla opettajien yhteisöllisyyttä. Järkevät aikataulut. Palkalliset koulutukset, kokoukset ja tyhy-päivät.
Olemalla houkutteleva ja paras paikka olla töissä. Eli työaikojen järjestelyllä, toiveiden kuuntelulla ja inhimillisellä suhtautumisella.
Palkkaus paremmaksi sekä henkilökuntaedut. Myös koulutusta omaan alaan liittyen kannustettaisiin enemmän.
Kilpailukykyiset työehdot ja palkkaus.
Palkkaus, edut ja hyvät työolot. Tiivis ja luottamuksellinen yhteistyö opettajien ja koulutussuunnittelijoiden välillä. Kurssien markkinointituki.
Olemalla luotettava työnantaja, siinä määrin kuin se tuntiopettajien kohdalla on mahdollista. Tarjoamalla mahdollisuuksien mukaan opettajille koulutusta, ohjausta ja heidän tarvitsemaansa tukea.
Seniorien taidot ja hiljainen tieto käyttöön. Kaikkeen ei tarvita tutkintoja, kun on kyse esim. käytännön taidoista. Opintopiirejä, joissa on vastuuhenkilö, saisi olla opistoilla enemmän. Vertaisryhmäoppiminen voi olla jopa tehokkaampaa kuin opettajan ohjaama.
Hyvät työehdot ja sopiva palkka
Kunnon palkka ja riittävän pienet ryhmäkoot, jotta laadukasta opetusta on mahdollista järjestää.
Hyvät työsopimukset.
Tehdään pitkiä ja hyviä työsopimuksia.
Kilpailukykyiset palkat, hyvä huolenpito henkilöstöstä. Hyvä maine työpaikkana.
Tähän en osaa ottaa kantaa. Mutta uskoisin, että tulevaisuudessa vapautuu erilaisista tehtävistä ihmisiä, jotka voivat antaa panoksensa opettamiseen. Yksi potentiaalinen rekrytointiryhmä ovat eläkeläiset, joista monet jatkaisivat mielellään työelämässä. Siksi pitäisikin lisästä tietoa sekä opistojen että eläkeläisten keskuudessa mahdollisista työtilaisuuksista.
Mahdollisuus joustaviin työ-oloihin. Pääsee juuri tekemään sitä mistä pitää eli opettaa. (ei byrokratiaa) Luotettava työn antaja.
Moni asia on rahasta kiinni. Hyvä palkka ja varma työsuhde ovat hyviä kannustimia. Joustot voisi ehkä auttaa. Hyvät opettajat ovat kuin kansankynttilöitä, joiden arvon muistaa koko elämän. Opettaja osaa ohjata nuoren oikean ammatin pariin ja nostaa nuoren tai vanhan itsetuntoa. Omasta puolesta voin sanoa, että opettajan tuki ja neuvot ohjasivat minun opiskeluni viisaasti.
Alueelliset erot tuntiopettajien rekrytoinnissa tulevat kasvamaan. Mahdollisimman vähäinen byrokratiaan kuluva aika ja vapaus kurssisuunnittelussa voivat auttaa rekrytoinnissa.
Rekrytoimalla maahan muuttaneita ja nuoria opettajia. Kannustamalla ja luomalla työilmapiiriä, jossa on hyvä olla.

Pitämällä huolen toiminnan jatkuvuudesta, innostunutta opiskelua puolin ja toisin - opettajat ja opiskelijat yhdessä. Vapautunut tunnelma kurssilla, kaikki ovat sitä luomassa.
Suuri uhkatekijä tulevaisuudessa. Opistojen on kirkastettava ja modernisoitava brändinsä haluttavaksi työpaikaksi osaajille tulevaisuudessa,
Palkka kohdilleen. Työsuhteen määrittelemisen uusiksi, jotta mm. ehtii tsekata kaikki tarvittavat järjestelmät. Eri kansalaisopistoissa samanaikaisesti olevat työsuhteet tulkitaan yhdeksi, jolloin on jotenkin mahdollista saada täysimittaiset opetustuntimäärät.
Mielenkiitoisella ja palkitsevalla oppimisympäristöllä. Palkkaus kohdilleen.
Palkkaus nykyisenlainen.
Opettajakaan ei jaksaa vuodesta toiseen "lähes ilmaiseksi" opettaa vaikka olisi miten innostunut. Opettajie tukevia ja kannustavia koulutuksia heille ja rohkaisua myös alan harrastajille tulemaan mukaan opetustyöhön.
Kurssien vetämistä, ja kouluttautumista tulisi markkinoida ammatillisiin kouluihin, ja erityisesti opiskelijoille, jotka ovat alalla.
Oikeudenmukaisilla palkoilla ja loma-ajan korvauksilla.
Palkan täytyy olla kilpailukykyinen ja opetuksen puitteet, esim. tilat, kunnossa.
Jos halutaan ilmaisia vapaaehtoisopettajia ja vertaisoppimisopettajia, niin heidän rekrytoimisensa ei ehkä tule olemaan kovin helppoa. Varmasti löytyy jonkin verran opettajia jotka ovat innokkaita jatkamaan työtään eläkkeellä vaikka ilman palkkaa, mutta uskallan epäillä tuleeko tästä kovin yleistä. Myös ihan palkkaa nauttivienkin rekrytointi voi vaikeutua jos opisto aletaan kokea hyvin epävakana työnantajana jonka kurssit vähenevät ja kurssien tuntimäärät kutistetaan. Jos taas opisto pystyy jatkossakin tarjoamaan säännönmukaisesti kohtuullisen määrän työtä opettajalle uskon että kilpailukyky säilyy. Opistojen on pidettävä yllä hyvää mainetta työnantajana. Iso asia jota pitäisi ruveta ratkomaan monen toimijan - ainakin OAJ, KOL ja varmaan muitakin - kesken on jonkinlainen järjestelmä jossa tuntiopettaja voisi saada jonkinlaisen turvan ja päätömisuuden laskien yhteen useammassa opistossa pitämänsä tunnit. Ihan varmasti todella vaikea kysymys ratkottavaksi, koska tuntiopettajien kirjo on niin valtavan moninainen, mutta siltikin se on asia jolle pitäisi saada jonkinlaiset raamit.
Joustavilla tuntityömahdollisuuksilla.
Säilyttämällä kilometrikorvaukset, pohtimalla voidaanko työllistää pidempiä jaksoja (työttömyysjaksot hankalia), palkkaus
Riittävän korvauksen lisäksi tarjoamalla opettajille mukavan työyhteisön, mahdollisuuden kehittää itseään ja osaamistaan.
Luomalla hyvät työolosuhteet ja hyvän työilmapiirin, missä koko henkilöstö viihtyy.
Ei näkemystä.
Sopivan opetusvelvollisuuden (tuntimäärä) varmistamalla. Jos mahdollista, opettaja itse osallistuu kurssinsa suunnitteluun. Opettajalla jonkinasteinen vapaus valita työaika. Sopivan kokoiset kurssit. Myös ei-toiminta-ajalta palkka.
Kilometrikustannusten saaminen on tärkeää. Se auttaa maaseudulle rekrytointia. Pitkien matkojen päässä oleva opetus tulisi nähdä tärkeänä niin työnantajan kuin opettajan toimesta. Tuntiopettajien

moninaista työnkuvaa vahvistetaan ja tehdään yhä enemmän yhteistyötä alueen muiden työnantajien kanssa, jotta tuntiopettajien on mahdollisuus saada osaamistaan vastaavaa työtä erityisesti kasvukeskuksien ulkopuolella. Valmius työssä oppimiseen ja kouluttamiseen täytyy pitää kunnossa.
Riittävä ja reilu palkkaus, arvostava kohtelu.
Kilpailukykyinen palkka ja työedut. Mukava työympäristö ja toimintakulttuuri.
Tarjoamalla hyvä olosuhteet opettamiseen ja riittävän palkan.
mm. keskittämällä opetusta yhdelle opettajalle, näin opetuksella voi tulla taloudellisesti toimeen. Luomalla jatkuvuutta ja myös palkallisia lomamahdollisuuksia esim. kesällä. Luomalla lisää yhteisöllisyyttä tuntiopettajille. Hyvällä kurssisuunnittelulla ja perehdyttämällä. Myös mahdollisesti jatkuvaa ilta- ja viikonlopputyöaikaan joustoja opettajan tarpeen mukaan.
Talous ohjaa ihmisten käyttäytymistä eli palkkauksella ja muilla eduilla.
Kiristynyt taloustilanne näkyy palkkauksessa. Parhaat voimat valitsevat toiset työnantajat. Toisaalta, erikoisosaajien lisätienestit voivat olla tiukassa, jolloin kurssien vetämisestä saatavat mahdollisesti pienetkin lisäansiot voivat olla haluttuja.
Riittävällä tuntimäärällä - riitävällä palkalla! Keskittämällä kunkin opettajan toimipisteitä. Tukemalla työmatkakustannuksia.
Huolehtimalla tuntiopettajien hyvinvoinnista, työnohjauksesta ja kilometrikorvaukset ilman omaosuuksia 20km / suunta.

2. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

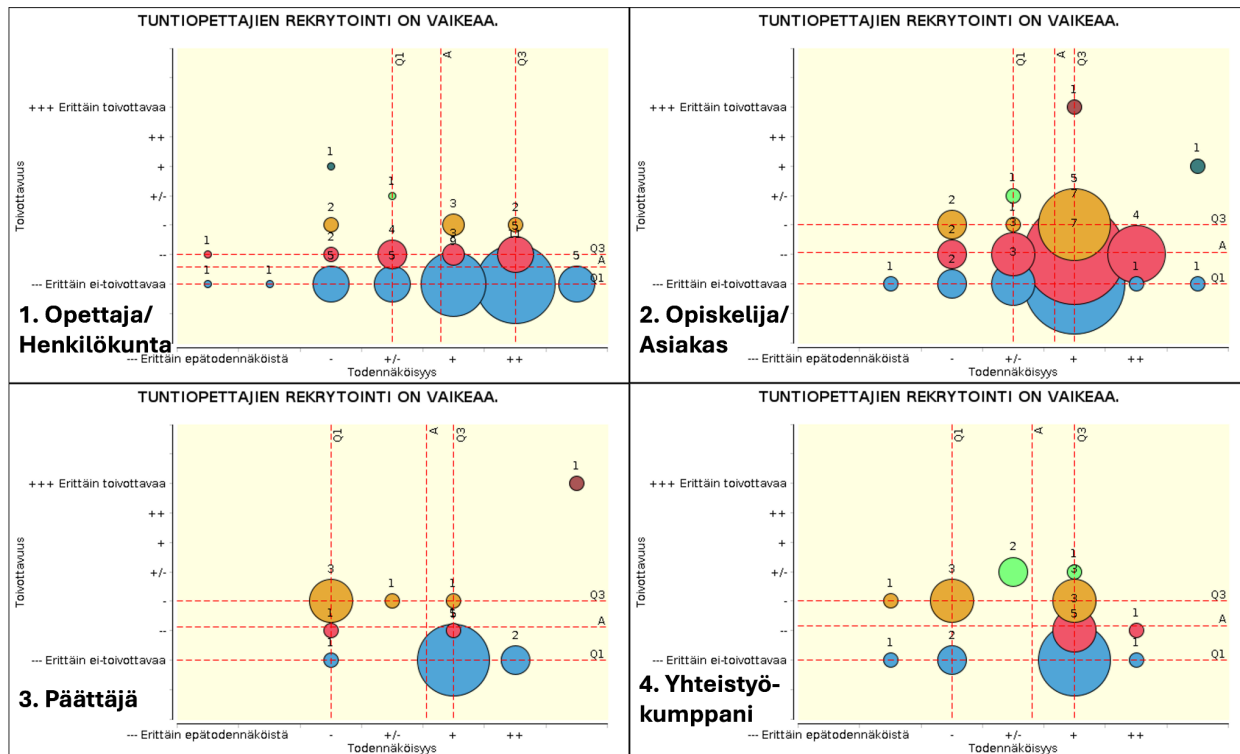
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 2/6/Millaisin keinoin ja kannustimin opistot voivat jatkossa rekrytoida uusia tuntiopettajia?
Yhdistelmäviroilla ja -toimilla oppilaitosyhteistyön kautta.
Palkkaus on paras kannustin ja keino. Toiseksi nousee hyvä työyhteisö.
OVTES:ä kehittämällä
Tarjoamalla vapaaehtoistyömahdollisuuksia enemmän ja ottamalla eläkeläiset mukaan suunnitteluun ja vertaisohjaamiseen.
Nykyisten opettajien pitää avata sitä, mitä kansalaisopistossa opettaminen on ja millaisia opiskelijat ovat.
Jos kurssien määrää vähennetään ja kurssien kestoja lyhennetään, olemme vähemmän kiinnostavia työpaikkoja vartenotettaville tuntiopettajille. Kaiken perusta on että tuntiopettajille voidaan tarjota riittävästi tunteja. Se motivoi ja sitouttaa jos tietää saavansa riittävästi tunteja. Sitten on tietysti myös tärkeää että yhteydenpidossa opettajiin olemme mukavia ja joustavia ja saamme heidät kokemaan, että ovat merkittävä ja tärkeä osa opistoa (mitä he totta vieköön ovatkin). Huolehtimalla työolosuhteista; opetustilojen toimivuus ja välineet opettajien toiveiden mukaiset.
Tarjoamalla monipuolisia työllistymismahdollisuuksia erilaisissa konteksteissa: kansalaisopiston kurssit, tilauskoulutukset, muiden yhteisöjen kanssa järjestettävät seminaarit ja koulutukset, mahdollisuus toimia palkka/yritys/osuustoiminnallisesti opiston puitteissa. Lisäksi pedagoginen tuki, yhteisöllisyys (ainekohtaiset illanvietot ja koulutukset), hyvä henki, "en ole yksin jos en halua" mahdollisuus, kehittyvä palkkaus jossa joustoa, reaalisten kulujen huomiointi.
Pitämällä huolta nykyisen työyhteisön jaksamisesta ja huolehtimalla hyvistä työolosuhteista, sillä hyvän ja huonon työnantajan maine kiirii. Tarjoamalla erilaisia mahdollisuuksia olla opettaja erilaisille opettajille.
Pitämällä kiinni arvoista ja tarjoamalla turvallista, innostavaa ja tasapuolista työympäristöä sekä mahdollisuutta kehittymiseen.
Kun löytyy hyviä opettajia, heitä pyritään tukemaan eri tavoin. Aina ei ole mahdollista korottaa palkkaa tai vakinaistaa, mutta kuuntelemalla heidän toiveitaan ja tarpeitaan on mahdollista saada heidät sitoutumaan paremmin. Tarjoamalla heille koulutusmahdollisuuksia, mahdollisuuksia käyttää opiston tiloja omaan harjoitteluun, kutsumalla mukaan yhteiseen toimintaan.
Hyvien olosuhteiden tarjoaminen, yhteisöllisyys on tärkeää myös tuntiopettajille, jotka pääosin tekevät työtään yksin.
OVTES pitäisi uudistaa, mutta kansalaisopistot eivät voi vaikuttaa tähän. Kansalaisopistot voisivat hylätä perinteisen tuntiopettajamallin ja palkata myös vakinaisia tuntiopettajia, näin opistolla olisi sitoutunutta henkilökuntaa ja osa opettajista olisi määräaikaista.
Jospa y-sukupolvi tykkääkin patkätöistä ja he ottavat nk. projekteja opiston opetuskaudelle.
Mahdollisuus tehdä lyhyttä päivää kiinnostaa erityisesti eläkeläisiä ja vasta valmistuneita. Erityisesti uusia opettajia täytyy tukea, ohjata ja tarjota koulutusta ja yhteyttä toisiin opettajiin. Tuntiopettajuuden pitäisi olla työntekijälle mahdollisimman helppoa: palkattomat kokoukset ja yhteydenpito minimiin, lomakkeiden täyttö ja listojen pito mahdollisimman helpoksi, verkko-opetusalustoihin ja opetuspaikkoihin liittyvä

<p>rasittava säätö mahdollisimman vähiin. Miten voitaisiin vaikuttaa siihen, että opettajilla ei olisi jatkuvia ongelmia työsuhteensa kiemuroiden selittämisessä työttömyyskassalle?</p>
<p>Vahva ja rehellinen arvopohja houkuttelee tuntiopettajat tekemään arvokasta työtä. Myös palkkaus pitää olla kunnossa.</p>
<p>Monimuotoistuvan yhteiskunnan kouluttaminen vaatii aina vain laajempaa osaamista, myös opettajilta. Onko meillä työnantajana tarpeeksi vetovoimaa saada osaavia tuntiopettajia.</p>
<p>Palkkaus ja bonukset</p>
<p>Huolehtimalla palkkauksesta ja tukemalla tuntiopettajien työtä riittävällä ohjauksella.</p>
<p>Tunnettavuuden lisääminen ja työmahdollisuuksien parempi näkyvyys. Tarjoamalla asiantuntijoille tai oman alansa osaajille hyvän lisätulomahdollisuuden ja samalla mielekästä sisältöä omaan elämään opetustyön ja sen tarjoamien kohtaamisten kautta. Työn arvostus yhteiskunnassa.</p>
<p>Avoimella viestinnällä ja markkinoinnilla siitä, millaisille ihmisille homma sopii. Uusia opettajia tullaan saamaan myös peruskoulusta ja toiselta asteelta työttömiksi jääneistä.</p>
<p>Tuntiopettajan työ soveltuu lisätyöksi toisaalla päätoimisena toimivalle henkilölle parhaiten. Ja tähän järjestelmämme on luotu. Emme pysty kilpailemaan palkkauksella, koska raha ei kasva puussa. Lähtökohtaisesti tuntiopettaja ei tule opistoon palkkauksen vuoksi, vaan lisäansion tai arvomaailman ja halusta jakaa osaamistaan.</p>
<p>Laadukkaalla ja houkuttelevalla toiminnalla sekä hyvällä toimintakulttuurilla ja työyhteisöllä.</p>
<p>Kiinnostettava huomiota työnantajamielikuvaan ja opettajien mahdollisuuksiin kehittyä omassa työssään. Monelle opettajalle osa-aikainen, määräaikainen työ on toivottavaa, esim. oman elämäntilanteen vuoksi. Olisi tärkeää tuoda esille, että opistoissa tällainen työ on mahdollista.</p>
<p>Palkkauksesta huolehtiminen sekä muista eduista, kuten matkakorvauksista ja päivärahoista. Myös työn jatkuvuus täytyy yrittää säilyttää tuntiopettajaa palkatessa.</p>
<p>Tuomalla esiin arvopohjaa sekä sitä, että tuntiopettajan työ on myös sellaista, jossa omaan työnkuvaan voi vaikuttaa hyvinkin paljon.</p>
<p>Tarjoamalla heille hyvät työskentelyolosuhteet ja kehitysmahdollisuudet. Pitämällä huolta heidän osaamisen kehittymisestä tarjoamalla heille erilaisia lisäkoulutuksia, esim. tekoälyn hyödyntämiseen opetuksessa.</p>
<p>palkkauksen kehitys ja työsuhteen etujen toteutuminen, hyvällä työilmapiirillä</p>
<p>Tuntiopettajien palkkausta on kehitettävä, tuntiopettajille on annettava kouluttautumismahdollisuuksia ja työterveyshuolto on oltava kohdillaan.</p>
<p>Työ kansalaisopiston opettajana voi tulevaisuudessa olla jopa suositumpaa kuin nyt. Monet uupuvat kokoaikatyössä. Kansalaisopiston opettajana on mahdollisuus lyhyempiin työpäiviin. Lisäksi opettajat saavat pääasiassa itse suunnitella kurssiensa sisällöt ja opetustavat, joten työ on mielekästä. Verkkokurssit ja etäopetus mahdollistavat paikkariippumattoman työn, jonka suosio kasvaa koko ajan. Työ on mielekästä myös sen takia, että kurssien opiskelijat osallistuvat kurssille vapaaehtoisesti ja positiivisella mielellä. Kurssit ovat rentoja ja etenemisessä ei ole paineita opetussuunnitelmassa pysymisestä tai siitä, että kaikki asiat pitäisi ehtiä opettamaan tietyssä ajassa. Useimmilla kursseilla viihtyminen, kohtaaminen ja mielekäs tekeminen on tärkeämpää kuin tulokset.</p>

Palkkaukseen on hankala vaikuttaa mutta työntekijät arvostavat myös työnantajien muitakin ominaisuuksia. Tarjoamalla esim. mahdollisuutta kehittää omaa osaamistaan ja ottamalla mukaan toiminnan kehittämiseen.

Tarjoamalla työyhteisön, jossa työntekijän on hyvä ja turvallista olla. Perehdyttämällä hyvin ja kuulemalla myös aloituksen jälkeen aktiivisesti tuntiopettajien tarpeita ja toiveita.

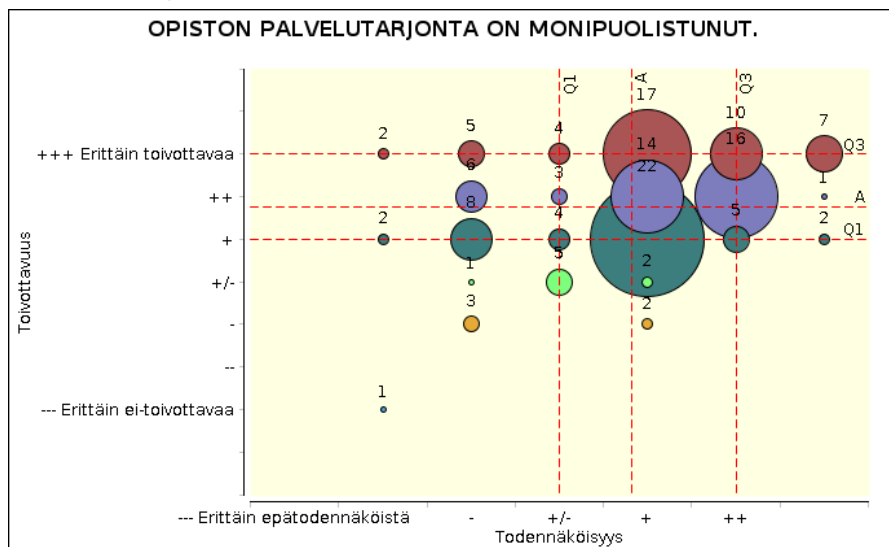
Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

18 – Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut.

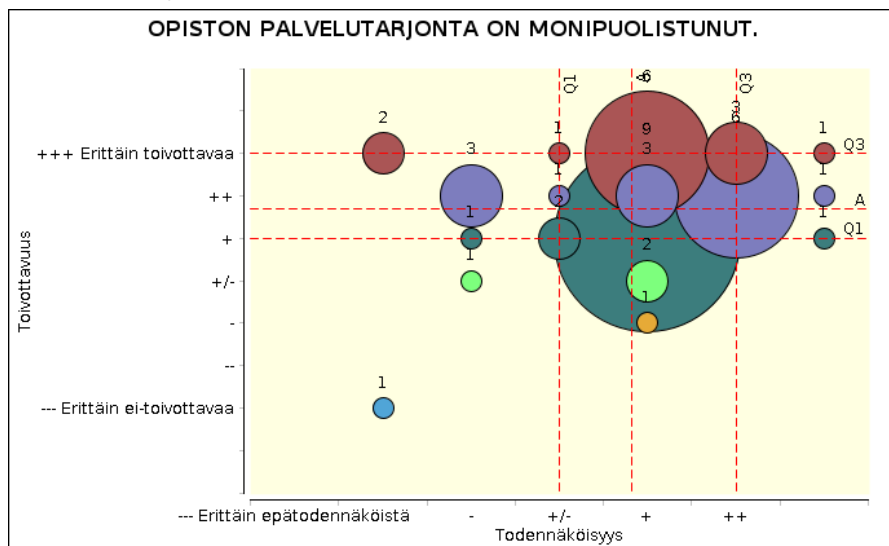
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 3/6

Kaikki vastaajat – 1.kierros

Kaikki vastaajat (1.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	0.8	1.0
Toivottavuus	1.8	2.0

Kaikki vastaajat – 2.kierros

Kaikki vastaajat (2.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	0.8	1.0
Toivottavuus	1.7	2.0

1. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 3/6/Miten opisto toimisi kansalaisten kohtaamispaikkana myös muilla tavoin kuin kurssitarjonnan kautta?
Luennot, näyttelyt, yhteiset matkat, konsertit, tapahtumat jotka on tietoisesti suunniteltu eri ikäisten tai eri kielisten kohtaamista ja tutustumista varten.
Kansalaisfoorumina, järjestämässä debatteja ajankohtaisista teemoista. Tälle olisi kysyntää! vrt SITRAn deliberatiivinen demokratia-hanke, jonka puitteissa järjestettiin satunnaisotannalla pyöreän pöydän keskusteluita. Oli huippusuositettu.
Isoissa yksiköissä tämä on varmasti vaikeampaa. Ehkä silloin alaryhmät ovat tärkeitä. Taidenäyttelyt , teosten esittely, musiikki ja muut esitystilaisuudet ovat oiva mahdollisuus olla kohtaamispaikkana. Yleisöluennot samoin ja keskustelutilaisuudet.
Tekoäly ja etäopiskelu mahdollistavat monipuolisuuden ja joustavuuden.
Yhteisiä tiloja muiden kansalaisjärjestöjen kanssa, yhteisiä tapahtumia.
Opiston ja opettajien imago helposti lähestyttävänä ja monessa mukana olevana mahdollistaa kohtaamisia kaikkialla. Opiston ja opettajien tulisi jalkautua yhä enemmän markkinoille ja messuille, turuille ja toreille. Suunnittelijaopettajat ja rehtorit ovat monesti myös vapaa-ajallaan kurssilaisten kohdattavana. Työrooli seuraa mukana työpaikan ulkopuolelle.
Yhteisiä tapahtumia, tempauksia, mihin voisi osallistua muutkin kuin opiskelijat.
Opistolla voidaan järjestää esim. kodinkoneiden ym- korjauspajoja, peliaamuja, peli-iltoja tms ja näin tuoda helppoja kohtaamisen mahdollisuuksia kansalaisille
Toimisi hyvin. Etenkin, jos käytettävissä olisi yhteistä tilaa järjestöjen, yhdistysten ja seurakuntien kanssa. Tämä tuottaisi synergiaa molemmin puolin. Yhteistyössä toteutettuja kohtaamispaikkoja, jaettava vastuuta sisällöistä.
Osallistamalla oppilaita enemmän esim. oppilaat järjestäisivät tapahtumia, tempauksia.
Väestön ikääntyessä yhä monipuolisempi joukko koulutettua väestöä hakeutuu myös kansalaisopistojen kursseille, mikä edellyttää kansalaisopistoilta nykyistä vahvempaa osaamista tämän väestöryhmän saamiseksi palvelujen piiriin. Tämä ei sinänsä ole itsetarkoitus, mutta on yhteiskunnallisesti kestävää toimintaa. Lisäksi maahanmuuttavan väestön tarpeiden huomioiminen edellyttää uudenlaista osaamista ja tiivistä yhteistyötä mm. työllisyyspalvelujen ja hyvinvointialueiden kanssa.
Opistojen jalkautuminen erilaisiin tapahtumiin ja näkyvyys. Avoimia keskustelutuokiota eri teemoista.
Ajatusta opistosta voi laajentaa koskemaan tilaa, joka ei rajoitu seiniin. Opisto on liikkuva kohtaamispaikka sopivissa tilaisuuksissa. Tätä opistotilaa voi viedä erilaisiin tapahtumiin, joiden teemoista löytyy yhtymäkohtia vapaalle sivistystyölle ja jonne voi muotoilla opistotilan kohtaamisille. Samalla hyödyntäen kohtaamisia kuullen asiakkaiden oppimistarpeista.
Tarjoamalla avointa kohtaamistilaa. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.
Keskustelutilaisuudet. Tilat, joihin voi tulla ja istahtaa juttelemaan/käyttämään tietokonetta/lukemaan/kuuntelemaan luentoa yms.
Esim. toimimalla vapaaehtoistyössä, järjestöissä ja yhdistyksissä toimivien kohtaamis- ja

koulutuspaikkana.
Opistotalo voisi olla kansalaisten olohuone, jos opistotalo on olemassa. Kahvio auki aamusta iltaan, ja myös muita toimitoja voisi olla hyvä integroida samaan rakennukseen, esim kirjasto ja teatteri/elokuvateatteri
Erilaiset tapahtumat ja tempaukset ja esiintyvien ryhmien tuoma yleinen kulttuurihyvinvointi. Yhteistyö hyvinvointialueiden kanssa tiivistyy ja kaikki kunnat ovat kohderyhmänä.
Yhteistyöllä kolmansien sektoreiden ja oppilaitosten kanssa. Tapahtumajärjestäjänä mahdollisuuksien mukaan muiden toimijoiden kanssa.
Avoimet olohuonetyyppiset kohtaamispaikat
Kohtaamispaikkatoiminnalla
Avoimia pajoja tai työskentelytiloja.
Kohtaamispaikat
Tapaamisia esimerkiksi kahviloissa tai kirjastoissa.
Järjestämällä tapahtumia esim. Opistopäivä. Ajankohtaisella Teemalla.
Tarjoamalla vaikkapa joku kulttuuritapahtuma edullisemmin.
Erilaisia tilaisuuksia voisi järjestää tai tarjota ulkopuolisille edullinen paikka tilaisuuksien järjestämiseen. Erilaiset olohuoneet ovat varmaan kivoja, mutta jokin sisältötyyppinen asia niissä voisi joskus olla. Pelkkä jutustelu tuntemattomien kanssa ei ehkä aina toimi.
Yhteiskunnallinen osallisuus ja osallistuminen aluekehitykseen kansalaislähtöisesti.
Vuokraamalla tiloja juhliin tms. Avoimia kulttuuritapahtumia opistojen tiloissa.
Kohtaamispaikkoina, puistot,torit, ostarit,kirjastot,uimahallit, metroasema, kohdataan siellä,missä ihmiset liikkuvat.
Opistojen kaikille avoimet olohuonetilat mahdollistaisivat yhteisöllisyyttä ja kohtaamisia kaikille avoimesti.
Opisto olohuoneena: keskustelutilaisuuksia, esityksiä jne. Avoimia oppimisympäristöjä, digitukea, tietoisuuksia jne.
Opisto voisi järjestää kaikenlaisia yhteistilaisuuksia ja mahdollisuuksia toisten opiskelijoiden tapaamiseen. Olohuonetoimintaa, yhdessä olemista, laulutuokioita, elokuvia, matkoja jne. Olin sattumalta kerran Auralan järjestämässä klassisen musiikin konsertissa (3 kaupunginorkesterin puhallinsoittajaa), joka pidettiin isossa jumppasalissa. Konsertti oli täynnä kuulijoita ja kuulijat tykkäsivät.
Olemalla mukana erilaisissa tapahtumissa.
Järjestämällä luentoja, konsertteja, teatteria, näyttelyitä, keskustelutilaisuuksia. Hos opustollabon omat tilat, niitä voi tarjota vaikka eläkeläisten lerhoille rai nuoriso- iltoihin samaan aikaan, kun opetus pyörii. Opistokahvila? Ruokakurssin tuotteiden jako, kurssin päätteeksi ruokailuhetki.
Tapahtumia järjestämällä, kokoontumistilan tarjoaminen, yhteinen olohuone eli tähänkin toimintaan tarvittaisiin rahoitusta = yhteistyö eri järjestöjen kanssa.
Kansalaisopistojen toiminta jalkautuu sinne, missä on ihmisiäkin. Esimerkkinä ns. olohuonetoiminta eli

jalkautuminen eri asuinalueille, mutta myös kauppakeskuksiin.
Toisaalta voi olla hyvä asia, mutta ainakaan nykyinen valtionosuusrahoitus ei tähän rohkaise (on opetustuntiperustainen).
Ideaalitilanteessa opiston tiloissa voi olla vapaaajan tiloiksi sopivia ns, juttunurkka johon voisi tuoda vaikkapa ystäviä kahvetta ja kevyttä musiikkia kuuntelemaan. Yleisölle tarjottavat luennot ja lennokkaat tilaisuudet ovat toivottavia resurssien mukaan. Ajankohtaiset tietoiskut sekä tapahtumien ilmoitustaulut auttaisivat löytämään kurssitapahtumia ja erilaisia opetustapahtumia . Tiedottaminen on tässä keskiössä. Opistolle tulemisen kynnyks voi olla matala ja kaiken ikäisten tapaamispaikka myös nuorten kannalta tilaisuuksia voi järjestää nimenomaan nuorten kannalta. Mutkattomia ja tervehenkisiä tapaamispaikkoja lienee vähän ja treffejä esim sinkuille tai muutoin yksinäisyydessä eläville voisi tarjota juttuseuran löytymiseksi. Kiva tulla kansanopistoon tapaamaan tuttuja ja tuntemattomia . Rehellinen meininki ja säädyllisyys. No semmoista tämä onkin.
Hyvinvointialueen ja kunnan työllisyystoimen yhteistyöllä ja myös kunnan nuorisotoimen ja seurakunnan toimijoiden kanssa. Hyvinvointialueella on vauvasta vaariin kontaktit.
Yhteistyö eri tahojen kanssa, tilojen käyttö muuhankin kuin opiskeluun
Avoimet yleisöluennot ovat jo hyvä esimerkki
Kurssit/oppiminen on se pääasia. Joku muu taho voi sitten järjestää huvittelut ym.
Turussa on ollut opistoissa alueolohuonetoimintaa, eli avoin kohtaamispaikka kenelle hyvänsä.
Voisi olla digitaalinen kohtaamispaikka, alusta keskusteluille. Myös avointa toimintaa, esim. tapahtumia, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja yhdessä tekemistä.
Järjestetään yhteisöllisiä tapahtumia ja annetaan opiston tiloja kaupunkilaisten käyttöön, toki tilojen käyttöaste ja turvallisuus huomioiden.
Avoimet tapaamiset eri teemojen parissa. Niitä voisi ohjata vertaisohjaajat.
Kaikilla kuntalaisilla olisi paikka jonne on tervetullut. Vuorotyöntekijät huomioitu vuorokausirytmisissä. Yksinäiset on huomioitu tehokkaasti ja vuoden ympäri on toimintaa. Vertaisryhmiä sallitaan perustettavaksi ja vastuuta sallitaan asiakkaille enemmän.
Tapahtumia ja luentoja
Tapahtumat
Tapaamisia kurssien välillä.
Pop up juttuja, tapahtumia, lyhyempiä kurseja.
Uskon, että hyvät ja kiinnostavat yleisöluennot vetäisivät ihmisiä yhteen ja keskustelemaan.
Olisi super hienoa, mutta tilat ei aina anna myötä. Mutta muutama tuoli käytävällä ja kahviautomaatti on jo paljon !!!
Ongelmatilanteissa, rokotus- ym terveysongelmissa voisi jakaa neuvoa miten tilanteessa toimia. Opistot voisivat tehdä esim vanhustenhoitoon vierailua ja tarjota kulttuuria: kirjojen lukemista, yhteislaulua, jumppaa ym. Ulkoilua, lumenluontia, yhteisiä kauppareissua. Opistot voivat jalkautua yhteiskuntaan esitetyillä tavoilla. Yksinäisten kanssa keskustelua ja kuuntelemista. Opisto voi neuvoa toimivia keskustelukursseja niitä kaipaaville.

Kurssitarjontaa voi miettiä kohtaamisten näkökulmasta. Esim. kuinka suuri osuus tarjonnasta on musiikin yksityisopetusta tms. Erilaiset tapahtumat voivat vetää uusia osallistujia myös kursseille.
Seuraamalla aikaa ja katsomalla vähän pidemmälle tulevaisuuteen. Opistot voisivat entistä laajemmin yhdistää tilojaan peruskoulun ja vanhusten palvelutalojen kanssa. Opistot voisivat myös toimia be and breakfast -tyyppisinä paikkoina. Kuntosalit opiston tiloihin. Seurakunnan ja järjestöjen kanssa yhteisiä tiloja.
Taloudelliset resurssit ovat pienet, kurssitarjonta saattaa kutistua. Keskusteluiltoja, opistolta lähteviä kävelyryhmiä vapaaehtoisten vetäminä, kielikahvila
Asiaa voisi lähestyä kysymällä, mikä on opiston ydintehtävä? Opetus, osaamisen, tietojen ja taitojen lisääjä, sivistyksen lisääminen vai iloinen yhdessäolo? Kentien yksinäisyyden poistaja. Tämän mukaisesti saadaan vastaus esitettyyn kysymykseen.
On tiukka paikka miettiä, miten tämä kustannetaan, kun nytkään talous ei kanna, vaikka toiminta perustuu maksullisiin kursseihin. Myös monet muut tahot haluavat olla kansalaisten kohtaamispaikkoja, kuten kirjastot, museot ja kirkot, saati sitten esim. kauppakeskukset ja pubit. Jos talous ei ole esteenä, niin kaikenlaiset tapahtumat ja luennot. Niitä voi toteuttaa myös yhtistyönä eri tahojen kanssa. Jos opiston ohessa on kahvilla, se on yksi konkreettinen kohtaamispaikka. Ryhmien toiminnan esittely kauden lopussa näyttelyin ja esityksin.
Kirjasto on jo ottanut tätä roolia, turhia päällekkäisyyksiä.
Kunnan taloudelliset resurssit ovat kunnossa voidaan järjestää erilaisia tilaisuuksia ja tehdä esim yritysten tilaamia tapahtumia. kuitenkin niin, että sivistys ja oppiminen ovat tärkeässä roolissa.
Minusta nykyinen malli on hyvä, ei lisää monimuotoisuutta keinotekoisesti.
Henkilökunnasta ja tiloista kiinni.
Opistojen aulat voivat toimia avoimina kohtaamispaikkoina.
Kun opiston toiminta on hajasijoitettuna kunnassa useampaan koulurakennukseen ja muihin kunnan tiloihin opiston on aika vaikea olla kuntalaisten kohtaamispaikka. Kukin kurssi on tietysti kohtaamisen ja jakamisen paikka, mutta jos halutaan opiston olevan yleisemminkin kohtaamispaikka edellyttää se kyllä sitä, että opistolla on jonkinlainen oma toimitila tai tila jota voisi käyttää yhdessä vaikkapa kirjaston kanssa. Jonkinlaista kielikahvila, käsityökahvila toimintaa voisi viritellä jonkin peruskoulun tai lukion käytävälle.
Vaatisi toiminnan uudelleenajattelua.
Voisiko opisto olla paikka, jossa erilaiset palvelut ja toimijat ovat asiakkaan saavutettavissa - vähän kuin R-kioski, jossa voi lotota, nauttia kahvit, noutaa/jättää postipaketin, ostaa elintarvikkeita jne.
Pitämällä yhteyttä yrityksiin ja erilaisiin koulutuksen järjestäjiin. Näillä keinoin voitaisiin tarjota palveluja halukkaille.
Markkinoimalla tilojaan kaiken kansan olohuoneiksi tarjoamalla esim. studia generalia -tyyppisiä luentoja.
Tarjoamalla ilmaisia yleisötilaisuuksia, osallistumalla kaupunginosajuhlisiin ja -festivaaleihin.
Yhteistilaisuudet: yleisöluennot, erilaiset rastityyppiset tapahtumat vaikkapa viikonloppuna.
Luentojen, tapahtumien ja ilmaistarjonnan kautta. Vertaisohjaajien toimiminen kansalaisopistojen

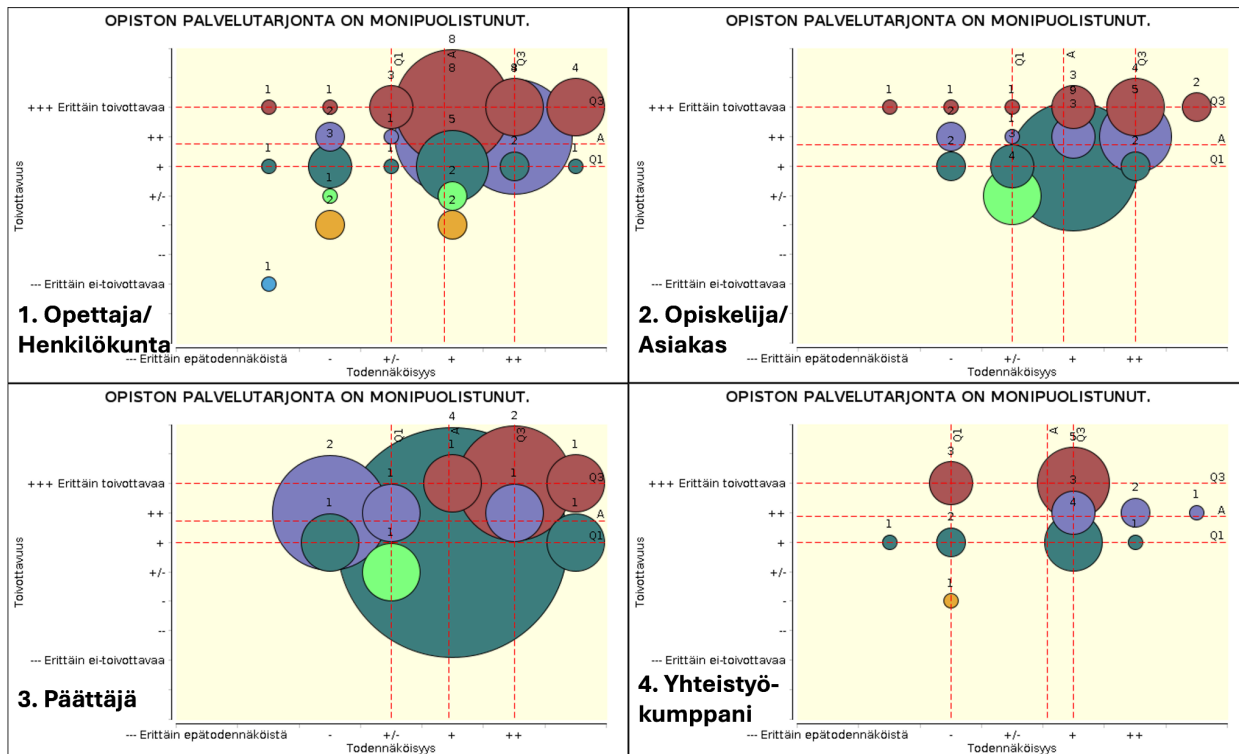
<p>alaisuudessa (kuitenkin niin, että vertaisohjaajilla on tarvittavaa tukea antava vastuupettaja, jolle ohjaaminen huomioidaan työtehtävissä). Tilojen avaaminen mahdollisuuksien mukaan myös muille toimijoille, kuten yhdistyksille tai 4. sektorin toimijoille, on arkipäivää, ja yhteistyömuodolla on kansalaisopistolta nimetty vastuuhenkilö (jolla työ on huomioitu omissa työtehtävissä). Kansalaisopistot ovat kehittäneet yhteistyömalleja eri toimijoiden kanssa niin, että kurssitarjonnan kanssa päällekkäin on tarjolla tekemistä myös perheen muille jäsenille. Tekeminen voi olla maksullista tai maksutonta ja perustua myös vapaaehtoisuuteen.</p>
<p>Keskustelupaikka, kulttuurituotannon esim. Esittävät taiteen paikkana, tukipalveluja ja koulutusta muiden yhteistyötahojen kanssa tekevänä organisaationa</p>
<p>Järjestämällä seminaareja, luentoja yms. ja toimimalla kansalaisten kohtaamispaikkana.</p>
<p>Olohuonetoiminta, avoin kohtaamispaikka kaikille.</p>
<p>Henkilöstön työajan joustot käyttöön. Meidän tulisi olla avoinna myös virka-ajan ulkopuolella joustavammin. Kesäajat ja lomat myös aktiivikäyttöön toimitiloissa ja toiminnan suunnittelussa. Vaatii uutta ajattelua ja resurssisuunnittelua sekä uusia käytäntöjä kunnan/ kaupungin taholta. Myös mukaan tuleminen helpommaksi kehittämällä asiakaspalvelua, verkkopalveluja ja lukuisia "sääntöjä" (mm. ilmoittautuminen, alennukset, hinnoittelu, osallistumisen peruminen, maksaminen ym.) Asiakslähtöisyyden lisääminen toiminnassa joka kantilta katsottuna.</p>
<p>Voisiko opistossa olla joku tila - "olohuone" - jonne voi tulla viihtymään, tapaamaan muita tai vaikkapa kysymään neuvoa. Kaikilla ei ole läheisiä, joilta saisi apua esim. kännykkäongelmiin. On yksinäisiä ihmisiä, jotka voisivat ilahtua tällaisesta aikaan sitoutumattomasta toiminnasta. Olohuoneessa voisi olla teemapäiviä tai sinne voisi tulla esim. vain neulomaan tai lukemaan kirjaa. Olohuone vaatisi tietysti vetäjän.</p>
<p>Voi olla hankala yhtälö monipuolistaa toimintoja kun talous tuntuu menevän tiukemmalle koko ajan.</p>
<p>Järjestämällä kansalaisille luentoja , tapahtumia , teemapäiviä ja avoimia ovia.</p>

2. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

<p>Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 3/6/Miten opisto toimisi kansalaisten kohtaamispaikkana myös muilla tavoin kuin kurssitarjonnan kautta?</p>
<p>Olemalla kuntalaisten olohuoneena, paikkana, jonne voi tulla juttelemaan ja tapaamaan muita kurssienkin ulkopuolella. Tämä tietysti merkitsee sitä, että pitäisi olla paikka, missä kokoontua ja mahdollisesti jopa henkilö, joka emännöi/isännöi kyseistä tilaa ja joka voisi jopa järjestää pientä, omakustanteista, hop in - hop off -muotoista toimintaa sinne.</p>
<p>Yhdessä kuntalaisten olohuone-mallissa. Erilaisia maksuttomia tapahtumien järjestämisessä.</p>
<p>Toimii jo nyt järjestämällä konsertteja, näyttelyjä jne.</p>
<p>Olohuonetoimintaa kehittämällä eli tarjotaan naapurustossa asuville paikka, jossa kohdata muita.</p>
<p>Jos tiloja voi käyttää ilmaiseksi, voi muodostua erilaisia vertaisoppimisen ryhmiä. Oppimiskahviloita, pajoja, ja muuta sen tapaista.</p>
<p>Opisto voi tarjota yhteistyötaholle: osajia, tilan toimia, ilmoittautumisjärjestelmän, ehkä muitakin palveluita. Kansalaisyhteiskunta tulee tarvitsemaan aiempaa enemmän keskinäistä yhteistyötä ja tukea. Opisto voi olla myös mahdollistaja, tavalla tai toisella. Me voisimme olla se paikka, johon soitetaan ensiksi, kun jotain yhteisöllistä ruvetaan kehittelemään.</p>
<p>Minusta toimii tälläkin hetkellä tarjoamalla erilaista toimintaa kausittain tai esimerkiksi viikoittain joillekin ihmisryhmille. Tämänäyttypistä toimintaa (työpajat, kielikahvilat, läksykerhot, joululauluillat ym.) voisi edelleen kehittää.</p>
<p>Tilojen käyttö.</p>
<p>Tarvitaan kohtaamisen mahdollisuuksia ilman opettajaa eli esim. rajattua pajatoimintaa, kokoontumispaikkoja erilaisille ryhmille. Lisäksi tapahtumatuotantoa voisi kehittää, ylisukupolvista toimintaa tulisi kehittää.</p>
<p>Tapahtumat, tempaukset, kulttuurinen hyvinvointi mukaan ohjelmaan.</p>
<p>Avoimet, maksulliset oppimisympäristöt, joissa opettaja oppimista ohjaamassa. Toiminta täytyy pystyä muuttamaan jollakin laskutoimituksella vos-kelpoisiksi tunneiksi, koska sillä mallilla rahoitus on järjestetty. Vapaaehtoinen kansalaistoiminta on sitten asia erikseen, se ei ole kansalaisopistojen tulevaisuutta.</p>
<p>Toimimalla naapurustojen, kylien, kaupunkien asukkaiden kohtaamispaikkana, avoimena oppimisalustana.</p>
<p>Kehittämällä avoimia oppimisympäristöjä, joihin ihmisten on edullista ja helppo tulla.</p>
<p>Opistot voivat olla kaikille avoimia yhteisötiloja, joissa voi kahvitella ja tavata muita. Opistot voivat järjestää esim. kielikahviloita, jotka madaltavat kynnystä tulla ekaa kertaa opistoon.</p>
<p>Järjestämällä tapahtumia. Olemalla aktiivisesti yhteydessä opiston ympäristön asukkaisiin/asukasyhdistyksiin ja tekemällä yhteistyötä heidän kanssaan.</p>
<p>Ystävöimintä kurssien yhteyteen, voisi saada oman "saattajan" tai vertaistukea elämään.</p>
<p>Elinikäisen ohjauksen ja neuvonnan kautta. Olohuonemaisia tiloja tai kahviloita tarvitaan lisää opistojen yhteyteen.</p>

<p>Tuskin osaamme edes kuvitella, mitä kaikkea opistoissa tehdään vuonna 2030. Nyt pitäisi ajatella ns. valikon ulkopuolelta. Tulevatko teatterit, orkesterit jne. meidän alaisuuteemme, kun suora valtionrahoitus vähenee? Lisäämmekö sivistystä toimimalla taiteen kohtaamiskeskuksina.</p>
<p>Asukkaiden tarpeiden ja odotusten mukaisen palvelutarjonnan kehittämisen omassa tehtäväkentässään ja roolissaan.</p>
<p>Opistotalot voisivat olla kansalaisten olohuoneina, jos tilat antavat siihen myöten...esim. kahvio, kirjasto, viihtyisiä ympäristö</p>
<p>Järjestämällä erilaisia pienimuotoisia tapahtumia.</p>
<p>Opistot ja niiden henkilökunta taipuu moneen ja ovat yleensä valmiita monipuoliseen yhteistyöhön ja työskentelyyn. Mikäli erilaisia palveluja halutaan opiston toimintaan mukaan, on tärkeää huolehtia myös siitä, että opistoissa on siihen riittävät resurssit ja riittävästi osaamista.</p>
<p>olisi hyvä, jos opistot tarjoavat avoimen kohtaamispaikan</p>
<p>Opisto voi tarjota kaikille avoimia ja turvallisia kohtaamispaikkoja, kokoontumispaikkoja, olohuoneita.</p>
<p>Opisto voi olla avoin kohtaamispaikka kaikille ihmisille. Opiston ovet ovat avoinna kaikille, jokainen tulija huomioidaan ja heitä autetaan ja ohjataan niin hyvin kuin mahdollista. Olohuonetoiminta voisi olla pysyvä osa opistojen toimintaa. Opiston tiloissa voisi järjestää myös asiakkaiden toiveista ja ideoista lähtevää yhteisöllistä toimintaa, esimerkiksi ompeluseuraa ja lukupiirejä, joihin varsinaista opettajaa ei edes tarvittaisi.</p>
<p>Opistot voisivat tilojen osalta olla kulttuurituotantoa tarjoavia paikkoja</p>
<p>Jos tiloja on, niitä voisi tarjota kohtuuhintaan esim. eri järjestöjen kokoontumistiloiksi.</p>

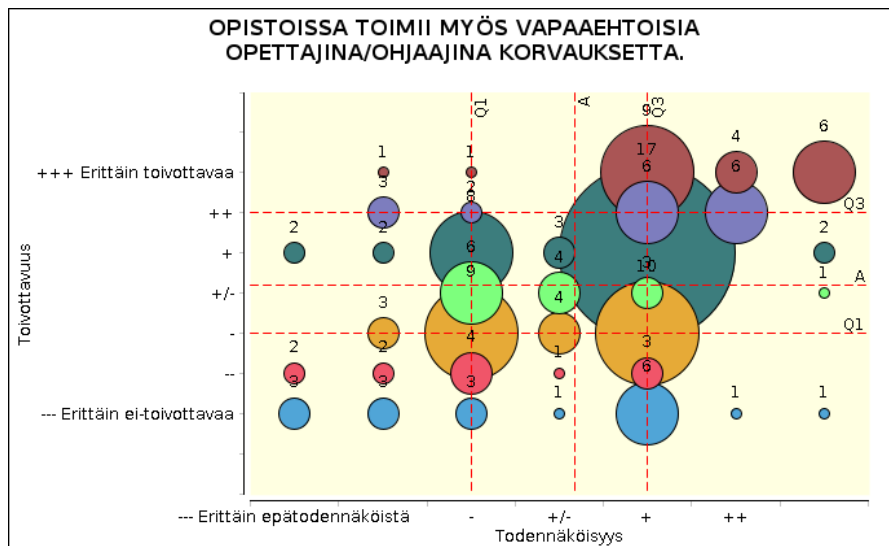
Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

19 – Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta.

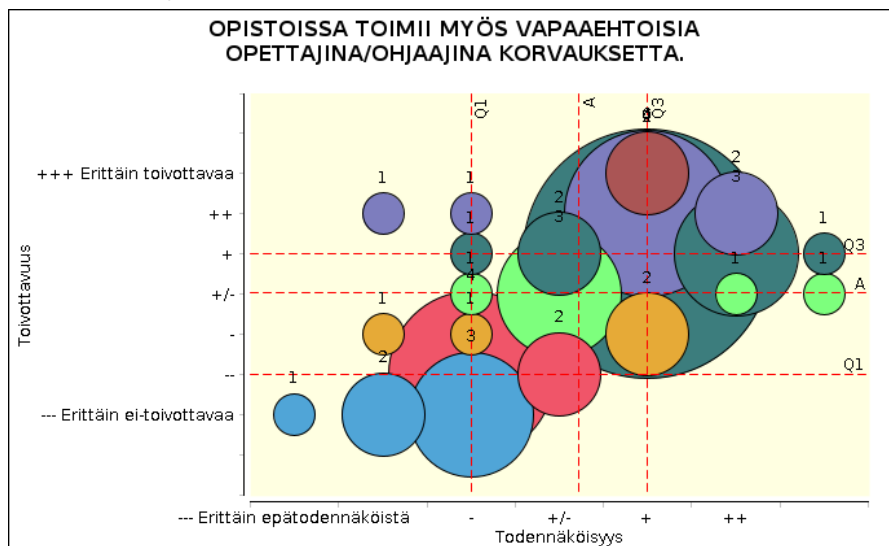
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 4/6

Kaikki vastaajat – 1.kierros

Kaikki vastaajat (1.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	0.2	1.0
Toivottavuus	0.2	1.0

Kaikki vastaajat – 2.kierros

Kaikki vastaajat (2.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	0.2	0.0
Toivottavuus	0.02	1.0

1. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

<p>Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 4/6/Millainen rooli vapaaehtoisilla voisi olla opiston toiminnassa vuonna 2030?</p>
<p>Henkilökohtaisina avustajina ja saattajina. Kaverina (toinen osaa, toinen opettelee). Opettajan avustajana esim. kädentaidoissa.</p>
<p>Jos maahanmuuttaneiden osaamisen tunnistamiseen satsataan, niin heistä voisi saada vapaaehtoisia avustajia oman alansa kursseille. Tämä voisi voimaannuttaa heitä, edistää heidän omaa työllistymistään ja parantaa väestösuhteita.</p>
<p>Vapaaehtoistyön tarjoajia on jo paljon : SPR, Pelastakaa Lapset , seurakunnat ym. Jos paloa löytyy opettamiseen, tottakai, mutta opetuksesta pitää saada palkka. Tämä ehkä enemmän vammaisten, maahanmuuttajien tai muuten huonommassa asemassa olevien kurssilaisten tukemisessa.</p>
<p>Epätodennäköistä, mutta tapahtuahan sitä jo nyt.</p>
<p>Pitkän työuran/laajan tiedon omaavat voisivat pitää yleisöluentoja joko etänä tai läsnäolo tapahtumana.</p>
<p>Kokemusta ja rinnalla kulkemista. Avustamista ja tsemppausta.</p>
<p>Vapaaehtoiset voisivat auttaa apua tarvitsevia esim. liikuntarajoitteiset, lapsenvahtina.</p>
<p>Eläkkeellä olevat vapaaehtoiset voisivat esim. jakaa työelämässä hankittua tietotaitoaan kursseilla.</p>
<p>Opiston toiminta ja vapaaehtoistyö on hyvä pitää erillään. Laadukas opetus tarvitsee osaavan opettajan. Opetustyötä tekevät tarvitsevan palkan työstään. Näin varmistetaan laadullaan tasokas. opetus. Opiskelijoiden tulee olla varmoja osallistuessaan, että voi luottaa opetuksen laatuun. Vapaaehtoistyö kuuluu muihin organisaatioihin.</p>
<p>Avustajina esim. jumpissa. Tulkkina esim.kielikursseilla. En usko että kurseja pyöritettäisiin vapaaehtoisvoimin.</p>
<p>Osaavan väestön siirtyessä työelämän ulkouolelle voi olla mahdollista ns. vertaiskoulutuksen kasvu. On kuitenkin huolehdittava, että kansalaisopistojen toiminta säilyy myös tulevaisuudessa vahvalla ammatillisuuden perustalla. Vertaisohjausta voisi ajatella suositujen kurssien jatkopalveluna. Moni suosittu kurssi voi täytyä vuosi vuoden jälkeen samoilla opiskelijoilla, eikä uudet pääse helposti mukaan. Tämä turhauttaa paitsi ulkouolelle jääviä, myös kurssien vetäjiä. Vertaisryhmät voisivat toimia itsenäisemmin pitemälle edityneiden vertaisohjaajien avulla ja saada uusien taitojen oppimiseen lisäksi ammatillista apua.</p>
<p>Vertaisohjaus, mutta vapaaehtoistyö ei voi olla ammattilaisten työn korvaaja. Vapaaehtoiset voivat olla hyvä lisä esim. kurssiavustajan roolissa tai kaverina tutustuttamassa kansalaisopiston toimintaan, jos on syystä tai toisesta arkuutta yksin lähteä osallistumaan.</p>
<p>Erlaisia näkökulmia, lähtökohtia tai osaamista edustavat vapaaehtoiset tuovat lisäarvoa vieraillessaan erilaisilla kursseilla. Hei tuovat kurssin sisältöön uuden näkökulman, joka aktivoi opiskelijoita astumaan kuplastaan. Vapaaehtoisena toimimisesta voisi henkilö hyöttyä vaikkapa suoritteena TE-palveluille, lisänä cv:ssä, verkostoitumismielessä.</p>
<p>Opettajille tulee maksaa korvaus työstä.</p>
<p>Toivoisin vapaaehtoistoiminnan arvostuksen nousevan Suomessa ja se olisi osa meidän kaikkien</p>

<p>arkipäivää. Vapaaehtoistoiminnan tasoja on monia ja näitä kaikkia voisi kansalaisopisto tarjota, osa haluaa jotain helppoa ja ei niin sitouttavaa, joku toinen ehkä haluaa sitoutua ohjaamaan jotain kurssia tai keskusteluryhmää</p>
<p>Auttaa saavutettavuuden toteutumisessa, etsiä uusia kurssilaisia jne, mutta eivät voi korvata opettajia.</p>
<p>Vapaaehtoiset voisivat valmentaa juuri maahanmuutaneita suomen kielen alkuun toisto-menetelmällä ennen kuin nämä pääsevät varsinaiseen kielikoulutukseen. Nyt heitä toimii esim. järjestöissä ja yhdistyksissä.</p>
<p>He voisivat olla senioreiden tai erityisoppilaiden tukena tunneilla ja miksi ei myös avustamassa liikkumisessa tai kurssille pääsyssä.</p>
<p>Toimia apuopettajina, oman alansa asiantuntijoina myös esim. lyhytkursseilla tai läpi vuoden. Vaatii tukitoimia vakituiselta henkilökunnalta ja herää kysymys kurssimakujen asettamisesta näille kursseille ja opettajien epätasa-arvoisesta asemasta.</p>
<p>"Tukikummoja" voisi olla jollain kursseilla, joilla itse ovat olleet pitkään ja osaavat jo paljon ja siten apuopena. Varsinkin jos on monikulttuurisia oppilaita, voisi olla apuope tarpeen. Markkinoilla/tapahtumissa voisi olla pitkänlinjan opiskelijoita kertomassa hyvistä kokemuksistaan.</p>
<p>Toimimalla opistokummina eli tulla jonkun kurssilaisen mukaan avuksi tai rohkaisuksi</p>
<p>Tässä voisi olla hyvä mahdollisuus tarjota ikääntyvälle mutta aktiiviselle väestölle järkevää tekemistä ja samalla mahdollisesti tarjota eri sukupolville kohtaamispaikkoja. Joskus lasten ja nuorten kursseille tarvitaan lisäksi, ja vapaaehtoinen tai pari voisi olla ihana lisä varmistamaan esim työrauhan toteutuminen.</p>
<p>Jo nyt vapaaehtoistoimintaa on.</p>
<p>Opistossa, jossa on opiskelijayhdistys heidän roolia voisi hyödyntää vapaaehtoistoimintaan. Vapaaehtoiset voisivat olla opistolle avuksi tapahtumien järjestämisissä.</p>
<p>Ne voivat olla kielten tai urheilun tutustumispäivillä mukana.</p>
<p>Iso, varmasti. Mutta en lämpene ajatukselle, että kolmas sektori hoitaa kurssit, kestitykset, koululaiset, terveyden ja kaiken muun, mihin yhteiskunnalla ei muka ole varaa. Ainoana palkkionaan rintaa paisuttava onnen tunne omasta tärkeästä roolista.</p>
<p>Uuden ajattelun airueina, tai erityisosaajina.</p>
<p>Kansalaisopistojen opetuksen tulee perustua opettajiin, jotka saavat palkkaa. Näen, että vapaaehtoiset toimivat toisenlaisten kohderyhmien parissa. Vapaaehtoiset voivat tukea kurssitoimintaa esim. opettajan apuna ikääntyvien ryhmissä, missä henk.koht. tukea saatetaan tarvita enemmän.</p>
<p>Hyvin tärkeä rooli. Suurin osa opetuksesta tehdään vapaaehtoistyönä.</p>
<p>He voisivat toimia kurssiluotseina eli tukena ja innostajina niille kuntalaisille, joille ryhmätoiminta voi olla pelottavaa - tässä yhteistyönä sote-toimijat opiston rinnalla.</p>
<p>Vapaaehtoisilla ei voi korvata koulutettua opettajaa. Vapaaehtoistyöt erikseen.</p>
<p>Vapaaehtoinen työ voisi olla hyvä apu kansalaistoiminnalle. Se sopisi vaikka minulle nyt, kun olen eläkkeellä (akateeminen loppututkinto+ paljon harrastuksia). Mutta oikeasti myös vapaaehtoisille pitäisi tarjota koulutusta, jotta ymmärtäisivät tehtävänsä luonteen ja rajat. Minä ymmärrän, että vapaaehtoisen</p>

työ on kuin koulun luokka-avustajan työtehtävä: olla tilanteissa mukana ja tarvittaessa avustaa konkreettisesti.
Avustavat heikkilöt, mutta opetuksesta saatava palkkaa.
Esim. tarjoamalla henkilökohtaista tukea ja ohjausta opiskelijalle joustavasti aikataulutettuna, opiskelija ja vapaaehtoinen tukiope voivat luoda uusia suhteita, jotka syventävät kurssin antia. Mahdollisesti sosiaalinen aspekti korostuu kummallakin osapuolella.
Opettajan tai apuopena, kulttuurikaverina, kulkemisen avustajana liikuntarajoitteiselle, siivoamassa kurssin jälkeen tai järjestämässä taidenäyttelyä, esiintymässä tai esittelemässä kursseilla opittuja taitoja jossain tapahtumassa ,mutta miten sitten hoituu " työnantajan" vastuu tai vapaaehtoisen vakuutus- tai oikeusturva, järjestelmien tai sähköpostin käyttöoikeudet?? Ehkä kuitenkin " vanhanajan" opistolaisoimikuntana kahvin keitossa?
Se, että vapaaehtoiset toimisivat opettajina tarkoittaisi tuntiopettajien aseman ja työmahdollisuuksien heikkenemistä. Vapaaehtoiset voisivat järjestää vertaisohjattua toimintaa, olla opiskelijoiden tukena esim. ilmoittautumisessa ja kursseille osallistumisessa, mutta he eivät voi korvata opettajia. Johtaisi todella outoon tilanteeseen tuntiopettajia ajatellen, jos vapaaehtoiset toimisivat opettajina.
Vapaaehtoisilla tulisi jatkossa olemaan isompi rooli opistojen toiminnassa 2023-luvulla. Näiden henkilöiden aktiivinen osallistaminen myös kurssisuunnitteluvaiheeseen.
On jo nyt. Tietyn luonteiset kurssit toimivat hyvin. Vapaaehtoisten ohjaus jää opistojen opettajille.
Kaikki ylläpitoon ja kiinteistön huoltoon liittyvät työt ovat kaupallisten toimijoiden hallussa. Talkoiden osuus on pienentynyt ja väkeä on vaikea saada ilman maksua pienempiinkin töihin. Uskon tulevaisuudessa talkoohengen elpymiseen ja isoja urakoita tehdään porukassa kunhan työt ohjeistetaan ammattiosaajien johtamalla tavalla. Aputyöt ja asennukset sujuvat kädellisiltä ihmisiltä ja ihmiset ovat yleensä valmiita auttamaan kun sitä heiltä rohkennemme pyytää. Opetustoimi on hiukan vaativampi asia mutta kenttäkokemusten kautta hankittu tieto auttaa joskus muita jakamalla hankittu tietämys jota senioreilla on kertynyt työurallaan. On arvokasta tietoa kun saamme kuulla miten ennen asiat hoidettiin ja miten asioiden hoitoa pitää tehdä jatkossakin. Kokemus ja tiedon jakaminen ontuu koska uudet opetusmallit ja aiheet kurssit vastaavat nykypäivän vaatimuksia . Valitettavasti voimavaroja hukataan kun vanhoja ei kuunnella ja vain aniharvoissa töissä toimii Oppipoika, Kisälli josta Mestariksi periaate. Nykyisin toimii vain mestareita. Vapaaehtoisilla on paljon annettavaa jos heille annetaan mahdollisuus....
Mielestäni työväenopistoa ei tule pyörittää vapaaehtoisin voimin. Työstä tulee saada palkkaa.
Järjestöjen kautta, vaikka nykyihmiset eivät ole järjestö- tai talkoohmisiä enää.
Esim. Yksittäisten luentojen pitäminen
Toteutuisiko tällainen, riippuu miten muut toimijat muokkaavat toimintaansa. Vapaaehtoistoimintahan voi olla osa jotain toista opiskelukokonaisuutta esim. sosiaalialalla tai vastaavassa. Vapaaehtoiset voisivat ehkä vetää kerho-tyyppistä toimintaa mutta varsinaisessa opetustyössä opettajalla pitää olla riittävä kompetenssi sekä pedagogiset valmiudet.
Minusta työstä pitää saada palkkaa. Vapaaehtoisia voisi käyttää esim avustajina.
En kyllä itse näe, että opistot ovat paikkoja, joihin vapaaehtoistyö sopisi.
Vapaaehtoiset voisivat toimia innostajina ja kursseille opastajina. Erialaisten tapahtumien organisoinnissa apuna. Kuitenkaan en toivo opetuksen tai ohjauksen suutautuvan vapaaehtoisille, koska tällöin häviää

opetuksesta pedagoginen osaaminen ja suunniteltu tekeminen. Opistojen pitää profiloitua arvokkaana ja osaavana opetuspaikkana, eikä tämä tapahdu, jos opetus ei ole alan ammattilaisen käsissä.
Ei,ei ja ei.
Esimerkiksi avustajina tai kokemusasiantuntijana.
Esimerkiksi senioreita voisi korkeintaan ajatella toimintaan mukaan mahdollista yksinäisyyttä torjumaan, mutta en osaa sanoa, missä muodossa käytännössä.
Olisi hyvä luoda selkeä malli vapaaehtoistyöhön vertaisohjaajana tai rinnalla kulkijana niille, jotka sitä tarvitsevat kursseille päästäkseen tai siellä pärjätäkseen.
Ehkä jonkinmoisina aulaemäntinä tai -isäntinä tai tukena, jos jostain syystä kurssille lähteminen on vaikeaa.
Vertaisryhmäläinen, arjen ystävä, innostaja.
Olen myös sitä mieltä, että työstä on saatava korvaus. Oli työn tekijä sitten muutenkin vielä työelämässä tai sitten seniori. Kyllä hyväntekeväisyyttä pystyy tekemään muita väyliä pitkin ihan tarpeeksi.
Palkka kuuluu kaikille työntekijöille.
Lisäksiä tarvitaan aina. Vapaaehtoiset ovat yhtä arvokkaita kuin opiston henkilökunta.
Avustavia ryhmissä.
Apuohjaajina, ystävä toimintaa esim. Vanhusten parissa kursseilla.
Ongelmana saattaa olla motivaation löytäminen vapaaehtoisilla.
Voisi kuvitella, että vapaaehtoisia voisi löytyä esimerkiksi pitämään keskustelutilaisuuksia ja erilaisia opintoihin liittyviä harjoituksia opiskelijoille.
Olisi todella hienoa jos tämä toteutuisi. Uskon että löytäisi vapaaehtoisia. Esim eläkeläisiä, työttömät tai ihan kuka vaan. Pitäisi vain tavoittaa heidät. Voisi toimia apuopettajana ensin.
Vain taivas on kattona! Luotettavuus ja tarve! Vapaaehtoisilla voi olla uusia ideoita tai vanhoja hyväksi todettuja käytäntöjä. Vapaaehtoiset voivat tuoda uusia ideoita ja lisätä opiskelua ja harrastuksia. Vapaaehtoiset voivat sijaistaa, jos opettaja on estynyt. He voisivat tehdä kotikäyntejä, jos asiakas tarvitsee ohjausta eikä pääse opistoon. Tai kotona voi olla henkilö, joka liikkumisen tai muun syyn takia ei pääse opistoon.
Vapaaehtoisilla voi olla merkittävä rooli tapahtumissa ja kurssien vierailijoina.
Voisivat pitää erilaisia kerhoja ja avustaa opiston asiakkaita esim. liikkumisen kanssa. Voisivat kuljettaa ihmisiä opistoon.
Liikuntaa harrastavat vapaaehtoiset voisivat vetää kävelyryhmiä
Erinomainen idea, josta pitäisi laatia kansallisen tason strategia. HUIPPU!
Kysymys on esitetty johdattelevasti ikään kuin vapaaehtoisuus olisi toivottava asia. Takavuosisikymmeninä kansalaisopistojen toiminnan lunónteessa oli paljon harmaata, vapaaehtoisuuden varaan rakentuvaa toimintaa. Saattoi olla noloa odottaa palkkiota jostain työpanoksesta. Siitä on onneksi päästy selvemmille vesille. Olisin nyt hyvin varovainen menemään tässä takapakkia. On vaarana, että jos yksi (hyvää eläkettä nostava virkeä eläkeläinen) tekee vapaaehtoistyötä, toinen palkkatyötä tarvitseva jää ilman työtä.

<p>Kyllä kaikesta työstä ja tekemisestä kuuluu lähtökohtaisesti maksaa korvausta. Alati kiristyvässä taloudessa myös ihmisten halukkuus lähteä noin vain korvauksetta vapaaehtoiseksi vaikka kurssitoimintaan kuulostaa hyvin epätodennäköiseltä.</p>
<p>Pitkän työuran ja sitä ennen laajan opiskelukokemuksen hankkineilla senioreilla olisi varmasta kokemusperäistä annettavaa. Pitää pohtia kanavat miten tämä potentiaali voitaisiin saada hyödynnettyä ts. siirrettyä nuoremmalle sukupolvelle.</p>
<p>Vapaaehtoisuus on kaksiteräinen miekka, hienoa työtä, mutta ei ongelmatonta. Panostakaamme pätevään palkattuun opettajuuteen.</p>
<p>Nuorten eläkeläisten joukosta löytyisi halukkaita ohjaajia, mutta sitä varten pitäisi luoda innostava ja rohkaiseva oppimisympäristö. Perheiden yhteisiin oppimistuokioihin saattaisi löytä myös ohjaajia omasta takaa.</p>
<p>Jos joku tekee työtä ilmaiseksi, malli helposti laajenee, eikä palkkaa makseta kohta kenellekään. Kyllä työstä täytyy saada kelpo palkka. Harjoittelupaikat ovat asia erikseen.</p>
<p>Vapaaehtoisia käytetään esimerkiksi kohtaamispaikoissa keskustelun "herättelijöinä".</p>
<p>Näinhän se on varmaan oltava jos resurssit edelleen kutistuvat ja tarjonta halutaan silti pitää monipuolisena. Tämä voi olla monelta kannalta toivottavaakin; eläköityneet opettajat ja asiantuntijat saavat jatkaa tietojen ja taitojen jakamista, opisto saa ilmaista työvoimaa. Vapaaehtoiset voisivat myös pyörittää kerhomaisempaa toimintaa; kirjallisuuspiirejä, käsityökahviloita, ulkoiluryhmiä, keskustelukerhoja.</p>
<p>Kiinnostuneille mahdollisuus osallistua.</p>
<p>Ongelma ehkä on, että vapaaehtoisia toimijoita on vaikea saada? Tekemistä varmaan löytyisi opettajana toimimisesta avustaviin tehtäviin.</p>
<p>Vapaaehtoisia voitaisiin hyödyntää lyhyissä suppean alan kurseissa.</p>
<p>Tutoreina ja mentoreina.</p>
<p>Opetustyöstä kuuluu saada asianmukainen korvaus. Vapaaehtoisia voisi olla mukana kielikahvilatoiminnassa, läksyapukerhoissa jne. Yksinäisiä eläkeläisiä voisi jonkinlaisen kaveritoiminnan kautta saada maahanmuuttajille tai miksei muillekin opistolaisille kieli- tai kulttuurikaveriksi.</p>
<p>Sopivien kurssien vetäjinä tai opettajina, koska ovat kiinnostuneita oman aiheen alueelta. Apukäsinä tarvittaessa ns. pätevälle varsinaiselle opettajalle.</p>
<p>Vertaisohjaajien merkitys on kasvanut ja kansalaisopistokauden ulkopuolella vapaaehtoiset tukevat opittujen taitojen oppimista esim. järjestämällä kokoontumisia oman aihepiirinsä ympärillä. Opettajat vastaavat opetuksesta yhä, eivät vertaisohjaajat. Sen sijaan he toimivat oppimisen/harjoittelun mahdollistajina olemalla vastuuhenkilöitä esim. tila- ja laiteasioissa. Heidän avullaan opintoryhmien on mahdollista harjoitella omaehtoisesti opetuskauden ulkopuolella. Kansalaisopistot kouluttavat vertaisohjaajansa ja tukevat heitä esim. vastuupettajien voimin. Vertaisohjaaminen on maksutonta, mutta kustannuksia opiskelijoille voi syntyä esim. tilavuokrista. Vertaisohjaajat saavat korvaukseksi maksuttomia kansalaisopiston kursseja. Kaikista opiskelijoista ei ole vertaisohjaajiksi, vaan vertaisohjaajat valitaan tietyn kriteerein. Yhdistystoiminta on kääntynyt enemmän 4. sektorin toiminnaksi, jolloin aktiivisille ihmisille tarjotaan mahdollisuutta olla mukana uudenaikaisessa kansalaisopistotoiminnassa. Tämä on vapauttanut tuntiresursseja kansalaisopistojen monipuolisen</p>

opetustarjonnan ylläpitämiseen. Uudenlaisia opetusmuotoja on syntynyt. Vertaisohjaajat tukevat opettajan opetustyötä, jossa esim. opettaja käy useammalla opetuspisteellä kiertäen (esim. 2-3 eri paikassa vuorotellen tiettyinä päivinä ja kellonaikana, esim. joka tiistai klo 13 kylä 1, kylä 2 tai kylä 3. Opetus on hybridiä ja vertaisohjaajat osaavat käyttää tarvittavia laitteita, jotta opetus onnistuu useammassa paikassa yhtä aikaa.)

Vapaaehtoinen voi olla kiva tuki, jos menet esim. Yksin harrastukseen eli tukihenkilönä, kaverina. Mutta hän voi olla myös opettajan tuki ja apukäsi.

vapaaehtoisia on melko hankala saada liikkeelle

Voisivat toimia avustajia tietyissä tehtävissä. Mutta heidät on koulutettava tähän hyvin eikä vapaaehtoisilla voi koskaan korvata koulutettua opettajaa.

Vertaistuki, lisäohjaus, rinnalla kulkeminen. Vapaaehtoistyöllä ei kuitenkaan saa lähteä korvaamaan ammattilaisten palkallista työtä.

Uusi toimintamalli vaatii kehittämistä ja uudelleen ajattelua. Vapaaehtoistoiminnalle on varmasti kysyntää tulevaisuudessa, koska monestakin syystä henkilöillä on aikaa ja erilaisia tarpeita osallistua yhteisölliseen toimintaan. Mukaan tuleminen pitää tehdä helpoksi, miten henkilöt sitoutetaan? Toiminnalle on luotava turvallinen tila, josta molemmat osapuolet saavat vastinetta.

Eläkkeellä olevilla on paljon tietotaitoa. Mielestäni vertaisohjaajien ja vapaaehtoisten saaminen mukaan toimintaa palvelisi niin opistoja kuin vertaisohjaajiakin. Heidän avullaan kurssitarjonta voisi olla laajempaa ja edullisempaa. He saisivat pienen korvauksen toiminnastaan esim. mahdollisuuden osallistua ilmaiseksi kahdelle kurssille per lukukausi. Ja niiden kurssien hinnat, joissa on vertaisohjaaja olisivat edullisempia kuin tavallisten kurssien hinnat.

Kunhan ei laatu kärsi.

Vierailevana asiantuntijana.

Kokemusasiantuntija vapaaehtoisena ohjaajana - iso hyöty monille kursseille.

Rooli pitää määritellä hyvin tarkasti. Jos tullaan tekemään aidosti töitä niin siitä on myös saatava korvaus.

Vapaaehtoiset voisivat olla avustajina kädentaidoissa ja vammaisille.

2. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

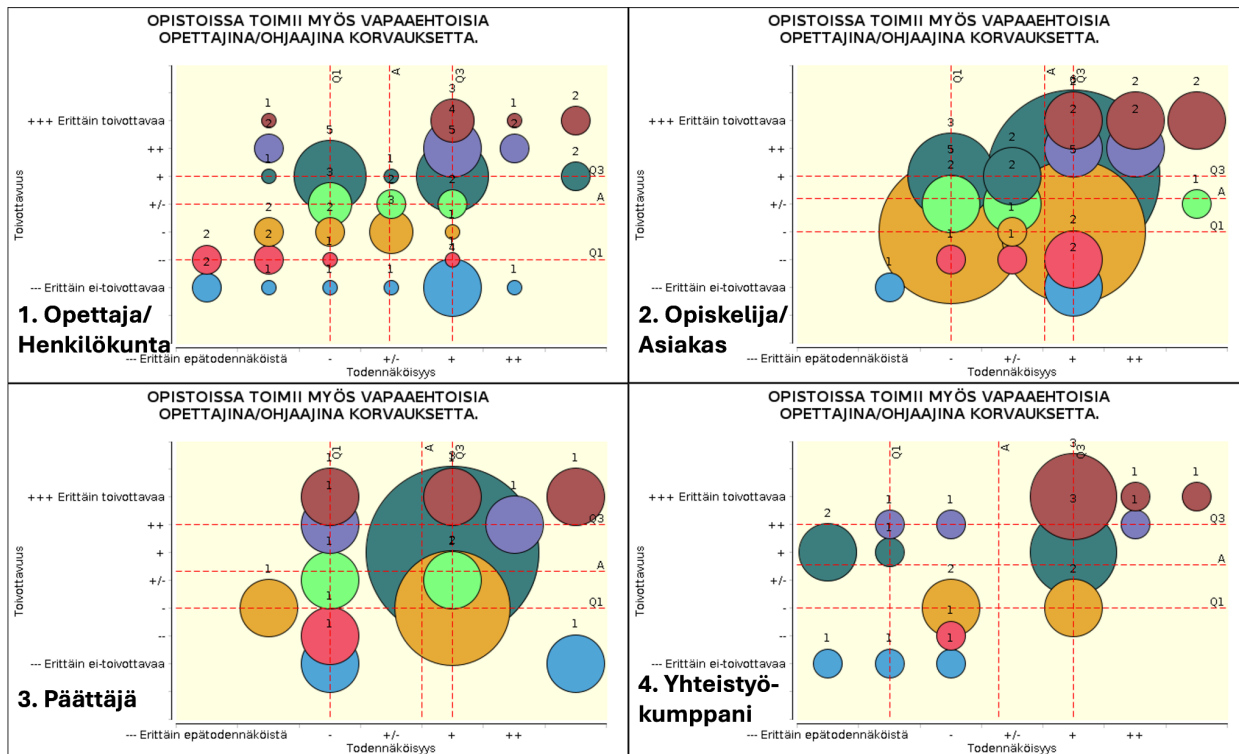
<p>Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 4/6/Millainen rooli vapaaehtoisilla voisi olla opiston toiminnassa vuonna 2030?</p>
<p>Vapaaehtoiset voisivat toimina esim. järjestöyhteistyön kautta. Tällöin opistoilla olisi uudenlaista toimintaa ja sen ohjaajat voisivat saada palkan omalta järjestöltään. Myös resurssien yhdistämistä voisi tapahtua. Opettajat ovat silti se perustyövoima, jolla opistot pyörivät.</p>
<p>Vapaaehtoistyöläinen tai vertaisohjaaja voisi olla opettajan apuna joillakin kursseilla, mutta täyttä vastuuta kurssista en kuitenkaan antaisi vapaaehtoisille. Kurssin opettaminen vaatii sitoutumista ja valmistautumista. Palkattomalta henkilöltä tätä ei voida vaatia. Pedagogiikka ei saa kärsiä missään tilanteessa.</p>
<p>Tukena ja avustavassa roolissa esim. pienten lasten kursseilla. Apuopeina mm. kädentaidoissa.</p>
<p>Voisivat toimia tietyntyyppisissä ryhmissä, joissa useita vuosia miltei sama porukka. Esim. kudontaryhmät.</p>
<p>He voivat toimia esim. vertaisohjaajina ja keskustelukumppaneina suomen kielen opiskelijoille.</p>
<p>Jos opistoon kehittyä jonkinlainen olohuone / oppimiskahvila tyyppinen toiminta, niin sellaisessa vapaaehtoisilla voi olla paikkansa, mutta varsinainen opetus kursseilla on edelleen opettajien työtä josta maksetaan palkka!!!</p>
<p>Kansalaisyhteiskunnan toiminnan tukeminen ja ylläpito. Kulttuuritapahtumat kuten näyttelyt, kotoutuksen tuessa ja muussa maahanmuuttajille suunnatussa koulutuksessa tai koulutuksen tukimuodoissa vapaaehtoiset voivat mataloittaa muureja ja tarjota verkostoja. Kaupunkiseuduilla vapaaehtoiset pitää löytää yhteistyökumppanien kanssa ja avulla.</p>
<p>Tukemassa saavutettavuutta, henkilökohtaiset avustajat esimerkiksi.</p>
<p>Toki mielekästä ja mukavaa joillekin ja yksittäisiin tilaisuuksiin kyllä, mutta lähtökohtaisesti työstä täytyy maksaa palkkaa.</p>
<p>Hei voivat olla kurssilaisten avustajina niin, että auttavat kursseille tulemisessa tai ovat ryhmissä avustajina. Tärkeää on, että he eivät kuitenkaan vastaa opetuksesta.</p>
<p>Vertaisohjaajien hyödyntäminen ryhmien koossapitämisessä. Perustyö tulee varmistaa palkatuilla työntekijöillä ja vapaaehtoistyö tulee olla hyvin organisoitua.</p>
<p>Toimistomummojen kaltainen, eli avustavissa tehtävissä, vertaisohjaajina, tilojen valvojina ja jos löytyy vapaaehtoisia opetustuokioiden pitäjiä, niin hekin olisivat tervetulleita. Lisäksi opiskelijaharjoittelijoita pitäisi hyödyntää laajasti sekä kansainvälisiä vieraita voisi kutsua kylään opistoon. Työkokeilijat ovat olleet onnistuneita kokemuksia, vaikka aina heitä ei ole voinut työllistää. TET-harjoittelijat myös opistoon.</p>
<p>Esim. vertaisohjaaja-kurssit opiston tiloissa ja markkinoinnissa.</p>
<p>Vapaaehtoistyö kansalaisopistossa ei vain toimi. Se vaatii saman organisoinnin kuin työsuhteeseen palkatun henkilöstön pyörittäminen, ainoa vaan, että vapaaehtoisiin ei voi luottaa, heitä ei voi velvoittaa, heitä ei voi vaatia koulutusta (joten heidät pitää perehdyttää). Heitä ei voi merkitä järjestelmiin tuntien pitäjiksi, koska työtä ei saa teettää ilman palkkaa, joten sellaisessakin tapauksessa, kun he ovat vain "apuopettajia", kaikki viestintä heidän kanssaan menee järjestelmien ulkopuolella - ihan järkyttävä lisätyö esimerkiksi silloin, kun opetuskerta on peruuntunut. Lisäksi heitä pitäisi palkita muulla tavalla kuin</p>

<p>palkalla, eli heille pitäisi järjestää koulutus-, virkistys- ja kohtaamispäiviä ja pikkujouluja tarjoiluineen ja ohjelmineen. Palkkatyöläiset alkavat kuulostaa oikein hyvältä vaihtoehdolta! (Jos joku kehtaa ehdottaa vapaaehtoistyötä kansalaisopistojen ongelmien ratkaisuun, niin ei muuta kuin itse kokeilemaan. Minä olen kokeillut, en rupea enää.)</p>
<p>Toimintaa tukeva rooli. Ei ole reilua ammattitaitoisia opettajia kohtaa, että vapaaehtoiset opettaisivat korvauksetta.</p>
<p>Jos työnantajan mahdollisuudet käyttää vapaaehtoistyöntekijöitä paranevat, niin mahdollista.</p>
<p>Eläköityneet osaajat voisivat halutessaan vetää yksittäisiä luentoja tai kurssi-iltoja. Pääpaino edelleen palkatussa opetuksessa.</p>
<p>Opettaminen tulee säilyä palkallisena työnä. Vapaaehtoiset voivat toimia esim. opistolouutseina, jotka auttavat ilmoittautumisessa, kurssille tulemisessa jne.</p>
<p>Vapaaehtoiset ovat sekä uhka että mahdollisuus. Hyvänä lisänä toimivat apuopettajat ja vertaisohjaajat olisivat hyviä, kun vastuuopettajuus säilyy ammattilaisella työsuhteessa olevalla opettajalla.</p>
<p>Vapaaehtoisohjaaminen voi kuulua ammatillisen koulutuksen opintojaksoon, jolloin harjoittelun voi suorittaa opistossa. Vapaaehtoisjärjestöjen pyörittäminen kasautuu yksittäisten ja harvojen ihmisten harteille, jolloin velvoitteet (kuten yhdistyslainsäädäntö) on liian raskasta. Vapaaehtoistyölle etsitään valmiita alustoja, joissa pääsee tekemään vastaavaa kuin erillisessä järjestössä tai yhdistyksessä. Tämä on aktiivisen kansalaisyhteiskunnan ylläpitämistä ja tärkeä näkökulma.</p>
<p>Palvelutarjonnan kehittäminen voi tarjota vapaaehtoisille mahdollisuuksia merkitykselliseen ja hyvinvointia lisäävään toimintaan.</p>
<p>Vapaaehtoiset voisivat toimia kursseille saattajina, apuohjaajina tms. avustavissa rooleissa. On kuitenkin tärkeää että jokaisella kurssilla on palkattu, pedagogisesti osaava opettaja, jolla on päävastuu kurssista. Näin voidaan varmistua toiminnan laadusta.</p>
<p>Opetustyössä heitä ei voisi käyttää välttämättä, mutta esim. jos opisto toimii suuressa talossa, he voivat opastaa oppilaista oikeisiin opetustiloihin tai toimia esim. vanhusten tai erityis oppijoiden avustajina kurssilla, tai esim. tietotekniikka tukihenkilöinä</p>
<p>Saavutettavuuden lisäämisessä esim. tukihenkilö tai avustaja.</p>
<p>Apuopettajina ja muunlaisina apukäsinä vapaaehtoisuus voisi toimia, mutta opetuksen laadun takaamiseksi on pidettävä kiinni pätevistä opettajista, jotka saavat OVTES:n mukaista palkkaa.</p>
<p>vapaaehtoiset väsyvät, on tärkeää pitää kiinni ammattiosaamisesta</p>
<p>Vapaaehtoiset voivat toimia varsinaisen opettajan lisäapuna, lisäkäsinä, mutta opetusvastuuta ei heille opistoissa voi antaa. Opiston on myös huolehdittava siitä, että palkkaamme mahdollisimman päteviä ja koulutettuja opettajia. Opistojen koulutuksen laatu tarkoittaa myös opettajien ammattitaitoa. Ja sitä erityisesti.</p>
<p>Opiston toiminta ei saa nojata liikaa vapaaehtoisiin. On tärkeää, että opisto pyörii palkatun työvoiman varassa. Vapaaehtoiset voisivat toimia juttukavereina olohuonetoiminnan tyyppisissä toimintamuodoissa sekä kielikavereina tai vapaamuotoisten kerhojen (lukupiirit, lauluryhmät, ompeluseurat) vastuuhenkilöinä. Vapaaehtoiset voisivat järjestää kurssitarjontaa täydentävää vapaamuotoisempaa toimintaa.</p>

He voisivat olla yksinäisten harrastekavereita, opettajien avustajia

Pieni tai olematon, korkeintaan apuopettajina ryhmissä, joissa sellaiselle on tarvetta. Opetustyöstä tulee maksaa palkkaa.

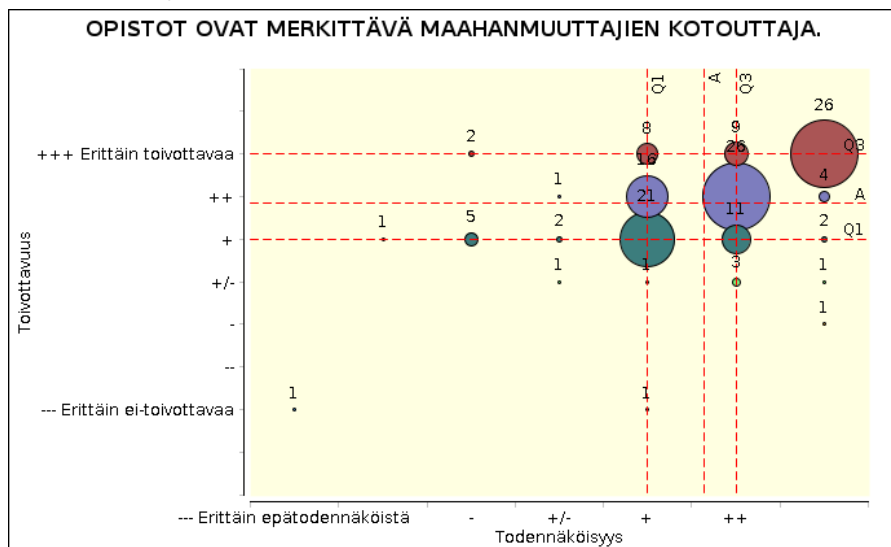
Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

20 – Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja.

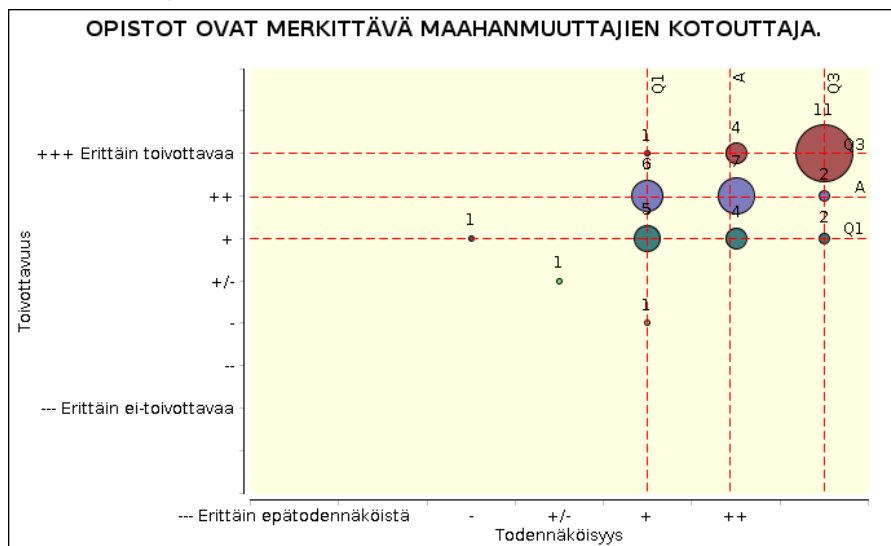
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 5/6

Kaikki vastaajat – 1.kierros

Kaikki vastaajat (1.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	1.7	2.0
Toivottavuus	1.8	2.0

Kaikki vastaajat – 2.kierros

Kaikki vastaajat (2.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	1.9	2.0
Toivottavuus	2.0	2.0

1. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

<p>Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 5/6/Millä keinoilla kansalaisopistot voisivat toimia tehokkaina kotouttajina ja tukea maahanmuuttajia vuonna 2030?</p>
<p>Kielen opetus, yhteiskunnan toimintojen opetus, apuna avustajan/tukihenkilön hakemisessa. Perhetilanteiden huomioonottaminen, opetusta ei vain yhdelle vaan perheelle.</p>
<p>Tuottamalla saavutettavampaa mainosmateriaalia saadaan enemmän kotoutujia opiskelijoiksi. (Tällä hetkellä kansalaisopistot eivät näyttäydä heille suunnattuina). Kansalaisopistojen tulisi kiinnittää huomiota selkokielisyyteen myös opettajakunnassa. Suomea nopeasti papattava puutyönopettaja ei ole tarkoitettu maahanmuuttaneelle.</p>
<p>Kielikurssit ovat tärkeitä, koska kielen oppiminen on avain niin moneen muuhun asiaan. Siinä ohella ehkä muutkin kansalaisopiston kurssit tulevat tutuksi ja itse maahanmuuttajat voisivat kertoa omista kulttureistaan yleisö- tai ryhmä ja keskustelutilaisuuksissa.</p>
<p>Koulutusta ja kielikursseja. Kohtaamispaikka paikallisten ja eri kulttuurien väliillä. Matalan kynnyksen paikka oppia kieltä ja tutustua paikallisiin ihmisiin. Rahoitus pitäisi hoitaa niin, että tämä olisi mahdollista. Saataisiin pidettyä kurssimaksut kohtuullisina tai jopa maksuttomina.</p>
<p>Pitämällä heille sopivia kursseja ja tarjota jotain muutakin toimintaa.</p>
<p>opistot voivat tarjota kynnyksetöntä ja ihmisläheistä palvelua : Suomen kielen ja kulttuurin kurssit, apu opiskelupaikan haussa ja työnhaussa ym</p>
<p>Tuottamalla kotoutumislain mukaisia palveluja kunnille ja työllisyysalueelle. Monikielinen yhteiskuntaorientaatio, eritasoiset kielikoulutukset erityisesti työvoiman ulkopuolella oleville ja muu kotoutumista tukeva koulutus esim. digitaidot. Kasvu demokratiaan, yhteiskuntataidot, hyvien väestösuhteinen ja rasmin ennaltaehkäisy ovat laajoja teemoja, joiden toteutukseen tarvitaan laaja verkosto. Opistoilla on paljon osaamista jaettava. Tarvitaan luovia ratkaisuja toteutukseen.</p>
<p>Edellyttää rahoitusta, hankkeisiin osallistumista.</p>
<p>Väestö kasvaa erityisesti pääkaupunkiseudulla ja suurissa kaupungeissa maahanmuuton vuoksi. Ikääntyvä väestö edellyttää työperäisen maahanmuuton vahvistamista, jotta hyvinvointiyhteiskunnan palvelut toimisivat myös jatkossa. Kansalaisopistoilla on suuri merkitys maahanmuuttajien kotouttamisessa ja mm. kieli- ja kulttuuriopinnoissa.</p>
<p>Nykyiselläänkin toimii kansalaisopistojen kautta hyvin. Olisi hyvä suunta, jos tämä toimi olisi vakiona vakaalla lisärahoituksella kansalaisopistojen hoitamaa. Kansalaisopisto on hyvä alusta kaikkeen arkeen liittyvään oppimiseen, kotoutumiseen ja tukeen.</p>
<p>Kansalaisopistoverkoston tulee ottaa tehtäväkseen maahan muuttaneiden, sekä toisen polven maahan muuttajataustaisten kansalaistaitoihin vertautuvien taitojen opettaminen. Kotoutumiskoulutuksien järjestäminen on oppilaitoksien kyvykkyudet huomioiden luontevaa kansalaisopistoille. Kurssitarjonnan suunnittelussa ja markkinoinnissa sekä toteutuksissa tulee huomioida niiden kiinnostavuus eri taustaisille oppijoille. Henkilöstö ja tuntiopettajarekrytoinneissa tulee suosia moninaisuutta.</p>
<p>Laadukkaat kielikurssit ja integroituminen suomalaisten opiskelijoiden sekaan.</p>
<p>Kulttuuri-ja kielenopetusta, yhteisiä kursseja kansalaisuudesta riippumatta</p>
<p>Suomen kielen kurssit, maahan muuttajien kohtaamiskurssit, kuten rehvitupa Pieksämäellä, kursseja</p>

siitä, miten haen työpaikkaa, tai miten asioin eri laitoksissa yms.
Opistot ovat matalankynnyksen kohtaamispaikkoja ja oivia paikkoja kohtauttaa paikallisia ja eri kulttuureista saapuvia oppijoita. Opistot voivat tarjota kielikoulutuksia toiminnan avulla.
Ainakin siten kuin jo nytkin. Ottamalla mukaan toimintaan vapaaoppilaspaikoille, jotta kielitaito paranee. Vaikka ihan vain kuunteluoppilaaksi jollei vielä haluaisi olla osana väkeä. Järjestämällä heti tapahtumia kun uusia asukkaita tulee.
Rahoitusta varmistamalla
Opistoilla on niin paljon erilaisia opettajia tietoinen ja taitoinen, että heidän avullaan kurssitoimintaa voidaan räätälöidä vastaamaan maahanmuuttaneiden tarpeita. Tähän tarvitaan rahoitusta, mutta olisi hyvin perusteltavissa kotoutumisen edistämällä ja syrjäytymisen ehkäisyllä.
Rahoitus ja hanketoiminta
Jo kotoutuneet voisivat kotouttaa uusia arkeen.
Kielikoulutus. Kotouttaminen. Opisto on turvallinen paikka.
Kutusummalla heidät monenlaisiin avoimiin tapahtumiin, joissa he voisivat esitellä omia kulttuurin piirteitä.
Matalan kynnyksen kielikurssit. Infoa yhteiskunnan toiminnasta. Mutta myös aitoa osallistajuutta pitäisi olla, sellaista missä jonkun asian ympärillä toimittaisiin yhdessä sen kummemmin painottamatta maahanmuuttajaroolia. Englanninkielinen mopokurssi tai taidepaja tai uusien äitien lukupiiri voisi houkutella kotimaan nuoriakin harjoittamaan omaa horjuvaa kielitaitoaan. Opittaisiin asiaa ja kaikenlaista muuta siinä ohessa.
Yhteistyö muiden tukitoimijoiden kanssa korostuu tässä. Kouluttautumalla kohtaamaan eri kulttuureista tulevia. Oman kulttuurin tuntemus oltava myös.
Rahoitusta projekteille...
vapaaehtoisten voimin.
Kielikoulutuksen laajentaminen, yhteiskuntaorientaatiokoulutusten aktiivisena toteuttajana.
S2-kurssitarjonta,
Tarjoamalla suomenkielen oppimismahdollisuuksia olemalla paikka, missä kuulee suomea ja toimitaan suomenkielisessä ympäristössä, jolloin opitaan myös suomalaisia tapoja.
Benchmarkata nykyisiä keskeisiä mamu-toimijoiden toimintamuotoja. Voi valita joitain osa-alueita, mitkä edistävät kotoutumista, mutta tämä vaatii todella paljon yhteistyötä eri viranomais- ym. osapuolten kanssa = henkilöstöresurssikysymys.
Tekemällä yhteistyötä ja keskustellen kotoutumis(maahanmuutto)palveluiden, työllisyysviranomaisten, nuorisotyön, seurakuntien, SPR:n tai muiden viranomaisten ja järjestöjen tai yhdistysten kanssa . Ihmisiä ja kohtasmisia tarvitaan.
Erilaisten hankkeiden ja kielikoulutusten kautta.
Kansalaisopistot voisivat matalan kynnyksen palveluilla (esim. olohuonetoiminta, etsivä toiminta) toimia mainioina ja tehokkaina kotouttajatoimintaa toteuttavina organisaatioina.
Riippuu paikkakunnasta, mutta sopii oikein hyvin kansalaisopistojen toimintaan. Mahdollisuudet

integroida kotouttaminen myös muuhun opetukseen ovat erinomaiset.
Ennakkoluuloton asenne ja avoin mieli ovat keskiössä mikäli MAMUJA halutaan kotouttaa yhteiskuntaan. Kulttuurilliset erot ja kielitaito sekä käytännön kummitoiminta ovat ne välineet jollaisia maahanmuuttaja tarvitsee. Heiltä pitäisi kysyä itseltään millaiseen rooliin he haluavat ja kenen kanssa tekevät mieluiten yhteistyötä. Hyväksikäytön mahdollisuus pitää torjua ja kielteisten tapojen tai laittomuuksiin ei pidä syyllistyä, kuten Thaimaalaisten mansikanpoimijoiden tapauksessa ja rakennusalalla ollaan tehty. Toiminta tulee olla säännön ja hyvien tapojen mukaista ja esim. perhetapaamiset sekä yhteiset tilaisuudet voisivat tukea kotiuttamista. Pelisääntö pitää tuntea ja kulttuurilliset erot tunnistaa niin ei törmäilyjä syntyisi. Yksilöllinen kohtaaminen sekä oikea auttaminen arjen toteuttamisessa sekä itseohjautuvuus kuten koulutus ja kasvatus ovat keskiössä. Maassa maan tavalla ja talo elää tavallaan jossa vieraat liikkuvat ajallaan. Kyllä se sopii mutta hyväksikäyttöä ei pidä suvaita. Reilu peli ja säädyllisyys.
Pitämällä kurssihinnat maltillisina.
Yhteistyöllä, eli hyvinvointialue, työllisyystoimi kunnalla, koulujen oppilashuolto ja myös eläkejärjestöt ja muut kolmannen sektorin toimijat. Tämä on 100%:n varma tulevaisuuden kuva. Suomi tarvitsee maahanmuuttajia, mutta heidän kotouttaminen ja työllistäminen ei tule itsestään.
Opostojen sisällä on laaja-alainen opettajakunta. Se kykenee tarjoamaan turvallisen ja tehokkaan kotouttamisen.
S2 kurssitarjontaa
Kieliopinnot, ihmisten kohtaaminen, g
Kursseista kieliversioinnit tekoälyä hyödyntäen.
Kielen- ja tapakulttuurin opetus.
Ongelma on monesti se, että maahanmuuttajat ovat keskenään esim. suomen kursseilla. Tarvittaisiin lisää kursseja, joissa maahanmuuttajat luontevasti tutustuisivat kantasuomalaisiin, mikä tukisi kotoutumisprosessia.
Jakamalla hyviä käytänteitä siitä, mikä toimii jo hyvin. Tästä on varmasti jo tietoa, ja sitä olisi hyvä saada eteenpäin.
Heille pitää järjestää jokin muu kanava.
Tarjoamalla kielikoulutusta ja yhteiskunnallisia kursseja. Voisiko olla jonkinlainen opiston kummijärjestelmä, jossa maahan muuttanut saisi tukea vapaaehtoiselta?
Kielikoulutus ja harrastusryhmiin ohjaaminen on parasta kotouttamista, jonkin yhteisön tai ryhmän jäseneksi pääseminen on merkittävä asia maahanmuuttajalle. Tarvitaan systemaattisempaa ohjausta toiminnan pariin ja heti maahanmuuton jälkeen, ei viivytyksiä!
Tarjoamalla erilaista kieli- ja työelämätaitoja vahvistavaa koulutusta.
Kotouttamissuunnitelma tulee olla. Kansalaisen perustaidot - kursseja. Jotain vastikkeellista toimintaa saisi maahanmuuttajillakin olla korvauksena koulutuksesta.
Maahanmuuttajat tarvitsivat erityisesti kulttuurillista opetusta. Siihen pitäisi keksiä houkutteleva kurssitarjonta, jossa toteutuisi mahdollisesti kielen opetusta, mutta myös sitä miten suomalaisessa kulttuurissa toimitaan.

Toivottavasti edelleenkin pääosa kursseista olisi kaikille sopivia
Kulttuuriopetusta, myös kaikki muutkin kurssit voisivat olla heille hyödyllisiä. Pääsisivät tutustumaan kantasuomalaisiin.
Monimuotoista kulttuuriopetusta kaikille kansalaisille yhdessä.
Kulttuuriopetusta, yhteisiä kursseja kansalaisuudesta riippumatta.
Tämä on kansalaisopistojen mahdollisuus. Maahanmuuttajat hyötyvät opiskelun lisäksi mahdollisuudesta keskustella ja tutustua suomalaisiin. Tällaisen toiminnan järjestämisessä on mitä moninaisimpia mahdollisuuksia. Tällaiset tilaisuudet voisivat rakentaa myös ystävyyssuhteita suomalaisiin ja siten parantaa verkostoitumista, joka on mm. työllistymisen kannalta tärkeää.
Järjestämällä kursseja jotka olisi esim. jompikumpi kotimainen ja englantia.
Kielitaito ja ennakkoluulottomuus ovat plussaa. Vuorovaikutus on molemminpuolista, siitä hyötyvät molemmat osapuolet. Tukihenkilöiden osuus on tärkeää. Kulttuurieroista on hyvä keskustella yleisellä tasolla, ettei jää epäselväksi miten maassa maan tavalla eletään. Työ tarjoaa hyvän tilaisuuden oppia kieltä ja tapoja. Sopeutuminenkin on helpompaa, kun kotoutettava osallistuu yhteiskuntaan.
Vuonna 2030 on mahdollista, että suuri osa kielikoulutusta on siirretty monissa kunnissa opistoille. Erilaiset päiväkotit / kielikoulutus -yhdistelmät. Ikääntyvien maahanmuuttajien huomioiminen koulutussuunnittelussa.
Perustaitojen opetusta suomalaisen yhteiskunnan eri osa-alueista käytännön tasolla. Kielen opetusta, kielikahviloita Nimetään tukioiskelija?
Tehtävä vyöryy opistoille kansallisella tasolla.
Resurssia kurssien suunnitteluun ja toteutukseen. Hyvät yhteistyökanavat te-toimistoon, maahanmuuttajapalveluihin jne.
Toimivat jo nyt,keinovalikoima käytössä.
Järjestämällä oppimista tukevaa toimintaa ja lähentämällä paikallisia ja maahanmuuttaneita yhteisen teemisen kautta.
Suomen kielen ja tapojen opettajina.
Kansalaisopiston toiminta on monipuolista, jolloin maahanmuuttajat pääsevät helposti osallistumaan saman katon alla erilaisiin ryhmiin.
Kansalaisen perustaitojen opetus.
Onko viisasta hajauttaa kotouttamispalveluita?
Järjestämällä kieli- ym. kotouttamista tukevaa koulutusta sekä matalan kynnyksen toimintaa mielusti niin, että mukana on valtaväestön edustajia.
Pitämällä kiinni opistojen toiminnan teemasta matalan kynnyksen paikkana. Järjestää esim Suomen kielen opetusta.
Markkinoimalla omaa toimintaa esim. maahanmuuttajien omien kulttuuriyhdistysten kautta ja tekemällä niiden kanssa yhteistyötä.
Opistoilla on vahva osaaminen kotoutumistoiminnan järjestämisestä. Harmillisesti raha ajaa tässäkin

<p>asiantuntemuksen ohi, koska kotoutumiskoulutuksia järjestetään yhä harvemmin ns. perinteisissä opistoissa. Sama jatkuu todennäköisesti tulevaisuudessakin, jos tärkeimpänä koulutuksen kriteerinä on talous. Lyhytkestoisempia suomen kielen kursseja järjestetään toki laajalti. Opistojen henkilökunta on edelleen varsin homogeenista (keski-ikäistä, valkoista, naisvaltaista), mutta tulevaisuudessa toivottavasti opiston asiakkaiden ohella myös henkilökunta moninaistuu.</p>
<p>Opistot opettavat kansalaisten perustaitoja, joita jokainen suomessa asuva tarvitsee (kieli, normit, lait, säännöt, yleinen käytäntö...)</p>
<p>Kansalaisopistojen tehtävänä on antaa tarvittavat kansalaistaidot, joiden avulla maahanmuuttaja voi integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan.</p>
<p>Kielen opettaminen ja yhteiskuntaan sopeuttaminen yhteisöllisellä toiminnalla.</p>
<p>Pienenä, kodinomaisena opiskelupaikkana helposti lähestyttävä Pienet ryhmät, yksilöllinen ohjaus</p>
<p>Tarjoamalla koulutusta ja kielikursseja ja toimimalla kansalaisten kohtauspaikkoina. Tätä työtä tehdään paljon jo nyt.</p>
<p>Kotoutumista tapahtuu parhaiten ymävärityöissä, joissa erilaiset ihmiset kohtaavat. Harrastustoimintaan mukaan lähteminen ja ottaminen on tehokas tapa tavata ihmisiä ja myötä saada tukea omaan kotoutumiseen.</p>
<p>Ottamalla avoimesti maahanmuuttajat mukaan koulutukseen ja myös muuhun toimintaan. Osaamista ja tarpeita varmasti löytyy usealta alalta.</p>
<p>Tarjoamalla heille suomen kielen opetuksen lisäksi myös muuta tietoutta Suomesta, yhteiskunnastamme, täällä elämisestä ja olemisesta. Maahanmuuttajien tarpeet ovat todella moninaiset. Vastaamalla näihin tarpeisiin ja pitämällä ryhmäkoot pieninä, jolloin opetus tapahtuu yksilöidymmin.</p>
<p>Luomalla puitteet, joissa kotouttamista voi toteuttaa. Ryhmäkoko ei saa olla liian iso. Luokkaopetuksesta pienryhmä-opetukseen, jopa pariohjaukseen?</p>
<p>Kielikurssit. Suomalainen kulttuuri (tapa-).</p>
<p>Tarjoamalla kielen opiskelua , tutustumalla suomalaiseen kulttuuriin. Yhteisiä koulutuksia ja kursseja.</p>

2. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

<p>Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 5/6/Millä keinoilla kansalaisopistot voisivat toimia tehokkaina kotouttajina ja tukea maahanmuuttajia vuonna 2030?</p>
<p>Opiston kurssit saavat varsin monipuolisesti erilaista väestöä opistolle. Hyvä keino olisi perustaa opintoryhmiä, joissa on kantaväestöä ja maahamme muuttanutta ja muuttavaa väkeä yhdessä.</p>
<p>Opettamalla kielen lisäksi paikallista kulttuuria ja tutustuttamalla maahanmuuttajat paikkakuntaan mm. tekemällä vierailuja ja retkiä. Eli jaetaan heille myös sitä hiljaista nippelitietoa paikkakunnastamme ja Suomesta, jota ei kirjoista ja kansista löydy. Mutta yhteistyö eri viranomaisten kanssa, tieto tarpeista ja kunkin roolista on kuitenkin ensiarvoisen tärkeää.</p>
<p>Yhteistyö paikallisella tasolla eri tahojen kanssa monikulttuurisuus edellä.</p>
<p>Tekemällä yhteistyötä oman alueen työllisyyspalvelujen kanssa.</p>
<p>Kotoutumiskoulutus voi meillä sisältää aitoa kohtaamista kantaväestön kanssa esimerkiksi kursseilla ja olohuone toiminnassa.</p>
<p>Edellyttää yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan kanssa. Pelkkä suomenkielen opetus ei riitä. Pitää tarjota tilaa esim. vapaaehtoistoiminnalle. Emme toisaalta voi tarjota maahanmuuttajille juurikaan töitä tai kontakteja työllistymiseen.</p>
<p>Suunnitteleamalla ja markkinoimalla eri harrastuskursseja niin, että myös maahanmuuttajat ne löytävät ja osaavat osallistua kantasuomalaisten kanssa samoin ryhmiin.</p>
<p>Markkinoimalla ja tarjoamalla kurseja erityisesti maahan muuttaneiden ryhmille, yhdistyksille ja toimijoille. Kielitaidon puute ei estä monenlaista toimimista, maahan muuttaneiden ryhmiä on varsin monenlaisia ja tarpeet siinä mielessä useimmiten aika samanlaisia kuin muullakin väestöllä, joka on monimuotoinen ja toivoo runsasta tarjontaa.</p>
<p>Mahdollistamalla osallistumisen normaaliin kurssitoimintaan. Tätä voidaan helpottaa esimerkiksi ohjelmassa huolehtimalla siitä, että kieli on ymmärrettävää. Opetuksessa tuetaan opettajia käyttämään tarvittaessa selkeää suomea, joskus myös englantia. Tuottamalla erilaista toimintaa, joka yhdistää eri-ikäisiä ja eri elämäntilanteissa olevia maahanmuuttajia ja kantaväestöä.</p>
<p>Aktiivinen ohjaaminen ja maahanmuuttajien mukaan saaminen harrastuskursseille.</p>
<p>Yhteistyö kaupungin ja kunnan kanssa pitää olla selkeä ja tehtäväroolit sovittu.</p>
<p>Matalakynnys, non-stop koulutukset suomenkieleen ja kulttuuriin</p>
<p>Kansalaisopistot ovat jo merkittäviä kotouttajia suomen kielen kurssien järjestäjinä. 2030 meidän pitäisi olla jo merkittävä kaksisuuntaisen kotoutumisen mahdollistaja siten, että jo suomea oppineet maahanmuuttajat osallistuisivat kaikkeen opetukseen suomalaisten rinnalla. Opettajilta se vaatii kielitietoisuusosaamista: täytyy osata kannatella heikompiä kielenpuhujia ja samalla kuitenkin tarjota hyvää oppimiskokemus hyvälle kielenpuhujille. Markkinoinnissa meidän pitää näyttäytyä kiinnostavana ja houkuttelevana harrastuspaikkana. Oppilaitosmuoto on monissa maissa tuntematon, joten meidän pitää osata kertoa selväsanaisesti, että meille aikuiset voivat tulla harrastamaan edullisesti: jumppaamaan, ompelemaan, joogaamaan ja maalaamaan. Harrastusnäkökulmaa ei saa piilotella, vaan sen pitää olla selkeä ja houkutteleva. Yritetään näyttäytyä rahoittajan suuntaan vakavasti otettavalta mutta asiakkaiden suuntaan harrastuspaikalta. Eri kohderyhmille suunnattujen viestien erilaisuuden ymmärtäminen on myös</p>

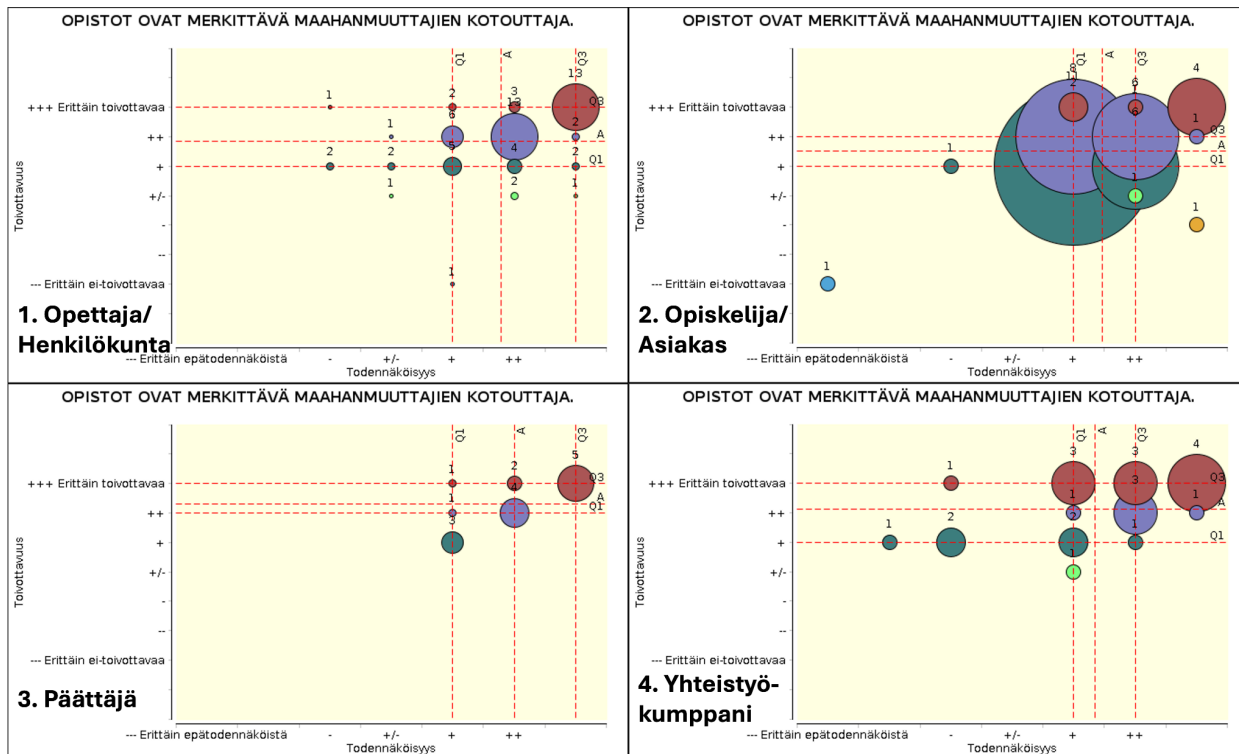
kielitietoisuusosaamista.
Räätälöimällä kulloiseenkin tarpeeseen sopivia kotoutumiskoulutuksia. Tekemällä tiivistä yhteistyötä viranomaisten ja muiden koulutuksenjärjestäjien kanssa. Myös yhteistyö yrittäjien kanssa on tärkeää. Hyödyntämällä tehokkaasti ennakointitietoa. Pitämällä huolta henkilökunnan osaamisesta.
Tekemällä aktiivista ja laadukasta yhteistyötä viranomaistahojen kanssa. Hyvät verkostot tukevat tehokasta toimintaa.
Opistot voivat järjestää helposti lähestyttäviä kotoutumiskoulutuksia. Tämän lisäksi voidaan järjestää esim. kielikahviloita ja maahan muuttaneiden on helppo osallistua opiston harrastuskursseillekin (saavutettavuus on parantunut ja esim. robotit tulkkeina)
Opistot voivat järjestää erilaisin tavoin (lähi/etäopetus, päivä/iltaopetus) toteutettavia kotoutumiskoulutuksia, jotka huomioivat mahdollisimman hyvin kunkin osallistujan elämäntilanteen ja osallistumisen mahdollisuudet. Opistoilla voisi olla vapaaehtoisia, jotka auttavat maahanmuuttajia osallistumaan opiston kursseille.
Yhteisön jäseneksi integroituminen harrastustoiminnan kautta. Myös kielikoulutus kuten nykyään pysyy tärkeänä.
Saamalla riittävät resurssit toiminnan pyörittämiseen. Kehittämällä maahanmuuttajille suunnattua koulutusta ja ohjausta opiskelijoiden henkilökohtaisiin tarpeisiin vastaavaksi.
Tehokas kotoutuminen tapahtuu opiston normaalin kurssitoiminnan ohessa. Tärkeä on muistaa, että aikuisväestön kotoutumisen edistäminen edesauttaa koko perheen kotoutumista.
Tekemällä yhteistyö eri toimijoiden kanssa ja kehittämällä palvelu - ja kurssitarjontaa monikulttuurisuus huomioiden.
Suomen kurssit, kotouttamis kurssit, opistot voisi toimia myös tapaamispaikkoina maahan muuttajien ja paikallisväestön kesken.
Kansalaisopiston kurssitoiminta ja toimintaperiaate sekä hinnoittelupolitiikka on tullut tutuksi maahanmuuttajaväestölle. Esim. liikuntakurssien kohdalla huonosta kielitaidosta johtuen maahanmuuttajaoppilas voi luulla, että kurssimaksu on kuukausimaksu, kuten kuntosalilla. Moni maahanmuuttaja haluaa harjoitella kieltä ja tutustua kulttuuriin ja kansalaisopiston ihan tavalliset ryhmät ovat tähän hyviä vaihtoehtoja.
Järjestämällä nykyistä enemmän ja monipuolisemmin kotouttamiseen liittyvää koulutusta, jota valtio tukee. Kotouttamistyö on tärkeää ja siksi koulutuksen, esim. lukutaidon, lisäksi, on tärkeää tiedostaa paikkakunnan yritykset ja työllistymismahdollisuudet, jatkokoulutuspaikat, sote- ja hyte-palvelut ym. ja nämä ovat opistojen yhteistyökumppaneita, on joustavaa tehdä kotouttamistoimintaa yhdessä em. tahojen kanssa. Myös ohjattu/valvottu kaikille avoin kohtaamispaikan tarjoaminen edesauttaa kotoutumista.
tarjoamalla edullisia ja laadukkaita kursseja sekä kohtaamispaikkoja. Olisi hienoa, että kantasuomalaiset voisivat toimia opistokummeina ja olla tukemassa maahanmuuttajaa erilaisilla kursseilla
Yhteistyössä kunnan maahanmuuttajapalveluiden ym. yksiköiden kanssa.
Kansalaisopistojen rooli kotouttajina tukisi kuntien roolia. Päävastuun pitää olla kunnalla. Kansalaisopistojen kautta maahanmuuttajat voivat tutustua paikallisiin ihmisiin, täydentää osaamistaan ja saada apua ja tukea erilaisissa tilanteissa. Kansalaisopistojen pitää olla myös maahanmuuttajille

turvallisia matalan kynnyksen paikkoja, joista heidät voidaan ohjata oikeaan paikkaan, jos he eivät sinne itse löydä. Kansalaisopistot ovat myös merkittävä maahanmuuttajien työllistäjä. Opisto voi olla monen maahanmuuttajan ensimmäinen työpaikka Suomessa.

Toimintaan täytyy olla resursseja mutta opetuksen ja yhteistyön avulla muiden toimijoiden kanssa.

Tarjoamalla matalan kynnyksen kielikoulutusta, jos sille löytyy maksaja.

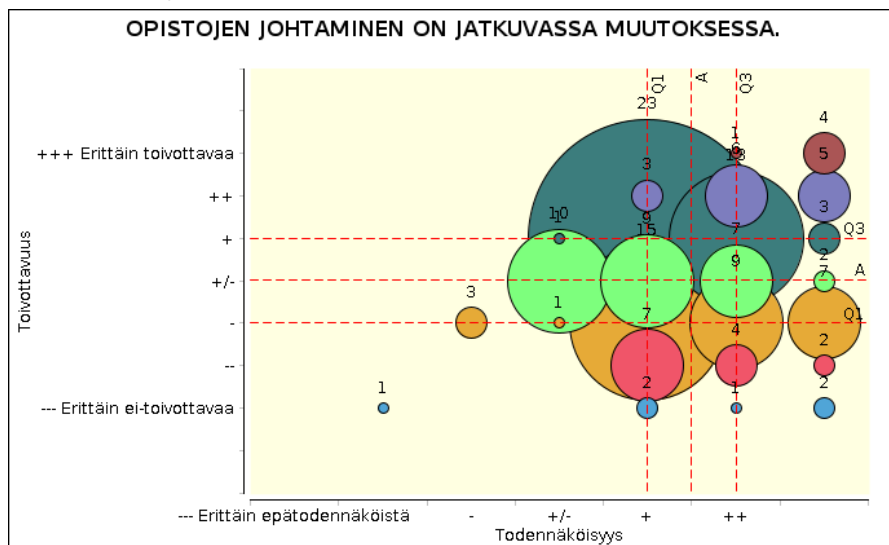
Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

21 – Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa.

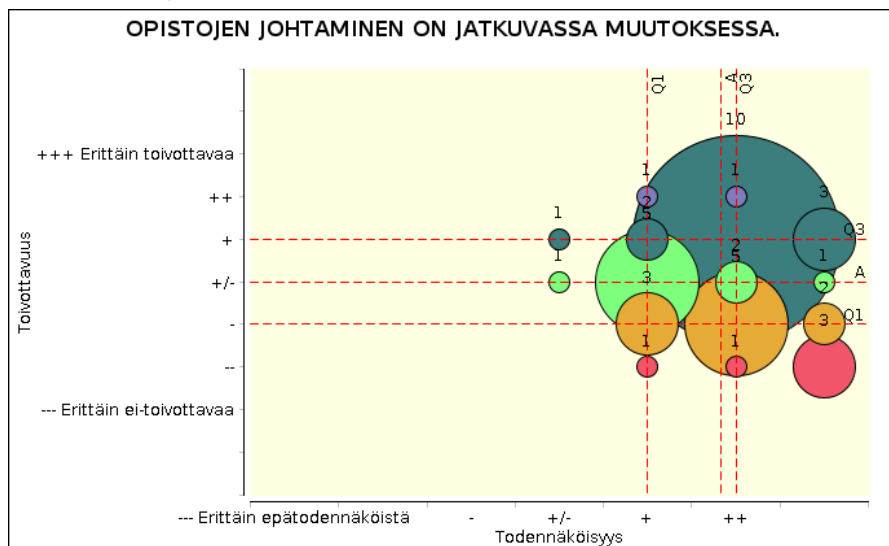
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 6/6

Kaikki vastaajat – 1.kierros

Kaikki vastaajat (1.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	1.5	1.0
Toivottavuus	0.04	0.0

Kaikki vastaajat – 2.kierros

Kaikki vastaajat (2.kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Todennäköisyys	1.8	2.0
Toivottavuus	0.0	0.0

1. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 6/6/Millaista johtamista opistoissa tarvitaan vuonna 2030?
Arvopohjaa. Talusosaamista. Henkilöjohtamista. Verkottumista. Puolensapitämistä.
Vahvaa visiota, verkostoitumiskykyä ja kansainvälistä otetta.
Osallistuvaa, opiskelijoiden pitää myös osallistua suunnitteluun ideoitten ja kyselyjen kautta. Pitää kiinni opetuksen laaja-alaisuudesta, ettei toimita ainoastaan kannattavuusperiaatteella. Henkilöstöjohtamisessa on tärkeää osata olla tasapuolinen ja kuunteleva. Henkiset arvot tärkeämmät kuin talusjohtaminen, vaikka siihenkin pitää olla taitoa kunnan ja valtion tuen ohella.
innovatiivista, laajakatseista johtamista, nopeasti reagoivaa, jos suunnitelmat eivät toimi.
Joustavaa ja ennakoivaa. Kykyä tehdä notkeita muutosliikkeitä, vastata sekä kurssilaisten että yhteiskunnan erilaisiin tarpeisiin. Taitoa toimia yhä monipuolistuvassa suhdeverkostossa päättäjien, järjestöjen ja rahoittajien kanssa. Kulttuurimyönteinen lautakunta rehtorin tukena ja takana.
Jämäkkää, mutta kuitenkin inhimillistä.
Ihmisläheistä johtamista. Johtajan on hyvä olla tehokas ja sydämeltään sivistynyt.
Avarakatseista, kehittämissuuntautunutta, uudistavaa ja myös Opisto-aatetta ylläpitävää
Tiedolla johtamista, verkostoitumista, yhteistyötä.
Väestön keskittyessä suurimpiin keskuksiin, myös kansalaisopistojen hallintoa tulee kehittää. Johtaminen edellyttää uutta osaamista, jotta muuttuvan väestön tarpeisiin voidaan vastata. Kansalaisopistojen johtamiselta edellytetään todennäköisesti tulevaisuudessa vielä suurempaa vuorovaikutusta sekä henkilöstön että asiakkaiden kanssa. Tätä osaamista tulee vahvistaa.
Ihmisläheistä, aitoa, osaavaa, monipuolista. tasa-arvoista ja ymmärtävää johtamista. Toki tulevaisuudessa taloudellisten asioiden erittäin hyvä hallinta on äärimmäisen tärkeää johtajalla. Lisäksi johtajan tulee ymmärtää erilaisia asiakkaita eri lähtökohdista käsin sekä toimintaympäristöä, jossa on tiivistä kaupunkin ja harvaan asutumpaa maaseutua. Molemmille alueille on kansalaisopiston toiminnan järjestäminen tärkeää ja johtajan tulee osata ratkoa kestävästi toiminnan tuottamisen haasteet, joita alueiden erilaisuus ja alueiden erilainen toimintaympäristö tuo.
Innostavaa, ihmisläheistä ja visionääristä johtamista. Valmentavaa johtamiskulttuuria, jossa ei oleteta että tieto, taito ja ymmärrys kumpuaa yhdestä ihmisestä, vaan johtaminen rakentuu arvostavalle vuoropuhelulle.
Henkilökuntaa arvostavaa ja pitkäjänteistä.
Opistojen johtaminen on perustaltaan kuten muukin johtaminen,
Asiantuntevaa, aktiivista, ajantasalla olevaa, tuntiopettajista ja myös päätoimisista huolta pitävää.
Opistot tarvitsevat johtajilta ennakkointikykyä ja tulevaisuuden näkemistä. Myös yhä enenevässä määrin kykyä johtaa moninaista ja monikulttuurista työyhteisöä sekä pedagogisesti eriytettyjä kursseja. Myös opistojen kykyä roolin monipuolistamiseen sekä opistojen roolin markkinointia, esilletuomista ja puolustamista.
Työntekijöiden tukemista, koulutukseen kannustamista, yhteistyön luomista edelleen ja mahdollisesti

laajemmin.
Johdonmukaista, kaikkia arvostavaa.
Inhimillistä, demokraattista, tasa-arvoista, joustavaa ja kannustavaa.
Kuuntelevaa, kannustavaa, yhdessä johtamista
En osaa vastata tähän.
Opiston puolustajaa. Henkilökuntaa ja opiskelijoita huomioon ottavaa. Luovaa. Vapaan sivistystyön arvoja kunnioittavaa.
Sellaista johtamista, joka on mahdollisimman monien tahojen kanssa yhteydessä ja on hyvin verkostoitunut.
Johdonmukaista ja älykästä.
Jalat maassa, pää pilvissä ja tiukka ote kukkarosta.
Laajaa sivistystä ja monialaista arvopojaa. Kykyä tavoittaa monentyyppisiä ihmisiä.
Ryhmäjohtamista ehkäpä.
Monialaista ja verkostoituvaa.
Valmentavaa, ihmislähtöistä, empaattista, ekososiaalisesti sivistynyttä, uudelle avointa.
Tarvitaan hyvin ihmisläheinen, mutta silti luja ja päättäväinen johtamismalli.
Ketterää ja henkilökuntaan luottavaa, johtaminen tulee olemaan suhteissa rakentuvaa, eli arjen käytännöissä, jossa iso vastuu on henkilökunnalla itsellään.
Opiston vaalimisesta ja kehittämisestä innostunutta, henkilöstöjohtamisessa osaavaa ja reilua, opetusalan ja työnantajan velvoitteet tuntevaa, taloustaitavaa ja sujuvaa yhteistyötä eri tahojen kanssa tekevää, ilmaisutaitoista rehtoria. Kunnassa viisasta lautakuntaa ja valtuustoa, yksityisessä opistossa hallitusta jakamassa resursseja.
Johtaja osaa johtaa ihmisiä ja taloutta. Johtajalta edellytetään vahvaa talousosaamista, innovatiivisuutta ja rohkeutta uudistaa toimintaa tarpeen mukaan.
Kansalaisopiston johtajan tulee olla jämäkkä, tulevaisuuteen suuntautunut, yhteistyökykyinen henkilö, jossa yhdistyy sekä leadership että management -johtamistapojen parhaat ominaisuudet. Tällainen henkilö osaa johtaa niin ihmisiä kuin asioita.
Mikäli toimintojen monimuotoisuus lisääntyy, vaikuttaa se luonnollisesti myös johtamiseen. Tarvitaan inhimillistä visionääriä .
Opiston henkilöstö koostuu erilaisen taustan omaavista henkilöistä. Ei paavillisia tehtäviä vaan enemmän yhteistyötä ja ristiinkoulutusta avaintehtävissä toimiville. Työnkuvat selkeästi esillä ja vastuuta jaetaan suoraan kuormituksen välttämiseksi mahdollisimman tasapuolisesti. Kiertävät tehtävät joissa tavoitteena uudistumisen halu ja timityön hallitseminen. Palkkaus tulospalkkaus ja tasa arvon periaate jolloin tehtäväkohtainen palkkaus ja henkilökohtainen osuus saman tasoiset. Ei palkintovirkoja tai suosikkeja vaan tasa arvoiset tehtävät. Miten toteutuu. Tehtävänkuvat kirjellisenä ja tarvitessa voidaan siirtää tässä tehtävässä tarvittavat työt seuraajalle. Uusien työntekijöiden perehdytys tarpeen määrävuosittain luonnollisen poistuman kautta tai erityistarpeiden ilmaantuessa. Oikeudenmukainen palkkaus ja

suhteessa työn panokseen. Palkkio osuus erityisen hyvin suoritetusta työstä ja työn kehittämisestä kehittämissesitysten kautta. Hyvät kehittämissesitykset palkitaan ponuksilla.
Luovaa, ennakkoluulotonta, mutta tulosvastuullista.
Tähän en osaa vastata muuten kuin, että johdon pitää olla visionääri, yhteiskunnallisesti valveutunut, ei-poliittinen ja ihmisläheinen.
Jatkuva muutos syö eväät varsinaiselta toiminnalta. Nykyinen Johtamisjärjestelmä ei ole tuttu.
Selkeää taloudellista ymmärrystä ja ennen kaikkea sosiaalista kyvykkyyttä verkostoitua laajasti. Joustavuutta, itsejohtajuutta, luovuutta ja luottamusta.
Osaavaa.
Inhimillistä, vakaata, määrätietoista, innovatiivista, ajan hermoilla olevaa.
Suunnitelmallista ja tulevaisuuteen suuntaavaa, joka kuitenkin muistaa arvopohjan, jolle koko toiminta rakentuu.
Ammattitaitoista ja mielellään sellainen johtaja kuka myös itse käy kursseilla oppimassa.
Liike-elämän tulosvastuuajattelun kaltaista johtamista ja hyviä esimiestaitoja. Suuri osa henkilöstöstä ei ole koulutautunut kaupallisella alalla eikä välttämättä omaa valmiuksia tuottavuuden maksimoimiseksi.
Asiantuntevaa, ajan tasalla pysyvää, empaattista arvojohtajaa, joka toimii ulospäin keulakuvana. Kuitenkin taloudellisesti tarkkaa ja asioita pitkäjänteisesti ja rauhassa harkitsevaa, vakaata ja luotettavaa johtamista arvostaen henkilökuntaa sekä erilaisia asiakkaita!
Nopeasti tilanteisiin reagoivaa, aidosti työntekijöistä välittävää. Erilaisten rahoitusmahdollisuuksien tunteminen myös tärkeää.
Demokraattista, kuuntelevaa, neuvottelutaitoista ja ajan hermolla olemista.
Ammattijohtajia opistoihin
Avointa mutta asiallista. Valppautta.
Aikaa seurataan ja huomioidaan ympäristötekijät ja henkilöstön tarpeet.
Ammatillista, ajassa pysyvää.
Opistojen johtaminen on perustaltaan kuten muukin johtaminen. Tärkeää on innostaminen ja se, että johdolla on selkeä visio opiston tehtävästä yhteiskunnassa.
Niin kun on ollut ja niin kun on nyt. Innostunut itse työstään, ammattimaista ja ajassa pysyminen.
Johtaja kuuntelee ja katselee opiston toimintaa, tekee arvioita ottaen huomioon työntekijät, opiskelijat ja yhteiskunnan tarpeet. Arvot muuttuvat aikaa myöten ja on osattava kuunnella ja elää ajan hengen mukaisesti. Kehitys on nopeaa, mutta opiston oppilaat ovat myös elämänsä asiantuntijoita, kysyä voi aina. Raha ratkaisee, opistoilla on tärkeä tehtävä kansalaisten sivistyksen tukemisessa.
Läsnäolevaa asiakkaille ja ympäristölle.
Opiskelijaläheistä, positiivista uskoa tulevaisuuteen, lämminhenkistä. Tyytyväisyyskyselyjä, opiskelijoiden ehdotuksia huomioivaa.
Vapaan sivistystyön johtaminen vaatii johtajalta aikuiskasvatustieteen hallintaa ja hyvät

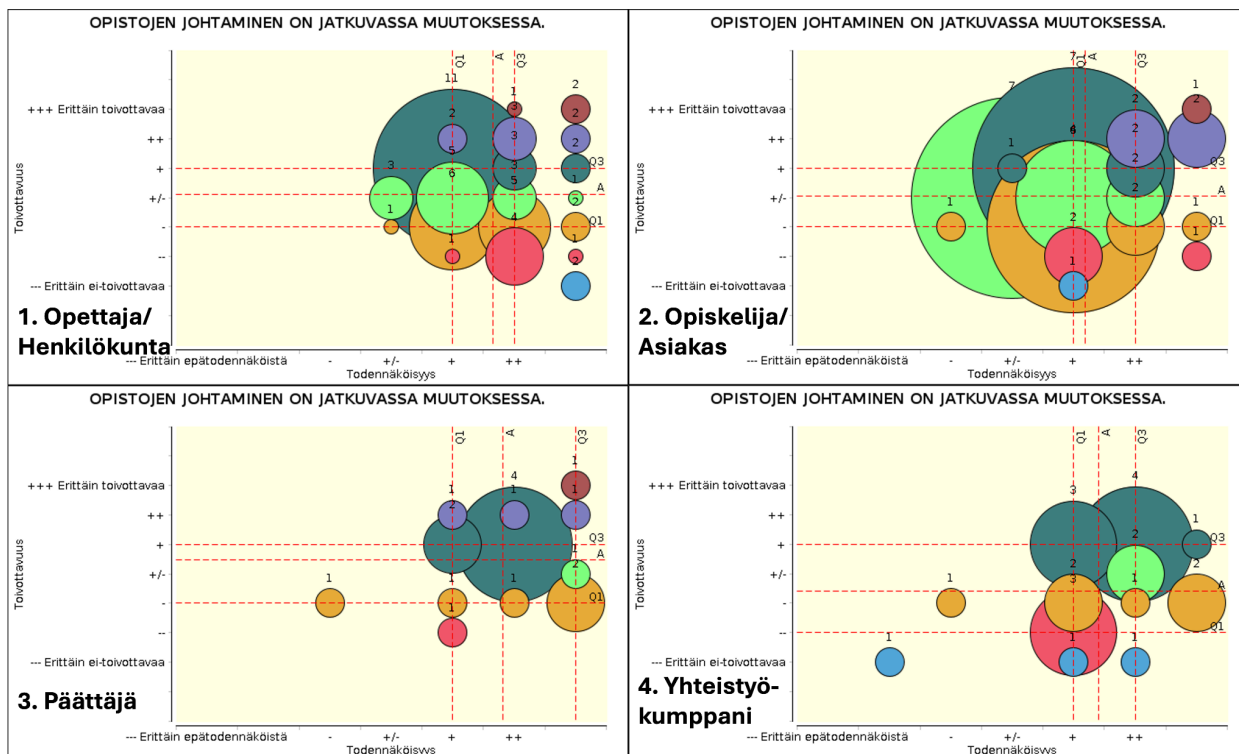
vuorovaikutustaidot. Johtajuusopintoja tarvitaan. Osaamisen jatkuva päivittäminen. Voisiko rehtoreilla olla työsopimus 5-vuotiskausille? Oma koulutusväylä yliopistoissa heille.
Joustavaa, visionääristä. Rehtori keulakuvana ja pr-henkilönä. rehtorilla on tärkeä tehtävä opiston tunnetuksi tekemisessä ja positiivisen kuvan luojana.
Johtajuus on muutamien vuosien päästä sellaista, mikä on hyvää johtamista jo nyt. Se ei muutu.
Hyvää hallinnollista johtamista ja paljon itseohjautuvaa ryhmien ja tilanteiden johtamista. Myös johtamiskoulutusta.
Ihmisläheistä ja avointa.
Arvojohtamista
Osallistavaa, nopeasti reagoivaa, kannustavaa, opettajia arvostavaa, asiakkaita arvostavaa.
Ajan hermolla olevaa, uudistumiskykyistä, uutta luovaa, inhimillistä.
Ihmisläheistä
Mahdollisuuksia näkevää ja ajassa kiinni olevaa johtamista, joka kuitenkin tuntee vapaan sivistystyön juuret.
Johtajien on osattava ja tunnettava ajan vaatimukset toiminnassaan.
Monikulttuurisen yhteisön ja monipaikkaisen työn johtamista sekä kykyä hankkia taloudellisesti kannattavia kumppanuuksia.
Opistoa tulisi johtaa eri tavalla kuin suuryritystä. Laaja-alaisuus, lempeä jäämäkkyys, humanistinen ote ja kansainvälisyys voivat olla plussaa.
Kauaskantoista ja riittävän tukevaa ja tasapuolista työntekijöitä ja opiskelijoita kohtaan. Valmius reagoida muutuvaan maailmaan ja hyväksyä uusia kurssi-ideoita normien ja talouden sallimissa rajoissa.
Johtamisessa tulevaisuuden visiot ja strategia ohjaavat vahvasti toimintaa. Johtajan avulla työympäristö tietää mitä on tekemässä, miksi ja mihin se tähtää. Johtajalla on laajat verkostot ja mahdollisuus toimia laaja-alaisesti sekä ylihallinnollisesti. Johtajalla kansalaisopiston arvopohja ohjaa toimintaa. Johtajuudessa on tärkeää psykologiset valmiudet sekä soveltuvuus tehtävään.
Hyvää talousosaamista ja toiminnan hajauttamista eri osajille. Miten laajempi ja monipuolisempi kenttä on sitä haastavampi sitä on yhden hallita. Perinteinen rehtori malli ei enää siinä vaiheessa sovellu. Laajakenttä vaatii asiantuntijoita, joilla on riittävät taidot.
Rehtiä ja reilua, avointa keskustelua henkilökunnan kanssa.
Ihmisläheistä, joustavaa, ennakoivaa, määrätietoista ja innostavaa. Ajan hermolla olevaa.
Joustavaa, osaavaa, monipuolista
Tarvitaan visionääri, joka hallitsee talouden, mutta on perillä myös kurssisuunnittelusta. Hän on oikeudenmukainen henkilöstöjohtaja ja hänellä on laajat yhteistyöverkostot kunnan suuntaan.
Vaaditaan talous- ja sisältöosaamista. Tarvitaan pelisilmää ja henkilöstöosaamista. Tilanne ei varmaankaan helpotu.
Määrätietoista ja jämääkää johtamista. Samalla myös luovaa ja innostavaa.

2. kierroksen kommentit – Kaikki vastaajat

Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 6/6/Millaista johtamista opistoissa tarvitaan vuonna 2030?
Talousjohtaminen ja "ulkoministerin" työ verkostoissa nousevat tärkeiksi.
Innovatiivista, luovaa, inhimillistä ja motivoivaa, mutta myös taloudellista.
Esimerkkiä näytetään aina edestä = arvojohtajuus. Innovatiivisuutta katsoa tulevaisuuteen. Yhteistyökykyistä ja "monitaituria" talouden ja toiminnan yhteensovittamiseen.
Arvojohtajuutta. Kentän moninaisuudessa tarvitaan valintojen tekemiseen johtamistapa, jossa arvot ohjaavat tekemistä vahvasti.
Eryteisesti tarvitaan arvojohtamista.
Henkilöstön jaksamiseen tulee kiinnittää huomiota. Ei pelkästään päätoimisten vaan myös tuntiopettajain ohjaamiseen, tukeen ja osaamisen kehittämiseen pitää olla resursseja. Kaiken päätoimisen henkilökunnan työssä esimiestyön osuus kasvaa. Opettajain tulee olla työssään itsenäisiä, mutta ei yksin.
Kuuntelevaa, viisasta, vastuunkantavaa, ja myös osallistuvaa johtamista (vs. osallistava johtaminen).
Kannustavaa, selkeää, vahvaa ja tulevaisuustietoista, toimeen tarttuvaa johtamista. Kaikki muukin on muutoksessa, en osaa sanoa, onko johtajuuden muutos toivottavaa vai ei.
Taloushallinnon vahvaa osaamista. Henkilökunnan osaamisen ja jaksamisen varmistamisen tulee olla kaikille näkyvillä ja käytettävissä.
Joustavaa, herkkää, rohkeaa, eteenpäin vievää
Valmentavaa johtamista muutoksessa. Johtajien pitää olla resilienssikykyisiä, oppimiskykyisiä ja heidän pitää osata ajatella sekä ihmisiä että taloutta.
Joustavaa, mukautuvaa, ennakoivaa ja innovatiivista rahoituksen turvaamiseksi
Arvopuhetta, motivointia ja rohkaisua, idealismia, herkkyyttä, jokaisen työntekijän omaa kyvykkyyttä vahvistavaa johtamista.
Erikoistuvaa osaamista tarvitaan. Opistot voisivat olla suurempia, jolloin eri tason johtajat voivat erikoistua tiettyihin osaamisaloihin.
Ennakoivaa ja hyvää yhteiskunnallista osaamista osoittavaa johtamista. Johtamistyössä korostuu ihmisten johtaminen.
Joustavaa, kannustavaa, ihmisläheistä johtamista. Opiston johtajat ovat näkyvästi mukana esimerkiksi sosiaalisessa mediassa helposti lähestyttävänä ja kiinnostavana persoonina.
Johtajalla tulee olla talousosaamista, johtajan tulee osata johtaa ihmisiä läsnäolemalla, kuuntelemalla ja kannustamalla. Johtajan tulee olla helposti lähestyttävä ja myös näkyvässä somessa, muussa mediassa. Kanta-aottava ja rohkea.
Taloudesta ja tehokkuudesta huolta kantavaa, suunnitelmallista, näkyvää ja positiivista!
Vierivä kivi ei sammaloidu... eli osaamisestaan ja uudistumisestaan huolta pitävää. Opistotoiminta on jatkuvassa muutoksessa.

Rohkeaa, ennakkoluulotonta, innovatiivista ja vahvaa pedagogista johtajuutta. Henkilöstöjohtaminen korostuu entisestään. Johtajuuden tulee olla monialaista.
Johtamisessa tarvitaan kykyä tunnistaa toimintaympäristön ja asukatarpeiden muutokset sekä kykyä johtaa pitkäjänteisesti toimintaa asetettujen tavoitteiden suuntaan vahvasti yhteistoiminnassa henkilöstön ja kumppaniverkoston kanssa.
Tulevaisuutta ennakoivaa, tasapuolista, joustavaa, positiivista.
Jatkuvan muutoksen hallintaa, vahvaa ja puolensa pitävää.
Maailman ja yhteiskunnan jatkuvat muutokset tuovat muutoksia myös opistojen toimintaan. Suunnitelmallista kehittämistyötä ei voi koskaan korostaa liikaa, se on laadukkaan toiminnan tae ja siitä vastaa opiston rehtori. Myös opistojen johtajat tarvitsevat koulutusta, jotta pystyvät toimimaan muuttuvassa toimintaympäristössä. Johtajien on osattava johtaa, kehittää, opastaa, asettaa tavoitteita ja seurata niiden toteutumista sekä tarvittaessa tehdä muutoksia, olla yhteistyökykyinen ja oikeudenmukainen, kuunteleva, läsnäoleva ja kannustava, olla vahvasti oman alan asiantuntija ja seistä opistogenren puolella tuoden sitä positiivisella tavalla kaikkien korville ja saavutettavaksi.
Joustavaa, innovatiivista, taloudellista, ennakoivaa, inhimillistä ja motivoivaa.
Muutos on joka tapauksessa jatkuvaa ja muutokset tapahtuvat yhä nopeammin. Johtamisen haasteet ovat siinä, että mikään ei ole ikinä valmista tai stabiilia, vaan koko ajan täytyy miettiä rahoitusta, uusia toimintamuotoja, asiakashankintaa ja yhteiskunnan ja asiakaskunnan tarpeisiin vastaamista. Opistoissa tarvitaan luovaa, joustavaa ja ennakkoluulotonta johtamista. Muutokset pitää nähdä positiivisina, ja pitää löytyä uskoa siihen, että tulevaisuudessa asiat voivat muuttua parempaan suuntaan.
Monipuolista, osaavaa johtamista. Täytyy hallita useita eri osa-alueita.
Erilaisiin tarpeisiin nopeasti reagoivaa, henkilöstöä kuuntelevaa, tarvittaessa selkokielistä.

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

Heatmap (keskiarvot ja mediaanit)

Väitteet	Keskiarvo_1	Keskiarvo_2	Erotus	Mediaani_1	Mediaani_2	Erotus		
1 (Tn.) Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa.	1,4	1,6	0,2	1,5	2	0,5	-3	Erittäin epätodennäköistä/epätoivottavaa
1 (Toiv.) Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa.	0,9	1,0	0,1	1	1		-2	
2 (Tn.) Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä.	0	0,2	0,2	0	1	1,0	-1	
2 (Toiv.) Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä.	-0,4	-1,8	1,4	-1	-2	1,0	0	Neutraali
3 (Tn) Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.	1,8	2,3	0,5	2	2		1	
3 (Toiv.) Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.	1,6	2,7	1,1	2	3	1,0	2	
4 (Tn) Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa.	1,3	1,6	0,3	1	2	1,0	3	Erittäin todennäköistä/toivottavaa
4 (Toiv.) Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa.	1,3	1,9	0,6	1	2	1,0		
5 (Tn) Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa.	1,2	1,7	0,5	1	2	1,0		
5 (Toiv.) Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa.	1,5	2,0	0,5	1	2	1,0		
6 (Tn) Tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ja odotukset ovat monimuotoisempia kuin nyt.	1,3	1,9	0,6	1	2	1,0		
6 (Toiv.) Tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ja odotukset ovat monimuotoisempia kuin nyt.	1	1,0	0,0	1	1			
7 (Tn) Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia.	-0,4	-0,4	0,0	-1	-1			
7 (Toiv.) Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia.	-1,4	-2,6	1,2	-1	-3	2,0		Kuvaa ensimmäisen ja toisen kierroksen arvojen eron voimakkuutta
8 (Tn) Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa.	1,4	1,8	0,4	1,5	2	0,5		
8 (Toiv.) Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa.	-0,2	-1,3	1,1	-1	-1			
9 (Tn) Valtio vähentää opistojen rahoitusta.	0,7	1,5	0,8	1	2	1,0		
9 (Toiv.) Valtio vähentää opistojen rahoitusta.	-1	-2,5	1,5	-1	-3	2,0		
10 (Tn) Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta.	-0,2	0,5	0,7	-1	1	2,0		
10 (Toiv.) Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta.	0,4	0,0	0,4	1	-1	2,0		
11 (Tn) Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja.	1,6	2,1	0,5	1,5	2	0,5		
11 (Toiv.) Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja.	1,9	2,6	0,7	2	3	1,0		
12 (Tn) Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt.	1,4	2,1	0,7	1	2	1,0		
12 (Toiv.) Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt.	1,6	2,7	1,1	1,5	3	1,5		
13 (Tn) Opistojen määrä on vähentynyt.	0,4	1,6	1,2	1	1			
13 (Toiv.) Opistojen määrä on vähentynyt.	-1	-1,7	0,7	-1	-2	1,0		
14 (Tn) Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi.	0,6	0,7	0,1	1	1			
14 (Toiv.) Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi.	0,9	1,4	0,5	1	1			
15 (Tn) Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua.	1	1,7	0,7	1	2	1,0		
15 (Toiv.) Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua.	1,1	2,4	1,3	1	3	2,0		
16 (Tn) Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja.	1,4	1,8	0,4	1,5	2	0,5		
16 (Toiv.) Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja.	1,4	2,8	1,4	1,5	3	1,5		
17 (Tn) Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa.	-0,1	0,9	1,0	-1	1	2,0		
17 (Toiv.) Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa.	-1,1	-2,5	1,4	-1	-3	2,0		
18 (Tn) Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut.	1,1	0,9	0,2	1	1			
18 (Toiv.) Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut.	1	1,8	0,8	1	2	1,0		
19 (Tn) Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta.	-0,1	0,4	0,5	0	1	1,0		
19 (Toiv.) Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta.	0,3	0,0	0,3	1	1			
20 (Tn) Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja merkitystä.	1,7	2,0	0,3	2	2			
20 (Toiv.) Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja merkitystä.	1,8	2,0	0,2	2	2			
21 (Tn) Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa.	1,1	1,9	0,8	1	2	1,0		
21 (Toiv.) Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa.	0,2	0,0	0,2	1	1			

Heatmap esittää Delfoi-kyselyn vastausten keskiarvojen ja mediaanien muutokset ensimmäisen ja toisen kierroksen välillä. Jokainen väite on arvioitu sekä todennäköisyyden että toivottavuuden näkökulmasta asteikolla -3 (erittäin epätodennäköinen/epätoivottava) - +3 (erittäin todennäköinen/toivottava).

Toisella kierroksella vastaajia olivat vain henkilökunnan jäsenet ja/tai opettajat. Ensimmäisellä kierroksella vastaajia puolestaan olivat kaikki neljä (4) eri ryhmää. Suuret erot kierrosten välillä voivat esimerkiksi viestiä siitä, että henkilökunnalla on erilaiset näkemykset aiheesta kuin vaikkapa opiskelijoilla. Tarkemmin eroja voi katsella raportin myöhemmissä osioissa.

Heatmap auttaa visuaalisesti havainnollistamaan, missä vastaajien näkemykset ovat yhtenäisiä ja missä esiintyy selkeitä eroja. Tämä toimii lähtökohdanta jatkokeskusteluille ja suositusten muodostamiselle.

Merkittävät ryhmäkohtaiset erot (yli 1 yksikön ero)

Keskeisiä huomioita saaduista tuloksista

- **Teknologian todennäköisyys ja toivottavuus:** Opettajien näkemys teknologian merkityksestä tulevaisuudessa erottuu selvästi opiskelijoista ja päättäjistä. Tämä korostaa teknologian erilaista roolia eri ryhmissä.
- **Asiakkaiden rooli:** Opiskelijat ja yhteistyökumppanit painottavat asiakkaiden tulevaisuuden roolia huomattavasti enemmän kuin opettajat, mikä viittaa siihen, että opiskelijoiden ja asiakkaiden tarpeet saattavat olla aliedustettuja opettajien näkemyksissä.

	Opettajat/ Henkilökunta Keskiarvo	Opettajat/ Henkilökunta Mediaani	Opiskelija /Asiakas Keskiarvo	Opiskelija/ Asiakas Mediaani	Päättäjä Keskiarvo	Päättäjä Mediaani	Yhteistyökumppanit Keskiarvo	Yhteistyökumppanit Mediaani	Max-Min Difference
Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa – Todennäköisyys	2.5	2.5	0.0	0.0	1.5	1.5	1.5	1.5	2.5
Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa. – Toivottavuus	1.0	1.0	-0.5	-0.5	1.5	1.5	1.25	1.0	2.0
Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä. – Toivottavuus	0.0	0.0	-0.5	-0.5	-1.5	-1.5	0.0	0.0	1.5
Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. – Toivottavuus	0.0	0.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0
Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa. – Todennäköisyys	2.0	2.0	0.5	0.5	1.0	1.0	1.25	1.0	1.5

Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa. – Toivottavuus	2.5	2.5	1.5	1.5	1.0	1.0	1.25	1.0	1.5
Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia. – Todennäköisyys	-0.5	-0.5	1.0	1.0	0.0	0.0	-1.25	-1.0	2.25
Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa. – Toivottavuus	-1.0	-1.0	0.5	0.5	0.0	0.0	-0.25	-1.0	1.5
Valtio vähentää opistojen rahoitusta. – Todennäköisyys	-1.0	-1.0	1.5	1.5	1.0	1.0	1.0	1.0	2.5
Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta. – Todennäköisyys	-1.0	-1.0	0.0	0.0	1.0	1.0	-0.5	-1.0	2.0
Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt. – Toivottavuus	2.5	2.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.25	1.0	1.25
Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi. – Todennäköisyys	1.5	1.5	1.5	1.5	1.0	1.0	-0.5	-1.0	2.0
Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi. – Toivottavuus	0.5	0.5	2.0	2.0	1.0	1.0	0.5	1.0	1.5
Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia	0.5	0.5	2.0	2.0	1.5	1.5	1.5	1.0	1.5

kohtaamispaikkoja. – Todennäköisyys									
Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja. – Toivottavuus	0.5	0.5	2.0	2.0	1.5	1.5	1.5	1.0	1.5
Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa. – Todennäköisyys	0.5	0.5	1.0	1.0	-1.0	-1.0	-0.5	-1.0	2.0
Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut. – Toivottavuus	0.0	0.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.5	1.5	1.5
Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta. – Todennäköisyys	-1.5	-1.5	0.0	0.0	1.0	1.0	0.0	0.0	2.5
Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta. – Toivottavuus	-1.0	-1.0	0.0	0.0	1.0	1.0	0.75	1.0	2.0

Ryhmäkohtainen data

Raportissa esitetyt analyysit perustuvat Delfoi-kyselyssä käytettyyn Likert-asteikkoon, jonka arvot on muunnettu numeeriselle asteikolle -3 (erittäin ei-toivottava/epätodennäköinen) – +3 (erittäin toivottava/todennäköinen). Näitä arvoja käytetään arvioimaan eri sidosryhmien näkemyksiä ja vertailemaan niitä keskenään.

Erilaisia vastaajaryhmiä hankkeen ensimmäisellä kierroksella oli neljä:

1. Opettaja/Henkilökunta
2. Opiskelija/Asiakas
3. Päätäjä
4. Yhteistyökumppani

Näiden eri ryhmien vastausten keskiarvot ja mediaanit on eriteltyä alla:

	Keskiarvo	Mediaani
1. Opettaja/Henkilökunta (N=101)		
1 – Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa. – Teknologia vuonna 2030 – Todennäköisyys	2.5	2.5
1 – Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa. – Teknologia vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
2 – Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä. – Teknologia vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.0	0.0
2 – Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä. – Teknologia vuonna 2030 – Toivottavuus	0.0	0.0
3 – Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	2.0	2.0
3 – Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	0.0	0.0
4 – Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
4 – Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	2.0	2.0
5 – Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	2.0	2.0
5 – Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa. – Asiakas vuonna 2030 –	2.5	2.5

Toivottavuus		
6 – Tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ja odotukset ovat monimuotoisempia kuin nyt. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
6 – Tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ja odotukset ovat monimuotoisempia kuin nyt. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
7– Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	-0.5	-0.5
7– Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	-2.0	-2.0
8 – Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
8 – Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.0	-1.0
9 – Valtio vähentää opistojen rahoitusta. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	-1.0	-1.0
9 – Valtio vähentää opistojen rahoitusta. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.0	-1.0
10 – Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	-1.0	-1.0
10 – Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
11 – Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	2.0	2.0
11 – Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	2.5	2.5
12 – Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	2.0	2.0
12 – Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	2.5	2.5
13 – Opistojen määrä on vähentynyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.0	0.0
13 – Opistojen määrä on vähentynyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.0	-1.0
14 – Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
14 – Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	0.5	0.5

15 – Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
15 – Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
16 – Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.5	0.5
16 – Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	0.5	0.5
17 – Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.5	0.5
17 – Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.0	-1.0
18 – Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
18 – Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	0.0	0.0
19 – Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	-1.5	-1.5
19 – Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.0	-1.0
20 – Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	2.0	2.0
20 – Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	2.0	2.0
21 – Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
21 – Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	0.0	0.0

2. Opiskelija/Asiakas (N=84)	Keskiarvo	Mediaani
1 – Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa. – Teknologia vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.0	0.0
1 – Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa. – Teknologia vuonna 2030 – Toivottavuus	-0.5	-0.5
2 – Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä. – Teknologia vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.5	0.5
2 – Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä. – Teknologia vuonna 2030 – Toivottavuus	-0.5	-0.5
3 – Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	2.0	2.0
3 – Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	2.0	2.0
4 – Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
4 – Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
5 – Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.5	0.5
5 – Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.5
6 – Tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ja odotukset ovat monimuotoisempia kuin nyt. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
6 – Tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ja odotukset ovat monimuotoisempia kuin nyt. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
7– Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
7– Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.0	-1.0
8 – Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
8 – Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	0.5	0.5

9 – Valtio vähentää opistojen rahoitusta. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
9 – Valtio vähentää opistojen rahoitusta. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	-0.5	-0.5
10 – Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.0	0.0
10 – Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	0.0	0.0
11 – Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
11 – Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	2.0	2.0
12 – Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
12 – Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.5
13 – Opistojen määrä on vähentynyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.0	0.0
13 – Opistojen määrä on vähentynyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.5	-1.5
14 – Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
14 – Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	2.0	2.0
15 – Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
15 – Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.5
16 – Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	2.0	2.0
16 – Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	2.0	2.0
17 – Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
17 – Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.0	-1.0
18 – Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0

18 – Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
19 – Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.0	0.0
19 – Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	0.0	0.0
20 – Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	2.0	2.0
20 – Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.5
21 – Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
21 – Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	0.0	0.0

3. Päättäjä (N=33)	Keskiarvo	Mediaani
1 – Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa. – Teknologia vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
1 – Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa. – Teknologia vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.5
2 – Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä. – Teknologia vuonna 2030 – Todennäköisyys	-0.5	-0.5
2 – Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä. – Teknologia vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.5	-1.5
3 – Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
3 – Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	2.0	2.0
4 – Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
4 – Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
5 – Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
5 – Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
6 – Tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ja odotukset ovat monimuotoisempia kuin nyt. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
6 – Tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ja odotukset ovat monimuotoisempia kuin nyt. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
7– Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.0	0.0
7– Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.0	-1.0
8 – Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
8 – Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 –	0.0	0.0

Toivottavuus		
9 – Valtio vähentää opistojen rahoitusta. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
9 – Valtio vähentää opistojen rahoitusta. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.0	-1.0
10 – Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
10 – Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
11 – Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
11 – Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	2.0	2.0
12 – Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
12 – Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.5
13 – Opistojen määrä on vähentynyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
13 – Opistojen määrä on vähentynyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.0	-1.0
14 – Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
14 – Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
15 – Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
15 – Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.5
16 – Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
16 – Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.5
17 – Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	-1.0	-1.0
17 – Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.0	-1.0

18 – Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
18 – Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
19 – Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
19 – Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
20 – Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
20 – Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.5
21 – Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
21 – Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	0.0	0.0

4. Yhteistyökumppani (N=31)	Keskiarvo	Mediaani
1 – Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa. – Teknologia vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
1 – Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa. – Teknologia vuonna 2030 – Toivottavuus	1.25	1.0
2 – Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä. – Teknologia vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.0	0.0
2 – Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä. – Teknologia vuonna 2030 – Toivottavuus	0.0	0.0
3 – Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.75	1.5
3 – Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	2.0	2.0
4 – Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.25	1.0
4 – Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	1.25	1.0
5 – Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.25	1.0
5 – Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	1.25	1.0
6 – Tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ja odotukset ovat monimuotoisempia kuin nyt. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
6 – Tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ja odotukset ovat monimuotoisempia kuin nyt. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.5
7– Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	-1.25	-1.0
7– Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.5	-1.5
8 – Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.75	2.0
8 – Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	-0.25	-1.0

9 – Valtio vähentää opistojen rahoitusta. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
9 – Valtio vähentää opistojen rahoitusta. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.25	-1.0
10 – Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	-0.5	-1.0
10 – Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	0.0	0.0
11 – Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
11 – Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.5
12 – Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.25	1.0
12 – Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	1.25	1.0
13 – Opistojen määrä on vähentynyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.5	1.0
13 – Opistojen määrä on vähentynyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	-0.75	-1.0
14 – Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	-0.5	-1.0
14 – Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	0.5	1.0
15 – Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.5	1.0
15 – Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	0.75	1.0
16 – Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.0
16 – Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.0
17 – Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	-0.5	-1.0
17 – Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.25	-1.0
18 – Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.25	1.5

18 – Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.5
19 – Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.0	0.0
19 – Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	0.75	1.0
20 – Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	2.0
20 – Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	2.0	2.0
21 – Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.5
21 – Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	0.5	1.0